

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. C.6.10

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. C.6.10

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. C.6.10

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. C.6.10

INCUNABULI

C

6

10

Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

11/10/15

fn Banco . 27. oriental

hic liber e Conuetus sti marti de Florentia ord^s p^ol 7°

fn hoc uolumine continet^r hoc v^o3.

Quolibet Joannis Scoti
Castigatorii Egidij i corruptorii libroꝝ s^oi Thome.
Summa dⁿⁱ Armacani i q^otionib^{us} Armenoz^o

In te res dif- ficiles

ait Salom. Ec. i.
7 cui intelligat eē
difficiles subdit

non pōt eas homo explicare sermone
Scōm igit' distinctiōem rerū potest
accipi distinctiō difficiū qōnūz. Res
aut' pma sui diuisione diuidi pōt in rē
creatā 7 increatam. siue in rez a se 7 in
rez ab alio hūtem esse. siue in rē neces-
sariā 7 rē possibilē. siue in rez finitaz 7
infinitā. Res aut' incausata. infinita. 7
necessaria. ē. Res aut' cāta possibi-
lis 7 finita cōe noie dī creatura. De
vtraq; re ppositae sunt aliq; qōnes. Ite-
rūz in diuinis res accipiūt essentiali. 7
notōdali. in ē illud Aug. pmo de doc.
xpia. c. 2. res qb' fruendū ē sunt pī 7
filius 7. s. eadēq; trinitas. vna quedā
summa res cōis oibus fruētibus ea.
In pma parte anctat accipiūt res pso-
nali. In 2. cōtialit. Querūt igit' ali-
qua quēsta in diuinis de essentiali. ali-
qua de notōdali siue psonali. vnicū
aut' quēstū erat de ordine essentialium
ad notōdalia. Illud vnicū p ponit' re-
pote ex cui' solone patebit ordo. pcedē-
di circa alia quēsta.

Est igit' prima quēstio.

Trum in

diuinis cōtialia sunt
immediatōra essen' di-
uine. v. notionalia. q
notionalia pbat. que

pstituant supposita alie' nature. sunt
immediatōra ipi nature q illa q sunt p
prietates nāe. notōdalia aut' in diuinis
pstitūt supposita nature diuine. essen-
tialia non. s. sunt qsi prietates illius
nāe igit' 2. pbatō ma. nā immediatē se
habz ad suū suppositum ppiūz. qz de
illo dicit' in pmo dicendi p se. nō aut'
de aliqua ppietate. nec eodēso. s. tū

2. igit' illud quo suppositū pstituitur
formalr. immediat' se habz ad nām q
prietates aliqua. pō minoris. cōtia
lia sunt cōia tribus psonis 7 p pns p
nullū essentialē constituit suppo. igit'
p notionale. sunt etiam cōtialia ppie-
tates nature pī Dama. c. 2. si bonūz
ingit si iustū si sapiēs si quodcūq; aliū
dicas non naturā dicis cō. s. que cir-
ca naturā. Et Aug. is. c. tri. c. 5. vel. 9.
Si dicam etern' immortalis iust' bon'
beatus spirīt'. horū oīum nouissimūz
qō pōui videt' significare subz cēta
vō hui' subē qualitates. Ad oppo.
ipi essentia immediatōra sunt illa que sē
pfectiones simplr. q que nō sunt bi'.
essentialia sunt pfectiones simplr. notō-
nalia nō. q 2. pbatō ma. pnie pfectio
ni immediatōra sunt illa q magi habēt
ratōnez pfectionis simplr q illa que
non sunt pfectiones simplr. pbatō mi-
noris. Anf. mono. is. cōtiale ē in quo
libz meli' ipsūz q nō ipsūm. s. tale vi-
cī pfectio simplr. notōnale nō est bi'
quia cū quēlibz psona carcat aliquo
notōdali. careret aliquō qō esset i quo
libet meli' ipsūz q nō ipm. 7 ita que
libet psona nō esset simplr pfecta. qō
ē inductiens. P. p ad intellectū
qōnis sunt aliqua necessaria pemit-
tenda. 2. quēstio soluenda. 2. ptra so-
lutiōem quēstionis dubia occurrentia
excludenda.

De pñobis que

rit de ordine immediationis istoz vno-
rūz essential' 7 notōdalis. i pparatione
ad essentia diuinā. videat' q pmo in-
tellect' istoz quatuor terminoz qui
ponunt' in tē. s. cōtia. essentialē. notio-
nale 7 immediatū. De p in diuinis ne-
cessario ē aliqua entitas realis siue ex
nā rei. 7 hoc in exstia actuali aliqñ
nihil ēt ibi reale in actu. Illa entitas
real' actual' siue ponat' vnica siue po-
natur aliquo' distinctio rei v. rōnis.
semper erit ibi ponē de necessitate aliqua
entitatē realē pma vnicā q non pre-
erigat aliquā pōrem. Si. n. quēz pēci-
geret pōres. nulla ēt pma. 7 p pns n'
aliqua alia ēt posterior. Illā cū pma
a z

entitate o3 eē absolūtā. sine ad se. q2 b
Aug. 7. de tri. c. 2. vl. 6. ois eēntia q re-
latiue dī ē aliqd excepto relatio. Et h3
ip3 ibidē in pñ. 2. si nō ē aliqd ad se. n
ē oio qd relatiue dicat. h3 ē ista p
q i dñis o3 ponē aliquā entitatē rea-
lē in eēntia actuali 7 aliq3 vnica pñā
7 illā eē ad se. Ista real' eēntas i eo
cuz sit p^a rō eēndi simplr. rōnabil' a
scis vocat' eēntia. vñ Aug. 7. de tri. c.
4. qd ē sapie sapē. 7 qd ē potētie posse
7 eternitati eternū eē. 7 iusticie iustū eē
h ē eēntie ip3 eē. 7. j. c. 2. vl. 6. ab eo qd
ē eē appellat' eēntia. ppter qd ois ipe
cui ppter hunc 7 vñtine puenit eē. vñtine
me dī eēntia. 7 h p. dicēte Aug. ibidē
c. 8. vl. 12. 2. anifestū ē tū abusuē vo-
cari suba3. vt nō vñtatiozi intelligat
eēntia. qd vñt ac ppter dī. ita vt fortas
se solū tū opteat dici eēntiaz. Et n.
vñt solus. q2 icōmutabil'. idq3 nom sui
suo famulo enūciauit moysi. cuz dixit
ego su3 q su3. S3 tñ sine eēntia dicat.
qd ppter dī. sine suba qd abusuē dī
vñtūq3 ad se dī. nō relatiue ad aliqd. h
ille. De ista eēntia sine mī ppter suba
h3 ibidē. c. 9. l. 24. suba pñt ipe pñ ē n
q pñ ē. h3 q ē. h3 ille. 7 intelligit q eēntia nō
ē rō formalis pñt eēndi pñt. s3 eēndi
simplr. huic pcor dat Dam. c. 9. dicē
sic vñ qdē pñcipali' oim q tū eo dī
cunt' noia: eē q est. 7 hoc pbat p illud
Ero. 3. q. 2. 7. subdit. totū. n. in se p
bēdens. h3 eē velut qd dā pelag' sube
infinitū. 7 infinitatū. h3 ille. Recte g i di-
uinitis in pparōe ad eēntia tanq3 ad en-
titatē simplr pñā 7 absolūtā. pñsidera-
tur ois ordo cuiuscūq3 siue qñcūq3
q in dñis sit. Contra ista q dca sūt de
isto tñno eēntia. pōt obijci duplr pñt. s3
p anctez Dam. adductā totā i se 2. g
h3 istā anctez eēntia icludit totā pfe-
ctōez dñā. s3 tota pfcō dñā pñsistit i
oi pfcōe simplr. q2 qñcūq3 nō iclusa
nō h3t totā pfcō. nō g eēntia ē pñse
ista pñā entitas distincta. qñcūq3 pñ
eēntialia. imo ē vna total' entitas vñ-
tine icludēs oia eēntialia cui vñ pcor
dare illud vocabulū qd dī pelag' p
pter imensitatē pñtine vñtine. Hoc
pñfirmat p illud Aug. 2. de tri. c. 5.

ercogitari n pōt. S3 quacūq3 vnica
pfcōe simplr nō icludēt o3 pfcōz
simplr. pōt aliqd mai' ercogitari. vt
puta entitas aliq3 o3 pfcōez pñtens
vñtine. g eēntia dñā est tal' eēntas. iclu-
dēs o3 pfcōez simplr. 2. ad idē ar-
guē sic. In oi creatura eēntia eo quo
distinguit' ab eēntia. vñ eē pñt illa. sic
potēntiale 7 susceptiō. est pñt actu susce-
pto. g vñ sūt in eo. s3 fin dca Aug. 7.
Dam. iā adducta. eēntia accipit pñt
eēntia actuali. sic apparet p illā anctez
erodi. q dō vtunt' q ē 2. g fin istas
anctez eēntia ē pñā entitas 7 nō eēntia.
vt eēntia. vel saltē ille anctez h nō
oñdunt. Ad pñā qñt sup pñt' dī.
8. q. 4. Aliē dī hīc ista rō. si qd vñ
vñ eē illud. qd. q. supponit. s3 aliqā
immediatōem eēntialis ad eēntia 7 que-
rit qñt. p isto aut supposito ar. q2 ois
pfcō simplr. ē simplr simplex. pbat si
ē aliquo' resolubil' in distincta. sine. a.
7. b. neutz pōt eē pfcō simplr simplr
qñt vñ nō faceret p se vñt cā reliq.
q2 nō ē p se vñt ex quibuscūq3 distinctis
nisi vñt sit act' 7 aliō sic potēnt

De altero terio

.s. eēntiale duplex distinctō vñ. vna q
aliē vtunt' cōiter h noie eēntiale pñt 7
aliē theologi. spāl' in dñis. nā i pñā
accipit cōiter eēntiale vt distinguit' 3
accitale. put accitale pñtinet sub se oē
accis p accis siue accis cōe. 7 accis
p se siue pñtū. vñ ibi eēntiale dī qd p
se icludit' in eēntia. quēadmo in cō-
posito reali mā 7 forma dīcūt' sibi eēn-
tialia. 7 in pposito rōnis vñ in ipso dī-
finito. gen' 7 oia dicunt' ptes essen-
tiales rōis siue rei dīfinitie. Theologi
aliē vtunt' h noie eēntiale i dñis. s3
eni eēntia sit oio pñt vt iā dēs ē. 7 sūt
ē cōe cōitate reali. q2 dī tū qñbz p^a 7
tū oib' singularit'. qd cūq3 ē aliō pñt
dicet' sili mō in dñis dī eēntiale. q2
sile eēntie in mō pñdicādi. siue i cōi-
tate reali. Et p oppo^m notionale dī-
illd qd nec sic pñdicat. nec h3 talē cōi-
tatē. s3 q pñtinet ad notitiā distinctōis
pñonaz. sic g distinguit' theolog' essen-
tiale 3 notionale. tū Aug. 5. de tri. c. 5.

In reb⁹ creatis atq³ mutabilib⁹ q³ n^o s³ subaz d⁹. restat vt s³ acc⁹is d⁹icat⁹. In t⁹o aut⁹ nihil s³ acc⁹is d⁹icit⁹. nec t⁹ o⁹ q³ d⁹ s³ subam⁹ d⁹. d⁹. n. ad aliqd⁹ sic p⁹ ad filiū. 7 fili⁹ ad p⁹ez h⁹ ille. Ut q³ p⁹ in creatur⁹ distinguit⁹ eēntiale 7 acc⁹itale. In d⁹inis aut⁹ nō 7 acc⁹itale. s³ 7 relatiū ad itra. q³. s. d⁹ie r⁹loez p⁹ ad p⁹sonā 7 p⁹ o⁹is p⁹uinet ad d⁹istinctā notitiā p⁹ a p⁹. 7 iō vt d⁹at⁹ reglā ibi. c. 4. x d⁹is x t⁹o subal⁹ 7 relatiē cōiter d⁹ not⁹ale. s³ Angl⁹. h⁹ vocabulo nō ē vsus. s³ sit vsus vocabulo relati⁹ v⁹l ad aliqd⁹. Ex isto z⁹ p⁹z b⁹enit⁹ x z⁹ voca⁹bulo. qd⁹ sit not⁹ale. q³ oē not⁹ale ē relatiū ad int⁹. 7 ex⁹ eēntiale aut⁹ nō ē relatiū ad itra. q³ tūc ēēt cōe 7 nō cōe z⁹ d⁹istinctō b⁹ vocabuli qd⁹ ē eēntiale put⁹ in d⁹inis spāl⁹ accipit⁹. p⁹ōt poni tal⁹. q³ aliq³ ē eēntiale qd⁹ ip⁹orat respe⁹ctū ad eē 7 aliq³ nō. Isti⁹ d⁹istinctōis p⁹ p⁹mū mēbz exponat⁹. postea z⁹ p⁹bat⁹. q³ for⁹itā ab aliq³ p⁹osset nega⁹ri. o⁹ p⁹ certū ē q³ si x d⁹icat⁹ relatiē ad eē o⁹z q³ illa re⁹ p⁹uinciat x o⁹ s³ aliq³ fundamētū p⁹uū q³ nō p⁹pat⁹ x ad eē nisi s³ aliq³ intrinsecū sibi. 7 illud p⁹ōt dici fundamētū. Ex isto intrinsecō cū sit reale 7 respēd⁹ ad eē cū sit rōnis nō p⁹ōt eē aliqd⁹ h⁹is p⁹ceptū p⁹ se v⁹nū q³ si aliq³ nomē sit⁹ ip⁹orat illō itrin⁹secū x o⁹ qd⁹ est fundamētū p⁹patōis ad eē. 7 cū h⁹ significabit illā p⁹patōez ad eē. illō nomē v⁹l nō significabit x eē p⁹ se v⁹nū. v⁹l nō significabit abo illa. s³ t⁹ū alt⁹ez significabit alt⁹ez p⁹notabit. eēntiale q³ in d⁹inis q³. s. h⁹z p⁹ceptū p⁹ se v⁹nū nō includit sil⁹ 7 p⁹ se absolutū 7 re⁹spectū ad eē. 7 p⁹ o⁹is si includat respe⁹ctū ad eē non p⁹ se illū includit. s³ p⁹ncipal⁹ 7 p⁹ 7 p⁹ se includit abso⁹m q³ ē fūdamētū. illū aut⁹ respectū nō notādo includit. 7 hoc mō itell⁹ p⁹mū mēbz b⁹ d⁹istinctōis. x z⁹ mēbz b⁹ d⁹istinctōis dices forte. q³ n^o ē eēntiale nō idudēs respectū ad eē s³ ola eēntia ē b⁹. qd⁹ eūnq³ aut⁹ aliq³ cōe trib⁹ v⁹l ē respect⁹ ad eē v⁹l idudēs respectū ad eē. Quia v⁹o solo qd⁹is x p⁹ez ab ista d⁹istinctōe eēntial⁹ p⁹us posita. q³. s. aliq³ eēntiale ē abso⁹m ad itra. aliq³ v⁹o d⁹ic

respectū ad eē iō. p⁹bo z⁹m mēbz qd⁹ negādū for⁹itā alicui videret⁹. s. q³ ali⁹ qd⁹ eēntiale nō includit aliq³ resp⁹ctū ad eē. p⁹ p⁹ rōz fundatā i⁹ aut⁹ et rōe simpl⁹ p⁹scōis. z⁹ p⁹ rōem sup⁹trā et rōe d⁹ine eēntie. z⁹ p⁹ rōez sup⁹trā et rōe intell⁹ect⁹ d⁹ini. 4° ex rōe p⁹o⁹ vel opōnis d⁹ine. p⁹ria rō tal⁹ ē. q³ ē p⁹scōis simpl⁹ nō includit p⁹ se rōez ad creaturā. sed aliq³ eēntiale i⁹ d⁹inis est p⁹scōis simpl⁹ q³ z⁹. p⁹bo ma. p⁹scō simpl⁹ nō idudēt aliqd⁹ p⁹ se cui repugnat p⁹ se rō p⁹scōis simpl⁹. q³ tūc nō ēēt in q³z mel⁹. cū includat aliqd⁹ cui repugnat rō p⁹scōis simpl⁹. s³ r⁹lo ad eaturā repugnat q³ sit p⁹scō simpl⁹ cū sit ad eēnūz ip⁹scū 7 p⁹scōiale. q³ aut⁹ nēcō coe⁹igit aliq³ eūf potēntiale eo⁹ q³ r⁹lo coe⁹igit t⁹inū tanq³ s. aliqd⁹ secū sil⁹ nā vel p⁹z. illud sic coe⁹igit nō ē simpl⁹ nēcōuz. nec p⁹ o⁹is simpl⁹ p⁹scū. b⁹o⁹ p⁹z ex intentiōe An⁹s. monoi⁹s. vbi ponit talē d⁹istinctōez. qe qd⁹ ē p⁹ter relatiua aut⁹ ē tale vt o⁹io mel⁹ it⁹ ip⁹z q³ nō ip⁹z. aut⁹ tale vt nō ip⁹m in aliq³ sit mel⁹ q³ ip⁹z. Et ex p⁹oita 7 x elata ista d⁹istinctōe p⁹cludit sic nefas est p⁹utare vt suba sūme nē sit aliqd⁹ q³ mel⁹ sit aliquo⁹ nō ip⁹m q³ ip⁹m. sic necesse ē vt sit o⁹io qe⁹gd mel⁹ ē ip⁹m q³ nō ip⁹m. Et postea infert i⁹ spāl⁹ qd⁹ nō est. Itō ē q³ ing⁹ corp⁹ nec aliqd⁹ eoz que corp⁹ū sensus discernūt. Et p⁹ subdit in spāl⁹ qd⁹ vel q³le est. q³re ing⁹ nec ē ip⁹z eē vinēt⁹. sapientē. o⁹ip⁹retē. v⁹ez. instū. et nūz. 7 q³quid abso⁹ ē mel⁹ ip⁹z q³ nō ip⁹m. Planuz est aut⁹ q³ mltā istoz sūt eēntialia in d⁹inis. Idēur q³ ista minoz q³ aliq³ eēntiale i⁹ d⁹inis ē p⁹scō simpl⁹. q³ mel⁹ ē in quolz ip⁹z q³ nō ip⁹z. Istā snia An⁹s. v⁹l posse accipi ab Aug⁹. s. x tri. c. 4. v⁹l. s. vinētia nō vinēt⁹ itel ligētia nō intelligēt⁹ib⁹. instū. instā. brā m⁹is p⁹ferēda indicam⁹. ac p⁹ h⁹ reb⁹ creatis creatorē sine dubitatōe p⁹ponimus. o⁹z vt cū sūme vinēt 7 cūcta itelli gere instūq³ 7 benigniss⁹m 7 b⁹it⁹ inū fateamur. bec ille. Tenet aut⁹ s³ p⁹nia p⁹ p⁹oēz h⁹ac. nec ē vt creator sit qe⁹gd in entib⁹ p⁹fer⁹ ip⁹m nō ip⁹i. v⁹l vt An⁹s. d⁹icit mel⁹ ē ip⁹z q³ nō ip⁹z. p⁹o istā snia p⁹ōt adduci Billari⁹. iz. o tri. c. p⁹. a 2

q loquens ad p̄res ait. p̄fca xī q 7 ver
bū tūi 7 sapia 7 v̄tus ē abso^a gnatio
ē. vt īsc̄pabilr a te sit sp q in bis et naz
p̄prietatū tuar noib⁹. ex te nat⁹ ē h i⁹
Nihil aut xī fili⁹ p natiuitatē accepit
qđ dicat respēz ad eū. It̄ ex eod me⁹
pōt argui accepta p maiori extēitā⁹
h qđ ē rō rōis. vt sit maior ista. p̄fco
simplr non includit rōnem ratōnis.
Minor que p̄z⁹. 7 sequit⁹ q⁹ q aliqđ
cēntiale n̄ includit rōez rōis. ois aut re
spect⁹ xī ad creaturā ē rōis tūi. Ex z^a
q. ordinaria de respēu ad eū. qz rōni
rōis repn̄t p̄fco simplr. qz ē ens dimi
nutū min⁹ h̄is de entitate qđ qđcunqz
reale. qz tūi i p̄sideratōe itē⁹ ē h̄is sūū
eē. It̄ z^a ex eod me⁹ pōt argui. ac
cipiēdo p ma. extēitā⁹ rōez i cōi sic
p̄fco simplr nō ē re⁹ aliq nec includit p
se rōnē aliquā. vlt vt p̄z⁹. bec a⁹. p
bat. qz re⁹ origis n̄ ē p̄fco simplr. si tū
aliq re⁹ eēt p̄fco simplr. max⁹ de i^a rī
deret. Ad istas rōnes q pcedūt ex
eod me⁹ pōt sic rīderi. q aliō ē dīcē
aliqđ eē p̄fcoz simplr 7 aliud aliqđ
eē p̄fcois simplr. p^m iportat q illō cēn
tialr sine qđditatē sit p̄fco simplr. z^m
iportat nō q cēntialit sit p̄fco. s; q ta
le xnoiatie soli p̄fcoi simplr pueniat.
It̄ p̄z⁹ q p̄fcois simplr ē quā requit in i⁹
de q p̄tur xnoiatie. 7 quā ondit sibi i
eē vt p̄te quā vlt p̄legē. 7 sic ē p̄fcois
simplr triplici mō. s. p̄cigēdo. onden⁹
sine māifestādo. 7 p̄fcoz simplr p̄legē
do. Qōsillr exponat illō An̄. sic. in q
libz ē meli⁹ ip̄z qz nō ip̄z. qz h̄ vcz est
itelligēdo de p̄dicatōe xnoiatia 7 p̄ci
gēdo. onden⁹. 7 p̄legē⁹ vlt in qlibz est
meli⁹ ip̄m qz nō ip̄z quēadmodū esse
ip̄z xnoiatie ponit illud eē simplr p̄fco
cū. n̄ qđ sic aliqđ eē albū pōit idē eē
coloratū s; sic aliqđ esse albū vlt colo
ratū pōit idē eē sup̄ficiatū. vlt si i aliq
nō ē meli⁹ ip̄z eē sup̄ficiatū. nec p p̄ns
erit meli⁹ ip̄z eē albū. Qōsillr exponat
dictū Aug. de p̄ferrī. Itē instat⁹ p̄ rōz
qz pcludit qđcūqz cēntiale eē ad se. qz
qđcunqz illoz ē p̄fcois simplr. si illō
illatū est sūū. vt p̄z i exemplis An̄. 7
Augl. qz Augl. ponit potētissimū. iustis
simū. 7 An̄. ponit oīpotētē iustū zē. 7

tū ista dicūt respēz ad eū. z^a rō ad cō
clūsiōnē tal⁹ ē. In xō ē cēntia sub cō
pleta actualitate cēn⁹ mē ex nā rei. sic
itelligēdo q nec cēn⁹ nec aliqđ p⁹ in
clūsiūz i illa l⁹ actualitate ei⁹ sit p̄fco ex
p̄sideratōe cuiuscūqz intē⁹. It̄ p̄fco sic i
tellecta sat p̄z ex dicti i p̄n⁹ istū artī
culi exponēdo qđ itelligēdū sit p istū
sūū q ē cēntia. Ex hac p̄pōe seq⁹ ista q
ē maior rōis. s. q si aliqđ ē idē cēntia
lit cēn⁹ illō est actu i xō mē ex nā rei.
7 hoc siue sit idē cēntialr idēmp̄tate
adeq̄ta sic in creaturā ē illō idē qđ in
telligit⁹ p diffinitōez ei qđ intē⁹ p diffi
nitū. siue sit idē tanqz in clūsiūz cēntia⁹
i illo. quō illō qđ itell⁹ p p̄te diffinitō
nis possz dici idē ei qđ itell⁹ p diffini
tū. nā lz aliqđ possit eē i re ex nā rei lz
ei⁹ diffi⁹ vlt p̄s diffinitōnis nō sit actu
p̄pleto i re s; tūi i intellcū p̄siderāte. n̄
illō qđ itell⁹ p diffinitōez vlt p̄ez dif
finitōis sic significatū p ip̄m signū ne
cessario ē in re actu. si illō qđ itell⁹ p
diffinitū sit in re actu. nā dīcēdo vlt eē
q aliqđ sit realr actu. 7 q illō qđ
idē sibi cēntialr h̄ mō vlt illo nō sit rea
lit i actu. It̄c aut itellectualitas siue
vita itellecta vlt itellectua⁹ ē idē cēn
tialr cēn⁹ dīne. sic itelligē⁹ q nō tūi est
idē realit ipi cēn⁹ 7 h̄ idēmp̄tate simpli
ci sic forte qđcūqz attributū pōit idē
ipi cēn⁹. s; h̄⁹ est idē sibi q si ip̄a cēn⁹
dīna diffiniret⁹ vita itellectua⁹ sūū itel
lectualitas n̄ eēt eē ei⁹ diffinitōez. sic sa
piēs l⁹ bo^m. Ex p̄te cēn⁹ ar⁹ sic. qz qđ p⁹
i clūdit⁹ i cēn⁹ dīna ē i xō ex nā rei. 7 p
p̄ns siue respēu ad eū. itellectualitas
ē bī⁹ q zē. a⁹ p̄z nā s; lz dēa i p̄n⁹ istū
articuli cēntia ē ibi ex nā rei. qz qz qđ i
clūdit⁹ in rōe cēn⁹. b⁹ sic itelligit⁹ q in
tellectualitas nō h̄z rōez attributū. q.
act⁹ sed i adueniēt ipi s; rōem p̄fcois
oīo itime. quēadmo^m vita ē i xō est
act⁹ nō attributū siue adueniēs s; oīo
itim⁹ 7 idē cēntie. It̄c vita p̄fca q soli
xō puenit. cuiusmōi ē vita itellectua⁹
ē idē cēntialr ipi p⁹ cēntie. h̄ mior sic i
tellecta. p̄bat⁹ auctē 7 rōe. auctē Aug
ls. de tri. c. s. rel. 7. Due vita inq̄t dī in
xō ip̄a ē essen⁹ ei⁹ atqz nā. h̄ aut vita
nō tal⁹ ē qual⁹ inest arbori. nec q̄lis iest

qecq d e actu intellectuale suū vñes vita i
 intellectuāli 7 h mē ex nā rei. bz actu vñ
 pōt bñe actu inte^m vt inte^m 7 itelligē
 vt itelligē. tē^o autē ē actu itellectualis
 siue vñes vita intellectuāli ex nā rei. sic
 7 clusuz ē i p^o spillo. q^o tē^o bz actu l' actu
 pōt bñe inte^m vt inte^m 7 itelligē vt in
 telligē. s3 n pōt bñe actu aliqd ens rea
 le. sine ex nā rei qd iaz nō bz ex nā rei
 qz h cēt 7 ei^o simplicitatē. q^o tē^o actu
 bz inte^m vt inte^m 7 itelligē vt itelligē.
 7 h mē ex nā rei. s3 n^o respectus rei ad
 e^o nec aliqd p^ose icludēs talē respectū
 ē in tē^o actu ex nā rei. qz respect^o eius
 ad e^o nō pōt eē nisi re^o rōis. q^o aliqd
 eēntiale puta itelligē ē sic absolutuz.
 qd nec ē respect^o ad e^o nec p^ose talē re
 spectuz icludēs. b^o s3 dī spillo. pbat sic
 nā vñes re bz realit^o vñ bñe pōt opa
 tōez vitalē. q^o sit ens reale sic itelligē^o
 qd nec sit ens rōis nec p^ose tale ens in
 cludēs. qz opa^o talis ē ppria p^ose nē
 itellectie. vñ 7 i ista ponit p^ose bñtū
 do tal^o nē. ppria aut p^ose 7 p^ose bñtū
 fica nē hñtū eē vñū ex nā rei. nō pōt
 eē ens rōis. nec p^ose icludēs ens rōis
 qz ens rōis ē ita diuinituz. q^o nō pōt eē
 p^ose p^ose entis real^o. Itūc aut itellectō
 vt itellectō ē ppria opo nē vñentis.
 vita intellectuāli. 7 si p^ose nēget^o
 h i tē^o p^ose. vñ spāl^o h p^ose tē^o ipō
 iz. maba^o. vñ tractas qdēm ex itellēu
 7 itelligē dīno aut sic. si nō itelligat su
 ple tē^o actu. s3 bz se quēadimo^m vt sit
 dormiēs. qd vñqz ingt eē isigne 7 ve
 nerabile. suū itelligat nō ē aut h q^o sua
 itelligētia s3 pō^o. nō erit itaqz optima
 suba. p^o itelligē. n. ei honorabile inest.
 7 d. io. tbi. p^ose felicitas qm specula
 tina qdā ē opo apparz 7 bñ vñqz ap
 parbit. tē^o n. marie suspicati sum^o
 bñs 7 felices eē. actōes aut qles atri
 buere tē^o bñtū ē ipis. 7 p^o exclud^o ab eis
 actōib^o fñtū moralū subdit s3 m^o vi
 nere oēs suspicati s3 eos 7 opari. nō. n
 oz dormire. 7 paulo post p^ocludit. qre
 tē^o opo bñtū dī^o dñs speculatia vñqz
 erit. 7 bñanaruz vñqz q^o bñc cogna
 tissima felicissima.

De quarto terio

.s. immediati^o ē distinguēdū qz dī ime
 diati^o aliqd dupl^o l' ita. q^o ipz sit mem^o
 int^o p^o 7 vñ^o. 7 tūc ē immediati^o positi
 ue. Ex^o sup^oficies ē immediati^o sube q^o
 color. ita q^o bz rōem medij positiue int^o
 illa. s3 risibile ē immediati^o boi q^o color
 negatiue. nō. n. mediat int^o illa extrēa
 positiue s3 magis excludit^o medij int^o
 boiez 7 risibile q^o int^o boiem 7 colorē
 vt sic bñ dicat^o illd eē immediati^o positi
 ue qd tanq^o medij int^o extrēa inclu
 dit. 7 illd immediati^o dicat^o negatiue
 vñ aliqd tanq^o medij magis exclu
 dit. Posset aut distingu^o de immediati^o
 ri s3 re 7 rōnez. qz immediati^o 7 min^o i
 mediatū vñ mediat^o nō s3 sine ordie.
 ordo aut nō vñ posse itelligi sine di
 stinctōe. s3 qz h nō q^orit qual^o ē distin
 ctio eēntialiū a notōalib^o vñ vñroiz
 ab eēn^o. tō ista distinctio immediati^ois
 nō tractat^o ad p^ose. s3 qualiscunq^o sit
 distinctio eēntialiū a notōalib^o vñ vñro
 rāqz ab eēn^o. s3 ista dicit^o q^o istoz sit
 immediati^o ipi eēntie puta eēntiale aut
 notionale. Itaqz recolligēdo de isto p^o
 articulo. eēntia ē illud ad qd sit eozuz
 p^opatio q^orit querit^o ordo. eēntiale aut
 7 notōale sunt illa quoz querit^o ordo
 i p^opatōe ad eēntiā. ex immediati^ode antez
 istoz ad illd p^omū ē qd. 7 p^oncipal^o re
 grit^o p^ose soloz duplex distinctio poss
 ta i h articulo vna de eēntiali. alia de
 immediati^ori. p^oma de eēntiali tal^o ē alie^o
 eēntialis rō siue actualitas total^o ē mē
 ad int^o. alie^o aut ad e^o. z^o ex immediati^o
 ri talis ē q^o aliqd dicit^o ē immediati^o pos
 tiue ita. q^o ipm ponit^o medij. aliqd p^o
 uatiue ita. s3 q^o nō regrit^o medij aliqd
 int^o ipz 7 p^o s3 int^o aliō extrēmū 7 p^o

De secūdo arti.

dico tres p^odes. q^orum due s3 breues
 z^o p^oncipalis. p^oma ē ista. nullū notōa
 le ē immediati^o ipi eēntie dīne aliq^o essen
 tiali 7 h loquē^o de immediati^ode p^omo: B
 pbat sic. qd ē sic immediati^o p^o nō exce
 dit a z^o cū sit p^o medij int^o ipz p^omūz
 7 z^o. s3 oē eēntiale excedit qd cūz no
 tionale qz eēntiale ē cōe trib^o notōale
 vñ nō. g. 22. z^o ē talis. oī eēntiali
 icludēre respectū ad e^o. immediati^o est

eēn^o aliqđ notōale. 7 h loquē^o de ime^o
 2° h pbat^o. qz tale cēntiale nō pūit
 ipi xeo nisi p opōez intē opant ad ex
 notōale aut pūit eēn^o ex nā rei abfqs
 oī ppoē intē ad ex. q min^o regrit me
 diū int cēntiā 7 notōale. qz int cēntiā
 7 tale cēntiale. 2^a 2° ē. oī notōali ē
 aliqđ cēntiale ime^o cēntie vtroqz mō
 immediatōis. hoc pbat^o dnp^o. p sic. qlis
 ordo p^o real^o eēt int aliq^o si eēt distin
 cta realr tal^o p^o ordo ē int i^a cōzidēs
 illi distinctōi quā hnt. vt pote rōis. si di
 stinguāt rōe. 7 h sū rōe sūpta ex pte
 rei sine mē cāta p actū intē. nūc at si
 eēt distin^o real^o int illa. cēntia. mēoria
 pfcā. 7 dicē pfcā. mēoria eēt p^o i ordi
 ne reali immediatō ipi eēn^o qz dicē. q 7
 mō quociqz sit distinctō int illa cō^o ē
 immediatō cōzidēs. a^o pbat^o a poste
 riori sic. vbi ē distinctō rōis siue vno^o si
 ne alio accipiēdo rōes. ibi pcludimur
 ordinē sic distinctōz ex hq illa sic di
 stincta hērent talē ordinēz realē vbi
 eēt distincta realr. nec ista maior in
 uenit^o hēre instātiā. nisi forte in aliō qđ
 nō ē ad ppo^o. 7 illud sufficiēt excludit^o
 p exceptōez istā si addat^o i maiori sic.
 qlis ē ordo real^o tal^o 7 rōis. nisi forte i
 distinctōe reali illō qđ ē poster^o aliq^o
 i distinctōe minori hēret veri^o eē illo.
 7 illo qđ sibi cōzidet. 2^a pbat^o a
 pōzi illa a^o. p^o ordinē intelligo q ē ex
 p^o rōnib^o extremoz. 7 h accipien^o p^o
 rōez cēntialez siue qdditātiam nō vt
 minā^o illō c^o ē rō ad eē i re vt in itelle
 ctu. Ex h p^o a^o. nā vbi manet p se rō
 silis ordis ibi manet silis ordo. s. i illi
 distict^o i tali vt i tali eē manet p^o ead
 rō p silis ordis. qz rō qdditātia. a. 7
 rō qdditātia. b. qz rō. nō. n. eē i intel
 ctu dat ipi a. rōez qdditātiaz. b^o. p^o.
 qz si illa ibi posita eēt realr distincta
 eēt talis ordo real^o. qđ qz eēt cēntia nā
 intellectual^o pfcā iō hēret ite^o pfcā. 7
 vltē^o hēret vt^o hēre posset obz actu in
 telligibile pportōabilr sibi p^os. 7 vt^o.
 iō eēt vt eē posset mēoria pfcā. nā h ē
 rō memo^o pfcē. intē hās obz itelligi
 bile pportōant actu sibi p^os. 7 ex hoc
 vltē^o ipa esset vt^o eē posset supposito
 hntū eā pfcē p^o expmēdi. q expmēz

7
 vt expmēre posset notitiā uelatiuam
 cōzidētez illi memo^o. nūc aut p^o no
 tionale saltē qđ icludit p^o respēm po
 sitiuū ad aliqz psonā ē dicē. q p^o no
 tionale hz cēntiale aliqđ immediatius
 eēn^o vtroqz mō. 7 p p^os qđcūqz aliō
 notōale. Sic argutū ē de memo^o 7 di
 cere. silr posset argui de uolūtate 7 ob
 iecto sibi pūte 7 actu spirādī. 2^a ad idē
 sic cēntie immediatō ē p^o qz actō rea^o
 pductia fm illā potētā. oē aut notio
 nale ē actio pductiua hz aliqūā potē
 tiā in nā dīna vt supponēs illā. qz est
 pductō alie^o suppositi vel supponēs
 pductōez. oīs aut tal^o actio ē alie^o po
 tētē q hz rōez cēntial^o. vel qz ē ipi in
 tellect^o vt qz ē ipi uolūtatis qz rē. Sic
 igit^o qstū ad istū articulū. p^o q cēntia
 li ad ex notōale ē immediat^o. 2^a n^o at
 cēntiali ē aliqđ notōnale immediatius
 vtroqz qlibz aut notōali ē aliqđ cēn
 tiale ad itra immediat^o vtroqz qz sal
 tē intē ē immediat^o qz dicē. qđ ē p^o no
 tōale. 7 ita p p^os qm qz notōali. vo
 luntas ē immediatior ē ipo spirare. 7 p
 p^os quociqz pūte ad pccitōez. i. s.

De termino articu.

instat^o h istas duas rōes pōitas in 2^a
 articulo p 2^a pōe. h p^o nā sic. vbi n
 manet eadē rō ordis nō oī pōt eū
 de ordinē vt p silēz. s. i dīnis vbi isto
 riā. cēn^o. mēo^o. dicē. ē sola distinctō rōis
 nō manz eadē rō ordis q ē vbi ista sē
 distincta realr qz rē. p bō mī. i creaturā
 rōali iō mēo^o pcedit dicē qz ipa ē pū
 cipitū dicēdi. nō sic at i xeo loquē^o de
 mēo^o vt mēo^o siue vt distincta ab cēn
 tia. imo rō pncipiādī emanatiōez pso
 nalē ē cēn^o dīna sola sub rōne cēn^o vt
 ei pūgit respect^o real^o. qđ pbat^o dū^o.
 p sic. vbi ē expm^o oīnz illoz q i cēn
 tia dīna q i nolūtate pūmēt. q in vbo
 dīno itellit x^o qđcūqz distictē itellit.
 q nō pōt aliqūis distinct^o actual^o accipi
 i itellē dīno iter cēntiā 7 mēoria pce
 dēs qdā. pductōez vbi. p^o pbat^o p
 Augl. 6. de tri. c. vlti. vbi dic^o q vbi est
 ars p^os plena oīnz rōnū riuē^o. It
 distict^o hz rōz nō pōt eē nā hz aliqūē
 actū intelligēdi. in xeo aut p^o actus

intelligēdi est pncipiū emanatōis vbi
supposita pncipitate psonali. cū verbū
pducit nāliter 7 actu nāli ipi^o inte^o
q̄ nullo actu. q. pcedente. pductōes v
bi pōt bñ distinctio ad eē vel ad itra
Et si quera^t ab eis q̄o q̄ distinguūt
i xō inte^o 7 volūtas si nō p̄supponit
in xō distinctō. pductōib⁹ psonaz.
dicūt q̄ p̄positis illis. pductōib⁹ dictio
ne 7 spiratōe. 7 hoc p solā essentia^m vt
pncipiū formale respectu vtriusq̄. p
ductōis pōt inte^o dūnus ppare eas ad
aliq̄ filia in creaturis. vnusq̄ ē pduc
tiq̄ inte^o in creatura qz ipa ē nulla p
supposita alteri filis ē. pductio volun
tatis. qz ipa ē altera p̄supposita. 7 ita
ex tali p̄p̄tōe ad eē inte^o p̄cipit istas
pductōes vnā. q. inte^o 7 aliā. q. volū
tatis ppter similitudine^m istaz ad istos
act⁹. 7 ppter illud istaz pductōnum
p̄n^m. pductū p̄cepit inte^o sub rōe isto
rū duoz pncipioz. s. inte^o 7 volūtat^{is}
p hoc ipedit⁹ z^a rō. qz mēo^a vt mēo^a
vel inte^o non habz rōez pncipij respe
ctu dicē s; ipa eēntia. 7 bñ pcedit⁹ q̄
eēntia vt eēntia p̄or est notōali. s; nō
bētur p hoc q̄ aliq̄ eēntiale aliquo^o
distinctū ab eēntia est immediatū q̄ ali
q̄ notōale. Et ita ista rōis possz mlt
tipl⁹ iprobati: qz duaz pductōnuz
alteri rōis nō videt⁹ posse poni idēz
pncipiū formale pductū. 7 spālīt ta
liū. pductōnū quaz vna nō pōt pōi
nisi iā altera ponat⁹. Itō videt⁹ et rō
quare pductōes sunt aliē⁹ terminatē
p̄lralitat^{is} respectu quaz vni ē p̄nci^m
formale cū idē rōis 7 hoc in pductō
nib⁹ necessarijs. nū ista vsq̄ ad priaz
q. differat. 7 hic tū rō p̄ma p̄firmat⁹.
Et n. accipit⁹ s; maiorē p̄me rōis q̄
nō manēte eadē rōe ordis non mane
bit idē ordo. pcedit⁹ de illa q̄ ē p̄ma 7
p^a cā 7 rō ordis. sic vlt⁹ tē⁹ de p^a or
die q̄rūcūq̄. 7 in x̄ h arguē⁹ assumo
bāc maiorē. vbi manet p^a p^a rō ordis
eadē ibidē manet idē p^a ordo. s; p^a p^a
rō istoz ordis. s. mēo^a 7 ipi^o dicē. ē ex
p^a rōib⁹ istoz. s. q. mēo^a ē mēo^a 7 di
cere ē dicē. In q̄cūq̄ q̄ eē reali sine di
minuto ista p̄cipiūt statū bētur ex rōi
bus istoz q̄ mēo^a ē immediatior ipi^o cl⁹

sentie q̄ dicē. s; manētib⁹ p^a rōib⁹ isto
rū duoz extremoz occurrētū intelle
ctui sine bñtū eē reale sū rōis sine q̄o
cūq̄ sp̄ manet eadē vel filis p^a rō or
dinis. Et vlt⁹ cū dī i mīoz. q̄ i di
uinitis nō manz ista rō mēozie ē dicē q̄
i creatur⁹ qz nō ē ibi rō pncipij ad p̄n
cipiatū. esto q̄ illa eēt rō ordis. s. ratio
pncipij formal^{is} agēdi 7 actōis ad huc
bēbo p̄po^m. qz p̄ Aug. is. d. tri. c. is. Sic
q̄ h vbi nūz de nra scia nascit⁹. quēad
modū illd cū vbi de scia p̄is natū ē.
7 vbiq̄ vlt⁹ q̄ de rōe vbi ē nasci de scia
q̄ scia ē i mēozia. 7 sic vbiq̄ dī vbiq̄
nasci de mēozia. fil⁹ aut⁹ c^o. pducit⁹ ē di
ci s; ipz vbiq̄ ē. qz q. q. 6z. vbi vlt⁹ q̄
optie p^a ē illud i pncipio erat vbum
q̄mz ad transmutatōes nois z^a p^a. ē
s; mēozia p̄n^m. pductū scōe p̄sone 7
ita manet ista rō ordis int⁹ mēoziaz 7
dicē. Et dīr⁹ h. qz si nō pcedat scōa p^a
p mēozia vt mēozia. s; p mēozia vt es
sentia. nō magl⁹ s; pducit⁹ p^a p actuz
mēozie q̄ p actū voluntat^{is}. qz eēntia
vt eēntia nō magl⁹ ē hoc q̄ illd. s; pzo
ductio cū i sua realitate nō ē magl⁹. di
ctio q̄ spiratō. nec ipa magl⁹ ex reali
tate sue. pductōis fil⁹ siue vbi. q̄. s. s.
q̄ ē patet⁹ s; itēdēz Aug. Ad ar^a
p̄bā^a q̄ eēntia sub rōe eēnt^{is} vt tū cō
iungit⁹ ei re⁹ real^{is} ē p̄n^m formale. pri
mū. pducēdi s^m. Ad p^m cū dicē⁹
q̄d cūq̄ intellectū distincte itellit ver
bo iā. pducto itellit. vep⁹ ē q̄ vbiq̄ est
etnal^{is}. pductū. s; nō q̄rit⁹ h de ordine
duratōis s; origis. sic aut⁹ intelligē⁹ q̄
p̄ nō itelligat q̄cūq̄ distincta i se vt ē
p̄or origie vbo. s. mē⁹. 7 s; rōez 7 p̄tra
Aug. is. de tri. c. 7. vbi vlt⁹ q̄ q̄libet p^a
sibi memit. sibi itelligit. sibi diligit. 7
sic ifert q̄ si filio itelligēt p̄. p̄ nō eēt
sapiēs de seipso s; de sⁱ. Et hoc forma
tur p^a rō sic. q̄ cūq̄ p̄fēdēz p̄ bñe pōt
bz cā vt ē origie p̄or filio. qz bz eaz a
se. nullā. n. p̄fēdēz pōt habē nisi a se.
s; nec a filio. s; si p̄ possēt noscē disti
cte actu oē intelligibile nouit vt ē p̄or
filio origine. nō nouit q̄ aliq̄ itelligi
bilis distincte p^a i filio. h ē p̄z p̄ Aug
is. de tri. c. 4. nouit de⁹ p̄ oia i se nouit
7 i filio i seipso tāq̄ seipz. Et h sōtur

2^a rō. p^r vt ē pōz origie filio nouit se,
 ipz nō tñ p mēziā siue actu p s³ p in
 telligētiā siue actu 2° qd pbat q^r cō
 silis ē ordo origis p^ris ad filiū in ba
 bēdo itelligētiā pscām q^ris ē in bñdo
 mēziā pscām. q^r vlt ei^r dē p^r ē h^r ē i
 telligētiā pscāz 2° ē h^r ē mēziā pscāz
 sic q^r p^r nō p^rise i filio nouit seipz. q. p
 memoriā. s³ p seipz vt ē pōz filio. ita 7
 te not^a actuali p itelligētiā. 7 tñc vlt
 sic q^r actuali not^a siue intellectōe p itel
 ligētiā nouit pater seipz p^ris origi
 ne q^r in filio. ita actuali intellectōe p itel
 ligētiā nouit oīa distincta i seipz q^r i
 filio. Ad pbatōz cū d^r. q^r vbi ē ex
 press^m oīz q^r i eētia diuina. q. inolute
 p^rinē. cecido. s³ nō p^rise vbi n^r ipa
 p^rise relucēt i verbo. s³ eq^r distictē relucēt
 i itelligētiā p^ris vt p^ris ē. Quā^r ar
 pbat illa p^rise eē relucēt i vbo p illō
 6. de tri. de arte. ad b^r rñdet Aug^l 7. de
 tri. c. 4. Ita ē verbū ars p^ris quō sa
 pientia p^ris. 7 q^rit b^r ē ita inq^r. dicit^r s^r
 sapia p^ris quō lumē p^ris ē. f. vt quē
 admodū lumē de lumē 7 vtrūq^r idēz
 lumē. sic itelligit^r sapia de sapia 7 vtrūq^r
 vna sapia. hoc ille. Si querat^r quare
 vbum d^r magis ars p^ris q^r ipsem et
 p^r. Rñō. 2° p^rone ex v^r siue p^redōnis
 p^retit q^r ē notitia declaratiua. q^r est p
 ducta p actūz memoriē expmētis ta
 les noticiā. 7 iō appropate dicunt^r de
 ea q^r p^rinēt ad p^redōz cognitōis actua
 lis. mag^r tñ p^rie d^r sapia sicut loq^r
 apo^r q^r ars sicut loq^r Aug^l. q^r et p
 ductōe sua magis ē notia declaratiua
 eternoz q^r seibilitaz. 2^a rō inicit^r isti
 p^roi. p^rm^o act^r itelligēdi i diuis ē p^rn
 cipitū p^ritū pducēdi vbi. Ita ē flā o
 pter duo. p^r q^r n^r act^r itelligēdi ē p^rie
 p^rm^o pducēdi vbi. 2° q^r nō ē p^rm^o n^r
 act^r itelligēdi. sic ipe intēdit loq^r de illo
 pbo q^r act^r itelligēdi cōit accipit^r p
 ipa opōne q^r ē itellecō. si q^r p^rm^o actus
 itelligēdi ē p^rm^o emanatōis vt ipe ac
 cipit b^r itelligit^r altero isto^r duozum
 mōz. aut ita viz q^r ē p^rnc^m formale q^r
 vbi pducit^r sicut calor i calefaciente
 respectu calefactōis ē p^rm^o. aut ita q^r
 ē p^rm^o emanatōis sic act^r pductiuus
 sic calefactō d^r p^rm^o pductū caloris

5.
 pducti. neutro at mō pōt itelligi. q^r
 oē itelligē ē ipi^r itelligēte. b^r Aug^l. i. 4
 de tri. c. 7. Itelligētiā dico q^r itelligi
 mus cogitantes. pducē aut vbi siue
 h^r ē p^rm^o formale. pducēdi nō p^retie
 nisi rōe mēziē. 2^m p^r ex dictis q^r p
 ductōez vbi p^rcedit origie itellecō di
 sticta q^r p^renit p^ri b^r itelligētiā p^ria
 igenitā. nō q^r pducit^r vbi p^r actu in
 telligēdi loquēdo de p^r origie sic ipe ac
 cipit. cū pbat p hoc q^r vbum nāliter
 pducit^r. nō nō valet. q^r quorūcūq^r
 inte^r est p^rm^o. ē p^ricipitū oīum illoz p
 modū nē. vcl pōt b^renit^r dici ad istaz
 scōz. pbatōz q^r l^r vbum pducit^r i
 diuinis p p^rm^o actūz itellec^r. loq^rne
 do de p^r actu pductiuo q^r tñ nō dicit^r
 p^rie actus itelligēdi. l^r sit act^r inte^r.
 nō tñ p^r actu opatiuo. qui p^rie dicit^r
 act^r itelligēdi. s³ p^rior ē origie actus
 itelligēdi. vt ē itelligētie p^rne. 7 isto
 vt sic pōre itelligit p^r eētia p^ria di
 stincte. nō tñ in vbo pducto. Ita di
 stinctio de actu pductio 7 opatio pa
 tebit post. q. i. 3. Act^r. n. opatiū nō h^r
 tñtū pductū s³ ē vltimus terminus.
 vt patz ex p^rmo 7. iō. et b^ricorum. Act^r
 autēz pductiuus semper est alienius
 termini p^re qui per ipm accipit esse.
 B^r ad scō. am rationez posita ab ipso
 exclusa est per hoc qd pbatum est. es
 sentiaz vt essentiam non esse imedia
 tum p^rincipitū formale pductionis
 excludendo memoriā vt memoriā
 a ratione talis p^rincipij. Ad argu
 mētū p^rincipale supponit q^r perso^a
 diuina constituit^r p aliq^d notionale.
 7 pro nunc supponatur. Ad maiorē
 ergo respondeo per distinctionem. q^r
 aliquando suppositum constituitur
 per aliquid eiusdem generis cum ipa
 natura. 7 tunc videtur posse concedi
 a^r. quia non solum natura imedia
 tius se habet ad suppositum. sed etiaz
 ad illud formale quo cōstituitur sup
 positum. 7 hoc aliqua imediatione.
 Si autem suppositum constituitur
 per aliquid alterius generis. qd esset
 remotius a natura q^r genus illi^r qd
 est p^rietas nature tūc a^r eēt flā. Si
 enī sortes constitueret p r^roez cū re^r

plus distat a genere sube q̄s qualitas
 vel q̄ntitas: sicut ēēt q̄d p̄stitū^m forū. cēt
 immediatū b̄n̄n̄tati q̄s q̄ntitas vel q̄nti-
 tas. Nūc autē supposita ista opione q̄
 re^o p̄stituit p̄sonā suē suppositū dīnū
 o3 dīcē q̄ suppo^m ibi nō p̄stituit per
 aliqd cūsdē generi cū nā. co^o q̄ pōit
 ibi gen^o. s3 p̄ illd q̄d ē ad altē. 7 nā
 ē ad se. Illd autē p̄stituit aliquo^o ma-
 gis distat a nā q̄ p̄p̄ietas nē. q2 si ibi
 p̄p̄ietas ēēt gnā: sapia p̄tinet ad gen^o q̄
 litatis. 7 p̄p̄ietas ad gen^o rlonis. ḡ ibi
 suo^o p̄p̄ietas p̄t ēē immediatō: ipi nē i^o
 q̄d ē p̄stitū^m suppositū. Si q̄rat q̄re nō
 pōt h̄ suppo^m p̄stitui p̄ aliqd q̄d ē cū^o
 dē generi cū nā. h̄ q̄d est cō q̄d q̄d
 supponit. nec p̄ p̄ns ē ad p̄positū. sed
 ad p̄stitūtōes p̄sonarū. n̄ p̄cē ad p̄ns
 suppo^m. 7 tē pōt dīcī q̄ vbi ē aliquid
 cē se h̄. 7 tū nō incōicabile nō pōt itel-
 ligi aliq̄ cōfina^o. vltērior nisi ad icōica-
 bile. cēn^a autē dīna ē cē se h̄. 7 tū cōica-
 bilis. si ḡ dēt intelligi aliq̄ cōfina^o ad
 suppo^m cū suppo^m sit icōicabile. o3 q̄
 in h̄ sit p̄ aliqd q̄d ē p̄ incōicabile. tū
 nō pōt ēē q̄d ē ad se. q2 q̄qd ē ibi ad
 se fm̄ istō suppo^m ē p̄fco simplr. 7 sic
 cōicabile. 7 ita op3 p̄stitūtū suppositū
 differre a nā gnē. nō q̄liscunq; s3 ea
 dīa q̄ ē int̄ rē ad se 7 rem ad altē. p̄
 batō autē ma. p̄ncipal^o nō p̄cedit nisi
 cē p̄stitutio suppositū p̄tinet ad idē ge-
 nus cū nā. Nūc cē ordine cēntialiū
 7 notōaliū i dīnis p3 ex h̄ ordo. p̄ce-
 dēdi in q̄nib^o cēo. q2 si aliq̄ fuisse
 mota cē cēntia vel cēntiali ad int̄ i^a cēt
 tractāda an q̄ones cē notōalib^o. nlla
 autē est mota cē essentiali nisi q̄d im-
 portat resp̄m ad cē. 7 q̄d aiq; notōa-
 le suo^o est p̄zi^o quocūq; tali cēntiali. iō
 p̄ tractāda s̄ q̄ones mote cē notōnali
 b^o. notōalia at vel s̄ r̄lōes vel p̄ductō
 nes. siue illa s̄ idē siue n̄. nō curo. Est
 ḡ p̄ q̄d talis cē notōalib^o sūi p̄ductio
 nibus.

Merit vtrius

q
 i cō p̄nt ē plures p̄ductō
 nes cūsdē rōnis. ar^o q̄ sic.
 p̄ductio suppositū i cē nē subal^o ē gnā^o
 s3 i dīnis ē duplex p̄ductō vmo^m nē

ḡ duplex gnā^o 7 p̄ p̄ns duplx p̄duc^o
 cūsdē rōis. b^o. p3. q2 ois p̄duc^o suppo-
 siti in nā dīna ē in cē nē subal^o. pba^o
 ma. nā p̄ h̄ distinguit gnā^o ab alijs
 mutatiōib^o. p̄ pbi. s. p̄h̄. q2 ipa ē ad
 subaz siue ad cē subale ḡ rē. Cōtra.
 si p̄nt cē plures p̄ductōes cūsdē rōis
 vel ḡ plures gnā^oes. vel plures spira-
 ratōes. 7 p̄ p̄ns plures filij vel plures
 spūs sci. p̄ns sūi ḡ rē. Ibi p̄cordant
 oēs theologi i p̄clōne negatiua. s3 op3
 vidē an ista sola fide teneat. an p̄ rō3
 Ad ipaz autē diuersi diuersas afferūt
 rōes. p̄ ḡ rangunt rōes aliquoz q̄ ad
 p̄clōne istā p̄nt. 2° dīcēt qd magi
 circa h̄ v̄t cē tenendū. 3° q̄daz dubia
 occurrētia excludent. cē p̄ apponunt
 ad h̄ q̄tuoz rōes. p^a est ista. ois forma
 cūsdē sp̄ei siue q̄d magi p̄p̄ietatē oī i dī-
 nīs cūsdē rōis nō multiplicat nisi
 fm̄ m̄az. mā autē i dīnis cē nō pōt. vñ
 in dīnis nō ē nisi vnica filiatiō subfi-
 s̄s sic albedo subfiss̄s n̄ pōt esse nisi
 vna. 2^a rō. cē oia itelligit 7 vult vno
 actu simpliciter. ḡ nō pōt ēē ibi nisi vna
 p^a. p̄cedēs p̄ modū vbi. 7 vna p̄ mo-
 dū amoris. 3^a rō. q2 p^a p̄cedūt nālī.
 nā autē cōfina^o ad vñū ḡ rē. 4^a rō. ex
 h̄ est p̄fco filij. q2 tota filiatiō dīna in
 eo p̄nt. nō ḡ pōt ibi cē aliq̄ alia.
 Prima rō. v̄t cē trāscēdens 7 assumē
 du^m siue sūi s3 multos. Illa. n. p̄p̄o
 ma. s. q̄ forma cūsdē rōnis nō multi-
 plicat nisi s3 m̄m. q̄ s3 eos cē h̄eret
 locū cē angelo sic cē cō. aut itelligitur
 sic. q̄ forma q̄cūq; imālīs sit cē se bec
 siue ex rōe siue q̄dditatīs. sic cē cōtate
 ē hic. ita q̄ nihil aliō itelligē^o nisi cē
 tatē. ē h̄ dīc^o formal^o cē n̄ cē h̄ic. Aut
 itellr sic. q̄ q̄sūis for^a imāl^o aliq̄ nō sit
 h̄ for^a sua q̄dditate tū ipa i re m̄lipli-
 cari n̄ pōt. q2 vnica for^a tal^o singlar^o
 si ita h̄z i se totā entitatē illi^o for^a 7 in
 cē siue. 7 cē rē. Si itellr p̄ seq̄ q̄ rō
 for^a s̄x cīfī^o i angel^o icludit repuḡntiā
 imo p̄dictōem ad plurificari realr. 7
 ita sic n̄ stat cū p̄ceptū boī q̄d p̄cipia-
 tur irrōnalis. vel cū p̄ceptū cēi. q̄d cō-
 cipiat tanquā indifferens ad plures
 cōs ita nō stat cū p̄ceptū talis sp̄ei
 q̄d p̄cipiat plurificari 7 p̄ p̄ns q̄cūq;

posuerunt spēs angeli causa posse plu
rificari. babuerunt in intellectu suo
cept^o formalit^r repugnātes. q² p^ocept^o
tal^{is} spēs 7 plurificabilis. 7 p^o p^ons qui
cūq³ p^ocepterūt ibi eē rōez vlls simplr
.f. dicibilis ex plurib⁹. imo p^oceptiē^o nāz
i tali vltate includūt i illo itellēu repu
gnā^a formalit^r inf obz inte^m 7 moduz
p^oceptiēdi. Istud p^ons non v^r pbabile
cū mlti theologi 7 catholici sic p^oceptiē
tes nām angelicā 7 spēs sic aliū sine oī
repugnātia p^oceptuū p^ocepterūt ibi plu
rificatōez 7 vltatē p^odictā. Sei autē vi
dent^r ad hāc p^ote rēdinari sic dānt. i
elemēta^r eaz dicēs. q² vniū ē cōicabi
le 7 icōicabile. ip^o autē q² vni⁹ spēs cōi
catio. 7 ipa bā nā in trib⁹ p^ostuit hypo
stasib⁹. 7 sequit^r post hoc. p^o vniū q² nēz
ordinē angeloz 7 virtutū dāntes hy
postases p^odidit. nō soluz hoc. s³ et p^oz
vniū q² nēz spēm. v^r vtiq³ cōicātes ad
inicez nāz gaudeāt ad inuicez. 7 nāli
bitudine p^oreplati. ad inicez secure 7 ai
cabilit^r disponāt. s³ dānt. Et articuli
dāpnati tres vident^r istū articulū p^o
facie reprobare. vⁿ q² est a dīo stephā^o
p^odēpnat^o. q² dīc^r sic. q² itelligētiē nō
hūt nāz dē nō possēt eūsdē spēs facere
plures. error. 2° q² nō pōt multipli
care ididua sub vna spēs sū mā. error.
3° q² forme nō recipiūt distōez nisi p^oz
māz. error. nisi itelligit^r de formis edu
ctis de p^oā mē. s³ tē 2° inte^m p^opnis tē
sequit^r q² nā specifica michael de se nō
est bec. s³ non repugnat sibi p^odictorie
nō esse hanc v^r nō esse in hoc. p^o illā g^o
potētiā q² pōt in quodlibz q² nō ielu
dūt p^odictōem pōt nā illi⁹ fieri 7 nō in
hoc. dīcēt forte q² nō possēt scire illo.
s³ nō excludit p^oo^m. 7 tū est falsū. p^om
p^oz. q² tēstruat^r iste 7 tūc fiat nā i alio.
nō g^o oīo ē necē michaelēz eē buē vni
cū. 2° p^oz. q² que sūt sūt in p^oā actiā
a gentū nec int^r se repugnāt illa pōt sūt
esse in effectū. bi⁹ sunt iste michael 7 i^o
michael s³ nā nō est de se bec. Esto etiā
q² 2° inte^m eēt ver⁹. saltē ad p^oo^m ba
bem⁹ q² ista p^oo^m forma eūsdē rōnis
nō pōt plurificari nisi p^o mām nō cō
cludit oīodā impossibilitatē plurificatōis
siliatōis i dīnis. cū p^o illa plurifica^o sit

6.
impossibilis simplr includēs p^odictōem
Ista g^o p^oo^m nō p^ocludit p^oo^m. s³ p^oclōez
quā tenem⁹ sicut ipa ē vā nisi accepta
fm p^om inte^m. q² rōnabilr v^r multis eē
fals⁹. v^r dīctū ē. Ad ē. n. doctrina que
niēs p^oclōem certūsumā 7 summe ne
cessariā tenē p^opter rōes nimis gnāl^{es}
q² vident^r mltis b⁹ē plures istārias.
P^oterea istat^r de aīa itellectiā q² p^ori⁹
nā ē termin⁹ creatōis q² ifundat^r. p^o
mus autē fin⁹ creatōis v^r tal^r forma^o
ē b⁹. q² aīa nāl^r p^ous est b⁹. q² vniū mē. 7
pari rōe de ista aīa p^ori⁹ nā ē b⁹ q² vniū
mē. v^r ista aīa ē bec sua p^oria singula
ritate. 7 inde est nō illa. 7 p^o p^ons p^oā dī
stinctōe singlār^{is} distinguit^r a singlā
ritate distincta ab illa. g^o dīstīctē sūt iste
aīe p^ori⁹ nā q² vniū mē. n⁹ g^o p^o p^o dī
stīgnūt^r sua mā. p^o p^oo^m p^obat^r q² illō
q² sine p^odictōe pōt eē sine a^o. 7 n⁹ e^o
ē p^ori⁹ nāl^r illo. b⁹ accipit^r s³ metba^o. c
de p^ori. Aliq³ ing^o fm nām 7 subaz sūt
p^ori. quētiq³ p^otingit^r esse sine alijs. 7
illa nō sine illis. 7 i sine capli ad istūz
modū reducit oēs mōs p^oris. Et i. 7
metba^o. esse ing^o subē ē p^o oīnz. 7 b⁹ p^o
bat. alioz. n. nulluz ē sepabile a suba.
Aīa autē nō solū sūt subaz 7 eēntiā s³
p^oz eēntiāz 7 v^r fin⁹ creatōis dīne. pōt
eē sine mā. g^o pōt eē sūt b⁹ q² vniū mē
nullo^o autē pōt eē i mā nec p^o creatōez
nec aliquo^o q² līcunq³z. nisi ipa sit b⁹ c
p^oria singularitate. seq^o g^o ista p^oo^m p^o
q² fuit b⁹ c. p^oada. Si dicat^r q² nō ē b⁹
sic p^o mām. s³ p^o vniū actualē vel p^o
eē actualē in ipa. s³ p^o aptitudinē eēndi
i ipa mā. 7 ipa nō ē p^oz illa aptitudie
Istud nō euadit ar^om. q² nā ipa abso
luta ē p^ori⁹ nā ipa aptitudie. q² b⁹ aīa
bz aptitudinē hāc ad hoc corp⁹. 7 illi
aīe rep^ont aptitudo bi⁹ ad corp⁹ hoc
7 cōnēt sibi alia aptitudo ad aliō cor⁹
Tūc arguo sic. q² cōnēt buic 7 repu
gnat aliū non comment^r buic p^o fm il
lud quod est cōmune istis. vel saltē
p^oerigit^r dīstīctionem in istis neces
sario. s³ buis ab illo. bec aptitudo cō
nēt buic 7 repugnat illi. ergo neces
sario p^oerigit^r dīstīctionēz buis ab
illo. g^o p^oma dīstīctō nō est p^o aptitudi
nez. nec p^oma singularitas b⁹ 7 illius.

Confirmit. rō aptitudinis formalis lo-
 quēdo nō ē ad se. nec ē rō entis i actu
 p^m pbat. qz si intelligēt ad se. g. posset
 intelligi rō ad aliō vt ad finem. z^m est
 ex h p³. qz aptitudo posset ēē ad finem
 nō entē. qd aut nēcio exigit aliqd nō
 entis. ipm est nō entis in actu. nūc aut
 bec aia ē singulare abso^m rō singula-
 ritate absoluta. rō singularitate i actu.
 rō singularitate actuali. g. aptitudo nō ē
 rō formalis sue singularitati. Ex ista istā-
 tia te aia hic bēt q nō ē oio nēcūm.
 h ē c^o oppo^m includit dīctōez. q for-
 ma eiusdē rōis nō pōt plurificari sine
 mā reat. rō bēat aptitudinē ad ma-
 teriā tū p² nā hz plurificatōez. g. p^a
 rō plurificatōis nō ē mālitas gnāl. r
 q imālitas nō sit p^a rō forme eiusdē
 rōis eēndi bāc nec mālitas p^a rō plu-
 rificatōis i for^a. pbat. qz q aliqd ē in
 actu ē cāz rō intē^m. eo ē h p. qz sic ēē
 nō pōt nīsi hūic. imo vltas siue nō
 h nō pōt alicui ppetē nīsi i intellectu
 nūc aut qctūqz entitas pēpne abso^a se
 ipa p ē in suo ēē. qz seīpa p recedit a nō
 ēē ad ēē. qz l3 mltā pcurrat ad finē ēē
 sic mā ad ēē for^a rō ad ēē mē. tam
 n^m pcurrēs ē sibi p^a rō eēndi i suo ēē
 g seīpa p ē h. r p nōis filiātōez dīnaz
 ēē bāc. accipiet p ex rōe filiātōis talis
 n ē in mālitate q tū aliqd ponit vl ex-
 cludit aliqd annexū ppe singularitati
 Confirmit h p auctez qz mā n ē p^a cā
 for^a l3 sit mā for^a. fm dīctē. r nullo^o
 vī aliqd ēē h p illō qd nō ē p^a cā.
 r h est intentō pbi. iz. merba^a. c. z. vbi
 vlt q tū cā māl qz formal^a r efficiens
 bnt vnitatē r dīstīctōez specificā r
 nūeralē pportōatā ipis pncipiā. bo-
 rā ingt q lē in eadē nā dīuerfa nō spē
 supple sē p^a. r subdit. s3 qz singlariū
 aliō tua mā r mot^o r mouēs r spēs
 nūero. rōe at vli eadē. h ille. vtrūqz. n.
 p^a p^m ppositi o3 hē idriaz pīlēs in
 dīctē ppositi. r dīctatōz sīlēs dīctatō
 nī ppositi. qz n3 idriās pstat ex dīctatō-
 rīs. neqz dīctatūz ex idriābus idria
 vltat. g frustra qrit rō singularitatē.
 r hoc p^a ratō singularitatē dīctatē p
 aliqd extrīnsecū. tanq p p^m forma-
 le. quocūqz extrīnsecū sit cā aliqūlis

pōitans. qz sp o3 q p^a rō formal^a sin-
 gularitatē signatē. sit p aliqd p^a intri-
 secū singlari. De z^a rōe. pñia ē epti^a
 r vī istū pōi inīti. vbi nō pōt ēē nīsi
 vnic^o act^o intelligēdi ibi nō pōt ēē nīsi
 vnicū vbi siue vnicū dīctē. h pō g^a
 mē vītātē hz in intellectu creato. nō qz
 illo actu intelligēdi pducit vbnz. sicut
 alias dīctē. imo actu dīctēdi qui nō ē
 aliqz act^o intelligēdi. s3 qz oē intelligē
 i nobis exp^m sūz ē p actū dīctēdi r p oē
 dīctē exp^m nī aliqz intelligē. r p aliud
 dīctē aliō intelligē. iō si vnicū ē intelligē
 vnicū ē dīctē. s3 ista pō oio nō hz rōz
 vītātis i teo. qz nō oē intelligē dīctē ē p
 aliqz dīctē. imo intelligē p^a finē respēu
 cuiusctūqz obi nō ē p aliqz dīctē. r iō
 possz p^a q^m ad h. hē intelligē vnicūz
 respēu oīum obōz. l3 hē singlā dī-
 cēre respēu singulōz obōz. si singu-
 la oba bērent p^a vba. Vel bī bec
 pō nō vī nēcū g^a forme. qz lēz in
 vno nō sit nīsi vna forma abso^a dīctē
 dē rōis. ipz tū pōt hē plures. pductō-
 nes actīvas pluriū finōz. Ex^m. l3 sol
 vna luce sit luīosus. nī pōt hē plures
 act^o illūandi. Intelligē aut ē p^a cō in-
 telligētis. r forte forma abso^a. saltē est
 p^a cō inētis opanti. nō aut pductio
 alīenī finī. dīctē aut dī actio pducti-
 ua finī. nō g^a forme sequit si intel-
 ligerē nō plurificat. g nec dīctē. Sed
 dīctē q dīctē nō est act^o trāsīens sicut
 illūiare. imo fin^o cī ē manz i eodē in-
 tellectu. si g intelligē qz imanēs nō ē nīsi
 vnicū i illēu dīno. pī rōne nō erit nīsi
 vnicū dīctē. Istō qdē vey ē. qd ē v^m
 dīctē i illēu dīno sic v^m intelligē. s3 q
 rēti rōez o3 pbatē pñiaz. q. n. poneret
 filiū in dīnis dīcere. poneret dno dīctē
 vnūz p^a rī. r alterū filiū. qz nō eodē
 actu dīcēdi filiūz pducit r pducit.
 r tamē non poneret nīsi vnūz intelli-
 gere qz intelligere est cōicābile in dī-
 nīs sicut r quodlibz essentialē. r tō
 p quoscūqz actus notīonales cōicā-
 rē. semp ipm esset indīstīctū. r tamē
 ibi actus essent dīstīcti. sicut mō eēn-
 tia est oio eadēz qmīs cōicet plurib^o
 pductiōibz magis dīstīcti qz eēnt
 dno dīctē. qz dīstīcti s3 rōez formalē

Ista tñ ppō intē bñs vñū itelligē bz
 v^m dicē. vñ ē i intellū creato grā mē
 p tātō q intelligē ē ibi tñ^o formalis
 act^o dicēdi. 7 ita verū ē ibi q alterius
 act^o expmēdi. ali^o ē tñ^o formal^o ppē
 limitatōez ipi^o tñi. Ista rō nō tē i di
 uinis. qz tñ^o formal^o act^o expmēdi est
 illit^o 7 iō nō o^o q distiguar^o f disti
 ctōez actū expmēdi. q sē act^o psona
 les. 7 nō vñ q ista ppō vbi vñū itelligē
 ibi v^m. dicē posset bñ aliq^o euidentiaz
 ppar^o ad oba. qz ille intē q pōt vno
 actu itelligēdi ppbēdere plra. pari rōe
 pōt vno actu expmēdi expmē notitiā
 uelatiāz pluriū. 7 tñc tñ^o ex illa pñia
 hēē q i diuinis nō ē aliō 7 aliō dicē ppē
 distinctōez obor^o sic nō aliō itelligere
 Sz vñ ad bñdū tō^m ppō^m. o^o pbare
 q nō ē ibi aliō dicē respectu eiūsdē obi.
 7 b vñ alteri^o p^o dicē vñ pōt si ponat^o
 f^o dicē suū vñū. vñ eiūsdē p^o vñ pōt si
 ponat^o pñez dicē aliud vñū. De 3°
 rōe. ista ppō nā uēinat^o ad vñū nō cō
 cludit q tñ posset vnica p^o nālie siue
 p modū nē pdaci. qz nō fō^m nā speci
 fica eadē. sz nā vnica i vno singulari.
 pōt esse pñ^m. pductū pluriū nālie. sic
 ē igne pducēte plures ignes nālie. Est
 g intē b^o rōis nā uēinat^o ad v^m non
 qdēz ad v^m. pducibile. v^m inq^o nūero
 siue singulare sz uēinat^o ad vñū uēina
 tū modū pducēdi. qz nō ē ibi pñ^m in
 uēinatū respectu oppositōez sic volū
 tas. Si dicat^o q iō nā pōt ē pñ^m plur
 riū pductōez p mo^m nē. qz pducit de
 plurib^o materijs. 7 iō pērigit plra op
 posita de qb^o pducit. hic aut^o pducēs
 nō pducē aliq^o opposito. nō ē pñt plu
 res ēē ma^o de qb^o fiar^o pductōes. b nō
 obstat qz si agēs nālie qd bz i vñute sua
 actia effici suū pñalr qñū ad formāz
 pōt in plura pducibilia. mltō magis
 agēs illud qd in vñute sua actia effici
 totalit^o nullā māz pñsupponē pōt i ea
 dē vel in tot pducibilia. qz p^o vñū
 actie in bñdō effici totalit^o nō limitat
 ipm respectu pducibiliū. nūc aut^o p te
 agēs nālie qd bz in vñute sua actia ef
 fectū suū pñalr. sz qñūz ad formā. pōt
 idē manēs plura pducibilia vñi^o spēi
 pducē. g silt posset si bēret effici suūz

totalr i vñute sua actia nulla. s. mā pre
 supposita. Et illō p^o māifeste. qz sicut
 agens vñi^o spēi pōt gnāre mltā fil. ita
 7 de^o creare. nō g solū p hoc ē possibili
 tas respectu pluriūz possibiliū ab eodē
 pductio ad eadēz pducēda. qz pdu
 cit vñ pducē pōt de pluribus pñcipijs
 passiuis. sz ppē rōem ipi^o p^o actiue. 7
 ppē cōitatez siue pluralitatē tñi. pdu
 cit bñ. o^o g ad pbandū vñicū ēē tñūz
 pductiōis vel ēē pductiōnē vñius
 rōis. pbare q tñūz pductiōis nō pōt
 ppetere plurib^o pductiōib^o eiūsdē rōis
 siue pductō fuerit de aliq^o siue de nullo
 siue pñ^m sit nā siue nō. De 4ª rōe
 fili^o est pfect^o de^o 7 tñ nō bz dicit^o oī
 mō bñdi eā. imo pōt ditas bñ i 7 si nō
 alia. tñ in alio supposito. 7 alio mō ba
 bēdi eā. qz ex b^o qd ē pfect^o si^o inrē siue
 sicut ē pfect^o de^o. nō sequit^o q bēat oēz
 filiatōez possibile extē siue vñ saltē non
 oī mō possibile. In filiatōe aut^o cū non
 sit eadē cōicabilis plurib^o. nō o^o disti
 guere int^o alietatē filiatōis 7 aliū mo
 dū bñdi. imo sicut ditas pōt ēē pfecta
 in aliō 7 tñ aliō^o bñ in alio. ita filiatō
 pōt ēē pfecta in aliquo 7 tñ alia babe
 ri in alio. Ad pñonem negatinā ap
 ponit^o ratō talis a qbusdā. Si tota se
 cūditas ordinā^o ad gnātiōnez filij sit
 exhausta in vñi^o filij gnātiōne. ipossi
 bile esset cū illo aliam gnāri. qz ille ali^o
 gnāretur sine oī fecunditate ordinata
 ad filij gnātiōnem. sz in eo tota fecun
 ditas ordinata ad filij gnātiōnem ex
 hauriet^o in vñi^o filij gnātiōne. qz vnico
 actu gnāndi semp manente pducitur
 vñ^o filius semp manēs 7 ex eodē semp
 vniformit^o se bñte. nō posset g restare fe
 cunditas ad alterius filij gnātiōnem.
 nisi posset fil^o ēē dñe pductiones oīo
 eiūsdē rōis 7 ex eodem. qd est ipossi
 bile. sicut ipossibile ē vñā 7 eadē mām
 siml^o moneri plurib^o motib^o g generatō
 nis vel alteratōnis fm idem fm spēm
 differentib^o aut^o bz muerum. 7 hoc iū
 artēz philoso. qui uēinat^o s^o. pñp. non
 esse possibile q idēz siml^o moneat^o plu
 rib^o motibus fm eandēz speciez mot^o
 habet^o g b^o q in diuinis in generatō
 ne filij exhaustitur tota fecunditas ad

gnatōem filij. qz act^o ille sp manēs. est
ex eodē sp vniformit^r se hāte. Confir-
mat^r p^o ex^m. si vn^o hō hēret vniciū scū
7 n^o eēt possibile aliō q ad gnatōz hoīs
7 de illo scie sp eēt iste fili^o genit^o. ipso
bile eēt aliū filiū gnāri. Idē b^r forma
do ar^o sic. act^o adequat^r p^o n° 7 sp stās
nō p^o patif^r secū aliū eiusdē rōis ab eodē
p^o actiū. Et ex^m vnice^o gnatōis i diui-
nis ē adequat^r suo p^oncipio 7 sp stat g^o
12. De p^o rōe. vbi illō exbaurit^r si p^o
p^ole accipiat^r sic accipit^r i corporalibus
denotat nihil illius qd exbaurit^r rema-
nēt in illo in q p^ouit. vt p^o de aq in pu-
teo. isto nō pōt intelligi i p^oposito. qz se-
cūditas nō exbaurit^r sic p^oductōez
filij. qn tota ipa eadē sp manet i p^ore. g^o
oz q p^o alterā similitudinē intelligit^r. vt
vel dicat^r exbauriri p^o qto q nō ma-
net in p^ore ad aliū actū p^oductōis vel
gnatōis alteri^o filij sic si nō maneret
aq in fonte q nō ad aliū actū potatōis
posset aliquo^o dici exbaurit^r p^o actū po-
tatōis. p^ocedit^r g^o a^o qz exbaurit^r isto^o
tota secūditate ordinata ad gnatōem
filij nō posset ali^o gnāri. s^o illā minozē
q i diuinis sic exbaurit^r in gnatōe vni^o
filij tota secūditas q est i diuinis ad ge-
neratōez filij. oz p^obare. Innuē aut p^o
batō ei^o p^o hoc q gnatio ista sp stat 7 ē
ex eodē p^o q. ex q. 7 ex eodē p^o q. pas-
sio. 7 iō nō pōt eē fil^o plures p^oductō-
nes. sic nec plures mot^o. Cōtra istaz
rōez q nō p^ocludit sufficient^r p^oposituz
pōt argui sic. quēcūq^o p^o pōt b^re
aliū actū si ille act^o nō statet sp. illa sim-
p^ol^o pōt b^re aliū actū s^o p^o gnatio i
diuinis p^o resolu^r ex hoc nō pōt b^re aliū
actū. qz ille act^o sp stat. g^o illa p^o abso-
lute pōt b^re aliū actū. ita q in h^o non
ē p^odictio. s^o si pōt b^re aliū actū. g^o ne-
cessario h^o. nihil. n. ē ibi possibile. s. q nō
iccludit p^odictōez qn sit i actu. g^o ibi sūt
in actu pl^ores gnatōes. p^o falsa. g^o alte-
ra p^omissa. nō a^o. g^o b^o. q v^o eē acce-
pta ex rōe argumētū tui. p^o dō maior
rōe 7 ex^m rōe sic. p^o n^o aliū p^oz est actu
qeqd aut nō repugnat p^oz nāl^r nisi p^o il-
lud qd ē poster^o nāl^r. simpl^r nō repu-
gnat sibi. qz p^odictio simpl^r nō ē alie^o
ad p^oz p^o hoc q illō h^o p^odictiōem ad

poster^o nāl^r. si g^o act^o ali^o nō repugnat
p^o nisi qz p^o sp est sub isto actu. abso-
lute nō repugnat p^o ali^o actus. 7 ita sūt
p^odictōez simpl^r pōt ali^o act^o sibi p^ope-
tere. Ex^m bēm^o si sol illuaret vnuer-
suz vna illuatiōe adequata sibi intēsur.
qz. ita p^ofec^r sicut posset illuare. 7 ex-
tēsur. qz. illa illuatiō esset toti^o illuina-
bilis qd posset esse illuina^m a sole. si ille
actus sp statet. ita q sol nō posset b^re
aliā illuatiōem. h^o nō eēt. qz simpl^r re-
pugnat soli vt est p^oncip^o illuatiō q sit
p^o n^o alteri^o illuatiōis. imo solū^o ex h^o
qd totale sūt passiuū ē p^oportionabi-
lit^r actuat^r. absolute g^o soli ē p^opossibil^r
alia illuatiō. 7 p^o p^ois si sol necio cāret
oēz illuatiōz quā posset cāre. sol bēret
aliā illuatiōez i actu. nūq^o ē g^o necitas
illi^o simpl^r vnice^o p^oductōis nec ē neci-
tas illi^o vnitatis ex hoc q vna p^oduc^o
sp stat. Confirmat^r ista rō. qz si p^o ex
rōe sui nō necio refina^r ad istū actū
s^o tñ^o ex h^o q ista act^o sp stat elicita^r a
p^o. illa p^o abso^o vt p^oz actu posset
extēdere se ad aliū actū. g^o irrōabile vt
q ille act^o magi eēt ab ista p^o qz iste
7 p^o p^ois cū neut^r posset eē min^o neci^o
altero. vel vt qz fil^o ē a p^o vel neuter.
U^o g^o q^o ad istā rōem qd nec p^o h^o q
act^o sp stat. nec p^o hoc q vna p^o non
pōt sit p^ofici diuers^r actib^o. bē^r p^o rōis
sufficient^r p^obare. sic ipa ē vā. imo oz p^o
bare q sic ē necitas ad vna p^oductōez
vni^o rōis. qd si p^o impossibile illa nō sp
staret v^o nūq^o eēt ad huc n^o alia pos-
set bēri in diuinis eiusdē rōis. vt quē
admodū si hic p^o nō eēt in diuinis oio
p^odictio eēt dicē p^oz i diuinis. ita si hic
p^o hac gnatione nō gnāret v^o p^o ipos-
sibile gnāret actu trāscūte 7 nō stāte.
nullā aliā gnatiōez posset b^re. qz si po-
sita absoluta 7 oio da necitate ad vni-
cā p^oductōz. ibi possibilitas ponit^r ad
aliā. 7 p^o p^ois necitas. qz quicqd ē ibi
possibile ē neciūz. Ex h^o p^oz q z^o rō de
adequatione abbreviās istaz nō con-
cludit. qz aut a^o accipit adequationē
intensiuāz tantū. vel extensiuā 7 in-
tensiuā. si intensiuā tantū. ex tali
adeq^o rōe nō p^ocludit q sit vnica p^oduc^o
possibil^r. imo alia pōt eē possibil^r l^oz nō

fil' stās. bēt q' tñ q' vnica ē possibilis
fil'. s; vbi nō bētur de vnica pductiōe
possibili nisi sic q' alia nō sit fil' possibi-
lis. ibi nō bēt qn alia sit simplr possi-
bil'. 7 p' pñs in pposito nēcia simplr.
Si accipiat adequatio 2^a. b^r nō p-
bat. nisi forte iniat' istū. q' vnica pdu-
ctio sp' stat. 7 de hoc tactū ē sup'.

De secūdo arti.

dico q' ista 2^a in dñis nō pñt ē plu-
res pductōes eiusdē rōis. nō sola fide
tenet. s; ē rōne nēcia oñdit'. Et potest
formari rō p' adducendo ad impossibile.
2ª ostēdit'. 2ª pōt pfirmari ppositū ex
intētiōne pñs. Formas q' rō sic. si pñt
ē plures pductōes eiusdē rōis. g' 7 i
finite. 7 si sic g' nēcio s' infinite. q' nō
pōt ibi ēē nisi nēciū. vlt^m pñs ē impossi-
bile manifeste. g' 7 pñ^m aūs. pñs pñt
pñt aucte 7 rōe. auctas ē Aug. 3^a ma-
riminū li. p. Absit vt iō potentior sit
p' filio. vt putat. q' creatorē genuit p' filio
at nō genuit creatorē. neq. n. si po-
tuit s; nō oportuit. 7 subdit q're nō opor-
tuit. imoderata ēē dīna gnā^m si genit'
filio neporē gignēt pñi. q' nō 7 ipene-
p' aūo suo. neporē gignēt. s; vñz
mirabile sapiam iporēs diceret. filr 7
ille 7 ille 2^e. Et subdit nec ipleret gnāti-
onis series. s; sp' alit' ex alio gignēt. nē
ē pñt vñ^m eā. si nō sufficēt vñ^m oīpo-
tēs. h' Aug. Et ista intētiōe Aug. bēt
q' si vna psona pducta pductōe tali
nō sufficēt ad pñlētā vñā vñ totā p-
ductōez i dñis. pari rōe nec alia aliq'
nec q'cūq. 7 ita siue cūdo inditēz q' fi-
lii gnāret aliū si^m. siue pñando ad eā
dē psonā pñs. q' s. bēat istū si^m 7 a^m
filii. sp' q' rōe ponit' plaritas pari rōe
segt' ifinitas eiusdē rōis. pbat' eadez
pñia p rōez sic. q' qd ē plurificabile ei⁹
dē rōis vñ^m ad plra se bñs nō dēinat'
ex se ad certā plaritatē. h' pñs pñ. sū
pñan^m eōe ad sua singula^m. siue cām
ad sua cāta. siue pñan^m ad sua pñcipia
ta. eōe. n. plurificabile eiusdē rōis non
dēinat' ex se ad certā plaritatē infe-
riorē. cā etiā nō dēinat' ad certa cāta
ex se. Et bac pñōe pñata segt' q' q' d
cūq. plurificabile eiusdē rōis q'cūq.

8
ē de se pōt extendi ad infinita nū^m a ter-
minet' aliūde. nec dēinari pōt p pñ^m
eiusdē rōis siue pductōis. g' si p ali-
q' pñ^m in dñis pductiūz pōt ēē
plaritas pductōnū eiusdē rōis
nō dēinat' talis pductio ex se siue ex
suo pñ^m formali ad certā plaritatē
nec ex hoc nec ex illo repugnat sibi q'
cūq. plaritas. g' vel poterit ēē infi-
nite. 7 p pñs sunt infinite. q' est 2ª illa
ta. vñ fiet dēinatio taliz pductiōnū
ex alio ad certā plaritatē q' ex se. vñ
pñci⁹ pductiō. s; bñ nō pōt dari vñ
fiat ista dēinatio nō. n. ab aliq' postērio-
ri q' a postēriori nō bñ aliq' ēitātē. g'
nec vñitātē nec certā plaritatē. n' ab
aliq' q' ē fil' nā cū pductōib⁹. q' qua
rōe ipa pductō q' ē vñ^m rōis nō a ter-
minat' ex se ad certā plaritatē. pñōe
nec illō q' ē fil' nā cū illa. nec ab aliq'
pñci⁹. q' illō pñ^m vñ^m ē pñ^m formale. p-
ductō. vñ pñ^m pductōes. q' ē suppositi-
tū. a pñ^m formali pductio nō pōt ēē dē-
inatio. vt pñ i pñōe ma. q' pñ^m pdu-
ctiū eiusdē rōis nō dēinat' se ad cer-
tā plaritatē pductiōnū eiusdē rōis.
nec a supposito pductōe pōt dēinari.
q' i tot pductiōes pōt suppo^m ad q't
se extēdit pñ^m pductiū q' ē i suppo⁹
si g' nō ē dēinatio a pñci⁹ pñ^m formali p-
ductiū. nec ē a pñ^m pductō. Sic g' pñ
ista pñia ad impossibile. q' si possent ibi
ēē plures pductōes eiusdē rōis. g' 7
ifinite. 2ª arg^m oñsue sic. illō nullo⁹
ē plurificabile i dñis q' nō pōt dēina-
ri aliquo⁹ ad aliq' certā plaritatē eius-
dē rōis. s; pductio eiusdē rōis i dñis
nullo⁹ pōt dēinari ad certā plaritatē
aliq'. g' nullo⁹ ē plurificabil'. q' ē pñ^m
ma. p' exponā. 2ª pñabo eā. certā plar-
itatē dico reputa dualitatē tñitātē q'
tñitātē vñ aliq' aliā darā. oīo dēinari
ad certā plaritatē. o' q' impossibile ē illā
excedē 7 nō q' lētūq' impossibile a poste-
riori l' a fili s; icludēs manifeste dēictō
nē. maiorē sic itellēam. pñō. si nō pōt
oīo dēinari q' ē de se ad certā plar-
itatē. g' q' ē de se pōt in q'cūq. q' dēi-
ctōez nō icludit q' q'cūq. plaritatē exce-
dat 7 h' i h^m. s; nō pōt ēē i dñis pos-
sibi⁹ sic vñ q'cūq. plaritatē plurificari

qz tunc necio esset plurificatus vlt qz
cunqz pluralitate. 7 ita eet infinitu p/
batio mi. illud no pot oio determinari ad
certa pluralitate inferioru eiusde ra
tōis qd no necio pterigit aliqua plu
ra alteri rōnis p que determinet ad
certaz pluralitate. pductio in diuinis
non. necio pterigit aliqua plura alte
ri rōnis p que determinet ad certaz
pluralitate. non g pot oio determinari
ad certa pluralitate. Isti rōnis. pbo
ma. 7 mi. ma. sic. si est plurificabile ei
dez rōnis no determinatur ex se ad certaz
pluralitate. hoc pns pbatur est in ar
guendo ad impossibile. tunc pari rōe
illa inferi vel singularia que sūt eiufd
rōnis non habet ex se certa determina
tionē ad certa pluralitate. qz sic ignis
ex se no determinat ad certa pluralita
te igniu. ita ignes singulares ex se no
determinat ad certu numez. vt sint tot
tot ignes. plurificabile g eiufd rōnis
si necio determinet ad certaz pluralitate
hoc ē p aliud no p posteri nā. nec per
illd qd ē sil nā sicut dictū ē. 7 deductū
ad impossibile. g solo p pns vl pōra nā
no aut p aliqd pns eiufdez rōnis. qz si
ent dictū ē pū. deducto ad impossibile
illud pns no ē actians ad certa plura
litate illoz q sunt eiufd rōnis. habet
g illa ppo q illd si pot oio determinari ad
certa pluralitate qd no pot determinari p
aliqz pluralitate pōre alteri rōis. b^o.
pbat qz ille pductōes plures q ponit
tur eiufdez rōnis no pēvigūt nisi p^o
formale. pducendi 7 pncipiū. pducēs
i neutro illoz ē pluralitas alteri rōis
p quā determinet. pductio ad certam
pluralitate necio pēxacta. qz no est in
pncipio formali. pducendi. p3. ex quo
ponunt pductōes eiufd rōnis. qz ē
no in supposito pterigit pluralitas al
teri rōnis saltem p quā determinet. pdu
ctō ad certa pluralitate. p3. qz in tot p
ductōes pot suppositus ad quot p^o
se potest extendere. Ista rō ostensua sic
pbata pot sic pfirmari. ois pluralitas
necessario finita est alterius rōnis. vel
si non alteri rōnis necessario pēxigit
aliquaz alterius rōnis p quaz deter
minet. omnis pluralitas in diuinis ne

cessario est finita. est g talis vel talis. s
non potest esse pluralitas. pductionu
eiusdem rationis tali vel tali modo se
habens. g nulla potest esse pluralitas
eiusde rōnis in pductionibus. a^o
istius rōnis declarata est in argumē
to ad impossibile 7 est ostensua. b^o. pmi
sylli satis ē manifesta. quia possibilis
in diuinis ponit necessitate 7 per pns
possibilis infinitas vl non necessaria
certa finitas ponit necessariā infinita
te. 7 b^o. scōi sylli. bec. f. q. pductiones
eiusde rōtis no possunt hoc modo
vel hoc se habē. p3. nō. n. sunt alterius
rōnis ex quo sunt eiufd rōtis. nec
pterigunt pluralitate alteri rōnis
p quā determinent. hoc declarati est i
argumēto ad impossibile. 3° declarat
iuxta intentiones pbi. iz. mēba. vbi
arguit q non pnt esse plures celi. quia
non pnt ē plura pma monentia. hoc
pbat qz quēcunqz sunt numero mul
ta vni autē spē. habēt mām. pmi aut
no habz mām. est. n. actus purus. v^o
g 7 rōe 7 nūero pma3 monēs 7 inno
bile ens. ex hoc inferat vni g celuz. Er
ista intentione pbi. videt pfirmari
illa pma rāto adducta in pmo articu
lo. q. f. vnitas numerat necessario cō
petit cuilibz forme imāli eiufdez rōnis
Sed pderando intentiones Aristo.
i diuersis locis diuersimode materiā
accipit. 7 ex hoc pfirmari videt nūm
ppositus nec tam illa pma rāto hēbit
robur ex intentione Ari. mām. n. qūqz
vocat p^o receptū faciens pponem
cum actu siue cū forma. quō dicit ma
teriā 7 formā esse duo p^o. p pbyli. 7
multe aljs loc. 7 per oppo^o forma di
cit illud aliō p^o qd bz rōez act^o qd
cū mā pstituit ppo^o. Alio^o forma dī
qdditas p3 ip3 in multi locis. 7 p op
positū mā dī quicqd bz rōem pētis
vl determinat ipaz qdditate. 7 hoc mō
dria idiuidual^o qūqz sit ipa. dī mā re
spēu qdditatū specī. dī g mā qūqz illd
qd recipit formā iformātes. qūqz illd
qd pbit vl determinat qdditatez indrītē
S3 tale ptabēs vl determinat pot itelli
gi duplr. vno^o. q. intrinsecuz inferiori
vel determinato sub tali cōi. Alio mō. q.

vtriusq; pductōis. qz termin⁹ forma-
 lis non potest aliquo⁹ esse p⁹ior p⁹inci-
 pio formali pducendi. Si g⁹ essentia ē
 termin⁹ formalis pductōis vt iam p-
 bati est 7 ipa est p⁹imum eis in d⁹inis.
 vt iam pbatz est in p⁹ma qōne. sequi-
 tur q⁹ ipa essentia fin le ē p⁹ncipiū for-
 male pducendi in quacunq; pductō
 ne. b⁹ ē pbat q⁹ tam ad vtrāq; ptez
 p hoc q⁹ illd est p⁹inci^m formale 7 ter-
 min⁹ formalis in quo pducens assi-
 milat⁹ pducto. 7 p⁹cipue q⁹ est pduc⁹
 vniuoca. nūc aut p⁹a assilo pducens
 ad pductū in d⁹uinis est essentia ipa
 vt essentia. g⁹ ipa est formal⁹ termin⁹ p-
 ductionis 7 formale p⁹ncipiū pducendi
 2⁹ p⁹cloem sic habēs p⁹ncipiūz for-
 male pducendi p⁹ncipiū pōt illa pducē
 f⁹z fili⁹ babz p⁹ncipiū formale dicendi
 7 generandi p⁹fecē. g⁹ 2⁹. p⁹bō ma. qz iō
 est suppositūz potens agere. qz bz p⁹nci-
 piūz agendi. 7 maxie p⁹fectū. pbatō
 mi. memoria p⁹fecta est p⁹rimūz p⁹zin^m
 dicendi sine gnāndi. fili⁹ aut babz me-
 moriā sicut pat⁹. s. de tri. c. 7. quolibz p-
 sona memit sibi. 7 p⁹fectā p⁹z. 3⁹ p⁹tra
 illā p⁹ponem q⁹ p⁹ma distinctio finita
 ē aliquoz alterius ratōnis instatur
 duplicat⁹. p⁹ qz vnitati est immediatōz di-
 stinctio b⁹. qz a⁹. distinctō eiusdē rō-
 nis est minor q⁹ alteri⁹ ratōnis. 2⁹ qz
 a deo possunt esse immediate plura crea-
 ta 7 in eadez spē. g⁹ possibile est q⁹ plu-
 ralitas eiusdē rōnis esset oio p⁹ma 7
 immediata vnitati. 7 sicut in eā 7 cātis
 pari ratōne in p⁹ncipio 7 p⁹ncipiatis
 Ad p⁹imum duplex est via rāndendi
 p⁹rimo ad maiores q⁹ l⁹z essentia ēēt p⁹nci-
 piūz elicitūz tam respectu alterius
 7 alterius pductionis esset aliud p⁹zin-
 cipūz 7 aliud dētinatū. puta ali⁹ 7
 ali⁹ re⁹. 7 tunc a⁹ est falsa. q⁹ vbi ē p⁹zi-
 cipūz elicitūz eiusdē rōnis esset p⁹-
 ductio vni⁹ rōnis. nisi cū hoc ēēt p⁹zin-
 cipūz dētinatūz eiusdē rōnis. qd n⁹
 est in p⁹posito. Contra. hoc si p⁹inci^m
 elicitūz non sufficit sine p⁹ncipio dē-
 tinatino hic 7 ibi eadez questio est p⁹
 quid essentia que ē p⁹ncipiūz elicitū
 in dētinatū dētinat⁹ ad hoc vl⁹ ad il-
 lud. si. n. p⁹zin^m eiusdē rōnis non pōt

esse p⁹se p⁹zin^m respectu plurūz alteri⁹
 rōnis non poterit essentia que ē p⁹inci-
 piū radicale dicitū esse p⁹ncipiū ime-
 diatū respectu plurūz dētinatūz
 rōnz p⁹ncipioz alteri⁹ rōnis. qz qua
 rōne aliquid eiusdēz ratōis est p⁹zin^m
 aliquoz plurūz vni⁹se ratōis eadē
 rōne 7 alioz. vl⁹ si illa p⁹cedāt alia: erit
 p⁹cessus in infinitūz. vel si ille ē ip⁹sibi
 lis: dētinatō per respect⁹ vt p⁹ p⁹ncipia
 dētinatūz non sufficit p⁹terea. ali
 respectus sunt pductōes. nec autē idē
 dētinat se ad se. dicere. n. essentia dētia-
 ri ad gnātionem actiūz p respectūz q⁹
 nihil aliud est q⁹ gnātio actiūz vt di-
 cet⁹ postea est dicere q⁹ dētinat⁹ ad ge-
 nerationez p gnātionez. 7 ita q⁹ idēz
 est p⁹ncipiūz dētinatūz sui. 2⁹
 diceret⁹ negādo ma. qz r⁹si sola essen-
 tia sit p⁹ncipiūz pductūz ille tū p⁹du-
 ctiones possunt esse alteri⁹ rōnis quia
 aliqua pluralitas pōt esse p⁹ima. 7 n⁹
 potest esse actu infinita nec etiā in po-
 tentia infinita in d⁹uinis. nulla autē po-
 test esse necessario finita. nisi que ē al-
 terius ratōnis vel p⁹erigens aliq⁹z alte-
 rius ratōnis. g⁹ stante p⁹ma pluralita-
 te necesse ē q⁹ in d⁹uinis sit aliqua plu-
 ralitas p⁹ima oio 7 immediata vnitati.
 7 ita potest poni q⁹ ista pluralitas sit p⁹-
 ductionū sicut quozuncunq; falsa est
 g⁹ ista ma. in d⁹uinis. q⁹ vbiq⁹ ē idē
 p⁹ncipiū 7 idē termin⁹ ibi ē pductio
 eiusdēz rōnis. vā est tam in creaturis
 vt loquit⁹ p⁹bns. qz ibi p⁹zin^m formale
 pductū vel est limitatū ad pductio-
 nem vni⁹ rōnis sicut ipm est p⁹zin^m
 vni⁹ ratōis vel si est p⁹ncipiū equiuocum
 7 ita pductūz plurūz alteri⁹ ratōis
 termin⁹ formalis vtriusq; limitat⁹ est
 ita q⁹ non potest esse idem p⁹ncipiūz
 7 termin⁹ plurūz alteri⁹ ratōnis. neu-
 trūz pōt esse in p⁹posito. qz ibi p⁹inci^m
 est illimitatūz 7 etiā termin⁹ formalis
 S⁹ p⁹tra arguit⁹ sicut arguit⁹ ē i p⁹ria
 qōne. qz tunc p⁹ima p⁹sona pducta n⁹
 magis ex pductione sua reali ēēt ver-
 buz. q⁹ s. f. nec spūf. f. magis ēēt. f. f. q⁹
 verbū. Itē suppositūz habens idē p⁹zi-
 cipūz formale p⁹fectum aliquaz p⁹ro-
 ductōnz pōt ita p⁹rimo p⁹ illud p⁹zin^m

intra illaz sicut in alijs. et ita pma
 psona eque pmo posset pducere. s. s. si
 cut et filius. et ita. s. s. non necio e a filio.
 3° pcedit b^o q^o essentia est principiu
 formale et terminus formalis. vtriusq^{ue}
 pductois. non tam sic totale qn aliqd
 icludit p^o et in principio formali et i ter
 mino. in prin^o qdez formali qz memo
 ria pfecta et voluntas pfecta icludit
 i essentia et in termino formali quod
 est vbum perfectu et. s. s. pfectus inclu
 dit etia essentia et forte respectu vtro
 renq^{ue} ta in principio qm in termino e
 tia habz rones principalis. et respectu il
 lius qd pcurrit cu eadez. s. intellectus
 vel notitie voluntatis vel amoris. ppter
 q^o idēpitates essentie idem est q^o pdu
 ces pducit et terminus formalis. ppter aut
 distinctiones pcurrentis cuz essentia
 vtpote intellect^{us} et voluntati in prin^o
 pductino: sufficit principiu b^o et illud
 ad pductiones alterius rationis et ad
 terminos quodamō alterius rōnis. et
 sic in principio hēmus essentiaz et in
 intellectu. essentia et voluntate. i termino
 aut habem^{us} essentia et notitia. essentia
 et amore. et rōne eius qd idēz est i pri
 cipio formali cōicatio sit idēz in ter
 mino formali cōicatu. et rōe eius qd
 distinctu est in principio sit formal^{is} rō
 distincta pductionis. et illud qd con
 currit in tino sit formalit^{er} distinctu.
 Si queras istoruz duoz pcurrentiu
 in principio formali nōne alterū ē pri
 cipiu formale et reliquuz pcoitans.
 q^o ab illo altero formali vel dicet^{ur} pri
 cipiu formalit^{er} idēz vel oio alterū. R^o
 duo que pcurunt in principio. s. in me
 moria pfecta essentia et intellect^{us} et in
 voluntate pfecta. volūtas et obm diligi
 bile pns non se habet p accis. nec sic
 remotum principiu et ppinquū. s. to
 tu hoc intellect^{us} infinit^{us} habet obm
 infinitu intelligibile sibi pns est pse
 vnus principiu. ita q^o alter sine alio
 non est principiu pducendi. et ideo ē
 vnicū principiu simpliciter pductiuuz
 non distinctu in duoz principia pduc
 tiua. p^osimilit^{er} de voluntate et obo res
 pectu spiratōnis. et p^osimilit^{er} de terminis
 respectu pductionu. Si queras qre

non pōt essentia sola vt distinguit^{ur} p^o
 volūtatē et intellectū esse principiu
 cōicandi se. R^o essentia mē intelle
 ctual^{is} nō est principiu alicui^{us} pductō
 nis nisi vt coincidit cū memoria et vo
 luntate. Ad 2^m. et p ad rem 2^m ad
 formas argumenti. ad rez pōt dupli
 rīderi. forma que ē in aliquo supposi
 to principiu pducēdi. pductione ade
 quata illi forme non pōt esse alicui al
 teri principiu pducendi. nunc aut me
 moria est p^oi principiu pducendi. p
 ductione adequata illi principio. q^o si
 sit in filio nō potest esse filio principiu
 pducēdi. a^o pbat^{ur} exemplo sic. si ca
 lor esset igni principiu calefaciendi li
 gnuz calefactōe adequata illi calori.
 et ille idēz calor cōicaret ligno. nō pos
 set esse ligno principiu calefaciendi. p
 bo q^o nec calefacti di se: qz tunc calor
 esset principiu calefaciendi siue. pdu
 cēdi calores in eodez supposito. nec al
 terz. qz calefactō ista ponit^{ur} adequata
 illi calori. Et pcedit ista pbatio de ade
 quatione oīoda. vbi ipossibile est actō
 nes excedere principiu formale agēdi
 et fm istuz intellectū p^oz. b^o qz memo
 ria sic in patre habz dictiōez in patre
 adequatas q^o ipossibile est principiu
 dictiuuz excedere hāc dictiōē. sic im
 possibile est i diuinis dictionem eē nisi
 hanc. qz et se est bec. p^oz ex solutōe que
 stionis. qz qcquid i diuinis non pēri
 git pluralitatem alteri^{us} rōnis illud et
 se est h. dictō i diuinis nō necessario p
 erigit pluralitatē alteri^{us} ratiōis. q^o et se
 est bec. et p pns principiu eius habet
 hanc dictionē oio adequata sibi. nō
 pōt ē ē principiu in filio. Ad eandēz
 rōnez pbandaz accipiēda est ista. p
 positio et redit in eadez sniam cū alia
 suppositū accipiēns formā p pductōz
 adequatā illi forme nō pōt p illaz for
 mam pducere. filiu recipit memoriā p
 pductionē adequatā illi memoriē q^o
 2° b^o declarat^{ur} sicut in rōne iaz facta
 pbatio ma. quia si fm illaz pduceret
 aut q^o se aut alteruz. nō se. qz hoc ē im
 possibile. s. 3° Angl^{us} i. de tri. c. i. nec alterū
 qz illa pductio illi^{us} ponit^{ur} adequata
 principio pductino. sic q^o non oportet

querere determinatiuū p̄currentis cum p̄ci-
picio elicito ut sit una dictio. nec etiā
aliquā negatōez potest habere sic ut
sit tale p̄ncipiūz formale. s̄z est q̄ et
sentia v̄l quodecunq̄ positiū mē acce-
ptūz sit in parte formalis rō dicēdi l̄
gnādi tū non potest ēē in filio rō di-
cēdi vel generādi. q̄z ip̄m ut in patre
est p̄ncipiū p̄ductōis adequate. q̄z
tum ad p̄nam rōnem. 7 p̄ illam filio
cōdicatur q̄tum ad scōam rōnem.
Quātum ad scōam v̄z ad formaz ar-
gumēti potest fieri aliqua difficultas
i ma. 7 in mī. q̄z haberi potest aliquid
dicti multipliciter. ex p̄dictis. s̄z p̄prie nō
dicē aliquid formā habere in abstra-
cto nisi habeat. eaz sicut forma sic si
gnificata nata est b̄ri. hoc est tanquā
formaz. nō. n. p̄prie diceret habē albe-
dine. qui haberet eā clausaz in bursa
q̄z non est ille modus p̄fectus. q̄z albe-
do nata est haberi ut forma informāz
Uterius nomen abstractūz significāz
p̄ncipiūz agendi cōstructūz euz gerū-
dio significante aliquā actiōem natū
est haberi a supposito ut sit illi p̄nci-
p̄ agendi illa actione. verbiḡra habeo
potētiāz videndi. illa potētiā nō so-
lūz nata est haberi a me ut forma. sed
etiā ut p̄ncipiūz mibi opandi. s̄m il-
laz formaz. 7 hoc notat illa cōstructō
gerundiū cum abstracto tali. Similr
illa grāmatica p̄z et vsu loquendi 7
st. n. vera sit hec. filius dī scit genera-
tiōē patris. non tamē ista. filius h̄er
sciam generandi. p̄similr nec ista. iste
habz voluntatē generandi. nec est ali-
qua ratō nisi ex cōstructiōē grāmati-
cali. q̄z nō solūz notat abstractūz ha-
beri ab illo ut forma s̄z ut p̄ncipiū ta-
lis opationis. p̄cedentis ab isto sup-
posito. p̄similr hic. michael scit deum
creasse mundū 7 creatiōem mundi.
non tū scit creare mundūz. q̄z do ḡ ac-
cipit in ma. illud q̄z habz p̄ncipiū
dicendi p̄fectū p̄t per illud dicere lo-
quendo de habere p̄prie sicut dicē ab-
stractūz haberi q̄z do habet ut forma
suppositi 7 est de cōstructiōē p̄p̄ia noīz
significantis p̄ncipiūz act⁹ euz gerū-
dio significante actiōem que cōstru-

ctio nōt illaz buie supposito esse p̄nci-
piūz agendi. p̄cedo ma. q̄z in subiecto
includunt illa que requirunt ad hoc
q̄ p̄dictum inst. quādo. n. in hoc for-
ma habet ut forma buie 7 buie p̄nci-
piūz agendi p̄t p̄ hoc esse p̄ncipiū
agendi. s̄z sic minor ē falsa. q̄z 7 si fili⁹
habz memoriāz p̄fectam aliquo⁹ ha-
bendi nō tamē ut formam. 7 si habet
ut formaz nō tamē ut p̄ncipiū agē-
di. p̄pter rōnem dictaz in responsione
reali. Ad p̄bationēz mī. illa p̄positō
memoria p̄fecta ē p̄ncipiūz p̄fectūz
dicendi posset dici. q̄z ē p̄positio trun-
cata 7 oportet eaz supplere p̄ aliquo
additū significans cui sit p̄ncipiū
dicendi. v̄l q̄z est idifferens potest p̄ce-
di q̄ absolute est p̄ncipiū dicendi. n.
plus ponit mī. de memo⁹. q̄ filius ha-
bet memoriāz p̄fecta est manifestum.
p̄cludēdo ḡ filius habz p̄ncipiūz p̄-
fectūz dicendi que fuit b̄r p̄mi s̄llī sit
fallacia amphibologie vel si cōdictiōis
vel p̄tis. amphibologie. q̄z in maio-
re cōstructiō non determinat actūz illū
significatūz p̄ gerundiū. p̄cedere ab
aliquo supposito determinato. q̄z nul-
lūz suppositūz certum ponebat ibi in
subiecto rōnis. s̄z tū designabat q̄ p̄-
cederet ab aliquo p̄ncipio formali. q̄z
illud ponebat in p̄positione p̄ subie-
cto. in cōclusionē autē ponit 7 suppositūz
determinatū 7 formā. 7 iō ex vi cō-
structionis notat in p̄clōne q̄ actus
nō tū p̄parat ad p̄ncipiūz formale.
s̄z etiā ad suppositūz ut egrediens ab
aliquo. Figura dictiōis. q̄z p̄ similitudi-
nez dictiōis actus significati in gerū-
dio in p̄missa 7 in p̄clōne p̄mutatur
bitudo act⁹ ad formale p̄nciū in ha-
bitudinē act⁹ ad suppositūz agens. 7
sic p̄mutat quale qd in hoc aliquid.
Fallacia p̄tis. q̄z in ma. b̄etur actus
significatus in gerūdio i v̄l ad nul-
lūz suppositū p̄parat. in p̄clōne deter-
minat ad certū suppositū. 7 nō sequi-
tur actus est p̄ hoc p̄ncipiū ḡ est bui⁹
suppositi. Ad 2^m d̄r q̄ illa p̄positō
est vera q̄ p̄ma pluralitas nēcio fini-
ta est alteri⁹ rōnis. q̄z quolibet necessa-
rio finita si nō est alteri⁹ ratiōis nēcio

perigit aliquā alterius rōnis p quāz
necessario terminet. ut patz in scdo
articulo. pma antez pluralitas in di
uinis ē pma necessario finita. qz pri
ma pz. qz etiā necessario finita. pz. qz
nulla est ibi possibilitas nisi ad illud
qd est actus sequit qz p pma plu
ralitas in diuinis nō est alteri rōnis
7 p pns illa est pma unitati. quan
do q accipit ma. q unitati immediatō
est b^o pluralitas qz a^o. R^o pōt intel
ligi a^o vel b^o intensiue vel extensiue
intē. sic intensiue qstūm ad minorem
rōnem distinctōem. sicut min^o distin
guūt medius ab extremo qz p^oium a
p^oio. min^o extensiue siue minor disti
ctio siue b^o pluralitas est que est a^o
paucitas. sicut ternarius est b^o plura
litas quaternario. hoc modo b^o ē qz
qz unitati immediatō est binarius qz
quaternarius vel ternarius. 7 tamen
binarius non ē minor pluralitas in
tensiue qz ternari^o. quia intensiue tan
ta distinctiōe distinguunt^o due uni
tates in binario qz ta tres in ternario
Extensiue verū est. qz ab unitate pro
cedunt pluralitates siue distinctiōes
ordinate. ita qz semp b^o extēsiue nūe
ralit^o est p^oinquior unitati que est p^o
cipius. 7 sic concedo qz ista distinctiō
est qz esset alterius rationis est tamē
marie paucitat^o qz non sunt nisi due
pductiones. 7 nō est pluralitas mior
dualitate. Si tamē loquamur de ma
iori vel minori distinctiōe vel plurali
tate intensiue adhuc potest intelligi du
plici^o. qz aut intelligit^o p^ose qstūm ad
formales rōnes distinctiōis extremo
ruz. aut p accidens qstūm. s. ad ma. 7
mi. distinctiōem eorūz que distinguun
tur. Exemplū fortis 7 pla. magis di
stinguunt^o qstūm ad realitates extre
moz. qz iste due intentiones genus 7
species. qz iste due possunt pcurrere in
eodē vt in colore. 7 b^o est entitas isto
ruz extremoz genus 7 species. qz isto
ruz. s. 7. p. Si autē intelligit^o ma. de mi
nore distinctiōe mālior forte posset
alicubi habere vitatem. qz alicui vni
p immediatō est distinctiō ratiōis qz
rel. 7 minor ē distinctiō ratiōis qz ad

entitates extremoz. 7 icōpossibilitat^o
distinctiōruz qz distinctiō realis. Sed
i pposito non oportet de ista maiorti
te siue minoritate curare. qz non pon
tar aliqua distinctiō rōnis immediata
vni a quo pcedit omnis multitudo.
s. ipsi essentie. 2° de ista maiortate in
tensiua 7 p^o quātum ad formales ra
tōnes distinctiōis ma. est simplici^o fal
sa. qz oportet qz vni pmo a quo proce
dit aliqua distinctiō siue sit rei siue
ratiōis immediatissima sit aliqua disti
ctio alterius ratiōis. qz aliqua finita
7 qz illa que est alteri^o rōnis est pmo
finita. vt arguit^o est. 7 hoc patz quia
fmi eōz opionem vbi unitatē reales
sequit^o immediate distinctiō ratiōis. ibi
ista rōne distincta habent distinctiōes
alterius rōnis non eiusdem. 7 illa est
a^o fm formales rōnem distinctiōis
s. sit b^o duplici modo. 7 maior pau
citat^o 7 minor^o realitatis 7 icōpos
sibilitat^o in extremis. p hoc pz ad illud
de pluralitate qz est immediate a deo. qz
in creaturis vbi nō specificē sunt plu
rificate in suppositis nulla est necessa
rio definita. quia a sola volūtatē agē
tis sunt tot vel tot ita qz nō repugnat
nēesse in plurib^o. si qz talia plura eius
dez rōnis sunt immediate a deo sunt m
finita in actu qz voluntas diuina im
ponit eis finitatem. s. non sunt necessa
rio finita. quia nihil est intrinsecū cre
aturis eni p^o adictorie repugnat a^o
vel b^o pluralitas. quecumqz. n. plura
litas ē possib^o i diuinis ipa ē oio finita.

No de pductionib^o se
quunt^o qdōes de
rōnibus. 7 pmo de rōni
bus originis. 2° de rōnib^o
edib^o. de rōnibus originis p querit^o
in pparatōe ad essentiaz. 2° in ppara
tōe ad psonam. 3° qstūm ad pfectio
nez siue qdditatem p^oriam. Est qz qd
pma. Utruz ista duo possunt sūstare
qz relatio vt pparata ad oppo^o sit res
7 vt pparata ad essentiaz sit ratio tāti.
arguit^o qz non. qz si vt pparata ad essen
tiā sit rō tū hoc est quia vt sic transi
it in essentiaz. s. vt pparata ad oppo^o
b z

manet eadez ratio, quia ut sic est eade
essencie, qz nullo pot esse si eade, ppe
simplicitate dinaz, q si e ro vt ppara
ad essentia nccio e ro vt ppar ad op
positu. Ad oppo^m arguit sic, vt ppa
tur ad entiaz est ro, pbat, ppe simpli
citatez dinaz, vt aut ppar ad oppo^m
no e ro sz res, aliter no pstitueret rea
lie distinctu. q pdicta sil nat. Idie sunt
tria videda, p si relatu originis i se sit
res 7 q res, 2° si ppara ad entiaz sit
res 7 q res, 7 ex h apparebit pposibi
litas vel icopossibilitas istoz de quib⁹
querit, 3° circa dicta in solone qdaz
dubia occurrentia dissoluent.

De primo Quia de eg/
uoco no est
simplr tractandum, 7 hoc nome res sic
pz ex ante loquutu de isto noie res e
equocu: id pmi distinguendu est de hoc
noie res. Sic aut colligit ex dictis au
cto⁹, h nome res pot sumi coissime,
coiter 7 strictissime. Coissime, put se
extedit ad qdcunqz qd no est nihil 7
hoc pot intelligi duplr, vissime, n. illd
est nihil qd includit pdictiorem 7 solu
illud, qz illd excludit o e e ex intellz
7 in intellectu, qd, n. est sic includes co
tradictiorem sic no pot esse ex aiaz ita
no pot e aliqd intelligibile vel aliqd
ens in aia, qz nunqz pdictozu cu pdi
cto⁹ pstituit vnuz intelligibile neqz sic
obm cu obo neqz sic modus cu obo.
Alio⁹ d^r nihil q nec e nec esse pot ali
qd ens ex aiam, ens g vl⁹ res isto p^o
accipit oio coissime 7 extendit se ad
qdcunqz qd no includit ptractiodes
sue sit ens ronis, h est pisse habes e
i intellectu psideat sue sit ens reale
habes aliquam entitate ex psideatodes
inte⁹, sz accipit in isto 2° mebro min⁹
coiter, p ente qd bz vl⁹ bte pot aliqz
entitate non ex psideatone inte⁹, Et
istoz duoz mebroz quoz vtru⁹
pinct ad pmut mebru distinctonis
pmi videt valde extedere nome rei,
7 m ex coi mo loquendi satis, pbat
coiter, n. dicim⁹ intentiões logicas e
res ronis, 7 rones ronis e res ratio
nis, 7 m ista no pnt esse ex intellectu,
no g nome rei fm vsuz loquendi de

finat se ad rez ex aiam, 7 illo intellcu
coissimo, put res vl⁹ ens d^r quodlibz
pceptibile qd no includit ptractiodes
sue illa coitas sit analogie sui vnino
catōis de q no curo mo, posset poni p
mi obm intellect⁹, qz nihil pot e itel
ligibile qd no includit rationez entis
isto⁹ 7 isto⁹ qcanqz scia que no soluz
vocat^r realis sz etiā que vocat^r ronis
est de re sine de ente. In 2° mebro istius
pmi mebru d^r res q bz vl⁹ habere po
test entitatez ex aiam. Et isto⁹ videt^r
loqui Aui⁹, p metha⁹, c. 5, q ea que se
coia oibus generib⁹ sunt res 7 ens, n^o
pot illud itelligi de vocabulis in vna
lingua, qz in vnaqz lingua est vn⁹ co
cept⁹ indifferēs ad oia illa q sunt ex
aiam, pcept⁹, n. sunt idex apud omes
p pbermentias, 7 coiter in qualibz lin
gua e vnu nome impos⁹ tali pceptui
coi qualiscunqz sit illa coitas sine ana
lo⁹ sine vnino catōis. Hēmus g pmut
mebrum, s. coiss⁹ bipituz i illud qd
no includit pdictiorem qualecunqz e
beat, 7 in illd qd bz vl⁹ bte pot pziū
e e intellectu, 7 isto⁹ l⁹ vtroqz l⁹ saltē
2° accipit Aui⁹, rē 7 ens vt dictuz e
2° accipit Boet⁹ distinguēdo rez i
modū rei, sic loquit^r li. de tri. p3 inquit
q sit oia pdicatōm qz alie quide, q
rē mōstrāt, alie, q, circūstātiā rei, q
ista pdicant^r sic, q fm se rē aliqz mon
strāt, illa vō nō vt esse sz poti⁹ extrise
cus aliqd apponunt, vlt g distinguē
rez i circūstātiāz, 7 sic fm cum sola
tria genera suba, qualitas, 7 qstas,
rem mōstrāt, alia vō rei circūstātiāz.
Hoc nomen res in 2° mebro acceptū
dicit aliqd ens absolutū distinctū p
circūstātiāz sue modū q dicit habi
tudinē vni⁹ ad alterum, 2° mod⁹ bēc
a pbo q dicit, 7, metha⁹, accētiā dicun
tur entia qz sunt entis 7, j. c. 3, sic de si
ente logice, qdaz dicit esse non ens, si
qdez simplr, sz nō ens, sic 7 qualitatē
7 ista quēadmodū nō scibile ē scibile
7 quēadmodū medicinale eo q ad
idē qdez 7 vnu nō idēz aut 7 vnu, sic
7 de ente, 7 videt^r eandēz finiam dicē i
pncipio, 4. q quēadmodū mediciale
7 salubre multipl^r dicit^r ita 7 ens, ens

siue simplr siue potissime dictū 7 b
 siue sit analogus siue uniuocū accipit
 ibi pbs p ente cui p 7 puenit eē. qd
 est suba sola. sic q sub p membro cōs
 sine pūitē ens rōnis 7 ens qd cūq
 reale. sub 2° ens reale 7 absolutū. 7 sub
 3° ens reale 7 absolutus 7 p^o ens. Et
 ista distinctione pz qd si re sit res
 nullā difficultatē bz de re 2° accipie
 do. vel 2° qz non est suba neqz ad se
 tm q in p mēbro. sz nec de ente rōnis.
 qz pz q rlo est intelligibilis sine dīctō
 ne. Est q hic fmo si habeat esse siue sit
 res habēs entitatē reales ppiaz extra
 aiām. 7 de hoc dico q est res. 2° q res
 q aut rlo sit res. pbo. habitudo pns
 extrema realia 7 realit distincta 7 b
 ex nā rei ē realis. qz entitas quales bz
 nō est pcie in aia. 7 p pns ipa fm en
 titates ppiaz est res suo^o sz habitudo
 patrl ad filiū ē talis vt pz ex secūda
 qōne ordinaria. Et b apparet q res
 ipa sit. qz si sit res singularis vel ē ad
 se vel ad altez. ipa formalit est res ad
 alterū. nec ista determinat ad alterū
 repugnat ei q est res isto^o loquendo.
 qz isto^o res nō distinguit ptra modū
 vl^o habitudinē vl^o circumstātiā rei. sed
 includit eam.

De secūdo arti.

p dicit illd qd est reale. 2° qm pti
 net ad logicū pūderatō b^o pōis. re^o
 vt ppar ad eētiā ē res. 3° patebit de
 ppossibilitate 7 incōpossibilitate istoz
 de quib^o qrit. De p dico q re^o vt cō
 parat ad eētiā ē res. qd pbat sic. qd
 do aliq quocūq^o distincta pstitunt
 3° nō pstitunt illd nisi vt aliq^o se bnt
 ad inuicē vel aliquo^o vniunt. 7 hoc
 apparet de can^o extrinsec. q nūqz cānt
 nisi aliq^o pcurrāt ad cānduz. 7 magi
 de cāis intrinsec q nō pstitunt suppo^o
 nisi vt suo^o vniant. eētiā 7 re^o p oēs
 pstitunt psonā qualēcūqz rōez hēant
 pncipij. q b ē in q^o pcurrūt. qd nō pē
 eē nisi vt rlo ē in eētiā. Et b hēo q
 eētiā 7 rlo pstitunt psonā nō nisi vt
 rlo ē in eētiā. sz rlonem esse in essen^a
 est rlonēz hēe pparationem ad eētiā
 vīsimaz quā pōt habere circa pside

rationē intellect^o. q relatio nō pstitua
 it psonāz nisi vt pparata ad eētiā. sz
 nō pstituit psonāz nisi vt res aliogn
 psona vt pstituta formalit nō esset res
 q rlo vt pparata ad eētiā est res.
 2° sic. qz pparatio ad eētiā est oio
 ipamet relatio aut aliqd supueniēs si
 ue rei siue rōnis nō cūro qm ad p
 postenz. si est oio ipamet pz q ipa sit
 res ex primo articulo. 7 cūz ipamz sit
 sua pparatio ad eētiā. q ipa vt cō
 parata ad eētiā est res. si 2° nlla
 habitudo adueniens cuiqz siue ab
 soluto siue respectiuo siue ē illa habi
 tudo sit realis siue rōnis destruit illud
 cui aduenit. sz pot^o psupponit pz de i
 centōib^o sedis quēd destrunt rōes
 intentionū pmax qbus adueniunt. n
 q destruit illa realitas rlonis p b qd
 est pparata. 7 p pns pz ppo^o. Et hoc
 pz q res sit. qz ad quocūqz pparat
 aliqd ipm est ipm. nā fm pbm p pby
 corū q vē ē nulli accidit. 7 esto q sub
 stātia bonis pparata ad hoies n sit sub
 stātia hois. n sp est res. 7 que res est
 suba. 7 q suba bonis. qz ipa est ipa. sic
 hic. rlo q essentialit ē ad altez nūqz ē
 nō res nūqz ē ipa ē nisi ipamet res
 ad altez. pparat aut vt dictū ē nūqz
 destruit realitatē ppiaz sz psupponit.
 Hic tū est ali^o mod^o dicēdi de istis rlo
 nib^o q talis ē. rlo pparatōem iporat 7
 ad opp^o 7 ad fundamētū. ex alio at
 ordie bz q sit real simplr. sz ex ordie
 ad fundamētū. ex alio q sit distincta
 ab alia. sz ex ordie ad o^o. p^o eētiā di
 uina ē realitas oīuz rlonūz dīnaz. id
 ē bz b^o pparatōez nō dūit realit. sz 2° q
 2°. Contra illd q aliq^o ens bz entit
 tatez eo tanqz fundamētū. prio vni
 tatē est vniū vnitare corūndente tali en
 titati. 7 p pns distinctus a quocūqz
 ente nō hāte hāc vnitatē. a q q rlo est
 res in actu ē suā eāz ab eo ē distincta
 realit a rlonē quacūqz q nō est ipamet
 siue q nō est ens entitate ppia ipi^o.
 Confirmat spālīt de rlonib^o qz quelz
 rlo saltē psonal seipa formalit ē incōi
 cabilis. q aut seipo formalit est incōi
 cabile seipo formalit a quocūqz cōi
 cabili ē distinctū. q rlo a q babz suaz
 b 3

realitates qua formaliter est inco: cabil
ab eo habz distinctiones. Preterea
si essentia ut dicitur est realitas oiz re
lationuz 7 id fm illaz pparatione nō
differūt realiter. 7 cum illa pparatio
sit etia in essentia sequit qd ut sunt in
essentia non differunt realiter. 7 ut sunt
in essentia vel nullo mō differunt qd
oio est irratōabile vel sola ratione dif
ferunt. 7 si hoc qd pstituta per ipas ut
sunt in essentia sola ratione differunt
pone autem pstituant p ipas ut sunt
in essentia ut dictus est in pma ratōe
q. 22. Quamvis qd ad istud videt rati
onabili qd ab eodē habeat qd sit rea
lis 7 qd sit distincta a relatōe opposita
7 hoc intelligendo quomodocūq. nā
non est intelligibile qd sit realis nisi sit
realis habitudo ad oppositū. 7 sic rea
liter distincta ab opposito. nec ipa pōt
esse realiter distincta ab opposito nisi ut
habitudo realis. 7 sic est res eo modo
quo sibi pvenit esse res. scilicet qd forma
liter est res 7 seipsa formaliter est distin
cta ab opposito. Ad fundamentū autē
habz utrunq. fundamentaliter 7 radi
caliter. Quāti ad logicū ista ppositio
relatio ut pparata ad essentiaz est ref
videt distinguenda. qd ista inquantū
vel fm qd dupliciter accipiunt. aliqdo
eniz hec noia notant ratōnem accipi
endi illud quod determinat p ipa. ali
quādo. n. non soluz hoc. s. ppe ipoz
tant calitatem respectu inherētie pre
dicati. Exemplū motus est actus cui
in potentia fm qd in potentia. ly f. 3 qd
ipoztat ratōes fm quaz motus est actus
mobilis. qz euz sint i mobili due rōes
ē. n. in actu 7 est in potentia ad aliud.
motus est actus ei f. 3 qd ē in potentia
nec tamē ibi hoc qd est fm qd est i po
tentia notat cām inherētie predicati
qz qd sic accipit infert vlem f. 3 p. 3
p. 3. ut iusticia est bonus f. 3 qd bo
nus sequit fm ipz. 7 iusticia est omne
bonuz. 7 planius a pre subiecti. ut si
homo fm qd ratōnale intelligit sequi
tur qd omne ratōnale intelligit. hoc mō
etiā qn idē ponit determinatō sui ipi
mediante hac dictione inquantum.
In p sensu psideat pēsa ratō ipius

qd determinat. in alio sensu notat qd
rō reduplicati sit rō inherētie pdicati
cū subo. pmo dicitur qd homo pside
rat inquantū bō est pēssime pside
rat. 2. bō fm qd homo est ratōnalis
qz qd psequit reduplicatōes est ratō
inherētie pdicati. 7 etiā pcedi pōt qd
homo fm qd homo ē risibilis. 7 est ibi
cā inherētie 2. dicendi perse. Ad
ppositū cum dico qd relatio ut ppa
rata ad essentia diuinaz est res. pōt i
telligi dupl. p. ut rōni psideate sub
tali pparatione pueniat hoc pdicant
res. vel 2. qd illa pparatio sit ratō in
herētie h. pdicati qd ē res. 2. ppo
sicio est falsa. qz illa pparatō ad essen
tiaz est sola pparatio ratōis. est. n. inf
extrema nō distincta realiter. relationes
f. 7 essentiaz. que tū pōt inte pparare
7 ita ē inf ea rō rōis. nō ē de isto intel
lectu loquimur f. 3. 7 tūc est sensus
qd pafinitas nō soluz pēse accepta fm
qd pafinitas f. 3 etiā fm qd psideata sub
ista ratōne ut pparat ad cētiaz vel
ut est in essentia est res. qz ista ppara
tio nō diminuit nec destruit pafinitatē
esse rē f. 3 psupponit sic pcedit 2. ratō
ad pēlones scōi articuli. Exēplum bō
ut risibilis itellit. bō nō est vera sic qd ri
sibilitas sit cā inherētie pdicati. f. 3 sic
ē va qd bōi psideato sub rōe risibilis
nō repugnat hoc pdicantū itelligē. sed
pueit. Et isto qd cūq. determinatō sub qd
psideat subz qd tamē nō excludit pdi
catū nō falsificat pōes in qd puz dī
ce subo sic determinat. Et illis patē po
test illō qd querit. f. 3. 3. p. 3. vidē intem
b. qd dī qd rō est rō. nā qd aliqd di
cat rō pōt ad ppo itelligi du. vno
qz ē modus illi cui ppat 7 nō res tali
realitate. sic Bōe vocat habitudines
circūstācias 7 nō res. qz nō hnt tales
realitātē qlez hnt ille qruz sit circūstā
7 qto aliqd recedit a realitate pēca tā
to magis accedit ad rōes. Alio aliqd
ut accipit sub rōe formali. pōt dici
rō ut ens rōnis sic si bō ut vlc dicat
eē rō. p qto psideat sub vltate qd ē
p. rō. Istis duob. mōis pōt pcedi qd
rō ut pparat ad essentia est rō. qz est
modus circa essentiaz 7 nō habz talem

entitate formalit qualē bz cētia. sz ē
q. circūstātia respectu ei⁹. 7 ē cū dico
vt ppat ad cētiā bz ppatō vt dictūz
ē ppatat re^m rōnis. 7 sub ea pssiderat
pmitas. 7 p tanto pmitas vt ppatat
ad cētiāz ē cns rōis qz acceptū sub
ratōe. sz siue sic siue sic dicat pmitas
vt ppatat ad cētiāz ē rō nō tollit qn
pmitas sit res qz qmz ad pmitas ipa
suo est res. sz res ad aliō. licz dicat rō
respēu rei ad se. qm ad z^m ipa pssidera
ta sub rōe q est ppo ad cētiāz dī rō.
7 vt sic ipa nō ē res qz illud sub q pssi
derat nō bz entitatez esse. Ex bz p
q ista stat fil q ipa rlo ppatat ad cēti
tiāz sit rō. sz duplici mō pdicto. 7 m q
ipa vt ppat ad cētiā sit res sic iāz vi
ctū ē. stat etiā q ipa ppatat ad oppo^m
sit res qz ipamet ē ppatō ad oppo^m 7
ipamet est ipares q est talis ppatio 7
magis vitate dī res vt ppatat ad op
positū 7 rō vt ppat ad essentia quia
vt ppat ad oppo^m ē eque 7 filis cēti
tis cū oppoito nec respēu ei⁹ bz rōem
mōi si nec ē p filr ipsa est ppatio sui
ad oppo^m 7 iō cūz dī vt ppatat non
pssiderat sub aliq rōne q ppatat dicat
rō. nō. n. est aliō pmitas vt ppat ad
filr rōem qz pmitas vt ppatat ad filr
indine 7 bz ē in spālī pmitas vt est pa
temitas. Stant q fil q pmitas vt cō
parata ad oppo^m sit res nō tam eo q
vt ppat ad essentia est res. sz vt ppa^a
ad oppo^m ē res. istis duob⁹ mōis qz
filis entitat distincte p modū. 7 ē res
nō accepta sui pssiderata formalit sub
rōe. 7 q ipa ppatat ad cētiā sit rō p
pter duo opposita. qz. sz. mod⁹ essentie.
7 qz accepta sub rōe q est ipa ppo ad
cētiāz. m vtroq⁹ 7 vt ppatat ad op
positū 7 vt ppatat ad essentia ē res. 7
eadē res. qz ipamet ē ppatio realis vt
pbatm est.

De tertio articu.

ar^o ē pdicta p sic. si rlo ppatat ad cēti
tiāz ē res aut q res ad se aut ad alterz
q rlo sit res ad se qualicūqz vī in
cludere pdictōez. q vt ppatat ad essen
tia ē res ad alterz sz vt ppat ad essen
tia est idē qō cētia. q rlo vt idē ē cēti

vel vt est cētia est res ad alterz. 7 tūc
vltia. q essen^a ē res ad alterz. Ista p^a
pbat p filr qz si hō fm q rōnale itel
ligit q rōnale intelligit. Et rōne etiā qz
pdi^m qō uenit alicui p rōem alicui⁹
pzi^o uenit ei. Itēz si rlo vt ppatat ad
qōdennqz sit res pzia realitate. q filr
rlo in creatura vt pparata ad funda
mētūz ē res pzia realitate. 7 nō pscie
realitate fundamētū. q ē ibi accēs pzia
accitālī. qz nō est ibi suba. 7 tūc legē
q alia ē accitālitalit rlois i creatura. 7
accitālitas absoluti i q fundat. 7 sic
vī seq pcessus in istū. qz illa accitālī
tas rlois bz pzia realitatez. 7 nō nū
accitālē q bz pzia accitālitalit 7 illa
filr. 7 sic i inf^m. Ad filr in dīnis si bz
pzia realitatē vt ppat ad cētiā. q i^a
ē subal^o vt accitālitalit. n accitāl. qz nū
accitālitalit est in teo. sz. te. tri. c. sz. bz pzo
pzia subalitalitatez. 7 tē pī pmitate bēbit
cē p^a. qō est in cōueniēs. qz tūc erit in
dīnis tria p^a esse. qz res rlois. cū m
nō sit ibi nisi vnicū p^a cē. sz bñm Aug.
7. te. tri. c. sz. dicentē q suba est q pat ē
7 q filr filr habz esse. lz nō sit q pat ē
pī. B^o ad pmi p3 in 2° articulo te di
stinctiōe istius pponis rlo vt ppatat
ad essentia ē res. qz vā est. put ly vt vī
inquātūz denotat cōtinationez vī se
cificatōez siue cōtinationez acceptōem
pmitatis sub ista ratiōe que ē ppatio
ad cētiā. nō est aut vta. put denotat
cālitatez inherētie plicati ad subm.
In p q itellū qū querit q res sit dici
pōt q ē res ad alterz. qz ppa^a ad cēti
tiā nō fac q pmitati repugnat sua p
pzia realitas q ē realitas ad alterz. nec
tū est sic intelligēdū q pmitas ppatat
ad dīnitates sit res ad alterz ita q al
teriū sit dīnitas. vt sit sensus pmitas ē
res ad dīnitates. sz ē sensus pmitas ē
ppatat ad cētiā ē res rōis 7 i se res
ad alterū. sz ad fi^m. qz q ppat pmitatē
ad dīnitatē excludēdo filiū vt nō in
cludēdo fi^m nō ppat pmitatē nisi ba
beat duo pdictōia i intellectu suo. cū
pmitas illō qō ē sit p^a ad fi^a. 7 lz pī
nitas nō sit seipa ppatat ad dīnitates
sz ad fi^m vt ad correlatiū. nī pmita
tez ipaz includēdo fi^m pōt intellect^o

ppare ad diuinitates. qz in te pot aliquid
 pparare p actuz suu ad illud quod n
 est p corze ex na rei. z^m hunc intel-
 lectuz pot dici q paternitas vt ppa-
 ra ad essentia est res ad alterz. 7 cu in
 fert q vt est entia vl vt idem essen-
 e res ad alterz pcedat in fili intellectu.
 7 vltra cu dicis q essentia e res ad al-
 terz. R^o h pot intelligi duplr. p idēpri-
 tatē vl formalit. p mō possz pcedi 7 e
 sensus dicti q diuinitas e res que est ad
 alterz. qz e paternitas. nō aut e pcedē
 duz formalit q diuinitas fm suā formā
 sit ad alterz. s3 qz in aī^o fuit p dicatione
 formal^o dicendo p nitas vt pparat ad
 essentia est res ad alteruz. iō si inferat
 filis p dicatione in pntē q diuinitas e for-
 malit ad alterz neganda est p nia. qz n
 oportz q p dī^m eo^o pueniat determina-
 tōi. quo^o conuenit alicui inte^o sub tali
 determinatōe. qm illa determinatio nō no-
 tat esse rō inherētie p dicationi ad subz
 sic hic. 7 p hoc pz ad pbatōnes p nite.
 hō fm q rōnalis z^o. Ista p nia tē^o p-
 ut ly fm q notat cālitatē inherētie p
 dicationi ad subm. sic aut non accipit in
 pposito h qd dicit vt pparat ad essen-
 tiaz. 7 filr ad pbatōem lequentē. cōlo
 q p dī^m veri^o insit illi qd est ratio ibe-
 rentie alij h nō hētur nisi fm q ly fm
 q tenet p pte reduplicatiue. hic autē
 nō sic accipit. vt dictuz ē in illa dīstī-
 ctōe logica in z^o articulo. S3 si obijci-
 atur qz illud qd ē in aliq formalit po-
 test illud denotare. q si relatō vt ppara-
 ad entia sit in entia entia pot ano-
 minari a rōe. 7 p nīs cēn^o forma^o re-
 fert ad aliud. R^o aliq denotatiua vl
 pcreta p dicationē de aliquibz p^o p^o. aliq
 de aliq p^o z^o siue p accis. de pposito
 qdez et susceptio 7 forma p dicationē de
 notatiunz siue pcretz forme p^o pmo
 mō spālīe si subm est p^o vnum qstūm
 ad pce^m. sicut hō dicit rōnalis siue
 aiatus p^o pmo mō. s3 cor^o qd est alte-
 ra ps ppositi dī denotatiue aiatur. p
 pte tū. sicut p^o z^o siue p accis. quia
 illud nō est cōm^o includēs formā s3 in-
 susceptū recipiēs formā. vbiunqz q est
 aliq forma oz dare p dicationem for-
 malez de toto que ē p^o pmo^o etiā i crea-

turis oportz dare cōiter p dicationē si
 sit p pte denotatiua que sit forme de su-
 susceptio. In dīnis pma p dicatione non
 negat. nā pater generat siue gnāns
 generat. p^o est. q. ppo^m includēs. q. es-
 sentialit^o formā illaz q de ipō p dicationē. s3
 denotatiunz p dicationē. q. forme de. q
 susceptio non oportz dare illi. h dēla-
 rat^o autē 7 ratōne. ratōe sic q intelli-
 git^o ibi. q. susceptū forme est illimita-
 tuz ad oppositas formas vl rōnes.
 7 mō nō distinguē ab eis. q aut deno-
 minat^o a forma aliqua denotatur per
 hoc cē dīstīctū ab opposito. qz q hic
 nō est susceptū p pti forme s3 cōe sibi
 7 opposito 7 forma talis denotare nō
 posset nisi p ptiū susceptū qd nō est
 nisi dīstīctū ab opposito iō nulla est
 p dicationē denotatiua rōneuz de suscepti-
 uo. h pfirmat^o p dīstīctū. li. i. c. s. vbi vlt
 q rōnes dētinant hypostasēs nō nāz
 notāt q illō dētinare de q p^o i pce-
 to qz notāt illō ppare ad oppo^m 7 dī-
 stīguē ab opp^o Ad formā q rōis qm
 acci^o re^o ē in cēn^o q entia pot denota-
 ri a rōe. nō legē 7 rō dicta ē. 7 cū dī-
 ois for^o pot denotare illō in q est. extē-
 den^o denotatōez ad p dicationē denota-
 tiunz entiale i pcreto. sic hō est aiatur. 7
 ad denotatōez p pte dicta. sic hō est ri-
 stibilis. vl lig^o ē album. vl hō intellit.
 pcedi pot q ois forma aliq illoz mo-
 doz denotat illō in q est. qz ad mīn^o de
 ppo^o p dicationē i pcreto. s3 illō sit extēdē-
 do denotatōem. s3 si tu accipias de illo
 i quo ē vt in susceptio p dī^m p dī^m p pte
 denotatiue. negandū ē. nisi illud susce-
 ptiū sit limitatū vl nisi p dicatione illa
 denotatiua importz subm esse p ptiū 7
 dīstīctū ab oppo^o. Ad z^o l3 esset
 mag^o difficulta s p^o tū in pposito eā p
 trāscō. pcedē^o tū q relatō que ē accis
 in creaturis p ptiū h3 accītalitatem
 qz illa ē p^o res. 7 nō est illa res in qua
 fundat^o. nec est res p^o ens. sicut suba.
 ita oz dare q ipamet p^o sit res habēs
 p ptiū accītalitātē. q nō sit accītalitātē
 entis ad se s3 accītalitas ad alterū. sic
 enī nō ē eadēz entitas ad se 7 ad alte-
 rum. sic nec eadēz accītalitas accītis
 entis ad se 7 accītis entis ad alteruz.

7 cum arguitur quod est processus in infinitum.
 R^o standum est in ipsa relatione.
 nec ulterius procedit. ubi gratia. in albedine fundatur similitudo ista similitudo habet aliquam accidentalitatem propter ab accidentalitate albedinis distinctam. sicut relatō est generis distinctus a genere qualitatis. Si queratur de accidentalitate similitudinis si ipsa est alia a similitudine. dico quod non. quia similitudo est sua accidentalitas ad fundam^{tu} et seipsa accidit fundam^{tu}. sicut seipsa est ad oppositum. Universaliter. n. quod convenit alicui sic quod oīda dictio sit illud esse siue hoc. si est idem realiter illi. et per oppositum ubi non est oīda dictio non oportet idem esse oīo. nunc autem contradictio est similitudines esse. et non est fundam^{tu} nisi non esse ad terminum. id accidentalitatis sua ad fundam^{tu} est idem sibi. sic ipsamet est similitudo vel habitudo ad oppositum. status est quod accidentalitas similitudinis non est alia res a similitudine sed similitudo est quedam res a albedine. quia habitudo. et etiam accidentalitatis albedinis potest poni quedam res a albedine. quia albedo est quedam res absoluta. et absolutam potest esse sine contradictione sine subiecto. et idem non est idem habitudini sue ad subiectum. nec seipso accidit illi. si autem est illa qua ratione similitudo accidentalitatis albedinis habet aliam accidentalitatem ab albedine. pari ratione accidentalitatis similitudinis habebit aliam accidentalitatem a similitudine. si autem est illa qua ratione accidentalitatis similitudinis eadem sibi pari ratione accidentalitatis albedinis est eadem sibi. quia albedo est ens absolute et similitudo ratio et est non est dictio albedini est sine propter ad sufficiem. et autem contradictio similitudinis est sine propter ad fundam^{tu} et idem illa propter non est eadem albedini. ista autem est eadem similitudini. nihil autem aliud est similitudines esse quam habitudinem habere ad hoc. nec tamen dico quod relatō ad quod cumque paratur seipsa paratur. quia potest comparari relatione rationis. quod non est ipsa. et forte realiter alia a se. sicut proportionabilitas fundatur in proportionem sed hoc dico quod relatio seipsa et non a comparatione comparatur. si tamen comparatur ad quod

14
 cumque siue quo est contradictio ipsam esse
 Et cum arguitur ulterius de substantia
 litate relationis in divinis. dico quod
 per se distinguitur in predicamentis substantias primam a secundam et tamen ad positum
 essentia habet rationem utriusque substantie quantum ad aliquid substantie quidem
 et quo ad hoc quod ipsa est eōis. non tamen
 quo ad hoc quod ipsa sit universalis. hoc est
 divisibilis vel plurificabilis. est. n. communis
 cōitate reali secundum Aristoteli. c. 4. ibi
 est cōitas sola substantie non rationis sicut
 est in natura creata. habet autem rationem
 substantie prime quantum ad hoc quod
 est esse hoc. sine singulare. quia essentia et
 se est hec. non dico quo ad hoc quod est
 esse incoicabile. quia hoc esset imperfectio
 nis. non restat autem alia ratio subie qualiter
 cumque accepte in divinis queretur vel
 ratio entis nisi ratio incoicabilitatis. ista autem
 in divinis non potest esse per rationem subie quam
 eōis operi. secundum quam loquimur cōit in istis
 quodibus. quoniam non movetur et hoc quod adhuc.
 quia quod est ibi non tamen subiecta sed etiam ad se
 coicabile est. per quod re. in divinis nullam
 habet rationem substantie. quia tamen habet rationem
 coicabilitatis. que nec est ratio subie et
 nec prime quantum ad illud quod pertinet
 ad perfectiones substantie quod est esse hoc
 illud. n. convenit essentie et se. Si arguitur
 contra hoc quicquid pertinet ad substantiam primam
 habet per rationem aliquam substantiarum.
 hoc est incoicabilitas quod non est ibi nisi per
 rationem generis. R^o intelligendo maiorem
 de incoicabilitate primam ad substantiam primam
 quam est incoicabilis ipsa via est in creaturis
 non sic in deo. et ratio est quod ultimum habens
 naturam siue ad singularitatem siue ad coicabilitatem
 in creaturis est eiusdem generis cum
 natura dea. et per rationem ipsam habet rationem suam
 male pertinet ad generis subie. in deo non est sic
 ut dictum est prius. quia ut dictum est prius ad
 incoicabilitatem habere non potest aliquid prius
 nec ad generis subie vel quod generis subie in divinis.
 quia quolibet tale est coicabile. Sed adhuc arguitur.
 illud per quod in divinis sit tractio vel
 determinatio aliterque dicta ad incoicabilitatem vel ad incoicabile.
 habet rationem suam formalem est subiecta l' accūs
 quia in se non cadit me. non autem accūs
 per quod subiecta. sed habet propriam substantiam.

R^o hic uidet Aug⁹ 5. de trini. c. 6°. q^d n^o omne q^d in deo est fm substantiaz dicit^r vel fm accidens. dicit^r. n. aliquid ibi q^d nec f^z substantiaz dicit^r nec f^z accis. vt pote illud quod ad alterum dicit^r. Si adhuc 3° replicas sic. illud quo formalit^r supposituz in diuinis in dicabile est aut est tale cui competit formalit^r inherere aut conuenire potest aut cui repugnat oio. si primum. s. est accis. si 2^m cu illud sit substantia cui repugnat inherere alteri 7 hoc prout substantia distinguit^r a^o accidens. sequit^r q^d habz rōnem substantie ppia 7 ita ppiaz substantia^o q^d est p^o situz. R^o fm Aug⁹ 2° mcha^o non inherere 7 nō posse inherere. nec ē ratio substantie vt substantia est genus nec inherere est ratō accidentis. vel alicui⁹ generi. accidenti. qz inherere ē dare eē vel actum fm quid alicui tino priori simpl^r enti. sed substantia est illud sub^o stratum cui conuenit non inherere l^o cui repugnat inherere 7 accidens vel qualitas vel g^oitas est nā cui cōuenit inherere. Det^r q^d in diuinis illud mem^o bruz q^d quo p^o in diuinis ē formalit^r in dicabilis ē tale cui repug^r inherere repug^r. n. illi dare eē f^z q^d alicui enti simpl^r p^ori. q^d 7 inherere. 7 hoc f^z ratio nes suam formales. nec tam sequit^r q^d fm suam rōnem formalem habeat ppiaz substantia^o tates. quia vt dictū est hoc nō p^olet rōnem substantie vt distinguit^r a^o alia genera. Si 4° replicet^r. qbuscunq^z repugnat inherere: repugnat eis p^o aliqua vnaz rōnem sube aut conuenit. vel alicui⁹ genere sube hoc. 7 p^o te pprietati in dicabili i diuinis. q^d p^o aliqd cōe eis. nō p^o rōnes entis. qz enti nō repugnat inherere. nec p^o rōnem alicui⁹ inferioris ente. nisi sube. p^o discurrendo. q^d illa pprietas in dicabilis cui fm se repugnat inherere. fm se includit ppziam rōnes substantie. 7 ita habebit ppziam substantia^o tates q^d est p^opositum. R^o imperfe ctio potest repugnare alicui vel quia includit perfectiones simpliciter vel qz includit imperfectionē illi imperfectō ni repugnantem. si quidez sunt multe

imperfectiones repugnantes inter se. vbi gratia repugnat deo esse album. 7 nigro repugnat esse album. deo autēz ppter perfectiones simpliciter. que repugnat toti generi coloris. imo toti generi qualitat^o. imo toti generi entis causati. nigro autē repugnat albuz ppter pfectiones suam limitatas sub genere coloris. que pfectō limitata necessario habet imperfectionem annexam. alia tñ 7 in alio gradu a perfectōe albi. q^d illa a^o neganda est. quibuscumq^z repug^r eadem imperfectō causatimō est inherere vel dependentia ad subm eis repugnat p^o aliquid idem in ipis. qz nō o^z q^d eis quibus repugnat aliquid idē sit aliquid vni⁹ rōnis q^d a pte ipoz sit ratio illius repugnantie. imo ratio ppzia vni⁹ cuiusq^z eoz potest esse rō repugnantie ad aliquid idem. Ad p^o posituz inherere siue dependere ad subiectuz est imperfectio. iō ista repugnat substantie cum ipa talis entitas sit q^d sibi repugnat esse entitates diuitam. quia dat esse simpliciter siue primum. q^d est opposituz ei q^d est inherere. cur hoc etiaz repugnare potest relationi i diuinis q^d l^o nō at eē simpl^r siue p^o cē. tñ ipa tal^o entitas ē q^d repug^r sibi esse entitates diuitas siue actū f^z q^d. inherere aut repug^r entitē diue qz ē pfectō simpl^r. repug^r etiaz rōi diue l^o nō sit pfectō. qz ipa ex rōe sua nō pōt eē entitas ipfecta. 7 inherere nō pōt ppetere nisi enti expēdēti 7 p^o p^o ipfectō. Ad ar^o pncipale cū arg^o q^d rō vt p^oata ad essentia ē rō. 7 q^d cā h^o ē. qz ipa vt p^oata ad cēntia trāsit i cēntia. vtrūz assumptū pōt h^ore vnuz intellectū verū 7 aliū falsū. pōt. n. intelligi rō vt rō op^o ponit^r rei siue entitē f^z aiaz. 7 h^o est falsū. qz ad qbusq^z p^oat sp^o ē res ex aiam ppzia realitate que est ad alterum. Alio modo potest intelligi ratō idem. q^d modus siue circumstantia rei. fm Boetium sic pcedendum est q^d rō sit ratō respectu essentie. non tamē ppter h^o tollit^r qñ cōpata ad ipaz sit res. q^d sili^o pōt intelligi transire in essentiam. vno mō ita q^d non bēat ppziaz entitatem ad alteruz. 7 iste intellect⁹ ē falsus.

Allo modo transire in entia sic qd nō re-
manet distincta realr ab eēnā. Et lz nō
sit b qd de idēpti vel distincti rlois 7 ef-
sentie imo iā ē difficilior qōne pposita
tū pcedi pōt q rlo pata ad eēntiā ē
rō 2° 7 b mō nō manz realr distincta ē
tū res ē aiaz ppta realitate q ē ad al-
tez. 7 sic manz pnt manē excludit trā-
sitiū destructū ppte realitatis. Cōsistit
si iserat in pōlone q ipa vt ppa^a ad
oppo^m ē rō supple respēu eēntie qz sic
accipiebatur in pmissa pce^a ad nihil. n.
ppari pōt qd tollit ab ipa qn sit mō^o
eēnā. tū nō sequit^r q vt ppar^a ad oppo-
sitiū nō est res. qz b^o cō rōnem nō repug-
nat ei q ē eē rē. Si arg^r respēu eēntie ē res
q ē alia res. 7 sic nō trāsit in eēntiā qz
tū ad idēptatē realez. B^o q qd de re
alitate rlois nō ē qd de alietā. imo p^a p-
tinet ad pblema de accitē l^a g^a sic. 2^a ad
pblema diffinitionū de eodē vl^a diuer-
so. p^o ex p^o thopi. i crepō et p^o idē. bō
vt ppar^a ad for. ē res. imo for. vt ppa^a
ad for. ē res. 7 vtrūqz pbat^r. qz idēpti-
tas real^r nō ē nisi rei ad rē. bō ē idē re
alit^r for. 7 for. ē idē for. 7 vt dī idē for.
ppar^a for. p^o de se. n^o tū bō vl^a for. vt cō-
parat^r ad for. ē alia res a for. sic q in p-
posito stat q rlo vt pata ad eēntiā ē
res 7 tū nō a^a res. Et si qrat^r nūqd ē
eadē res cū eēntia vl^a a^a. si x^a q eadē
realr b tū nō oz p^a qōem ppositā. sz
suffic^r dicē q ipa ē res q ē ad alietz. sic
q ad quodcūqz ppet^r transit in essen-
tia 7 manet.

¶ Et inde queri

tur de rlois origis i pōne
ad psonaz. 7 spāl^r ad p^a
pma. Utz. sz pata vl^a abstracta rōne
origis possit manē p^a p^a dina pstita^a
7 distincta. 7 ar^a q sic. qd aduēit p^a cō-
stitū nec pstitit nec distinguit p^a disti-
ctōe. rlo origis ē b^o respēu p^a p^a i diui-
nis. q 2°. pbo mi. rlo origis seq^r actō
nē vel passionē ex s. macha^a. illa q que-
nit p^a pōne nō pōt seq^r nisi actōez qz
pma pōne nō est ab aliquo. actō autē
nō pōt esse nisi suppositi exātis. ita q
ratio actionis p^asupponit rationez sup-

positi. q pma p^a ē p^a vel suppositus p
aliquid p^a ipa rlois. Oppositū. ab-
stracta relatione nō manet nisi essen^a
vl^a substantia cōis que nō pōt esse rō
pstituenti psonaz qz nō est ppta nec
cōicabilis q 2°. In hac qōe que sup-
ponit quoddaz dictus cōe. sz q psona
diuina pstituit p rōnem. qd dictum
nō dissentiat^r hic qz est difficilins ppo-
siti. sz sit in istis qōnib^o suppositū tā-
qz cōiter pcessum. nō eniz oportz oia
in dubiū reuocare vbi suppositis di-
ctis cōibus ppositus pōt declarari. nā
ista qd nō quēit gūālie si psona diui-
na pōt pstitui p rōnes. sz spāl^r de p^a
psona qz de ea v^a esse spāl^r difficultat^r
7 b^o ppter pōitātē ei^a ad alias que v^a
repugnare n^o correlatiōez. q suppo-
nendo cōez opi. de eo qd querit spāl^r
de pma psona sunt hic tria vidēda. p
supposito q aliq psona diuina pstitua-
tur p rlois vt v^a qd supponere. an re-
pugnet spāl^r pme pōne. 2° dato q
nō q rōne possit pma psona pstitui.
3° qual^r le habēt iste relationes ad in-
uicē q cōiter pcedunt iesse pme p^a. 7
vltio patebit. q. p quodā correla^a cū
quali abstractōe l^a sepatōe possit stare
rō pme pōne.

De p^amo acci^a pio
p^adem. suppositū eiusdē nē nō repug-
nat b^o p^arietates hypostaticas que sunt
siml^r natura. pbat^r ista quia suppo-
sita eiusdē nature non habēt inter se
pōitātē nature seu pōitātēz essentia-
lez. Et cōfirmat^r per p^o 3° metha^a cō-
cordantes in hoc euz p. q in his que
sunt eiusdē spēi nō est p^a 7 posterius
nunc autē ex hypotēsi 2^a psona pōt cō-
stitui p relationez aliquaz origis. q
nō repugnat pme persone cōstitui per
aliquā p^arietatem que sit simul natu-
ra cum illa cuiusmodi est alia relatio
origis. Preterea. si specialit^r repu-
gnaret p^a persone cōstitui per relatio-
nem origis nō esset ppter aliquid cō-
mane sibi 7 alijs qz ex hypotēsi nō re-
pugnat alijs. q ppter aliquid qd est spe-
ciale pme p^a. sz hoc est falsum. qz nihil
est sibi speciale nisi p^arioritas origis

fm quaz quelibet psona est ab ipsa 7
ipa a nulla. sz ppter hanc ppozitatem nō
repugnat sibi pstitui p rsonem origis
ad secundaz psonaz. qz hoc non esset
nisi ppter similitudinem quaz requirit i e
latio inter duo extrema. que similitudo
videt repugnare illi ppozitati in hac
psona. sed hoc non est veruz. pbo. qm
sunt aliqui ordines alterius rationis
quoz vnus non includit alius. nec p
erigit. nec coerigit necessario illuz. po
test iste esse sine illo. imo cu3 quada3 si
militate opposita illi ordini. p3 satis i
exemplo. ordo duratōis 7 nature sūt
tales. qz ille q est nature nō includit il
lum qui est duratōis. nec necessario
perigit sine coerigit. id pōt esse sine il
lo. patz et ratōe qz nunquā ē impossi
bilis sepato nisi p hoc qd hoc includit
sine necessario coerigit illd. Hanc at
ordo nāe sine essentialis 7 ordo origi
nis sic se habent qz ordo originis non
semp includit ordinē cēntiales. nec ipm
necessario perigit nec coerigit. q pōt
stare similitudo opposita ordini essen
tiali cu3 ordine originis. sz similitudo op
posita ordini essentiali sufficit ad simi
litate3 correlatio3. q possunt aliqua esse
sūt similitudo correlatio3. que est simul
tas essentialis 7 tamē esse ordo origis
inter ea. b^{or} que est bipartita. scz non
includendo ordines vel nō pcectigen
do illi. pbat. qz ordo nature sine cēn
tialis necessario includit impfectionez
in altero extremo3. sin posteriore. or
do originis nō requirit nisi qz hoc sit
ab hoc. sz aut esse ab hoc nō includit
necessario impfectionez eius qd ē ab
hoc. qz nō includit necessario qd pce
dens sit ipfecti^o nā illo a quo pcedit.
pcedit. n. nō includit se qz sit equo
ca. nec p pns qz forma ipfectionis sit i p
ducto qz in pducte.

Iuxta illud qd supponi
tur ex 2° ar
ticulo. dico q alia relatiōe pstituit 2^a
psona 7 alia sibi opposita pstituit p^a
psona. pbat sic. pma ppietas icōica
bilis pposita est ppietas pstitutiva p^a
psonae. talis est illa que corripdet corre
latiue pme relatiōi in psona pducta g

2^a. a^{or} p3. qz cu3 psona includit essentiali
7 entitate3 incōicabiles que sunt i qdē
supposita fm Ric. 4. ex tri. ppietas p^a
psonae nō qz q aliquid p se ipozet nisi
pma entitate3 incōicabiles. b^{or} patz
qz fm suaz cōdem in ista qdē suppo
sitā nihil pōt esse ibi incōicabile nisi p
pietas ptiens ad origines. 7 p pns
in pma psona non est incōicabile nisi
ppietas ptiens ad pma origines.
Illa. n. que ptiens ad scām origines
cōicabilis ē. qz est onaruz psonaz. p
ducentiū. Illa aut que ptiens ad pma
pductōez acruaz opponit illi q pti
net ad pma passiuā. sic. n. si pma p
pietates habz ptiens ad gnari sine
dici ita p pma ppietates incōicabile
bz ptiens ad dicere sine gignē. qz
illa puenit patri fm qz bz intellectum
secunduz qui intellect^o ē pma ratio p
ductiva in patre. Contra istam ra
tione3 instat. sz vtrāqz istaz pmissaz
7 p qstuz ad ma. v^o. n. q ingenitū sit
pma rō pstitutiva pme p^a. 7 tūc a^{or} est
falsa. qz pma ppietas pposita sit ppie
tas psonalis. hoc pbat auctē 7 rōne
Auctoritas est 2^a d^o. c. 8. oia inquit
q habz p filij sunt pter ingnārdem. q
non significat oiam sube sz modam
erūie. bec ille. Rō aut talis est. pmut
incōicabile est pma rō pstituenti pma
psonaz. hoc pbat. qz cu3 entia sit rō
psonae cēndi simplr. 7 cuilibz psonae ē
cēndi bec. nihil ē vltra requirit ad ra
tōez psonae nisi incōicabilitas. 7 ita in
cōicabili quocunqz p habito bētur p
sona. sz ingenitū v^o ipoztare pzi^o in
cōicabile g 2^a. pbo mī. qd ē ab aliq 7
ab ipo aliud pzi^o respicit illd a q est qz
illd qd est ab ipo. hoc pbat qz p suū
a q bz suū esse. ordo aut ad posteri^o p
supponit esse. Ex ista ppoē ex ordie
positio ad pzi^o 7 posteri^o isert^o b pns.
qz si aliqd nō bz ordinē ad pzi^o sz offi
ad posteri^o qd ē ab ipo p pzi^o sibi pue
nit nega^o ordis ad pzi^o qz ordo ad po
steri^o. nē at p^a p^a nō bz ordiez ad po
rē 7 bz ordinē ad posteriōrē. g sibi p^a
puenit illd qd negat ordinem ad suū
pzi^o. tale ē ingēituz. pbo qz nō tū p^a
dictoria referūt. ad idē istas duratōi

l3 sicut l3 loqui ad idem nunc sine si-
gnatū nature. hoc patz indncendo. qā
cū hec sit vera pmo mō dicēdi p' bo-
mo est rationalis. hec autē vera secun-
do mō homo est risibilis. hec autē p
accīs homo est albus. 7 sic possunt al
signari instantia nature siue signa nē
qstam ad ordinez istarū pdicationū
si affirmaret hominem esse rōnalem
pme in pmo signo nature siue pmo.
7 negēt ipsū esse rōnalem 2° siue i 2°
signo nē non est p'dictō. sicut nō est p'
dcō si dicat hominem esse albu in 3° si-
gno 7 nō esse albu in pmo signo vl'
2° p3 q' q' ista nō est p'tradictō nisi p
eodē signo nē. 7 ita in signis originis
esse ab alio 7 nō esse ab alio sunt p'tra-
dictoria. p3 de se. q' p quocunq' signo
attribueret alicui esse ab alio. si h sibi
p'peteret p eodē signo attribueret si
bi h qd est nō ēē ab alio. si h sibi p'pe-
tit. sicut q' ei qd est ab alio p p'p'ueit
ordo ad illud a q' est. qd ad posterū sic
ei qd nō est ab alio p'p'ueit nega-
ordinis ad p'p'ueit qd ordo positius ad
posterū. Si arguit p' hoc q' negatō
nō habz p'st' p'sonaz. Rndet q' illd
p'sonale qd intelligit supaddi essentie
sufficit q' beat p'maz rōnez incōicabi-
litarū. essentia. n. p' tribuit esse 7 h esse
7 quicqd possitū est. Si g affirmatio
vel negatō possit habere rōnez incōi-
cabilitatū in p'ma p'sona sufficit ad cō-
stituedū p'sonaz. illa autē negatio ha-
bet vt probatū est p'mam ratiōem i
cōicabilitatis ergo 2°. Contra istū
modum dicendi arguit sic. p'p'ietas
constitutiva est oīo formalit' 7 p'mo i
cōicabilis. nulla negatō formalit' 7 p
scipsaz est incōicabilis. ingēnitū vt di-
stinguit formalit' ab essentia 7 relatō
ne positua ad p'ductū. non dicit ni-
si negationem formalit' q' fm Aug.
5 de tri. c. 7. cum ingēnitum dicit non
qd sit sed quid non sit ostēdit. 7 multe
anctes ad hoc parent. q' p'ma pzo-
positio patz. q' cum p'sona sit formali-
ter incōicabilis ex nōa oportet q' illd
quo aliquid est p'sona p'mo sit forma-
liter incōicabile. ergo 2°. 2^a p'opo-
sio patz quia negatō p'p'ia exigit po-

stius p'p'ius ad qd p'sequit. nulla. n.
negatio est p'p'ia oīo alicui. hoc est so-
li illi nisi q' ei repugnat affirmatio op-
posita. Affirmatio autē quocunq' mul-
li enti repugnat nisi p aliquod positū
quia si per negationē quero an illa
negatio p'sequit aliquod positū cui
repugnat illa alia affirmatio 7 sic ha-
bet p'positum. aut nō p'sequit positū
7 tunc negatio oīo p'ma est in illa vni-
tate sine distinctione. 7 entitate p'p'is
qd est incōnēniēs. aut nēcio dabitur
q' negatio p'sequit positū s3 nō p'
p'p'ius isti q' 2°. 7 tunc sequit q' negatō
non erit p'p'ia isti quia illud per quod
negatio p'uenit non est p'p'ius isti.
Rndet ad mī. q' ingēnitū no importat
negatōem simplr s3 aliquid p'p'ius
ad dignitatē q' h qd est habere ēē ad
se. Alio? importat fontālē plenitudinē
qd ē p'fectiōis simplicit' i p'ma p'sona
fm Aug. 4. de tri. c. 9. Contra p'mū
enim dicit a se aut intelligit q' hec p-
positio. a. importat circūstantiaz ēē
vel principij positue. 7 statim patz cō-
tradictio. q' fm Aug. p' de tri. c. 1. n.
mēs capit q' aliqd sit a se. aut itelligit
negatiōem. q' h bz aliqd p'p'ius vl' cā
7 hēt p'p'ius de negatōe. Contra 2°
fontalis plenitudo aut dicit negatōē
7 hēt p'p'ius. aut positiū. 7 tē vl' cēntiā
7 seq' q' si ingēnitū sit p'p'ietas p'sonal.
g 7 cēntia. aut rōez positua. 7 p3 q'
nō nisi ad p'sonā. 7 tē si ad p'sonā aut
ad vnā aut ad plures. nō ad p'ducen-
tē vl' p'ductēs g ad p'ductā ul' p'du-
ctas. si ad plres nō possit ēē v^m forle
p'mū p'st' p'ē. si ad vnā 7 singlarem
aut rōez ad p'sonā p'mā. p'ductā aut
sedāz. 7 tē nō tēē positū. s. q' ingēnitū
vt distinguit p'p'ietatē vl' spiratōēz
p'st'uat p'sonā. aut rōez vnā abstra-
ctā ab istis. s. p'p'ietatē 7 spiratōē. 7 tē
si pōt aliqua talis relatō cōis abstra-
bi ab istis duabz. seq' q' p'ma p' nō
aliq' vna rōne. s. singlari signata in
exā sit p'p'ia. s3 aliquo vna abstra-
a rōnibus duabz. 7 hoc alterū rōis.
q' pbatū ē in qdē p'cedēte q' due p-
ductōes actie i dīnis nō pnt ēē cūsdē
rōis. 7 tūc p'ma p'sona non p'st'uat

formaliū aliquo p̄stitūto vni⁹ rōis
q. specificē. s. vno abstracto a vno⁹
q. alterius rōis. Nec oportet hic i-
morari q. multi mgi⁹ hic concedunt
p̄positūz quātūz ad ma. q. aliquo in
cōleabili p̄stituto p̄stitūit p̄ma p̄sona
ex qua est hic sermo. Cuz g arguit^r
p̄ ista opi. p̄ ingenito p̄ dāma. p̄ p̄
enim rō ibidem. subdit. n. In solis p̄
p̄rietatib⁹ paternitat⁹ et filiationis et
p̄cessionis dīam cognoscimus. ergo
quādo p̄us accepit oīa p̄ter ingene-
ratōem et intelligendūz est q. sub in-
generatione cōprehendit paternitatē
sicut pat̄z in diuersis capitulis eius.
nunc noīat vna⁹ p̄rietates p̄me p̄so-
ne. nunc alias. et per p̄is p̄ vna⁹ q. q.
intelligit quācūq. p̄rietates p̄p̄iam
Ad rōnem. p̄cedo q. ordo ad p̄ius
quodammodo p̄cedit in aliquo ordine
ipsius ad posterius marie quādo or-
dinatūz est in se absolutūz. p̄cedo et
q. negatio ordinis ad p̄us in aliquo
p̄cedit ordinēz p̄stitūz eiusdē ad po-
sterius. s. non sic in illo q. p̄stitūtur
formaliū p̄ ordinēz ad posterius. quia
nullus ordo in illo pōt esse p̄or nec ē
negatio ordinis quā sit ordo quo cō-
stituit. si g esset suppositūz absolutūz
posset cōcedi q. ingenitū esset quo-
dāmodo p̄ius paternitatē. sed cuz p̄
bat generalit^r ex quocūq. supposito
et ordine ad posterius et negatione
ordinis ad p̄ius. illa p̄positio qua di-
cit q. p̄tradicōria referunt ad idem
nunc non solū in ordine durationis
s. et n⁹ et originis est vera intelligen-
do ex p̄ p̄tradicōrijs. p̄ur affirmatō
p̄parat ad negationēz. nō est autē p̄a
intelligendo de affirmatione et negatō
ne p̄pando ad z^m ex quo dicunt. Ex
emplū. albus. p. a. et nō albus. p. b. nō
p̄tradicunt inter se nec ad quodcūq.
cōparant. et hoc intelligendo p. a. et b
sine signa durationis sine signa natu-
re vel originis. S. si ista comparantur
ad aliquid cui p̄ueniunt vel p̄uenire
p̄nt. non oportet q. si album p̄ueniret
ip̄i. c. p. a. q. non albus p̄ueniret ip̄i
c. p. a. Nihil. n. est q. non oīo p̄ sit ip̄m
sicut homo oīo p̄mo est homo. et si hō

est lapis est oīo p̄ lapis. sic lapis ē lapis
tū oīo p̄ ē nō lapis. q. nulla negatō po-
test esse eadēz alieni p̄mo. sicut ip̄s est
ip̄m p̄mo. p̄cedo g q. intelligendūz ē
esse ab aliquo et non ē ab aliquo re-
ferri ad idē instans siue nūc cuiuslibz
ordinis ad hoc q. sint p̄tradicōria.
et. s. p̄ quo nunc affirmat esse ab a⁹
q. p̄onit p̄ eodē nunc non ē abnegz
illud idēz. sed nō oportet q. illi ex quo
ista dicunt p̄ueniat ex p̄mo non esse
ab. sicut illi p̄ueniret esse ab si esse ab
sibi p̄ueniret. et per p̄is supposito cui
p̄uenit negatio ordinis ad p̄ius p̄io-
ritate originis nō eque p̄ cōuenit ista
negatio sicut p̄ueniret affirmatio ordi-
nis si illi ordinēz haberet. P̄ndetur
aliter ad mī. p̄ncipalis rōis. et hoc
dupl^r. p̄ sic. q. p̄ma p̄p̄ietas icōicabi-
lis i p̄ma p̄sona nō est rō accepta sub
ratōe actuali s. sub rōne aptitudinali
et p̄te nō sub rōne p̄nitatis. v. gene-
ratōis. s. sub rōne gn̄titudinis et p̄ae
nitatis aptitudinali. et hoc p̄bat q. b
rō supponit cuius alteri. et b se q. ad
p̄p̄m q. nō sub rōne cōicatis v. ge-
neratōis actuali ad p̄cedēs acci^r p̄si
tūm p̄ p̄ s. sub rōne bitudinis aptitu-
dinali accipiet p̄m incōicabile. Alia
r̄sio ad eandē mī. q. illi q. ē in p̄ma
p̄. q. bitudo ad scdām pōt dupl^r cō-
siderari vno⁹ et p̄p̄ietas. alio⁹ et re⁹
z⁹ si est cū p̄stitūto z⁹ p̄. p̄pter na-
turā correlatiuā. p̄ pōt p̄stinere. n⁹
repugnat sibi illa rō silitatis q. p̄uenit
relatī. Contra ista sic. p̄ p̄ abo p̄iactū
z⁹ p̄ r̄rūq. diuisis. p̄ sic. p̄ia p̄sona
dīna est vna entitas formalit^r icōicabi-
lis et p̄. et b in exītia actuali et in re et
nā rei. et b p̄z ex se. q. p̄tes ē ētates
icōicabiles p̄mas i cadē p̄a dīna et ex
nā rei ē icōpossibile. nulla. n. pōt ē p̄
p̄p̄ietas p̄sonal^r nisi sit entitas icōica-
bil^r forma^r et p̄ p̄ icōicabil^r in tali p̄-
sona et b in exītia actuali. et ex nā rei
quia p̄sona dīna non p̄ aliquid p̄-
centiale. nec p̄ aliquid quodcūq. nō
reale. nec p̄ aliquid icōicabile. nec p̄ ali-
quid non p̄mo incōicabile. potest esse
p̄ bec p̄sona. g quālicūq. intellect⁹
consideret diuersimode q. est in p̄ma

persona reale aliquid constituitur per tamen est habens conditiones predictas. et ita non oportet distinguere quod ut accidit a ratione tale non potest esse nisi unicus oio. Ista autem entitas oio unica quocumque consideratur necesse est ut in se sit actus non solum aptitudo vel potentia. quod nihil est ibi nisi actualissimum. etiam est necesse ut in se sit substantia entitas vel ad se vel ad alterum. Nulla enim entitas potest esse in entia actuali quando sit formaliter ad se vel ad alterum. et ita quocumque distinguatur in consideratione rationis generantis vel generalitatis in participatione. necesse est in re quod ista entitas inconcubilis prima que dicitur actualiter habitudine prime persone ad secundam sit prima entitas inconcubilis in prima persona. et ita primus formaliter constituitur in prima persona. Preterea si utramque viam dupliciter. quod ille distinctiones sunt ad vitandam difficultatem istam. quod prima persona potest esse per se et tamen simul nulla cum ea. propter hoc requiritur quod constituitur prime persone aliquo modo non sit similis cum secunda quia si constitutus sit simul cum secunda persona et constitutus. si autem ratione ad secundam constitutus illud quod constitutus est est oio simul cum secunda. propter hoc non videtur prima via ponere generalitatem ne ponatur constitutus prime persone illud quod est oio simul et non per se et secunda persona. Secunda via videtur querere aliquid constitutum ut proprietates sibi non ut rationem. sed ut res sit simul cum filio tamen sub illa alia ratione ut scilicet proprietates possit aliquo habere rationem prior. Est et distinctio in utraque via propter hanc difficultatem fugiendam. scilicet ne constitutus prime persone ut constitutus sit oio simul cum secunda persona. sicut correlativum cum correlativo. Ista autem difficultas est nulla. et illud quod intendit fingere non est inconducens. sed necessarium primum patet. quia quando unus ordo per se non includit alium nec necessario pergit illud nulla est repugnantia istud esse sine illo. patet non solum ex origine sed etiam ex aliis. nunc autem ordo originis non potest includit ordinem essentialium. scilicet illud in quo prius potest esse sine posteriori. nec necessario pergit illud. et potest esse sine

illo origine et cum similitate opposita illi ordini. ergo potest ordo originis stare cum hoc quod alterum extremum ut est extremum huius ordinis nullomodo potest esse sine reliquo. et ita simul natura cum similitate. scilicet opposita illi ordini. bene probata est prius quod ordo originis nihil includit nisi hoc esse ab hoc. quod potest stare cum similitate nature. quia non includit ibi aliqua ratio cause nec aliqua ratio principij. Istud potest ostendi per exemplum sed exemplum est aliquantulum dubium. proprietates personales est oio prima et propria persone cui est. negatio autem non est oio alicui entis et primo propria. ingenitum autem ut distinguatur contra essentialia et rationem positivam in prima persona per importat negationem ergo etc. Aliter videtur adhuc ad rationes et ad mihi. scilicet quod si persone prime ad secundam sit relatio originis sola una realiter tamen illa distinguatur secundum rationem potest esse habitudine prime persone ad secundam. potest enim intelligi sub ratione aptitudinis ad generandum. ut exprimitur sub nomine generati. et sub ratione potentie. ut suppositum exprimitur per hoc quod est potens generare. vel sub ratione actus. ut exprimitur per hoc nomen generans. vel sub ratione habentis generis coexistens ut exprimitur nomine patris. illa est relatio persone prime ad secundam que est realiter una secundum illam rationem constituit primam personam personam. secundum quas datur esse personale. habet autem secundum primam istam rationem. quod secundum quamlibet aliam videtur oportet persone iam constitute per autem oio est ratio generalis. et etc. hoc bene et claratur quod illa est per secundum quam immediatus habet ordinem ad obiectum sine ad oppositum. nam in ordine ad oppositum attenditur ista distinctio rationum. immediati autem respiciunt oppositum sub ista ratione que est per et immediati sub ista ratione generalis. habet etiam declaratur quod alie rationes secundum quas ordinem secludunt et non est. si. non oio generalis est potestas generalis sed est. sicut nec oio potestas generalis generalis. sed est. non oio generalis est pater utpote si moriatur ante formatorem fecit in utero. sed est oio per quod habet secundum generalium coexistens generalis vel generalis. videtur quod generativus esse primum tanquam inclusus in ceteris vel eis presupponitur.

Quā g accipit in mī. rōnis pncipa
lis i isto articulo q̄ generare est pma
ppietas inēdicabilis in pma psona h
est rex loquēdo de ista rōne fm rem
quā importat generās vel gnāre sed
nō loquendo de ipa sub rōe gnāre. s̄z
sub rōne gnātuitat. qz sic est p̄ior. 7
si huic addat qz 2^a psona pstituit p
generari vt gnāri. tunc illa est falsa p
psona pstituit p rōnem oppoitat illi
que pstituit scdaz psonaz. 7 hoc itelli
gendo nō de rōne eadem fm rez. s̄z de
rōne cinsdez rōnis realis. Alit respō
det ad eandē mī. q p̄stī^m pme psonē
pōt duplici p̄siderari. vno^o vt pprie
tas. alio^o vt rlo. pstituit autēz vt pprie
tas 7 p p̄is non vt rlo corrdens re
latōni i scda psona. Contra ista ar
guir dupli. p̄ 3° ambo p̄iuncti. 2° cō
tra vtrāqz diuisim. p̄iuncti sic re^o nō
pstituit psonam nisi fm q est i re 7 ex
nā rei alioquin nō pstitueret psonam
realez qz reale non pstituit nisi p illō
qō est i re 7 ex nā rei. ista rlo pme pso
ne non est i re 7 ex nā rei nisi in ratione
actua^{ma} possibili sibi. g q̄tuncūqz pos
sit p̄siderari per intellectū sub ratōne
aptitudinis vel actualitatis cū non cō
stituat psonam dīnam nisi vt est i re
7 ex nā rei 7 hoc nō est nisi sub ratōne
actua^{ma} sequit q nō pstituit nisi sub
ratōne actua^{ma}. Per idem 3° scdā
rñsionez. qz si intellectus possit p̄side
rare circa p̄nitatem rōem pprietatis
7 rōnem rōnis non tamē ipsa est i re
nisi sub vnica rōne reali. sub ista g cō
stituet 7 sub illa non pōt esse ad se. g
relatō. 7 non nisi relatō corrdens 2°
p^o. 7 ita sequit p̄posituz. 2° sic id que
rit ista distinctio i vna via p̄cipij ge
nerati 7 in alia pprietat 7 rōnis vt
viter p̄stī^m p̄ime persone esse oīo si
mul cūz constitutino scde persone. qz
videt aliquo modo esse p̄ius. sed nō
oportet hoc vitare tanqz inconueniēs
quia vt argutum est in pmo articulo
vbi sunt ordines distincti. 2. g simul
stant ordo originis inter p̄mam perso
nā 7 scdaz siue inter p̄stī^m huius 7
illū. 7 simultas correlatiōis. non g vt
vitetur ista simultas oportet ponere il

lā generatiuitatē p̄stī^m patri. vl' aliā
ppietatez. 7 non paternitatē. quātuz
ad p̄mam viam. nec etiāz paternitatē
vt ppietatez non vt rōnem. q̄tū ad
scdā viam. qz oīo sub rōne reali cō
stituit 7 sub illa est ad scdā psonam
7 ita simul cum illa. Confirmat. qz
q̄ necessario dat esse p̄fecte alit ex h
necessario est p̄us origine illo. 7 siml'
cūz eo ita q non potest esse sine eo. nō
est g repugnantia inter esse p̄us origi
ne 7 esse siml' natura s̄z necessario cō
comitantia q̄ est p̄fecta origo 7 p̄ple
ta. Confirmat illud exēplo s̄z forsan
includit aliqō dubiū si for. est p̄ pla.
nō soluz for. est p̄or origine pla. s̄z for.
pater p̄us est origine pla. filio. p̄bo qz
paternitas ē p^o cā p̄ioritatis originis
iccludendo g totum illud quod est p̄e
cā alicui^o p̄ioritatis nō p hoc tollit illa
p̄ioritas. g for. p̄. put includit pater
nitates que est cā p̄ioritatis. ad huc cōt
p̄ior origine pla. filio vbi includit rō
posterioritatis originis. 7 tū for. vt p̄
est simul natura cū. p. filio sicut corze
latiūz cum corze^o Possit etiā p̄firma
ri ratō p̄ncipalis p̄tra vtrāqz rñsio
nē ad istā mī. qz in 2ª psona non que
rit distinctio aliqua in p̄stitutino nec
etiā fm aptitudinez nec fm actualita
tez. nec fm rōnem pprietat 7 rōnis
7 tamē equalit requirit entitas posi
tiua 7 entitas relatiua ad p̄stī^mndū
p̄imaz psonaz sic scdā. qz vtrāqz ē
eque iudicabil 7 vtrāqz est eq actua
lis. 7 fm cōem viam nulla potest esse
p̄ima entitas inēdicabilis nisi relatō
originis. Contra p̄imaz viāz arg^o
sp̄aliter. p̄ per hoc q aptitudo non est
p̄ iudicabil. nō. n. videt aptitudo iudic
abilis nisi vel p fundamentū cui^o est
vel p terminū ad quez. si. n. aptitudo
vt aptitudo nō est p̄imaz s̄z est alie^o
entis cui aptitudo puenit. nec eius vni
tas siue iudicabilitas erit oīo p̄ia. s̄z
reducet ad aliquaz entitatem que si
sit cōicabil' al aptitudo cōueniens ē
cōicabil'. sicut. n. natura humana cōi
cabil' est ita aptitudo risibil' p̄is ē cōi
cabilis. Et coiter rñsiones p aptitudi
nē vidēt min^o sufficientes. nisi actur

aliquid p qd sit illa aptitudo. aliqn
facile esset soluē oia. dicendo hoc sic ē
qz talis aptitudo est non sufficit hoc.
si. n. querat quare lapis descendit nō
sufficit rādere qz aptus nat^o est. nisi al
signet q est ratio aptitudinis. quia. s.
grauis. 7 hoc qz sic mētuz est. qz. s. in
eo dñat terra. qd est elm graue. 7 ter
ra grauis. qz talis fm aliquā qualita
tē pōrem. vel qz talis fm qāditatē spe
cificaz. Quā^o q arguit p illaz rōem
q rlo pstituit sub ratōe generatiuita
tis. pcedo ma. qz sub ratōe illa psti
tuit sub qua dat p ē in cōdicabile. gnā
tuitas vt talis. s. vt distinguit a gene
rare est bi^o b^o. ista dupl^r est falsa. Et
qz vt sic nō dat ē actu^m quale so^m po
test esse in diuinis. Et qz vt sic nō dat
esse in cōdicabile p. qd p^r re^r ad esse p
sonale. pbd illa ē mediatioz 7 imedi
atioz pcludit p nobis. qz loquendo
de rōne originis pme psonae ad scōam
ipā solum sub illa rōne sub qua respic
immediate scōam est ibi actua^m 7 sim
plr in cōdicabilis. imo circumscrip^ta illa
ratōe sub nulla alia esset ibi actua^m
nec in cōdicabilis. Qd inuit^r in illa pro
batiōe q rōnes aliqne eiusde^r rōnis
q. sunt psonae iam pstituit^r nō debet in
risione ad pnum pncipale. posset etiā
illud ē imediatioz aliē adduci. p cō
clusionē nostrā. qui 1^a psona forma
lit pstituit^r rōne 7 imediate respicit p
maz psonaz. non n. ponit^r illa pstitui
gnābilitate 7 pari rōne in pposito.
Quā^o pfirmat illa rō p hoc q gene
ratiuz includit^r in quolibz alio non
cō^o hoc nō pcludit pōritatē pstitutiō
nis psonalis. qz nō pōritatē in actua
litate in cōdicabili. s. tñ^o in pñdo. 7 vt
plurimū que sunt pōra in pñdo sunt
cōioza 7 min^o in cōdicabilia. Contra
2^m. nulla entitas vere hec signata po
test esse extra aiām qñ vel sit formalit^r
ad se vel ad alterū. lz forte ē aliquos
possibile esset aliqnez pceptuz indiffe
rentē haberi qui nec p se esset ad se n^o
ad alterū. tñ nulla res cē aiām posset
esse idifferens qñ p^r entitas hec sit ad
se vel ad alterū. tñ illud q qd dicit^r cō
stituerē vt ppietas. dicat^r. a. qro ergo

18
pñter an entitas eius in re sit formalit^r
ad se vel ad alterū. si formalit^r ad se. cō
stitui^m p ipm est formalit^r ad se. qd ipsi
negant. si formalit^r ad alterū. q illud
sub ratōe formali qua pstituit^r est rlo.
qd est ppositum. Præterea cum di
cis ppietas vt ppietas. quero quid
intelligis. vel reduplicat^r ibi formale cō
stitui^m psonae. aut aliquid pñs in re vt
in intellectu formale pstitui^m eius. si 2°
da q illud formale pstitui^m ad qd sequi
tur illud. qd nō ē nisi ppietas vt pa
ternitas qz mod^o ille nō psequit^r nisi
illā realitatē formalem. q pstitui^m est
p^r entitas ad alterū. si p^ruo. cuz ppiet
tas p^r rōnem rōnis ipōtat. sequit^r q
illa pma psona pstituit^r rōne ratōnis
qd est absurdum. q aut pēle ipōtz re
latōem rōnis. pbat^r. qz dicit^r habitu
dinez ppietatis ad patrē. paternitas
aut ad patrē nullaz bz habitudinē nī
si rōnis. qz nec distinctionē. Ista rō
7 pncipalis p^r ptra illā distinctionē
declarat^r sic quāmnunqz sit rlo real^r
ad oppo^m realit^r distinctuz tñ intelle
ctus pōt ppare illā ad fundamētū vt
subz i quo ē. 7 si ibi nō sit distinctō rea
lis nulla pōt ibi esse ppo nisi p intel
lectuz 7 soli^o ratiōis. nunc aut intellect^o
pōt pssiderare illud sub ratōne isti^o cō
paratōis vel rōne ratiōis. p hoc. n. q
sic pssiderat nihil variat^r in ratiōe illi^o
qd p pssideat. Exemplū. risibile ppara
tur ad hoīem sub illa ratōne 7 babi
tudine q est ppietas eius. 7 rōnale vt
est oīa specifca hūanitas pparat^r ad
hoīem sub rōne q est nā sine quiddi
tas eius. In oībus istis pponibus nō
variāt^r entia p^r eius qd pparat^r. si. n.
querat^r qua rōne risibilitas est dēmo
strabilis de hoīe vel ē p^r passio ei^o. risi
bile vt risibile. ita q si vez est hoc risi
bile vt ppietas dēmonstrat^r de hoīe p
illud vt cōno^o aliquid pñs rōez risibi
lis. nō aut dīstrahens ab eius ratiōe
ē vt pparat^r ad ipm. vñ si risibile fm
q risibile est qualitas. et vt p^r passio
dēmonstrata de hoīe est qualitas. non
aut est relatō. lz illud qd dicit^r moduz
ei^o. s. ppietas dicat^r rōnem. Consi^r si
rōnale vt rōnale sit suba suo^o. rōnale

c

ut oria specifica hoīs est suba fili mō.
 l3 hoc qđ est esse oriam iporet quādā
 rloēz rōis q2 itentioēz scōaz 7 sic vlt
 quicquid reale puenit alicui pñdera
 bili f3 se. 7 f3 aliquā habitudine rōis
 si dicat sibi ppetē vt tale. f. vt pñetaf
 vt oria. n. astruit p^r ratio illi^o qđ sub
 est illi habitudini nec illa habundo est
 formal^r ratō alicui^o pñicati realit^r inbe
 renti. sed tñ^o est ratio sub qua illi qđ
 subest ppetit illud pñiuz. de ista redu
 plicatōe ei^o qđ dī vt tale p3 in pcedē
 te. q. articulo 2° Ad ppositum paterni
 tas vt pñietas: cum nō habeat ibi ni
 si quedāz relatiō rōis stabit semp eadē
 ratio formal^r eius de quo dicit ista cō
 paratō. 7 illa pñse erit ratō cuiuscūqz
 pñij dicti de subo. 7 ita si paternitas
 vt paternitas sit rlo paternitas vt p
 pñietas erit relatiō. si. n. intelligeret li vt
 pñie vt causalitas inherētie pñicati
 realis ad subm sicut ista est falsa pat
 nitas vt pñietas est relatiō ad filiuz.
 ita ista esset falsa paternitas vt pñietas
 est rlo real^r f3 sic est rlo rōnis. q2 h qđ
 est cē pñietatē nō est rō inherē^r ali
 cui^o pñicati realis. cū ip3 dicat forma
 lit^r rōnez rōnis. spāliter autē de pñitu
 tione reali eē aiām nūbil inuat tale vt
 q2 qđ pñituit formalit^r aliqđ reale. o3
 esse reale 7 vt reale. Aliit^r dicit^r adhuc
 ad mī. q. exponendo istaz rñsionez se
 cundā de pñietate. qđ essentia diuina
 pñituit pñonā. nō tñ absolute vt essen
 tia. f3 vt sola rōne dñs a rloē. pñum
 pbat^r sic. q2 pñone pñuit p^r subsistē.
 sola autē essentia est ratō subsistēdi. q2
 f3 Aug. 7. de tri. c. 8. vel. 9. suba ē qua
 p^r pñt. 7 idē. c. 8. oīs res ad se sub
 sistit qñro magis deus. p relatiōem autē
 pñatur pñona ad oppo^m. Contra
 illud. cñ3 dicit^r qđ essentia vt sola ratō
 ne differens a relatiōe cōstituit pñonā
 pñiam. aut li vt dicit formalit^r rōnem
 respectu pñicati. aut quid pñis forma
 lez rōnez. si pñmo^o cum hoc qđ est dif
 ferre sola rōne a rōne nō importet ni
 si rōnem rōnis. sequit^r qđ relatiō ratio
 nis est ratio formalis pñitendi p^r am
 di 2° tunc quero illud respectu cui^o
 illud vt dicit rōnem pñitem. hoc non

pōt poni nisi essentia fm se. q2 tu dicit^r
 qđ essentia 2°. f. essentia fm se erit ratō
 pñitendi in re. qđ tu negas. Pre
 terea. essentia vt sola ratōe differens a
 rōne aut est cōicabilis aut non. si cōi
 cabilis f. cōicabile formalit^r pñituit i
 cōicabile. si icōicabile 7 essentia omni
 mō etiā vt essentia sola ratōe differt
 a rōne tñ^o est ad se. 7 ita nō formalit^r
 ad alterū sicut rlo. 7 tñ nō realit^r disti
 eta a rōne. f. essentia oīo vt essentia ē
 sola ratōe differens a rōne. 7 tunc
 vt pñ^o essentia vt essentia pñitueret.
 Rōsimilit^r pōt argui si essentia vt sola
 ratōe differens a relatiōe pñituit tñc
 essentia aut est ad se aut ad alterū. si ē
 ad se. f. pñitutum formalit^r est ad se. si
 ad alterū. f. essentia vt essentia erit ad
 alterū. q2 essentia vt essentia sola ra
 tōe differt a rōne sicut pbatum est.
 Preterea. gnālit^r pñit^r est pñituro
 ratio differēdi vt pñitendi. nō aures
 ipm vt pñiciens vel differēs f3 fm se
 pñituit. sic rōnale fm se nō vt cōueni
 ens nec vt differēs pñituit hoīem. licz
 homo pñituit p^r rōnale p ipm disti
 guat^r formalit^r vel pñiat. distinctio
 f. vel pñientia pñuit pñit^r p rōnez
 formales pñitutum. nō autē includi
 tur in ipa rōne vt est pñitutum. Da g
 hic aliquā rōnem pñitutum qñe sit cō
 stituto ratō pñientie vel orie. ita tñ
 qđ in ipa vt est rō pñitēdi nō icluda
 tur p^r pñientia vt oria. Ad ar
 gumē^m de ista via de subsistere. dico qđ
 subsistē est equocuz. vno^o accipit^r p^ro
 p^r esse. put excludit inherere. 7 in alio
 esse vt pars in toto. 7 hoc mō vnū est
 subsistere sicut vnū est p^r esse. 7 sic lo
 quunt^r auctes Aug. Alio^o subsistere
 ē incōicabilis p^r esse. 7 hoc mō sūt tres
 subsistentes sic sunt tres pñone q2 tres
 subsistentes incōicabilis licz nō sit nisi
 vnū p^r ens. a^o f. ista pñit^r pño^o dat
 esse subsistē vt est rō subsistēdi ab3 in
 telligi 2° q2 ē rō incōicabilis subsistēdi
De tertio articulo.
 vt qđ si aliqd pñituat sub relatiōe pñit
 ipo scparato p rōnem a rōne posteriori.
 possit remanere pñitutum. qui f. dicit^r

q^d relatio originis ad scđam psonam
 p^rstemat p^rnam sub ratōne generati q^d
 est p^rior ratōne generationis vt gene
 ratō videt^r p^rter dicere q^d separato si
 ne circumscrip^to generare poss^z p^rima
 psona remanē^t lⁱ in se v^l salte^r in intel
 lectu p^rsiderante s^z in re non poss^z fie
 ri circumscrip^to vni⁹ sine altero. quia
 sunt idem realit^r. Consimilit^r si gene
 rare esset p^rter paternitate^m 7 generare
 sub ratōne generare p^rstueret p^rnam
 psonam. videret^r q^d p^rima psona poss^z
 remanere circumscrip^ta paternitate^m vt
 paternitas est. hic g^o duo sunt viden
 da. p^rmo x^o re. si est aliqua distinctiō. p^r
 p^rietat^z in p^rima psona non quarun
 cunq^z q^d x^o ingenuit⁹ 7 spiratiōe actiua
 non est hic sermo s^z illarū que dicunt
 relationes originis inter p^rimaz psonā
 7 scđam. Et z^o ex hoc cū quali cir
 cumscriptione v^l abstractione poss^z p^rima
 psona remanere. De p^rmo dico du
 as p^relusiones. P^rima ē ista vnica so
 la 7 oīo vnica est relatiō originis iter
 p^rimam psonam 7 scđam. ita q^d nulla
 est distinctiō talis real^r qualicunq^z in
 re ante meraz p^rsideratiōē intellect⁹.
 z^o dico q^d illa relatiō que oīo vnica est
 sic in re potest ratōne distingui sine di
 uersis ratioibus p^rsiderari. P^rimum
 pbat^r duplici^r. p^rmo sic. vnica 7 sola
 est vni⁹ ab vno pfecta origo. 7 hoc in
 telligendo originē actiua a parte ori
 ginantis 7 vnica^m passiuaz a pte ori
 ginati. s^z bec 7 illa sint quodāmodō due
 Relatio autē originis int^r p^rimam pso
 naz 7 scđam dicit pfectā ratōne^m ori
 ginis z^o p^rsone a p^rima. g^o est tantuz vni
 ca. 7 hoc accipiēdo actiue a pte patris
 7 tunc est vnica actiua in patre. 7. q.
 passiuē a pte filij 7 erit ibi etia^m vnica
 passiuā. pbatō ma. illa non est pfecta
 originatō vni⁹ ab alio q^d circumscrip
 ta nihil min⁹ ipm esset pfecte origina
 taz ab illo. s^z si sint plures relationes
 originis qualicunq^z distincte a parte
 rei sint. a. 7. b. vna earū circumscrip^ta
 adhuc scđa psona ess^z originata a p^ri
 ma. quia altera vt a est relatiō originis
 7 non nisi pfecte originis. g^o b. non est
 pfecta originatō. sine relatiōe pfecte ori

ginis inter illas s^z si esset distincta ab
 a. esset relatio originis pfecta 7 distin
 cta. Consimilit^r arguit^r de. b. circun
 scripta. a. 7 ita vtraq^z istarū circun
 scripta esset scđa psona a. p^rima. q^d per
 alteraz originatiōē. 7 non esset. quia
 pfecta eius originatō est circumscrip^ta
 Si dicas nō potest a. circumscribi ma
 nifeste. b. nec e⁹. Istud non valet q^d
 duabus originib⁹ quarū vtraq^z sit p
 fecta nō potest idēz suppositū origina
 ri ab eodem. p^r vtraq^z enīz totuz ba
 beret totuz esse q^d poss^z accipe a p^ro
 ducente. 7 iō impossibile ē q^d p alteraz
 siue manentē cū ea siue quocūq^z mō
 accipiat aliquod esse. Hoc z^o arguit^r
 p quoddaz argumentū magis logicū
 q^d relationes distincte qualicunq^z in
 re sic q^d non sint oīo vnica formaliter
 realis nō p^rdicant^r de se innice^m in ab
 stracto s^z sint in eodem supposito. bec
 enī est falsa paternitas siue generatiō
 actiua est spiratio actiua. siue inascribi
 litas. fm Aug⁹ s. x. tri. c. 6. non est hoc
 idēz dicere ingenuit⁹. q^d est dicere pa
 tres. q^d 7 si filij non genuisset nihil. p
 biberet ipm esse ingenuit⁹. Istā anco
 ritas habet suum intellectū. q^d in scđo
 articulo dictuz est q^d relatiō ad scđam
 psonaz p^rsupponit^r ingenuit⁹. s^z saltem
 tantuz habem⁹ q^d non est bec vera p
 dicatio in abstracto paternitas ē inna
 scribilitas. bec autē est vera generatiō
 actiua est paternitas. 7 e⁹. 7 generati
 uitas est generatiō actiua. sicut paterni
 tas. 7 e⁹. Contra istud relatiō p^rinēs
 ad z^o moduz fundat^r sup actionem
 7 passionē ex. s. metha⁹. 7 ad ppositū
 videt^r ibi dicere q^d pat^r dicit^r q^d genu
 it. sicut filius q^d genit⁹ est. sicut g^o fun
 damentaz nō est idēz relatiō n⁹ e⁹
 sic nec generatiō 7 paternitas. Hoc cō
 firmat^r p byl. 9. x. tri. c. 5. exiō antēz
 a deo est absoluta natiuitas q^d paterni
 nois psecuta est confessio. Vult g^o dice
 re q^d paternitas psequit^r natiuitatem
 sū generationē. 7 hoc declarat^r p hoc
 q^d pat^r nō est pat^r ex hoc q^d generat.
 s^z p^rde p hoc q^d hab^z genituz coerci
 tens secū. habere autē genituz coerci
 videt^r differre ab eo q^d est generare.

qz in aialibus deficiens semen habet
actuz generatōis. sicut sibi conuenit
actus. 7 tamen tunc non habz genituz
secum coetis. 7 per pns tunc non est
pat' s; postea. Dico tñ q in deo oio ca
dez rlo realis ē gnāritas. generare 7
paternitas. qz fm Augl. de fide ad pe
trum. c. iz. pprium soli patris est. non
qz non est natus ipse s; qz filius genu
it. 7 fm hyl. iz. de tri. patri pprius est q
semp est pater. 7 filio q semp est filius
7 ponit ingt' snarum auctes li. p. dis.
z. 6. n est aut nli vna pprietas psonal'
vni' psonē. ē est eadez bec 7 illa. est tñ
ista pprietas distincte p'derabilis. 7
potens habē distinctas ratōnes. 7 bec
sit z^a conclusio hic pposita. 7 inuabit ad
solutiones obiectoz. hic dupliciter
qdem posset assignari oia ratōis si
ue ratōis sub quib' posset p'derari
ista relatio. vna qstum ad indifferētiā
siue indeterminatōem uel abstractio
nez in p'derando. Alia quātum ad
possibilitates. uel actualitates. uel cō
pletiones siue determinatōem. qstum
ad p'mam possunt ista p'derari. pzo
ducens naturalr. 7 simile in nā pdu
cens 7 z^a indicabilr exis. 7 quo ad
hoc pducens. 7 pz qz modus est in
determinatōz z^a 7 z^a pmo. z^a aut mō
possum cōclpere hunc bac generatōe
gnāritum. hunc potentes bac gnāritō
ne generare hunc bac gnāritōe gnārit
tez. hunc qz bac generatione genuit.
hunc qz bac gnāritōe habz genitū se
cuz coetis. In creaturis p'ma differe
tia est vniuersalitat' sic qz extendit se
ad plura. z^a differentia ē est bicōis
est ibi realis. 7 cuz separatione reali. pzo
eo qz aliquid ipsefectōis iporat' p^a i
vno qd non in altero. 7 lz in diuinis
p'ma oia ratōis possit aliquo modo
saluari in vna p'deratiōe intellectus
ita qz remaneat pceptus indeterminatō
oz nō remanente pceptu determinatōi
tñ in re non inuat. qz oio idem ē in re
qd subternit' isti pceptui 7 illi. z^a dif
ferentia in diuinis saluat diuersitates
pceptuz siue diuersoz modoz p'cipi
endi idēz. tamē applicando ei qd est i
re abz in quolibz accipi qd est p'fēo

nis 7 oinitti qd est ipsefectōis. nam in
aptitudine 7 potentia ipsefectōis est se
parari ab actu. in actu est ipsefectōis
qd non statiz bz secuz terminuz. 7 qz
non manz s; transit. 7 in eo qd quasi
psequit' actuz suuz sicut paternitas est
ipsefectōis qd nō est semp in summa
actualitate cōicationis nāe. p'fectionis
aut est qd manet 7 habz secuz coetis
coetis. Ablatis ē ipsefectōibus 7
retentis bis que sunt p'fectionis gene
ratio non est tñ dispositiua ad termi
nuz s; p'plete p'ductiua termi. que qui
dē generatō p'fecta 7 gnāritō p'pleta 7
gnāritō non transiens s; semp manēs
includit totū qd requirit'. paternitas
etiā que non sequit' actuz gnāritōi qsi
dispositiua 7 p'muz 7 ita transientes
7 manet in sua actualitate p'pleta. que
semp est incōpleta cōicatione nature.
ipa includit totuz. gnāritō ergo ista cō
pleta 7 eterna. 7 paternitas illa p'plete 7
eternē actualitat' oio idēz dicunt ex p
te rei. s; vna ratōem ipsefectōis q est
in creaturis magl' importat hoc nomē
gnāritō qz paternitas 7 ep^a est de alia.
Ex his pz ad obiecta in p'mo articulo
que vidēt' pbare aliquā distinctōez
et nā rei int' generatōem 7 paternita
tez. qñ p'mo arguit' qz paternitas fun
dat' sup gnāritōem actiuam ex s^a me
th^a illud requireret p'liciozem tracta
tuz 7 de hoc satis dictuz est alibi. tamē
ad pposituz dico qz si quo mō genera
tio est p'p' paternitate in creatur. nō tñ
fundamentū. s; ipa potētia gnāritiua si
ue nā qua generat ē fundamētuz. s; ē
p'ua ut dispositiua siue qua nō exite
p'ritas nō inest. ita qz ibi ē distinctio
sic est int' dispōez p'ua 7 tñ p'pleta.
Pat'z ē qz ista rō distinctōis non ma
net in diuinis. qz ibi nō ē genera' nisi cō
pleta 7 nēcio secū ponens terminū in
esse. nec est paternitas cōsequens cōica
tionez s; p'petue cōicationis. Ad bil.
potest rīderi qz nomē paternitatis pōt
dici sequi gnāritōez fm qz ista in deo
pparatur ad gnāritōem 7 paternitatē
in creatur. est quidē tunc quedā p'fē
ctio fm ratōnem. sic in creaturis est
p'fectio real'. vbi n. aliqua sē distincta

fm rōez silez hnt ordinez rōis qualē
haberēt realē si essent distincta realē.
sic alias dictū ē. Si qs aut pēne isiste
ret in vbis b^o autis posset facill^r res-
pōderi. q^o p^ossio nois p^oni p^osecuta ē
creatōez mūdī 7 forte nomē p^onuz. 7
h^o loquēdo de p^ossione 7 noie a q^ouiz
intellectu creato. s^z ipa p^onitās nō ē cō-
secuta n^o natūtatē filij de q^o itēdit i anē
te h^ol. nec etiā gnātōez p^ois nisi p^osecu-
tōe rōis. de q^o dictū ē. p^o h^o p^oz ad aliud
q^o d^o de p^onitātē q^o ē bitudo h^ol. se-
cūz genitū 7 iō distinguit a gnātōe i
creatur. 7 p^o oppo^m bīc nō distinguit
nisi rōne.

Ex istis duabus

p^olonib^o. q^oio. s. vnica ē in rerlo origi-
nis p^o p^o ad scōaz quodāmodū nō disti-
cta fm rōem patē pōt q^oio p^o a ma-
nere pōt separata rōne origis ad scōaz
si intelligat^r de manere i eē reali. p^oz q^o si
necoz distigūē de ista rōe vt h^oz vniā
rōnez vl^r aliā accepta. q^oz q^ontū ad rez
vnica ē 7 ita vnica separata in reā ma-
neret p^ostituti p^o ipaz. Si aut intelligat^r de
manere h^oz p^osideratōez inte^r. 7 h^oz abs^z
iplicatōe p^odictōis vt sit sensus an in
p^osideratōe inte^r separata rōe origis in
ter p^oniā p^osonā 7 scōaz posz manē sūi
p^odictōe inte^r p^ome p^o. Distictōe i^a v^r
viendū q^o p^oz posita ē de diuersis rōi-
bus eiusdē rōis q^oz ipa separata s^o oēs il-
las rōes 7 h^o in itellēu sic circūscriben-
te tanq^o a supposito nō manet i intelle-
ctu aliq^o suppo^m relatiū rōe tal^r origi-
nis. q^oz q^o cito inte^r p^ocipit rōez talem
origis s^o nullā rōez inte^r suppo^m. p^odeō
ē q^o sit p^ocipiat^r suppo^m relatiū rōe se-
p^ontū i^a re^r ap^o ite^m s^o vnā rōz posterio-
ri^r ē p^odeō q^o m^oteat i itellēu suppo-
siti relatiū rōz pōz. H^ote at rōes i itel-
lectu n^o hnt rōez p^oceptibilis pōis 7
posteriois sic nate eēnt p^ocipi ab obis
p^oportōabil^r moris n^o i inte^r. separata tū
rōe origis ad scōaz p^osonā s^o q^oscunq^o
rōz ei^o siue q^ontū ad idriaz. siue indetia
rōez. siue q^ontū ad actualitatz. siue ap-
tūdinē. siue p^oitōez. ad h^onc forte siue
p^odictōne posset intelligi q^o incōicabil^r
subsistens. S^z si querit^r q^o formalt in

telligeret eē incōicabil^r. B^o ab ipso
p^oceptu relatio icōicabil^r 7 ab illa for-
ma absoluta incōicabil^r forte posz ab-
strahi quidā p^ocept^o indrūioz. h^oz. s. for-
ma vel entitas incōicabilis. 7 illud in
suo singulari p^ozio posset intelligi eē q^o
h^oz p^osonē. s^z nō intelligat^r in singulari
aliq^o alie^o p^ocept^o inferioris. sicut itelligo
aliq^o nō solū ens s^z h^oz ens. vl^r subāz
h^oz. nō d^octinate p^ocipiendo i itellēu
meo singulare alie^o iferioris. puta hoc
aial vl^r hūc lapidē. sicut q^ontū video a re-
moris p^ous app^ochēdo q^o ē corp^o q^o al^r
7 aial q^o h^oz aial. Et istū p^ocept^o indrūioz
for^o incōicabil^r forte itellēu ille q^o cō-
ceperit suppo^m in diuisiō d^octando i in-
tellectu suo illud suppo^m eē abso^m vel
relatiū. q^oio o^z d^octē de p^ohis nisi pōna-
tur q^o ois eoz de eo p^ocept^o ad eē sit fal-
sus. q^oz planuz ē q^o nō p^oceperit h^oz sup-
positū relatiū mouē celū. 7 nō aliq^o h^o
suppo^m posuerit mouē celū. q^oz actio
nō ē nisi suppositū. si q^o nō p^oceperit ra-
tōez suppositū incōicabilis indrūioz
ad suppo^m abso^m 7 relatiū nēcio p^oce-
perit h^oz suppo^m abso^m mouē celū. q^oz
ē sūi. nec istū q^o d^octū ē de p^oceptu ali-
e^o indrūioz ad abso^m 7 relatiū 7 de cō-
ceptu incōicabil^r suppositū ad suppo^m
abso^m vl^r relatiū repugnat illud q^o d^o
ctū ē. s. q^o q^ontū entitas signata i re.
vl^r ē formalt abso^m vl^r formalt ad al-
terū. q^oz b^oz possib^o ē ab aliquibus ab-
strahi p^oceptū indrūioz. nec abso^m nec
relatiū 7 nō quodcunq^o signatū eētis
eē aiam nēcio 7 d^octinate est hoc vl^r il-
lud. ita q^o idria p^ocept^o abstrahibil^r a plu-
rib^o nō cludit indriaz singlar^r eētū
ad h^oz vl^r illū. Ad arg^o p^oncipale p^oz
i solutōe q^ois. q^oz b^oz est negāda. 7 ad
p^obatōez ei^o p^ocedit q^o illa rō p^ostitūē
p^oniā p^osonā p^ontet ad originē imo ipa
ē originatio actiua. Et cū acci^o q^o actō
p^osupponit suppo^m. B^o q^o p^oniā enti-
tas incōicabilis nō p^osupponit aliq^o
ens incōicabile. nec p^o p^ont p^osupponit
suppositū. q^oz suppositū ē ens incōica-
bile. Actō aut p^oniā p^oductiua siue p^o-
ductō p^oniā vel originatō actia ē p^oniā
entitas incōicabil^r in diuisiō. q^oz illaz ni-
bil p^ocedit nisi memoria p^ofecta l^r eēn^a

et totū hoc ē cōdicabile. s; p̄mum. p̄du
 cere nō potest cōdicari. q; tūc. p̄ductū
 p̄ illud. p̄duceret se. qd̄ est īpossibile. n̄
 enī mētis hoc capit fm̄ Aug. p̄ de tri.
 c. i. Quz ḡ accipit q; actio nō pōt esse
 nisi suppositi exīstis si ītelligat h̄ de eē
 hypostatico pōt ītelligi vel suppositū
 exīstis aliqua entitate pōzi īp̄a actōne
 vel suppositi exīstētis hypostatice īp̄a
 actōne formalr. et sic dupl̄r pōt ītelli
 gi. p̄o est falsa. quia nō est ibi entitas
 hypostatica q; nec cōdicabile an̄ actio
 nez. 2° est vera. q; īp̄a actione est ens
 hypostatice q; in cōdicabile. S; argui
 tur p̄tra hoc. q; om̄e agere p̄supponit
 eē. ḡ agere nō pōt eē p̄ma ratio eēndi
 īp̄o agētis. R̄o est in dīuinis potest
 accipi vel p̄ esse simplr vel p̄ esse in
 cōdicabili. simplr nō est ibi nisi vnica
 esse. sicut sepe dictū est. p̄ Aug. vt eēn
 tie. eē aut in cōdicabile sine hypostaticū
 est ibi aliud et aliud. sicut alia et alia p̄
 sona. Si ḡ accipias in p̄posito q; age
 re p̄supponit esse simplr qd̄ est esse ad
 se p̄cedo. Si aut accipias q; agē p̄sup
 ponit esse hypostaticū q; in p̄posito n̄
 est nisi esse ad alterūz fallūz ē. q; ipsūz
 agere est p̄mūz esse ad alterūz. sic īp̄a
 actō. p̄ductiua ē p̄ma bitudo ad alte
 rū. Et si arguas q; nō solū agere p̄e
 supponit qd̄cūq; eē s; p̄supponit po
 tens agē. si. n. n̄ibil ē potens agē tunc
 nō erit actō. s; potens agere n̄ibil est ī
 p̄posito nisi suppo^m. ḡ vt p̄i^o agere p̄
 supponit suppositum. R̄o hic posse
 agere nullo mō a pte rei p̄supponit
 īp̄i agē. imo agens ē p̄mo potens. s; p̄
 supponit illō quo vt p̄ncipio formali
 aliqd̄ est potēs agere. Illud et oīa di
 cta in solutiōe istius articuli patē pos
 sunt si p̄cipiat hoc. q; aliqua bitudo
 realis vnica originis est int̄ p̄maz p̄so
 naz et scōaz. Illa. n. vnica est. p̄ductō
 actiua et est habitudo. p̄ducētis ad. p̄
 ductūz. s; vt cōiter loq̄mur de p̄ductō
 ne tanq; de habitudine vel r̄lone dei
 p̄imus īp̄am habere aliquid vt fun
 damētum. quando loq̄mur de ea vt
 de actione concipimus eaz habere p̄n
 cipiūz formale. p̄ductiūz. si ḡ alieni
 nō est difficile cōcipere q; relatō nō

p̄supponit suppositūz. sed tantūz ef
 fectiua. que est quasi fundamentum
 sicut p̄ceditur cōiter fm̄ p̄mūz r̄iaz
 nō est ei difficile concipere q; actio n̄
 p̄supponit suppositum neq; vt agēs
 neq; vt potens agere sed tantūz p̄sup
 ponit essentia; que est. q. ratio forma
 lis agendi. Si contra illud arguit̄.
 actio in dīuinis nō est pure relatō s;
 aliquid absolutūz. hoc dictūz licz in
 creaturis a quibūz negaret salte; de
 actione. p̄ductiua quia nō videt̄
 q; ratio. p̄ductionis actiue possit ītel
 ligi ad se sed ad alterūz. tamē quicqd̄
 sit de hoc. in dīuinis actio productiua
 est mē habitudo. quia fm̄ Augusti. s^o
 de trin. c. s. et. io. om̄e qd̄ est in dīuinis
 aut fm̄ subam dicit̄ aut ad alterūz. et
 qd̄ s; substantia; dicit̄ cōmune est. ori
 go igitur quēcūq; siue dicat̄ actio si
 ue passio formalit̄ est relatō. Si tan
 de; arguit̄ logice oīs actio denominat
 aliquod agens. sed in p̄posito nō de
 nominat nisi suppositūz. denominans
 autē p̄supponit illud qd̄ per īp̄m de
 noiatur ḡ 2°. Ad hoc p̄z ex respon
 sione ad 2^m ar^m in 3° articulo queli
 onis p̄cedentis. vbi dictum est q; nul
 lūz p̄sonale in dīuinis p̄prie predicat̄
 denotatiue et aliquo subiecto in cōdicā
 bili de quo est modo sermo. s; forte pos
 set dici p̄dicari denotatiue et aliquo si
 gnificante essentia; cōiter in p̄creto. vt
 deus est generās. de tali denotatiōe n̄
 oportz hic loqui. q; talis predicatio de
 noiatiua verificat̄ p̄ aliquo contento
 sub subo. quare autē nō sit ibi p̄prie
 denominatō sine p̄dicatio denotatiua
 et subo nō trāscēdēte eā ē. q; p̄prie p̄e
 dicatō denotatiua et subo nō ē nisi in
 p̄creto. et nō de eo qd̄ includit p̄prium
 s; et subo receptiūo p̄prie. p̄prietas autē
 p̄sonalis in dīuinis nō p̄di^r et aliq; in
 p̄creto nō trāscēdēte nisi de īp̄a p̄^a cō
 stitū^a p̄ īp̄az. et ita īcludēte īp̄az. ḡ et il
 la nō denotatiue p̄dicat̄. sola autē eēn^a
 ē ibi. q. subm̄ receptū tal̄ p̄prietat̄.
 S; et eēntia nō p̄dicat̄ ī p̄creto p̄pter
 eaz q; tange^r in fine p̄mi articuli qd̄
 sequētur. Consequēt querit̄ de re
 latiōe originis in dīuinis q̄tum ad

perfectiōem suam intrinsecā 7 est qd.

¶ Trum rela

tio originis sit formalr infini-
ta. arguit qd nō. qz quic-
qd ē formalr infini^m ē perfectō simplr. qz
nō pōt ēē magis pfectū qm infini^m forma-
lit. rlo originis nō est pfectō simplr. qz
zē. pbd mī. vna psona bz rloz origi-
nis qz alia nō bz. si igr illa ēē pfectio
simplr vna psona bñet aliqz pfectōz
simplr q alia careret. qd ē incōueniēti-
s. **¶** ar^m sic. ēs diuī^m p fini^m 7 ih^m
pus qz dēcedat in io. gnā. qz qd cunqz
ens 7 si nō sit in aliq genē ē fini^m vel
infini^m. rlo originis nō ē finita. qz tūc si
ēē idē realr cēntie dīne. fini^m. n. nō po-
tēst esse idē realr infinito. igr ipa ē for-
malr infinita. hīc sunt tria vidēda. p
de intellēu qōnis. 2° qd est tenendū de
qdē. 3° dubia occurrentia excludēt.

De primo infini

tū p pōm 2° pbycoz est cui⁹ q̄titatez
accipiētib⁹ sp est aliqd accipe ēē. In-
telligit sic. ē⁹ q̄titate accipiētib⁹. i. quā-
tūcūqz accipiētib⁹ sp aliqd restat acci-
pere. Et rō ē qz infini^m in q̄titate sic loq-
tur pbs nō pōt hñe ēē nisi in potētia i
accipiēdo sp alterz p⁹ alterz. 7 iō q̄tun-
cūqz accipiat illd est nisi finitū. 7 que-
dā ps totū⁹ infiniti potēcial. 7 iō restat
aliqd alterz ipi⁹ infiniti accipiēdū. Et
h⁹ cludit q infinitū sicut bz ēē in fieri
7 in po^a 7 in q̄titate. ita nō habet ra-
tionē totū⁹. qz totūz ē ē⁹ nihil est ēē. sz
ēē illud infinitūz h⁹ ēē illud qd bñt
esse de ipo sp est aliqd ēē. nec est pfectū
qz pfectū est cui nihil pfectōis dēst. sz isti
sp aliqd dēst. Et h⁹ ad ppo^m pmutē-
mus rōz infiniti in po^a in q̄titate in
rōz infiniti in actu in q̄titate si possz
ibi ēē in actu. si. n. sic nunc nēcio semp
crederet q̄titas infini^m i p acceptōz p
tis p⁹ pte. sic imagināremur oēs ptes
acceptabiles sil⁹ acceptas 7 sil⁹ rema-
nere bñemus infinitā q̄titate in actu
qz tanta ēē in actu q̄ta ēē in po^a. Et
oēs ille ptes q in infinita succēssioe ēēnt
reducte in actūz 7 bñent ēē p⁹ alias.

21
tūc sil⁹ essent in actu accepte. illd infini^m
in actu vñ ēē totūz 7 vñ pfectū. totū⁹ :
qz nihil sui esset ēē. pfectū ēēz qz nihil
sibi dēstet. imo nihil pōt addi p rōnez
q̄titaris. qz tunc possēt excedi. Et h⁹
vltra. Si in entib⁹ intelligam⁹ aliquid
infini^m in entitate in actu illd dēbz intel-
ligi pportōabilē q̄titati imaginatē in
finitē i actu. sic vt ens illud dicat⁹ qd
nō pōt ab aliquo in entitate excedi. 7
ipm vñ habebit rātonēz totū⁹ 7 pfectū.
totū⁹ quidez qz i3 totūz infinitū actu i
q̄titate nulla pte sui nec ēē pte quāti-
tatis talis careret tñ quelibz ps ēē ēē
alias. 7 sic totūz ēē ex ipfectis. sed enī
infini^m in entitate sic nihil entitati habz
ēē: qz nec ei⁹ totalitas dēndet ex ali-
quib⁹ ipfectis in entitate. sic. n. totum
est q nullā habz ptes extrinsecā. qz tē
nō esset totalr totūz. ita ēē quāuis infini-
tū in actu ēē pfectū in q̄titate. qz si
bi p se totūz nihil q̄titaris talis dēstz
tñ cuilibz pti ei⁹ dēstet aliqd q̄titaris
q. s. esset in altera. nec ipm esset sic per-
fectū nisi quodl3 ei⁹ esset ipfectūz. Sz
ens infinitū sic est pfectum. qz nec sibi
nec alicui eius dēst aliqd. sic ēē rōe
infiniti pōsta in 2° pbycoz p applicā-
do p imaginatōem ad actūalem in q̄-
titate si esset possibilis vltēr⁹ applican-
do ad infinitatē actūalez i entitate vbi
est possibilis. hñemus aliquale intel-
lectūz qualiter dēndū est ens infinitū
intēsiue siue impfectōe vñ in vñtate.
Et hoc possumus ens infinitū in enti-
tate sic describere. qz ipz est cui nihil en-
titaris dēst eo⁹ quo possibile est illud
haberi in aliquo vno. Et hoc p tanto
addit⁹ qz nō pōt in se realr. 7 forma^r
p idēnitatem oēm entitatez habere
pōt ēē describi p excessūz ad qd cunqz
aliud ens finitū. sic. Ens infinitūz est
qd excedit quodcūqz ens finitū nō p
aliquā dētinatāz pportōz. sz vltra oēs
dētinatāz pportōem. vel dētinabilem
vbigra. accipiat⁹ hec entitas albedo.
excedit⁹ ab alia entitate que est scia in
triplo. itēz excedit⁹ ab aia intellectiua
i decuplo. itēz a supmo angelo. esto q
in centuplo. qualiter cunqz pcedis i en-
tibus semp ēē dare in qua pportione

ordinata supram excedit infinitum. nō
 q̄ ibi sit pprie pportō talis quali rati
 tur mathematici. qz nō pstat angelus
 ex aliquo inferiore cuius aliquo addito
 cuius sit simplicior. s; intelligēdū est hoc
 fin pportōem virtutis et pfectionis sic
 est excessus in spibus. Hoc mō p op
 positus infinitū excedit in entitate fini
 tū ultra oēm pportōem assignabilem.
 Et hoc sequit̄ q infinitas intensiva
 nō sice habz ad ens qd dī infinitū
 tanq̄ quedaz passio extrinseca adne
 niens illi enti. nec est co quo verum
 et bonū intelligunt passiones vlt̄ 2o
 prietates entis. imo infinitas intensiva
 dicit modū intrinsecū illi entitat̄
 est. sic intrinsecū q̄ circumscribendo
 qdlibz qd est ppietas vel q. ppietas
 eius adhuc infinitas est non excludit̄
 s; includit in ipsa entitate que ē vnica
 Unde ipsa entitate p̄fissime accepta
 absq. s. quacūqz ppietate vtz est di
 cere q aliquā magnitudinē ppiā vir
 tutis habz sibi intrinsecā. et nō magni
 tudinē finitaz qz ipsa repugnat sibi. s;
 infinitaz. ipz etiā infinitam p̄fissime
 acceptam nō sub aliq̄ ratione ppieta
 tis attributalis vt bonitatis vlt̄ sapient̄
 potest ppari fin ordinē centialē ad ali
 qua q̄ excedit et nō fin aliquā pportō
 nē determinatā qz tūc cēt finitū. intrin
 secū s; modus cuiusqz infiniti itēsiue ē
 ipsa infinitas q̄ intrinsecū dīc̄ ipm esse
 cui nihil dēst. et q̄ excedit oē finitum
 vltra omnez pportōem cētinabilem. Et
 istū correlatiū pfirmat p dām. c. 7o
 vbi ipse vult q cētia dicit pelaḡ sube
 infm et inclinari. suba s; bz q bz rōem
 oio pmi i dīnis et vocat̄ ab eo pelaḡ
 sic ipsa ē infinita et inclinata. sic aut̄ nō
 includit̄ i ea nec vitas nec bōitas nec
 aliqua ppietas attributalis. s; ipsa ifini
 tas ē magl modū intrinsecū essentie qz
 aliq̄s attributū. Vlt̄o de infinito de h
 qd querit̄ vidēā. s. si re forma possz
 cē ifinita. h. n. nō ē q̄rere si rlo sit eadē
 realt̄ alicui ifinito. et q̄ nō est dū cōiē
 qz realt̄ ē eadē cēn. n. est q̄rere si re
 la sit p idēpitatē illū infm. s; ē q̄rere
 re si re forma. h. ē p suā entitatē ppiā
 q̄ est entitas ad alterz sit infinita itēn

siue infinita illi entitat̄. h. est si entita
 ti pprie huius p̄nitatis vt est entitas
 ppria huius p̄nitatis sit infinitas intē
 siua mō p intrinsecū. ita p intrinsecū
 q nō tū ratōe alie alterius q sit rea
 lit̄ illi entitati idēz. s; nō includēdo ali
 quā entitatē nisi istaz. imo circūscri
 bēdo quodl; pter istaz ad alterū ad
 huc esset entitas illa q̄ est ad alterū in
 tensiue infinita in seipsa. Et h. p3 sta
 tim q rāio illa que cōiē dāt nō est
 ad qōnem. vtpote. dīcēdo q re ori
 ginis est infinita formalit̄ qz essentia
 ē infinita et illa rlo est essentia. Hōz. n.
 querit̄ si sit p idēmpitatē aliqua res
 que sit formalit̄ infinita. s; querit̄ an
 ipsa p pmo mō sit illa res cuius modū
 p intrinsecū sit infinitas. Et iō si sic ar
 guit̄. diuinitas est infinita formalit̄ pa
 ternitas est diuinitas s; 2. p3 q argm
 non pcludit qz a est vera de p̄dica
 tione formalit̄. b. aut̄ non nisi de p̄dica
 tione p idēmpitatē. p̄nitatis ē oī
 tas. fin oēs. s; non pōt inferri p in q̄
 est p̄dicatio formalit̄. quia nō potest a
 idēmpitas concludi in p̄clusionē ex
 tremoz qz sit idēmpitas eoz ad me
 diū in pmissis. Vlt̄ ex altera de nēcio et
 altera de p̄tingenti non sequit̄ p nisi
 p̄tingens vlt̄ vnio p̄tingens extremoz
 rū. Nisi aut̄ in p̄clusionē bētur p̄e
 dicatō formalis h. s. p̄nitas ē infini
 ta nō habet ppo sic p3 p inuē p̄as
 expōitū. qz nō bēret nisi q p idēpita
 tē ē res quedā que ē infinita. Si aut̄
 intēdas pcludere p̄dicatōez formales
 et nō tū p idēpitatē ibi cēt pmutat̄
 p̄dicatōis idēptice i p̄dicatōē for
 malē. et iō in illatōe est fallā si dīcō
 nis. pmutat̄. n. qle qd in hoc aliqd. i.
 int̄p̄tat̄ mediū qd est quale qd in h
 aliqd. qz sicut ille ex me oīte qle qd
 ifert me dīcēs hoc aliqd ita hic ex vi
 illationis talis p̄dicatōis formalit̄ in
 tendit inferre ac si cēt. hoc aliqd ex vi
 illationis que alie non teneret. altera
 aut̄ non fuit nisi p idēmpitatē. s; cō
 mutans p̄dicatōez p idēmpitatē in
 formales videt̄ interpretari vtranqz p̄
 dicatōē in pmissis fuisse formalem.
 s; non est ibi p̄dicatio formalis. qz nō

pōt illa b^o. vīficari nīl p p̄dicationez
idempticā. Potest autē b̄vīfic dīci q^d
2° ista patnitas est īfinita p̄prie loquē
do non est vā. 7 ratō est ex mō signifi
candi formali adiectiui. q̄a significat
formas vt forma est eius de quo dī. p
pter istaz p̄prietatez adiectiui nō pō
test p̄dicari nīl p̄dicatione formali. 7
tunc inferendo eaz ex p̄missis erit fal
lacia figure dīctōis s̄z moduz p̄ns al
signatuz. s̄i ḡ īfinituz nō dīcīf forma
li p̄dicatione de paternitate similī 2°
est falsa. sic ḡ īntelligendo p̄clusionēz
de idēmp̄tate reali alicui⁹ īfinitū ad
paternitatez tū mō a b̄et īferri h̄ 2°
. s̄. q^d paternitas est aliquid q̄d est īnfi
nitū. s̄z q̄d habz sp̄ālem difficultatez s̄
q^d alio mō īntelligitur. s̄. de īfinitate q̄
sit formalis modus īntrīnsec⁹ paterni
tatis s̄m suaz entitatez.

De secūdo artī.

teneo hanc p̄clusionem s̄m q^d ex p̄posi
tū est. paternitas non est formalī īn
finita. Et ad hoc sunt tres rōnes. p̄ma
rō sumit⁹ ex entis īfinitū v̄nitate. 2^a ex
eius cōicabilitate. 3^a ex eius simplicitate
7 īncōponibilitate. Si q̄dēz ens īn
finitū ītēsiue est v̄nicū īplurificabile.
7 nō artatum s̄z cōicabile 7 cūcūqz
īncōponibile. P̄ma rō sic format⁹.
nō pōssunt esse plura reali dīstīncta 7
formali īfinita. plures sunt rōnes
origīnis reali dīstīncte. ḡ nō sunt for
malī ītēsiue īfinitae. nec p̄ns aliq̄
illaz. q̄z qua rōne vna 7 quolibz alia
a^o pbat⁹ p̄ p̄pando ista plura īnt se.
2° p̄pando īfī^m ītēsiue ad entia fi
nita gn̄aliter. 7 3° ad īntē^m 7 volūta
tem sp̄ālīter. P̄mo sic. īfinitū nīl
deficit entis eo mō q̄ p̄ssibile est illud
b̄eri īn vno. s̄z oēm p̄fectōnem simp̄lī
p̄ssibile ē realit⁹ 7 p̄ idēmp̄tate b̄eri
ī vno summe p̄fecto. īfī^m ḡ bz ī se re
alit⁹ 7 p̄ idēmp̄tatez oēm p̄fectōez sim
plī. s̄z nō bz ī se realit⁹ 7 p̄ idēmp̄tatez
illud q̄d realit⁹ est dīstīnctū ab eo.
ḡ ab īfinito nulla p̄fectō simp̄lī sine
nullum p̄fectuz simp̄lī pōt esse realit⁹
dīstīnctum. esset autē p̄fectio simplici
ter dīstīncta realit⁹ si esset aliud īfīni

tū realit⁹ dīstīnctum. h̄m̄us ḡ ma. q^d
non pōssunt esse īfinita plura realiter
dīstīncta. sed īn p̄batione illa ma. sc̄ba
p̄positio videt⁹ esse p̄banda. s̄. q^d p̄ssibi
bile est omne p̄fectōne simp̄lī per idē
p̄tatem haberi īn summo p̄fecto. p
bat⁹ ḡ sic. q̄z nīl est summe p̄fectum
cui deficit aliqua p̄fectio simplici⁹. q̄d
pbat⁹. quia nulla p̄fectio simp̄lī est īn
cōponibilis alteri p̄fectōi simp̄lī. 7 si
non pōset quolibet haberi īn summo p̄
fecto hoc esset p̄pter aliquaz īncōp̄s
sibilitatez earū. Assumptuz. s̄. q^d nīl
la sit īncōp̄sibilis alteri. pbat⁹ per ra
tionem p̄fectionis simp̄lī. quia. n. īp̄a
est melior īn quolibet q̄ non īp̄a. hoc
est q̄z quodlibet īncōp̄sibile sibi. sic
exponit⁹ dictum An̄. īn ratōne sc̄ba
p̄ncipali b̄ui⁹ articuli. si sint ḡ vne per
fectiones simp̄lī īncōp̄sibiles īnter
se dicant⁹. a. 7. b. erit īn quolibet meli⁹
īp̄m q̄z non īp̄m. hoc est q̄z quodlibet
īncōp̄sibile sibi 7 ita erit melius. b.
quod ponit⁹ īncōp̄sibile sibi. 7 pari
ratione. b. si est p̄fectio simp̄lī erit me
lius q̄z. a. talis cīrulatō est īp̄ssibilis
q̄z tunc idē ē īmp̄fectū seip̄o. 2° cō
parādo illa plura īnt se. p̄bati pōt
illa a^o p̄ h̄ q^d plura bona excedunt īn
bonitate īdez bonū v̄nū. 7 hoc q̄n īn
quolibz illoz pluriū est equal⁹ boni
tas sic īn vno illoz. nūc autē si sint plu
ra īfinita īn quolqz eoz ē equal⁹ boni
tas sicut īn vno q̄lz eoz. ḡ illa plura
bōa excedūt īn bōitate illō bo^m. 7 ita
illō v^m nō ē īfī^m. Et si dicas q^d sic ar
gueret⁹ q^d de⁹ 7 creatura excedūt v̄nz
nō valz. tū q̄z q̄bz illoz pluriū nō ē
eq̄ bo^m cū vno illoz. 7 īnde ē q^d boni
tas cuiuscūqz illoz alteri⁹ ab illo vno
eminent⁹ p̄tinet⁹ ī illo vno. 7 idē īp̄z cū
illo bo^o acceptū nō augez n̄z excessuz
fac sup illō bo^m īn se. oppo^m ē ī hypo
thesi: q̄z ibi v^m bo^m non p̄tinet⁹ totalit⁹
eminent⁹ īn alio. q̄z h̄ est 3° rōez īfīni
ti. Ex p̄pōe īfīnitū ad alia finita gn̄ā
lit⁹ ar⁹ sic. v^m īfī^m suffīcient⁹ ē īnat⁹ depē
dētīā oīum finitōz 7 sp̄ālīter p̄mūz a q̄
dependent. sed non pōssunt plura suffī
cient⁹ terminare dependentiam īn eo
dem ordine dependentie eiusdem depē
dentis. ergo nec plura esse īfinita.

pbo ma. sic dependentia quecuq; est
 ratio ipsecciois. sic finire dependen-
 tia; no qualitercuq; s; p: puenit alicui
 rone pfectonis. summa aut pfectio q;
 impossibile est excedi e in vno infinito i-
 tensiue. Apparet et illa a^o de facto. q;
 vnica centia terminat sufficientem oem de-
 pendentia cuiuscunq; depedens q; ta il-
 lam q; est ad pma cas efficiens. q; illa
 que e ad cas expleares. et ad primam
 finalem. b^o. s. q; non possunt esse plu-
 ra p terminantia eandem dependentia
 pbat. q; illud non terminat sufficienter
 dependentia; quo circumscripso suf-
 ficienter terminat illa depedens. quia tunc
 aliquid dependeret ab aliquo quo cir-
 cumscripso nihil minus haberet a quo
 sufficienter dependeret. et per pns quo
 circumscripso adhuc posset remanere i
 suo esse. s; si plura in eodem ordine pos-
 sent sufficienter terminare dependentia
 vno eorum circumscripso adhuc termi-
 naret dependentia complete que e ad
 alterum. et ita illud non terminat. et pa-
 ri ratione de altero argueret. et sic neu-
 trum vel vtrumq; terminat. Sicut g
 pma pbat ma. pcedit ex hoc q; in-
 finitum habet realiter et vnitive oem per-
 fectionem simpliciter q; omnis talis potest
 hoc mo haberi in eodem sic ista pba-
 tio pcedit ex hoc q; infinitum habet i
 se eminenter et ptenitue oem pfectionem
 limitatam. et ex hoc omnes dependen-
 tia; entis limitati sufficienter terminare
 potest. Et sic iste due pcedunt ex hoc
 q; dictum est in pmo articulo de infini-
 to q; habet omnem rationem entitatis siue
 omnem entitatem eo mo quo possibile
 e haberi ab vno. qd est vltid pcepte. p p-
 fectionibus simpliciter vel eminenter p p-
 fectionibus limitatis. Ex ista aut ppa-
 tione infiniti ad alia gnalliter potest ar-
 gui breuit sic. In entibus fm ordine
 essentialium ascendendo spicitur ad vnita-
 tem. et p pns necesse est illam ordinem sta-
 tum habere in aliquo vno. infiniti aut
 intensiue est oio summum et hoc fm or-
 dine centialem. g est oio vnum. 3°
 pbat ma. specialiter ex ordine infiniti
 ad intellectum et voluntatem. et hoc sic.
 ens infinitum est obiectum pimum in

intellectus infiniti et obiectum eius etiam
 beatificum. s; non possunt esse eiusdem
 intellectus infiniti plura obiecta pma
 et beatifica. Et similiter. n. posset argui
 de obiecto pmo et beatifico voluntati.

Prima ppositio potest intelligi de p-
 mitate triplici et de qualibz est vera. et
 fm hoc pma ppositio ptenet tria mem-
 bra. vna pmitas obiecti dicitur esse pri-
 mitas adequationis. qm. s. po^a non ex-
 cedit illud obiectum. quo coloratum vel
 luminosum dicitur esse pimum obiectum vi-
 sus. Alio mo pimum potest dici. vnde
 cui^o offie aliud intelligit vel cognosci
 tur a tali intellectu. quo lux est pimum
 obiectum visus. 3° modo pimum potest
 dici pfectionis qd in se ptenet tanq; in
 summo pfectionem oium obiectorum et
 virtutes pficiendi potestas. oem aut bri-
 ficum e illud in q; summe potest dici. vnde
 et satiat inte^o. Ex his tribz pnt acci-
 pi tres ma. na idem inte^o no bz distincta
 adequata oba. q; no pot i aliud obz
 distinctum p suuz obz adequatum. q; tunc
 idem obz eet adequatum et no adequatum
 et tunc po^a excederet illud opant circa
 aliud ex eaq; distinctum. Et nec po^a pot
 hre plura oba. q; pmitate virtutis q; est
 2° inte^o q; no pot ee q; virtute. a. intel-
 ligatit intellectus et ita. b. et ex virtute. b
 intelligat q; qd intellectus et ita. a. q; q; a
 sit ro intelligendi. b. et 2° e circulatio
 et ista circulatio est impossibilis. Nec po-
 test et intellectus summe getari in duo-
 bus ex equo distinctis q; no habet p
 obiecto brifico et getatio illd q; circun-
 scripto nihil minus getaret et brificare
 s; circumscripso vno adhuc esset in alio
 summe satiat quietat et pfectus. g in i^o
 non posset esse pfectus. pari ratione n^o
 in alio. Paratigit tres ma. q; eiusde
 intellectus non possunt plura esse oba
 ex equo distincta pma pmitate adeq-
 uationis. nec pma pmitate virtutis. nec p^a
 pmitate pfectionis. sic oem brificum e p-
 mitas. b^o. s. q; inf^m formalis et intensiue
 est pmu oem inte^o diuini quolibz isto-
 rum modoz pbat. et p de 2^a pmitate
 q; qd est ro efficiendi est ro cognoscendi
 inf^m g cu eminenter ptenet in se quod
 libet s; omnem entitatem etiam eminent

p̄tinet in se oēm cognoscibilitatē. sic at
 p̄tinet virtualit̄ aliquid ē etiā motū
 ad eius cognitionē. sic ḡ infinitū in
 tensiue quodcūq; habz rōnem obie-
 cti p̄mi respectu intellect⁹ diuini ⁊ hoc
 p̄mitate virtutis. Et hoc sequit̄ q̄ ip̄s
 est oēm p̄mum p̄mitate adequatōis.
 qz sicut oīsum est alibi in mā ⁊ intel-
 lectu diuino inte⁹ diuinus nō bz obie-
 ctū adequatū cōe p̄ abstractionem
 ab oībus obis s; cōe cōitate virtutis
 ad oīa p̄ obiecta. alias vilesceat eius
 inte⁹. qz possit imitari ab oīo finito.
 qd ḡ est sibi p̄mi virtualit̄ ē etiā p̄mi
 adequatū. Et hoc ē p̄s ⁊ p̄m̄itas. s.
 p̄fectōis. que ē obī b̄fici. qz in p̄fectis-
 simo oīo ⁊ sūme p̄tinentie oēm p̄fectō
 nez oīum oīorum sūme quietat̄. p̄-
 ficiat̄. ⁊ satiat̄. ip̄a po⁹. ⁊ ita b̄ficiat̄.
 Lōfirmat̄ ista ratō q̄nti ad mā. ⁊ mī.
 qz sint plura infinita distincta. a. ⁊ b.
 Ante⁹ diuī⁹ possit intelligē vtrūq; alio-
 qn alterz nō b̄ret rōnem entis. neutriū
 aut̄ pōt intelligi nisi actu p̄b̄sino cū
 sit formalit̄ infim⁹. vnico at̄ actu p̄b̄s-
 ino nō pōt intelligi duo distincta b̄ficia
 p̄p̄riā infinitatē. qz vnici oīum intēsiue
 infim⁹ adeq̄t̄ vnice p̄b̄sioī. ḡ inte⁹ di-
 uin⁹ duob⁹ actib⁹ p̄b̄siois intelligēt
 a. ⁊ b. ḡ f̄ illos b̄ret siml̄ duos act⁹ qd
 ē ip̄ossibile. qz vnica p̄b̄sio infinita ⁊
 infiniti adeq̄t̄ vni intellectui infinito. vl̄ nō
 sit ⁊ ita successio vl̄ muta⁹ vl̄ nūq;.
 cū vtrūq; sit infim⁹ intēsiue. ⁊ rō p̄nci-
 pal̄ ⁊ cōicabilita⁹ sic format̄. oīs p̄f-
 ectō simplr̄ ē cōicabile. oē infim⁹ intēsiue
 est p̄fctō simplr̄. ḡ ⁊ ⁊. n̄ aut̄ p̄p̄rietas p̄-
 sonal̄ ē cōicabilis. qz ē format̄ rō icōi-
 cabilit̄ et̄ndi. ḡ nulla p̄p̄rietas p̄sonal̄
 ē infinita intēsiue. b̄r̄ ē māifesta. qz nihil
 pōt ēē magi p̄fctū q̄ sit infim⁹ intēsiue
 p̄b̄o mā. b̄r̄. qz p̄s q̄ colligit̄ ex itentō
 ne An̄s. mon. is. p̄fctō simplr̄ ē que in
 q̄libz habēte ip̄az meli⁹ ē ip̄az b̄re q̄ n̄
 ip̄az b̄re. Illec regula indiget duplici
 expōne. nō. n̄. intellr̄ sic meli⁹ est ip̄s q̄
 sua nega⁹ p̄dicto. qz sic quodl; po-
 sitūz esset p̄fectio simplr̄. qz quodl;
 positūz est simplr̄ meli⁹ sua negatio
 ne p̄dicto ⁊ opposita. s; intelligit̄ ibi n̄
 ip̄m. p̄ quocūq; sibi incōpossibili et̄

positūz. vt sit sensus p̄fctō simplr̄ est i
 quolibz meli⁹ quocūq; sibi incōm-
 possibili. ⁊ intelligit̄ in quocūq; nō
 p̄ quacūq; natura. s; p̄ quocūq;
 supposito nō intelligēdo vt est talis nē
 vel talis s; absolute accepto vt est t̄cē
 suppositū p̄cendendo rōez nē ē? ē sup-
 positū. s; p̄s qz auro sic p̄siderato vt
 habz nāz auri vl̄ supposito p̄siderato
 vt subsistēs in nāz auri nō ē meli⁹ nō
 auz q̄ auz. qz incōpossibile vt incō-
 possibile nō ē alicui meli⁹. destruit. n̄. en-
 titatē ip̄i. imo meli⁹ sic ē auz ē q̄ qd
 cūq; incōpossibile nē auri. Est ḡ in-
 tellect⁹ p̄p̄rietas ista. p̄fctō simplr̄ ē talis
 q̄ in q̄cūq; supposito abso⁹ p̄sidera-
 to f̄ rōez suppositi nō cōtando nāz i
 qua vl̄ ē? sit suppo⁹ meli⁹ est ip̄s q̄ n̄
 ip̄s. s; est q̄ qd cūq; incōpossibile ip̄s.
 Et h̄ sequit̄ p̄p̄o q̄ n̄ p̄fctō simplr̄
 sit format̄ incōicabil̄. p̄ p̄nci. qz qd
 ē forma⁹ icōicabile ē forma⁹ incōpossi-
 bile cui; alteri. p̄siderā⁹ etiā illd̄ sub
 rōne suppositi nō includē nāz cui⁹ ē.
 illd̄ p̄bat̄ qz qd repugnat alicui cum
 vt sibi repuḡt destruat ip̄m vt sic nō ē
 meli⁹ ip̄m q̄ nō tale. qd at̄ ē ⁊ se icōi-
 cabile repuḡt cui; etiā sub rōne sup-
 positū. ḡ nō est meli⁹ illi ē vt p̄sideret̄
 sub rōne suppositi q̄ nō ip̄m. Idē
 ḡ istaz mā. q̄ nulla p̄fectio simplr̄ ē for-
 malit̄ icōicabil̄. ⁊ ar⁹ ex icōponibili-
 tate sic. p̄fectio simplr̄ cui; cūq; p̄pos-
 sibili sibi in eodē supposito nēcio ē ca-
 dez realit̄. sic intelligit̄ q̄ in abstracto
 accipiendo hoc ⁊ illud verū est dicere
 h̄ est illud. s; re⁹ originis nō ē cui; z
 cōpossibili sibi in eodem supposito sic
 eadez. ḡ ⁊. b̄r̄ ē māifesta. qz ista nō ē
 f̄a gnatio actiua est spiratō actia. a⁹
 p̄bat̄ inductiue. ⁊ rōne inductiue sic.
 nubl̄ est in diuinis qd nō sit idē eēn⁹
 diue. imo etiā ⁊ cui; essentialit̄. ita q̄
 p̄siderādo vtrūq; in abstracto simp⁹
 verū est hoc ē hoc. ⁊ eēn⁹ ḡ ⁊ ⁊ essen-
 tialib⁹ ⁊ quib⁹ cōiter apparz q̄ qd l;
 sit infim⁹ format̄ p̄s mā. q̄ qd l;
 est idē cui; sibi p̄possibili in eodē sup-
 posito. p̄bat̄ etiā eadē mā. rōe sic. qz
 infinitūz nō solūz non est p̄po⁹ s; ei
 oīo incōponibile cui; alteri. oē. n̄. p̄po

nibile pōt ēē ps. 7 p. nīs excedi. qz to
tū ē mal^o sua pte. 7 infinitū aut nullo^o
pōt excedi. qz ē oīo simplex 7 inēdposi
tū 7 inēdponibile. Si aut aliqd ppos
sibile sibi in eodē supposito nō ēēt oīo
idē sibi tūc ipz nō ēēt oīo icōponibile.
qz tē ibi ēēt aliq pōitio saltē aliquo^o
acc^o 7 potētie. Adēmus g pma pte ma.
s. qz infinitū est idē real^o ei qd ē sibi cō
possibile in eodē supposito. 2^a ps ma.
s. qz sic sit idem qz sit vā pōdicatio i ab
stracto. vtpnta dicendo hoc ē h. pbat^r
qz cū pōdicatio affirmatiua sit vā rōne
idēptitāt. oīs illa erit vā abstracti^o de
abstracto vbi p abstractōez nō tollit^r
rō idēptitāt vbi at p abstractōz tolli^r
rō idēptitāt nō est vā. Ex^m. hoc ē vā.
albedo ē color. qz licz extrema sint ab
tracta nō tū sit abstractio nisi a subo
alteri^o nē. 7 illud subz nō fuit pēsa rō
idēptitātis eoz extremoz. manz g rō
idēptitātis nē ad nām illo subo exclu
io. Albedo aut 7 musica nō hnt idēp
titatē nisi p accēs rōe subī. l3 g hoc sit
vā albnz est musicuz p tanto qz idem
subm dnoīat ab vtroqz accēte tū ab
tractōe facta ab illo subiecto qd fuit
rō idēptitātis eoz. hoc est falsa al
bedo ē musica. p3 g qz pōdicatio in ab
stracto vā est qn extemoz est tal^o idē
ptitas qz p abstractōem nō tollit^r ratō
idēptitātis eoz. 2^a odo qn vnuū ex
tremū est infinituz per abstractionē a
supposito nō tollit^r rō idēptitātis ad
ipm. 7 hoc cuiuscunqz ppossibilis sibi
in eodē supposito. Et iō ppter infini
tates vt iam argutuz est non pōt esse
ppossibilis in eodē supposito nisi vā
7 pfecta idēptitate reali. g abstractō
ne facta a supposito quādū manz rō
extremi infiniti formal^o semp in qua
cunqz abstractione manet ratio idē
ptitātis extremi ad extremuz. 7 p nīs
vā pōdicatio in abstracto. hoc ē hoc.
Ex ista ratōe parz gnāliter qz quedaz
pōdicatōes in diuinis sunt vē non solū
i pcreto s3 etiā in abstracto. qz non sūt
oppositi de oppoito. quedā vē in pcre
to l3 nō in abstracto. qz nō loqmur de
de illis q neutro^o sunt vere. vbi. s. extre
ma sunt opposita. qz nec pat^r est filius

nec patnitas filiatio. Vbi autē extrēa
non sunt opposita s3 ppossibilia in co
dez supposito ibi semp ad min^o est pze
dicatio vā in pcreto. sicut pater est spi
rans. pater est ingnit^o. non aut in ab
stracto. sic patnitas est spiratio. 7 tam
hec est vā veritas est paternitas. veritas
est spiratio. hoc non est nisi qz diuini
tas est formal^o infinita. non autē pa
ternitas. nec spiratio. 7 iō abstraben
do a supposito veritates euz semp ma
neat in ipa ratōe infinitatē semp manz
ratio idēptitātis simplr ad pñitātē
7 ad spiratiōē. 7 iō deo manet ratō ve
ritatis affirmatiue pōdicatōis in abstra
cto. s3 paternitatem que nō est forma
lic infinita abstrahendo a supposito nō
manet ratō idēptitātis ei^o ad spira
tōem actinaz que etiā nō est infinita.
qz neutruū extremum fm pxiarōnem
sui h3 infinitatē. 7 iō l3 h sit vera pat^r
spirat. qz eodē supposito puenit vtrūqz
tū abstractōe ab illo suppo^o scā. quia
neutrū eoz ē inf^o nō ē vā pōlica in ab
stracto pñitaf est spiratō. Per opp^m
pñitaf rō est. qñcunqz aliqd eēntiale p
dicat^r de aliq eēntiali. vl psonale de ef
fentiali vl eēntiale de psonali. vtpote h
ē vera sapia ē patnitas. sapia ē spira^o
7 e2^o qz abstrahendo a supposito ad
huc manet alterū extremuz infinituz
s. sapientia. 7 iō remanet adhuc ratō
idēptitātis. extremi ad extremū facta
tali abstractōe. 7 p nīs rō vitatis in
pōdicatiōe affirmatiua. Patz g gnā
lū ista a^o qz nunqz est neganda pōdē
i diuinis p idēptitātē abstracti de abstra
cto nisi qz neutruū extremū ē formal^o i
finitū. sic hec est negāda pñitaf ē spi
ratō. Circa tū ma. istā qre pōlica ali
qua in abstracto in diuinis negat^r. on^r
ab aliqb^o dī qz l3 pñitaf 7 spiratio
sunt idēz real^o tū dñt ratōe. 7 hoc suf
ficat ad ipediendum talez pōdicatiōē.
Qz autē pbat^r qz talis dñia non sufficit
qn ista est vera sapientia est bonitas.
Rēdet^r qz sic attributū po^o nō est attri
butū sapie. Sic nec i pposito. S3 h n
vī pbat^r qz attributū vt attributū
dicat intentionem sedaz vl rōnem ali
quā rationis circa illud de quo dicit^r.

Unde etiam numerat. et verum est dicere quod bonitas et sapientia sunt uno attributa. secundum illud secundum quod est numeratio non est verum dicere hoc est hoc. quia illud est rationis. sed non propter hoc negatur ista sapientia est bonitas ubi non includitur illud rationis quod numerat in eis. sed a simili non includendo nisi illud quod rei est si oio idem esset in re paternitas et spiratio: esset hoc vera paternitas est spiratio. sed non ista notio vel proprietates paternitatis est notio vel proprietates spirationis. Quicquidque sunt eadem re simpliciter in deo ipsa significata etiam in abstracto et in nominibus sine impositionis sui significantibus res sine intentionis predicantur se in se invicem in abstracto. sed non in nominibus et ipositionis sue accepta secundum aliqua nomina et intentionis. sic patet in creatur. unde licet ista sit vera fortis est homo non tamen ratio fortis que est singularitas est ratio hominis que est virtas. Alii dicunt alius et rationabili? ut videtur et ad propositum quod proprietates in eadem persona differunt ex natura rei per considerationem intellectus. quia ad hoc sufficit dispositio sed non sunt oppositae. et propter hoc predicatio unius et alia in abstracto non est vera. Et hoc ideo quia illa distinctio ex natura rei est propter non infinitatem huius et illius. quia si hoc vel illud esset infinitum non esset talis distinctio nec impediret talis predicatio.

Circa tertium arti.

contra predicta arguitur quadrupliciter primo sic. quod non est apprehensibile nisi ab intellectu infinito est formaliter infinitum. generatio illa ut generatio est forma incorprehensibilis nisi ab intellectu infinito sed 12. b. 1. probat per illud ysaie. generatio eius quis enarrabit. quod exponens hieronimus omnia prima super mattheum. et generatione eterna filij quod inquit impossibile propter dicitur affatu 12. sed quod est impossibile affatu est incorprehensibile ab intellectu finito. Confirmatur etiam per illud Ambrosio. per et tri. c. 5. querens a te quod putas inquit filium esse genitum. et sequitur. mihi impossibile est generationis scire fieretum. mens conficit. vox silet. et mea

tamen sed angelorum. et supra cherubin et ceteraphin. et supra omnem sensum est. et probat ibi quia scriptum est. par tibi que recuperat omnem sensum. ad phil. 4. Et sic arguit Ambrosio et quo par tibi est supra omnem sensum quomodo non supra omnem sensum est tanta generatio. Preterea 2. arguitur sic. ois actio adequata principio et termino infinito est formaliter infinita. generatio in divinis est actio adequata principio formaliter infinito et termino infinito. quia principium est essentia vel memoria infinita. et primum terminus est filius qui est infinitus. terminus etiam formalis est essentia coeata. siue notitia declarata. quorum utrumque est infinitum Et patet quod ista actio est utriusque adequata. quia non potest esse nisi unica huius principij ad hunc terminum sed 12.

Preterea 3. ratio subsistendi est ratio perfectissime essendi. relatio originis primae persone est ratio subsistendi. sed est ratio perfectissime essendi. et per consequens infinita. quia esse in divinis est formaliter infinitum. Preterea intellectus divinus est formaliter infinitus. Alioquin non apprehenderet infinitatem entium divinam et quod tactus est quod per arti. per quod inter? ut inter? et apprehendit. non est autem infinitum nisi quia est idem cum? donec quod est per infinita. sed paternitas est eadem illi. sed paternitas per eadem rationem est formaliter infinita. Ad primum istorum contra aliter intellectus est aliquid per obiectum permutat ututis per illud quod aliter obiectum intellectus per ordinem quem unum quod obiectum huius ad illud permutat. Ista patet ex ratione illa quod facta est in illa. quod arti. 2. et in intellectu et voluntate. Et 12. quod aliter? ite? est aliquid per obiectum permutat ututis imediate? ite? intellectus ututis et illud quod est per idem illi quod illud quod est per accessum idem illi. nunc de intellectu divini est oio idem obiectum permutat ututis et adequatio. sic tactus est. essentia. si sub ratione entis. nunc per personale est illi intellectui secundum obiectum permutat. propter quod tamen est per obiectum quod aliquid creatum per quod est idem obiectum per. et 12. propter quod in entitate. et per primum in cognoscibilitate. Ad formam argumenti. a. 1. est va sic intelligendo. quod si obiectum est incorprehensibile propter incorprehensibilitatem est et ipsum. propter infinitatem. sed sic b. 1. et a. 1. quod generatio illa ut generatio est incorprehensibilis.

Ista b^o posset habere verum intellectum
 per accidens vel secundum aliquod concomitantem
 vel adhuc et magis adpositum secundum il-
 lud quod est ratio intelligendi ipsam. ipsa
 enim nata est primo intelligi per essentiam
 tantum per primum obiectum tam ab intelle-
 ctu diuino quam beato. quod essentia ut cen-
 trita est primum obiectum tam illius quam istius.
 Ista autem ratio intelligendi generationes
 est incomprehensibilis. et ita generatio
 posset dici incomprehensibilis concomitan-
 ter sine quantum ad illud quod includit.
 quod generatio includit coicationem cen-
 tritae que sit per essentiam vel per naturam pro-
 ne ad personam. Ista autem coicatio pre-
 suppositiue includit infinitatem essentiae.
 quod ipsa non posset sic coicari pluribus
 suppositis nisi esset infinita. et ideo gene-
 ratio est incomprehensibilis quantum ad pre-
 suppositum. scilicet coicationem essentiae que re-
 quirit esse infinitum. Sed contra istas respon-
 siones arguitur. quod semper restat vis et per-
 propria ratione generationis ut generatio est
 per quodcumque principium intelligendi in-
 telligatur. et quicquid perigit in intellige-
 do et coicando semper ipsa in propria intel-
 ligibilitate sua videtur incomprehensibilis
 per auctoritates ad ductas. et cuiusvis
 intelligibilitas propria est incomprehensibilis
 illud est intelligibile infinitum. R^o pos-
 set dici quod comprehensibile intellectui finito
 est necessario finitum. et incomprehensibi-
 le illi intellectui non est finitum. et sic prece-
 ditur b^o quod generatio ut generatio est incom-
 prehensibilis intellectui creato. et ita secundum
 propriam entitatem et comprehensibilitatem non
 est finita. sed ex hoc non sequitur quod sit in-
 finita. de quo tangitur in ratione ad pri-
 cipale argumentum. sed hoc est a^o b^o argu-
 menti est neganda. accipiendo incomprehe-
 nsibile negatiue per non possibili comprehendere.
 quod ad hoc quod esset ratio opteret illud intelligere
 per se. per hanc quantitatem virtuales extendere
 te se vel o^o comprehendere. l^o o^o comprehendere
 cedente. quod non est in proposito. Ad 2° adequatio
 dicitur proprie equalitatem duorum in eadem
 quantitate. et sic non est adequatio in pro-
 posito. Alio^o adequatio dicitur non secundum quan-
 titatem sed secundum proportionem. et sic dicitur
 aliquid adequatum alteri quod est summe
 proportionatum sibi. si ibi sit adequatio

utpote effectus adequatus cause que est
 proportionatus in ratione effectus. licet
 ille non sit simpliciter sibi adequatus equi-
 litate quantitatis. Hoc modo illumina-
 tio diceretur adequata soli qua maior
 esse non posset. Iam lumen nunquam sit
 equale etiam secundum perfectionem quanti-
 tatis ipsi soli. quia est effectus equiuocus
 Ad formam tunc a^o est vera et ade-
 quatione primo modo si illa esset. sed sic
 b^o est falsa. et precise vera et adequa-
 tione secundo modo. n^o adhuc et adequa-
 tione illo modo. que. scilicet secundum intensio-
 nem sed secundum extensionem. quod. scilicet vnum prin-
 cipium generandi non potest extendi
 ad alias generationem quam ad istam. Ad
 est ergo hic adequatio quantitatiue. nec est
 proprie adequatio secundum proportionem quantum
 ad intensioem sed tantum quantum ad exten-
 sionem. et ita nullo^o includit infinitatem
 quanta est in illo cui adequatur. Ad 3°
 sicut tactus est in precedenti questione
 articulo 3° subsistere est equocum vno
 modo accipitur per se esse. et sic loquitur
 Augustinus. 7. de tri. c. 8. ois res ad se subsistit
 quanto magis est. Alio^o per incoicabi-
 litate per se esse. siquidem coicabile intelligitur
 non. quod subsistens. sed. quod inherens subsistens
 et. quod. modum inherens habens. primo
 modo preedo quod subsistere formaliter dicit
 perfectissime esse et non dicit nisi essentiam
 secundum Augustinum. 2° subsistere presupponit per-
 fecte esse sed non formaliter includit. sed
 tantum addit incoicabilitatem. scilicet per esse
 primo^o acceptum. et illud sic est ratio sub-
 sistendi quod est ratio incoicabilis per cen-
 tritum. et talis est ratio. ratio autem centri incoicabi-
 lis non est ratio perfectissime centri. Ad vl-
 timum preedo quod intellectus est formaliter in-
 finitus propria infinitate que est motus intrinsecus
 sue proprie entitatis. scilicet intellectualitatis ut in
 intellectualitate. et in prinitas si sic est infini-
 ta. cum hanc prinitas est eadem realiter
 entitatis aliquo modo sicut intellectus. et cum
 addit quod infinitas intellectus est proprie idem
 quantitate ei^o ad centritum. R^o primum oio in
 dinis ut tactus est in p^o quod est centritum ut
 centritum. que secundum Damascenum est pelagus. propter comprehendere
 sionem oium personarum dinarum. ista est infini-
 ta non in se in se sed in se etiam virtutis al-
 teri et per prinitas oia intrinseca. quod cumque

aut illud p̄tinet p̄ idēp̄tatez alia s̄z
 non p̄mo oīa. q̄z nec a se s̄z virtute ef-
 fēntie a qua etiā habz suaz infinitatez
 Videt̄ q̄ p̄ essentia habz infinitatez 7
 formalit̄. 7 p̄p̄iaz. 7 p̄mam. q̄z a se. q̄z
 respectu oīum dicit̄ pelag⁹. q̄z oēm p̄-
 fectissime p̄tinet entitatez intrinsecam
 vt possibile est eam p̄tineri in vno for-
 malit̄. Et hac aures p̄ma sicut l̄z loq̄
 emanant oīa ordinate. p̄mo quidez in-
 trinseca essentialia. que nō dicunt̄ 7 ef-
 fectuz ad extra. 2° notōnalia. 3° 7 vlti-
 mo creata sive extrinseca. 7 quodlibz
 emanans recipit illud p̄fectōis ab ea
 cui⁹ est capax si sibi non repugnat. 7
 illius recepti causa. q̄ effectiua 7 p̄ma-
 ria est infinitas essētie. causa aut̄ sive
 ratō formalis est ip̄a entitas p̄p̄ia c⁹
 libet emanand. essentialē ḡ recipit ab
 ea infinitatez formales. q̄z talis essen-
 tia sufficit in ratōne p̄ncipij 7 funda-
 menti ad danduz talez q̄titatez 7 ta-
 lis q̄ntitas virtualis ip̄i nō repugnat
 sicut nec cōicabilitas. ip̄i aut̄ rēni per
 sonali p̄petit p̄ essentia esse ad alteruz
 nec cōpetit sibi infinitas intensiua. p̄-
 p̄ia q̄z ip̄a non est capax talis q̄nti-
 tatis sicut nec cōicabilitas. Etia 7 ge-
 nere p̄ncipij formalis est status. hoc. n.
 accipit infinitatē illud nō q̄z hoc est h̄
 7 illud est illud. sic hoc accipit cōicabi-
 litatez illud in cōicabilitatez. q̄z hoc est
 hoc 7 illud est illud. repugnātia. n. for-
 malis 7 nō repugnātia p̄mo reduci-
 tur formalit̄ ad rōnem ei⁹ cui dicitur
 esse repugnātia. Tandē ab essentia
 crea⁹ recipiūt entitatez finitaz q̄z talis
 sola eis p̄petit. Ad formā igit̄ argum̄-
 ti dico q̄ sola idēp̄tate essētie nō est
 sola ratō h̄ndi infinitatez formalit̄. s̄z
 est rō sufficiens oī ei cui formalit̄ nō re-
 pugnat infinitas. formalit̄ aut̄ repug-
 nāt rōi p̄sonali vt p̄batū est. 7 nulli essen-
 tiali. Et si queras q̄re p̄p̄ssibil̄ ē infi-
 nitas huic 7 nō huic. pōt queri in op-
 posituz q̄re huic repuḡt in cōicabilitas
 7 huic nō. q̄z oēs p̄cedūt. 7 ē eadē re-
 sponso q̄z i rōe p̄ncipij formalis. q̄z. f.
 formalit̄ hoc ē hoc 7 illud ē illud for-
 malit̄. q̄z. autē in ratōe p̄ncipij funda-
 mentalis ip̄a cēntia est vnuz p̄ncipium

illūnitatū a quo multa sunt ordinare
 nata p̄cedere 7 quodlibz in p̄ instāti
 in quo. q̄. emanat vel p̄cedit in esse.
 suaz habz entitatez. hoc talez 7 illud
 talez. 7 huic sua entitas est ratō repu-
 gnātie alie⁹ cui⁹ tamē illi nō est ratō re-
 pugnantie entitas sua. Ad arg⁹ p̄n-
 cipale sicut declarātū fuit in p̄mo arti-
 culo infinitas in entitate dicit̄ totalita-
 tez in entitate 7 p̄ oppositum suo mō.
 finitas dicit̄ p̄tialitatez entitatis. om̄e
 enim finituz vt tale minus est infinito
 vt tali. fm̄ enclidē. 7 p̄clusione 4^a. oīs
 numer⁹ minor maioris numeri pars
 est vel partes. hoc non sic intelligendū
 est q̄ iste binarius sit pars illius ter-
 narij. q̄z nihil est sic in diuinis. sed q̄z
 cum ad p̄portiones om̄es attendēdas
 in q̄ntitatibus ille binarius se habet
 ad illum ternariuz sicut pars vel par-
 tes ad totuz. quia simili modo excedi-
 tur ab illo ternario sicut excedit̄ alius
 binari⁹ ab alio ternario cui⁹ est pars.
 Ita dico hic nullum creatuz est pars
 ei⁹ cum deus sit simpli^m sed om̄e fi-
 nitū cum sit minus illa entitate infini-
 ta p̄formit̄ pōt dici pars. l̄z non sit s̄z
 aliquā p̄portionē determinatā q̄z exce-
 dit̄ in infinitū. 7 hoc mō aliud eis ab-
 ente infinito dī eis p̄ p̄ticipationem.
 q̄z capit̄ p̄tem illi⁹ entitatis q̄ est ibi to-
 talit̄ 7 p̄fecte. hoc q̄ volo habē q̄ oē
 finitū cū sit min⁹ infinito est pars. cui
 ḡ repugnat esse pars vl̄ excedi realit̄
 ab aliquo ei repugnat esse finituz. nūc
 aut̄ p̄nitati huic repugnat esse pars
 diuinitatis illo modo vl̄ excedi a diui-
 nitate. q̄z p̄pter infinitatē diuinitatis pa-
 ternitas cū sit p̄possibil̄ sibi in eodem
 supposito ē simpliciter idēz sibi. 7 p̄ p̄n-
 realit̄ excedi nō pōt. nec ē pars n^e ra-
 tionē p̄tis hēre. nō ḡ est finita. nec infi-
 nita sicut p̄t^o p̄batum ē. q̄z sicut fini-
 tū h̄z rōnem p̄tis mō p̄dicto ita infi-
 h̄z rōnem totius hoc mō. s̄. ex plenitu-
 dine q̄ntitatis virtualis sue mensurās oē
 aliud vt maius p̄ accessam ad ip̄m 7
 min⁹ p̄ recessam. l̄z nec paternitas h̄z
 rōnez totalitatis q̄z mēsurā fm̄ q̄dū
 quēdā p̄fectōis stat ad aliquod p̄mū
 i ordine mēsurādi. q̄z ē essentia abso^a

Dico q̄ breuiter q̄ p̄nit̄as nec forma
 lit̄ est finita nec formalit̄ infinita. Et cū
 arguis ex diuisione imediata entis in
 ista etiā anteq̄ ascendat in .io. gnā. cō
 cedo bñ q̄ ista non diuidit̄ ens vt laz
 sc̄tum est ad aliq̄d gen⁹. imo quodl̄z
 gen⁹ 7 ens vt immediate indifferēs ad
 .io. gnā. est p̄cise ens finitū. finitū t̄m̄
 7 infinitū nō diuidunt̄ ens nisi ens q̄s
 tum. qz sic fm̄ p̄bm̄ p̄ p̄byeor. finitūz
 7 infim̄ q̄titatē p̄gruunt. qd̄ est vez de
 finito 7 infinito. pp̄ie 7 q̄titate. pp̄ie
 acceptis. ita etiā extensio loquēdo si
 nitū 7 infim̄ vt sunt passiones entis cō
 ueniunt p̄cise enti q̄to in se habēt q̄s
 titates aliquā p̄fectōnalez. talis autēz
 q̄titas non cōuenit̄ entitati nisi q̄ pōt
 esse p̄ialis vel totalis int̄ cētias. q̄s
 titates. n. p̄parat̄z ad alia; statim oz
 excedere vel excedi 7 esse p̄iale vel to
 tale sicut hic loquimur de p̄iali 7 totali.
 p̄nit̄as aut̄ vt p̄nit̄as non pōt eē
 int̄ entitates totalis nec p̄ialis. Possz
 etiā dici q̄ q̄titas v̄t̄ualis nō cōuenit̄
 nisi entitati qd̄ dicitur. vt s̄. distinguē
 ab entitate hypostatice. 7 p̄ p̄is nec fi
 nitas nec infinitas. Ista aut̄ entitatē
 sit in se quodā qd̄ dicitur tñ vt est ta
 lis ē tñ hypostatice. 3° dici potest q̄
 q̄titas v̄t̄ualis non cōuenit̄ nisi en
 titati absolute. S; ille due r̄siones vt
 time cōcedunt aliq̄ dubia de entitate
 hypostatice 7 entitate relativa. q. s. si
 bēant q̄titatem v̄t̄ualē. V̄sō de rela
 tione originis in diuinis sequit̄ qd̄ de
 r̄loib⁹ cōib⁹ 7 est vnica.

Trimequa

litas in diuinis sit relatio
 realis. arguit̄ q̄ sic illa r̄lo
 est realis que habz fundamētūz reale
 7 extrema realit̄ distincta. ista est bi⁹.
 q̄ zē. p̄bō m̄i. ibi est magnitudo real.
 s̄. essentie. 7 p̄sone reali sunt distincte q̄
 dicunt̄ ad inicez equales. Contra
 ois r̄lo realis fundat̄ sup actōnem 7
 passiones vl̄ sup q̄titates. s. m̄iba. i
 eo nulla relatio realis fundat̄ sup q̄s
 titatē. qz fm̄ Angl. s. de tri. c. z. xus ē
 magn⁹ sine q̄titate. s̄ nulla est ibi r̄lo

realis nisi fundata sup actōnem 7 pas
 sionem. talis autem ibi est sola relatio
 originis. equalitas aut̄ nō est rela. ori
 ginis. qz eiusdem rōnis in vtroq̄ ex
 tremo. Item eadē est magnitudo i tri
 bus p̄sonis sicut eadem essentia. s̄ ex
 trema non sunt realit̄ distincta. nec p̄
 p̄is relatio realis. Ibi sunt tria viden
 da. p̄mo si equalitatis i diuinis sit ali
 qd̄ fundamētūz reale. 2° si sit real⁹ di
 stinctio extremor. 3° si illa equalitas
 ex nā rei insit extremis s; fun^m.

Primus articu.

habet tria. p̄ videndūz de fundamēto
 equalitatis in cōi. 2° qd̄ posset assigna
 ri fundamētū equalitatis in diuinis.
 7 si sint plura fundamēta q̄ 7 quot
 7 3° de quocunq̄ corū si sit ibi reale.
 p̄mū videt̄ accipi a p̄bō q̄ funda
 mentū equalitatis sit q̄titas. aut. n. i p̄
 dicamētis q̄ p̄prium ē quantitatē f̄ eā
 equale vl̄ ineq̄uale dici. Istō 2^m nō ē
 fundamētū illi r̄lonis. sic ip̄e loquit̄.
 c. de qualitate q̄ p̄prium sibi est q̄ ali
 qd̄ fm̄ eam dicat̄ sile vel dissile. Istō
 dicit̄ de fundamēto equalitatis vl̄ sili
 tudinis videt̄ magis explicare s. m̄e
 c. de ad aliqd̄. equale. sile. idēz fm̄ vñū
 dicunt̄ oia. equalia quoz q̄titas est
 vna. similia quozq̄ qualitas est vna.
 idē quoz suba est vna. hoc ip̄o videt̄
 q̄ nō sola quantitas est fundamētum
 equalitatis s; requirit̄ vnitas quāti
 tatis. 7 tunc est qd̄ gnālior qd̄ne. p̄po
 sita duplex. vna an vnitas sit forma
 le in fundamēto equalitatis. 7 si daret̄
 q̄ sic an immediatior q̄ ip̄a q̄titas ē
 est vnitas. vel ep⁹. 2^a questio. an vni
 tas sit p̄ p̄tens ad fundamētum eq̄
 litatis ip̄oret p̄ aliquid pos^m vel so
 luz p̄uaret̄. vel negationez. q̄ si di
 ceret̄ solā negatiōem ip̄ortare 7 cum
 hoc esse p̄ de fundamēto equalitatis
 siue tanq̄ rō. p̄xima siue remota seq̄
 tur q̄ gnāliter equalitas non esset r̄lo
 realis. Istaz p̄clōnem gnālem 7 istas
 duas p̄missas ex quib⁹ sequit̄ nō opz
 hic discutē qz transcendunt qd̄nez. p̄
 positā. p̄cedentes. n. equalitatez ē ali
 bi relatiōem realez adhuc negat̄ ip̄ālī

de equalitate diuina. Esto igitur quod equalitas generaliter sit relatio realis vel positiua necessario siue non adhuc ingreditur si quantum est ex parte eorum que requirunt ad rationem realem possunt et eque saluari in equalitate diuina sicut in equalitate creata. De 2° in isto articulo. scilicet equalitate in diuinis in specialiter quid sit eius fundam^{tu}. Illud videtur Augustinus assignare 2° ex fide ad peritum. ubi loquens de tribus personis diuinis dicit nulla ingredi alteram precedit eternitas. aut excedit magnitudinem. aut superat preteritum. quia nec filio potest anterior aut a^uter et potest addi aut etiam potentior. Istud dicitur Augustinus probat ex dictis personis. quia si equalitas est secundum quantitates cum quantitas sit diuisa in partem et discretum in diuinis non potest esse equalitas secundum quantitates discretas. quia nulla est ibi nisi trinitas. que non est numerus. vel si est pluralitas bonorum pars est quoddam maior. et ita inequalis sibi. Quantitas autem continua diuiditur in permanentes et successiuas. in deo non est quantitas successiuas. et tamen aliqua que est sibi correlative est equalitas durationis. illa proprie dicitur eternitas. quia sit permanentis in creaturis dicitur coeternitas magnitudo motus. et omnis sibi correlative in diuinis dicitur magnitudo virtutis. Sequitur ergo ex dicto personis dicitur Augustinus quod ad hoc quod equalitas sit in diuinis aut est secundum magnitudinem. aut secundum eternitatem. 2° dicitur Augustinus. exponitur. quia tunc ex dictis videtur superfluum quod addit secundum preteritum. Sed est ratio quod equalitas aliquorum attenditur proprie secundum aliquod eis intrinsecum et ad se. ex parte tamen equalitas attendi potest in comparatione ad extrinsecum. Unde ex parte ex hoc quod aliqua fortius aliqua habet in equali gradu se quod quod secundum eas potest equaliter agere in comparatione ad extrinsecum. equalitas ergo potestatis proprie non est alia ab equalitate magnitudinis. et hoc ex equo distinctum. scilicet est. quod replicans quodam equalitatem magnitudinis. que secundum magnitudinem est forme actiue. sicut in creaturis que habent equales magnitudines calorem habent potentias equales calefaciendi. sic sunt tria prout equalitates que

est in comparatione ad extrinsecum cum equalitate que est secundum intrinsecum. proprie autem et ex equo sunt tamen duo que sunt ad se et ad intra secundum que attenditur equalitas secundum magnitudines et eternitatem. Et forte propter ista Augustinus in replicando tantummodo ista duo replicat. non potentiam cum ait non est pars filio anterior aut a^uter. non dicit aut potentior. Est et aliud duum circa istud dictum Augustinus. quare non secundum plura attenditur equalitas. sunt enim pars et filii equales secundum sapientiam. et bonitates. secundum infirmitates et cetera. Respondeo non se equales secundum sapientiam. nisi ut habentes unam magnitudinem. et idem secundum quodcumque perfectionem essentialiter sunt equales. scilicet per prima ratione equalitatis est magnitudo illius perfectionis. et idem per solam magnitudinem intelligit ipse quodcumque perfectionem essentialiter. quantum ad illud quod est fundam^{tu} equalitatis. quia nulla fundatur nisi sub ratione magnitudinis. De 3° in isto articulo per quod ad illud videtur ostenditur tria videtur per an magnitudo sit ibi ex natura rei. 2° an eternitas. 3° an potestas. De per oportet tria videre. per qualiter magnitudo ponitur possit in diuinis. 2° quia magnitudo est aliter magnitudo. id ad hoc quod beatissimus magnitudinem ex natura rei ostendit per habere aliquid ex natura rei cuius sit magnitudo. Et 3° an illa magnitudo eius sit ibi ex natura rei. ut sic prout istorum quod. scilicet ex magnitudine requiratur tria ad habendum complete prout. De per personis. scilicet methe^u. c. de quantitate dicit. Sunt autem magnus et parvus et maius et minus et secundum se et ad invicem dicuntur quod passionibus secundum se. transferuntur et ad alia bonorum notia. vult dicitur quod magnus et parvus siue accipiant absolute et per se siue respectiue secundum se prout sunt quantitati. proprie dicte. translatiue autem alijs. Et hoc apparet satis per rationem quia non negaret personis equalitates esse in diuinis eiusdem spiritui in quolibet genere et in equalitate specie. et per personis cum secundum ipsas equales et ineguales non dicantur nisi secundum quantitates et quantitas aliquo prout omni entium cumque generali. et per personis in magnis et parvis secundum cum sint passionibus proprie quantitates tamen translatiue accepta sunt transcendunt et passionibus totum entium.

Augl. aut. 6. de tri. c. 7. ista magnitudi-
 ne qua pbs dicit translatiue dicta di-
 cit esse magnitudines no molis sz bo-
 nitatis 7 pfectonis. In his inqt que
 non mole magna sunt idē ē mai^r esse
 qd meli^r ēē. Patz q magnū pmo
 mō fm Ar^o pprie dictuz. 7 fm Augl.
 magnūz mole nō est in eo nec in aliq
 spūali. sz magnū trāslatiue fm psm 7
 magnū bonitate 7 virtute vl pfectiōe
 pōt poni ibi. qz illud est transcendens
 pueniēs suo^o omni enti. Quantum
 ad 2^m ne de dubijs asserat certuz. cer-
 tuz ē qd est ibi essentia ex nā rei. qd ē
 declaratiū est in pmo articulo pme que-
 stionis. Et statim ex hoc infer^r 2^m. s.
 q ipa essentia vt essentia bz ex nā rei
 ppriaz magnitudinē 7 hoc pbat^r an-
 tioritate. 7 ratōne duplici. auctas est
 Dam. c. 9. vbi vult q essentia est pelag-
 us quoddā sube infinituz 7 intermi-
 natuz. essentia vt sepe dictū ē dicit^r ab
 eo pelag^o quoddaz. q. pōritatez 7 pzi-
 maz pprehensionem habēs oīum. 7 vt
 sic fm ipz est infinita 7 incūata. sic g
 est infinitas essentie vt essentia. Ex his
 sic arguit^r. essentia ē infinita ex nā rei
 vt accipit^r ex aucte Dam. qz vt est pe-
 lagus est infinita. 7 vt est oīo pma ex
 nā rei dicit^r pelagus. infinitas aut es-
 sentie dicit^r magnitudo eius ppria. g
 habz ppriaz magnitudines ex nā rei.
 b^o q^o tūm ad aliquid satis pz. qz sicut
 qstatiua infinitas pprie dicit magni-
 tudinē. imo extensue illimitatōem qst-
 itatis pprie ita infinitas intensiua 7
 i pfectione dicitūmaz pfectōez vel ma-
 gnitudinē pfectionis. Per rōnez ar-
 guit^r sic. Infinitas intensiua puenit cēn-
 tie ex natura rei. illa est ppria magni-
 tudo essentie g 2^a. a^r pbat^r. quia sicut
 declaratu^r est in qōne pcedente infini-
 tas intensiua non dicit pprietatez vel
 passionē eius cui^r est sed moduz intrin-
 secuz eius circūscripta etiā quacunqz
 ppletate. nulli g potest puenire nisi cui
 ex nā rei intrinsece puenit. pbatō mi.
 quia enūtiati qdditatis absolute q na-
 ta est habere rōnem inensure vel men-
 sural^r vel puenit finituz vel infinitum
 cui g repugnat finituz ei puenit infini-

tuz. talis est essentia diuina. Posset g
 argui ad pbanduz ma. p hoc q rela-
 tionī ratōis non potest ppetere infini-
 tas intensiua. quia tunc relatō ratōis
 esset pfectio simplr. g nec infinitas po-
 test alicui ppetere ex relatōe rōnis sed
 tūm ex nā rei. 2° arguit^r sic p ratōnez
 modus obiecti beatifici vt obiectum
 beatificū est: est in re 7 ex nā rei. Infi-
 nitas intensiua est talis modus in cēn-
 tia diuina g est ibi ex nā rei. 7 per pns
 magnitudo. a^r pbat^r ex pfectione ali-
 cui^r actus beatifici. qui vt meli^r capia-
 tur distinguat^r de duplici actu intelle-
 ctus 7 hoc loquendo de simplici app-
 bensione siue intellectōe obiecti sim-
 plicis. vnus indrāter potest esse resp-
 ctu obiecti exstis 7 non exstis. 7 indif-
 ferent^r etiā respectu obi non realit^r ppe-
 sentis sicut 7 realit^r pntis. istuz actum
 frequēter expimur in nobis qz vlia si-
 ne qdditates rex intelligim^r eque sū
 bēant ex nā rei esse ex in aliquo sup-
 pōito siue non. Et ita de pntia 7 abien-
 tia. Et ē hoc pbat^r a posteriori qz sciē-
 tia pclusionis vel intellect^r pncipij eq
 in intellectu manz re exite 7 non exite
 pntē vel abite. 7 eque pōt haberi act^r
 sciendi pclonem 7 intelligendi pncipi-
 pū. g eque pōt bēri inte^r extremi illi^r
 a quo dependet illō intelligere pplexū
 pclōnis vel pncipij. Iste actus intelli-
 gendi g scientific^r dici potest qz pūus
 7 requisit^r ad intelligē pncipij potest
 satis pprie dici abstractiū. qz abstra-
 hit oīm ab exstia 7 non exstia. pntia
 7 abntia. Alius act^r intelligēdi est quē
 tū nō ita certitudinalit^r expimur i no-
 bis possibilis tamē est talis. s. qui pci^r
 sit obiecti pntis vt pntis. exstis vt ex-
 istent^r. hoc pbat^r. qz oīs pfectio cogni-
 tōis absolute que potest ppetere potē^r
 cognitine sensitine pōt eminent^r ppetē
 potentie cognitine intellectiue. nūc autē
 pfectōis est in actu cognoscēdi vt co-
 gnitō ē pfecte attingē pūuz cognitiū.
 non autē pfecte attingit^r qū nō in se at-
 tingit^r sz tūm in aliqua diuina vel de-
 riuata silitudine ab ipō. sensitina autē
 habet hāc pfectōem in cognitione sua
 qa pōt oīm attingere in se vt exstis 7

pñs est in exñtia reali. 7 non tñ dñu
te attingendo ipm in quada pfectio-
ne dñuta. q ista pfectio ppetit intel-
etue in cognoscendo. s3 non possz sibi
ppetere nisi cognosceret exñs 7 vt in
exñtia ppria pñs est. vel in aliquo ob-
iecto intelligibili eminent ipm pñen-
te. ex quo nō curam? ad pñs. tales at
actum cognitiōis exñte vt exñs 7
pñs est habz angelus ex se. non tñ. n.
intelligit michael se eo mō quo itellige-
ret gabrieles si gabriel adnichilaret.
intellectiōe. s. abstractiua. itelligit se
vt exñtem 7 vt exñtem emndē sibi. sic
et intelligit suaz intellectiōes si reflecta-
tur sup eā. nō solum pñderando intel-
lectiōem sic quoddaz obm abstractuz
ab exñtia 7 non exñtia. qz sic intelligit
intellectiōes suaz intellectiōes si nulla inte-
ei? esset. s3 intelligit se itelligē hoc est in-
tellectiōem sibi exñtem. q ista inte-
possibil? angelo ē possibilis simplr itel-
lectiōe nñe. qz pmitit nobis q erim?
equales angelis. Ita inquā intellectiō
pōt pprie dici intuitiua. qz ipa est intui-
tio rei vt exñtis 7 pñtis. Et ista distin-
ctione ad ppo^m. Actus bñficus intel-
lecti? nō pōt esse cognitiō abstractiua.
s3 nēcio intuitiua. qz abstractiua ē eq-
exñtis 7 nō exñtis. 7 sic beatitudo pos-
set esse obo non exñte. qd est impossibile
abstractiua etiā posset hēri l3 obm nō
atingat in se s3 in filiendine. beatitudo
autē nunqz habet nisi ipm obm bñfi-
cū immediate in se attingat. 7 hoc ē qd
alig vocant 7 bñ ipam intuitiōes visi-
ones faciale. 7 acci? ab aplo pma ad
cori. i3. videm? nē p speculū in enigma-
te tunc aut facie ad faciem. Et his
p3 a^r. qz si actus bñficus ē nēcio intui-
tiu? ipius obiecti. q est ei? vt exñtis 7 i
exñtia ppria pñtis. q ois pñtio q ē ob-
iecti p^r bñfici est eius pñe vt in exñtia
reali. imo 7 vt in ipa reali exñtia pñtis.
ex quo hēm? ma. pñs. mi. q. s. ifinitas
sit p^r pñtio obi bñfici. null? intellecti?
nec etiam voluntas in aliquo obiecto
pfecte quietat nisi sit in eo tota pleni-
tudo pñi obi qsta. s. cōpossibilis est p
obiecto. talis plenitudo pñi obiecti in-
tellect? vel voluntat. nō pōt esse nisi

ifinitas. q nulla potentia bñficabilis
pōt getari in aliquo nisi sit ifinitum
7 p pñs ifinitas est p^r pñtio obiecti
quietati. 7 ita bñfici. a^r. pbat p qz cū
po^a nāliter inclināt ad pñm obm
suuz vbi aut non est plenitudo obiecti
pñi s3 defect? plenitudis ibi non ē ge-
tudo. imo potētia vltiori? inclināt vbi
vltiori est ratō pñi obi. Probatio
mi. cui nō repugnat ifinitas illud nō
h3 totales plenitudines sibi possibilez
nisi sit ifinitū. hoc p3 qz sola ifinitas
est summa plenitudo eius cui ē p possi-
bilis. nunc aut pñm obiecto tam inte-
q3 voluntat? ifinitas nō est incōpos-
sibilis. qz sū sit ens sine vep? vl aliqō
tale abstractum ab oibus siue pñm
ens vel pñm vep? qd virtualit? pñnz
alia p3 q ifinitas nō repugnat sibi.
q non h3 totales plenitudines suā nisi
hēat ifinitatē. Sic q qstam ad istū
articulū ex magnitudie hēm? qz ibi
sit aliqd ex nā rei cui? sit magnitudo? vt
essen^a. 7 qz eius sit magnitudo ex nā
rei. 7 qual? magnitudo qz nō pprie. s3
pñm. s3 transumptiue. 7 non mol. fm
Augl. s3 pfectiōis. Con^t ista argui^r
sic. s. ex tri. c. 2. Idem inqz Augl ē illi
esse 7 magnum esse. q magnitudo trā-
sit in cēntiam. 7 p pñs non manet ibi
magnitudo fm ppriaz rōnem magni-
tudinis. nō aut fundat equalitatē nisi
sub ratōne magnitudinis. non di^m mo-
lis s3 virtutis. Et dico q oī pprietate
p impossibile vl possibile circūscripta
ab essentia diuina ipa habz ppriā ma-
gnitudinē. s. ppriaz ifinitatē. h3. n. gra-
dū intrinsecū. sic res finita h3 ppriam
finitatē. imo magis sic si circūscribas
ab hoīe oēm pprietatem adhuc habet
ppriā finitatem in ordine entitū. sic q cō-
cedo q est idē deo esse qd magnū esse.
7 aliquo? sicut l3 dicere magis intrin-
sece qz deo iustū ē vl sapientē ēē. qz nī
ita dicit mag^m pprietatē vel attributū
sic iustum vl sapiēs. transit q in ipz p
pter summa idēmpnitatē magnitudis
ad essentia. cū inferz q non manet fm
ppriaz rōnem magnitudinis. negan^a
est pñtia. imo in creaturis sic trāsit ma-
gnitudo pfectiōis q nō est aliud realit^r

ab eo cui⁹ est. 7 tam⁹ mām fm ppriam
rōnem magnitudinis vt pprium fun-
damētū equalitatē vl' inequalitatis
Est. n. vna spēs entiu⁹ q̄tuncūq; imā-
lis alteri spēi imāli eq̄lis vl' inequalis
fm pfectōz. 7 manz i eam magnitudo
p pfectōem vt fundans istaz eq̄litatez. 7
tū trāsit ista magnitudo in cēntiam p
idēptitatez. qz ait Aug⁹ 6. x tri. c. 7. x
ista magnitudine idē est mai⁹ esse qd
meli⁹ esse. bonitas. n. cēntialis q̄ vna
spēs ē melior alia nō ē res addita cēn-
tialit⁹. Non sūt q̄ opposita in dīnis imo n⁹ in
creatur⁹ transire 7 manē: si recte intel-
ligat⁹. trāfire ppter reales idēptitatē. 7
manere ppter ppriam qdditatez. n⁹ se
quē manet 7 manz realit⁹ distinctiō. s. 3.
sic aliqd manet qm̄ sua ppria qdditas
non ē destructa siue p corruptionē siue
p reductionē ad possibilitatez. siue p
p̄fusionē. pmo⁹ transiit ignis in aquā
2° si p potentiaz diuinaz resolueret⁹ i
mām p̄mām s. 3. se manentez. 3° si ex
eo 7 aqua generet⁹ mixturā neutrius
actualitate manente. nullo istoz mo-
doz transiit aliquid in diuinis. 7 solo
mō sic transire infert nō manere. Nō
q̄ sequit⁹ ppter oppositū manet. hoc ē
in ppria 7 pfecta 7 plena actualitate.
q̄ manet realit⁹ distinctū. qd̄ declara-
ri posset si esset qd̄ ex alietate reali. Sed
ex hoc sequit⁹ aliud dubium. qz sic se
bz magnitudo ad cēntiam sic se vide⁹
bēre equalitatē ad idēptitatē. si q̄ ma-
gnitudo transiit in essentiaz equalitas
transiit in idēptitatez. 7 ita non erūt
trēs relatōnes cōes in diuinis. s. equa-
litas. similitudo. 7 idēptitas. Hic pōt
pcedi q̄ equalitas nō eque distingui-
tur ab idēptitate 7 similitudine sic ista
duo distinguunt⁹ int⁹ se. s. q̄ equalitas
dicat modū ppriū vtriusq; rōnis. ad
hoc. s. q̄ tā idēptitas q̄ similitudo sit p-
fecta. Si. n. p impossibile pat⁹ bēret di-
uinitatē maiorez 7 fili⁹ minorez esset
quedaz idēptitas ibidem. s. qz fun^m
non bēret cande⁹ magnitudinez non
esset ibi pfecta idēptitas qz non cum
equalitate. Consi⁹ duo hīres sciam
maiorez 7 minorez sunt aliquo⁹ siles
s. 3. nō pfecte siles. qz nō equales in sciē

tia in qua assimilant⁹. magnitudo igr
eadez cuiuscūq; fundamenti siue idē-
ptitatē siue similitudinis dat cuiuscūq; idē-
ptitati 7 similitudini q̄ ipsa sit pfecta
equalitas. 7 dicit modū similitudinis.
q̄ ipsa sit pfecta 7 modū idēptitatis
qz q̄ ipsa sit pfecta sicut magnitudo
eadem dicit modū fundamenti. s. q̄
ipm sit pfectū. Ultimo in isto arti-
culo viso ex magnitudine videndū est
que est vnitas que vt p̄us dictū ē vi-
det⁹ requiri siue per se siue quocūq;
in fundamēto equalitatis. Et est scien-
dū q̄ si vnitas magnitudinis alicubi
sit realis 7 realit⁹ hic verissime est real⁹
qz hec vnitas est numeral⁹ siue singu-
laris magnitudinis in duob⁹. in alijs
non est vnitas numeralis s. fm alijs
forte sit vnitas aliqua vls siue rōnis
ex quo nō curo mō tamē certū est q̄
nulla vnitas ver⁹ est realis q̄ vnitas
numeralis. 7 q̄ ista sit pprie in deo alie⁹
cōis omnib⁹ psonis dic⁹ Dam. ca. 8°.
In oib⁹ inquit creatis hypostasib⁹
qd̄ diuersum est re p̄siderat⁹. cōcatio
aut⁹ 7 copulatio 7 vnus ratiōe seu co-
gnitione p̄siderare. in sancta vō 7 icō
p̄bēssibili trinitate e⁹ est. illic. n. cōe
quidem 7 vnū re p̄siderat⁹ vnū qd̄
enī horū se habet ad altez nihil min⁹
q̄ ad seipm. cognit⁹ vero est quid diui-
sum. Ad ppositū est etiā ratō quia
ex. io. metha⁹ vnus 7 multa immediate
diuidunt ens. s. si ex nā rei in patre 7
filio sit magnitudo essentie vt pbat⁹
est illa magnitudo vel erit vna vl' plur
res. non plures qz non alterius rōnis
p̄z. nec etiāz plures eiusde⁹ ratiōis qz
eadez essentia numero nō est magna
pluribus magnitudinib⁹ eiusde⁹ spēi
vl' rōnis. 7 breuē bēnitas p̄clusionēz
p̄mā b⁹ p̄mi articuli. s. q̄ equalitatē in
diuinis. put⁹ dicat⁹ magnitudinē ē fun-
damētūz reale 7 ex nā rei q̄tum ad
quodl⁹ qd̄ requirit⁹ ad fundamētum
equalitatē. 7 hoc eq̄ sicut in quol⁹ fū-
damēto cuiuslibz eq̄litis siue ma-
gnitudinis. Restat nunc videre de es-
sēntia. p̄z quide⁹ q̄ ipsa est alie⁹ qd̄ est
ibi ex nā rei. qz ipsa est exētie vt exētia
exētia aut⁹ ē ibi ex nā rei. aliqñ nihil

essz ibi exis ex nā rei. bēmus q̄ aliqd
ex nā rei cui? est eternitas. Sz oz que
rere an ex nā rei pueniat sibi eternitas
vt eternitas. videt q̄ sic. qz sic ifinitas
intensua dicit modū intrinsecū essen^e
vt eēntie ita eternitas vt eternitas dicit
modū intrinsecū eēntie vt exis. 7 tē
cum ibi sit eēntia ex nā rei. parī rōne
mo? intrinsecū illi? 7 h̄ ex nā rei sic mo
d? intrinsecū alteri? p hoc ē dionys
re. ol. no. c. s. ptis z^e. cūs non quodā
mō est exis. sz simplr 7 icircūscriptie
totū esse accipit in seipō 7 p accipit. p
pter qd dicit rex seculoz. 7 sequitur.
ipe est eēntibus 7 ipm eē eēntiuz. 7
exis ante secula. Ipe ē. n. cum enoz
qui ē ante secula. Consi mō videt si
bi attribue eūz enoz p qd intelligit
eternitas fm qd ipe est exis simpliciē
7 icircūscripte. Contra istud obijci^t
p illud Boetij s^e c. p. s. p. 6. vbi vlt
q̄ eternitas est infinis vite tota sit
7 pfecta possessio. Et filis finia bētur ab
Anf. moñ. 27. 7 fm istaz corrigenda
est finia Ricar. 2. tr. 9. Q̄ arere ingt in
cio 7 sine 7 oi mutabilitate dat eēnuz
eē. sic supplenda 7 intelligēda est ista
finia fm descriptōem p̄dicam in q̄ po
nit vita que accipit p exis actuali
pfecta. quō solis. s. Sicut pat habz
vitas in semetipō sic dedit zē. hic q̄ po
nit tan q̄ pnotatur qz quasi subz vlt
fundamentū eternitati. 7 illud certū
est eē in deo ex nā rei. sicut exis pfe
cta. sz alia tria. s. interminabil qd ex
cludit cessionem. 7 tota simul qd ex
cludit successionez. 7 perfecta possessio
qd excludit dependentiā 7 p̄cipatōem.
illa. n. non videt dicere vltra vitā nī
si rōnem posituā vel negatiuā. nega
tiūz quidē negatione terminationis
negatōne successionez. 7 negatōne de
pendentie. Et rōnem posituā poten
tiales vel aptitudinales. qz infinis
posse p^r coexistere cuicunqz duratōni
vt eēntie. tota simul. sine variatione 7
successiōe coexistere cuicunqz. pfecta
possessio: a seipō existere 7 non expēdē
in exis. Si q̄ bec est p̄p̄issima descri
ptio eternitatis quā inuenim? 7 hic ē
vnuz tū ex nā rei. vita. 7 aut que cō

plent rōnem ei? non sunt ibi ex nā rei
vt videt qz p^r important vel negatio
nez alicui? inspectōis extrinsece vel
relatiōe aliquā aptitudinales vel po
tentialē ad aliquid extrinsecū 7 nec sic
nec sic est aliquod eoz ibi ex nā rei. 7
p p̄is nec eternitas vt eternitas erit ibi
ex nā rei. Idec conclusio 7 si pcedit po
test rīderi ad illud quod arguit in cō
trariuz. q. eternitas sit p̄p̄ius mo?
eēntie diuine sicut ifinitas essen^e di
uine. bec est neganda. qz si p impossibi
le essētia diuina raptz transiret ad
huc hēret tam eēntia q̄ eēntia modū
intrinsecū. s. ifinitatez intensuā. sz
non hēret illa eēntia eternitatē p quā
intelligim? ifinitatez duratiūz. que
vltra ifinitatē intensuā non addit
nisi negationez deficiendi vel rōnem
ratōis. potētiā. s. coexistendi cui
cunqz possibili. que relatō non est nisi
rōnis. hoc patet hoc mō qz si angelus
anibilaret cras nō hēret alinū modū
intrinsecū in nā sua q̄ si maneat i cō
nuz sicut manebit 7 fm aliquos sine
successione. qz illaz negant de eno. nō
est q̄ possibile vltra ifinitatez intensi
uā eēntie vel eēntie que ifinitas dicit
tur magnitudo siue sit hui? siue illius
intelligere ibi aliquā q̄ritatem que sit
ibi ex nā rei. que. s. sit duratōis ppetue
sz quicquid intelligit sup additū ad
dit rōnem ratōis vel negatōis.
Vterū est igit q̄ eēntia habet modūz
sibi intrinsecū sicut essētia. sz illud
non est nisi ifinitas intensua. eterni
tas at vt eternitas sū infinis duratō
vt infinis dura? nī ē ifinitas. Ad
Dio. p̄cē q̄ ex nā rei de? ē eēntia icir
cūscripta hoc est ifinita intensue.
ita qz magnitudo p̄p̄ie eēntie est ifi
nitas. 7 ita esset si p impossibile de? sta
tiz desineret esse. Sz quod addit vlt
teri? q̄ ipe est enuz enoz hoc est eēn?
vel eternitas rez quidē est hoc. quia
sua eēntia habet repugnātiā ad defi
nere esse. 7 fundamētū illi? repugnā
tie est ibi ex nā rei. eēntia. sz formalis
ratō repugnantie ad definere eē siue
sit negatio defitionis siue necitas co
existēdi cuicunqz cōpossibili. hoc vltra
d 3

illud qd est ex nā rei addit negationē
 ipfectōis ad respectū ad ex. nec dīo.
 dicit qd ibi ex nā rei est eunz eunz sic
 est exis. sicut f3 Augl. dicim⁹ xū esse
 mag⁹ cē sapiētē bō m. 22. sic frequē di
 cit nō tamē p hoc o3 qd illi ex nā rei
 pueniat hoc vl' illud sine oī negatiōe
 vl' rōe ratōis. Quantūz g ad istū
 articulum hēt cui⁹ sit cōnitas. s. ex itie
 De ista cōnitate an insit ex nā rei tēat
 altera via duap dictay illa que vide
 tur inquirenti pabilior. De vnita
 te eternitatis tanq̄ cōnitas fundāris
 equalitatez 7 hoc sub rōne vni⁹ non
 o3 hic aliter discutere qd dictūz ē pri⁹
 de vnitate magnitudinis. De 3. s.
 ptāte. ptās maxime importat relatōz
 ad possibile. 7 p pns rōnez ratōis qz
 sicut alibi pbatūz ē xus ad nihil aliū
 a se pōt referri realit. si g ptās vt pote
 stas ponat fundamentūz q̄tūz ad il
 lud funda^m non ē ibi equalitas ex nā
 rei. Si aut accipiat ptās p illo f3 qd
 iste re^o dicit de xō quod forte est volū
 tas qz illud ē absolutūz qd est pncipi
 uz oīum possibiliz. si voluntas vt vo
 luntas ponat ibi ex nā rei de quo ta
 ctūz ē aliquid in pma qdē: sequit⁹ qd
 illud fundamentūz qd ē reale ē ibi ex
 nā rei. s3 tū illud non ē fundamētū eq
 litatis fm ptātē vt absolute accipit.
 s3 vt accipit sub rōne ptātis ad oba
 extrinseca. Itā f3 voluntatē absolute
 pat 7 filius nō sunt equales nisi f ma
 gnitudinē intrinsecā voluntatis. 7 illū
 ē pnum fm qd attendit equalitas. si
 aut 3^m. f3 g voluntatē vt 3^m sunt equa
 les. pnt voluntas ē equale pncipiū
 possibilis. ita qd equalitas ptātis ē sem
 p equalitas pncipij vt principij. 7 per
 pns eo mō quo Augl. intēdit assigna
 re equalitatē fm ista 3^a sp includit in
 fundamēto equalitatis 3^a ptās vt po
 testas sive cālitās actiua. 7 cum illa nō
 sit nisi ratōis nunq̄ funda^m quod
 assignat 3^m equalitatē ē ibi ex nā rei.
 S3 obijcit qz rō non pōt fundari i
 rōne. g nec equalitas in ptāte. pnum
 pbat. qz si sic. esset pcessus in infini
 tūz. tū p Augl. 7. de tri. 2°. oē quod rela
 tione dicit ē aliqd excepto relatiuo. g

o3 reducē ad aliquod absolutūz: 7 o3
 rōnem fundari in aliq̄ absolute. Di
 ceret forte qd aīis nō ē verū qz. s. geo
 metrie diffinit euclides pportōabilia
 tez sic. pportōabilitas est similitudo fm
 pportōnez. Similitudo ista dicit rela
 tionē formalit 7 ē pportōabil' 7 p
 portōabil' vt duoz fundamentoz
 filium. pportio aut manifeste iporat
 rōnem. Sed quicquid sit de hoc. Ad
 ppositūz pōt dici. qd rō rōnis pōt bñ
 fundari in rōne rōis. sicut ista est vā
 lo quēdo de intentōibus scōis gen⁹ ē
 spēs. hec intentio gen⁹ pncipit sub intē
 tione vliori q̄ spēs qd ē vlē. 7 pncipit
 sicut differēs spēs ab hac intentiōe spēs
 7 ab hac que ē dīa. 7 non habēs sub
 se p^o inferiora nisi numero dīa. Itā
 hec intētio genit in colore 7 illa i aīa
 li nō differūt nisi nūero solū. Fundat
 g hec intētio qd ē spēs in hac intētiōe
 que ē genus. 7 rō b^o ppossibilitatis ē in
 rōnibus rōnis. qz ipa rō pōt cōpari
 ad aliaz. possūz aut rōnem rōnis itel
 ligere 7 eaz ad aliaz ppare. g illa scōa
 rō fundat in rōe pma. rō aut equa
 litatis qd fundat in ptāte est tū relatō
 ratōis sicut illud i fundamēto ē tā
 tūz rō ratōis.

De secūdo artī.

pncipali tria dico. p qd eq̄litat in dīui
 nis extrema sunt realit distincta. 2° qd
 ipa etiā regit distinctiōez realē exte
 moz illoz. 3° qd ipa nō qualif eunqz
 regit puta pcomitant. s3 pccigit illaz
 distinctiōem. Primūz p3. qz pso^o di
 cunt equales ista equalitate vna alte
 ri. non aut dicit essentia eq̄lis sibi vel
 psonē vl' 3° psona aut a psona distin
 guir realit. 2^m pbat p auctez bñ. g
 dīc. 3. de tri. Similitū sibi ipi nō ē. Si
 aut similitudo non regeret distinctiōem
 extremoz possz aliqd idē esse sibi sile
 sic ē de idēptitate. idē. n. ē sibi ipi idēz p
 eo qd idēptitas nō requirit extremoz
 distinctiōnez. Hoc autem pbat auctē
 Augl. 6. de tri. c. 9. vbi vult qd in fillo ē
 pma equalitas. Si at equalitas nō re
 greret distinctiōem extremoz possz
 pat esse equalis sibi. 7 p pns cū pī sit

por origine filia pma equalitas est in
 pre. Nunc aut p tanto dictu Aug. e
 vez qz non est ibi equalitas nisi in pso
 nas distinctas. 7 io no e ibi nisi geni
 to filio. In ipo g est pma equalitas 7
 terminat q. s. p. e equalis sibi. 7 pma
 equalitas. q. xnoiatine vl' relatiue. q. s.
 no e ad finuz aliquo subsequetem.
 3° pbat. s. q. distinctio perigil' roni
 equalitati. h. pbat rone fundata i au
 ctuozitate accepta. 3o. s. prem suuz di
 cebat tui equalit' se faciendo xpo Et in
 nuir talis demonstrato xps dicebat 7
 vssime prem suuz tui ee. g. se faciebat
 h e se asserbat equalit' xpo. coicatio at
 pfa nne non pot esse sine coicatioe ei⁹
 in ppria sua magnitudine. 7 p pns n^o
 sine equalitate int coicant' 7 illu cui
 coicaf. Et q ipa coicatio siue gnatio
 que importat in hoc q prem suuz di
 cebat tui perigat ipi equalitati pbat p
 hoc qz qual' ordo real' eet int aliq si il
 la essent distincta realit'. talis ordo est
 iter ea vbi st eadez solū distincta rōe
 hoc rō est supius sepe declarata. nunc
 aut si eēn' magnitudo differret realit'
 ab ipa eēntia. eēntia por eet realit' ma
 gnitudine. 7 p pns coicatio eēntie cōi
 catōne siue magnitudinis. g. q. liscunqz
 distinctio sit int illa in pposito tali mō
 coicatio eēntie erit por coicatioe ma
 gnitudinis 7 p pns equalitate. qz no est
 in altero extremo nisi h magnitudinē
 coicata. 2° arguit ad idē qz pl'ali
 tas clafdez rōnis nēcio finita nēcio p
 erigit pluralitatē alteri⁹ rōis fm quā
 ipa dēfinit. 3ta fuit declarata in solu
 tione 2° qōnis. mō aut equalitatis in
 psonis dūis pluralitas ē eiusdē rōis
 7 nēcio finita. g. ipa perigat pluralita
 tē alteri⁹ rōis p quā ipa dēfinaf ad
 certā pluralitatē. 3ta pluralitas alte
 ri⁹ rōis peracta nō pōt poni nisi in p
 prietate psonali. b^o q. rum ad pma p
 tes. s. q. equalitatis in psonis dūinis ē
 aliq pluralitas. pbat. qz relatiue oppo
 sita nēcio sunt distincta 7 p pns pl'ra
 7 cuz rōnes in eis sint ratōnes oppo
 sitōis ille eq vl' multomagl erunt op
 posite 7 distincte. 7 si idēz non pōt esse
 sile sibi vt. s. dictū est fm bil. mltoma

29
 gis equalitas in vno eqli est distincta
 ab equalitate in alio equali. 3ta pf
 mi. s. q. illa ē eiusdē rōnis satis est cui
 dens. qz sic ē in qlibz equalitate. 3^a pars
 mi. s. q. ē nēcio finita p3. qz aliqgn pos
 sent esse infinite equalitates in dūis 7 p
 pns nēcio eēnt. Et si instet q. ma. p
 positō va ē de pluralitate reali 7 n alia
 si at mi. sic accipiat pluralitatē equalita
 tū ē realez in dūis tē petie pncipiū.
 Conē hoc. ma. ē va de q. cunqz pl'alita
 te siue rei siue rōis. b^o ē pbatā ē qua
 liscunqz sit. s. q. nēcio ē pluralitas qz
 nō solū in rōnib⁹ realib⁹ nō pōt esse
 eadē rōe realis i vtroqz extremo s3 a^o
 7 alia. imo hoc vez ē in rōnibus fm
 rōez. q. suis. n. rōes rōnis sunt dūine
 entitat' respectu rōnuz realium tū in
 sua entitate hnt oppōnez 7 distinctōz
 corrdentē siue entitati. vt p3 in ex^o sa
 tis pueniēt. rō. n. ē vt dicie de xpo est
 tū rōis. 7 tū ipa cā suo^o oppōem 7 in
 cōpōsibilitatē tātam h3 ad cātam sic
 p' nitas ad filiū. nō. n. petie 3° in mi.
 accipiendo in mi. q. illa sit pluralitas
 real' s3 tū accipit gnāliter q. sit distin
 ctio equalitatis in relatiue 7 suo corre
 latiuo qd vez est siue rō sit real' siue
 rōnis 7 ē pl'alit' nēcio finita 7 eiusdē
 rōnis. seqt g 3°. q. nēcio perigat aliq
 distinctōem alteri⁹ rōis p quā dēfinc
 tur. 7 non inuenit tal' alteri⁹ rōis nec
 realis n^o rōnis nisi pluralitas p'prietatē
 tū psonaliuz. 3ta istud p3 correlatiū
 ppter qd rōnes cōes pcludunt de p
 sonis in dūinis p rōnes originis. sic
 dictuz ē in 2° articulo pme qōis q. p
 p'prietates eēntiales pcludunt de pso
 nis hntibus illas p'prietates psonales
 ppter qd. vtpote p memoriā pfcām ppter
 qd pcludit de psonā hntē talem me
 moriā a se q. sibi puenit dicē vbi pfcū
 7 p voluntatē pfcāz pcludit q. hnti cā
 a se puenit spirare. quēadmoduz pclu
 deref si memo^a differret a dicē. 7 vo
 luntas a spirare. ita in pposito p'pado
 rōes psonales ad cōes ē silis. pccellus
 qz si differrent realit' hntē istaz nām eā
 dez p gnationē 7 esse idē vl' p gnatio
 nez hntē magnitudinez eandem 7 esse
 equalia sicut p hoc qd est. a. pducē. b

perfecte ipse magnitudinis demonstrare
equalitas a. et b. ubi est ordo quilibet ratio-
nis si maneret idem ordo conceptus quod
non ad noscibilitatem. et per primum idem ordo
scibilitatis.

Contra dicta in isto

arti. ob. dupl. primo contra conclusiones.
2. contra illas tertias probationes et pre-
erigentia illa. Contra primum sic. equali-
tas aliquorum non est nisi relatio et ma-
gnitudines eorundem commensuratas in-
ter se. non est si equalitas eorum nisi si
plures magnitudines adinvicem com-
mensuratas. et cum si magnitudines essen-
tialiter esse personarum equalitas cum hic non
possit esse pluralitas rei sed unius rationis opus
quod magnitudo bis accipiatur secundum intentionem
ad hoc quod fundet equalitatem. semel. s. ut
in hac persona et semel ut in illa. et non
est distinctio fundamenti quod requiritur nisi
tamen per iteratam acceptationem intellectus et ita
rationis tamen. Preterea forma eiusdem
rationis non distinguitur nisi per distincti-
onem inter. ex. meth. equalitas est forma tamen
et eiusdem rationis et ut acceptum est in argu-
endo non est ibi materia aliqua. et non est ibi alia
et alia equalitas. non est hic solus non
distinctio fundamenti sed primum ar. s. nec
distinctio rationum oppositarum sed illud ar-
gu. Preterea 2. probat quod nec est di-
stinctio extremorum in quibus sunt extrema
que tamen requiritur. nam extrema non sunt extrema
nisi in quibus terminantur rationem. non autem ter-
minant nisi in quantum habent fundam. equali-
tatis. et in quantum habent illud non distinguuntur

4. et ultimo. quod provenit personis divinis
sed substantiam non distinguunt in eis. nunc autem
est Aug. 5. de tri. 7. querimus si quid primum
sit equaliter. non autem hoc quod ad primum
dicitur filius. Restat ergo ut si illud quod ad se dicitur
sit equaliter. Aug. habetur ergo hoc assum-
pta. s. quod equalitas proveniat personis secundum
substantiam. Istas quatuor rationes 3. et 4. confir-
mat primum. et 4. secundam et primum tangit per
distinctas rationes. Prima ratio videtur
esse fundam. unius opinionis et ideo contra illud
quod accipitur in ea per fundam. s. quod equali-
tas realis requirit distinctas magni-
tudines et commensuratas. arguitur primo
sic. Relationes que fundantur in aliquo

fundamento ut ipsum est unum non ma-
gis requirunt distinctiorem eius quam ille
que fundantur in aliquo non ut unum. et
hoc loquendo hinc inde equaliter. s. quod
tamen ad illud quod est esse relationem realiter
sed relationes originis fundantur in essen-
tia divina non ut una ita quod unitas non
est ratio. prima fundandi et relationes
eodem modo per opus fundantur in fundamento
illo ut unum est. et non maiores distin-
ctiorem requirunt in fundamento rationes
eodem modo ut sint reales quam rationes originis.
Sed iste non requirunt rationes. et nec ille

Preterea essentia secundum se non ut bis
accepta secundum intentionem fundat distinctas
relationes reales originis per tanto ut
ut quod ipsa ut secunda in ratione principij
concreta et termini concreta est infinita
formalis. sed ipsa ut quarta virtualiter est infi-
nita formaliter. imo ipsa est quantitas infinita.
et pari ratione ipsa ut sic quarta potest fun-
dare rationes eodem modo oppositas reales. et
non tamen ut bis accepta per considerationem
intentionis. Preterea quod addit de quan-
titatibus distinctis commensuratur. Quero
quid intelligitur per illud quod ipse dicit equali-
tatem reales non esse nisi si magnitudi-
nes sic commensuratas. aut enim per hoc quod
est esse commensuratas intelligitur ratio for-
malis equalitatis. aut aliqua ratio propria fun-
damentali. si primum est manifesta peti-
tio. non est realis commensuratur. et non est rea-
lis equalitas. si 2. non videtur probabile
quod sit ratio in fundamento presupposita equali-
tati. imo commensuratur actualiter videtur esse
posterior equalitate quod videtur importare
coextensitates et applicationes aliquorum
equalitatem et modum talem extendendi sine
habendi quantatem secundum quam primum coextensitates
applicari ad hoc quod sunt commensurabiles
Unde corpus christi in eucharistia non est com-
mensuraturum alicui habenti quantitates. sed nec
commensurabile potentia propter sub eo-
modo et habet ibi equalitatem. non est ergo ar.
a liquo a priori non est realis commensuratur.
et non est realis equalitas. Ad ar.
igitur. 3. quod si essent due magnitudines
quarum neutra alia excederet haberent tamen
ultra rationem quantitatis fundantis equali-
tatem unitatem 13 divinitatem et secundum quod
quod autem est in duobus suppositis eadem

magnitudo numero tunc cum distin-
ctōe extremorū est ibi unitas simplr
hētur q̄ simplicit̄ extremorū distinctō
7 simplicit̄ unitas forme fm quā refe-
runt. 7 ita verū est ibi illud qd requi-
rit̄ ad relationē cōm q̄ si non esset
unitas forme in extremis nisi fm qd
nam relatō cōis hoc habz gnāle cu3
alijs q̄ relatio requirit̄ distinctōez ex-
tremorū. s3 hoc habz spāle q̄ regrit
unitates fundamenti. negāda ē q̄ illa
ppō q̄ equalitas nō est realis nisi fm
plures magnitudines. imo illa que est
f̄ plures magnitudines ē f̄ qd equa-
litas realis. q2 ē f̄ unitates magnitu-
dinis f̄ quid. q̄ ubi ē vna magnitudo
simplr ppter equalitates simplr 7 rea-
lem non op3 q̄ illa unitas sit bis acce-
pta vt rō fundādi. q2 iterata acceptio
nihil adderet ad illud qd est ratio sū-
dandi. s3 magis distraberet totū. imo
sufficit q̄ ipa realit̄ sit vna habita in
extremis realit̄ distinctis. Ad 2^m.
de illa ppositione maiore dictus est in
qōne 2^a 7 exposita ē intentio pbi. i2^o
metba. quō accipit̄ mā 7 hoc modo
equalitas habz mām. q2 pl̄alitas eq̄-
lital. nccō p̄tergit̄ pluralitatē alteri?
rōis f̄ quā nccō determinat̄ ad certā
pluralitatē. vt p3 in 2^a p̄lōne isti? ar-
ticuli que est q̄ equalitas p̄tergit̄ rela-
tōes originis. Ad 3^m cu3 dicit̄ ex-
tremū inq̄tum extremū terminat̄ po-
test diuersimode intelligi ista redupli-
catio vel q2 reduplicat̄ re^m qd dicit̄
oppo^m vel corze^m. vel reduplicat̄ rō
formalis vltia. quā. s3 vltimate forma^r
est re^m vlt corze^mlatiū. vel q̄ redupli-
cat̄ ratō formalis nō vltima s3 fun-
damental. q̄ p̄ua. p̄mo^o 7 scōo a^o. ē
vera. q̄. s3 extremū inq̄tum extremum
o3 realit̄ distingui ab extremo. 2° fal-
sa est. 7 solum illo mō. b^o est vera. vñ
pbatō que accipit̄ q̄ extremum inq̄-
tum est extremū terminat̄. Ad hoc
ibi li inq̄atū habz tantaz redupli-
cationē q̄tas p̄ 7 solumō in 2° sensu.
pbat̄. p hoc q̄ terminat̄ inquantum
habz in se fundamentū. Ad 4^m
dico. q̄ bec p̄positio f̄. quādo sit cōpa-
ratio ad p̄dicatū respectiū non sem

per notat suū casuale esse ratōnez for-
male vltimatez inherētie p̄dicati. sed
cōis vel saltem cōiter notat ipm esse
rōnem fundamentalez. dico. n. s3
albedinez esse similez pla. cu3 tamē al-
bedo non sit ratō formalis. prima ef-
fendi simile pla. s3 similitudo effendi
similez sicut albedo cēndi albi. Pro-
tanto tñ hoc cōcedit̄ q2 albedo est rō
fundamentalis similitudinis. dico tñc
q̄ Aug. intelligit̄ ibi q̄ equalis est pa-
tri filius fm subam quia p̄nit̄as 7
filiatio non sunt p̄prie rōnes fundamē-
tales ipius equalitatis. s3 aliquid qd
est cōe cis 7 aliqd qd est ad se. quādo
q̄ accipit̄ in ma. illud qd dicit̄ f̄ sub-
stantiaz in p̄lonis non numerat̄ i eis
ista est vera. pur li f̄ nōt̄ primaz rōez
formalez. 7 sic b^o est falsa. nec ad intē-
tionez Aug. s3 tñ^o intelligit̄. put ca-
suale bñi? p̄positiōis f̄. nō esse ratio
fundamentalis respectu relatōis que p̄-
dicat̄. Et si obijciat̄ q̄re q̄ pater nō di-
cit̄ pater fm subam cu3 substantia sit
ratio fundamental̄ respectu p̄nit̄ita-
tis 7 immediatius q̄ respectu equalita-
tis p te. Dicit̄ pōt. q̄ cū dī fm subaz
ibi accipit̄ suba. put est vna. est antez
fundamentū vtriusq̄ r̄lonis vna qui
dē cr̄is s3 nō vt vna. imo vt vna i tri-
bus est fundamentū equalitat̄. ipa at̄
que est vna 7 non vt vna in tribus: ē
fundamentū p̄nit̄it̄. siue filiatiōis
imo vt secunda in rōne p̄nci p̄j 7 ter-
mini cōicabilis. q̄. p̄rio fundat̄. Alit̄
pōt dici logice q̄ nihil dicit̄ vere p̄pe-
tere alicui f̄. a. si. a. sit rō transcendens
7 hoc siue ratō formal̄ siue fundamē-
talis. vñ bec ē falsa s3. f̄ colorez est al-
bus. bec aut̄ est v̄a s3. f̄ albedinem est
albus. nunc aut̄ essentia est ratio fun-
damentalis p̄nit̄it̄is: est tamē trāscē-
dens. est autē equalitatis ratō funda-
mentalis non transcendens sed ade-
quata. 7 ideo fm logicaz Augusti. p̄-
prie locutus est. vt bec sit vera aliquo
modo pater fm essentiaz est equalis
quō ista non est vera fm essentiaz est
pater. imo ista est vera fm memoriāz
est pater. q2 ista ratō fundamētal̄ est
adequata r̄loni. 2° p̄radicit̄ bis q̄

dca sunt in 2° articulo de pericentia.
 Dicitur. n. q. equalitas nō est aliq. real.
 relatio distincta a psonalibus. s. i suo
 intellectu includit illas 7 cētie vni-
 tates 7 hoc sic dicitur. In diuinis nō ē
 p̄siderare nisi cēntiam 7 r̄lōnes reales
 quib⁹ sit distinctio. idē autē ad se nō re-
 fert. nec relatio refert ad aliā r̄lōnem
 p̄ aliquā r̄lōnem aliā. Cum. n. dicit q.
 p̄nitās opponit̄ relatiue filiatiōi op-
 positio nō est relatiō mediā int̄ filiatiō-
 nē 7 paternitatem. qz isto relatiō multipli-
 caret in infimū. 7 iō equalitas vtrūq.
 ip̄stat. 7. s. psonarū distinctiōem 7 cē-
 tie vnitatē. qz ex hoc sunt equales qā
 sunt eiusdēz siue vni⁹ magnitudinis.
 includit g equalitas in suo intellectu 7
 relatiōnes distinguētes 7 cētie vni-
 tates. Cont̄ istud. si. n. intelligat p̄se
 includere 7 non tñ mālīt siue p̄cigen⁹
 hoc videt̄ falsū. p̄ qz essentia 7 r̄lō si
 faciunt p̄ceptus p̄ vni⁹. nullus. n. cō-
 cept⁹ vnus est p̄se ad se 7 p̄ ad alterū
 equalitas autē videt̄ habere p̄ceptū p̄
 vni⁹. Præterea. qd p̄ includit alia
 alteri⁹ r̄lōnis nō est p̄ eiusdēz r̄lōis. eq-
 litas at est p̄ vni⁹ r̄lōis in p̄e 7 si⁹ g
 nō includit p̄ r̄lōnes originis istarū p̄-
 sonarū. qz ille r̄lōnes sūt alteri⁹ r̄lōnis.
 Dico g q equalitas fundamētālī im-
 portat cēntiam. p̄cigitur autē p̄notat
 r̄lōes psonales. s. nec p̄ hoc vl̄ illud
 ip̄stat s. p̄ importat r̄lōnem aliquā
 etiā alteri⁹ r̄lōnis a r̄lōnib⁹ originis. q
 r̄lō bz idēz fundamētū remotū quod
 alia r̄lō bz fundamētū p̄pinquū. 7 p̄ hāc
 r̄lōnez cōez p̄sone p̄stitute p̄ r̄lōes ori-
 ginis referunt̄. Et p̄ hoc ad ar. p̄ce.
 .n. q. fm equalitatem cēntia nō refert̄
 ad se. neqz ēt fm equalitatem p̄nitās
 refert̄ ad filiatiōez. s. non sequit̄ g p̄-
 nitās nō ē alia r̄lō ab equalitate. imo
 fm eq̄litate refert̄ pater habens essen-
 tiam 7 paternitatem ad filium. nec ap-
 parēt p̄bilitas in ista p̄ntia equali-
 tas est relatio aliā ab illis originis. g
 fm illam vel idem refert̄ ad se vel re-
 latio ad relationez oppositam. imo q
 plus est fm paternitatem nec refert̄ idē
 ad se nec relatio ad relationem opposi-
 tam. sed relatiū ad correlatiū op̄m

7 sic est in p̄posito. nisi q. ibi relatiū
 constituit p̄mo relatiōe qua refert̄.
 h aut tñ denotat a r̄lōne qua refert̄
 q̄i aduenticia.

De tertio articulo.

dico q. ista relatio que inest extremis
 istis inest fm fundamentū qd est in
 eis ex natura rei. Et hoc. p̄bat̄ dupli-
 ci auctoritate euangelij. 7 duplici au-
 ctoritate Aug. 7 duplici ratōe. p̄ma
 auctoritas est Job. 5. p̄ius allegata.
 p̄rem suū dicebat esse cū equalēz
 se faciendo deo. qua emz necessitate 7
 realitate pater genuit filiū eadem ge-
 nuit sibi equalē. dicente Augusti. cō-
 tra mari. li. 2. c. 2. vel. 29. Si dicimur
 inquit q. pater a.⁹ est filio. quia pater
 genuit filiū non genuit. cito responde-
 bo imo ideo pater maior non est filio
 quia equalēz genuit filiū. 7 hoc iudei
 ceci intellexerunt. s. q. p̄tractat p̄tri-
 so. super Job. 5. quia xps in dicendo
 se filiū patris dicebat se ex hoc ēē eq-
 lem patri. Et hoc iterūz. p̄bat̄ ex sc̄da
 auctoritate euangelij 7 sc̄da Augusti.
 illa euangelij est Job. 20. qd dedit mi-
 bi pater maior omnib⁹ est. 7 verbum
 Augusti. huic psonans est. is. 43. c.
 i. 4. pater iquit genuit filium p̄ omnia
 equalē sibi. non. n. seipm̄ integre per-
 fecteqz dixisset si aut minus aut am-
 plius esset in verbo q. in seipso. Ex istis
 format̄ talis ratio. p̄fectissima cōica-
 tio non est nisi p̄fectissimi termini cōi-
 cabilis 7 imp̄fectissima magnitudine
 fm quam omnino sit equalis produ-
 ctus pducendi. Si g ex natura rei cōi-
 catio illa in generatiōe diuina est ne-
 cessario p̄fectissima sicut terminus per-
 fectissimus cōmunicat in magnitudi-
 ne p̄fectissima qua dat filio quod ē
 maior omnib⁹. sicut ip̄e dicit. sic ex
 natura rei data est sibi equalitas ip̄i
 patri habenti eandem essentiam in ea-
 dem magnitudine. Huic concordat
 tertia auctoritas scripture que est ad
 phil. sc̄do non rapinam arbitrat⁹ ē
 esse se equalē deo. Et cum hac tertia
 auctoritate p̄cordat Aug. sup Job.
 omē. 16. sup illd equalēz se facies deo

Sz non ipse se faciebat equalem sz ille illuz genuerat equales. Si pmo se faceret equales deo caderet in rapinas. Aug. vult dicere non se fecit equalem deo rapiendo vl' usurpando equalitatem sz faciebat. i. asseribat se equalem deo ppter hoc qd dicit se natuz ex deo. vii dicit ibidem xps equalis patri natus e. Unde sic illuz pmedat apostolus. qui cum in forma dei eet non rapinas arbitratuz est ee equalem deo. quid eno rapinas arbitratuz nisi q non usurpanit equalitatem dei. sz erat in illa in qua natus est. vnde pmissit au. ecce inquit intelligunt indei qd non intelligunt arriani. qui dei filiu inequali patri dicunt. nec indei intellexerunt prem esse equales filio. sz tam intellexerunt i verbis qz talis pmedaret filius q equalis eet patri. Ex omnibus istis verbis scripture 7 Aug. videt heri q sicut p nalem gnationem edicata est filio na eadez 7 magnitudo sube sic 7 equalitas. Ad pconem ista ro pma e ista. si esset alia magnitudo in patre 7 i filio arrianos filii eet b. p e minoritate q eet rlo realis 7 no m rationis. rones .ii. de pmo fundate sup quatuor no vt vnu sunt reales. io magis vel eque si eade magnitudo edicat erit equalitas realis. 2a ro e que quasi pfirmat ista quia non videt pbabile q opm imperfectuz sit in entibus ex na rei 7 no possit ibi esse opm perfectum ex na rei. Hunc aut equalitas e opm pfectum 7 iequalitas opm imperfectum fm Aug. de quantitate aie. vbi loquitur ad discipuluz sic equalitatem ingt iequalitati iur. anponis. nec quisq e vt estimo humano sensu pdiris cui illud no videat. Hunc at in entib e pfecta iequalitas qz maioritas 7 minoritas ex na rei 7 realis. g videt irrationabile q in entib no sit pfecta equalitas realis. 7 ex na rei. nusq aut e pfecta nisi i psonis diuinis. qz nusq alibi e magnitudo pfecta. Consiit possit argui de idepitate 7 diuersitate. qz idepitate est extremu sine opm pfectus. est autem fm multos aliqua diuersitas perfecta in entibus que sit relatio realis. g aliqua ide

pitas pfecta que sit relatio realis. nusq aut e ita perfecta sicut i psonis diuinis. illa eniz que est eiusdem suppositi ad se non est relatio realis. illa autem que est in creaturis alterius ad alterum non est pfecta. quia non est ibi nisi diminuta vnitas. Ex his tribus articulis concludit solutio questionis si eniz fm eodem finem relatio realis requirat nisi ista tria. pimum fundamētuz reale. quod. scilicet in re 7 ex na rei. 2m. 7 extrema realia 7 realit distincta 3m. 7 q ipsa ex natura rei insit extremis. absq. homini consideratione intellectus vel absq. operatione potest ex trinscere. 7 ista tria eductiunt equalitatem in diuinis eque sicut cuiusq equalitatem in entibus. vel magis. vt patz de se in articulis pmissis sequit q bec equalitas erit relatio realis. sicut alia quecunq realis. 7 magis ista q quecunq alia. Ad pimum argumē pncipale patz ex pma sententia q ponit de magnitudine in pmo articulo. quia non est illa magnitudo mol' sz pfectionis. 7 sic deus est magnus fm Aug. non sine quacunq magnitudine. qz esset ptradictio nec p pns sine quantitate quacunq. sz est magnus vno modo sibi quantitate. alio modo non. Ad 2m argumē patz. q magnitudo non nunciat. nideo ad pma objectionem contra dicta in secundo articulo. 3o arguitur sic. illa relatio non inest ex na rei que eque inest si inest ex sola consideratione intellectus circumscripta ex istentia reali. sz circumscripta per iposibile existentia reali diuinaru psonaruz posita tamen sola consideratione in intellectu earum: adhuc intelligit equalitas quemadmodum nunc in entibus rationis intelligit que no excedunt se sz suas entitate. equalitas g psonaruz no necio requirit entitaz reales psonaruz sic qn sine ea possit intelligi esse. 3o q oio necio psequit aliquid sic entis siue fm entia psequit illud vt entis: ita vt inte psequit illud vt inte necio vt quemadmodum ad boiez reali entem psequit ipz ee risibile entem ita si intelligatur homo siue sit siue non sit necio

intelligit risibile pñs ipm in intellectu
nec tñ sequit' q' risibile non sit ei? pas
sio realis. ita hic ppter necessariā pfe
ctionez equalitatē ad supposita disti
cta in nā diuina siue illa existant eqli
tas puenit eis existēti. siue illa intelli
gant' circumscribendo existiam vel ab
strahendo ab existia in intellectu pfe
quit' equalitas. Ad formā q' argu
menti dico q' illa a^{or} qui accipit rela
tionez non ēē reales que ppetit extre
mis habentibus oio esse rationis pce
dī pōt si intelligat' q' eis tñ ppeteret
vt hñtibus esse rationis. s; sic b^{or} ē fal
sa. non. n. tñ puenit istis vt habētib⁹
esse rōnis s; ēē reale 7 tō reali.

Iso de his ^{que}
ueniunt deo p pparatōem
ad intra 7 spāliter de his q
ipōtant respectum psonē ad psonam
restat videre de his que pueniunt deo
p pparationez ad extra. siue que ipōz
tant respectus ad creaturas. Et p
de respectu potest esse difficultas. vno^o
q̄tum ad extremū cui cōuenit. 2° q̄
tum ad extremum siue oppositū qd
respicit. De respectu ad extra q̄tum
ad illud cui puenit duo sunt quesita.
pmo de illo extremo in gnālī. 2° in spā
li pma qd est ista.

Utrius deū ēē oi
potentes possit nāli ratione 7 nēcīa de
monstrari. Et hoc in gnālī intelligen^o
non descendēdo ad aliquā psonaz in
spālī. 2^a qd est spāliter pparando ad
vnaz psonaz. Utrū verbus dī vl' fili⁹
in dñis hēat aliquā causalitatē ppiā
respectu creature. Ad pmoz sic pce
dit. videt' p q' deus esse oipotentē pos
sit nāli rōne demonstrari. qz nāli rōne
demonstrat' deum esse infinite potentie
s; 7 omnipotentie. añs pbat'. qz pñs
pbat. s. pñcorum. deum esse infinite
potentie ex h' q' mouet rēpore infinito
pbo pñiam. infinita potentia non po
test ab aliqua potentia excedi. nec in
telligi excedi. qz tunc aliqua posset ēē
a^{or} illa. 7 ita illa non esset infinita. sed

omnis potentia que non est omnipo
tentia potest intelligi excedi a potentia
que est omnipotentia. Ad opposi
tum si potest demonstrari deum esse oī
potētem. s; 7 deum posse gnāre filium
pñs falsum. qz est mere credibile. 7 p
pñs non nāli ratione demonstrabile.
pñia pbat' p Augl. ptra mari^m li. 2°
c. 7. vbi arguit sic. si pater nō genuit fi
liūz sibi equales aut qz nō potuit aut
quia nō voluit. Et vterius arguit si
non voluit cum inuidūz dixisti. si nō
potuit vbi est oipotentia dī patris.
Vult q' arguere si pater non potuit gi
gnere filius sibi equales non fuit oip
tens. s; ex opposito si ē omnipotēs po
test gignere filius sibi equales. 7 ita si
añs est demonstrabile 7 pñs. Pre
terea si sic posset demonstrari deū pos
se creare oīne creabile. pñs est falsum.
qz angelus est quoddā creabile 7 tñ
non pōt demonstrari nāli rōne vt vi
det' q' angelus sit ab eo creabilis. ga
pñs sequens rōnem nālem non po
tuit itelligētiā creatas a deo. imo eas
nēcīa a se posuit. hoc est non ab alio ef
fectiue. iz. metha⁹. c. 5. Vbi postq̄s osten
dit subam sepatāz nullaz hēre magni
tudine p hoc mediūz qz bz potētiam
infinitam 7 infinita potētia non pōt
esse in magnitudine querit vtrum po
nēdum sit vnaz tales aut plures. 7 de
terminat q' plures. Et q' non solum s;
ipm pma substantia imālis s; quēcūz
infinita 7 pari ratōne est a se necessa^a
Hic pmittende sunt due distinctiōes
necessarie. Et 2° iuxta membra distin
ctionis soluenda est questio. Prima
distinctio est nō ex pmo posteriorum
que est q' demonst' rationū alia est ppe
quid siue p causas. alia qz. siū p effectū
Probat' ista distinctio p rōnem. qz oē
nēcīum verūz nō euident' ex terminis
hñs tñ pñerionē nēcīaz 7 euident' ad
aliud vt pñs nēcīū euident' ex finis po
test demonstrari p illō verū euident' nē
āt aliqd rez nēcīū nē euident' ex finis
habet connēctionem necessariam ad
aliquod verum accep^m a causa 7 ali
quod ad rē accep^m ab effectū. nō
solūz. n. vīrates de causis non pñt esse

sine quibusdam vis & effectib⁹ s³ nec
 e⁹ igit^r pot^r aliquod vez^r aberi p^r ali
 quod verū evidens acceptuz a causa
 7 tunc ppter quid vel p^r aliquod vez^r
 acceptuz ab effectu 7 tunc q^r. Et v^r
 hic sequi correlarium q^d pncipia ime
 diata sine euidencia et terminis non
 possunt amōstrāi amōstratōe q^r. q^d
 si verū est tunc quedaz media vera in
 ter pma vera 7 conclusiones vltimas
 7 totuz illa sunt amōstrabilia q^r per
 vera vltima, qualic⁹ aut^r verū acceptū
 ab effectu possit esse evidens 7 tamen
 veruz acceptuz a causa nō euidēs pa
 tere potest si aliquis p^r siderz modū illū
 acquirēdi sciam pmo metba^r 7 2° po
 steriozuz p^r expientiam, q^r p^r expientia
 est frequent^r notum de effectu q^r est ex
 multis singularib⁹ acceptis a sensu 7
 nullo mō scit^r ppter quid ita est, quia
 illud non habet^r a sensu nisi median
 te vltiore inquisitōe. 2^a distincō
 est de omnipotentia, 7 illa p^rsupōit cō
 fusum intellectuz hui⁹ termini omni
 potentia, qui talis est, q^d omnipotentia
 non est passiva s³ activa, non quetūz
 sed causativa p^r hoc habet^r q^d ipa ē re
 spectu alterius in essentia causabilis,
 q^r non est causalitas nisi respectu di
 versū simpliciter. 3^a est potentia respectu
 possibilis non gnāliter vt opponit^r im
 possibili, nec etiā vt opponit^r necessa
 rio omni mō de se nec put^r conuertit^r
 cum pducibili, s³ respectu possibilis, p
 ut possibile idēz est q^d causabile q^r ter
 minus potentie causatiue, includit etiā
 omnipotentia quāda^r vniuersalitatez
 non quidem ipsi⁹ potētie, non n. oipō
 tentia est quecunq^r potentia formalit^r
 q^r non est potentia aliqua creature.
 S³ ista vniuersalitas ē ipsi⁹ potētie
 non simpliciter s³ respectu hui⁹ quod ē
 possibile sine creabile, vt sit sensus oipō
 tentia est ipa potentia actiua respectu
 cuius sciq^r creabilis. Et hoc potest in
 telligi dupliciter, vno^o q^d sit cuiuscunq^r
 creabilis immediate v^r mediate, alio^o q^d
 sit cuiuscunq^r creabilis 7 immediate sal
 tez immediatē cāe, hoc est nulla alia cā
 actiua mediante.

De secūdo artī.

videntū est de amōstratōe, 7 pmo
 de amōstratōe ppter quid, 2° de amō
 stratione quia, de amōstratōe ppter
 quid sunt tres p^rclusiones. Prima ē
 ista tenz esse omnipotentēz vtroq^r mō
 accipiendo oipotentia^r est verū amō
 strabile in se amōstratōe ppter quid.
 2^a 3° istud veruz est amōstrabile via
 tozī stante simplr statu vie. 3^a p^rclu
 sio, istud vez non potest amōstrari
 viatozī ex notū sibi naturaliter 7 de le
 ge cōi, de amōstratione q^r sunt due
 p^rclusiones. Prima ē ista de az ē oipō
 tentes omnipotentia respiciente ime
 diate quodcunq^r possibile s³ sit vez si
 tamen est nobis amōstrabile amō
 stratōe q^r. 2^a 3° tenz esse oipotentēz
 oipotentia immediate v^r mediate quod
 cunq^r possibile respiciente pot^r amon
 strari a viatoze amōstratōe q^r, sic 3^a
 sunt 5. p^rclusiones ex quib⁹ integratur
 solutō q^dnis. Prima 3° pbat^r sic, il
 lud est veruz amōstrabile in se ppter
 quid p^r aliud verū p^rus gnāliter quod
 ex terminis suis h³ q^d sic posset amon
 strari, tale ē istū vez de^r ē omnipotēs
 vtroq^r 3° 2^a, a^r p^r 3. q^r tale vez ē i se
 quale ē ex rōe t^rinoz, vno illud ē in se
 verū notū p^r q^d ex rōnibus t^rinoz est
 p^r notū, ex hoc sequit^r q^d tale vez i in
 tellectu p^rcipiente sic t^rinos sit p^r notū
 b^o pbat^r, q^r vez illū q^d ex t^rinis suis
 ē neciūz 7 mediatū ex t^rinis etiā h³ q^d
 in se sit amōstrabile ppter q^d tale verū
 est istud de^r est oipotēs vtroq^r intelli
 gēdo oipotentia^r, p^rbō, p^r 3. n. q^d sit ve
 rū 7 neciūz, nec h³ hic pbat^r, q^r de hoc
 nō est q^d s³ t^rino^r de mō q^d illud verum
 possit oīdi siue innoscere. Quod et
 sit vez neciūz mediatū pbat^r, qualis
 est ordo real^r int^r aliq^r distincta reali ta
 lis ē ordo cognoscibilitat^r int^r eadē qua
 lit^r cunq^r distincta in eē cognoscibili, nūc
 at si eēt distic^r real^r int^r nāz, ite^m, volū
 tatē, 7 po^m ad e^r eēt tal^r ordo realis
 q^d q^r nā h³ talē int^r 7 talē volūtatē
 iō ē sic potēs respēu talū ad e^r, q^d q^r
 etiā ē h³ disticō sp^r ē ordo cognosci
 bilitatis talis q^d q^r nā dīna h³ talem

intellectus et tales voluntate: id habet
talem potentiam que est oipotencia. p. 3
q. q. hoc verum necessarius habet me-
diu. et q. mediu. quia intellectum.
vel voluntatem. vel utrunq. hoc idē
s. q. illud verum sit mediatum. p. ba-
tur sic. q. oē verū necessariū vel ē me-
diatū vel immediatū. illud autē nō est i-
mediatū g. 22. p. bō m. q. notōale ime-
diatū v. p. dēre cōn. q. illud q. dē re
spectu ad extra. vt habet ex solōne
p. me qōnis. nunc autē notōnale non
ita immediatē p. uenit essentie diuine sic
aliquod cōtiale. sicut. p. ba. in solutō
ne eiusdē qōnis. q. dicere cōuenit p.
hoc mediu. quod ē p. fecta memoria
g. multo magis omnipotētia que dicit
respectu ad ex. nō cōuenit deo sū cui
cunq. p. sone dīne oio immediatē. Pri-
ma p. batō istaz duaz posset habē q.
daz declaratiōem annexaz. que. s. potē-
tia sit formalit oipotencia. vel magi. p.
p. rē loquendo immediatū fundamētū
respectu oipotencie. an. s. intellectus in
deo an voluntas. s. bi. ex. p. l. non est
ad p. positūz simplr necessaria. quia ex
utroq. membro eque bētur intēctum.
2. a. p. sic intelligit. q. viator nīl b. s.
q. d. repugnat statui vīe nec simplr nec
etiaz ad temp. p. manens cuiusmodi
ponit raptus pauli pōt habere istam
notitiāz p. mediu. p. p. quid d. o. i.
potens. intelligēdo de utraq. omni po-
tentia. h. c. p. ba. sic. In quocunq.
intellectu pōt hēri. p. ceptus simplex v.
tualiter includēs vitatem immediatā et
v. l. t. r. mediatāz in illo intellectu hēri
potest notitia p. p. quid veritatis me-
diatē. s. stante simplr statu vīe citra. s.
oē notitiāz p. manentē v. l. transean-
tē. q. s. repugnat statui vīe pōt hēri tal'
p. ceptus simplex v. tualit includēs istā
d. ens est omnipotens. et etiaz virtuali-
ter includens suaz immediatāz p. ceden-
tem g. 22. b. o. ista quātūz ad hoc q. ali-
quis cōceptus simplex v. tualiter inclu-
dit istam mediātē aliqua aliā imēdia-
ta patz ex hoc q. in. p. batione p. me cō-
clusionis ostēdum est istam esse media-
tāz. Sed restat hoc probare q. talis
conceptus in intellectu viatoris possit

haberi stante simpliciter statu vīe. hoc
est citra cognitionē non tantū b. rificaz
s. etiaz raptus. Hoc autē p. ba. p. mo
exemplo. 2. rōe. Exemplo sic. aliquid
intelligit p. accidēs sicut intelligitur
homo intelligendo albus v. l. r. s. b. l. e.
v. l. t. r. aliquid intelligit p. se sed i. v. l.
vt intelligit homo intelligendo aīal.
2. intelligit aliquid p. etiā in p. ticulari.
sed adhuc quodāmodo p. suse. sicut in
te. b. o. i. e. m. anteq. intelligam diffinitio-
nē. et quocunq. gradus penant q.
l. 3. p. m. s. gradus posset distingui per
absolutū et respectū v. l. t. m. s. tam gra-
dus cognoscendi aliquid inēdplexuz
cognitione scientifica siue p. uia scie. est
cognitio diffinitiva. q. i. p. a. est cognitō
p. in p. ticulari diffinitissima. excedēs
etiā illaz p. susem cognitionē de qua
loquit p. b. s. p. p. b. y. c. o. r. u. s. sustinent autē
hec et noia ad rōnem 22. Saltez i. hac
cognitionē diffinitiva habet p. ceptus
evident et virtualit includens omnes
veritates nēcias de tali obiecto. Et h.
arguit. Cognitio diffinitissima p. uia
actui sciētie siue p. ceptus maxime eni
dent includens veritates p. n. c. i. p. i. o. r. u. m.
et c. l. u. s. i. o. n. u. s. pōt hēri citra visionē cla-
ram siue cognitionēz intuitiāz eius
obiecti. Sed quocunq. cognitio de deo
que sit citra visionē claraz vel cogni-
tionez intuitiāz est simpliciter possibil'
statui vīe. g. talis cōceptus potest sim-
pliciter haberi de deo stante simplr sta-
tu vīe qui sufficiat ad cognoscendum
veruz complexuz. b. o. n. i. p. s. y. l. l. i. a. p. p. a.
ret exemplo iam posito. et cum hoc ex
quadaz distinctione inter intellectō-
nez abstractiāz et intuitiāz que posi-
ta est qōne. 6. articulo p. mo. Et b. r. c. u. i.
ter hic repetit. q. 2. r. i. cognitō abstra-
ctiua possit esse nō exētis eque sicut et
exētis tamen intuitiua non est nisi ex
istētis v. l. exētis est. Cognitio autē bo-
minis abstractiua et diffinitiva potest
esse non exētis et exētis. patz ex dictis.
ibi. et patz ex se. quia ita habetur si res
nō existat: sicut si existat. ergo illa co-
gnitio diffinitiva est citra cognitionēz
intuitiāz obiecti diffinitū v. n. i. u. e. r. s. a.
lis. b. o. r. etiam patet ex dictis ibidēz q.

sola cognitio intuitiva divine essentie est illa que ponit hominem extra statum vite. si simpliciter simpliciter. si ad tempus ad tempus. Quod probatur exemplo. probatur etiam ratio sic. et quocumque obiecto scire potest haberi cognitio simpliciter distinctissima abstractiva obiecti extra intuitivam. tunc autem est per obiectum alii cuius scire. et ipso potest haberi talis notitia distinctissima extra intuitivam. et per primum positum. quia illa non poneret aliquid extra statum vite. et tamen virtualiter et evidenter est includens omnes veritates necessarias de deo. probatur maius. omnis scia est et re non potest et exis est. quod intelligo sic. quia ipsa existit et si sit ratio intellecta in obiecto vel circa obiectum tamen non necessario requiritur et actualiter proveniens obiecto in quantum obiectum est scibile. Illud probatur ex identitate primi. et metatheorema. Demonstratio inquit est necessaria et definitio scientifica. et non contingit sicut nec sciam quandoque sciam quandoque ignorantia esse ita nec demonstratio nec definitio. supple. quandoque contingit esse tales quibus non esse tales. Ex hoc conclusio. palam autem ipsorum. scilicet singularium corruptibilium neque scia neque definitio. neque. n. sunt manifesta corrupta scia habetibus cum a sensu abefferint et salvatis in anima rationibus eis deus non erit demonstratio neque definitio. Intelligo sic rationes primi. quia si de contingenti sui et corruptibili ut tale esset definitio vel demonstratio cum illud tale possit quibus esse quibus non. salvata tamen ratione in anima sequitur quod esset quibus scientia de illo obiecto quibus ignorantia et quibus demonstratio et quibus non. quod est impossibile. Ex hoc ergo habeo istam propositionem quod cum ratio in anima possit manere non manente existit actuali obiecto quod existit non est per ratio obiecti ut scibile est. quia ratio scientifica non potest manere eadem in anima non manente eodem quod est per se scibile ut scibile est. sine autem scibile possit existere in re sua non saltem ratio eius ut scibile est potest manere eadem in anima non manente existit. Abstrahit ergo scientia ab existit ita quod non includit eam in ratio

ne scibilis. Iuxta istam conclusionem haberi potest correlativum quod theologia potest esse scientia in intellectu viatoris statum simpliciter statum vite. quia intellectus potest habere conceptum virtualiter includentem omnes veritates de ipso necessarias ordinatas immediatas. scilicet et mediantius potest de illo obiecto habere scientiam completam. Sic autem potest intellectus viatoris habere de deo quod dicitur. hoc patet quia distinctissimus conceptus subiecti theologia quod est deus potest haberi extra cognitiones intuitivas. et ille conceptus et virtualiter et evidenter continet omnes veritates necessarias de subiecto. et contingentes autem non potest includere. quia ille non sunt nate includi in ratione alii cuius subiecti. Quocumque. n. veritas includit sufficienter in aliquo simplici conceptu est necessaria. et de contingentibus sunt quedam veritates necessarie non quidem de actu eorum sed de possibilitate. et ille etiam modo predicto sciri possunt. utpote deus est potens creare. potens resuscitare. potens edificare et sic de aliis articulis fidei respicientibus contingentibus. nec ultra istud verum necessarium de eo quod est deum posse est aliquid propriie scientificè cognoscibile quantum ad tale positum. Esset ergo viator perfecte scientificè theologus. qui per conceptum distinctissimum divinitatis possibilem haberi extra cognitiones intuitivas cognosceret ordinate veritates omnes necessarias. siue illas que sunt de intrinsecis que necessario insunt illas que sunt de possibili quando ad extrinsecas. Ex hoc sequitur quod si poneretur theologia esse propriie sciam in quodam lumine extra lumen glorie et supra lumen fidei et illud lumen poneretur talis cognitio siue conceptus obiecti vera esset opinio. Sed sic non videtur intellexisse qui posuit lumen. quia videtur posuisse lumen in quo cognosceretur obiectum. non autem quod esset formalis ratio siue formalis cognitio ipsius obiecti sicut hic est positum. 3a conclusio est ista. quod homo viator ex puris naturalibus non possit demonstratione proprie quod cognoscat istam deus est omnipotens. sed probatur sic.

quia ppositio mediata non potest co-
gnosci ppter quid nisi p ppiam ime-
diatam. n^o illa potest simpliciter cogno-
sci nisi ex terminis. 7 specialiter nisi ex
ratione termini subiecti. quod. s. subie-
ctum includit predicatum 7 ppter hoc
includit veritates. sine notitiam illius
mediate. Coordinatio g^o scie ppter qd
nō est possibil^{is} intellectui nisi haberi cō-
ceptus de subiecto virtualiter 7 eviden-
ter includent totā illam coordinatō-
nem. s. talis pceptus de deo nō est possi-
bilis viatori ex puris nālibus p statu
isto. pbatō hui^{us}. quia non est sibi pos-
sibilis ex nālibus nisi concept^{us} qui po-
test causari ex mente intellectus agentis 7
fantasmatuz. nihil. n. aliud est nāliter
mouens intellectū viatoris ex lege cōi-
storum aut virtute. l. fantasmatuz 7
intellect^{us} agentis non potest cārī i no-
bis pceptus distinctus de deo qui vir-
tualiter 7 evidenter includit veritates or-
dinatas vsq^{ue} ad istas deus ē omni pō-
tens utroq^{ue} mō. 2° n^o pbatō dependz
ex solutione qōnis illius. quomō de^{us}
est cognoscibilis a viatore. s. nē bre-
uiter potest sic ostendi. viator habēs cō-
ceptuz simpliciter 7 pfectissimū ad quē
attingit homo ex nālibus nō transce-
dit cognitionē pfectissimā simpliciter de
deo possibilez methaphysico. Cognitio
enī fidei non tribuit pceptū simpliciter
de deo. s. tūc inclināt ad essentia dūz q^{ue}
bus dūm ppteris que non habent cui
dentia ex terminis simplicib^{us} appre-
hensib^{us}. 7 p pns p fide non habet cō-
ceptio simplex transcendens oēm pce-
ptuz simpliciter apud methaphysicum.
hoc est p3. qz methaphysicus infidelis
7 alius fidelis eundē pceptuz habent
Cum iste sic affirmans de deo. ille vō
negans non tātum pdicant sibi inui-
ces ad nomē s. etia ad intellectum.
Nunc autē pceptus simplex pfectissi-
mus ad quē attingit methaphysicus
de deo non includit evidenter veritates
ordinatas ad istas deus est omnipotēs
utroq^{ue} mō. qz pby multi attingentes
vt supponit ad pceptus pfectissimos
possibiles viatori ex nālibus de deo. ad
notitia hui^{us} veritatis attingere nō po-

terunt. qd tū fuisset eis possibile si ta-
lem cōceptum simplicem habuissent.
imo fuisset eis. q. necessarium. quia ex
virtute illius vidissent illam veritatez
q. imediatam. 7 ulterius applicando p
illas ex ista necessaria adductioe sciuis-
sent veritates illas mediatas. Proba-
tur hoc aliter. quia pimum pncipius ad
quod attingit methaphysicus 7 hoc p
pzius de deo non ē sibi notum nisi tū
qz. esset autē notum sibi ppter quid si
posset haberi pceptio de deo virtualiter
7 evidenter includent veritates ordia-
tas de deo. g^o 2°. Prima ppositio q^{ue} me-
thaphysicus non attingit ad pncipiū
pziū de deo magis notum q^{ue} quia.
pbat^{ur}. qz pmissa media ad pcludēdū
quodcunq^{ue} pzius de deo est aliqua. p
positio picularis affirmans de ente p
riculariter aliquod pcedit qd ppetit en-
ti creato. 7 ex tali pmissa pcludit me-
thaphysicus de ente piculariter pdicatū
pziū de deo. utpote si arguit^{ur} aliquod
ens est cāuz. g^o aliquod ens est cā nō
cāta. v^l aliquod ens est finitū. g^o aliq^{ue}
ens est infini^{um}. v^l aliquod ens est possi-
bile. g^o aliq^{ue} est necessariū. Qēs iste 2°
pbat^{ur} p hoc q^{ue} cōditio imperfecta nō
inest alicui enti nisi alicui enti insit cō-
ditio pfectior. cum imperfectus depende-
at a pfecto. Qēs iste pns non pbat^{ur}
aliquid nisi qz. sicut manifestus est.
Non ē illud obijciē. qz cum voluntas
sit medius ad pcludendūz oipotentiā
de deo 7. hoc demonstratione ppter qd.
sicut dictus est in pma pbatōne pme-
pclusionis. 7 intellect^{us} viatoris potest
cognoscere ibi eē voluntatē. imo eē p
mam 7 pfectissimā volūtatez. g^o p hoc
mediū pōt cognoscere ppter qd oipo-
tentia in deo esse. Item ois ppositio
vera 7 necia de extremis habetib^{us} cō-
cept^{us} simplr simplices est p^{er} nota. tal^{is}
est illa que affirmat de deo passionē ali-
quā g^o 2°. Preterea passiones note de
ente nālī pcludunt aliquas pfectiōes
de deo. qz imperfectio i mobili pcludit de
p mouente pfectiōes. pbyc^{us} g^o pōt at-
tingere ad cognitionē habendāz de deo.
qz. p effect^{us} nāles. n. g^o videt^{ur} q^{ue} cogni-
methaphysici possit transcendē pbycā

si methaphysicus possit tñ habere cognitionem qz: p tales effectus. Rñsio nes ad ista quere alibi.

Iaz consequēter

videndū est de demonstratiōe qz. pmo videndum est de omnipotentia imediata respectu ois possibilis. vbi pmo intellectus illi? immediatiōis exponet. 2° positio pborum videbit. 7 3° quid sit tenenduz. De pmo sicut mediato cē respectu effectus potest intelligi dupl^r vel. s. qz cāt p cām mediam. vel qz cāt mediante aliquo effectū. Non. n. ois effectus medius ad aliū effectū ē sp cā illi? effect. ita pōt intelligi imedia^a cause actiue. vel excludendo cām acti nāz mediaz vel excludēdo effectū mediu^z pōran illo effectū. De vtraqz i mediatiōe simul. dico q non solum pbi s; etia; theologi negarent deū esse oipotentem imediate. qz non pceditur deū posse cāre relationem nisi pns vel duratiōe v^l nā cādo fundamētum 7 ita non pōt in quēcūq; effectū imediate. sic q nullo effectū. q. medio pns nā cāto. Est g difficultas de imediate ut excludit solummō cām efficiētem mediaz. 7 intelligēdo effectiūā generalit^r sine illa cā mē in cādo attingat effectūz pncipalem sine tñ aliquē effectūz puiuz vel disponentez ad illū. 2^m. s. de positioe pbor. circa hoc pbi vident^r sentire non soluz q non sit demonstrabile deum esse oipotentem imediate s; etia q hoc sit impossibile. Et videt^r pnum eorū in ista ppositioe stare. pncipiu; necessariū 7 oio perfectuz ad nihil imediate ptingent^r se bz bec pbat. quia nulla novitas seu cōtingentia pōt assignari in pncipato i mediate a tali pncipio. non. n. qz illud pncipium aliē se habet. cum sit simpl^r nēcūm. nec quia illo vniformit^r se habente aliquid aliud requirit^r vel impedit. qz non est pncipiu; imperfectuz. 7 p pñs nec ipedibile. nec insufficient. siue aliud requirens. Si ista ppositio iaz pbara vera esset. s. qz nihil potest eē imediate 7 ptingent^r a pncipio necessario 7 sufficiente. statim sequit^r q nō pō

test creare omne creabile imediate. Ista pñia pbat pmo in spālī de motu. quia sequit^r qz deus non potest imediate creare motū. siue spālīter motūz localez siue spālīssime circularē celi. Et hoc videt^r fm intentōem pborū. pbari. p gnālīter. qz si posset omnez effectū imediate causare sine causa scda sic posset facere q nulla causa 2ª haberet actio nez ppiam. S; fm pmentatores. 9°. metha^a sup illud. igit^r possibile. Rñ. n. entia non hēant actōes ppias nō habebunt essentias ppias. Manifestuz est q apud pñm incōueniens est deus posse essentias oium alioz destruere. Rñ. s; fm ipz aliqua alia a deo sint for malit^r nēcūa. Rñ. s; qz si pñt ordinez cārum in vniuerso possit quēcūq; effectūz causare. g ordo causalitatis i cāis non esset simpl^r nēcūus. g n^o cēntialis. quod ē incōueniens apō pños 2° spālīter videt^r hoc ostēdi de motu qz fm pñm. s. pbycorū potentia ifinita non pōt imediate mouē corp^z in tēpore. qz si sic aliqua poten^a finita posset mouere corp^z in equali tēpore. sicut ipse deducit ibi. eo q augmentata v^lte motia minuit^r tēp^z in quo mouet l^lctur g ex intentōe. Rñ. qz de^o non potest imediate cāre motum ppiē dēz qz cum sit successiu^z nēcūo erit in tēpore. Si dicat^r q potest rem mot^z causare s; sine successione. quia p mutatiō nez subitaz ad illud ad quod finitum monens moueret in tēpore. Contra hoc non soluit. qz deus nō potest imediate causare motum circularē celi qz non in tēpore vt cōcedit^r. n^o in instāti quia in illo instāti totū celum ess; in eodez loco 7 quelibz pars sui in eodez loco in quo pns. g in isto instāti celum non mutat^r. 3° hoc videtur ostēdi de quocūq; effectū māli. quia per transmutatiōez māe vt videt^r bz pducī. Videt^r n. Rñ. 7. metha^a pira pla. pbare q separatu; a materia nō possit imediate transmutare materiāz Et pmentator ibidem ipossibile est q forme separate transmutēt materiā nihil. n. transmutat māi nisi qd est i mā. 7 hoc conuenit dicentib^z muduz

gnari q^d transmutans ipm sit aliqd i
diuiduoz vel indidunz vt corp^o p
ticulare hec 2^a. Ultimo videt istas
pbationes posse affirmari 7 ex inten
tione pbi. s. pbycoruz. vbi videt velle
q^d quicquid deus pot^{est} immediate care 7
hoc totalit^{er} nectio cat. quia no videt
posse poni ptingentia ad candum 7 n
candum nisi ppter aliquam mutabilita
tem in agente. 7 hoc qm effectus totalit^{er}
7 p^{er} se dependet ab agente. Nunc aut
si deus posset immediate in quodlibz ca
bile quodlibz dependet totalit^{er} 7 p^{er} se
ab eo. 7 p^{er} pns nectio quodlibz carer.
7 tunc sequit^{ur} magis q^d ceteris puen
tur actonibus suis quod tangit pma
ratio. 7 q^d deus immediate caret omnem
motu. quod tangit scda ro. 7 q^d deus
immediate causaret omnem effectuz mate
riales. qd tangit 3^a ratio. De 2^a te
nendus est h^{oc} coem sniam theologoz
cum sic ee omnipotentes q^d sine quo
cunq^{ue} alio agente possit care quodlz
causabile. nec tamen istud pot^{est} demon
strari demonstratiode quia. Primus
pbat auctoritate. In principio creauit
deus celum 7 terras. Adducit etia ad h
ratio. qz virtus actiua cuiuscunq^{ue} cae
sece eminent^{er} est in pma causa 7 in p
agente qz in ipa causa scda. habes aut
eminent^{er} virtutem actiuaz videt pos
se in effectuz absq^{ue} illo qd diminuit hz
virtutes illaz. Non. n. ad pductiorem
effectus requirit^{ur} imperfectio vtutis acti
ue. qz nulla imperfectio est ratio agendi.
sz est magis impedimentuz actonis.
Confirmat. quia videmus cas equi
uocas ita pfectos effectus pducere. si
cut ynuocas. qd non esset nisi habe
rent virtutem actiuam eo mo quo suffic
ad causanduz pfecte. non aut habent
virtutes ynuocaz sz tui eminentes g
re. Ista ratio licet videat^{ur} pbabilis
non tam esset pbo demonstrato. nega
ret eniz istam ppositiorem quicquid in
se eminent^{er} vel virtualit^{er} habet virtutem
actiuam cause prime ipm potest ime
diate effectuz illi^{us} cause care. Diceret
eniz q^d eminentiori modo habes talem
virtutes pot^{est} quidem in suo ordine in
effectuz talis virtutis. sz ordo suus est

q^d sit ca superior 7 inferior. Quz ad
ducit q^d imperfectio non requirit^{ur} ad can
dum. dicit^{ur} q^d cum dico immediate ca
re 2^a dico. scationem: 7 ille requirit^{ur} p
fectione. 7 moduz sine imediationem
candi 7 ille requirit^{ur} imperfectiōe ane
raz. sz ad immediate candi requirit^{ur} i
pfectio non sit ro causandi sz sicut co
ditio nectia in agente. Vbi. n. est ordo
essentialis ibi non pot^{est} aliquid esse p
rimus ipfectissimo nisi ipm sit aliqua
lit ipfectum. qz si pfectu esset. pri^{us}
ipfectissimo esset eque immediatuz cuili
bet alij a se. 7 tunc ista no haberent ordi
nez centiales. sicut no esset ordo cen
tialis in spibus numeroz sz quilibet
eq^{ue} immediate pcederet ab unitate. Ex
quo pz q^d istaz ppositiōes negaret pbs
pfectior ca immediatius causat. intelli
gendo p immediatius exclusionē cause
ppinque actiue. imo dicit^{ur} q^d sicut pfe
ctior est causa superior ita p ptes cas
medias causat. nec iste cause medie re
quirunt^{ur} vt addat^{ur} pfectio calitatis q
tota pfectissime est in sola pma sz ma
gis requirunt^{ur} vt beat^{ur} ordinata per
fectio descendens ad vltimuz ipfectu
ordinata aut pfectio no beat^{ur} sine di
minutiōe pfectiōis 7 cum imperfectiōe
annexa. 2^a. sz q^d illud veruz non pot^{est}
demonstrari demonstratiōe quia. pro
bat^{ur}. p auctoritate. qz pbi ad noticiam
taliū veroz. sz possibi^{us} demonstrari de
monstratiōe quia tenere potuerunt. no
aut ad noticiaz h^{oc} vi. imo eius op^{er} te
nuerunt. quod no est simile de aliq
demonstrabili demonstratiōe quia. 2^a
hoc pbat^{ur} ratione. quia ordo causali
tatis non pcludit q^d supior possit sine
inferiori in effectuz in quez potest cum
inferiori. sicut sol non pot^{est} perse gnare
hominez sine patre sicut enz patre. sz
pari ratione ordo iste non pcludit q^d
pma ca possit sui scda in effectuz istuz i
quez pot^{est} cu scda. Hoc etia manifestu^{us}
est in alijs generib^{us} causaruz. Si. n. sz
aliquos eet ordo centialis in materijs
puta q^d pma materia aie intellectie p
pinqua sit corpus organicuz. 7 sic vt
terius vsq^{ue} ad materia simplicie pma
que sit ppria materia respectu forme

transmutare mām immediate. Et si intel
ligat de deo sicut videt spāliter p illud
vbum dicentib⁹ mundū gnārī. nega
ret eūz theologus. 7 eandē sniaz dicit
pmeto 3° post illud. qd mouet mās ne
cessario est corp⁹ hīs qualitatē actiaz
aut potentā q agit p corp⁹ hīs quali
tatē actiua. 7 iponit Arī. q ideo sentit
S3 melius videt q qñ lra Arī. potest
bñe sanuz intellectū 7 lra pmet. sanum
intē^m bñe pōt: q dicat Auerr. nō bñe
intēdēm Arī. 7 saluet ei⁹ intēdō. q
hic etiā videt posse fieri. Nam de h
ad pñs breuit trāscūdo dici potest. q
Arī. ibi arguit ptra pla. pbando q
idee non sunt necē ad gnāndēz. quia
sufficit hoc aliquid ad gnāndū hoc
aliquid. s3 nec idee pñt gnāre hoc aliqd.
qz si gnāns non ē hoc aliquid nec ge
nitū erit hoc aliqd. Utraq3 pñia salu
tenet ptra ideā pla. nec tñ extendēda ē
ad pposituz nīm. s. de deo. qz si idea ge
neraret cēt gnāns vniūocuz qz eiusdē
spēi. non est aut aliqua cā vniūoca ne
cessaria nisi pposita 7 mālīs sicut geni
tū est pposituz 7 mālē. Hoc p pma pre
rōnis. s. q ideo non sunt necē. Pro
z^a pte. q ideo non pñt gnāre fac illd
qd si gnāns vniūocuz non sit hoc ali
qd pposituz 7 mālē^m genitū erit h
aliquid. deus aut 7 pōt esse cā gnātiōis
7 requirit ad gnātiōez. non sicut cā
vniūoca s3 equiūoca. 7 hoc suprema
in cui⁹ virtute agit oīs alia cā taz vni
uoca q3 equiūoca. Ad 3^m. absolute
pcedenduz est tam Arī. q3 Auerr.
deum posse immediate mouere corp⁹ ne
gasse. Et in hoc bz theologus vtrūq3
negare. Posuerunt tamē dēz mouere
celuz mediate. s. mediante intelligentia
que ē ppria motū celi. de hoc ampli⁹
tanget rñdendo ad 3^m ar^m principa
le ad qōnem. Ad 4^m qd cōfirmat
istas tres ppōnes dici pōt. q non ē de
intēdō Arī. q deus absolute neces
sario cāet quicqd immediate causat. h ē
sine cā media agente. sicut dicit infe
rius de aīa intellectuā in qōne de bōa
fortuna. s3 p ipm deus nēcō agit quic
quid pōt agē immediate. hoc est sine oī
medio siue agente ad ipm. siue ad ali

qd pñuz disponens ad illud. 7 sine oī
medio cāto sine pñio ad illd. illd q qd
sui oī me^o cāto pñio siue cāte pñio p
agere hoc necessario agit. Et rō huius
est apud eū qz ex quo istud a solo deo
immediate oīo dependet ipm^o nonitas in
essendo siue pñ^a non reduceret h ipz
vltimate nisi in aliquā nonitatez i deo
Et sic intendit ipe arguere. s. pñyconū
qz illa nouitas motus in vli siue oīo
pñi motus siue etiaz oīo pñi causati
quodcunq3 illud esset. esset immediate a
deo sine oī cā mē agente vel disponen
te 7 sine omni causato medio. De illo
aut qd pōt deus immediate cāre: sine. s.
cā mē agente attingente illud dum tñ
sit aliqua cā dispositiua ad illud vl^o sal
tez aliqd cātum pñuz requisitū ad
illud non diceret Arī. q deus necessa^o
simplicit^o illud cāret. s3 tantū^o necessa^o
necessitate inenitabilitatis. 7 hoc pōto
illo pñio vl^o pñio quod requirit. In
nentro aut istozum cōcordat cum eo
theologus. quia ponit q deus p volū
tatem libere 7 ptingent se habz ad qd
cunq3 causabile ext. 7 hoc exclusa ne
cessitate non solum imutabilitatis sed
etiaz inenitabilitatis. Concedo q p
Arī. fm sua pñcipia negaret deus mē
ta posse immediate cāre. puta oīa illa in
quozuz pductione est simplicit^o pñin
gentia absq3 vtraq3 necessitate pñica
s3 in hoc theologus pñadicit sibi. sic
dictuz est. Est q de demonstratiōe qz
p^o pñcipalis 7 in ordine 4ª ista. s. q
deum habere omnipotentiam imedia
te respectu cuiuscunq3 causabilis licz
sit veruz non tam nobis demonstrabi
le demonstratiōe qz. Quinta pñlo
pñcipalis est ista q demonstrabile est
viatori demonstratiōe qz deus ē oī
potentes mediate vl^o immediate. hoc ē q
possit cāre quodcunq3 causabile vl^o i
mediate vel p aliquod mediū qd sub
sit cālitati eius. Hoc 3° pbat p hoc
q necesse est statuz esse in cāis efficien
tib⁹. 7 hoc pbat 2° metha. 7 pbatō
Arī. breuit nunc tangēdo stat in hoc.
tota vniuersitas cātozuz cām habet.
non aut aliqd illi⁹ vniuersitat. qz tūc
idem esset cā sui. q aliquid ext totam

vniversitatem illam. Si q̄ in cāis non
ascendat in infi^m non soluz quelibet
ē cāta s; tota multitudo erit cāta. 7 p
p̄is ab aliquo extra totaz illā multi-
tudinē. q̄ in illo erit status tanq̄ i sim-
plr p̄ cāte. Pōt aut illi? p̄clusionis
adduci alia pbatō talis. Cā effectiua
q̄to supior tanto pfectior i cāitate. q̄
si. s. istaz dataz ē alia in infinitū supe-
rior in cādo illa erit in infinitū pfectior
in cāitate. 7 p̄is hēbit cāitatem in
finite pfectā. cāitas aut cāta vel depē-
dens in cādo non ē infinite pfecta. q̄a
ē impfēa respectu illi? a quo depēdet.
q̄ si i infinitū ascendat i cāis aliq̄ erit
oio in cāta nec depēdens in cādo. 7
p̄is in illa erit status. sic q̄ ipa erit
effectiua non cāta nec depēdens i cādo.
7 ab ipa est ois cāitas cause inferi-
oris. vel saltez in vīte eius cāt. Et
hoc ad ppositum sequit̄ q̄ in q̄dēq̄
cātum pot̄ aliqua causa inferior me-
diare vel immediate in illud idēz pot̄ i^a
causa supior. 7 hoc saltez mediante cā-
prima. 7 p̄is p̄ma causa habz ois
potentiam fm̄ intellectū p̄tinentem ad
istaz articulū. Ista ratō videt̄ duplr
posse impediri. Primo q̄ diceret̄ q̄
in ordine cārum efficiētis licz stat?
sit ad vnum p̄imum efficiētis tū illud
non ē cūs. s; aliqua intelligentia mo-
uens p̄num celum. nec ratō nālis de-
ducit q̄ vltra tale monens: cūs ime-
diate moueat nisi rōne cause finalis.
Sicut videt̄ p̄bus illum modūz mo-
nendi appropriare ipi x̄o. 12°. metha⁶.
vbi ait q̄ mouet sicut amatum 7 cōsi-
deratum. 2° diceret̄ q̄ efficiētis p̄mū
quodcūq̄ sit non pbat̄ hēre poten-
tiaz respectu ois causabilis qualicūq̄
s. immediate vel mediate s; tū respectu
oium causabilū in sua coordinatōne
operet̄ q̄ pbare q̄ p̄ter illa non eēt
alia possibilia cāri extra illaz coordi-
nationem. Ista duo excludūt p̄ hoc q̄
non ē nisi vnicūcūq̄ ens a se sine nō ab
alio. Et hoc. n. sequitur q̄ non est nisi
vnicūcūq̄ agens non depēdens in agē-
do. q̄d. n. depēdet in essendo si agat de-
pendet in agendo.

Ad argumētā p̄i

cipalia. Ad p̄imum. p̄ videndūz est de
ante 7 postea de p̄ia. De ante dicunt
qdam q̄ Ar. non intellexit p̄mū ens
esse infinite potētie intensiue siue vigori.
s; tū extēsiue siue duratiōne. ratō. n.
sua non plus pcludit. s. q̄ ipm mouet
motu infinito. q̄ motus ille non est i
finitus nisi duratiōe. Et ad h̄ vī suffi-
cē vī? infinita i dura⁶. Cont̄. duplr
p̄tra illud q̄d imponit Ar. 2° p̄tra
ratōnez que ad hoc adducit. De p̄
Ar. ex hoc q̄ cūs est infinite potētie
pcludit q̄ non pōt esse in magnitudi-
ne nec hēre magnitudines q̄ nec infi-
nitaz cum nulla talis sit. nec finitaz q̄
quacūq̄ potentia in magnitudie fi-
nita posset aliq̄ esse a^o. intelligit q̄ i an-
tecedente talē infinitatē potētie cūz q̄
f̄ intentōem eius non posset stare op^m
p̄tis. s. habere magnitudinē vel eē in
magnitudine. q̄ hoc esset dicere q̄ fa-
ceret p̄iam que f̄ intentōem eius nō
teneret. si op^m p̄tis posset stare cū an-
tecedere. Hunc aut cum poten^a infini-
ta fm̄ duratiōnez pōt stare op^m p̄tis
s. esse in magnitudine f̄ intentōem ei⁹
cum manifestūz sit eē^m habere magni-
tudines. 7 tū fm̄ ipm habz potentiam
infinite duratiōis. imo f̄ ipm. 9. metb⁶
7 p̄mo eē. 7 mun. 7 multis alijs locis
De sempiternūz est. formalit̄ neciūm
7 ita si est actiūz habz potētiā acti-
uaz infinitā fm̄ duratiōne. q̄ in ante n̄
tū intelligit ille de potentia infinita du-
ratiōne s; de aliqua alia que repugnat
magnitudini. illa aut non est infinitas
intensiua. Concedo q̄ cum ista p̄clusi-
one q̄ Ar. siue sufficiens pbauerit in-
tentūz suūz siue non intellexit de infi-
nitate potētie intensiua. S; tē restat
2^m. s. de pbatione. qualr. s. eius pbatō
pcedat. De hoc dico q̄ tanta pfectō
pōt pcludi de potentia ex h̄ q̄ sufficēt
pōt in tales actūz que eāt q̄ta pōt cō-
cludi ex hoc q̄ ex it in tales actum. Et
si q̄ aris Ar. s. q̄ cūs mouet motu in-
finito falsū sit f̄ theologos: tū multi-
eoz pcedunt q̄ pōt mouere motu in-
finito etiā a pte aī. sic oēs pcedūt q̄

a pte post. tñ differunt a pbo in hoc. qz pbs ponit istaz potentia necio pñi ctaz actui. qz inf extrema sz se imutabilia est bitudo oio necia. talia fm cu sunt actus 7 ce^m. q inf ista e bitudo ne cessaria necitate imutabilitat ad qua sequit motu q catur ab hoc i illo esse necium. nō illa necitate q repugnat motui. sz necitate inenitabilitat. nō pōt q cessare. Nec pcorat fecit theologus i pma pñe inf extrema 2^e. nec iū 2^a ce celo. quat nō oportuit mouē necio cō petere deo actualit. ponit tñ posse infinito tpe mouere. Ex isto posse sicut ex ipso mouere pcludi pōt infinitas potentie. Sz nunqd intensiue. Dico q sic. nulla. n. vñus pōt p infinitum tēp^o mouere nisi vñ a se vñ vñte alterius 7 tandē opz stare ad aliquā pñiaz que mouet ex seipā. Ar. q arguit ex potentia pñi mouentis q non mouet virtute alteri^o sz a se. Et ex hoc pōt inferre q ipa sit infinita intensiue. qd aut bz a se potentiam actiuam habz a se entitatem. qd aut habz a se aliquid habz illud in tota plenitudine. que sibi pōt cōpetere. nihil. n. habet limitate in aliquo nisi bēatur ab aliquo agente tēminante illud ad certum graduz. qz si vnus ens habeat a se plenitudinē entitatis 7 aliud ens non bēret a se talem plenitudinē sz entitatem limitatam: oio nulla esset ratō quare illud pl^o haberet plenitudinē entitatis qz istud. sz videt esse casus. q non pōt eē in his q sunt a se. Ex hoc igit q pñi mouens mouet a se. 7 pñis ē a se cum tota plenitudine potētie actiue 7 entitatis: non possit esse sine infinitate intensiue: sequitur q ipsuz sit infinite potentie intensiue. Contra hoc quod accipit in anteceddēte q mouet motu infinito. quia eque habet fm te ppositam si mouēt motu finito sz a se. Dcedo q vis principalis in hoc stat q ē mouere a se. sed aliquaz euidentiā habz ratō de motu infinito. qz fm Ar. motus pñus est pmo infinit^o. 7 ita ille est magl pñius pmo mouenti. pñitas aut motōnis ē mediuz pñium ad ppositū si intelligat in ante mouet motu infinito pma

ifinitate. que. s. non est ab infinita^o motus alterius sz a sola virtute illius mouentis. De pñia lz infinita potentia actiua sit vere omnipotentia: non tam sequit si rōne nāli potest cōcludi hoc habere infinitaz potentia q 7 omnipotentia. qz non est notuz rōne nāli infinitaz potentia esse omnipotentiam. 7 hoc totū intelligendo de omnipotentia imediata respectu cuiuscunqz possibil^o Qu. pbat q infinita potentia sit oīpotentia qz infinita potentia non pōt excedi nec intelligi excedi. quecunqz aut potentia q non est omnipotentia potest intelligi excedi. Rndet pñus q potentia supma non ē omnipotentia sic intelligimus omnipotentia. 7 tam est infinita potentia. nō q pōt intelligi excedi fm intensiōem. qz sic infinita ē. sz lz possit intelligi excedi aliquo^o fm extensionē. qz non est omnipotentia nō tamē pñie hoc intelligi pōt. qz non si ne contradictionē. quia diceret pñus omnipotentia imediata respectu cui^o libz in aliquo eodez esse includeret contradictionē. qz destrueret ordinē entiales carum. Vñ est q supma potentia actiua siue potentia infinita est omnipotentia. sz non est notum p rationē nālem q suprema potentia possibilis etia intensiue infinita sit omni potentia pñie dicta. que. s. potest i qd cunqz possibile imediate. Ad pñi ar^m in pñariū. quod. s. est de generatōne filij. R. q potentia actiua pōt i telligi pñie. qz p potentia causatua cui corripdet possibile. i. cābile. Alio modo pōt intelligi magis extensiue p potentia pductiua cui corripdet possibile. i. oībi pducibile 7 ita omnipotentia pōt intelligi dupliciter. Primo^o potentia cātiua oīs causabilis. 2° potentia pductiua oīs pducibilis. Si 2° intelligeret solus pater esset oīpotens. quia solus pater habet fontales secunditatem ad pducendum omne pducibile. Scī vñ non sic loquunt^o de oīpotentia. sed tñ pmo^o vt. s. iportat potentia cātiua oīs cābilis. i. possibilis. quō nec filius est possibilis nec. s. lz sit pducibilis. qz non ē causabilis. nec in alietate nē

pducibilis. s. q. q. sci loquuntur de oipotentia. s. p. potentia cuncta ois cunctis que est cōis tribus psonis absolute cōcedendum ē q. oipotentia non respicit actus notionalē intrinsecum. n. si q. posset demonstrari autē esse oipotentem. nō tamē potentes in tales actus notōales. S. p. hoc est difficultas in autētib. Aug. 7 Ricar. adductis. Ad auctōritatē Aug. que allegata fuit p. in p. rariuz dici pōt. q. ista p. nia si pater non potest gnāre filium vel non equalez filiaz non est oipotentis non est for. mal. eo modo quo arguitur a destructione p. in q. tate ad destructionē toti. s. est a destructione posterioris nēcio p. nti ad destructiones p. nti. q. si non posset gnāre filiaz aut filiaz equalem: aut hoc esset q. non p. nti ē p. fectōi essentiali: aut q. non p. nti eius p. nti tati p. nti. nō ē q. illa p. nti est a se 7 id non repugnat p. nti tati sue aliqd actiue pducere. Si p. mo. q. non bē n. m. p. fectam cui possit in aliquo sup. posito p. ntiere potentia pductina ois pducibilis. n. si q. negatō actus notōnalis non infert formāl. negatōnem oipotentie: tamē g. a. m. tenet p. nti de ista p. nti cui non repugnat ratōne p. nti tati sue actus talis notōnalis. S. p. hoc arguit p. hoc q. omnipo tentia videt p. nti respicere cum vel p. nti am diuinaz p. obiecto. Iuxta illō Ricar. i. z. de tri. ubi arguit q. si duo essent omnipotētes vnus faceret alium nullipotētem. quod non sequeretur nisi respectu omnipotētie in vno obiectu esset alter omnipotens. Ad hoc potest dici sic dictu est ad ar. m. Aug. q. non tenet illa p. nti tanq. a toto in quātitate. est omnipotēs: q. est potēs circa aliū aut sine circa alium oipotentem. quia ali. tens si poneret non ēēt obiectum omnipotētie p. nti dicte. s. nēcio esset a se. S. p. nti sic tenet p. locuz extrinse cuz. vno. q. vnus omnipotens posset sua voluntate oia possibilia 7 p. possibilia pducere. Ali. vero omnipotens posset sua voluntate eadez possibilia impedire. q. ille faceret cum nullipotentem. non agendo aliquid circa ipz s. circa

obiectu potentie ipsius. Si dicas illuz cum isto in obis volitis vltter con cordare. Contra. q. q. illud videat esse pura fictio de illis respectu quoz v. q. voluntas mē p. nti gēnt 7 eque inde p. dent se habz. tam ex hoc sequit q. ille faciat istuz nullipotentes. q. non pos sunt esse due cause totales cāntes idēz cāntum. quia vel illud bis acciperet ēē vel non vtraq. vt distincta ab alia ēēt cā completa. Ille autēz qui p. te ponitur cōcordare cuz illo in volitis p. sua p. nti am voluntates pōt esse causa to talis 7 p. nti a volitoruz. q. ille non potest ēē cā totalis distincta respectu cōrundez. Et sicut ē de duobus ita de oibus. q. p. voluntates illius ex pte obiectoz pōt ille fieri nullipotens. hoc est non potens aliqd ponere in actuz voluntate illius p. nti ente vt distincta 7 totalit. cāntē idē. S. p. nti m. siones istas datas ad auctoritates Aug. 7 Ricar. arguit p. hoc q. formalit. sequitur si filius est omnisciens: q. est sciens gnātionem patris. 7 p. similit. si est oiuolens est volens istam generatōem. q. a simili de omnipotētia sequit in p. vera 7 formali: est omnipotens. q. est potens in generatōem illaz. 7 non tū gratia mē sicut dicit rāso. hic potest dici q. in omnib. istis nominib. oipotentis. omnisciens. oiuolens. est distributio non actus s. obiecti ipsius act. q. formalit. inferri pōt de obiecto hoc 7 illo. 7 ita de quibuscūq. obiectis act. talis. Hanc autēz scie 7 voluntat. diuine in quacūq. p. nti a diuina obm simpliciter est actus notōnalis. non sic est obiectu potentie. igit. formalit. ois sciens 7 oiuolēs inferūt scire 7 vel le actuz notōalem. non sic omnipotē posse actum notōalem. Ratō illi. d. ferentē ē q. actus notōnalis est quid scibile 7 volibile. non aut. simplr. possibile. pnt possibile intelligit. causabile. quia n. bēat rōnem boni 7 veri non tam rōnem causabil. 7 causati. Ad aliud ar. m. de creatōne angeloz. p. c. do q. sicut ista demonstra. q. t. ens potest in omē cābile mediate vel imedia te. ita pōt demonstrari in p. nti ari q. d.

possit in hoc. qm b^o mediante qua in-
fer^r talis p^o est euidentis v^l demōstra-
ta. aliter nō. qz fm p^om p^om p^ozum
Contingit scire de omni mula esse steri-
lem 7 ignorare de hac mula. si bec b^o
est ignota. s. hanc esse mulaz. Nunc at
b^o respectu h^o conclusionis deus potest
causare angeluz est ista angelus est cā-
bilis. De ista minore dicit qz nū est
credita 7 nō demonstrabilis 7 ideo cō-
clusio sequens est tantū credita. s. a^o
vniuersalis sit demonstrata. Dicit 2°
qz ista a^o neganda esset s. p^om 7 ita
p^o Posuit. n. p^obus vt dicunt isti oēn-
intelligentiaz esse a se. quia posuit oēs
intelligentiaz esse simpliciter necessariā
sicut patz. i. z. metb^a. Causatum autē
ab alio est ex se non ens 7 de se possibi-
le. qd autē est simpliciter necesse esse nū-
lo mō est possibile. non qz posuit Arist.
ista p^otradiozia. s. intelligentiam esse
necessariā quod plane posuit 7 tamē
eam esse cātam ab alio. Dicit etiam
a quibusdaz qz Arist. posuit intelligē-
tiaz esse infinitaz. 7 ex hoc sequit^r etiā
qz ipsa sit a se. quia quod est ab alio ē
finitum. antecedes. pbat. qz. i. z. metb^a
c. 4. repetit ostēdū esse qz non cōuenit
p^om mouens habere magnitudinē
quia habz potentiaz infinitam. 7 fini-
tū non habz potentia infinitaz. Post
illud statim in p^oncipio. s. e querit rez-
ponendū sit vñ tales substantiam aut
plures 7 determinat qz plures fm nu-
mez latōnuz. intentō qz sua est pparā-
do conclusionem pcedentem ad conclusio-
nez sequentē qz plures sint substantie
sine magnitudine qz infinite potentie
Item. c. 5. post p^oncipiu. palam inqt
est qz tot substantias necesse est esse nā
sempitnas 7 immobiles s. se 7 sine ma-
gnitudine. ppter p^odictaz causas l. c. 4.
s. habere potentia infinitaz. qz illa nō
potest esse in magnitudine n^o finita n^o
infinita quia nulla est. S. quia nul-
li auctori imponenda est sententia fal-
sa vel multuz absurda nisi habeat ex-
presse ex dictis eius vel sequat^r euide-
ter ex dictis eius. Et cum istud ange-
luz esse ens a se sit non tū fallūz sicut
p^oz. sed etiaz valde absurdū quia op^m

eius potest demonstrari vt patebit. nec
istud legat^r ex p^oesse ex littera Arist. nō
videt^r hoc sibi ratiōnabiliter iponi. Di-
co qz ex ista minore angelus est cābilis
duo opposita p^odictis. p^omum qz illa ē
demonstrabilis. 2° qz illud fuit ab
Aristo. p^ocessum. P^oimuz. p^obo sic nō
possunt esse due nāe intellectuales sim-
pliciter infinite. s. quēcunqz nā intelle-
ctualis si est a se sine incausata ipa est
simpliciter infinita. qz nō pāt esse plures
nature intellectuales simpliciter incāte
p^oma est incausata alioquin non esset
p^oma. qz quelibz alia est causata. P^ori-
ma p^opositio istius reductionis. pbat^r
diffusius in qōne de vnitāte et. nunc
tango vñaz. pbatōnez. qz vñaz illa
rūz intelligeret alteraz pfectissime tū.
s. quātū ipa est intelligibilis. 7 com-
prehensibilis. 7 simil^r vñā diligeret aliā
qz ipa est diligibilis. 7 sic est vt qz
scipaz comp^ohēdit 7 diligit. 7 ita vt qz
tam fm intellectūz qz s. voluntatē bea-
tificat^r tam in scipā qz in alia. eandē
autē potentiaz simul p^oprehēdere duo
obiecta adequata infinita est impossi-
bile. qm vtrunqz obiectūz totū virtutū
potētie totalit^r adequat^r. imo nec vñā
potē^a potest habere duo obiecta eque
p^oma. essentia aut istius esset p^omum ob-
iectum sui intellectus. non qz essentia
illius erit p^omum obiectūz istius. s. nec
obiectum scōarium. qz non est entita-
te posterius qz sit essentia illius cui sit
infinita sicut ista. nec p^ons est poste-
rius ea intelligibilitate. potētiā etiaz
ita pfecte p^oprehēdere essentiaz alterius
sicut p^oria est impossibile. p^ocipue quā-
do nā p^oria non includit eminent^r na-
turaz alteri^o. nec dependet essentia^r ab
illa altera. nec est eiusdēz sp^oi cum illa
que oia sunt vera in p^oposito de deo. s. 7
intelligentia. 2^a p^opositio huius redu-
ctionis. s. qz nā que est a se est infinita.
patz ex illo qd dictū est. s. qualis p^obs
pbat p^omum mouens esse infinite po-
tentie qz est a se potens. 7 iō habet ple-
nitudinē potentie. 2^m. s. qz Arist. cō-
cessit istaz minores. p^obo. 7 p^om ex in-
tentione eius. i. z. metb^a. pcedit. n. ibi
oia habere ordinēz essentiales int^r se 7

magis ordinē essentialē ad vnū pzi
muz. Nunc autē infinitū intensiue nō
potest esse subordinatū essentialit̃ ali
cui alteri. nec sicut ad finē. qz bonū
infinitū nō ē ppter alterz bo^m. bonū autē
totius vniuersi vtroqz mō se habet. 7
s. in ordine entū int̃ se 7 in ordine eo
raz ad op^m separū. nec infinitū potest
esse subordinatū alteri vt pncipalioz.
qz habz virtutes actiuas infinitas. Et
ē fm ipm in fine. i. z. Entia non volūt
male disponi vn^o q̃ pnceps. Respon
det q̃ ordinē pcessit in entibus sepa
ratis qz 2^a causa dependet a pma. licz
non sit cāliter ab ea. sicut est in spēbus
numeroz 7 figurarū. Contra hoc.
nihil est dependens ab aliquo in essen
do a quo non habz in aliquo genere
cāe esse. 7 similit̃ de pmanencia. 7 non
obstat illud de numeris. qz numer^o b^o
potentialr seu māliter acceptus est ps
maioris. ps autē habz ratōem materie
vt habet. s. metaphysic^o. partes inqt
totius vt ex quo cause sunt. 7 idem ibi
dez. hoz autē bec quidez. q. subiectū
vt partes. numer^o vero b^o actualit̃ 7
formalit̃ acceptus non est pars maio
ris. nec ab ipso sic accepto dependet a^o
in essendo. Præterea in eodē. i. z. c.
4°. de pmo mouente dicit q̃ mouet si
cut apperibile 7 intelligibile. bi^o autē
mouent non mota. Sic autē deus mo
uet intelligentiaz sibi. pma. q. cau
sat intelligere ipius intelligentie. s. illū
intelligere vt isti dicunt fm Arist^o. est
idem qd substantia intelligentie. Si
dicat q̃ illud mouē est metaphori
cū 7 non pzie aliquid causare. Cō
tra ois intellectio que non est eadē ob
iecto causat̃ ab obiecto 7 videt q̃ ef
fectiue fm pmen. ibi dicētē. q̃ balneū
in mente mouet vt efficiens. 7 vt extra
mouet vt finis. pbat̃ idē 2° fm intē
tionez Arist^o. s. pby. qnta ibi pbat q̃
mouens infinite potentie non pōt ime
diatē mouere celum. mouet igit̃ ime
diatē ab aliquo mouente potentie fi
nite. illud autē est intelligentia pzia
motric. vult q̃ illa sit finita 7 p pñs
non a se. bec pñia est super^o ostensa.
Præterea ex eodem. s. arguitur sic

pñs vult ibi q̃ mouens infinite po
tentie moueat celum motu infinito. 7
non imediatē vt dictum est. ergo me
diatē. s. mediante intelligentia. Et hāc
ē eius intentōez. s. mouens finitū mo
uere celū imediatē 7 mouens infinitū
mediatē. dicit 2°. i. z. metab^o. pmeto. 4i
sunt igit̃ respectu celi duo monētia or
dinata. Tūc arguo sic. qñcunqz sunt
agen^a essentialr ordinata. aut 2^m ac
cipit ē a pmo. exēplum de celo 7 igne.
aut 2^m lz nō accipiat ē a p^o tñ accipit
aliqz infūctā. ex^m. Bacul^o motū acci
pit a māu vt possit vltim^o mouē pilā.
aut 2° ambo attingūt eundē effectū
sz ordine quodā. pnum. pncipali^o. 7
2^m min^o pncipali^o. tñ ipz eundē effectū
attingūt. Ex^m de pte 7 mte respēu gnā
tōis. plis. s. opionez ponētes mte ē
actiua. Quero q̃ quo illoz triū mōz
se habet ista duo agētia in mouēdo ce
lū. nō 2° qz statim seq̃r q̃ in eqli tpe
imo in eodē tpe moueat vtus finita 7
infinita. qz vtraqz attingūt motū imē
diatē tāqz pziū effectū. Si dē 2^m cum
nihil fm Arist^o. recipiat̃ ab intelligentia
aliud ab ei^o cēntia bētur ppo^m. Si dē
tur pmu. p3 q̃ hoc est ppo^m. p3 q̃ q̃
Arist^o. sic intellexit ista agē^a ē ordinata
q̃ 2^m cēt a p^o. 7 tñ pmu. mouet medi
atē qz dat esse 7 vtutē. pxiimo mouētī
7 qz ppe^o dat illud ēē 7 virtutem ideo
est cā ppetuitatis in motu. finitas autē
vtutis q̃ non ē aliud a nā angeli ē cā
successionis motus quia illi vtutī pōt
ēē aliq̃ resistētia i mobili q̃ nō possit ēē
vtutī infinite. 2° pbat̃ s. idē ex iten
tōe Arist^o. q̃ de intēdōe Arist^o. loqns i tra
ctatu de suba orb. c. 2. dicit sic. Cor^o cele
ste nō indigz tñ vtute mouēte i loco
sz ē vtute largiēte ēē 7 subaz snā 7 p
manētiā etnā 2ē. 7 post. dixerūt qdaz
ipz. s. Arist^o. nō dicē cāz agētē cē^m sz tñ
cāz mouētē. 7 illū fuit valde absdūz.
Ita autē posuit Arist^o. cē^m ē formaliter
necūm sic intelligētiā. qz vlr oēs sub
stātiā sempitnā dicit forma^o ē neciā
vt p3. 9. metab^o. c. 7. ē autē poten^a nihil
sempitnū 2ē. 7. i. z. metab^o. satis bñ in
tentio eius de hoc. c. 5. q̃ ita staret cum
intentōe ei^o q̃ dē cēt cā ēē 7 suba ipsi^o
intelligētiē sic s. Arist^o. fuit intē^o cē^o de cē^o

Preterea. hec est intentio Auicenis.
 exp[re]sse. 9. metha. c. 4. q. omnis intelli-
 gentia causata est a p[ri]mo. 7 forte in h[oc]
 non soluz non tradidit A[r]i. s[ed] expli-
 cat illud de modo 7 ordine p[ro]ductio[n]is
 quod A[r]i. non explicauit. Et si dicat[ur]
 A[r]i. posuisse omnes intelligetiam a p[ri]mo
 immediate p[ro]ductam: tunc Auic. q[ue]stum
 ad ordinem que ponit tradidit ei. sed
 ad p[ro]positum q[uo]d intelligentia sit p[ro]du-
 cta habet co[n]cordia. De mo[do] illi[us] cau-
 satio[n]is satis haberi p[otes]t ex intentione
 Auic. quo ad hoc. i. q[uo]d non posuit eaz
 p[er] motum vel mutatio[n]es vel cum aliq[ua]
 nouitate. s[ed] q[uo]d totum esse intelligen[ti]e sp[iritus]
 esset a p[ri]mo. 7 in diuersitate essentie si-
 cut nos ponim[us] q[uo]d filius est a patre sp[iritus]
 in eadem essentia 7 fm A[r]i. semper
 nuz est lumen in illis corporib[us] perspi-
 cuis que nunq[ua]m cadunt i[n] umbra ali-
 cui[us] corporis. i. corporu[m] cantium ym-
 bram in vniuerso. 7 tamen illud lumen
 p[er]petuum in corporib[us] illuminat[ur] po-
 neret[ur] a sole effectiue. Non. n. lumen il-
 lud diceret[ur] a se formalit[er]. quia tunc no[n]
 esset eiusdem ratio[n]is cum lumine i[n] illa
 parte que aliquando non illuminatur.
 nam illud lumen cum sit nouu[m] certu[m]
 e[st] q[uo]d catu[m] e[st] a sole. q[uo]d aut[em] catu[m] est no[n]
 est eiusde[m] ratio[n]is cum eo q[uo]d est a se.
 Quando g[er] p[ro]bat[ur] fm intentionem A[r]i.
 angeluz non esse catu[m] q[uo]d fm ip[s]u[m] est
 formalit[er] nece[ss]um. Dico q[uo]d ip[s]e no[n] po-
 suit ista i[n] se repugnare catu[m] 7 for-
 malit[er] nece[ss]um. cu[m] dicat[ur] 2° meth[od]o sem-
 pitemo[rum] p[ri]ncipia semp[er] est v[er]issima ne-
 cesse est. q[uo]d sunt alijs ca[us]is veritatis. Se-
 pitema g[er] que ip[s]e posuit formalit[er] neces-
 saria p[ro]cessit p[ri]ncipia b[ea]te. It[em]. s. mer.
 c. de nece[ss]io nihil p[ro]hibet nece[ss]io[rum] quoru[m]
 da[mon] esse alteras cas[us]. Hoc etiā p[otes]t in veri-
 tatib[us] p[ri]ncipij 7 p[ro]clusionis. si t[ame]n p[ri]nci-
 piuz sit ca[us]a co[n]clusio[n]is i[n] essendo veru[m]
 Cu[m] arguit[ur] catu[m] est de se non ens s[ed]
 possibile e[ss]e. p[ro]p[ter] q[uo]d esset q[uo]d non est de
 se ens. vl[terius] magis non est a se ens. ita q[uo]d
 catu[m] non o[mn]i[um] q[uo]d p[ro]petat aliqua no[n] enti-
 tas s[ed] negatio modi e[ss]endi q[uo]d est a se e[ss]e
 7 ista negatio est co[m]possibilis nece[ss]io. i. s[ed]
 negatio entitatis non sit co[m]possibilis
 ei. Ad etiā dicit[ur] q[uo]d causatum est de se

possibile si intelligit[ur] de poten[ti]a que est
 o[mn]ia entis oppo[si]ta actui: talis poten[ti]a
 no[n] nece[ss]io inuenit[ur] i[n] catu[m] nisi q[uo]d catu[m]
 cum nouitate. no[n] aut[em] nece[ss]io fuit apud
 A[r]i. p[ro]prio catio[n]is 7 nouitatis. sic
 nec apud illos theologos qui dicu[n]t t[ame]n
 posse p[ro]ducisse aliq[ua]d ab eterno. e[st] tam[en]
 o[mn]e catu[m] possibile hoc est obiectum
 potentie catiue. s[ed] ista possibilitas licet
 repugnet nece[ss]itati a se i[n] t[ame]n s[ed] A[r]i. repu-
 gnat nece[ss]itati formali. Ad aliud
 cum ip[s]onit[ur] A[r]i. de infinitate intellige[n]te
 tie op[er]e est v[er]u[m]. 7 etiā i[n] se de monstra-
 bile. 7 o[mn]isum est p[ro]p[ter] q[uo]d sit de ei[us] inten-
 tione. Ad illas g[er] auctoritates eius. p[er]
 hoc adductas. Ad p[ri]ma[m] 3° vltia. 4
 c. no[n] est illa q[uo]d p[ri]mu[m] e[st] sine magnitudine
 q[uo]d infi[n]it[er] potentie. s[ed] p[ro] illam seg[ue]t alia
 2°. q[uo]d recitata vt p[ri]us o[mn]ia. s[ed] q[uo]d est ip[s]as-
 sibilis 7 inalterabil[is]. o[mn]es. n. alij motus
 sunt posteriores illo qui est s[ed] locum. i. s[ed]
 ille. It[em]. e[st] aut[em] illa suba mobil[is] fm locu[m]
 quod p[ro]bati p[otes]t ex p[re]bitis ibi. 7 tunc
 p[ro]cludit g[er] non est mobilis aliquo po-
 sterio[rum] motu 7 ita in alterabilis. 7 tunc
 sequit[ur] p[ri]mu[m] 5. c. v[er]u[m] aut[em] vna tale 2°.
 ita q[uo]d talitas ista refert[ur] ad e[ss]e inaltera-
 bile de q[uo] immediate p[ro]cessit fmo. It[em]. e[st] at
 refert[ur] ad e[ss]e pot[en]tie infini[te] de quo fuit
 fmo i[n] p[re]cedente pagrap[ho]. que. n. co[n]-
 tinuat[ur] esset fmonis q[uo]d esse tale refera-
 tur ad co[n]ditio[n]es p[ri]us habitas media-
 te. 7 non ad illam que p[ri]us immediate
 habet[ur]. vel posset dici q[uo]d si tale referat[ur]
 ad illaz co[n]ditio[n]em mediate p[ro]posita refe-
 renda est ad illud quod fuit i[n] co[n]clu-
 sione. i. non habere magnitudinem. 7
 co[n]cedo q[uo]d p[ri]us sunt tales sine magni-
 tudine sicut plures sunt inalterabiles
 7 impassibiles. Ad alia auctoritate[m]
 dico q[uo]d negatio p[otes]t per tot me[ntem] p[ro]p[ter]
 quid de aliquo p[ro]cludi q[uo]d possunt esse
 i[n] ip[s]o cause repugnante ad affirmatio-
 nez oppo[si]ta. 7 si aliquid vnuz sit ca[us]a
 adequata repugnantie illud erit me[ntem]
 adequatum ad ostendendu[m] talem ne-
 gat[ur] de. infinitas intensua est vna ca[us]a
 repugnante ad b[ea]te magnitudinē i. s[ed] n[on]
 adequata. b[ea]te at intellectualitye sui ma[gn]i-
 tudo adequata. It[em]. aut[em] duo op[er]a co[n]-
 iungi. i. intellectualityes 7 i[m]m[en]sitate[m]

ad habendū mediūz sufficiens. qz sic
non sufficit intellectūalitas sola fm mē
tez. sicut p3 in boie sic nec imālitās
sicut patz in celo. Ad istaz q̄ auctori-
tatez dico q̄ non hñc magnitudinem
pōt cōcludi ex infinitate potēti. 7 sic cō-
cludit̄ ibi. c. 4. p̄clusionē penlt. 7 etiāz
cōcludit̄. 8. p̄bycorūz. Pōtēst etiāz cō-
cludi ex alio. s. imālitate cū intellectu-
litate. purū. n. intellectuāle non potest
habere magnitudinē. qz forma intelle-
ctualis nō est extēdibilis. s. si aliquid
intellectuale sit q̄tuz habet mām que
p̄ficiat̄ a forma intellectuāli. 7 tunc reci-
pit q̄titatez non rōne intellectuāli-
tis s. rōne mālitatez quā p̄ficiat̄ forma
intellectuāli. sic est in boie. hoc q̄ est vā
nā habēs infinitā potētiāz nō habet
magnitudinē. 7 hñc intellectuāli non
habens māl. non habz magnitudinē
Ibi q̄ vñs finēz. 4. c. pbat non hñc
magnitudinēz p hñc potētiāz infini-
taz. s. illud non est mediū adequatuz
respectu p̄dicatū. itē aut. c. 3. post p̄nci-
piū habet̄ ex substantiis imobilibus
q̄ opz eas esse sine māl. sempitnas. n.
eas esse oportet. Et si aliquid est actu
sempitnū q̄ actu sū māl. 7 postea ī p̄-
cipio. 4. c. habet̄ quo istē substantie
mouētes sunt nāe intellectuālis. Et
istis bñz mē ad remonēdū magni-
tudinēz quod ē esse intellectuāle sine
māl. 7 istud est mediūz adequatuz re-
spectu p̄dicatū. qñ q̄ dicit̄. c. 4. q̄ opz
tot subas esse sine magnitudine ppter
causaz p̄dicatūz hoc debz intelligi ex i^a
causa adequata que. s. est intellectuāli-
tas sine māl que dicta est in principio
3. c. 7 in principio. 4. c. non autem debz
referrī ad illaz p̄pōem que tacta est in
fine ex infinitate potētiē. nec hoc vide-
tur destruere sniam lñc cūz intellectuā-
litas imālīs sit p̄pria cāimo adequa-
ta respectu p̄dicatū. hoc aut qd est ba-
bere infinitaz potētiāz vñ non est ei²
causa vel nō est adequata. qz p̄dicatū
omni intelligentie puenit. mediū autē
p̄uenit soli dō. cui honor est 7 gloria i-
te. se.

Trus filius

vñ vñū dīnū hñc cālita-
tez p̄pria respectu creat. ar²
qz sic. qz ars dīc respectu cālitate ad ar-
tificiatuz 7 idea ad ideatū. s. vñ dī-
nino p̄petit p̄prie esse artē 7 hñc in se
ideas oīnz scībilitū q̄ rē. bñr patz per
Angl. 6. c. tri. c. 9. l. 27. vñbz ingt p̄fe-
ctuz cui non cēst aliqd est ars qdē
oīpotentis 7 sapiētis dei. hoc p̄ p̄ma p-
te minor. 7 sequit̄. plena oīum rōmz
viuentūz icōmutabilitū. 7 hoc p̄ scdā
pte minor. qz p rōnes illas intelligit
ideas vt p3 ex intentōe ei². 83. q. 9. 46
7 sequit̄ ibi nonit̄ ex oīa q̄ fecit p̄ ipm
hoc p̄ vtrāqz pte minor. intelligēdo
sic. nonit̄ tanq̄ in arte in qua relucet
rōes artificiatōz. Ad op^m Angl. 2.
c. tri. c. 8. loquēs ex filio icarnato. mī-
ti ingt a p̄e sū. s. nō potuit 7 se p̄aud
int̄pōit. Sotasse aliq̄s cogitat vt di-
cam² etiā a seīpo missuz ē filiūz. qz i²
marie p̄c² 7 p̄tus opatō trinitatē ē q̄
cānte oīa cānt. Et istā p̄cōdem p̄cedit
ip̄licite cū rīdet ad obiectōes q̄ posset
fieri p̄tra eam dīcens. quō ingt pater
filiūz mīst̄ si ip̄e se mīst̄ cui p̄mo respō-
deo rē. Itē ibidez intelligit istā incar-
natōem vna eadēqz opatione patri 7
filij inseparabilit̄ ē factaz. nō vtiqz inde
separato. s. f. Itē idēz li. 4. c. 9. vñ. 28.
plane fidēnt dīcēt̄ p̄m 7 filiū 7. s. f.
vñ² eiusdēqz sube deūz creatorē. trini-
tatē oīpotentē inseparabilit̄ opari. Ad
ista gnāliter p̄posita intelligi pōt ex q̄
cūqz cālitate que deo puenit respēn
creature. s. argu^a magl tangūt de cā-
litate effectiā. De ista cālitate p̄ ingre-
sunt tria vidēda. p̄ vtz aliq̄ ratō for-
mal cāndi sit p̄pria vñ. 2° vtz aliq̄s
mo² vñ ordo ī cālitate seu cāndo sit. p̄
p̄ri² sibi. 3° vtrū aliq̄s rē² cālitate vel
aliq̄s ali² rē² ad creaturā includat̄ p²
in ei² p̄prietate p̄stitutā.

De primo dīcī pōt q̄ nō
ē p̄pria sibi ali-
qua rō formalis agēdi ad extra. Et
hoc pōt tripl̄r ostēdi. p̄mo auctorita-
te. scdō ratione sumpta a posteriori.
7 tandem ratione sumpta a priori.

Multas ē Aug. 5. tri. 17. l. 24. vbi dicit
 sic. ad creaturā pat' 7 fili' 7. l. 1. vbi
 pncipius sicut vn' creator 7 vn' deus
 Ex hoc videt' q' sicut ē in eis vna for
 malis vltas p quā dicunt' vnus deus:
 sic est vna formalis ratio cādi 7 pnci
 piādi p quā dicunt' vn' crea' 7 v'
 pncipiū. Hoc idē vult 2° d. 10. 2° d. 10.
 dicens cōia tot' dinitatis sunt cābilia
 oia. Rō a posteriori sūt ab actu cādi
 di 2° q' actu ait saluator. Jo. 5. q' cūq;
 ille. f. p' fecerit hec 7 fili' s' facit. p. h
 q' ait quēcūq; p. 3 q' nō se hnt pat' 7
 filius in agendo sicut cā vltis 7 pnci
 pis. sicut sol 7 pat' in gnatione aialis.
 Ex hoc q' ait h. p. 3 q' non sunt cē va
 rie respectu alioz cātoz. s. eorundem
 ex h q' ait facit. p. 3 q' non se hnt sicut
 agens 7 rō agendi. rō q' ppe agendi n
 ppe agit. Ex eo q' ait similt. p. 3 q' nō
 habent se in agēdo sic cā supior 7 inferi
 or. q' non agit vnte p'ia s. vnte alte
 ri'. puta apēdent 7 ipse respēu ei'
 nec ē agunt sic dū cā p'iales 7 tūē
 tes vna cālitatem cōpletam. siue sint
 eiusdē rōnis vt duo trabentes nanē
 siue sint alterius rōdis. vt int' agēs
 7 fan' fm aliquos in mouendo in
 tellectuz possibiles. q' in talibus neuē
 causa potest dici cōplete facere. s. am
 be faciunt cōplete 7 totalit'. vtraq; at
 p' non nisi diminute 7 p'ialit'. vnde
 magis p'ie dici potest vtraq; alt' co
 agere q' facere effectum. similit' tales
 dūe cause non oīo similt' cānt effectuz
 hīs q' differētis 7 impetōnibus ex
 clusis intellexit xps q' p' filius 7 pari
 ratōne tota trinitas quēcūq; causa
 ta simul cānt. 7 hoc eque pfecte 7 cō
 plete. Ex hoc sequit' q' vbo non ē p
 p'ia aliqua rō formalis agendi. nūa
 ista pbat'. nullū suppositum formali
 agit. nisi sit actu p illud q' est sibi for
 malit' rō agendi 7 int' sic. v' q' hēat
 illud tanq; formā iformatē vt est i cre
 aturis. ppter q' 2° d. 12. 2° d. 12. aia pcludit
 aia ē actum 7 formā corpis. q' est
 pncipius q' pueniunt ei opōes corpis
 aiat vel sic q' illud q' est pnci' agē
 di sit oīo idē supposito agentis. sicut est
 in forma simplici subsistente que se to

ta statū ē illud q' ē ex. 8. metha. 7 ita
 se tota agit. Hunc autē illud quod est
 p'prium vni p'one non pōt esse actus
 alterius p'one nec p'mo. nec 2° sicut
 vult Aug. 7. 2° tri. c. 4. vel. 19. vbi vlt
 q' pater non potest esse sapiens sapien
 tia genita. sequit' q' si illud quod est ra
 tio formalis agendi in aliqua actōne
 sit p'prium vni p'one q' alia p'ona nō
 agit formalit' illa actōne. Si dicat' ad
 illud fm vna opinione q' tres p'os
 ne in suo intellectu cōi 7 essentiali ha
 bent vnum verbum quod est formale
 pncipium cādi. q. pxi' 7 essentia. q.
 remotum. s. pater habz illud vbum a
 se. q. dicendo ipsuz. filius. 7. l. 1. habent
 ipsuz a solo patre. qui vice oīum vni
 euz vbu dicit ad p'ficiendū intellectū
 essentialē. Et sūt dicit' 2. l. 1. respectu
 voluntat'. Cōtra. certū ē q' pat' nō
 habz vbu vt actū suū formalez alt'
 p'dictoz mōz. s. tantū habet ipm vt
 corze' vel p'ubale. distinctū tamē in
 supposito. s. nent mod' b'ndi suffic ad
 h vt sic hīs dicat' formalit' agere. ista
 actōne respēu e' illd q' sic hēnt ē p
 p'riū formale p'n'. q' nent mō' b'ndi
 saluat h p'n' formale b'ri tanq; formā
 vel actum hīs. q' tū requirit' ad h
 q' hīs pōt dici agē tali actōne. Istū
 p. 3 q' creatur nō tū cōrelatis s. q
 buscūq; distincti hypostatice p'patis
 ad eandē actōez. 3° arguit' ad p'posi
 tū a p'p' p me' p'p' sic formalit' rō
 cādi i 2° 7 p'ia ē int' l' voluntas l'
 aliq; act' int' v' voluntat'. s. triū p
 sonaz ē idē int' 7 eadē voluntas. 7 p
 p'is eoz ē oīo idē act' itelligēdi 7 vo
 lēdi 7 idēz oīm siue p'marium siue se
 cūdarū. s. 7 eadēz ratō formalis cau
 sandi ē. p'ma ē cōis tribus p'onis
 hanc rōnez tangit Aug. 2. tri. 8. q'io
 inquit pater emi. s. filium scificauit s'
 ipse seipm scificauit. vtrūq; n. ipse dñs
 ait sicut pbat ibi. 7 post. quō p' ai tra
 didit si ipse se tradidit. vtrūq; n. vid ap'
 sicut ipse pbat ibi. Et subdit r'fionem
 credo nō deb' si pbe sapis. q' vna vo
 lūtas est p'is 7 filij 7 inseparabil' opatō
 q' si dicat' b' v'ri q' pater agit 7 filius
 sūt agit cā est ppter eandem ratōnem

agēdi. qz vna volūtas ē patris 7 filij. 7 ex hoc sequit̃ inseparabil' operatio. Hoc etiā p̃firmat p̃ illud. 2. r̃. 6. volūtas dei p̃ma est 7 summa eā oīum. i. formalis ratō cāndi. Diceret ad h̃ qz l3 volūtas vel intellect' sit formal' rō cāndi non tam in qualibz p̃sona. s3 aliqua p̃prie habet potētiaz vt ē p̃cipiūz formale vel p̃ximū cāndi. 2. onē hoc. si est eadez potētia. 7 h̃is eundez actum 7 circa idē obiectum ip̃a in quocunqz supposito sit semp ba- bebit eandem rōem cālitatis respectu obī causabilis p̃ ip̃am potētiam. nam suppositūz non tribuit aliquaz rōnez causalitatis ip̃i rōni formalī agēdi s̃ ip̃m habet rōnem causē agentī. p̃cise p̃ hoc qz habet rōnem formale agēdi. quocunqz s̃ p̃sona habet eandez po- tentiaz habebit eandez bitudinez ad obī causabile. Aliud mediū p̃p̃riū accipit ad p̃positum ip̃m. s. esse diuinū 7 ex hoc mediū arguit̃ sic. ē diuinum cōe est tribus. qz ip̃a essentia cōis ē tri- bus. ē aut diuinūz est p̃cipiūz p̃ncipiū causandi. p̃bo. esse rerūz p̃prie est esse cātum 7 o3 qz cātum a suo simili. s. p̃ cātum ab esse diuinū. 2. ontra hoc. ef- sentia vt essentia non est p̃ncipiū agen- di nisi p̃ modūz nē. deus aut ad extra nihil agit hoc modo. Ultimo p̃ ostēst ostēdi p̃positum p̃ mediū cōe a p̃ori 7 hoc sic. oē cātum p̃se dependet a cā p̃ma sicut ip̃am 7 possibile a p̃fēd 7 simplr̃ nēcio. q̃ illō quod est formalis ratō cāndi est formalis rō cāndi istā dependentiaz cātū. 7 p̃ p̃ns formal' rō cāndi p̃fēd 7 nēciū. s3 nēciū 7 p̃fēd eadē est cōis trib' p̃sonis. s. 7 rō cāndi dependentiā cātū erit cōis. 7 p̃ p̃ns formal' rō agēdi erit cōis. 2. ontra ista pōt argui. notū 7 amor in diuinis s̃ q̃ p̃fēd p̃cedentes s̃ rōes s̃ q̃s crea' pro- ducit. 7 h̃ s̃ gen' cē formal'. sine q̃b' inte' 7 volūtas cēntiales nō sufficiēnt disponderēt ad ip̃as creaturas p̃ducē- das. Hūc at notū. p̃cedēs vbum ē. 7 amor p̃cedēs. s. s. ē. q̃ vbo est aliq̃ rō formal' cāndi p̃p̃ria. 7 filij. s. s. a' ostē- dit q̃drupl'. p̃rimo sic. sapia vt ē ef- fentialis nō est nisi speculatia. s3 vt est

70.
p̃sonalis est practica respectu op̃ade. 2. t̃inēs in se ideas q̃ sunt p̃n' op̃atini. Hūc aut nō sufficit ad op̃andū aliq̃ notū tanq̃ ratō. p̃rima nisi sit practi- ca q̃ 2c. 2. ostēdit p̃ exēplūz de artifi- ce creato. 2. r̃. n. in sapia artis du- plīcz habet noticiam de artificiato. vna3 simplicis notū in arte vli. qua i- tuet op̃anda pure speculatiue. 7 alia3 habz noticiāz dispositiūam ad opus q̃ in arte p̃iculari p̃cepta de arte vli: intuet̃ ordinez. p̃ductōis sue in op' 7 ē cōg̃ practica. sine qua ip̃ossibile ē artificēz p̃cedere in op'. Similit̃ ocus in notū simplicē cēntiali nonit singla simplicit̃ 7 absolute tanq̃ i māifesta- tōne quadaz. In notū vō. p̃ducta no- uit eadē intrinseca 7 extrinseca tanq̃ i quodā relatio 7 sp̃a' nonit scibilia i eo tāq̃ i q̃dā dispositio eoz ad op'. sic q̃ non' artis vli non sufficit sine no- ticia artis p̃icularis q̃ est dispositiua 7 practica ita in deo non sufficit notū essentialis sine noticia producta. 2. ostēdit ista a'. p̃ quoddam simile in ñalibus qz sicut forma ñalis non est p̃ncipiūz actōis s̃m q̃ est p̃fectio ei' in quo est: sed solummō s̃m q̃ habet re' ad effectū. similē sapientia v' ad solūmō s̃m q̃ habet re' ad effectūz est p̃ncipiū op̃andī. sapientia autem disponens 7 amor affectans que respi- ciunt effectū non sunt nisi sapientia 7 amor p̃cedentes. 4. ostēdit ea- dē a' ex ordine p̃ductōis intrinsece ad extrinsecā 7 hoc sic. vbi in diuinis terminat̃ ordo rōnis in essentialibus: ibi icipit ordo originis i p̃sonis. q̃ pa- ri rōne vbi cīnat̃ ordo originis i plo- nis ibi icipit eē ordo origis creaturaz nō pōt q̃ p̃ creaturā p̃ducē nisi p̃us p̃ductis vbo 7. s. s. Si aut p̃ bēret in se formalit̃ omnē rōem causandi crea- turaz ita qz in vbo nō ēēt aliqua pro- pria ratō cāndi videt̃ qz posset p̃ cā- re licz non p̃duceret filijz. 2. 2. firma- tur istō p̃ Aug. 15. de trini. c. 12. s. p̃r eē ingt vbi ñz qz ñ scit̃ op'. op' aut eē nō pōt nisi p̃cedat vbi. sic vbi dei eē potuit n' exite crea'. crea' autē n' eē pōt nisi p̃ ip̃z p̃ quē facta sunt oia.

Ad ista. a^o p^one rationis neganda ē
q^o vt dictus est p^o not^o 7 amor fm
que tens est cā creature sunt cōes for
malit^o tribus p^osonis. Ad p^oimā p^oba
tionez istius ma. noticia i memoria 7
noticia vbi nō differūt in nobis vt spe
culatia 7 practica. q^o nō differūt nisi
sicut habitual noticia 7 actual. q^o p^one
niunt sp in rōne speculati 7 practici.
Si q^o noticia cōtentialis in patre se bz si
cut not^o i in memoria respectu noticie
que est in vbo nō erit illa in patre spe
culatia 7 alia practica. s^z vel vtraq^o p^o
ctica v^o vtraq^o speculativa. Ad addi
tur ibi de p^ontentia idearū soluet^o res
pondendo ad argu^o p^oncipale. Ad
z^o. noticia in patre de creatura non se
habz sicut not^o artis v^olis respēa no
ticie eiusde in vbo. p^o hoc ex p^odictis
q^o se habēt sic not^o memo^o 7 intelligē
tie. 7 l^o p^oma sit q. bitnal. 7 z^o. q. actua
lis. tū vtraq^o est eque v^olis vel p^oticula
ris. Illud etiā q^o dicit^o de arte v^oli q^o
ipa sit speculativa. 7 ars p^oticulari p^octi
ca nō videt^o v^oez. q^o fm diffinitōnem
artis. 6. ubi. Ars ē habitus cuius recta
rōne factiuus. p^o q^o ois ars ē habit^o
practic^o. q^o ois habit^o factiuus ē pra
cticus. Hoc etiā arguit^o ex eo q^o dicit^o
artes p^oticulares p^ocipi de arte v^oli. quia
p^oclusiones practice resolunt^o in p^onci
practica saltē vt in p^oncipia p^oria. imo
videt^o q^o non possunt resolui aliquo^o i
p^onci speculativa. nisi practica sit subal
ternata speculatie. q^o ois doctrina cō
clusiones p^orias resoluit in p^onci p^oria
nisi sit subalternata alicui supio
ri c^o p^oclusiones bz p^oncipijs. Si q^o
doq^o q^o innuat^o dictū ab aliq^o aucto
re q^o ars v^olis ē speculativa 7 p^oticulari
practica. Hoc idiget expōe 7 pōt sic i
telligi. q^oto aliq^o mediū recedit magi
ab vno extremo tāto nō soluz accedit
ad alterū s^z d^o h^ore rōem alteri^o. sic p^oz
ex. 5. p^ohy. q^o rubez respectu albi d^o ni
grū. Hūc aut^o cog^o mē speculativa est i^o
q^o nullo^o est directia i op^o. Cogni^o vō
mere practica est illa que immediate est
directia in op^o. quecumq^o q^o cognitō
media. p^o q^oto magi recedit ab vno ex
tremo^o tanto magi pōt dici p^otineri

sub altero. Hūc autē cognitio artis
v^olis non ē immediate directia in opere.
q^o opatōes sunt circa singularia p^o
metba^o. Noticia aut^o artis p^oticulari ē
immediate directia. p^o tanto igit^o noti
cia artis v^olis pōt dici speculativa p^o
quāto nō est immediate directia i op^o
sicut est p^oticulari. n^o tamē simpli spe
culativa. s^z directia. s^z mediate. quia
p^oticulari virtute c^o est immediate dire
ctia. Q^o addit^o igit^o q^o i verbo tanq^o
in dispositio nouit^o c^o scibilia q^o d^o itel
ligit^o p^o noticiāz dispositiūaz in vco. In
nobis video vna^o noticiā de agibili de
terminatē q^o d^o agendū. 7 hanc seq
tur actus voluntati qua recte volo sic
agere sicut rāto dicit^o agendum esse.
Istaz volitionē sequit^o quedaz cogni
tio q^o scio me sic velle. Et si sciez volū
tatez meā esse imutabilez 7 non ipedi
bile sciez me aliq^o sic factūz esse. In
vco aut^o nō possum^o h^ore distinctos act^o
re s^z q^o rōe. Aut q^o p^o noticiā dispositi
uā intelligis i vco noticiā. q^o p^ocedētem
oēz actū voluntati. siue illuz q^o vlt se sic
factūz ē. 7 tunc sequit^o q^o si tal^o not^o
in vco dispositia est in vna p^osona 7 i
alia. q^o ois noticia i vco. que. q^o p^ocedit
oēz actum voluntatis habet in intel
lectu diuino vntē p^onci obiecti mouen
tis. illō at^o mouet^o nēcōio inte^o diuinuz
ad quācūq^o noticiā p^ocedētē actū vo
luntati. q^o i tota ista motōe nō inuenit^o p^o
cipiū motū nisi p^o modū inē. 7 p^o p^onci
nēcōio. Aut p^o noticiā dispositiāz intelli
gis illā q^o seq^o d^o finatōz voluntati. 7 tē
seq^o q^o cū q^o p^o nouit^o d^o finatōz vo
luntati in q^o cūq^o p^o sic in seipā. q^o q^olibz
bz eā noticiā dispositiāz de q^olibz opabi
li. Nec v^oz dicit^o q^o p^o nouit^o illam sic
disponē de opabili s^z nō seipā. q^o sic ar
guit^o ē ad p^oclōne p^oncipale ist^o articli
vni^o voluntati vna ē dispō. 7 ita si vna
p^o disponat de p^o opabili p^o p^onci 7 alia
que habet eandem voluntatem eodē^o
imo eodem actū disponit. 7 p^o p^onci re
flectendo se p^o actum intellectus super
actū voluntati. sic vna scit se sic dispo
nere de p^o opabili sic 7 a^o. 7 sic noticia
dispositia isto^o itellēa ē cōis trib^o p^oso
nis. Ad tertiā p^obatōez que ē de for^o

nāli actiua. 8°. I3 forma nālis actiua
 habeat respectu quēdam ad pductū
 qui respectu signi^r p nomē pncipiū vl'
 potentie tam illud quod dicit^r esse pnci-
 piūz vel potentia tanq^m substratum
 huic respectui est aliqua forma absolu-
 ta. qd^r pbat^r. qz non min⁹ formale pnci-
 piūz actōis vl' motus est aliquod
 absolutū q^m terminus. Et pncipue si ista
 ppositū est vera illud ē formale pnci^m
 agendi in quo agens 7 pductūz assi-
 milant^r. nūc aut^m finis formalis actio-
 nis vel mot⁹ non solūz pōt esse forma
 absoluta. s3 necessario videt^r ex. s. p^hy
 corūz q^d ē forma absoluta non inclu-
 detis aliquā relatiōez. q^d vel est necessa-
 riūz vel salte3 possibile q^d illud qd^r est
 pncipiūz formale agendi sit forma ab-
 soluta 7 vt forma absoluta. hoc decla-
 rat^r in exemplo. qz licz calor sit poten-
 tia calefaciendi. 7 hoc qd^r dico poten-
 tia importat re^m in p^retere tam ille re⁹
 p^r non includit in rōne pncipiūz acti-
 ficut loquimur de pncipio actiūo. acci-
 piē^r p illo quod immediate denoiatur
 ab illo respectu. hoc patz in alio exē-
 plo magis remoto hoc qd^r est obiectū
 importat ex signi^r nois re^m. Si tamē
 querat^r quid sit p^mūz obiectūz visus
 nō rīdet^r p aliquod relatiū. qz tunc
 esset facile assignare oīa obiecta poten-
 tiāz. puta q^d p^mūz obiectūz visus est
 visibile. 7 audit^r audibile. 7 sic de alijs
 s3 opz assignare p p^mo obo aliquod
 absolutūz substratūz illi relatiōi q^d im-
 portat^r p hoc qd^r est obiectū. cui⁹ abso-
 luti forma sit p^re motiua talis poten^r.
 sicut lux vl' calor respectu visus. 7 so-
 nus respectu audit⁹ 7 sic de alijs. B est
 qd^r dicit^r Arist. 2° de aīa c^o ing^r ē visus
 B est visibile 7 sequit^r. visibile est calor
 B aut^m ē p^r se visibile. s3 seipm aut nō ra-
 tiōe. s3 qm in seipso bz cām esse visibile
 oīs. m. a. vult dicē q^d si calor ē p^mum
 oīm visus ipm fm se est visibile nō p^r
 p^mo. 7 hoc est q^d dic^r nō rōne. hoc ē.
 hoc p^rdi^m quod ē visibile non cadit i
 rōne subī. s3 p^r 2° qz in subō est cā p^r
 dicat^r. 7 hoc intēdit cūz subdit. s3 qm
 in seipso bz cām. cōsimilit^r ē in multis.
 alijs. 7 spālter in pposito qz cum que

71
 rim⁹ pncipium actiūz respectu alic⁹
 actōis nō intelligim⁹ de respectu qui
 importat in p^retere p hoc qd^r est pnci^m
 actiūz. tunc. n. facile ē ostendere re-
 spectu oīs actōis suū p^rim^m. qz p^rim^m
 actiūz respectu calefactōis est cale-
 facti^m. 7 illuatiōis illuatiūm. 7 sic
 de singulis. s3 intelligim⁹ de illo qd^r ē
 p^rimum fundamētūz illi⁹ re⁹. illō at
 est forma absoluta. 7 hoc nō includē^r
 aliqūez re^m. qz respectus ille nō poss^z
 alicui esse prior nā termino re⁹. forma
 aut actiua est p^r nā termino actōis
 saltem in actōis equociis. Applicā-
 do q^d ad ppositūz. si notū^r que est ratō
 formal^r. pducendi creaturaz nō plus
 includat rōnem re⁹ ad eaz q^d ratō re⁹
 includit^r in forma in rōe pncipiūz acti-
 nālis 7 ibi nō includit^r s3 tū psequit^r
 videt^r seq^r q^d in rōe notū^r vt ē formale
 p^rim^m. pducēdi creaturā nō iclu^r re⁹
 ad cā. Aliis breuissime pōt dici q^d in
 notū^r pducta nō ē aliq⁹ re⁹ ad creabi^r
 q^d nō sit in notū^r cōi trib⁹ psonis. sic p^r
 pbatū ē. Ad 4^{am}. pbatōez ma. I3
 ista pgruē^r de pōitate pductōis intri-
 sece ad extrinsecā poss^z mlti⁹ ipediri. tū
 p^ret^r 2° q^d vā ē. s. q^d p^r nō poss^z pducē
 creaturas nisi p^r pductū sit^r 7. s. f. 7 rō
 b⁹ ē. qz qm ab eodē v^m simplr nēcio. p-
 ducit^r 7 aliō p^rigē^r nō pōt pducē il-
 lud ad qd^r p^rigē^r se bz nisi p^r. pducto
 i⁹ ad qd^r nēcio bz. 7 mar^r qm eadē est
 nēcitas. pducti 7 pducē. pductū ex
 trinsecā p^rigē^r pduc^r. Intrinsecā vō
 nēcio sic q^d ipz ē nēciū eadē nēcitas q^d 7
 pducēs. Itō pōt q^d ichoari ordo pduc-
 toz ēē nisi p^r finato ordie. pductoz
 int^r. Alia rō ē. qz pducto pōzi cōicat^r
 cālitās respēu posteriori si nō repugnet
 p^rrie rōi illi⁹ pducti. nā ex or^rie pduc-
 toz nā repug^r sibi cālitās cū ipm sit
 p^r pductū. Lū s3 p^r. pducta vt tactū
 ē i rōe pōze sit. pducta p^r qūqz crea-
 tura 7 cū nō repug^r sibi ex rōe pductō-
 nis cālitās respēu crea^r se^r q^d ē p^r crea-
 tura nō m⁹ p^r pduc^r q^d ipa. s3 ut pduc-
 tia ipi⁹. Et h⁹ duplx rō pōzitat^r p^r b^ri
 ex v^rbis Aug⁹. ibi adducti. p^r rō i h⁹ q^d
 ait v^rbū dei ēē pōmit^r nō exūte crea^r. nā at
 eo⁹ 2^a in h⁹ q^d subdit p que oīa scā se^r.

Nec tamē ex istis duabus ratiōibus
 nec ex ista auctoritate. sequit̃ q̃ vbo
 sit aliqua p̃pria ratiō formalis cādi.
 q̃a absq̃ tali p̃prietate ratiōis cādi
 potest stare tam p̃positas p̃sone ad crea-
 turas tanq̃ p̃ducti ad p̃ductum: q̃
 p̃positas tanq̃ p̃ncipij p̃ductui ad p̃-
 ductum. nō. n. o. q̃ p̃ductum imedia-
 tius p̃ducit̃ ṽl p̃ductiōi et etiā p̃du-
 ctuius tertij beat p̃prias rōnem p̃du-
 cendi illud tertius. s̃z sufficit q̃ habeat
 rōnem cōm eandē euz p̃mo p̃ducē-
 te. sic q̃ nēcio sibi illam cōicat anteq̃
 vltimū p̃ductus p̃ducatur. et sic est i. p̃
 posito. p̃ hoc apparet quare pat̃ filio et
 ip̃i scō non p̃ductis non posset crea-
 re. q̃ non p̃ducto illo ad qd̃ p̃ducēs
 nēcio se habz nō pōt p̃duci illud aliō
 ad quod p̃tingent̃ se habz. non p̃du-
 cto etiā illo qd̃ natus est habere eadē
 cālitatem respectu tertij cum p̃ducere
 non potest p̃duci illud 2^m. q̃ illa p̃pō
 assumpta si vbum non hēret p̃prias
 rōnem cādi pater et si non p̃ducet
 vbum tñ posset creare falsa est. p̃pter du-
 plices rōnem p̃dictas. Si arguit̃ cō-
 tra hoc. q̃ p̃m autem Aug̃l. allegatā
 creatura nēcio p̃erigit vbum in rōne
 cāe. vnde ait creatura nulla esse possit
 nisi p̃ ip̃m p̃ quez oia facta sunt. s̃. ver-
 bus. non aut nēcio p̃erigeret in rōne
 cāe si totalis et p̃pleta cālitas esset i. pa-
 tre. R̃. q̃ vbum nēcio p̃erigat in
 rōe cāe ad p̃ductiōem crea^r potest du-
 pliciter intelligi. ṽl tanq̃ cālitatem p̃fer-
 ciens. vel tanq̃ in eadē cālitare cum
 p̃mo p̃fecto p̃ueniens. P̃mo nō
 requirit̃ filius q̃ non p̃ficiat cālitatem
 patris s̃z p̃f in se et a se habz cālitates
 p̃fectas. et eas cōicat filio. et iō fili⁹ habz
 q̃ pat̃ habz. 2° requirit̃ filius. q̃. n.
 p̃us q̃ creatura p̃ducatur cōicat sibi
 eadē nā cum patre. et p̃ p̃is eadē ṽ-
 tus actiua respectu cuiuscunq̃ p̃steri-
 oris. sequit̃ q̃ fili⁹ tanq̃ p̃ueniens i. ea-
 dē cālitare cum patre p̃erigat ad p̃-
 ductiōz creaturę. Aliē pōt dici et redit
 in idē q̃ effcū p̃erigere aliquid i. rōe
 cāe potest esse dupliciter. Uno^o ex parte
 ip̃ius effectus simplr̃ q̃tum est ex se.
 ita. s̃. q̃ effectus non hēret a quo sufi-

cient^r posset p̃duci nisi illd̃ esset causa
 Alio^o ex parte nēcie p̃cōitan^r in cā. p̃
 mō filius non p̃erigit in rōne cāe. sed
 2° q̃ eandē p̃fectiōem totalem cādi
 di haberet pat̃ si p̃ impossibile solus eēt.
 s̃z non potest in actum illius cālitatis
 exire nisi p̃us fili⁹ cōcurrat secum vel
 cōicat secuz in eadē p̃fectiōe et p̃m
 eas exeat in eundē actū.

De secūdo arti.

p̃ncipali p̃leo q̃ filius negat a se auē-
 tes p̃marias cādi. Jo. 5. non pōt fi⁹
 a se facere quicq̃. p̃cedit aut̃ subauctē
 in cādo. cum subdit. nisi qd̃ viderit
 p̃rem facientes. et infra ibides opera q̃
 credit mibi pat̃ vt p̃ficiat ea ip̃a opera
 que ego facio q̃ 2ē. Dedit mibi pater
 ecce subauctoritas. ego facio. ecce cāli-
 tas. Consimilit̃ respectu. s̃. habz fili⁹
 autem in agendo. Et rō vtriusq̃ ē q̃
 a quo aliqd̃ habz p̃ncipius agendi ab
 eo habz et agere. et p̃ p̃is virtute illi⁹
 agit. non ṽtute eius tanq̃ cāe superio-
 ris q̃ non bz virtutes distinctam ab
 eo s̃z ṽtute illi⁹ tanq̃ p̃ncipij cōicant̃.
 sibi cālitates. et iō habētis autem in
 ista cālitare in qua recipiēs habz sub
 autem. s̃z hic obijcit̃ q̃ si pat̃ p̃
 origine cāt q̃ fili⁹. q̃ fili⁹ non cāt illud
 cātum. q̃ qd̃ p̃ri⁹ cātum ē. p̃steri⁹ cā-
 ri non pōt. nisi idē bis cāret. quod est
 impossibile. Similit̃ pōt argui de ordine
 originis sicut de ordine cālitatis. q̃ si
 p̃f facit a se et filius non a se. q̃ pat̃ cāt
 p̃us origine. et tunc vt p̃us non poterit
 cāri a filio. q̃ in 2° signo originis. ga
 idē nō pōt bis cāri. Ad ista r̃ideo
 q̃ ordo in causando pōt intelligi vel
 vt actio respicit̃ p̃ducens. vel vt respi-
 cit̃ p̃ductus. Si p̃mo mō est ordo an-
 tioritatis et subauctis in p̃posito. q̃ i^o
 est inter supposita agentia in habendo
 p̃ncipius formale agendi. p̃ q̃to. s̃. ṽm
 illoz habet illud ab altero. 2° non est
 hic ordo q̃ non p̃us ponit̃ creatura i
 esse p̃ actiōem patris et postea sequitur
 actio filij. s̃z virtus cādi ordinate ēz
 ordinē originis habet in vtroq̃ p̃us
 nā q̃ terminus p̃ducatur. Et ista vir-
 tute habita a trib⁹ in eodem signo nāe

pleto tam toto ordine originis ponitur effectus oio simul a tribus. Ad q dicit q pns carum non pot posteri cari. pcedat referendo pns et posteri ad ipm cari et sic pbat pposito sz no ppter hoc est negandum qn pns hns vntez candi et posteri origine habes eandez pnt p ipam simul na habitaz in vtroq simul effectum care. Aliter posset dici spaliter ad 2m q pns origi ne care est causare a se. posterius origi ne care est causare ab alio. sicut autez ab alio habz vntez candi vel a se: sic et causare. nec est veru q sic pns causati ab aliquo no possit posterius cari ab alio. qz h? intellect? est ille q aliquid non possit cari ab vno a se: et ab alio no a se. qui intellect? falsus e vbi eadem vtus actiua est in pducete et pducto.

De tertio articulo.

principali dico q nullus re? ad creaturaz pot pte includi in constitutio psonae verbi. tum q quicqd in ea includitur p? est reale. distinguendo reale p? ens ronis. qz pntinz est sic reale. et p pns quicqd in ipso p? includit? est hoc mo reale. Hunc aut quicq? respect? in diuinis ad creaturaz est m? ens rationis. qz 2e. tum qz quicq? respectus dei ad creaturaz habz p fundamento primo aliquid eode tribus. non dico sic. primo q ex na fundamenti oria tur relatio illa. qz tunc est relatio realis sz sic. primo q illud sit. prima ratio pbandi p actum intellect? diuini psonas diuinas ad creaturaz. Sic et tactu est in pmo articulo de intellectu et voluntate sic posset pbari ex quocq? sz qd ens p actuz intellectus est ppabilis ad creaturam. Ad aut fundamentu pntiu est eode tribus respect? non potest esse pprius vni. no q respectus ad creaturaz includit? p? in pprietate alie? p?. qz quicqd includit? sic est. ppriu illi psonae. Tum 2? qz iuxta pnam viam posset argui q quicqd est in psona diuina est necesse esse a se. et hoc excludendo p li a se aliud in ratione care. non at in ratione principij. qz quicqd est ibi est

incatum. I? aliquid ibi posset poni pncipiatur. Hunc aut respectus ad creaturaz etiā in quocunq? esse reali vel cognito non pot esse necius a se hoc mo qz nec termin? respect? pot esse necessarius sic. qz in quocunq? esse creatura est vel possibilis vel salte? no necia a se. q nullus respectus ad creaturam in quocunq? esse pot p? includi in persona diuina. Sz ista ratio l? forte. pcedat ex vis m apparent? possz multiplici? improbari et impediri. et non euidenter solui nisi euz. pliritate tanta qz taz hic aggredi non intendo. Sz obijci? ptra istud qz verbus iporat p? pprietates 2? psonae. et cum hoc p? importat re? ad creaturaz qz 2e. Prima ppositio p? ex pncipio euangelij Jo. In pncipio erat verbus. vbi euangelista p h qd est verbus intendit exprimere pprietate psonam in diuinis. Et Aug? 7 tri. c. 4. eo verbus quo filius. 2a pp? pbat p illud. sz. q. 62. vbi exponit illud. In pncipio erat vbus. Aug. qd grece ingit logos dicit. latine vbum et rōnem significat hic tam verbu mcl? interpretat. vt significet non solum ad patres respectus sz etiā ad illa que p vbum facta sunt opatiua potētia. Vult qz q cum dicit vbum iporat respect? ad creaturaz. Itē ptra rōnem factam obijci?. qz si ver? sit hoc qd accipitur in illa rōne q creatura in quocq? eē non est necia a se. nec p pns quicq? respect? ad creaturaz est sic necius. tē sequit? q nec respect? dei vt intelligētis ad creaturaz intellectaz. nec respect? eius vt creatiui ad creaturaz vt creabiles sit necius a se. sz deus nihil est formalit? et necio nisi illud sit necium a se q sequer? q deus non necio est intelligētis creaturaz nec cāuius creature quoz vtunq? est falsum. Ad ista ad pnam posset eē duplex difficultas vna ex realia ex significato h?nois vbus. Quantuz ad pnam dico q i. p prietate sepe psonae no includit? aliq? respectus p? pprius ad creaturaz ppter rōnes ad hoc positas. Quantū ad 2m dico q respect? realis et respect? rōnis non faciunt aliqd p? vni. et sō si tles

duo respectus importent p hoc nomē
vbu3 sequit̃ q illud nomē non preci
se significat vnuz p^rceptuz. q2 respe
ctus ad patrem vt dicentem est realis
respectus ad creaturam vt dictam vel
cātam est rāōnis tantuz. q si hoc no
men vbu3 p^rse importat tñ vnuz cō
ceptum sequit̃ q alteruz illoruz signi
ficabit 7 alterū pnotabit tantūmodo
qđ si veruz est p^rbabilit̃ dici potest q
sicut idem significat filius 7 filiatio lz
alio modo significandi sic idem signi
ficat vbum vt est. q. cōcrectum 7 eius
abstractuz si lz fingere. quod. scilicet ver
batio qđ significat idē lz alio modo
verbari. n. est idem qđ dici siue intelle
ctualit̃ expm̃. 7 p^r pñs vbu3 impor
tat in p^rerito hoc qđ est intellectualit̃
expm̃. 7 tunc pnotabit relationem
ad illud quod dicit̃ p vbu3. p tanto
q pnotat noticiā pfectam. que noti
cia habz respectum rōnis ad cognita
p eam. fm hoc igit̃ qñuz ad significa
tum hui⁹ vocis vbu3 esset iste ordo
q pmo 7 p^rse significat respectus ori
ginis. scilicet expm̃ intellectualis passiva.
sz modo p^rerito. 2° pnotat noticiā. q.
terminus formalis cōicatus p istam
expm̃ionem. 7 illa est cōis tribus tñ
appropriata vbo. 3° vero p hoc q illa
noticia habz re^m ad noscibilia pnota
ret in noie verbi talis respectus. fm h
neganda esset scđa ppositio assumpta
in argumēto. 7 cum pbat̃ p Aug⁸. 82
q. q. 62. dici pōt q p tanto melior est
translatio hui⁹ qđ est logos in hoc q
est verbum qñ in hoc q est ratio. quia
hoc nomē rāō nec respectus originis
pñm nec illum pñtem appropriatū
qui est ad creaturā ita iporat. sicut h
nomen vbum. quare vbum vt vbum
potest pparari p intellectuz ad quod
cunq. 7 p pñs habere pñiam relatio
nez rāōnis. Ad v^o vero ait vt significa
tur ad patres respect⁹ hoc debet intelli
gi de eo qđ pmo 7 pñcipalit̃ significa
tur. qđ aut addit ad ea que facta sunt
ibi debet intelligi significare p pnota
re. Al^o d 2° potest dici q neciūm a se
absq. omni repugnantiā qñtum est ex
pte sui. pōt esse sine esse reali cuiuscūq.

non necessarij a se. q2 non est p^rtradi
ctio qñtum est ex pte pōis absoluti. q
ipm sit sine posteriori tñ illud neciūz
non potest esse sine esse cognito cuius
cunq. alteri⁹. q2 esse eius neciō requi
rit cognitionē alterius. 7 p pñs alterū
in esse cognito. 7 pñsimil⁹ est de eē possi
bili. Non igit̃ pñone diuine cōpetere
aliquid reale potest. nisi illud sit neces
sariū a se. hoc est incausatiū. quicquid
autē includit̃ in pñietate pñone ppe
tit pñone vt aliquod reale. pōt tamen
pñone diuine ppetere aliquod cogno
scere vel aliquid posse. lz illud non sit
neciūm a se. sicut nec terminū. Alit̃ po
test dici q² vñs est sic neciō intelligēs
creaturā 7 cātiū creature. q vñuz
istorum formalit̃ dicit̃ aliquid neciū
a se. put a se excludit eām. sz non ne
cessariū in esse reali sz in aliquo eē di
minuto. quicqd autē includit̃ in pñie
tate pñone sic est neciūm a se. q est in
esse reali. Hunc aut̃ neciūm a se non
neciō coerigit aliquid aliud in eē rea
li. lz coerigit aliquid aliud in esse co
gnito vt esse diuino. 3° potest dici q
alio⁹ est neciūm illud qđ neciō requi
rit 7 hoc siue pñigat siue coerigat̃
ad esse necessarij. Alit̃ modo est neces
sariū illud quod ad esse necessarij ne
cessario cōsequit̃. Ex dictis de causali
tate effectina p3 solntō qōnis de causa
litate exemplari 7 finali. q2 cūz causa
exemplaris sit aliqua rāōne formali
exemplās. 7 causa finalis sit aliqua
rāōe finans. siue finis sic cā efficiēs
aliq. rō. formali efficiēs sequit̃ ex cō
simili rāōne q nulla istaruz causali
tatz potest esse pñia nisi rāō forma
lis causandi sit pñia. non potest ali
cui pñone esse pñia rāōe exemplandi
siue finendi. sicut nec formalis ratio
agendi. Hoc posset pbari hic sicut p^o
pbatum est de cā effectina. sz de pba
tionib⁹ pñs positis euidentior ad ppo
sitiūz videt̃ illa vltima. quia ratio for
malis terminandi dependentiā causa
ti ad eām in quocunq. genere eāe re
quo est hic sermo. est aliqua pfectio. 7
loquendo de cā pñia in quocunq. il
loz gen^o est aliqua pfectio simplicis.

Si igitur quaecumque perfectio simpliciter eadem est in tribus, sequitur quod quaecumque causalitas in quocumque genere illorum sit eadem.

Ad artem in opus dico ad minorem dico quod quilibet persona sicut est creatrix sic est arator, et cum sit simplex in qua non differt habere illud quod habetur, quod est ars, et ars eque particulari et eque actualis, sicut patet respondendo ab objectionibus in primo articulo, ubi appropriare verbum dicitur ars sicut sapientia sine noticia, patet tamen quod ex modo sue perfectionis appetit sibi quod sit noticia actualis procedens de memoria prima declarans omne intelligibile quod in memoria illa continetur. Hoc patet per Augustinum 7. tri. c. 4. ita dicitur filius sapientia patris quod admodum dicitur lumen patris, et qualiter hoc sit, statim subditur, i. quod ad modum lumen de luce et utrumque idem lumen, sic intelligitur sapientia et sapientia et veritas una sapientia, et sic dico ars de arte et veritas una ars. Ad illud quod addit in minore de ideis patet per se in ratione ad primam objectionem in primo articulo, quod idcirco sunt eodem modum persone, idcirco appropriantur verbo propter modum proprium emanationis eius, quod procedit ut noticia actualis declarativa omni obiecto quod habetualiter continetur in memoria paterna.

Consequenter

queritur de omnipotentia in respectu ad obiectum quod respicit, et sunt tres quodestiones. prima quod de omnipotentia ut respicit substantiam immensam et est ista. Utrum deus possit facere angelum informare materiam, et quod est de omnipotentia ut respicit formam accidentalem scilicet habere eam modo supernam, et est ista. Utrum deus possit spiritus in encharistia perferre in aliquo peccato. et est de omnipotentia ut respicit formam accidentalem habere eam modo naturalem, et est hec. Utrum deus possit facere quod manente corpore et loco corpus non habeat ubi sine eam in loco. Ad primam quodestione arguitur quod sic deus potest facere formam immensam esse sine materia, et forma immensam esse in materia et per se angelus esse in materia, et informare materiam, et sic, quod deus facit accipere materiam sine subiecto in sacramento altaris, et

probatur, quod non magis videtur repugnare forme immensi esse in materia, quam forme materiali esse sine materia. Contra si angelus informaret materiam, aut daret ei actum simpliciter sine subiecto, aut actum per quid sine accidentalem, non primo, quod cum sit per se subsistentis non potest facere per se unum cum alio, actus autem subiectus facit per se unum cum illo quod informatur, et secundo, quod si angelus primo per se, quod vere est, nulli accidit, angelus est id quod vere est, et est. Hic sunt tria videnda, primum intellectus quodestione exponatur, et solutio eius, primum possibile fuerit declaratur, et aliqua dubia dissolvantur. De primo breviter habet queritur si angelus habeat materiam per se sui, quod tunc angelus non informaret materiam, sed forma quod est altera per se informaretur ea sic ignis non informat materiam sed forma quod est altera per se, nec queritur utrum angelus possit informare materiam hoc est effectiue transmutare materiam ad formam, et hoc virtute dei, sed forte virtute sui non possit, ut sic deus faciat angelum effectiue informare materiam, sic enim aliquid facit corpus effectiue agere in spiritibus. Sed queritur de informacione formali, an scilicet deus possit facere angelum esse formam informantem. De secundo negatiua est tenenda, et ad hoc possent poni due rationes, quarum prima sumitur ex medio eorum, et ex medio magis proprio. Ad deum postmodum rationes inquirendo de eis si concludatur, prima ratio est ista, illud quod est simpliciter per se subsistentis non potest esse forma materia, angelus est bene per se et est declaratur. Ens per se potest intelligi tripliciter, uno modo intelligitur ens per se solitarie, primum accipit per posterius in secundo per se, et hoc modo accipit potest esse ens per se quod non est in subiecto, et dicitur ens per se primum distinguatur contra ens in alio, et per se ens est idcirco quod non inheret actualiter nec aptitudinaliter, et hoc modo quaecumque substantia non tamen per se etiam materia et forma est ens per se, quod forma subiectus in se informat, non tamen inheret, quod inheret dicitur non per se informare, quod inheret nec est actus simpliciter sed actus per se quod, nec cum illo cui inheret facit per se unum, oppositum primum et quod per se informat, et ens per se dicitur illud quod habet actualitatem ultimam, ita quod non est per se ordinabile ad aliquem actum simpliciter ultra istum quem habet.

qui quidem actus vltior possit esse actus ei⁹ p^{se}. 7 hoc vltimo vlt⁹ p^{se}icipa tiue. qd hoc mō est p^{se} ens cōiter dicit^r suppositus 7 in nā intellectuāli d^r p^{se}ona. hoc modo intelligit^r a^o de ente p^{se} illud soluz dicit^r p^{se}ie subsistens. sic p^{se}bus loquit^r 2° de aia dicens. q⁹ mā ē potentia hoc aliqd. spēs autē ē quā ali qd d^r h⁹ aliqd. 3° q⁹ ē ex ip^{se}s qd sim pliciter ē hoc aliqd. s. p^{se}ie subsistēs. habz actualitatē vltimā nō ordinabilez p^{se} ad aliqū actuz vltiorē. a^o sic itelle cta pbat^r qz forma subalis p^{se} ordia tur ad esse totū. Illud autē cē est actus simplr. ppositi quidez p. s. forme p^{se}icipatiue qz p^{se} d^r cē p^{se} accūs hoc est p^{se} p^{se}icipatiue. totū autē pmo. qd igit^r est p^{se}ie subsistens nec pōt ordinari ad aliqū esse p^{se} illud nō pōt esse p^{se} for^a pbatō mī. ange⁹ est p^{se}fect⁹ in spē p^{se}ca imo p^{se}fectioz q⁹ sit aliq⁹ spēs sube māl is. ordo. n. spēs ē vt ordo numeroz. 8. meth⁹. nunc autē aliq⁹ suba māl is ē ita in actu vltio q⁹ nō ē p^{se} ordinabil^r ad aliqū actū vltiorē. aliqū possit esse p^{se}fectus in infinitum in substācijs mālibus. vt quēz possit cē p^{se} alterius g⁹ multo magis ange⁹ ē p^{se}ie subsistens fm intellectuz p^{se}dictuz. Nec rō. pcedit ex medio cōi qz mediuz illud qd est p^{se}ie subsistēs eq⁹ pcludit p^{se}mo de igne si cut de angelo. imo de quocūq⁹ qd est p^{se}plete in aliq⁹ spē sube. Vinc p^{se} q⁹ nō vmbile non ē oria distinguēs angelū ab aia. qz est cōe angelo 7 igni. Dicēt p^{se} q⁹re aia sepata nō est p^{se}ona. l. 3. n. n. sit nata inherere. 7 iō sit ens p^{se} 2° p^{se}dicto. l. 3. etiam possit esse ens p^{se} p^{se}mo. i. solitarie non tū p virtutez cāe extri sece sic pōt accūs vlt⁹ forma māl is. sed vtute nē sue sibi terelictē. 7 hoc qz nō necōio xpendet a mā in p^{se}io. suo esse tū non pōt esse ens p^{se} 2° p^{se}dicto. 7 so lum illud quod est sic p^{se}ie ens dicitur supposituz. in nā autē intelligibili d^r p^{se}ona. 7 sic est p^{se}ona incōicabilis quia sibi repugnat cōicari nō tū vt vlt⁹ sin gularib⁹. l. 3. vt forma mē actuande p^{se} ipam. 2^a ratō ad pposituz est bec. qe qd pōt esse forma subalis hoc sibi cō perit imediate p essentiam suaz. s. posse

dare actuz simpliciter ipi materie. quia 8. meth⁹ p^{se}. q⁹ non est alia ratō quare hoc possz facere p^{se} vnuz cuz mā: ni si qz hoc est p^{se} actus 7 illud p^{se} potē tia. 7 hui⁹ non est aliqua ratō vltior nisi p^{se}ia ratio hui⁹ 7 illi⁹. g⁹ cui repu gnat esse actum mē hoc p^{se}ie repug⁹ sibi p rōnem p^{se}iam. p^{se}ia ista pbat^r qz maiori p^{se}fectioni attestat^r q⁹ alicui r⁹ pugnat esse forma mē: q⁹ sibi pue niat. si g⁹ non potest hoc sibi cōuenire nisi p suā p^{se}ia rōnez. sequit^r q⁹ cui re pugnat maxime repugnabit p^{se} p^{se}iaz rōnem formales ipius. Si igit^r ratō p^{se}ia quidditatiua angeli cē nota: per illam ppter quid possit ostendi. q⁹ sibi repugnat informare mām. Illa rō l. 3. ostendat qd mediuz esset p^{se}iaz ad p^{se}clusionē si ipa esset vera: tū non ostē dit p^{se}clusiones esse veras. vnde negās eam diceret q⁹ non repugnat huic in formare. nec essentia sua p^{se}ia est ratō p^{se}ie repugnantia. Ideo vltius p^{se}fir mat^r ratō sic. cuilibz actui simpliciter p rōnem p^{se}iam vel cōuenit ap^{se}itū ad p^{se} informandū vel repug⁹ informare de essentia angeli non est dare p^{se}num. g⁹ 2°. 7 tunc vltra vt argutum est: ipa essentia est p^{se}ia ratō repugnantie. p batio mī. aptitudo non est sine actuali tate qn sit imp^{se}fectio aliqua. 3^a ratō possz poni talis. ordo p^{se}fectionis in for mis videt^r esse p recessum eaz a mā. si ent actus p^{se}fectioz plus recedit a potē^a s. aia intellectia tantū recedit a mā q⁹ nē sue relicta pōt habē esse suuz p^{se}iaz sine ea. g⁹ angelus qui ē p^{se}fect⁹ quacūz aia intellectia plus recedit a mā l. 3. nō videt^r q⁹ plus possit recedē nisi sibi re pugnet in esse mē. ista ratō non videt^r multū p^{se}bare qz multiplex dat^r excel lentia actus ad actuz alia q⁹ ista sic re cedere a mā. imo aia intellectia l. 3. pos sit esse sine mā: tamen ita p^{se}fecte potest vniri materie sicut aliqua forma infe rior. ita diceret^r q⁹ angelus potest qui dez esse sine materia etiam p^{se}fectiozi modo q⁹ anima intellectia. sed tam potest esse in materia. quia licz xpen dere a materia sit imp^{se}fectionis: nō tū ē euident^r q⁹ posse cōicare actualitatē

sua mē sit impfectionis. et scipue quā
 do talis cōicatio potest esse sine depen
 dentia. sicut ponetur in pposito. 4^a
 ratio videtur sumi fm aliquos ex ope
 ratione angelī que est intelligere. et h
 sic. intelligere est operatō imālis. et in
 tellectus est potentia imālis. et ulterius
 gñā intellectualis est nā imālis. Prīa
 pñia pbat per hoc. qd operatio inest
 opanti fm potentia. pñiaz vt p rōez
 primā operandi. et p pñis si potentia
 sit mālis illa operatio non est imālis.
 2ª pñia pbat qd potentia non exce
 dit substantiam et videtur ista pñia pci
 pue tenere de natura illa que est me
 re intellectualis cuiusmōi est natura
 angelica. non sic manifeste tenet de na
 tura que est diminute intellectualis. et
 cum hoc sensitiua quantū ad aliquā
 potentia. sicut est aīa nostra. qz illa de
 pendet a mā in operando. saltem ali
 qua operatōne. s; nā mere intellectu
 lis nullo mō dependet a mā in operā
 do. nec p pñis in essendo. Videtur etiā
 pñia a pmo ad vltimū cōfirmari per
 cōmentum ppositionis penultime de
 causis vbi habetur. Impossibile nāqz
 est vt sit res cuius substantia cadat sub
 tempore. et eius actio sub eternitate. sic
 enī eius actio melior esset ipius sub
 stantia hoc est impossibile. Primum
 autē pbat ex obiecto. qz ab obiecto
 actus quilibz recipit spēm et pfectio
 nez. nunc aut obiectū intellectus in
 qstū huiusmōi a materia abstrahit
 qz forme in mā sunt indiuiduales qz
 non apprehendit s; qz huiusmōi. Si
 huic ratio inister qz simili ratioe pos
 set concludi p operatōnem et ulterius
 p potentia qz aīa intellectiua est imā
 lis. et tamē p est falsa. hoc est qd non ē
 pfectio materie. licz fm aliquos vera
 sit de imateriali hoc est non cōposita
 ex materia et forma. Diceret qd bñ
 potentia intellectiua est immaterialis
 et etiā anima hoc modo est imateria
 lis quia non est inersa materie nec a
 materia totaliter apprehensa. et hoc de
 clarat quia quāto forma est nobilioz
 tanto magis dñatur materie corpora
 li. et minus ei cōiungit et magis eam

44
 sua virtute excedit. anima autem nra
 vltima est in nobilitate formarum. vñ
 in trā sua virtute excedit mām corpo
 ralem. qd habz aliquaz operationes et
 virtutes in qua nullo modo cōicat cū
 materia corporali. et hec virtus dicit
 intellectus. Contra istud. homo nō
 est homo fm animaz sicut p animam
 nisi fm q anima informat mām. ergo
 nec operat operatōne pñia hominis
 fm animam nisi vt anima informat
 materiaz. et vel non intelligit fm aīaz
 vt fm formaz que sit pñiaz huius
 operatōis. vel intelligit fm eam vt in
 format materiaz. Prīma ppositio p
 bat. quia cōpositum non est illud qd
 est nisi ex partibus. et hoc non vt diui
 sis. s; vt vnitis. vt patz ex. 7. meth^o re
 spectu huius syllabe ab. ce. a. et b. et ita
 vniuersaliter de partibz et toto. nec so
 lum est hoc verū de partibz materia
 libus quas vocat ibi elementa. sed et
 de partibus essentialibz. que sunt ma
 teria et forma. cōpositum enim ex hoc
 vnū est. quia hoc est potentia et illud
 actus. sicut vlt. 8. meth^o. hoc est quia
 vna pars que est potentialis informa
 tur. et alia que est actus informat ipaz
 Item 2^a contra idēz. Anima fm su
 premū gradū pfectionis sue essentia
 lis informat materiaz. sed intelligere
 non potest ppetere sibi s; aliquē gra
 dū superiorem qz sit supremus. non q
 ppetit sibi vt excedit materiam. intelli
 gendo pcedere nō informare. pma
 pz qz alioquin homo non esset supre
 mus eius corporale. nec p pñis. pñiū
 angelo in ordine spēz. quia non esset
 actu formaliter p illud quod est supre
 mus in anima intellectiua que est. pri
 ma forma angelo. De ista 4ª ratio
 ne vidēdū est pmo de ante. Illud an
 tecedens. qd intellectio est operatio i
 materialis. potest intelligi tripliciter.
 Uno mō p oppositum ad operatōnes
 sensitiuas. que dicuntur organice. quia
 exercent p organa determinata. et sic
 materiales quia requirunt determinata
 partes corpori determinate cōple
 xionataz. et p op^m intellectio est opera
 tio non organica. non. n. p aliquā pte

corporis determinata exercet. et hoc
 modo intellectus dicitur esse nullus par
 tis corporis actus. intelligendo sic ut
 in qua parte vel per quam partem proprie
 exerceat operationes suas sicut poten
 tia sensitiva. Sed ex illo intellectu ante
 cedentis non videtur sequi immaterialitas
 forme. forma enim pure materialis dum
 tam sit visioformis in toto et in qualibus
 parte non dicitur operari per organum.
 sicut ignis non dicitur operari per organum
 et promotor. 7 membris. super illud ergo si
 cut dictum est. Virtutes iste assimilantur
 intellectui in hoc quod non agunt per or
 ganum. et loquitur de virtutibus que sunt
 in feminibus. et paulo post. virtutes que
 sunt in corporibus animalium agunt
 per instrumenta determinata et membra
 propria. virtus autem formativa non agit
 per membra propria. et ratio huius est:
 quia sola forma dicitur principium opera
 di organice. que scilicet quodammodo illimita
 ta in agendo: potest esse principium dis
 formium actionum que tamen non pos
 sunt elici nisi mediantibus partibus dis
 similibus. et ideo requiritur quod perfectibile
 a tali forma habeat partes dissimiles
 per quas operationes ille organice exer
 cent. et talis forma est proprie sola anima que
 propter sui perfectiones ultra formas infe
 riores potest esse principium plurium ope
 rationum per ipsam convenientium suo to
 ti. et ideo requiritur per suo perfectibili ade
 quato corpus habens partes maiorem
 dissimilitudinis que convenient pluribus
 operationibus dissimilibus quare
 potest esse principium. Immo ex illo in
 tellectu animis videtur posse argui quod intel
 lectio est operatio eque materialis sicut
 visio. quia visio potest exerceri per par
 tes materiales determinatas. intellectus
 autem non per aliquam partem sed est totius
 primo. non enim manifestum est intelligit sicut homo
 sed si anima non est perficiens totum possit
 esse principium intelligendi: ergo ipsa ut per
 ficiens quacunque partem eque possit
 esse principium intelligendi sicut ipsa ut
 perficiens totum. et tunc dici posset ita di
 gitus intelligere sicut homo. quia ita
 esset in actu per formam ut est principium
 intelligendi. Si ergo totum est eque ma

teriale sicut pars vel magis sequitur quod
 ista operatio que non petit forme nisi
 si ut est in toto sit eque materialis sicut illa
 que sibi competit ut est in parte. 2o
 ad hoc operatio que competit forme ut
 est quodammodo illimitata perfectio si con
 cetur materie vel toti: concetur ei quod
 est in actu per formam sic illimitatam:
 tale est totum et non aliqua pars. et re
 spectu anime intellective cui ut sic illimita
 ta est competit intellectio. Alio modo pos
 set intelligi animis quod intellectio est immaterialis
 terminative. hoc est tendit in obiectum
 abstractum a materia. et in hoc intellectu vi
 detur animis probatum fuisse per immaterialitatem
 obiecti. sed ista probatio non concludit
 immaterialitatem simpliciter etiam terminative
 sine obiective: quia si omnes quidditates
 rei materialis potest esse per se obiectum intel
 lectus nostri. sed tantum si requiritur in ob
 iecto immaterialitas: hoc est abstractio a ma
 teria individuali. et ex hoc sequitur quod
 operatio sit immaterialis terminative. Sed
 est indubium ad obiecta singularia ma
 terialia. et tunc ad habendum conclusio
 nem intentam oportet probare quod opera
 tio que respicit universalem per obiectum non
 posset aliquo modo concitari materie.
 Tertius intellectus animis est iste intel
 lectio non est primo alicuius materialis tan
 quam primi receptivi. sed eius receptivum
 primum et proprium est forma non illa
 totius que est quidditas sicut est huma
 nitas. sed illa que est simplex et altera per
 compositi. quolibet autem operatio sensiti
 va est primo composita ex materia et for
 ma sicut proprium receptivi. sicut pars in
 principio et sensu et sensato. non enim ipsa anima
 est immediate receptiva visionis: sed ipsa
 organum quod est compositum ex anima et
 determinata parte corporis est prima
 ratio recipiendi visionem. nec est anima nisi
 aliquid anime nec illa forma mixtionis
 que est determinata parte corporis sed
 forma totius organi eo modo quo hu
 manitas est forma totius hominis est
 prima ratio recipiendi visionem. Ex
 hoc patet quod si organum dicitur illa pars
 totius animalis in qua tanquam in pro
 ximo receptivo recipitur sensatio: orga
 num dicitur aliquid compositum ex anima

ut est principis talis operationis: et ex parte corporis sic mixta. et tunc patet quare oculus cecus non est oculus nisi si fiat quid. quia non est nisi altera pars compositi quod natum esset dici oculus carens alia parte qua cōplete oculus est oculus. Ex hoc etiam patere potest quod si potentia dicatur illud quod est ratio. prima recipiendi actum: potentia visiva nō erit aliquid. scilicet anime sed vel erit forma totalis ipsius organi: vel aliquid presequens illam formam. Patet etiam quare anima separata non potest sentire: quia non habet receptivum sensationis quod est organum. nō formalem rationem recipiendi que est forma totalis ipsius organi. Per oppositum est de intellectu quia receptivum eius. primum et prima ratio formalis recipiendi eam: est anima vel aliquid ex parte anime scilicet non includendo aliquam materiam et propter hoc possunt ipsa cōpetere anime separare. quia ibi manet. primum eius receptivum. Secundum etiam istius tertium intellectum qui plus cōtinet veritatis intelligit est operatio immaterialis. quia primum receptivum habet non includens materiam. solum corporales. et ideo sine tali materia potest ipsa operatio haberi. nunc autem potens habere operationes sine materia potest habere eam sine materia. si natura illa cuius est ista operatio. propria potest habere esse sine materia. Ex hoc ergo medio. scilicet operatione potest concludi ipsius nature talis immaterialitas hoc est a materia in essendo separabilitas. non autem illa immaterialitas ulterius que est impossibilitas informandi materiam. et hoc est rationabile quod ex intellectione que est medium commune anime et angelo possit concludi immaterialitas communis utriusque. De tertio principali obijciunt contra primam rationem. quia ex. et methaphysica. forma est magis ens quod compositum. ergo illa non ordinatur ad esse totius tanquam ad aliquid perfectius. Preterea ipsa aliter et anima videtur quod ipsa sit per se subsistens. quia ipsa per se operatur. operatione. n. quia oppositum operatur per se non appetit soli forme. anime autem separate

45.
appetit intelligere. Preterea esse anime est esse compositi quod non ordinatur ad illud esse. Aliis probatur. propter hoc enim anima humana remanet in suo esse. totius esse destructo. non autem alie forme quia hoc idem esse quod est totius: est ipsius anime non sic in aliis. Preterea hec aqua potest esse pars alicuius totius aque et ita est ordinabilis a esse perfectius quod sit eius participative et per prius hec aqua nunc non est per se subsistens. Preterea idem non repugnat eidem nisi per eandem rationem repugnat. si ergo angelus repugnet informare materiam: hoc est per aliquam unam rationem in angelo propter quam sit ita repugnans. non ergo sunt duæ rationes. una communis si cut. percellit primam rationem: et alia propria sicut percellit secundam rationem. Preterea si per philosophos celum videntur esse animatum. non autem potest poni ibi anima intellectiva. quia intellectiva inferior angelo non potest perficere corpus nisi perficiat finem perfectionem vegetative et sensitivæ quas includit. vel nisi ille si sint distincte: simul perficiant. Preterea angelus quicquid sumit sibi corpus per quod exercet actus vite. ergo cum agere presupponit esse dabit illi corpori esse vivum. et per prius informabit illud. Ad ista quinque. Ad primum non intelligitur prius et magis finem perfectiones sed finem principalitates et independentiam quia esse principij principalioris est independentens respectu principij et respectu principij minus principalis. Ad secundum quoniam ista ponatur ratio fundamentalis per conclusionem istam quod anima intellectiva est subsistens. tamen conclusio non videtur vera loquendo proprie de subsistente. eo modo quo prius dictum est quod ens per se tertio modo ibi accipiendo dicitur subsistens sed nec anima intellectiva unita est per se subsistens. id est solitarie sicut accidens in altari dicitur per se ens. quia tunc unita non informat corpus. separata enim quia sic est per se ens non informat. si ergo unita esset sic per se ens cum dem modum essendi haberet informatum et non informans. Ad rationem ergo illam intellectus que est operatio immanens in operante potest dici appetere per se alicui duplici

Uno modo sicut primo susceptiuo.
 Alio modo sicut remoto. exemplum. primo
 modo superficies dicitur alba. 2. modo non
 sed bene dicitur homo est albus. sic anima
 dicitur per se intelligere tanquam proximum re-
 ceptiuum intellectus. sed non primum
 quando est unita. quia quando est unita est
 ratio finis quare intellectio conuenit homini
 tanquam toti per formam. homo autem dicitur
 per se intelligere tanquam receptiuum remo-
 tum. quia non recipit intellectiones nisi
 per hoc quod anima que est eius forma. primum
 recipit eas. quando accipit in materia. quod per
 operatur est per se subsistens. verum est de per
 operante. quod sic operatur quod non est
 ulterius alicui ratio operandi illa ope-
 ratione. Si autem non esset subsistens sed
 forma informans non posset operari
 quoniam ulterius esset ratio operandi suo to-
 ti. sed isto modo bonum est falsa quod anima per se in-
 telligit. hoc enim non est verum nisi eo modo
 quo operatio conuenit forme sicut pro-
 ximo susceptiuo. Et ista pars quod
 intellectio est immaterialis. scilicet non quod non
 sit ipsius anime unita. prout informat materiam
 sed quia ipsa est solius anime et primum su-
 ceptiuum. totum autem compositum tanquam remo-
 tum susceptiuum et tantum finem primum formale
 sui. Ad aliud. habens enim idem esse
 non videtur simpliciter imperfectum per hoc
 quod non conueniat alteri illud esse. si ergo anima
 esset idem esse quod totum. quare anima
 separata esset imperfecta in essendo. cum
 tunc nihil sibi tollat nisi quod suum esse
 non conueniat alteri. quare etiam idem esse
 habens anima esset imperfecta in essendo et
 totum habens idem esse esset perfectum in essen-
 do. quomodo etiam manet esse totum nisi
 maneat totum habens illud esse. Adico
 ergo quod esse anime manet idem dum anima
 manet cum illo esse. et hoc siue sit compositum
 siue separata. et consimiliter videtur quod
 esse totius non manet idem nisi dum
 totum manet idem illo esse. quia nullum
 esse actuale videtur manere idem: nisi il-
 lo actualiter habente illud esse. Videtur
 ergo ista neganda quod esse anime est idem
 quod esse totius. quia habens esse videtur
 pars habentis esse. consimiliter videtur esse
 se habere ad esse. Et illa probatio que
 adducitur ad oppositum. scilicet quod anima re-

manet in suo esse non sic alie forme. si
 concluditur oppositum. imo oppositum.
 ideo enim remanet in suo esse: quia esse ei
 est omnino incorruptibile. et per se. et per accidens
 videtur antequam corruptibile si esset idem
 cum esse compositi. compositum enim vere
 corrumpitur. sicut enim generatio vide-
 tur terminari ad esse generati: ita esse
 corrupti videtur esse terminus a quo
 corruptionis. et per primum non manere.
 Alie autem forme materiales non ma-
 nent in suo esse corrupto toto. non quia
 esse earum fuit aliud ab esse compositi
 corrupti. sed quia ipse corrumpuntur
 per accidens. hoc autem est vel quia agens
 corrumpens per principium suum acti-
 uum contrarium illis attingat illas et con-
 traria: vel saltem attingit compositum
 corrumendo ipsum et forme tales sunt in-
 separabiles a composito in essendo.
 neutrum autem istorum verum est de anima in-
 tellectiva. Si etiam ut isti dicunt anima in-
 tellectiva sit incorruptibilis quia esse
 per se conuenit forme que est actus. quod
 autem finem conuenit alicui inseparabile est
 ab illo. sicut impossibile est quod forma
 separet a seipsa: sic impossibile est quod for-
 ma subsistens desinat esse. Si inquam ista
 sit ratio incorruptibilitatis anime in-
 tellective: sequitur quod non est incorrupti-
 bilis propter hoc quod idem est esse eius
 et totius. est enim separabilis a toto ma-
 nens tamen inseparabilis a seipsa.
 Potest tamen ad clarius videndum
 responsiones ad duo argumenta predicta
 distinguere de esse. vno modo esse po-
 test intelligi illud quo primo formaliter
 aliquid recedit a non esse primo autem
 recedit a non esse: per illud per quod
 aliquid est extra intellectum et potentia
 sue cause. hoc modo cuiuslibet enim ex-
 tra intellectum et causam est proprium esse.
 Alio modo dicitur esse ultimus actus
 cuius. non aduenit aliquis alius datus
 esse simpliciter. et ipsius dicitur simpliciter
 habere esse cuius primo conuenit esse sic
 dicitur. primo inquam: sic quod non sit alicui
 alteri ratio essendi illo esse. Isti modo
 compositum perfectum in se dicitur esse et ratio
 illud. per autem est de esse per accidens vel
 magis proprie participare illo esse totum.

sic igitur solum ppositum est pfe ens ac
 cipiendū esse 2° modo. Alia autē intel
 lectina non dicitur subsistens nisi ipso
 pte 7 s3 quid lz dicat ens 7 pfe ens
 p modo accipiendū esse. 7 hoc p res
 pōsiōe ad pnum arg^m. Per eandē
 distinctiōem p3 ad 2^m. qā pmo^o ac
 cipiendū esse forme 7 totius non ē idē
 esse oio. 2° est idem esse. sed illud non
 est vtriusq; eodem mō. s3 totius pmo
 7 ptiis participat. Ex hoc patz qūo
 aia separata dicitur imperfecta in essen^o.
 quia eo modo. q ipa est vnita pōt di
 ci pfecta in essendo. non essentialit^r 7 p
 marie s3 picipatue suo quidez ppro
 esse est eque pfecta separata 7 pūcta
 s3 pūcta pfecta est esse totius picipa
 tiue lz non pmarie. 7 qstū ad hoc: se
 parata est imperfecta. quia carz ipō esse
 totius. 7 possz dici q ista imperfectio est
 imperfectio simplicit^r. quia caret illo esse
 quod est pfectio simplicit^r. licz non p
 pria. imo ipa est a^r perfectō qd esse ei^o
 propriū. quia includens illud esse.
 Non igitur dicitur forma imperfecta ex h
 solo q non cōicet suam pfectionēz al
 teri. sicut nec ipa pficit in hoc qd cō
 municat. sed dicitur imperfecta ex caren^a
 pfectionis esse totius. que carentiā cō
 comitat illud non cōicare. Ad 4^m
 illud quod potest esse pars integralis
 omogē^a totius 7 si participet esse eius
 quādo est in toto: 7 non participet qd
 do est extra totū. tam separatiū non
 dicitur imperfectum. qz habz esse eque p
 fectum cum illo esse qd potest partici
 pare. vnde non dicitur ppe ordinabile
 ad esse totius sicut illud quod natum
 est esse pars essentialis pfe ordinabilis
 ad esse illius cui^o natum est esse aliqd
 nec potest esse in se aliqd eiusdez ra
 tōnis cum illo. Ad aliud dico q in eo
 dez possunt plura includi quozūz cui
 libz fm ppiam ratōnem etiaz alio cir
 cūscripto repugnat aliquid idem. 7
 tunc quodcumq; illoz potest esse ratō
 repugnantie illius includentis ad ali
 ud. Exemplūz homini p ratōnem sub
 stantie repugnat q sit albedo est quo
 cumq; alio circūscripto. item p rōem
 rationalis. illa s ppositio est neganda

96.

q vnu vni non repugnat nisi p vnā
 rōnem repugnantie. s3 si addat non
 nisi p vnācam ratōnem primaz distin
 gui potest. quia ratio repugnantie vni
 extremo competit illi cui est ratō repu
 gnandi. 7 alteri repugnat. vel q pmi
 tas ista referet ad istam cōuenientiam
 7 tunc illa erit pma ratō repugnantie
 que pmo pūctit isti 7 cum hoc repu
 gnat alteri. vel pmitas ista refertur ad
 repugnantiaz 7 tunc illa erit pma ra
 tio repugnantie que pmo opponit illi
 7 cū hoc conuenit illi. 7 vtroq; modo
 potest distingui de pmitate cōitatis. 7
 perfectōnis. Quātū ad pmitatem
 cōitatis prius repugnat substantie eē
 quantitatē qz animal. e^o tamen qz
 tum ad pmitatez pfectionis. quia aīal
 plura includit ppter que repugnat si
 bi q sit qstias qz substantia includit
 accipiendū tamen vniiformiter pmita
 tem vera est ppositio. q eiusdē ad idē
 vna est pma ratō repugnantie. 7 ex h
 sequit q non pcessit vtraz ratio po
 sita ad cōclusionēz ex ratōne repugn
 tie pma eadem pmitate. qd concedo.

Similit^r qstū ad pmitatez cōitatis
 pus competit homini esse subaz qz ra
 tōnalem. 7 qstū ad pmitatez pfectō
 nis est e^o. Sed si arguat idēz nō cō
 pectit eīdem nisi p eandēz rōnem. q si
 milit^r est de repugnantia. R^o non ē
 simile. qz multis cōiter non conuenit
 idem pdicatūz saltem qd non ē de cōn
 tia coz nisi p idem cōe eis. sed multis
 repugnare pōt idē non p aliquid cōe
 eis. Exemplūz. repugnat homini 7 al
 bedini eē angelūz. 7 lz forte homini 7
 albedini sit ens cōe: tamen non est ra
 tō istius repugnantie. quia conuenit
 angelo. Exemplūz manifestū. lapidi
 albedini. chimere. repugnat esse eum
 non tamen per aliquid cōe sicut ma
 nifestum est. Ad argumē^m pinci
 pale nego pñiam 7 ratio est. quia pri^o
 potest esse ratio repugnandi alicui ne
 insit sibi: quod si inesset esset posteri
 us. sicut repugnat homini esse rudibi
 lem. 7 illud quo formalit^r homo est ho
 mo est ratio illius repugnantie. 7 tam
 rudibile si inesset: esset posterius hoīe.

sicut passio est posterior suo subo. Et igitur prius simpliciter nectio eam repugnante. sic. scilicet quod contradictio est illa coniunctio. non sic nectio potest esse ratio. puenientie alie posterioris. sic. scilicet quod contradictio sit illa non uniri. quia non est contradictio abso- prius separari a suo posteriori. Ad propositum formam maiorem separari a maiore non requirit nisi quod forma non sit simpliciter nectio ratio sue unionis ad maiorem. quod verum est. quia est entitas absoluta et ita potest non illa unio nec. scilicet formam maiorem ut angelum posse uniri maiori ponere aliqua uniri quorum unum est ratio repugnante. ut ostensum est in solutione questionis.

De secundum

questus an deus possit species in eucharistia puertere in aliquid per se. arguitur quod non. quia non potest aliquid puertere in aliud nisi bene aliquid eodem. iste species non habet aliquid eodem cum aliquo per se. et ideo. perbat si nihil maneret eodem. esset ista species. ceterum adhibita. et non puerfio. b. perbat quia iste species non habet subiecta subiecta nec est maiorem quod est primum subiectum in his que transmutantur ad invicem. Contra. non potest istas species puertere in aliquid non per se. sed deus potest illas puertere in aliquid per se. ante per se. quia iste species puerturnt per actum nutritiois in substantiaz nutriti ita quod ex eis. virtute nature generetur caro non per se. quia si per se magis haberet propositus. similiter ex eis virtute ignis posset generari ignis. et virtute celi posset generari aliquod animal per putrefactionem. Probatio prima. magis videtur potentia divina posse super istas species ut puerteret in per se. quia potentia nature in non per se. quia potentia excedit potentiaz in infinitum. per se. et ita termini et non per se. non variat rationem termini in infinitum et ideo. Questio ista non querit generaliter de possibilitate totalis conversionis unius in aliud. sed specialiter de conversione inter tales terminos de quibus est specialis et propria difficultas. Ad cuius solutionem propriam videndum est per se si in istis terminis et quod

bus querit sit aliqua specialis ratio impossibilitatis ad conversionem totalem. Et hoc videndum est primo ex parte illius termini a quo quod dicitur quod sita separata. et ex parte termini ad quem. quod intelligitur per se quod est aliquid per se. et ex parte conversionis qualis est ista conversio. puta si illa forma quod tangit argumentum sit adhibita.

De primo dico

quod non est aliqua specialis ratio impossibilitatis in quod sita separata quoniam ipsa possit eam converti in quodcumque sicut posset aliud creatum. ubi ponitur conversio totalis esse possibilis. hoc potest ad presens breviter ostendi sic. illud agens eque potest quodcumque terminum in quodcumque totaliter convertere. quod in virtute sua activa habet utrumque terminum eam totaliter quantum ad esse et non esse. et est quodlibet nectio eodem comitans utrumque terminum in essendo et non habet quodcumque duo creata eam isto in sua potestate siue potentia activa et ideo. perbat per se. totum aliquid deo tenetur cathe et significat idem quod perfectum ex partibus. Aliquando sine cathe et significat idem quod quilibet pars. In generatione finis per se primo et generatione conversio est totius in totum hoc intelligitur primo quia tunc corrumptur quod generatum est per se unum. et ideo vere totum. In generatione vero quod quod qualis est in alteratone vel augmentatone ibi generatum non est per se unum per se per se. metba. c. 6. Non sit inquit quale sed quale lignum. nec quantum sed quantum lignum. et ideo ibi genitum non est vere unum. In proposito vero intelligitur conversio totalis siue totius in totum accipiendo totum sine cathe. et tunc quod sic convertatur compositum in compositum. ut maiorem in materia. et forma in formam. a. sic exposita probatur. quia agens quod eque habet in virtute sua activa utrumque terminum conversionis quantum ad aliquid partiale in eo. eam potest unum in alterum puertere conversione partiali. sic. n. gnans quod habet in virtute sua activa formam b. corrupti et formam b. geniti per illud in illud puertere conversione partiali quod est forma. sic illud agens quod eam habet

in virtute sua formam huius corrupti
 7 formam huius generi eque potest p
 tialiter puertere illud corrumpendo
 vel generando. 8 pari ratione agens
 quod eque habet in virtute sua actiua
 vtrunq; terminu istu 7 vtrunq; illu
 7 hoc quantum ad quodlibz vtriusq;
 7 quantum ad quodlibz necessario co
 comitans vtriusq; in essendo: eque po
 test vtriusq; istum terminum conuertere
 re in illum conuersione totali. tale aut
 agens est deus. 2° sic. eodem modo
 potest aliquid conuertere in aliud quo il
 lud potest succedere isti. nunc aut vir
 tute diuina potest quodcumq; creatu
 fm se totum 7 quodlibz eius succedere
 re alteri creato ergo 2°. Contra illud
 obicit pmo sic. quia fm hoc deus pos
 set eque puertere substantia corporea
 in substantia incorporea. 7 vna in
 corporea in aliam sicut potest conuertere
 vnam corporea in aliam corpore
 rea. pna p3. q2 poten^a diuina eque
 habet terminu vtriusq; s3 pns e fal
 sum. hoc pbat pmo p Aug. sup gen.
 i. 7. Omne corp⁹ in omne corpus pos
 se mutari non asserunt qui asserunt
 corpus aut aliquod puertere in aiaz fie
 riq; natura incorporea nec quen
 qua sensisse scio. nec fides habet. In
 eodem li. etiaz. c. io. z. 4. vel. 26. exp^lius
 habet idem. omne inquit corpus i o
 corpus mutari credibile est. quodlibz
 autem corpus posse mutari in aiam
 credere absurdum est. Preterea Boe
 tius li^o de duabus naturis 7 vna pfo
 na xpi in parte qua disputat contra
 Eneites dicit neq; corporea substan^a
 in incorporea mutari posset nec in
 corporea in se inuicez pprias formas
 mutant. sole. n. in se mutari possunt q
 habet vni⁹ nature subiectum eode. bec
 ille. 2° instat contra istam rationem
 quia euz non solum substantie create
 s3 quecumq; create eque subsunt vir
 tuti diuine: sequeretur q si aliqd crea
 tum posset deus totalit^{er} puertere in aliqd
 creatum: q hoc eque posset de quibus
 cumq; creatis. 7 tunc sequeretur multa
 q videntur inconuenientia puta q suba
 posset conuertere in accis. 7 ita posset sic

47
 ri inherens. 7 absolutum posset puer
 ti in respectum 7 ita posset habere
 duos terminos. 7 pari ratione 2° in
 vtraq; conuersione. Tercio instat
 contra istam rationem. quia q agens i
 virtute actiua habeat totalit^{er} vtrunq;
 terminu non infert nisi q potest tota
 lit^{er} istum destruere quod est annihilare
 7 illum totalit^{er} pducere. quod est crea
 re. S3 hoc creare 7 illud annihilare no
 est conuertere hoc in illud. g. 2°. Ad
 ista. Ad pnam. in 2° Aug. ibi. pbare
 q aia in prima pductione non sit p
 ducta ex aliquo corpore sicut ipse pce
 dit 7 pmo p vias diuisionis ex singul^{is}
 corporibus 7 tandem summatis ex o
 corpore p illud quod allegatu est. cor
 pus puertere in aiam 2°. Productio aut
 pmaria no habet opus miraculosum
 s3 talis est qualis ppetit reb⁹ pducti.
 Non vult g negare q deus posset co
 nuertere cor⁹ in aiaz: s3 vlt dicere q hoc i
 pma reru pductione non sit factum.
 vel non potuit fieri fm modum illius
 pductionis. quia illa non erat miracu
 losa s3 considerans naturis rerum. pdu
 ctarum. hoc est ex intentione Aug. ibi
 dem. Si arguat ex verbis Aug. quia
 dicit omne corp⁹ posse mutari in omne
 corpus sed non in aiam. non est aut
 pmiu possibile nisi per omnipotentia
 diuinam. s3 nec 2° p illam est possibile.
 quod est ppositum. R^o si aliquid e
 impossibile vbi concurrunt multe ra
 tiones impossibilitatis: quodcuq; aliqd
 vbi deficit aliqua istar^{um} r^onum pparat
 ad istud potest dici possibile. no abso
 l^u respectu b⁹. vbi g^o. Si lapide e im
 possibile vidē. 7 aial excecitu e ipossi
 bile vidē 7 catulu an nonu die ipossi
 bile e vidē. In istis sp⁹ poster⁹ e possibi
 le resp^u p^ois q2 no remanet r^o illa q
 e p^oia resp^u impossibilitat^{is} i priori.
 P3 discurre^{re} p r^oes impossibilitat^{is} in
 istis ex^oplis. Ad ppo^o igne puertere in
 ce^o mltas bz r^oes impossibilitat^{is}. puta
 q2 n^o hnt ista corpea pna^o transmutandi
 sciue^o cuiusm^oi sit q^oitates actie 7 pas
 sine forma^o l^o v^oua^o oppo^o. non et hnt
 subz receptu transmutatois adiuice. n^o
 p^o istas r^oes solas e impossibile cor⁹

pueri in aiam: sed ppter aliam ratio-
 nez repugnantie. que. scilicet qd vnus est
 extensum aliud non. 7 sic non conue-
 niunt in aliquo quod natu est mane-
 re comune in transmutatione vnus
 corporalis in aliud. quia corporale no
 transmutat in aliud nisi p alteratōez
 que recipit in corporali 7 modo extē-
 so. 7 ita nec pductum pducit nisi vt
 extensu 7 habes mo^m extensi. Ad
 aliam auctoritatem que est Boetij. di-
 co qd intentio sua est quod nō sunt cō-
 uertibilia in se invicem nisi que habent
 materiam cōmunes. nec bec oia: sicut
 ait ibi. s. ea tñ que in se facere 7 pati
 possunt. vnde dicit ibidez qd non pōt
 es in lapidez pmutari. non q loquitur
 de quacunqz cōuersione possibili vco:
 sed de puerione que requirit materiā
 cōmunes. imo 7 vltra hoc etiam qua-
 litate s actiue 7 passiue oppositas.
 que sufficiunt ad pueriones mere nā-
 le. quia aliter intelligi non potest qd
 non possz cōuerti in lapidez nisi de cō-
 uersione naturali 7 non quacunqz s
 immediata. Si obijcias qd sic intelligen-
 do dicta sua non potest habēi 2° quā
 intendit probare. s. qd humanitas non
 posset cōuerti in ceitatez. quia fm pre-
 dicta ex pmissis suis non poterit predi-
 ca 2° cludi nisi de cōuersione immedi-
 ata que possz fieri virtute nē. de tali cō-
 uersione non fuit ptradictio inter ipz
 7 enticem. R^o ratio Boetij in pmissis
 suis non plus cōcludit qd qd dicitur ē
 s. s. qd nā humana non pōt cōuerti in
 diuinitatez tali cōuersione que requi-
 rit subiectū cōc 7 pncipia agēdi 7 pa-
 tiendi mutuo in cōuersis. s. vt habea-
 tur 2° quaz intendit. s. qd p nullam po-
 tentiaz pōt humanitas cōuerti in di-
 uinitatez. oportz addere istaz pponēz
 diuinitas non min^o excedat actiuam
 potentiaz qd cunqz cātinam in ratōne
 termini qd vnum ens nāle excedit qd
 cunqz potentiaz nālem pparatum ad
 aliud ens nāle. p3 hoc ppositum cum
 diuinitas sit infinita 7 incābilis nullo
 modo potest esse terminus potentie cā-
 tine. quodcunqz aut creatum potest cē-
 ter min^o potentie cātiue 7 hoc non tñ

absolute s3 pparatū ad quodcunqz ali-
 ud ens creatum tanqz succedens illi.
 tunc fiat ar^m Boetij p locum a maio-
 ri. si p totaz potentia creataz non pōt
 es immediate mutari in lapidez. q mto
 magis vel eque non potest p qscunqz
 potentia actiuam natura creata puer-
 ti in diuinitatez. Ad illud de substā-
 tia 7 ente absoluto cōcedi potest con-
 clusio q inferet. qd suba potest cōuerti i
 accidens. 7 ens absolutu in ens respe-
 ctiuu non tam sequit^r qd substantia i
 berebit manens substantia. qz vterqz
 termin^o cōuersionis habebit ppiū
 moduz effendi sibi cōuidentez. ita qd
 termin^o a quo si fuerit substantia ha-
 buit moduz p se effendi. terminus autē
 ad quez istius cōuersionis si fuerit ac-
 cidens habebit ppiū modum sibi
 cōuidentem. s. in alio. non q substantia
 existit in alio s3 sube p se enti tanqz
 termino a quo succedit ens in alio tā-
 q terminus ad quem. Consimilit^r
 de ente absoluto 7 respectiuo. Ad ter-
 ciūz dici potest qd non iprobat cōuer-
 siones totalem quātitaris nec etiaz in
 aliquid pectis. s3 si aliquid iprobat:
 iprobat gnāliter cōuersionem totalez
 que tamē in ista qōne supponenda vi-
 det. 7 ulla supposita difficilia declarā-
 da essent.

De secūdo pncipali cō-
 cedit cōit^r
 qd non est aliqua ratio spālis impossibili-
 tatis ad istam cōuersionez in pectitia
 termini ad que. quia in eucharistia po-
 test panis conuerti in corpus xpi p se
 istens. hui^o crediti possibilitas declara-
 tur. vno mō sic. vus quia nō agit vt
 instrumentu: cu3 sit pimum agens iō
 potest agere non p motu 7 sic sequit^r
 qd potest formas cōstructaz cādez re-
 ducere. 7 hoc in eadez mā. nam iō. p-
 bibet forma eadem redire actione ali-
 cuius agentis creati quia illud agens
 agit p motum. qui cū sit successiuus nō
 potest idem redire. Alterius vus ref-
 picit materiā vt est quid. sic est indisti-
 cta. quācunqz q formas potest ponere
 in hac materia eadem potest ponere
 in quacunqz mā. Ex istis duobus

declarans arguit̃ deus potest formaz
destructam eandẽ reducere in suam
materiã ex pmo. 7 p̃ p̃ns ex 2o. p̃or
illam formaz in quicũq; materiã
reducere. 7 pari ratõne formaz manẽ
tem in materia p̃pria potest eandẽ in
quicũq; materiã inducere. s; ad idẽ
p̃ritatẽ forme in numero sequit̃ q; ea
dem sit materia. s; deus potest facẽ
quicũq; m̃iã fiat hoc materia. sicut po
test facere q; fiat sub hac forma. po
test s; deus facere q; forma corpis xpi
ponat̃ in materia panis; sicut potest fa
cere q; materia panis fiat sub hac for
ma. 7 sic ista materia cõuertit̃ in ma
teriã illius corpõis 7 forma in for
maz 7 totiz in totum. Assumpta
multa in ista reductione declarant̃ dif
fuse s; declarationes ille causa brenita
tis possunt omitti. imo 7 istaz deductõ
nez breuiando vis eius in hoc videt̃
flare. compositum a. conuertit̃ totaliter
in compositum b. est potentiale a. infor
mari forma ipsius b. hoc autẽ est possi
bile q; 2. p̃ma. pbat̃. q; potentiale ip̃i
a. informari forma ipsius b. est istud po
tentiale fieri illud. quia idẽ p̃ritas for
mẽ cõcludit idẽ p̃ritatẽ materie. 7 ita
conuertit̃ a. in b. non solum forma in
formã sed materia in materiã. 7 ecõ
tra. pbatio scõbe quia potentiale ip̃ius
a. 7 potentiale ip̃ius b. est quid indisti
ctum 7 sic in hoc 7 in illud potest eadẽ
forma induci ab agente respiciẽte illõ
potentiale vt est quid. isto modo bre
uiando istam deductiõẽ non videtur
necessariũ esse ad p̃positum illud qd
ibi tangit̃ de reditiõne forme destruere.

Contra istud. m̃iã tota vt est quid
sub qua ratione deus cum attingit̃ in
agendo. aut intelligit̃ esse eadem idẽ
p̃ritatẽ numerali. aut nũmõ eadẽ q; 2.
eiusdẽ ratiõis. si p̃mo modo hoc vi
det̃ falsum. 7 contra Ar̃. iz. metha. c
2o. hozum inquit que sunt in eadem
sp̃ẽ diuersa sunt p̃ncipia non sp̃ẽ s; qz
singulariter aliud tã materia 7 ip̃es
7 mouens 7 mea. ratiõẽ autẽz vnũ. r
sunt eadẽ. Si etiam sit eadẽ numero
materia a. 7 materia b. q; cum forma
a. non possit educi de materia a. quia

materia a. iaz acti habet illam formā
 pari ratione non poterit educi de ma-
 teria b. intelligat per a corpus xpi 7 p
 b. panis. educat forma corporis xpi
 non propter hoc materia panis fieret
 materia corporis siue quieret in eam
 quia materia quadaz potestate est pōr
 forma fm Augl. 12. pfc. c. 16. esse vtiqz
 aliquid non formatuz potest. formatuz
 autēz quod non est non potest. sic ē
 pōr materia. qū illud quod est ca. fit. 7
 in li. 2. c. 18. qū aliud fit celi 7 terre ma-
 teries aliud celi 7 terre species. mate-
 ries quidez de nihilo oio. mundi autēz
 species de informi materia: simul tam
 vtrunqz fecisti. 7 f illud. 2. metha. in
 fundamēto nature non est aliquid di-
 stinctuz 2ē. Et p rationē. quia ipa ma-
 teria est eadez sub oppositis formis. for-
 ma autē non potest sine ipa manere.
 Nunc autē ad variationēz posterioz
 non sequit variario pōis. non ē si b
 forma recipiat in aliqua materia seq-
 ret q illa fere ista. nam ibi non est nī
 si inductō forme in materias que pūf
 eam non habuit. materia autē trans-
 fens a puatione ad formaz. non ppter
 hoc fit materia que ipa pūf non fuit.
 Si intelligat 2° q quecuqz materia
 vt quid est eadez. hoc est eiusdez ratō-
 nis et hoc non sequit q forma que ē
 in ista materia posset eadem numero
 siml inesse illi. id nūmodo q aliqua
 eiusdez ratōnis cum ea. hoc autēz nō
 sufficit ad habenduz intentuz. Alio^o
 quātm ad istum articulum dico q
 dupliciter potest intelligi puerfiones fie-
 ri in preefistens. vno modo. sin illud
 quod aliquādo fuit sed nunc non ma-
 net. Alio modo in pefistens. quod. s.
 pefuit 7 nunc in eodem esse manet.
 Et hoc 2^m adnuc dupliciter intelligit.
 Vno modo q manens simpliciter in cē
 prebatio tamē aliqua notitate super
 addita illi esse fit terminus nōne con-
 uersionis. puta q ibi fit noua pefen-
 illius termini aliquid cui pūf non fuit
 pefens. Alio modo q ibi non est ali-
 qua notitas nec in ipō esse nec in ali-
 quo posterioz. De istis tribus intel-
 lectibus p ordine est videndū. Prim^o

non habet aliquas difficultates de ter-
mino preexistente. hoc est quod aliquas
do preest quod de non preexistente. nisi istas
si deus potest destructus idem numero
reparare. quod concedit ab omnibus
catholicis nec mirum quia non est ibi
contradictio. De alio intellectu persisten-
tis. quod. scilicet. in eodem esse manet est ampli-
or difficultas. quia nulla mutationum
de quibus loquitur philosophus. scilicet. philosophorum.
videtur posse esse ad terminum persistentem
sic. Primus autem intellectus sub-
divisionis est 2° principalis. qui vide-
tur possibilis. quia ita videtur de facto
ponendum in eucharistia. corpus enim
christi prehabens et retinens idem esse sim-
pliciter per istam conversionem fit de nouo
presens speciei panis. Et consimilis pos-
set poni de quantitate convertenda in pre-
existens. quia non est aliqua repugn-
tia ex parte termini ad quem. Contra
ista arguitur primo contra illud quod dicitur
de eucharistia et hoc sic scilicet illud ali-
quid est perse terminus ad quem con-
versionis finis quod succedit termino a quo
sed per te corpus succedit pani finis istas
presentias quas habet de nouo et non
finis esse substantiale. scilicet. per se terminus
finis quod habet illas presentias. vel finis quod sit
presens. scilicet. sic esse presens non dicitur for-
maliter substantias nec aliquid substan-
tiale. quia eadem substantia per te manet
non fuit prius presens et nunc est presens
scilicet. per se terminus ad quem conversionis in
eucharistia non esset substantia. et per
prius ista conversio non esset transubstantio
quia transubstantio est transitio unius sub-
stantie in aliam. Preterea 2° argui-
tur contra illud quod dicitur hoc esse pos-
sibile de quantitate. primo sic. ideo geni-
tus est ubi prius corruptum fuit. quia
ratio locandi que est quantitas manet
eadem in utroque. sic etiam in eucha-
ristia quod fuit ratio locandi panis ma-
net idem in conversione. et per hoc corpus
christi quod est terminus conversionis po-
test poni ibi esse sine habere presentias ta-
lem. scilicet. per oppositum si non manet illud
quod fuit in termino a quo ratio locan-
di sequitur quod terminus ad quem non est
ibi vel non habebit tale presentiam. scilicet.

si quantitas convertatur in aliquid patet
quod ratio locandi non manet. quia quan-
titas fuit illa ratio locandi. Preter-
ea si per conversionem quantitas in aliud
aliud fiat hic presens. sequeretur quod illud
esset ibi. tali modo essendi. quali modo
conversum habuit hic presens esse. sed
conversum quod est quantitas fuit localiter
circumscriptione terminus ad quem con-
versionis est hic localiter ex quo viden-
tur sequi duo impossibilia. Primo quod
idem sit simul in duobus locis localiter
prius probatur. quia terminus qui fit hic
localiter potest manere in suo proprio lo-
co localiter sicut corpus christi nunc manet
locater in celo. prius autem quod idem sit simul
in duobus locis localiter videtur inferre mul-
ta impossibilia. puta quod idem simul mo-
ueretur et quiesceret. quia posset ibi mo-
ueri et hic quiescere. Similiter quod idem sit
multum calefieri et frigidari. si hic habe-
at approximatum ignem ibi aquas. Si-
militer idem esset continuus et non conti-
nuus si hic habeat diuidens preter a to-
to et ibi non. Similiter idem erit simul mor-
tuus et viuus si animal ibi habeat cor-
ruptionem inferens mortem et hic non ha-
beat scilicet quaecumque necessaria sufficientia
ad salutem. 2° impossibile principale
sequens ex hoc quod terminus conversio-
nis sit hic localiter est istud. quod duo cor-
pora possent esse simul in eodem loco.
Prius probatur. tunc quia convertatur illud in
duo corpora qua ratione est hic locali-
ter unum et aliud. cum quia convertatur
istud in aliquod maius. illud maius
si sit hic localiter pars erit cum parte. prius
autem. scilicet. quod duo corpora sint simul. vi-
detur Aristoteli. probare esse impossibile ex in-
tentione. 4. philosophorum. Ad ista. ad
primum. si terminus per transubstantiationem est
substantia et finis esse substantie ut ar-
guetur. cum corpus finis esse substantie non
succedit pani proprie loquendo de succes-
sione. quia et si habeat esse post esse pa-
nis. non tamen incipit habere illud esse
termini panis. quod videtur necessarium
ad hoc quod proprie diceretur succedere ibi
in esse. Alioquin posset dici sol succedere
vermi corrupto. quia habet esse suum
post esse vermis. neganda est ergo illa propositio

fm hoc aliquid est pte termin⁹ ad que
 f3 quod succedit termino a quo. quia
 fm idem est pns 7 nunc manens. 7 p
 pns alteri. pprie non succedens corp⁹
 xpi diceret terminus esse ad quez tra
 substantiationis 7 hoc ideo qz illa non e
 pductina termini ad quem sed tantu
 modo couersua alterius in ipm. fm
 antez illud esse non dicit^r pprie suce
 dere termino a quo sicut pns dictum
 est. posset tamen ista cōcedi qz fm illud
 est nouitas in termino ad quez f3 qd
 succedit termino a quo. accipiendo p
 prie succedere. 7 tunc concedi potest q
 non esset hic uonitas in termino nisi f
 istam pntiaz f3 quā nunc vere 7 rea
 lit est hic. 7 prius non fuit hic duz sub
 stantia panis fuit hic. Ad 2^m dico
 qz nunc corpus xpi est vbi fuit panis
 nec tam quātitas que fuit pani forma
 lis ratō essendi hic. est formalis ratio
 corpori xpi essendi hic. tum qz quanti
 tas ista nō est formalis in corpore xpi
 qz nec aliquid corpori xpi cōpetit per
 illaz vt per ratōnem formalez. tuz qz
 quātitas non potest esse formalis ratō
 locandi nisi circumscriptione. quia illa
 est ratō determinata ad illuz modum
 locatōnis. quicqd g per quantitatem
 vt p ratōnem formalez locat^r. hoc cir
 cumscriptione locat^r. corpus xpi non sic
 est pns in sacramento patz. g 2°. licz
 g non maneret illud qd fuit couerso
 ratio formalis locandi. adhuc poterit
 deus terminuz puerfionis facere ibi p
 sentez vbi couersuz fuit. 7 qd adduci
 tur 7 generato 7 corrupto. si concede
 tur eandez quātitates manere 7 ideo
 p illam generatuz localit^r esse vbi cor
 ruptuz fuit hoc non pcludit. pposituz
 quia p istam couersionez non oportz
 terminuz esse localit^r vbi fuit ipm cō
 uersuz. imo est hic eodem mō essendi:
 quez tribuit sibi agens puerfens aliō
 in ipm. Ad aliud negari potest ista
 ppositio. terminus est hic eodez modo
 essendi quo modo fuit hic illud quod
 couersuz est. Instantia enim est. quia
 substantia panis que puerfa fuit: fuit
 hic localit^r suo modo. sicut. substantia
 panis potest esse alscubi localit^r. quia

79
 pars sub qstitate fuit i parte loci 7 to
 ta in toto. nec tamen substantia corporis
 xpi in quā puerfit^r est. B tali mō. imo
 tota est vbiqz. non g sequit^r qz termin⁹
 in quem cōuertit^r quātitas necessario
 sit hic localit^r. Si tamē daret^r qz deus
 posset cōvertere qstitatem in illuz ter
 minuz 7 qz ille fieret hic localit^r: alicui
 forte videret^r qz illa que sequunt^r ex b
 nō sunt impossibilia simpliciter. sic. qz
 includant ptradictionē que sola dicit^r
 tur esse impossibilia. ex apud que nō
 est impossibile omne vbum. hoc ē ois
 cōceptus possibilis in intellectu. qual^r
 est ois pceptus in quo non includun
 tur ptradictoria. Tuz g ex pmo istoz
 qd est idem corpus esse simul in duo
 bus locis localit^r inferunt multa que
 apparent impossibilia: per duas pposi
 tiones videt^r pbabiliter posse ridere.
 pma est. forme pōres ipo vbi: non va
 riant^r ppter variatōem ipius vbi. qz p
 pter variatōnez posterioz non vari
 atur pns. ex qua ppositōne habet^r q
 idem habens duo vbi: non ppter hoc
 variat^r fm aliquaz formaz substantia
 lem. nec fm aliquaz de genere quātitā
 tis. vel qualitat^r. qz forme istozum ge
 neruz sunt simpliciter pōres ipo vbi. 2^a
 ppositio est ista. quācuqz passionem
 ad formam substantie. vel qstitatis. vel
 qualitat^r: recipiet idē corpus a duo
 bus agentibus sibi in isto eodem vbi
 approximatis: illam 7 non aliaz reci
 piet ab eisdez sibi in diuersis locis vel
 vbi approximatis. Exempluz. si hic
 circa lignuz approximēt ignis 7 aq
 qualez transmutationez faciet circa il
 lud lignuz: eandez 7 non aliam faciet
 circa idem lignuz si habeat duo vbi
 7 in vno approximet^r sibi ignis 7 in
 alio aqua. Istud pbat^r ex pma pposi
 tione pcedente quia in diuersis vbi
 non variatur forma absoluta que est
 simpliciter prior ipo vbi. Istas duas
 applicando solunt^r que tanguntur i
 argumento 7 multa similia. Primuz.
 si idem moneri in hoc loco siue vbi 7
 quiescere in alio vbi: non sunt repugnā
 tia. sicut nec habere hoc vbi 7 illud. qz
 ista duo. si moueri 7 quiescere fm vbi:

ff 2

sunt posteriora ipso ubi. ideo possunt
variari fm variationem in illo poze.
Scdm de calefieri et frigefieri soluit p
scdm ppositiones. non n. aliter cale-
fieret et frigefieret existens in duobus
ubi: qd existens in vno ubi in quo ha-
beret ista duo agentia approximata.
et sicut tunc si alterum agentium sim-
pliciter vinceret virtutem reliqui agen-
tis illud assimilaret sibi passum et im-
pediret reliquum quod esset minoris
virtutis assimilare sibi passum. si autem
essent aliquo modo equalia in virtute
alterarent passum. q. ad quoddam me-
dium inter duo extrema. sic etiam nunc
quando ponit idem in duobus ubi.
tertium de continuitate soluit p idem
quia si agens solvens continuitatem
vinceret virtutes conservantis continui-
tatem absolute continuatas esset divi-
sa utrobique. non tamen ut ab aliquo
utrobique. sicut respondet de corpore xpi
in picide quando idem corpus fuit di-
uisum in cruce. Quorum similiter vel fa-
ciliter soluit. quia forma substantialis
si virtute alicuius agentis circa istud
in vno loco separat a materia simpli-
citer: nullus esset vnitas eidem materie. ut
diceretur de corpore xpi quando fuit
mortuum in cruce: non fuit vitium in
eucharistia. Scdm principale quod
infert tanquam inconueniens. s. duo cor-
pora posse esse simul diceretur non esse
inconueniens. nec impossibile. quia con-
tradictio non apparet cum vnitas lo-
ci non sit formaliter vnitas corporis. s.
corpus habet propriam unitatem intrin-
secam cui accidentaliter aduenit esse in
vno loco. ergo non sequitur quod cuius-
corpus est in hoc eodem loco est idem
corpus. nec simultas variat unitatem
corporis vel loci. Ad auctoritatem
Aristo. 4. p. b. eorum dici potest. q. p-
batio sua ad hoc. pcedit q. virtute p-
pria vel nature create ppter sui limita-
tiones non potest idem corpus esse in
diuersis locis adequatis. s. de virtute
diuina illimitata non pcludit. Ter-
tius intellectus principalis. s. q. aliquid
manens in eodem esse quod iam prius
habuit nulla oio nouitate facta circa

ipsum potest esse terminus noue conuer-
sionis. declarat esse possibile hoc modo
quando deus conservat creaturam ter-
minus illius conservationis non est ali-
quid nouum sed idem et fm idem esse
quod prius habuit. non igitur requirit con-
seruatio actio vel passio nouitatem in
termino. igitur nec conuersio. pnia declara-
tur ex hoc q. sicut deus volens hoc ha-
bere esse. q. post idem esse pseruat illud.
sic volens illud habere esse post eum illud
puerit illud in istud. quia facit eum isti
et si non ppter tamen aliquo modo suc-
cedere ipsi esse illius. non requirit autem
ad hoc q. illud sit terminus actionis
qd simpliciter et ppter succedit alteri. s. ca-
q. nouum. sicut patet in pseruatione. s.
hoc diceretur q. sicut deus eodem velle
creat illud in quantum vult hoc esse p-
non esse: et pseruat illud in quantum vult
hoc esse. q. post idem esse: sic eodem velle
le puerit aliud in illud. quia vult illud
esse post istud. Si arguitur quomodo potest
illud esse terminus puerisionis positie
si p eam non accipiat aliquod esse. cum
etiam in diuinitate illud qd est terminus
actionis accipiat esse p illam actionem.
Diceretur q. non oportet omnes termi-
nos actionis positie habere esse acce-
ptum p illam actionem: nisi vel simpliciter
vel in ordine ad aliquod aliud. et sic ter-
minus puerisionis potest dici accipere
esse in ordine ad puerisum. in quantum
deus vult istud esse post illud. Aliter
diceretur q. actio positina vel est pda-
ctina termini simpliciter vel equiualeat
et ista conuersio 2° est pductiua. quia
quantum est ex parte sua ipsa sufficeret
ad hoc q. terminus acciperet esse per
eam. sed si non accipit esse: hoc ideo est
q. iam pbat illud esse. Contra istam
deklarationem arguitur. quia fm hoc pos-
set dici deum quicquid adnubilat con-
uertere in solem. quia vult soles mane-
re in suo esse: post esse illius adnubilati
sicut hoc pexistens manet post esse
illius conuersi. Aliter potest declarari
possibilitas illius intellectus et hoc sic
quod potest esse terminus conuersionis
concomitante ipsum aliquo posteriore
quod non includit in pte termino ipsi

illo circumscripso potest esse terminus
eiusdem hoc patet. quia ut prius est ter-
minus conuersionis et a priore ut prius
potest circumscribi posterius. nunc autem
substantia corporis christi est per se termi-
nus transubstantiationis licet cōcomi-
tetur presentia illa qua de nouo est pre-
sens speciei panis. sicut declaratur fuit
exponendo intellectum precedentem. et
sine tali presentia et quacumque nouita-
te alicuius posterioris ipso esse corpo-
ris: posset corpus esse terminus con-
uersionis.

De tertio principi

pali tenetur eodem quod in conuersione to-
tali non est adnihilatio termini a quo
una opinio deducit ex hoc. quod post con-
uersionem panis non est nihil. et pro-
batur per rationem. quia si esset nihil oportet
dicere quod esset adnihilatum. et ultra de-
ducit si non est nihil est aliquid. non
autem est quod praefuit quia illud conuer-
sum est. nec aliquid extra terminum ad
quem. patet discurrendo. et post conuer-
sionem est illud in quod conuersum est
ut sic verum sit dicere. quod praefuit pa-
nis est corpus christi. Aut si ista negaretur
necessario est dare quod aliquitas cor-
poris sit eius quod fuit panis. Contra
illud quod ipse addit quod panis post con-
uersionem non est nihil sed aliquid sic
quod aliquitas corporis sit eius quod fuit
panis. potest argui primo sic. quod nul-
lo modo aliter se habet in se post conuer-
sionem quam prius se habuit nec aliquid
in se aliter habet. non habet aliquam
aliquitatem quam prius non habuit. cor-
pus christi nullo modo se habet in se ali-
ter post conuersionem quam ante. sed ante
conuersionem panis non habuit in se
aliquitatem panis nec aliquitas cor-
poris erat aliquitas panis. et nec post
conuersionem. Preterea esse termini
ad quem conuersionis requirit non esse
termini a quo. patet si termini sint op-
positi cum esse unius oppositi excludat
esse alterius oppositi. ergo terminus ad
quem conuersionis ut talis non habet
in se entitatem vel aliquitatem termini
a quo. Aliter dicitur quod non adnibi-

lat quia manet in potentia in materia
corporis christi. Contra hoc arguitur
quia tunc non posset deus adnihilare
aliquod materiale nisi simul adnibi-
larer omnia materialia. quia quocumque
materiali non adnihilato semper in ma-
teria eius manet in potentia quocumque
materiale. Preterea. ubi totum trans-
sit in totum. ibi non manet materia ter-
mini a quo. cum ergo in transmutationi-
bus que requirunt materiam materia
manens sit illa que fuit corrupta et 22.

Aliter dicitur quod sicut finis Aristoteles.
philosophorum. transmutatio naturalis ali-
qua est a non subiecto in subiectum. et
illa est generatio. aliqua e contra. ut cor-
ruptio. aliqua a subiecto in subiectum
ut alteratio. et generaliter motus proprie di-
ctus. sic in transmutatione super natu-
rali aliqua est visio a non subiecto in su-
biectum. ut creatio. aliqua e contra ut adni-
hilatio. et aliqua a subiecto in subiectum
ut peruersio totalis unius positiui in aliud
non est et ista conuersio adnihilatio. quod
habet per se terminum positiuum.
Contra hoc licet sint duo termini po-
sitiui tamen cōcomitantur duo termini
negatiui. sicut quando concurrunt ge-
neratio et corruptio eodem in naturali-
bus sunt duo termini negatiui cōcomi-
tantes duos terminos positiuos sicut
esse aque corrumpende concomitat
non esse ignis generandi. et esse ignis
cōcomitat non esse aque. Consilium
in proposito esse panis cōcomitat non
esse corporis christi. et esse corporis con-
comitat non esse panis. Tunc argui-
tur. mutatio dicitur esse creatio vel adni-
hilatio et per se terminis eius. non autem
ex cōcomitantibus per se terminos. sicut
generatio non est per se creatio propter
hoc quod terminus per se a quo non est ni-
hil sed per se creatio. et cōsimiliter est de per se ter-
mino ad quem corruptionis. Quia ergo
comparando per se terminos huius con-
uersionis qui sunt esse panis et non esse
panis cum illud non esse sit totale non
esse quia nihil panis manet. sequeretur
quod ipsa destructio per se considerata sit
adnihilatio. Aliter potest dici et de-
duci ad propositum illud exemplum de
ff 3

corruptione ubi non tantum per accessum
 terminat aliquod positum. quod. s. e.
 p. se terminus generationis cōcomitā-
 nis. sed cum corruptio sit destructio p-
 tialis. s. totius non nisi s. m. formaz ibi
 relinquat altera pars compositi. s. m. a.
 p. se q. corruptio non est adnihilatio qz
 aliquid corrupti manet. S. si ista eēt
 p. c. r. a. t. o. : tunc forma videret ad-
 nibilari. quia nihil eius remaneret.
 Similit. illud manens non est p. se ter-
 minus corruptionis ad quem. Ideo
 magis adhuc distinguat p. se corruptio
 ab adnihilatione p. suaz p. se terminus
 quia ille non est. nihil sine negatio ab-
 soluta. sed est negatio in apto nato sine
 p. u. a. t. i. o. 7 p. tanto etiā forma posset di-
 ci non adnihilari. quia ei succedit p. o.
 termino non nihil. sed p. u. a. t. i. o. illi? for-
 me. adhuc si r. t. r. a. q. istarū r. a. t. i. o. n. u. m.
 deficeret. puta si a. u. s. subito conuer-
 teret totū ignis in totam aquam non
 manente eodem subiecto cōi. adhuc
 non esset adnihilatio. quia terminus
 ad quem destructionis ignis 7 si nō sit
 p. p. r. i. e. p. u. a. t. i. o. forme ignis. tamē non ē
 negatio extra genus. sed est negatio ut
 includat in forma opposita positua.
 negatio autē in genere non potest esse
 terminus ad quem adnihilationis. sic
 n. t. a. l. i. s. negatio potest esse terminus a
 quo creationis. In p. p. o. s. i. t. o. licet due s. m.
 r. a. t. i. o. n. e. s. non inueniant quia nec
 aliquid termini a quo manet. nec for-
 me eius succedit p. u. a. t. i. o. ipius p. p. r. i. e. lo-
 quendo. quia non in eodem susceptio
 tertia tamen r. a. t. i. o. inuenit. quia destru-
 ctione panis terminat negatio esse pa-
 nis non extra genus. sed ut includat
 in esse termini ad quem. Sed p. t. r. a.
 hoc arguit. qz termino destructionis
 accedit q. sit terminus aliquis ad quē
 posituus. q. qualis esset ista destructio
 si non esset terminus posituus cōco-
 mitans. talis est modo q. t. u. m. ad per-
 se r. a. t. i. o. n. e. m. destructionis. non q. p. b. i. b. e.
 tur esse adnihilatio p. hoc q. terminus
 posituus p. comitatur. Diceret autem
 hic q. negatio extra genus. 7 negatio
 in genere absoluta tamē. 7 negatio q.
 dicit p. u. a. t. i. o. non differunt formaliter

s. m. r. a. t. i. o. n. e. m. negationis. 7 tamen sic
 distinguunt q. alicuius mutationis
 unum est per se terminus 7 non aliud
 ut patet ex corruptione. ita negatio ut
 includit in termino posituo succeden-
 te est hic per se terminus. Ad arg^m
 p. n. c. i. p. a. l. e. aliquid esse cōe terminis po-
 test esse dupliciter. vel cōitate reali. sicut
 materia que est cōe substratum utrius
 termino in corruptione. hoc modo nō
 oportet in cōuersione totali aliquid cōe
 cōe terminis. imo tale cōmune repug-
 nat cōuersioni totali. Alio modo
 potest intelligi cōe p. m. u. n. i. t. a. t. e. r. a. t. i. o. n. i. s.
 puta q. uterq. terminus p. t. i. n. e. a. t. sub
 ente. 7 hoc sufficit ad excludendū r. a.
 t. i. o. n. e. m. creationis 7 adnihilationis. qz
 in illis alter terminus non cōtinetur
 sub ente 7 hoc modo dicit q. iste s. p. e.
 c. i. e. s. 7 illud p. r. e. e. x. i. s. t. e. n. s. in quod con-
 uerteret. haberent aliquid cōe. Alii
 posset poni aliquid cōmune terminis
 non essentialiter. sed cōis habitudo ad
 idē agens. quia potentie agentis cō-
 dem mō subiacet uterq. terminus cō-
 uersionis. 7 hoc etiā sufficit ad exclu-
 dendū adnihilationes. quia nihil p.
 p. r. i. e. non subiacet potentie agentis. cui
 non sit aliquid causabile. Arg^m in
 oppositū. p. b. a. t. q. natura potest con-
 uertere aliquid in aliud cōuersione
 totali. 7 ita non requirit subiectū cōe
 quod manifeste est in cōduciens. i. qua
 cumq. transmutatione naturali. s. m. p. b. z.
 ideo ad illud arg^m dicendum est. q.
 agens naturale potest cōmne transmu-
 tationem illam 7 solum causare circa
 istas species. que transmutatio potest
 hic habere subiectum transmutabile
 nulla autē transmutatio substantialis
 habet hic subiectū transmutabile. qz
 nulla est hic substantia. nec cōposita
 nec materia. i. s. agens nāle non potest
 hic transmutationem subalem cāre s. z.
 accitalem in q. sufficit q. t. i. t. a. s. p. s. u. b. o.
 In illo q. nunc in q. actōe agentis na-
 turalis eucharistia habz p. m. o. non ē
 cū nā nihil corrumpat nisi aliqd in cō-
 possibile. p. d. u. c. e. n. d. o. p. d. u. c. e. r. e. t. s. i. m. i. t. e.
 nāe quoddā cōpositum p. accit. s. f. q. s.
 m. z. quale qualitate incompōibili cu

charistie que corrumpit^r 7 istius corp^o sitⁱ subiectu^s p^rstuit. 7 forma inducta est ab agente creato habente eam in virtute sua actiua. Sed nunqd tunc p^rducit aliqua substantia. R^o nō actio ne nature. quia non habet passum ex quo p^rducatur substantia. si q^u tunc substantia p^rducatur. hoc est actōe ex qua disposuit nūq^{uam} accidens eē sine subiecto: nisi in eucharistia manente. 7 ideo illa destructa cens^{us} p^rducit substantiam p^rpositam que nata est affici illis accidentibus causatis per agens nāle nec illa substantia noua requirit^r p^r actōnem nāle. imo actionem illaz sequitur ordinē nature. n^{on} necessario. q^{uod} t^{em}p^{or}e posset non p^rducere substantiā illam. s^{ed} sequitur ordinē dispositionis diuine. De ipsa autēz definitione eucharistie duplex est opinio. vna que videt^r esse inno. de officio missę p^rte tertia. vbi dicit q^{uod} n^{on} species maneat que possent afficere substantiā panis 7 vini si essent ibi: si tamen tanta fiat alteratio circa species q^{uod} panis eis affectus non esset conueniens nutrimentum: definit esse eucharistia. 7 in eodē instanti actōe diuina fiet ibi noua substantia que nata est affici illa qualitate. hoc autē est substantia panis. 7 tūc illa manet vlti^mo in alteratōe vsq^{ue} ad instans generatōnis nouę substantię. 7 illam generat natura corrupendo illam substantiā p^rpositaz quā potentia diuina reducit. Alia est opinio q^{uod} manet q^{uod} diu manet qualitates que possent afficere substantiaz p^rueriaz. licz ipsa sic affecta nō eēt p^rueniens nutrimentum. nō q^{uod} definit eē eucharistia nisi q^{uod}do desineret ipsa substantia panis. 7 fm hoc esset dicendū q^{uod} in illo instanti corruptiōis sp^{eci}es ē ibi substantia noua s^{ed} non panis. q^{uod} illa non esset nata affici qualitatib^{us} inco^mpossibilibus panis iam inductis. s^{ed} tal^{is} est illa substantia noua qualem n^{on} generaret de pane corrupto. si substantia panis ibi fuisset.

De tertiū sic
p^rcedit. arguit^r q^{uod} v^{er}us nō

pōt facere q^{uod} manente corpore 7 loco corpus non habeat vbi i loco: q^{uod} non possunt manere extrema q^{uod} maneat r^{ati}o media. sic nō pōt esse duo alba q^{uod} sint similia. corp^o 7 loc^o vident^r esse extrema int^{er} que ipm vbi ē q^{uod} bitudo media. s^{ed} illud. 6. p^rncipioz. vbi ē circūscrip^{ti}o corp^ois a circūscrip^{ti}ōe loci p^rcedens. Cont^ra. sic se h^{ab}et corp^o 7 loc^o. ad vbi: sic actū 7 passioⁿes ad actōnes 7 passioⁿes. nunc autē t^{em}p^{or}e pōt fac^{er}e q^{uod} manente actiōe 7 passioⁿe: non sit int^{er} illa actō 7 passio q^{uod} 2^a. a^ut^{em} p^rbat. q^{uod} ita v^{er}o vbi bitudo m^{ed}a int^{er} locū 7 corp^o: sicut actō 7 passio int^{er} agēs 7 patiens. b^o p^rbat q^{uod} sic h^{ab}et d^{ic}t^{um} 3°. Tres p^rueros i fornacē missos ignis nō p^rbusit. 7 tūc fuit actiō. q^{uod} si flāma erūpens infecit eos q^{uod} miserūt eos in fornacē. 7 corpa eoz erāt passiuā: q^{uod} nō ē visile q^{uod} tūc habuerūt dotē ipassibilitat^{is}. Ista q^{uod} pōt h^{ab}ere duplicē int^{er}im. vniū de corp^o 7 loco i cōi. aliūz de corp^o 7 loco t^{er}mina^{ti}o. 7 vterq^{ue} pōt subdistingui. Et sō sūt hic quatuor declarāda. p^r si corp^o i cōi repugnat nō h^{ab}et vbi poito loco i cōi. 2° si repugnat loco in cōi eē sūt vbi siue nō circūscribere. 7 h^{ab} poito corp^o i cōi. 3° si possibile sit h^{ab} corp^o 7 h^{ab} loco manētib^{us} s^{ed} hoc corp^o huic loco n^{on} pōt p^rte. q^{uod} hoc corpus nō habeat h^{ab} vbi. 4° si hoc corp^o 7 hoc loco manētib^{us} 7 hoc corp^o huic loco pōt p^rte possibile esset hoc corp^o non h^{ab}et hoc vbi.

De p^rimo dico

q^{uod} non includit p^rtradictiōem corpus esse sine corpore aliquo p^rtinentē 7 p^r p^ris sūt vbi. imo ita est de p^rmo c^o q^{uod} non habet corpus cōtinentis. posito ēst q^{uod} esset locus non tūc quicunq^{ue} s^{ed} ali quis capat huius corp^ois non eēt ad huc p^rtradictio: q^{uod} hoc corpus non haberet vbi. R^o p^rmi est. q^{uod} nō est p^rtradictō absolutuz manere absq^{ue} resp^{ect}u ad illud quod nō est p^rti^o eo v^{er}o salte^z q^{uod} n^{on} est p^rti^o n^{on} siml^{is} nā cū ip^{so}. nē ac locus nec est p^rti^o nā corp^o nec sil^{is} imo v^{er}o post^{er}i^{or} corp^o ē 2^a. Et hoc potest accipi^r ratō secūdi. Contra istud. cor^{po}ri p^rse comp^{er}it esse in loco. ita q^{uod}

corporeitas est pte ratō cēdi in loco
s; cōtradictio est ratōnem formalem
esse: nisi illud sit cui? est ratō formalis

P̄terea corpus locatūz dependet
a locante. q̄ illa habitudo locati ad lo
cans est habitudo quedaz dependen
s; absolutum non potest esse sine depē
dentia p̄p̄ia quaz natum est habere.

P̄terea contra illud quod dicit̄
de p̄mo celo arguit̄. quia illud corp⁹
si moueat: non est dare quo motu mo
ueret nisi locali. s; moueri localit̄ req
rit esse in loco. qz moueri localit̄ est
aliter se habere in loco nunc q̄ p̄ius.
Si ictur q̄ celus quiescit: sequit̄ quie
te opposita illi motui quēz natūz ē ha
bere. 7 ita quiescit localit̄. 7 tunc p̄po
situm. Ad p̄mum potest dici q̄ dimē
sio est ratō fundamentalis. p̄xima re
spectu vbi. 7 si sic intelligeret̄ ratō for
malis: bene potest talis ratō formalis
separari ab illo respectu cui⁹ dicit̄ esse
ratō. 7 hec intelligendo in actu lz nō
separet̄ ab aptitudine v̄l potentia ad
illud. Exemplūz albedo est isto⁹ ratio
essendi simile. 7 tamē non est p̄radi
ctio q̄ sit sine similitudine actuali.

Contra. si dimensio est p̄p̄ia ratō fun
damentalis respectu p̄ssive locatōis
saltem ista erit p̄se 2°. 7 si non p̄mo
modo corpus locat̄. sicut color videt̄
s; in p̄positione p̄se 2° cum sit necessa
ria simplicit̄: subiectūz non potest esse
sine p̄dicato. R^o q̄ corporeitas est
ratio fundamentalis respectu huius
q̄ est esse locabile. 7 respectu hui⁹ etia
q̄ est locari. p̄p̄ia quidem 7 p̄xima
v̄t̄ in q̄s. quia cuius est potentia eius
est 7 actus. sed respectu p̄mi est ratio
necessaria. respectu sc̄d ratio non ne
cessaria. quia aptitudo est intrinseca p̄
istam rōnem etiā p̄cise acceptam. s; illud
ad quod est aptitudo non inest
actualit̄ nisi p̄ agens reducens aptitu
dinez ad actum. negandūz est igit̄ qd
assumi. s. hanc esse p̄se 2° corpus lo
cat̄. licz concedendum sit hanc esse p̄
se corpus est locabile. Exemplūz hui⁹
hec est p̄se 2° homo est risibilis. hec
autēz contingens homo ridet̄. Ad
3^m illa dependētia que est locati ad

locās non est simplicit̄ necessaria ex
parte eius qd dicit̄ depēdere sicut est
dependētia causati ad cām. sed est de
penden^a aliqualis tanq̄s ad illud qd
natūz est cōseruare rem in sua dispo
sitōne naturali. corpus quidem natu
rale in suo loco naturali natum est sic
cōseruari. sine tamē tali p̄seruante po
test absolute esse. Ad 3^m potest dici
q̄ si mouet̄: mouet̄ fm locare non s; lo
cari. quia nunc aliter corpus p̄ten
tum q̄s p̄us locauit s; non aliter locat̄
quia non locat̄. 7 isto mō intelligitur
dictūz Auerro. q̄ celum est in loco p̄
centruz. quia suūz esse in loco est loca
re locabile fixum in loco. Si querat̄
de isto locare ad quod gen⁹ p̄tinet vt
sic motus ille diceret̄ esse in illo gene
re: non ad genus vbi. qz vbi est circū
scriptō p̄ssiva. nō ad aliquod aliud
genus tum quia motus esset in pluri
bus generibus q̄s ponit p̄bus s. p̄hy
corum. tum quia discurrendo non in
uenit̄ ad quod genus aliud pertineat

P̄terea sicut celum pōt circularē
licz non cōtineat̄ a corpore sic potest
circularē lz non continere corpus. pu
ta si esset idem corpus p̄tinuum 7 spe
ricum. igit̄ illa forma fluens fm quā
est p̄se motus circularit̄is: posset p̄se
esse sine respectu tam ad cōtineens q̄s
ad cōtentum. 7 ita est forma mere ab
soluta p̄ensionem quere.

De secūdo arti.

dico q̄ non apparet̄ p̄dictō sup̄ficiem
p̄cauaz esse sine respectu ad aliud cor
pus vt p̄tetur. esto etia q̄ aliū corp⁹
sit qd eēt sic natū p̄tineri vt p̄us argu
tū ē de resp̄u locatōis p̄ssive. ita pōt
hic argui de locatōne actiua. Itē p̄fir
mat̄. qz celū est incorruptibile 7 lz elā
s; se tota sint incorruptibilia s; p̄bz nō
tū eo mō sunt incorruptibilia quo ce
lūz. qz forma elementū cū sit eiusdem
rōnis i toto 7 in pte: nō est formal' rō
incorruptibilitatis. in toto sicut nec in
pte. 7 lz nō sit aliqua cā nālīs corru
ptiua toti⁹ elementū sic p̄tis: tū istā pos
sibilitatez intrinseca reduci ad actū n̄
ē ita impossibile sicut celū corruipi. Aut

saltem fm theologos possibile est atqz
elementa adnubilare que quantuz est
ex formis suis sunt corruptibilia licet
non adnubilet edum qd fm formā suā
est incorruptibile quia in cōseruando
prius 7 magis necessarium non requi-
rit tanquā mediū aliquod minus ne-
cessarium cōseruari. Absolute igitur
potest adnubilare elementa 7 nihil ino-
uare circa esse celi. hoc poito latera ce-
li non concurrerent in instanti. quia
natura non potest facere talem trans-
lationē in instanti. remanere igitur potest
superficies concava celi 7 tamen non
cōtinens aliquod corpus. Contra
ista. vacuum esse est impossibile simpli-
cif. vt probat Aristo. 4° physicozum
sed si superficies cōcava esset sine cor-
pore: esset vacuum. igitur 2°. Ad pba-
tionem ma. vna ratio pbi in. c. de loco
contra ponentes locum esse spacium
est ista. qz tunc infiniti vtqz essent loci
7 subdit ad pbatōnez istius pñie. di-
stante mūm aere 7 aqua idem faciūt
omnes partes in toto qd omnis aqua
in vase. Preterea inter latera vacui
nihil est medium s; fm philosophuz. 5
physicozum illa sunt simul quozuz ni-
hil est medium. si igitur esset vacuuz la-
tera essent simul 7 non simul. Pre-
terea in tempore est contradictio duo
instantia esse distantia 7 non esse tem-
pus medium. igitur pari ratione in loco
contradictio est duo esse localiter distā-
tia 7 non esse corpus medium. Ad
pñm. ista probatō pñie fm philoso-
phum multipliciter exponit. sed qua-
litercunqz pñia reclarer non tenet ni-
si ponendo vacuum esse spacium actu
dimensionatum. licet non habeat qua-
litates naturales. quādiu enīz ponit
ibi dimensio in actu semp remanet ra-
tio fm philosophuz: quare non com-
patit fecuz aliud corpus nisi vnuz di-
uidat alteruz. s; vacuum istud qd po-
nit possibile eo in isto membro nō est
aliquod spacium habens diuisiones
positiuas. s; tñmodo est ibi possibili-
tas ad tantas diuisiones positiuas
cum carentia cuiuscunqz diuisionis
in actu 7 hoc mō potest dici de oibus.

52
rationibus pbi ibi positus qd pcedun-
tra vacuum vno mō. imaginando.
s. qd sit spacium actu dimensionatum
sine corpore. 7 ita nihil cludunt con-
tra intellectuz qui pcedit deo esse pos-
sibilis. Ad 2^m dico qd medium pōt
intelligi vel positiuuz 7 actuale. vel p-
natiuuz 7 potentiale. 7 vtroqz modo
debet intelligi nulluz esse medius eozū
que tangunt se 7 que sunt simul. late-
ra autēz vacui 7 si non habeant me-
diuz pmo mō habent tamē medium.
2° qz inter ea posset tñ corpus inter-
cipi qñm est illud corpus quod iter-
cipit qñ spacium est actu plenum. est
ibi igitur medius potentiale. 7 sequit ex
hoc qd est ibi medius puatiuuz siue p-
natiue. qz carens tanto medio qñm
posset intercipi inter illa extrema.
Ad 3^m diceretur qd nullo motu exire
posset esse quies aliqua et pñie acce-
pta. qz nullo corpore moto posset ali-
quod corpus vniformit se habē. 7 cū
hoc esse aptum natum aliter 7 alit se
habere. sicut corpus beati posset vni-
formit se habere in sua dispositōe lz
nulluz corpus aliter se haberet. qz nō
opozet qd aliqua corpa in inferno ali-
ter se habeant ad hoc vt beati vnifor-
mit se habeant. nec aliqua alia corpa
ponunt tunc forma monēda. huic et
vniformi dispositioni correspondet p-
pzia mensura que est tempus. inter e^o
quecūqz duo instātia imaginata pos-
set tantus fluxus siue motus intercipi.
7 ita si tempus dicitur mensura motus
siue fluxus illa vniformis exstia habe-
bit tempus licet non vniformit actua-
le positiuuz s; potentiale 7 puatiuum
vnde intellectus habens noticiāz tps
actualis 7 positiui: applicando eā ad
istā duratōez vniformit pōt cognosce-
re qñtātē ipsius. s. qd tāta hēret positie
si eēt tps positiui. s; illi ē in pposito de di-
stātia i loco positia 7 puatia. sic mora
puatia mēsurat ptes alie^o successiuas
sic dimensio puatia mēsurat ptes p-
manentes 7 hoc qz puatio equat ha-
bitu suo^o vñ illud arg^m pōt adduci p-
pposito confirmando. 7 hoc sic. pos-
sibile est distantiam aliquam esse inter

aliqua. q. f. tempus lz non sit inter illa
tempus positumz intermedium. hoc e
positum mensura motus. sz sufficit q
sit tempus potentiale vel puatine ac
ceptu ad hoc vt sit distantia inter illa
temporalis fm quaz hoc dicit esse po
sterius vel pus eo igit a simili de loco
7 distantia locali. Si arguit cōtra
hoc q distantia non potest esse nisi sit
aliquid in quo sit illa distantia. 7 hoc
nihil est quia nulluz medius. Potest
dici q distantia formalit imporat re
spectuz inter extrema. respectus autē
ē in vno extremo 7 ad aliud sicut ad
terminum. hic autē est dare vtrunq
terminuz positumz licz non sit mediu
positumz. 7 si ex solo pmo istoz dice
ret habitudo positina posset cōcedi q
hic esset distantia positina. sed si vltra
hoc requirat q medium sit positumz
tunc saltem saluat ppositum quia hic
est distantia puatina 7 positina poten
tialis sz non actualis.

De tertio p3 q si hoc cor
pus nō sit huic
loco p̄sens non circumscribit̄ illo loco
igitur non habz vbi in hoc loco si at
non est huic loco p̄sens: fm cursum
nature est in alio loco. 7 fm naturam
non potest siml habere duo vbi. ergo
non habet hoc vbi. 7 tamē iste locus
manet quia manet hic vltimuz corpo
ris p̄tinentis 7 hoc patz in 2o articu
lo. Contra hoc locus imporat ratio
nez cōtinentis quia superficies absolu
ta circumscripta ratōne p̄tinentis non
habet ratōnez loci. nunc autē p̄tinere
cum dicat re^m non videt manere ni
si sit ad eundem terminuz. igit quan
do cōtinet aliud 7 aliud non videtur
manere idem locus. sed quādo corp⁹
non est p̄sens huic loco non est idēz
p̄tenti. R^o 4. p̄b. vult p̄bus q idē
locus maneat succedentibus sibi inui
cez corporibus. ex hoc patz q non est
alius locus si aliud locatum p̄tineat.
quādo igit arguit de relatōne p̄tinen
tis ad cōtenuz: cōcedi potest q locus
vltra superficies addit relatōnem con
tinenti. vt intelligit per illud quod di
cit in diffinitōne vltimuz cōtinenti.

hoc est p̄tenuz 7 imediatuz cōtinentis
7 tunc p̄ter dicenduz est vl q varia
to cōtento non variat relatio in alio
extremo. 7 hoc eodem modo quo respi
cit illud extremuz. qz respicit p̄ extre
mo p̄ter p̄tenuz in cōi 7 non hoc si
gnatuz. vel potest dici q variato con
tento variat relatō ipsa cōtinentis. 7
illa est aliud 7 aliud cōtinerē respectu
alterius 7 alterius contenti. sz non va
riat extremuz relatū. quia idem est cō
tinentis 7 ita idem locus. Exemplū b⁹
corpus habens albedinez si fm eam ē
simile multis multis habz similitudi
dines. quia similitud⁹ numerat̄ termi
no numerato. sz tamē ipm non est ml
ta similia sz vnuz simile. sicut habens
multas scias est vnum sciens. qz con
cretuz non numerat̄ ad solam nume
ratōem forme. sz oportet q cum hoc
sit numeratio suppositi habētis formā

De quarto videtur q
posset eē ibi
triplex intellectus. p̄m⁹ q hoc corpus
modo q̄statio sit p̄sens huic loco
sine alio corpore sic p̄sente. Alius in
tellectus q siml cu3 alio p̄sente sit
hoc modo p̄sens. Tertius intelle
ctus q sine modo quātitatio sit huic
loco p̄sens. de pmo planum videtur
q talis p̄sentia non potest esse sine
vbi. sicut nō potest poni sine circun
scriptione passina corporis a loco. qz
circumscriptio illa non videt̄ aliquid
ponere vltra hoc q est corpus eē p̄
sens huic loco modo quantitatio. s.
tanquā coextensum 7 cōmensuratum.

Sed hic est dubium. quia ista cir
cumscriptio vel p̄sentia non videtur
dicere aliquid nisi respectum formalit
7 per p̄sequens ipsam vbi nihil esset
formaliter nisi respectus. hoc p̄sequē
videtur falsum. quia fm philosophuz
5. 7. 7. p̄b. scorum. ad relationē non ē
p̄se motus. sed ē philosophuz. 5. p̄b.
scorum. motus est p̄se in genere vbi.
Si dicit q vbi p̄se imporat 7 absolu
tam 7 respectum: 7 p̄ illud absolutum
quod imporat distinguit̄ ab alijs ge
neribus que similit̄ imporat respect⁹.
sz determinatos p̄ determinata fundam⁴.

Contra absolutum et respectum non faciunt per se unum conceptum, sed cuiuslibet generis est conceptus per se unus, quod et nec absolutum perfecte contrahit rem ad tale genus vel ad talem speciem in tali genere propter idem medium, quia non facit per se unum conceptum cum illo. Similiter ex eodem medio potest argui ulterius quia accipiat utrumque istorum conceptuum per se, utrumque si est communis est dicibilis et pluribus in quid, quod utrobique ascendendo status est ad unum conceptum communissimum per se dicibilem et pluribus, et tunc in utroque processu stabit ad conceptum proprii generis in illo processu. Hic dici potest quod si finem contra dicta salvanda sit distinctio, id est generum, et per prius, 6. genera ultima non continentur sub genere relationis: cum non appareat quod importent formas absolutas: nisi simul importent absolutum et respectum: ut arguitur est prius est dicere quod sunt essentialiter respectus, nisi tamen de genere relationis igitur oportet distinguere inter respectum et respectum etiam distinctione secundum genus, potest autem distinctio respectuum quos important ista, 6. genera ab illo respectu qui proprie dicitur relatio que est 4. genus accipi ex illo dicto cui quo dicuntur respectus de genere relationis esse respectus intrinsecus aduenientes, respectus autem istorum sunt generum extrinsecus aduenientes, hoc potest intelligi sic, nullus respectus sic intrinsecus aduenit absoluto: quod conveniat ei finem se siue ad se, quia tunc non esset respectus, de ratione enim respectus est quod sit unius ad alterum, ille igitur respectus dicitur intrinsecus adueniens qui necessario consequitur fundamentum posito termino, quia non potest esse respectus magis intrinsecus absoluto, et per oppositum ille est extrinsecus adueniens qui non necessario consequitur fundamentum etiam posito termino. Si ista sint vera: rideri potest ad illam auctoritatem philosophi, 5. philosophorum, quod negat motum ad relationem proprie dictam que pertinet ad 4. genus, non autem ad quicumque respectum continentem ad aliquod 6. generum, imo preceedit ibi motus esse in

ubi, qui contra non dicitur esse motus ad formam absolutam, quod ubi ut videtur non est forma absoluta, sed res corporis contenti ad locum continentem, Ratio autem orationis ab alijs respectibus in non terminando motus videtur esse, quod ex quo res necesse consequitur extrema posita nunquam potest ipsa accipi per se, sed tamen per accessum alio, scilicet absoluto acquisito in altero relatorum, et talia que non accipiunt nisi per accessum ad acquisito negat philosophus in 5. philosophorum, per terminare motus, res autem non necesse prius extrema potest habere propria novitate: absolute novitate unius vel alterius extremi, et ideo potest habere propria acquisitionem, nam ita ut esse de ubi, quia potest esse per se, id est locabile le 7. eius locum, et tamen in manebit eadem circumscriptione, quod corpus est ab alijs ab illo loco et hoc et potest nam facere, ponendo aliud corpus prius illi loco, non igitur ista extrema loci et locabile necesse consequitur ipsi ubi, et ideo potest esse novum novitate propria et acquiri corpori nullo absoluto acquisito nisi corpori nec ipsi loco. Sed si queratur quomodo potest acquisitio respectus esse successiva nisi successio ponatur in aliquo absoluto, dicetur quod corpus successivum finem partem aliam et aliam sit prius eidem parti loci: similiter corpus finem eandem partem sit successive prius alij et alij parti loci, ita quod tamen ex divisibilitate corporis quod loci sequitur divisibilitas circumscriptionis corporis a loco, et divisibilitas successiva quando pars post partem acquiritur, non est divisibilitas in respectu sine divisibilitate in absoluto, sed est successio in respectu: qui est circumscriptio sine successione in forma absoluta corporis vel loci. De 2. intellectu in isto articulo, scilicet an hoc corpus habet hic ubi, si similiter cum ipso hic esset aliud corpus modo extenso, videtur posse dici quod tunc hoc corpus non haberet hic ubi, quia pari ratione aliud corpus haberet hic ubi, non prout autem esse duo ubi eiusdem loci, quia unius loci una est circumscriptio, Item corpus locatum facit latera continentis distare, sed hoc corpus quod aduenit 2. huic loco non facit latera eius distare, imo iam per aliud corpus quod prius fuit hic: fuit distantia inter latera, et confirmatur

quia si vtrunq; faceret latera distare. igitur vtrunq; esset perse medium inter ista distantia. sed vbi est aliud et aliud medium p se sibi videtur esse alia et a distantia. et ita inter eadez latera eundez loci esset duplex distantia. Potest tamen dici q in isto intellectu vtrunq; corpus haberet vbi in hoc loco. quia cum vtrunq; ponat hic sicut contentus coextensum et p mensuratum. vel vtrunq; erit locatum qd est ppositus vel neutri. et tunc est locus iste vacuus in quo ponunt esse duo corpora modo extensio. quod nullus diceret. Similiter vtroq; istorum amoto altero remanente illud remanens habebit hic vbi. scilicet non alium modum habebit hic ex parte sui ad locum continentem qd modo habeat. Istud patet per octimum de angelo. quia si angelus sit simul cum corpore non habet p pte vbi in isto loco in quo corpus coexistens habet p pte vbi. quia angelus non est ibi coextensus et p mensuratus illi loco nec replet illum locum. unde si corpore amoto solus angelus ibi maneret locus ille p pte diceretur vacuus. opposita istorum sunt vera de corpore coexistente alteri corpori. Et si querat. quomodo potest locus iam plenus iterum repleti. Respondeo ad obiectiones pro aliqua parte. Ad primam istam viam que ponit in eodem supposito et fundamento posse esse plures respectus eiusdem rationis ad diversos terminos concedendum est q eidez loco potest competere alia et alia circumscriptio actiua. et potest sibi in alio et a corpore alia et alia circumscriptio passiva correspondere. Ad aliam facere latera distare potest intelligi dupliciter. vel effectiue et sic agens distendens latus a latere facit ea distare. vel quasi formaliter. et sic medius interceptus dicitur facere distare. et hoc secundo modo concedendum esset q vtrunq; corpus hic extensioe existens facit latera huius loci distare. quia vtrunq; est medius inter extrema. primo autem modo neutrum corpus facit latera distare. sed ipsum agens quod primo diuidit hoc latere ab illo. et per hoc etiam patet quomodo

vtrunq; replet. quia non effectiue sed formaliter. non enim est maius in contentum locum plenti repleti de nouo aliquo replente formaliter. qd continens vbi sibi p mensuratum de nouo continere aliquid simili modo continendum. Ad confirmationem illam diceretur q accipiendo distantias p illa habitudine que est in vno distante ad alterum ut ad terminum non est nisi vna distantia inter eadez extrema. siue sint plura media sunt vnicum. nec illa est vera hoc modo loquendo de distantia q vbi est aliud p se medium. ibi est alia p se distantia. nisi intelligatur aliud p se medius. hoc est aliud necessario requisitum tanquam medius distantie. sed in pposito non requiritur illud tanquam aliud. Si autem distantia acciperetur alio modo. p dimensionem media inter extrema que distat concedendum esset sic loquendo q inter latera continentium duo corpora est duplex distantia. Deinde intellectu in isto articulo. scilicet q si hoc corpus esset presens huic loco. sed non modo quantitativo. hoc est non tantum coextensus loco nec p mensuratus. Potest dici q tunc p pte non haberet vbi in hoc loco. quia p pte vbi est forma sibi se diuisibilis. cum sibi eam perse posset esse motus et ideo non conuenit alicui nisi diuisibilitati. et per modum diuisibilis se habenti corpus autem quod non coextenditur loco. sed est totum presens cuiuslibet parti illius loci non habet modum diuisibilis in compactione ad locum. nec p pte habet vbi p pte respectu eius. Et tendendo tamen vbi ad talem presentiam simpliciter sibi quam angelus dicitur esse hic. sic concedendum esset q corpus presens sibi istum intellectum diceretur improprie habere vbi. nam vere est hic presens non circumscriptus. Ad argumentum principale si illa a qua que accipitur vera est non habet veritatem nisi de relatione p pte dicta. respectus autem quem importat vbi non est talis. Istorum autem de clarato patet ex dictis in tractando primum intellectus in quarto articulo principali.

Expeditis

e his que quesita crāt de
deo. sequitur aliq̄ q̄sita
de creaturis. 7 p̄ de oib⁹

In cōmuni. unde de quib⁹ in spali
De oib⁹ in cōi fuit vni⁹ quesit⁹ 7
ē istud. Vtrū rei create sit idē respect⁹
ad deum vt createm: 7 dū vt p̄fua
tem. Arguit⁹ q̄ non. aliqd pōt creari
7 nō p̄fuari. igit̄ nū pōt hīc respectū
ad deum vt creatē. 7 nūq̄ hīc respec
tū ad dū vt cōseruātē. igit̄ nō ē idē
respect⁹. p̄ba. p̄mi aūtis. Res in istāti
creatōis nō cōseruat⁹. q̄ nō idiget
cōseruatōe: nisi q̄ pōt nō esse 7 de se
tendit ad nō esse. s̄ dum creatur nō
pōt nō esse. nec tunc tendit ad nō ēē
cū tunc accipiat ēē. nīl igit̄ p̄seruat⁹
nisi qd̄ manet post instāti creatōis sue
sed deus pōt aliquid creare quod nō
maneat post instāti creatōis sue. q̄
nō est contradictio q̄ nūmodo beat⁹
ē in vno instanti. 7 in illo creatur.

Cōsi cūsi simplicis ad idē simplex
non est nisi idem respect⁹ realis. nūc
aūt dī creatis 7 cōseruantis eadez
est voluntas qua formalit̄ creat 7 cō
seruat. 7 ip̄a exstītia rei create 7 cōser
uate eadem est. igit̄ respect⁹ est idem
rei create 7 cōseruate ad deum vt cre
antem 7 cōseruantem. Hic sunt tria
videnda. p̄ de eo qd̄ p̄ncipalit̄ querit̄
s̄. si idem sit respect⁹ realis ī creatura
ad deum vt creatē 7 cōseruantem.
2. de eo qd̄ tangit p̄mum ar. si simul
posset dici res creari 7 cōseruari. 7 ista
difficultas magis tangit modum lo
quendi. 3. de quodam annexo quod
rāgit idem ar. si posset aliqd creari
qd̄ nō cōseruet post istāti creatōis.

Deprimo dici potest q̄
idē est respect⁹
creature ad deum vt createm 7 con
seruantē. 7 p̄ba. sic. cūsdē re 7 rōe
ad idē re 7 rōe nō ē depēdētia cēntial
nisi vnica cūsdē rōis. exstītia aūt crea
ture p̄manētis est eadez omnino in
creatōe 7 p̄seruatōe. 7 ex pte termini
est oīno idem re 7 rōne. s̄. velle dīnum
7 bitudo non solum ad createm: sed

ad cōseruantē est bitudo depēdētie
cēntialis 7 cūsdē rōis. igit̄ 2. a. r.
p̄batur. si cēnt plures depēdētie oīo
cēntiales inf̄ extrema oīno eadē. sicut
depēdētia creature ad dū vt ad effi
cientē 7 vt ad finē. tunc iste videt⁹ ēē
alterius rōis. s̄. n. cēnt cūsdē rōis
cēnt sibi incōpossibiles in eodez 7 fm
idem. quia q̄n aliqd depēdet ad aliū
aliqua depēdētia si illa sit sufficiētē
terminata non depēdet ab eo alia de
pēdētia cūsdē rōis. q̄ tūc vtrāq̄
illaz sine alia terminaret⁹ 7 depēderet
tali depēdētia 7 non depēdet. 7 hoc
depēdētia sufficiētē terminata. b. r.
bz tres partes. p̄ma. s̄. q̄ idem sit ēē rei
p̄manētis in creatōe 7 cōseruatione
p̄ba. q̄ in hoc ē diffērentia p̄manētis
a succēssiuo. q̄ succēssiuum dū manet
semp bz aliud 7 aliud esse. sicut alia 3
7 alia 3 p̄tem. sed p̄manēs semp habz
idem ēē. nec variat⁹ fm p̄tem 7 p̄tem.
q̄ tunc ēē succēssiuum. nec fm totū 3
7 totū. q̄ tunc in quolibet alio 7 alio
instanti haberet totalit̄ aliud 7 aliū
ēē: qd̄ est absurdū. 2. ps minoris. s̄. q̄
velle dīnum oīno idem: est rō t̄minā
di bitudinem rei create 7 cōseruate.
p̄ba. q̄ velle dīnum respect⁹ cuius
cūq̄ volūbilis semp manet idēz. illū
autēz ē rō p̄xima intrinseca t̄minādi
quodcūq̄ extrinsecum. 3. ps minoris
s̄. q̄ vtrāq̄ bitudo ē bitudo depēdētie
cēntialis de creatōe ē manifesta. de cō
seruatōe p̄batur. q̄ ad illud depēdet
res cēntialit̄ in cēndo qd̄ est sibi rō
bīdi ēē. talis ē p̄seruatio cāe cōseruatōis
in x̄ illud Aug. 2. 4. sup̄ Bcā. c. 4. Cre
atoris nanq̄ potētia 7 oīpōtētis atq̄
oītenētis virtus: cā subsistēdi ē omni
creature. que virtus ab eis q̄ creata s̄
regendis si aliq̄ cessaret: siml̄ 7 illoz
cessaret spēs. oīq̄ nā cōsideret. neq̄
enim sicut structor edūz cum fabrica
uerit abcedit. atq̄ illo cessante atq̄ ab
cedente stat opus eius. ita mūdus vl
ictu oculi stare poterit si ei de⁹ regimen
subtraxerit. hec ibi. Diceret⁹ hīc q̄ sū
bamentum relatōis creature ad deū
vt creatē nō est absolute exstītia rei
create. s̄ ip̄a creatio passiva. p̄similit̄

fundamentūz relatōis creature ad deū
 pseruantēz nō est cēntia creature abso-
 lute. s. ipa pseruatio passiva. h. pbat per
 p̄b̄z. s. mēba. c. x. ad aliqd. vbi vult
 q̄ relationes scūdi mōi fundant sup
 actōez 7 passiōem. nūc aut l3 absolu-
 ta cēntia creature sit ead in pmo nūc
 eēndi 7 tēnceps: tū creatōez passiōez
 7 pseruationē passiōē eē eadē non ē
 manifestius q̄ illd quod querit. h. die
 vici pōt q̄ p̄ba. s. mēba. non itelligit
 q̄ actio 7 passio sūt p̄ia fundamen-
 ta relationū scdī modī. q̄ relatio non
 manet fundamēto non manēte. manet
 aut relatio scdī mōi nō manēte actōe
 vel passiōe. sic aliq̄s manet p̄ nō ma-
 nēte generatōe. qd aut dicit relatōem
 ex 2. mō fundari sup actōez 7 passiōz
 itelligendū ē nō tāq̄ sup fundamētūz
 p̄p̄riūz vel sup rōnē. p̄imā fundandī
 sed tanq̄ sup dispōnē mediā inter fun-
 damētū p̄p̄riūz 7 ipam relatōem. ipa
 aut pō actia 7 passiva p̄t poni fūda-
 mētū immediatū rōis ip̄i actōis 7 passi-
 onis. l3 regrat actio 7 passio mediā.
 nō vt rō fundandī relatōē. s. vt qd
 dam p̄iū ad h. vt ipa in fundamēto
 tali fundet. Sp̄aliū aut i p̄posito si v̄
 pcedendū q̄ aliq̄ passio sit rō funda-
 mētalis hui⁹ bitudinis quā h3 catura
 ad deū. vt creatē vel pseruantē. q̄ nūq̄
 p̄p̄e ē passio nisi q̄n est aliq̄d passivūz
 recipiēs formā ab agēte. q̄ fm p̄b̄z. s.
 mēba. pō actia ē p̄ncipiū trāsmutādī
 aliud in q̄tū aliud. igit pō passiva est
 p̄m trāsmutandī ab alio. talis trāsmu-
 tatio nō inuenit nisi vbi ē passum
 recipiēs eā ab agēte. in cōseruatōe 7
 creatōe nō est ita. s. totū creatū 7 totū
 pseruatū ē totalit̄ a creante 7 p̄sēte.
 nō sic vt aliqd eius vt passivūz recipiat
 formā ab agēte. h. die obūcit per illud
 Aug⁹. c. i. sup Gen. vbi vult q̄ aer nō
 ē fact⁹ lucid⁹ a sole. s. fit lucid⁹. aliq̄n
 recedēte sole remanēt lucid⁹. eq̄ aut v̄
 q̄cunq̄ creatura dependē a deo in esse
 sicut aerē in illuminato eē. qd ip̄e itel-
 ligit p lucidū eē a sole. igit nulla crea-
 tura respectu dei ē scā in eē. s. p̄tinue fit
 i eē. 7 p̄ cōis eē creature est in p̄tino
 fieri. h. p̄b̄z. s. p̄b̄z. dicit q̄ aliq̄ sūt in

fieri q̄ nō h̄nt cōpletū eē. sic successina
 7 p̄ oppositū aliqd dī. i. facto eē q̄n sic
 h3 eē p̄pletū qd nō expēd3 i eēndo ab
 aliq̄ extrinseco. crea^{ta} aut sp̄i i eēndo eq̄
 expēd3 a deo i eē. q̄ eq̄ sp̄ ab ip̄o p idē
 velle ip̄i h3 idem eē. 7 h3 mō poss3 dīci
 q̄ pductio p̄sone dīne sp̄ est i fieri. q̄
 nunq̄ ista p̄sone pōt h̄re eē nisi accē-
 piendo actualit̄ a pducēte. 7 tū eē p̄so-
 ne ē maxime pmanēs. hoc modo esse
 creature licet sit pmanēs: tū respectu dei
 a cuius p̄sitione actuali sp̄ eq̄ expēd3
 sp̄ est q̄n in fieri. h3 est actu dependens
 a cā vante eē. 7 nunq̄ in facto eē. h3 ē
 in actu sepato 7 independēte a q̄cūq̄
 alio. non tū est in fieri nouo 7 nouo. s.
 p̄ obm illi ē in scō eē. h3 est in eē p̄lecto
 accepto sine aliq̄ nonitate addēda.

Desecūdo articulo dico
 respectu creature h̄ntis eē ad deūz vt a
 quo h3 eē p̄t cōcurrē diuerſi respect⁹
 idē. n. eē q̄nq̄s immediate succedit nō eē
 opposito. sic in instāti in q̄ res icipit eē
 q̄nq̄s aut nō immediate succedit ip̄i nō
 eē. s. q̄ eidez eē vt p̄us bito. ita itelligē
 eo q̄ l3 nō sit ista p̄ortas in ip̄o eē p̄z
 se: tū dī eē in ip̄o p̄ p̄p̄atōez ad aliud
 p̄us secū coet̄is. p̄m respectus q̄. s. est
 ip̄ius eē ad nō eē p̄cedēs nō ē realis.
 q̄ nō est ad terminū p̄sitiū. 2. autē
 q̄ est ip̄ius eē ad eē eidez q̄n p̄sistens
 v̄l magis cū alio p̄ori cōis: nō ē real⁹
 p̄ q̄sto est eiusdem ad idē. respectus aut
 ip̄ius eē ad eām a qua ē: ē realis. igit
 neut̄ illoz deōz respectuū ē idem illi.
 Lōigit tū eadem voce multa disticta
 aliqualit̄ importari. sicut pōt imponi
 aliqd ad significandūz dependentiam
 ip̄ius eē ad eām non p̄sēte. s. vt est eūz
 respectu ad nō eē immediate p̄cedens. 7
 sic significat hec vox creare v̄l creatio
 q̄ ibi non tū notat dependentia rei ad
 eām in eēndo. s. v̄tra h3 in accipiēdo
 tunc p̄ illud eē post nō eē. pōt etiā aliq̄
 vox imponi ad significandū illā de-
 pendentiam vt est cū 2. respectu. s. vt ē
 ip̄ius eē ad scipm quasi p̄b̄bitū. 7 sic
 iponitur hec vox cōseruare. vbi nō tū
 notatur dependentia in eēndo. sed eūz
 hoc bitudo illius eē quasi ad idēz eē

ut phabitu. Pro tanto igitur non est verum
dicere de creatura quod creatur proprie nisi in
primo instanti. quia non nisi in illo habet
immediatum ordinem ad non esse precedens. nec
est verum dicere quod conservetur nisi post primum
instanti. quia non nisi tunc habet immediatum
ordinem ad seipsum quasi phabitu.
Propter igitur istos distinctos respectus
rationis ipsos per creaturam et conservare
non per unum de re quod aliud predicatur. respec-
tus tamen ille qui est ad causam semper manet
idem. et si iste precise significaretur duabus
vocibus utraque simul vere predicaretur de
eodem. sicut si quod est esse ab alio dicitur esse.
et si quod est accipere esse ab alio precise signifi-
ficat illam similitudinem non intelligendo ibi
dare vel accipere novitatem. nec illam
importat. quia verum est dicere quod filius acci-
pit veritatem a patre. et pater dat ei et educat
veritatem. et ista duo semper simul predicantur
de eodem. nec curio disputare de signifi-
cato huius vocis creare an per se signifi-
ficet respectum ad creatorem et connotet
respectum ad non esse precedens. an enim illud
per se significet et illi connotet ad causam.
Alii utrumque significet. et tunc non sicut pre-
cise preceptum per se unum. sed duos respectus
et unum est realiter et alius rationis. qui non
faciunt per se unum. quia quodcumque istorum
trium dicitur. si saltem saluat quod utrumque spectat
aliqualem importat. precise tamen propter illud
qui est ratio negatur idem sibi creati et
conservari.

De tertio principi

pali dico quod non est predicatio aliquod ens
animi in uno instanti habere esse ipsum enim
instanti raptim transit ita quod non est nisi ut
ita loquar instantaneum. vel si dicas instanti
semper subam semper manere idem. si illud dicatur
esse suba mobilis: cum illa suba non sit
per se terminus alicuius continui de genere
existentialis. sequitur quod illud quod vocas in-
stanti semper subam non est terminus continuus
per se per tempus. saltem instanti semper esse non
manet. si raptim transit. et ita oportet dicere
de mutatione. et per primum de instanti: quod est
per se mensura mutationis. non autem vide-
tur maior predicatio de re permanere quod non
nisi in uno instanti habeat esse: quod de ipso
instanti vel mutatione. quia et si res per

manens non possit habere idem esse precise per
instanti sed permanere. et instanti vel mu-
tatio possit. tamen permanens totum esse suum habet
in instanti uno. quia in hoc distinguitur ceteri
successivi. non est ergo predicatio si illud esse
ultra hoc instanti non habeat. Contra hoc
videtur Aristoteles secundus philosophus. ubi ait. opponitur
ingratum generatio et corruptio. quare si im-
possibile est simul mutari habet oppositas
non erit autem continua mutatio sed erit
medium ipsorum tempus. Et in fine. c. peni-
tus inconueniens videtur si factum necesse est
mor corrupti et nullo tempore permanere. Pre-
terea inferius in eodem. 8. vult quod non est
accipere ultimum in esse ipsius corrupti. sed
si primum in esse generandi. et cum hoc etiam primum
in non esse corrupti. signum ingratum utriusque
eodem est. et primum et posterius. huius autem
finis illius autem principii. res autem semper
posterius passionis est. et idem paulo post
ipsius temporis in quo fiebat factum est in ultimo
signo. Preterea si res creata minimum
habet esse in instanti: tunc in illo tempore est dicere
res ista incipit esse. quia tunc primum est. et si
verum est dicere res ista desinit esse. quia tunc
ultimo est. nunc autem repugnancia videtur
quod simul res incipiat esse et desinat esse.

Ad primum intentio philosophi est ibi quod solus
motus localis potest esse continuus et perpe-
tuus et nullus alius motus nec etiam
mutatio. et hoc probatur. quia omnes alii motus
et mutationes sunt ex oppositis in oppo-
sita. ut generatio ingratum et corruptio: esse
et non esse termini sunt. Alteratio autem
prae passionis est. Si igitur aliquis istorum
motuum vel mutationum posset esse perpe-
tuo continuus: hoc non esset ab eodem
termino a quo ad eundem terminum
ad quem. quia in motu sic simpliciter uno
vera est ista propositio. 6. philosophus. mutatio autem
neque una infinita. esset ergo illa continua perpe-
tuo per continuam reflexionem a termino
in terminum. puta si motu finito mo-
ueretur a calido in frigidum: cessaret
alteratio quantum est in istis terminis. nisi
statim esset reflexio a frigido in calidum
sed in tali reflexione motus prior et po-
sterior cum sine oppositi non possit continuare
nec facere unum motum continuum. cuius probatur
est quia tunc mobile simul moueretur mo-
tibus vel mutationibus oppositis. hoc

pñtia pbat. qz i motu pñtuo veri est
 dicē a pñcio motus qz mobile mo-
 net ad vltimū terminū. sicut si vltimū
 terminus motus cōtinui ē calor: vtz
 ē dicē de mobili in pñcio motus qz
 calefit. si igitur calefactio posset pñtūā
 frīgēfactōi a pñcio huius total' mor'
 cōtinui ē vtz dicē qz mobile calefit 7
 frīgēfit. Et ppter cōsimilē rōnē pbat
 ibi qz nō pōt cōtinuari corruptio ge-
 nerationi vt sit vna mutatio. qz tunc
 a pñcio mutaret' oppositis mutato-
 nibus qz corruptōe 7 generatōe. Itā
 in quacūqz vna mutatioe siue pñtūā
 vtz ē dicē qz a pñ' mutat' ad vltimū
 terminū. Ille autē est termin' generatō-
 nis. igitur a pñcio mutat' mutatione
 generatōis. 7 tūc pñtūā mutat'
 mutatioe corruptōis. qz illa ponit' p-
 cedere vt pñtūāda generationi. Istō
 autē nihil est qz hoc qz dictum est rem
 in vñico solo instāti. creatōis habē
 eē. qz nō pcedo qz illi creatōi possit cō-
 tinuari adnihilatio vt sit vna mutatio
 qz tunc fm ar^m pñtūā qñ creat' vtz est
 dicere qz adnihilat'. s. infimō concedo
 qz creatōez psequit' adnihilatio. Et
 si ar^m qz tam adnihilat' qz creatio ē
 in instāti. qz vtraqz ē a vñtute infinita
 qz nō pōt agē i tpe vt vñt pñs p^m pñy
 igitur in pñtūā vcl erūt in eodē instāti
 qz est incōueniens pñs. s. idēz sic mu-
 tare oppositis mutationibus. vel erūt
 in diuersis instātibz. 7 tūc illa instan-
 tia erūt immediata. qz etiā ē incōueni-
 ens apud pñm. Ad hoc dico qz rō
 pñtūā que tacta ē. s. qz idē non pōt siml'
 mutari mutationibus oppositis. pbat
 corruptionē non posse cōtinuari gene-
 rationi. sed cum hoc ē alia conclusio
 vera. s. qz generatōez nō pōt imedia-
 te sequi corruptio. s. illius est alia rō pñ
 s. qz vtraqz est in instāti: 7 nō simul in
 eodē vt pñtūā igitur in alio 7 alio instā-
 ti s. nō sunt duo instātia sibi immediata
 hoc pbat qz est fm intērdem pñtūā lz
 nō ibi ponat eā nō ē pñtūā pñtūā nñm
 qz illa res creata qz non manz nisi per
 istans creatōis adnihilatio eius non
 est in instanti. sed in tpe bito instanti
 creatōis. siquidē post istās nō ē aliqd

in tpe idiuisibile immediatū s. disibile
 tali. s. immediatōe qua cōtinui tñtiatū
 ē immediatūz suo termino. 7 hoc modo
 motus est immediat' vltimo quictis. qz
 post illud statim ē mor'. sicut disibile
 post idiuisibile qz est eius pñcipium.
 Et igitur ar^m qz adnihilatio ē in instāti
 negādū eēt de adnihilatōe in eā in qz
 loquimur. 7 hoc semp referendo intē-
 tionem ad instans tps siue in illo di-
 cat' pñtūā creatio 7 adnihilatio siue
 magis cum illo. Et cum pbat' quia
 vñtūā infinita nō agit in tpe. Illā pñtūā
 nem pñs nō concederet nisi de vñtute
 infinita nāli necessitate agēte. quia de
 alia non est incōueniens illud ad qz
 ipse reducitur. s. qz virtus finita 7 infinita
 agunt in equali mensura. Theologicū
 autē nō cōcedunt eam agē nāli neci-
 tate circa creaturā. Sz nūqd tenēdo
 deū agē nāli necitate nō posset pcedi
 aliqd posse manē tñt per instans: cum
 mutatio sic tñt maneat etiā fm pñm.
 Quere rñsonē. Ad aliā autē pñtūā
 illa requirit aliū intellectum etiam ab
 vñtūā pñtūā. qz. s. nā nihil pducit
 qz statim corrupat' nec qz necess' est
 mor' corrupti. sic ipse dicit. qz natura
 pducens sic in fluit ad pñtūā rñsonem
 pducti qz possit pñtūā aliqd manē ita
 qz corruptia vel nō sūt approximata
 vel non vincūt vñtūā generatōis 7 con-
 seruantis generatū. qz tunc generans
 impediret' generare. nec ex illo potest
 hñt aliqz impossibilitas respectu potentie
 diuine. s. infimō impossibilitas fm cās
 nāles inter se cōparas. Ad aliud di-
 co qz in generatione 7 corruptōe nāli
 corruptū nō hñt vltimū sui eē. qz tunc
 hñt qñtates cōueniētes saltem i tali
 gradu in quo possent stare. cū forma
 illi'. 7 si sic non subito abijcerent. nec
 igitur corrupendum subito corripet'.
 7 sicut corruptū nō hñt vltimū sui eē
 sic hñt pñm in nō eē. qz cū eē genitū con-
 currit nō eē corrupti. genitū autem in
 instāti generatōis hñt eē. quia tūc for-
 eius ē in mñ. 7 hñt tūc pñm eē. qz tunc
 forma immediate succedit pñtūā. 7 sic
 genitū hñt pñm in eē sic corruptum hñt
 pñm in non esse. s. si aliqz vñtute pñtūāret

aliquid ens in eē in aliq instanti vltimo
ibi tūc nō ēē dare p̄mū nō ēē. sic esset
de illa creatura pmanēte q nō b̄t et ēē
nisi p instās. Vniuersalit̄ aut̄ dico q
in succedētib⁹ sibi inuicē siue sint oppo
sita p̄natiue siue p̄dictorie siue quasi
cōtrarie. qz sibi posita: nūq̄ ē dare
vltimū p̄cedētis 7 cū hoc p̄mū p̄ntis.
qz tunc opposita eēnt in eodē instanti.
vel duo instantia imediata. sc̄mp tamē
alterz est dare. s. vel vltimuz p̄oris vel
p̄mū posterioris. qz diuisibile non est
immediatū nisi indiuisibili. 7 succedētia
sibi inuicē sunt opposita imediata. Et
iḡ illa q accipiūt non ēē post ēē qdā
sunt rapti transcūtia qdā pmanētia
nāl̄it̄ genita v̄l corrupta. qdā aut̄ p̄nt
ēē entia pmanētia: vt tūc dina pducta
vel corrupta. In p̄mis. s. rapti trāscun
tibus est dare tam vltimū q̄ p̄mū in
ēē. qz illud instās in quo solo b̄t esse
7 iō nec est dare p̄mū nec vltimū i nō
ēē. qz tam in toto tpe terminato ad h̄
instās q̄ in toto tpe sequēte hoc instās
b̄t non ēē. In sc̄dis aut̄ ē dare p̄mū
in ēē s nō vltimū. 7 similis in non esse
ē dare p̄mū 7 nō vltimū. sicut expositū
est p̄us p intentione p̄bi. In alijs aut̄
q p̄ v̄ntē dinā pducunt v̄l cōstruuntur
pōt ēē v̄terq̄ istoz mōz. Et etiā 3°.
qz sit ibi dare vltimū in ēē 7 nō p̄mū
in nō ēē. qz illa v̄tus pōt in quēcunq̄
modū successionis vni⁹ ad alterū qui
nō includit p̄dicationem. Ad aliud
dico. qz incipit dupliciter exponit̄. vno:
cū positione p̄ntis 7 negatione p̄teriti.
sic. s. est 7 nō p̄us fuit. alio mō p nega
tionē p̄ntis 7 positionem futuri. sic nō
est 7 erit. Similiter desinit dupliciter ex
ponit̄. dico iḡ qz fm vnuz modum
exponēdi v̄terq̄ est qz simul aliqd incipit
7 desinit. qz raptim trāscēs incipit. h̄ est
est 7 nō fuit. 7 desinit ēē. h̄ est: est 7 nō
erit. vbi v̄trobiz affirmat̄ ēē. 7 nega
tōes iste binc 7 inde. s. nō fuisse 7 non
fore non sunt oppositē. p̄cise aut̄ repu
gnātiāz importāt in cipe 7 desinē fm
istos intellectus i quib⁹ est aliqd idēz
affirmatū 7 negatū. vel opposita aliq̄
iccludunt̄. Ad p̄mū ar^m p̄ncipale pz
ex 2° arti^o p̄ncipali. quō p̄mū ar̄s est

56.
v̄ter. s. qz aliqd pōt creari 7 nūq̄ con
seruari. hoc. n. est tūmō ex rōne alteri⁹
7 alterius respectus importatū in hoc
qz est creari 7 cōseruari. s. respectus ad
oppositum. s. ad non esse p̄cedens q̄ntū
ad creatōez 7 ad ip̄minet̄ ēē vt p̄habi
tum q̄ntū ad cōseruationez. qui duo
respectus sunt tū respectus rōis. p̄m^o ē
respectus negatiuus. qz ad non esse. 7
nullus talis est realis. 2° est cūscē ad
idem p̄habitum. sicut p̄mus ad idē ēē
non habitum. nō est aut̄ v̄ter rōne re^o
ad cām. Et cum inferitur iḡ pōt b̄e
respectum ad cūz creantes. 7 tū nūq̄
b̄e respectū ad cūz cōseruantes. p̄cedi
pōt si vni⁹formit̄ accipiat̄. h̄ est qz
nūq̄ dicat̄ cōseruare illud q̄ntū ad
totū quod importat̄ p cōseruare. Si
aut̄ intelligat̄ qz nūq̄z hēbit ad cūz
respectum illum quēz importat̄ hoc qz
est cōseruari a xō qz est respect⁹ depen
dentie ad cām in essendo. neganda est
p̄ntia. qz 7 si nūq̄z hēat respectum de
pendentie cūz illo alio qz est quasi suc
cessionis ad sc̄ipm. tū illum qui est de
pendentie necessario hēbit. 7 tunc in
vltimo p̄nti nō pōt plus cōcludi nisi
qz totum qd importat̄ p istū t̄minuz
creari nō est idē totū qd importat̄ per
p̄suari. s. duplex respectus hic duplici
respectui ibi. qd v̄ter ē. qz l̄z ille qz cōit̄
v̄trobiz ip̄ortat̄ sit oīo idē. tū alē qui
ip̄ortat̄ in h̄ qd est creari ali⁹ ē ab illo
altero qui importat̄ p h̄ qd ē p̄suari.

o Creaturis i

sp̄ali tūmodo querebatur
de creatura vinente 7 hoc
vita sensitina vel intellectia. Et erat qd
cōis oī vinenti hac vita v̄ illa 7 erat
ista. Vtrū act⁹ cognoscēdi 7 appetēdi
sint cēntialit̄ absoluti v̄l cēntialit̄ rela
tini. Arguit̄ qz relatiui. qz talis act⁹
nō pōt intelligi nisi cōintelligēdo ter
minuz. absolutum aut̄ pōt intelligi nō
cōintelligēdo aliqd in rōe termi. iḡ
2°. p^o. qz nō pōt intelligi qz sit visio
nisi sit alicuius visibilis v̄l obiecti. b^o
de se ē manifesta. Cōsi talis actus ē
qualitas. oīs aut̄ q̄ualitas est forma

simplicit' absoluta. q: gñā s' ipmirta
g. 12. Quæstio ista nō querit de actu
terminato ad cognitiones quo. s. actu
pducit' vel educit' vel iducit' ipsa co
gnitio s' querit de actu agnoscedi. qui
s. est ipsa cognitio actual' ita q' iste act'
si dicat' actio nō intelligit' q' sit de gñe
actōis. q: ipsa ē sp ad terminū aliqñe
accipiētem aliquo mō eē p ipaz actō
nem. sed intelligitur q' sit actio hoc est
opatio q' agēs tanq's actu vltio perf'.
Et breuit' ad cautius loquēdūz i tota
ista qōne intelligit' h' nomē actio pro
actōne de gñe actōis. q. s. est actio pro
ductiua. vel saltem aliquo mō ad esse
termini per ipam ponēdi. 7 hoc nomē
opatio intelligit' p actu intrinseco quo
ipm opans pficit vltimate. Itēz l3
qō gñaliter posset intelligi de respectu
ad obm vel subiectū: nō tñ argumēta
vident' restringē eā ad pñā intellectū.
Est igit' intellect' qōms p tractād'
iste. An actualis cognitio sit cēntialr
relatiua ad obm cognitū. 7 similiter de
actuali appetere vbi tria sunt vidēda
p q' in oi intellectōe 7 gñalit' opatōe
quacūq' de qua loquimur est aliqua
entitas absoluta. 2° qñt' illd' absolutū
beat aliquā relatiōem ad obm sibi an
necam. 3° an illa relatio sit actui isti
essentialis.

Prima cōclusio

pbat' tripliciter. p sic. vltima perfectio
habe vñe nō est sola relatio. opatio est
huiusmodi pfectio sube vñe que nata
est opari. puta viuētis vita sensitiua v'
intellectiua. igit' opatio nō ē sola rlo.
igit' 12. a^o. pbat'. q: sola relatio non
summe appetit' appetitū nālī 7 electio
nāc pfectissime appetētis. s. vltia pfect'
nāc viuētis a tali nā sume cōsideramr
cōsiderio nālī. de quo intelligi pōt illd'
Aug^o. 13. de tri. c. 4. Beati omēs eē vo
lumus. qd' semp vep ē sine de beatitudie
actu cogitem' sine nō. 7 tñ sine actua
li cognitione non est in nobis actuale
velle voluntati. Ibidē etiā vult q' qcqd'
aliud quisq' latenter velit ab hac vo
luntate cōi non recedit. cōsiderat' etiāz
summo cōsiderio electiua voluntatis

bene dispoſite. Dinos. pbat' etiam per
pñm p. 7. c. etibi². vbi vult q' felicitas
q' est finis vltimus nāc intellectual'. 7
p pñs summe cōsiderabilis: est opatio
optia. vel cōſistit in opatione optima.
Idē vult. 12. mēba^o. c. 6. vbi de teo lo
quēs dicit. q' si nō intelligat qd' vtiq's ē
isigne. 7 statiz poſt. si nō est h' qd' ſua i
telligētia s' pō: nō est vtiq's optia ſubā
p intelligētiā intelligit' actualē intellecti
nam. nam ad pbatōez dēc pñtie ſtati
ſubdit. p intelligē. n. ei bonozabile iest
Idēz bētur. 9. mēba^o. c. 7. vbi vult q'
actus est prior pō non ſolum tempe
7 rōne. ſ. etiā ſubā. hoc est perfectione.
vñ i pbatōne illius membri q' actus
pōr ē ſubā: cōplicitat' ipē vt vir puero
7 hō ſpermate. 7 cōcluſionē ſic intellectā
ibi. pbat'. q: gñā actus tanq's finis ſūt
alia ordiata ad actū. ſic declarat' ibi i
multis cōplicitat'. Similit' audētes multe
de ſine vltimo 7 ſumme cōsiderabili qui
est beatitudo ſine dicāt d' cognitōe ſicut
illa Aug^o. viſio ē tota merces. ſine lo
quant' de dilectōe. ſic de cōſuetudine xpia
na ſumma merces ē vt ipō pfruamur
ſaltē in hoc oēs pueniūt q' ſine vltim'
7 maxime cōsiderabilē dicāt eē opa
tionē vel in opatōe pſiſtere. 2° pbat'
cōcluſio pñcipalis ſic. relatio pñc dēcā
nō est noua ſine nonitate alicui' ab
ſoluti pñis. 7 hoc i ſubiecto vel i ter
mino. opatio aut' pōt eē noua ſine no
uitate cuiuſcūq' alteri' pñis abſoluti
in ipō opante. ſine etiā cuiuſcūq' alte
rius abſoluti nonitate in termino. igit'
opatio non ē pñc relatio pñc accipiē
de relatiōem. igit' 12. a^o. pbat'. tum per
pñm. s. pñy. vbi negat motū in ad ali
qd. 7 expñſius in. 7. vbi vult q' ad vir
tutem 7 malitiā nō est alteratio. quia
ſunt ad aliqd. bec aut' que ad aliqd
neq's gñatōes ſūt: neq's gñatio ē ipſoz
neq's alteratio oīno. bec ille. tñ p rōnē
q: relatio pñc dicit' neceſſario ſequit'
extrema ſimul poſita. 7 ita nō pōt eſſe
noua ſine nonitate alicuius extremi.
b^o pbat' qñt' ad pñā prem. q: illud
qd' erit de potētia accitāli ad actū nō
recipit aliquā ſormā nouā pñc ipā
opatōe. q: tñc nō fuisset pñs i potētia

accidenti sed centrali. 2ª pars minoris ē manifesta. p³. n. q^o nihil absolutū aduenit visibili q^o videt actū. nec intelligibili q^o intelligitur actū. 7° p^o similiter de alijs. Preterea ois relatio realis fundamētum suūz. primūz vel rationem fundandi. primam nēcio cōsequitur vel cōcomitat. 7° hoc posito termino nūc aut ipam potētā opatiuā nō necessario concomitat relatio actualis ad obum. igit^r ipa pō non est. prima rō fundandi talem rōnez. igit^r si ponatur aliq^o rō actualis opantis ad obiectūz oportet dare sibi p^o fundamēto vel rōe fundandi. prima aliq^o posterius ipa potētia 7° q^o medium iter ipaz potētia 7° illā relatiōem. tale qd nō videt posse poni nisi ipa opatio. nūc aut illud qd est primū fundamētū rōnis vel prima rō fundandi eā aut est absolutū. iuxta illud. 7° te tri. c. 2° oē qd relatiue dī est aliq^o excepto relatio. aut salte^rz nō ē p^o se illa rō cuius ē fundamētū vel rō fundandi. igit^r opatio nō ē p^o se rō opantis ad obm. 7° pari ratione opatio non est p^o se aliq^o relatio. Ex hac cōclusiōe sic pbata cōcludit^r vlti^o ppositū sic. si bec opatio eēt p^o se respectus: nūc eēt rō. q^o respect^o que^r p^o bus concedit aliquo mōz uenire opatiōni ē p^o se de g^one relatiōis. 7° p^o tinet ad 3° modū relatiōez. vt p³ ex. s^o metha^o. cum igit^r opatio nō sit p^o se relatio vt p^o hāt rōnes iam posite: sequit^r q^o non sit p^o se respectus. 7° p^o p^o s^o ē ibi aliqua entitas absoluta qd est ppositum i illo articulo.

De secūdo articulo

culo p^oncipali tria sunt videnda. p^o ar^o q^o in opatiōe necessario ē aliq^o relatio realis ad obm. 2° dicet^r q^oliter hoc sit intelligēdum. 3° videbit^r de rōnibus ad istud pbādum positis. Primū ostēdit^r tripliciter 7° hoc correspondēter triplici p^obatōni posite in p^o arti. p^o ex rōne perfectiōis q^o fuit mē^o in p^o rōe. arguit^r sic vltia 7° summa p^ofectio nāc opatiōe non pōt ē sine reali rōne ad obm p^ofectis simū circa qd ipa nata ē opari. opatiō aut est summa p^ofectio talis nāc. igit^r 2°.

57
a^o. p^obat^r. q^o si summa p^ofectio nature viue dicet^r aliq^o vt est ad se: ipa suba rei h^o mō eēt summa p^ofectio. quia suba est p^ofectioz quocūq^o suo accidente fm Aristi. 7° metha^o. igit^r si cōcedat^r b^oti^ondinē creature eē accēs illi nāc visibili. 7° cū h^o summam eius p^ofectiōem. h^o non pōt poni vt ē aliq^o ad se. h^o p^o se i cōtum cōnectit 7° se p^o iungit fini vltio simplicit^r. s^o ob^o extrinseco qd per ipm attingitur. ipa igit^r rō ad ipm obm est formalis rō p^opter quā b^otitudo dicit^rur summa p^ofectio. Confirmat^r h^o per illū Aug^o. 13° de tri. c. 5° vlt. 15° vbi alijs diffinitōibus b^otitudinis rep^obat^ris cōcludit^r quasi p^o vera diffinitōe. b^oti^ois igit^r non est nisi h^oz oia q^o vult 7° nihil mali vult. Ex h^o ar^o. q^o i p^ocretis est p^odicatio per se p^o mō sequit^r q^o abstractū p^odicat^r de abstracto. p³ in exēplo albū est coloratū p^o se p^o 7° per p^ois non rōne sub^oi. sed rōne formali. 7° s^oo bec est vera albedo est color. igit^r si bec est vera p^o mō b^oti^ois h^oz q^oqd b^oti^o vult. sequitur q^o b^otitudo ē vt ita dicā b^otitio cuius cūq^o b^oti^o voluit. nūc at b^otitio vel b^oti^o v^o p^o se importare relatiōem. Preterea iuxta 2° mediu. s^o de nouitate absolutū ar^o sic. Ad formā absolutā nouā pōt eē per se mutatio. Ad opatiōem puta intelligē vel huiusmōi nō pōt eē per se mutatio. igit^r 2°. a^o. p^obat^r. q^o forma absoluta pōt acq^ori s^oo nō t^oni p^o accēs ad acq^osiōez alterius: s^o per se p^opria acq^ositiōe. q^o pōt p^o per se succedē sine p^o p^orie p^ouatiōi. b^o. p^obat^r p^o p^obm. 7° p^ohy. dicētem. neq^o intellectiua p^ote aīe ē alfa^o sciēs. n. marie ad aliquid dī. 7° multa ibidē tam in l^ofa p^ohi q^o i cōmento vident^r eē ad hāc itentōem. Preterea iuxta 3° mediu. s^o de diffictōe rōnis 7° fundamētū eius ar^o sic. In cui^o suba est rō illū nō ē aliq^o absolutū. s^o in 3° relatiōez in suba vni^o extremi. s^o mēsu surati est relatio. opatio enim refertur ad obz illo 3° mō igit^r 2°. a^o. p^obat^r. q^o absolutū nō includit i sua rōne centrali re^o. q^o tūc eēt p^o se ad alterū p^o illū re^oclusum 7° eē p^o se nō ad alterū s^o ad se: q^o pōt^r absolutū. b^o. p³ p^o p^oritatorē s^o metha^o. vbi vult q^o in 3° relatiōez

relatio est in substantia alterius extremi
trini. sic in ratione intellectus et non in ratione
intellecti vel intelligibilis. relatio inquit
non est in substantia intellecti. sic est in substan-
tia intellectus. igitur 2^a. ubi etiam illud ubi p^{ri}mo
idem bis diceretur. exponit sic. intellectus non
refertur ad intelligendum sed ad intellectum. quia si
ita esset tunc intellectus constitueretur per intelligendum
et videtur esse e^o. et quo sequeretur quod illud
quod constituitur per aliud constitueretur illud.
sic ipse arguit quod intellectus si diceretur ad in-
telligendum constitueretur per ipsum: ita intelligit
quod constituitur per intelligibile ad quod d^{icitur}. non
autem constitueretur per illud si esset in se ali-
quod absolutum. Circa 2^m in isto articulo. disti-
guo de operatione. et de difficultate manifestior
in actu cognoscendi. potest tamen poni forte in
actu appetendi. aliquid est per se existens sic
quod attingit obiectum in sua propria existentia
actuali. Ex^o de visione coloris et con-
ter in sensatione sensus exterioris. Aliquod
etiam est cognitio obiecti non ut existens in se
sed vel obiectum non existit: vel saltem illa
cognitio non est eius vel actualiter existens.
Ex^o ut imaginatio coloris. quia attingit
imaginari rem quam non existit sic quam existit
et similis difficultas per hanc potest in cognitione
intellectiva. h^{oc} probatur. h^{oc} quia per quod ali-
quod potest esse obiectum existens ut existens. quia tale habet
bit brutis et obiectum brutis. alioquin posset
aliquis esse brutis in obiecto. esto per impossibile
le quod ipsum non esset existens. et quo d^{icitur} habet
claram visionem siue facile propter hoc quod actus
eius cognoscendi tendit in illud ut in se
prius in propria existentia actuali. 2^a. probatur
idem. quia quicquid est perfectio in cognitione
magis potest competere cognitioni intellective
quam sensitivae. nunc autem posse attingere obiectum
in se realiter: perfectio est. ubi non vile-
scit potentia attingens propter imperfectum
obiectum. igitur intellectus potest habere actum quo
sic attingat obiectum in sua reali existentia. sal-
tem illud obiectum quod est nobilius tali
intellectu vel e^o quod nobile. Et si concedatur
de intellectu n^{on}o ipsum. posse habere tales
actum cognitionis quo attingat rem
ut existens in se: pari ratione potest habere concedi
et quocumque obiecto. quia intellectus n^{on} est po-
teris respectu cuiuscumque intelligibilis.
Contra istam distinctionem ar^{guitur}. per hoc quod

intellectus noster in cognoscendo abstra-
hit ab his et nunc. et pari ratione ab omni co-
gnitione existens ut existens. igitur non potest
sibi aliquid per se intelligere ut existens. pro-
pter si sint due tales intellectus possibiles in
intellectu n^{on}o. tunc pari ratione eiusdem ob-
iectum poterit esse due tales. Quia tunc quod
distinguerentur. non numero tamen: quia duo
accidentia eiusdem speciei non possunt esse in eodem
subiecto simul. nec species: quia siue actus co-
gnitionis accipiat speciem a potentia siue
ab obiecto cum hic sit eadem potest et idem obiectum.
non poterit poni omnia specifica. Ad
primum illorum dicitur potest quod difficultas quod ponit
tur contra iter cognitionis intellectivas et
sensitivam ex parte obiecti. puta quod intelli-
gimus universalem sententiam singulare. et
quocumque distinctio alia isti considerans
non d^{icitur} intelligi tanquam iter potest disparat
ex equo. sic est difficultas visus in videndo
colores. ab audiri in audiendo sonos
sed d^{icitur} intelligi difficultas intellectus a sensu
sic potest superioris cognitionis ab aliqua
cognitione subordinata sibi. et per prius quod
potest superior potest cognoscere aliquid obiectum vel
sub aliquid ratione quod obiectum vel sub
ratione potentia inferior non potest cogno-
scere. non tamen d^{icitur} inferior possit aliquid
obiectum vel sub aliquid ratione cognoscere quam
superior possit etiam perfectiori modo obiectum illud
cognoscere. et sub eadem ratione cognoscibilis
latis ex parte obiecti. et sic potest concedi
quod intellectus potest cognoscere obiectum
non ut hic et nunc. quia sub ratione quiddita-
tiva absoluta. sensus autem non potest sic
cognoscere obiectum. quia est ut limitata
ad cognoscendum ipsum sub ratione existens.
sed non propter hoc intellectus determinatur
ad cognoscendum obiectum sub modo
opposito. quia indifferens est ad cognoscere
duos ipsum sub utroque modo. Ad 2^m con-
cedi potest quod sint due cognitiones eius-
dem obiecti simul. sic quod non distinguatur
obiectum ab obiecto sic existentia ab existens
quia iter ista sit aliqua difficultas obiecti
tamen non sufficiens ad oppositum. quia
etiam ipsa existentia potest cognosci cogni-
tione abstracta. sic. existentia sic existentia
possum intelligere sed non sit realiter et
intellectum. dicitur igitur cognitiones distin-
cte et hoc finem speciem propter rationes formales

motias hic inde, qz i cognoscere iturba
res in ppa existia est per se motia ob-
iectie. in cognoscere aut abstracta est p
se motiū aliqd in quo res habet esse
cognoscibile siue sit causa virtualit' co-
tinens rem vt cognoscibilem: siue sit
effectus puta spēs vel similitudo repre-
bensive continens ipm cui' ē similitudo.

Ista distinctione actus cognoscendi
supposita potest dici qd pms. s. q. ē rci
existis in se necessario habet annexā
relatōem realem 7 actuaalem ad ipsū
obiectum 7 rō est. qz non potest ēē tal'
cognitio nisi cognoscens hēat actua-
liter ad obiectum talem bitudiez que
necessario requirit extrema in actu 7 re-
aliter distincta. 7 que etiā nāz extimoz
necio psequit'. In spali aut vt esse
duplex relatio actualis i isto actu ad
obiectū. vna potest dici relatio mensu-
rati vel verius mensurabilis ad men-
surā. Alia potest dici relatio vniētis for-
maliter in rōne mediū ad terminū ad
quem vniēt. 7 ista relatio mediū vniēt.
spaliōi noie potest dici relatio attigētie
alterius vt termini. vt tendētie i altere
vt in terminum. Ista aut distinctio
duay relationum. s. mensurabilis ad
mensuram 7 attigētie ad terminū:
fatis vt ēē manifesta qz vtraq; ab al-
tera separari potest. sicut in eētīs supio
bz rōne mēsure respectu inferioris. nec
tū sp inferior bz respectu superioris rōne
attigētie de q loqmur. Actus etiā
volūtatis vel inte' totali cāntis obie-
ctum: vt hēe rōne cōdētie respectu ei'
vt termi intellectōis vt volitōis siue
ista re' sit realis siue tū rōis. n tū tal'
intellectio vt volitio bz respectu tal' obi-
relatōz mēsurabilis. s. magis rōnem
mēsure. De p' rōne. s. mēsurabilis
loq' Arist. s. metha. qd illa ppe pter ad
3^m modū relatiōz vbi scēdū qd aliqd
mēsurari ē ite^m de ei' qstitate cōsumata
p aliō certificā. ita qd mēsurā ipoztat
re^m ad ite^m cui sit certitudo 7 ad mē-
surā p quā fit certitudo. p' nō ē real'. sic
nec scibilis ad sciaz. 2^a ē cāti nō i ēē s
i cognosci ad cāz i cognosci. 7 h' ē rō
realis qstū ē ex pte expēdē cāti ad cāz
q expēdē^r rōe extremoz. 7 nō tū p
actu intellect' pparans h' ad illū. tū q:

Ista bitudo expēdē^r nō qdē ipius co-
gnitōis ad cāz cognitōis q bñ ē real'
s expēdē^r obi vt cognitū ad obz vt p
qd cognoscit ē int' extrema nā vt bitū
ēē reale s tū vt bitū ēē cognitū. ideo
ista bitudo nō ē simpl' realis. nec tū ē
ita pure re' rōis sic ē illa q ē vlis ad
singulare. vel i' q ē dīctorū ad dīc^m
qz Arist nō dīc relatiōez i 3^m cō mēsurati
ad mēsurā s ēē mēsurabil' h' ē apti na-
ti mēsurari ad mēsurā h' ē aptā natam
mēsurare. qd sic potest intelligi. sic ex dīc
p3 mēsurari actualit' ē actua^r expēdē^r
i cognosci. ita mēsurabile dīc aptitudi-
nālē vel pōlē expēdētiā i cognosci vel
dīc expēdētiā i cognoscibilitate. vniq;
qz aut se bz ad cognoscibilitatez sic se bz
ad ēritatē. igit' p mēsurabile intelligitur
illū substratū rōne cui' h' ē mensabile
7 illū ē ēritas cāta vel picipata. vt sic
i 3^m relatiōz p h' qd ē aliqd dīc vt
mēsurabile ad mēsurā. intelligi' dīc tāq;
expēdēs i entitate ad illū a q picipat
ēritatē. vt sic sit rō simp' realis ex pte
mensabilis i h' 3^m qz illū intelligit' ens
p picipatōez vt imitatōz respectu alci'
Ulet' ad ppo^m cū aliqd possit multi-
plicat' picipare pfectōz ab alio actus
cognoscēdi sic picipatio se bz i pceptū obi
sic similitudo respectu cui' ē nō. dico simi-
tudo p picipatōz eiusdē for' sicut ē albi
ad albū. s. similitudo p imitatōez. sic est
ideati ad ideā. 2^a act' cognoscēdi q. s. a
ē necio exite vt existit. n necio bz rōez
fale actualē ad obz. qz re' real' actual'
requirit p se ter^m realē 7 actualē. tū iste
2^a act' potest poni hēe ad obz rōne rea-
lē pōlē. 7 h' p' act' de q i pcedēti mēbro
dīcū ē. s. mēsurabil' vel expēdē^r. n ē 2^a
s. vniōis vel attigē^r. potest ēē ista cognit'
hēe ad obz rōez rōis actualē. s. illā n
necio requirit ad h' q sit ipi' obi. Sūt
B. 4^a declarāda. p q cognit' abstracta
bz rōez realē pōlē 7 aptitudinalē. s. mē-
surabil' ad obm ē nō exis. h' p'. qz illū
qd bz rōez actualē ad tūm^m exite 7
q^m ē ex pte sui uniformit' se bz ad illū
bz realē aptitudinalē ad illū tūm^m qū
n ē exis. opa^o ē bi'. qz ē aliqd mensa-
bile p obm hoc ē aptū natū i entitate
sua expēdere ad obm. 7 h' in specialī
talī expēdētiā qualis ē eius quod ē

similitudo p imitadē v^l p^licipatōz
 ad illud cuius est similitudo. bec oia
 q^untū est ex pte fundamēti eēt in actu sⁱ
 terminus eēt in actu. 2^m. s. de relatiōe
 attingentē ad terminū q attingit pōt
 dici q cognitiōi abstractiōe nō p^ouenit
 talis relatiō realis potētiālis vel apti-
 tudinalis. pbat qz nō cōuenit fun-
 damento q^untū est ex pte eius. nec sibi
 cōpetet in actu si terminus ponet^r
 in actu. qz terminus nō ē nat^o p illuz
 actū attingi vt actu existēs. 3^m. s. de re-
 latiōe rōnis in cognitiōe abstractinā
 pōt dupliciter intelligi. vno mō sic. q^u
 terminus nō hz eē reale. sed tū eē in
 intellectu tunc ad ipm non pōt eē nisi
 rela^o rōis. qz nō pōt relatiō vcr^o h^oe
 eē q^u terminus ad quē ē. nūc aut obm
 q^u terminat cognitiōez abstractinā
 nō o^z h^oe eē nisi in intellectu. igitur 1°
 Alius pōt eē intellectus talis. act^o in-
 telligendi obm abstractiōe pōt intelligi
 actu reflexo. cū. n. ista intellectio sit si-
 militudo obiecti p obm cognitiō potest
 illa cognosci reflectēdo. 7 intellect^o sic
 cognoscēs istā cognitiōem pōt cōpare
 ipam ad obm. ipa autē sic cōparata per
 actū intellectus refer^r relatiōe rōnis
 Inter istas duas relatiōes rōis vna
 est d^oia. nāz 2^a sicut pōt eē obiecti nō
 ex^oitis: sic pōt eē cognitiōis nō ex^oitis.
 si tū illa cognitio sit intellecta 7 p intel-
 lectum cōparata. p^oma aut relatiō non
 pōt eē nisi act^o ex^oitis 7 nō vt obiecti
 cogniti p aliquē actū reflectū nec p in-
 tellectū ppari. Et hac d^oia seq^r alia.
 s. q 2^a relatiō est rōnis q^untū est ex pte
 vtriusq^{ue} extremi. p^oma q^untū ē ex parte
 obiecti est rōnis. q^untū est ex pte actus
 eēt realis. qz v^l sequi nāz actus 7 nō
 tū ppetere illi actui vt obo intellecto v^l
 comparato. Lo^osi hoc. eis reale nō re-
 quirat tanq^u ad nām eius p^ois vel cō-
 comitās aliq^u nō reale. igit^r actus co-
 gnoscēdi realis non hz relatiōez rōis
 psequētem ipm ex nā sui. R^o p actū
 cognitiōis obm hz eē cognitiō. 7 ideo
 pōt nāz actus seq^r aliq^u b^oitudo que sit
 ad obiectū vt b^ois tale esse. Et hoc p^o
 4^m quō. s. relatiō rōnis nēcio pcomi-
 tatur. qz hoc vcrū est de p^oma relatiōe

rōnis. nam sine 2^a poss^z cognitio ipa
 eē sic act^o rect^o sine reflexo p^oite. 7 mul-
 to magis poss^z obm terminare actū
 illū absq^{ue} hoc qz habet relatiōez rōnis
 ad actū. 2^a cōtingent^r cātur post actū
 intellectōis recte. igit^r nō fuit in obiecto
 nēcia rō terminādi illū actū. Hūc
 3° in isto arti. nō dēdum ē ad argumēta
 facta i p^oma pte huius articuli. p q^uto
 vident^r minus cōcludē. Ad p^oma cō-
 cedo q opatio q est vltia pfectio nāc
 opantis nēcio hz annexā relatiōem
 puta si loquamur de opatiōe b^oifica
 hois vel angeli ista nēcio est ex^oitis.
 vt ex^oitis. qz si sit cognitio est imitatio
 si sit volutio est nēcio cōcomitās imi-
 tatiōis. sed cum d^o q ipa ē vltima pfe-
 ctiō p^oite inq^untū cōnectit cū obo. dico
 q vltima pfectiō pōt intelligi vel aliq^u
 sum^ona pfectiō p se vna. vel pfectiō i-
 tegrata ex illa 7 oibus nēcio cōcomi-
 tantibus. p mō dico q opatio ē vltia
 pfectiō 7 ē simplr pfectiō: quociūq^{ue}
 cōcomit^r ipam. etiā illa rōne quāz
 formalit^r ipostat cōnectio. qz si poss^z
 h^oe opatiōez sine illa rōne eēm b^ois
 nō aut eēm b^ois si haberem rōnem
 sine opatiōe. Istud p^oz de b^oitūde ei q
 formalit^r cōsistit in opatiōe. fm illud
 p^obi. i. 2^a metha^o. vbi de eo loquēs ait. si
 nō intelligat quid est isigne 7 venera-
 bile. s. hz quēadmodū si cōmūis sine
 intelligit. 7 nō est hoc q^u sua intelligētia
 s. actualis intellectio nō est vtiq^{ue} optia
 suba. 7 pbat p^oitiā. p intelligē. n. ei ho-
 norabile iest. 7 tū b^oitudo ei nō requit
 relatiōem rōnis in^o opatiōez 7 obm
 qz 7 si possit intellectus ei^o comparare
 actum suum ad obiectum: tamen ista
 compatio siue relatiō rōnis nō icludi-
 tur i ipa opatiōe que opatio fm se est
 b^oifica. non enim videtur rōnabile q
 magis de^o sit b^ois formalit^r aliq^u opa-
 tiōe icludere relatiōem rōnis q^u b^oitū-
 do angeli icludat aliquam talem
 relationez. beatitudo tamen creata ne-
 cessario requirit relationē ad obiectū
 sed realem. 7 hoc quia non potest ha-
 bere maiorem vnitatem cum obiecto
 q^u vnitatem relationis. opatio autē
 ei habet cum obiecto vcrā vnitatem

et idēpstatem. et idē ibi nulla requirit
relatio ad hoc ut ipsa sola et absoluta
sit plene beatifica. In h. p. 3 vna excel
lencia beatitudinis dicitur super creatā. qz
illa ut absoluta est plene ultimū bonū
eius. beatitudo creata nō est ultimū nisi
cū rōe annexa. Quā igitur dicitur qd est ultima
perfectio in qstū pēse cōnectit cū obo.
Reduplicatio ista pōt intelligi fieri ut
rōe rōnis vel rōne fundamētū primū.
p. mō negādū est. qz ipsa formalis rō
relatōnis non ē sibi rō cōndi ultimaz
perfectōem. 2. mō cōcedendū ē qd i qstū
cōnectit h. est in qstū est fundamentū
primū cōnectēs. sic ē perfectio ultima.
Per idē p. 3 ad illā affirmatōem. beatū
est q. h. 3. 2. si. n. h. ē intelligat ibi ipor
tare relatōem. tūc vel est descriptio per
illud qd nōcō cōcomitat opationez
beatificā. ut hoc nōmē beatitudo nō iporat
pēse absolutū. sed cū respectu ad obm
Si autē p. h. ē intelligat opatio q. obm
h. 3. iura illud Aug. 83. q. 2. 2. habē
eum nihil aliud ē nisi nōcō. tūc h. ē
beatificā non importat p. se relatōem. s.
illa tūmō cōcomitat. Lō h. nō ē
ddictio absolutum separi a relatione
sicut p. 3 a posteriori et maxie qm non
est relatio dependentie cōtialis. igitur
si opatio beatificā sit absoluta possit per
potētiā dīnam separi a relatōe illa. et
tunc cēt beatū nō tū cōnectus obo.

Præterea posterius gñatōe ē perfecti
fm p. 3. 9. m. 2. sed relatio si ē aliā
ab opatōe absoluta est posterior gñatōe.
tōc. igitur 2. Ad p. 3. alibi. Ad 2. m.
illa p. 3. p. 3. d. 3. intelligi pcedēdo ex eo
ordine. qz si in alio ordine vel gñe sit
aliquid posterius gñatōe non oportet qd
sit perfectius. sic enim accūs cēt perfecti
forma substantiali. et tū isto mō ē relatio
posterior absoluto. nō enim in eodem
ordine aduenit tanq. p. 3. p. 3. p. 3.
absoluto. sed absoluto in se habente p.
p. 3. p. 3. p. 3. cōpletā et illa perfe
ctione cōsurgit relatio. Ad 2. m. ar.
qd accipitur ex. 7. p. 3. si diceretur qd
fm. oia illa dicit nō fm op. p. 3. 3. s.
fm op. Pla. videt posse h. ē ex p. 3. mēta
toze ubi in fine mēnti Arist. inquit
intelligit in hoc loco nō qd bec sit opio

eius. sed intendit declarare vtm opio
nis huius. bec ille. Snia etiā i se ut illa
quas imponit Aug. pla. in. 12. de ciui.
et Arist. p. posterior. s. qd addiscere nō
sit nisi reminisci. ait. n. sic. acqre cogni
tōez in pncipio nō est generatio neq.
alteratio. h. d. n. sit sciēs et intelligens qm
aia eius quiescit et firmat. quēadmo
dum qm surgit a somno. Et p. 3. mētor
exponit. et in alia translatōe apparz i.
eadem snia qd non mutat aia in pma
acceprode scie. sicut nec mutat qm post
impedimentū somni vel ebrietat. pōt
vri scia qua p. 3. non p. 3. vti. 2. am
pōt aliter dici qd si Arist. ista dixerit
fm p. 3. p. 3. opionez hoc fuit qd motū
et mutationem non dicit per se esse ad
aliquā formā nisi que potest propria
acquisitione acquiri. et id ad nullam
formam dicit eē motū que tū acqrit
alia acqrita. sicut ē de relatōe. vti vult
ibi qd i qualitatibus illis nō ē alteratio
q. fuit cum quedā alterant. h. est cum
alteratio sit in alijs. cōsata. n. aut rar e
facta 2. et post. sicut sanitas frigidit
et calidit cōmensuratio quedam est.
et id sanitas nō est p. 3. termin. ali
cuius alteratōis. sed aliqua alia altera
tio ad aliquē gradū calidi vel frigidi.
et tunc ipm est cōmensuratum alijs q.
litatibus corporis. et sic est sanitas. Si
autem hoc esset manifestum scilicet qd
scia ut actu p. 3. considerare cēt sola re. satis
patet qd fm itentōez Arist. ad illā nō
cēt mutatio vel alteratio. s. p. 3. 2. in p.
arti. qd opatio nō ē sola re. et pari rōe
ut maiori nec h. scie. Unā v. aliquēd
ultra addēdū. s. qd fm. nō pcedit altera
tōez eē ad aliquā q. 3. 2. nisi qd pōt p.
acquiri sic qd ipsa nō tū p. 3. p. 3. p. 3.
ad formā iductā sic re. s. nec c. p. 3. 2.
nōcō sequatur inductionem alicuius
forme p. 3. 2. et tunc ista conclusio q. nō
ē vera nisi de alteratōe immediata p. 3.
alteranti in illo ordine. et sic ad scien
tiam vel consideratōem non est aliq.
alteratio immediata p. 3. alteranti in
illo ordine. quia p. 3. 2. tale est obm
extra. cognitio autē i intellectu nō ime
diate cātur ab objecto ut extra. sed i
aliq. itra. qz intelligim. cū volum. n. at

sentimus cū volumus. 2° de aīa. qz ad
intelligēduz hēm^o obz itra. ad sentiēdū
requir^o obm eē. qz aut intelligat de tali
alteratōe de q̄ dictū est pbat. qz pax
an cōcedit sensus alterari dicēs. 7 ipi
sensus alterant. patunt. n. actio enīz
ipoz motus est p corp^o: patiēte aliqd
sensu. hic aut negat pte intellectūam al
terari. vt vī assignare p rōne. qz noti
cia intellectūa accipit nō immediate
ab obō eē qd est pmiū alterās in. isto
ordine. s. mediāte cognitiōe sensitīa.
vñ ad pbandū q nulla mutatio ē ad
sciam. aut. ex ea enī que est pmi ptem
expiētia vniuersālē accepim^o sciam.
Et sic illud vbi scies maxie ad aliqd
dicēdū intelligi sic. ad aliqd. i. ad obz
itra 7 nō immediate ad obm eē qd est
pmiū alterās. 7 ista cōclusio sic pteu
lariter intellecta de alteratōe p^o sufficit
ad ppositū suūz ibi. qz cōclusiōem illā
q monēs 7 motū simul sunt. intendit
pbare inductiue in singulis motibus
7 sūalīz i alteratōib^o vī hē instātiāz
de illis q̄lītatib^o q non immediate indu
cunt a pmo alterante. qz ibi alterant
7 si simul sit cū pmiū alterante: non
tū eūz p in illo ordine de q manifesti
est q ipm sit alterās. 3° mō posset dici
q dictū Arist. est intelligēdū de alteratōe
q est motus. vel si est indiuisibilis est
mutatio terminatiua vel cōtinuatiua
motus vel saltē q est subī mobilis vel
inmutabil^o 7 ab aliquo agēte nāli. nullū
istoz iuenit in pte intellectūa. qz ipa ē
indiuisibilis. 7 ita non susceptiua mot^o
q requir^o subiectū diuisibile. ipa etiā qz
indiuisibilis iō nō est localit^o pns alicui
agēti nāli. qz nō replet locū. agēs aut
physici nō ē actiui nisi in passūz sibi
localit^o pns. sensus aut p oppositū pōt
dici alterari. 7 qz ibi cōpositū q̄tū reci
pit 7 qz ab agēte nāli cui est localiter
pns. Istud 3° dictū vī satis verūz
sed nō vī posse hē ex textu Arist. ibi.

Ad 3° pōt dici q in 3° relatiōz
sic cōcedit relatiōez ēē in suba alteri^o
extremi tñ: sicut in duob^o pmiis mōis
cōcedit relatiōez ēē in suba vtriusqz ex
tremi. vñ dicit ibi cōmētator. relatio est
duob^o mōis. aut relatio est in substan

tia vtriusqz extremi relati: aut in suba
alterius tñ. nūc aut in duobus pmiis
modis nō includit relatio cōtialiter
in vtroqz extremo. imo vtriusqz pmi se
est absolutū. s. dī ibi relatio ēē in suba
vtriusqz extremi vt in fundamēto pri
mo siue rōne fundandi. 7 sic in 3° est
tñ in suba alterius extremi. s. plani^o
hētur in alia translatōe vbi sic hētur.
s. nūc 7 potētiā dēā ad aliqd oīa sē
ad aliqd: eo q ipm qd qd est alterius
dī ipz qd est. s. non eo q aliō ad illō
mensurabile vero 7 sensibile 7 intel
lectuale eo q aliud ad ipm dī ad aliō
dicūt vult dicē q relatiū pmiū vno
bus mōis p se dī ad aliud. 7 non tñ
eo q ad aliō refert^o ad ipm. In 3° tñ
vniū extremū est per se fundamentum
relationis. reliquum vero dī ad aliō
solūz quia aliud est eius. Iste vñ
ter dici pōt q hec est differētia istoz
modozum. quia in pmiis duob^o est re
mutua. ita q in vtroqz extremo est rō
fundandi relationem vnam 7 rō ter
minandi relationem aliam. In 3° mō
est relatio non mutua. sed ratio fun
dandi relationem est tñ in vno extre
mo. 7 in alio rō terminandi eandem.
quod addit ibi de illo bis dicere idē
rē. potest cōmētator ibi sic intelligi. q
aliquid dicatur constitui per illud ad
quod cōtialiter dependet. licet illō nō
sit intrinsecum illi. 7 sic constituitur p
illud quod est mensura eius. si igit in
tellectus diceretur ad intelligentēz vt
ad mensuram constitueretur hoc mō
per ipm. sed intelligens constituit^o per
intellectum vt per formam suam. igit
erit circulus in constitutionibus licet
non eodem modo constituendi. 7 hoc
est impossibile duz tamen vtriusqz cō
stitutum dependeat per se a cōstituente
quia non potest esse circulus in per se
dependentijs. 7 hoc potest intelligi per
illud dictū cōmētatoris ibi. idem dice
retur bis. 7 tunc idem erit causa 7 cau
satum eiusdem. s. 3 facilius exponitur
littera Aristotelis ibidem secūdū aliā
translationem. quia si intellectus dice
retur ad intelligentem vt ad mensu
ram. 7 cum dicitur ad intelligibile vt

ad mēsurā idē vt mēsurabile erit bis
dictū. h̄ est ad utrūq; duoz vt ad mē
surā. qd̄ ē i cōueniēs de duob; dispat
f. q; utrūq; sit pplete mēsurā eiusdē.

De tertio articulo

lo pncipali dico q; relatio pōt triplici
ter se h̄re ad absolutū vno mō ptingēt
7 p accēs vt similitudo ad albedinēz
Alio mō nēcio. vt relatio creature ad
cū. 3. mō fm verā idēptitatē. sicut in
diuis relatio psonalis se bz ad eētiā
h̄ nō v̄r q; possibile sit amplior idēpti
tas q; p̄prie dicat idēptitas eēntialis.
q; nec relatio pōt eēntialis includi in
absoluto. q; idem eēntialis ad se 7
eēntialis ad alterz. nec absolutū 7 re
pōt includi in aliquo p se vno. sic p se
vno qd̄ sit vnus generis 7 ip̄i sit p
p̄ius pceptus p se vn̄ 7 q; ip̄m sit p
se in vno gñe. q; sic in rebus non pōt
fieri vn̄ p se ex distinctis nisi illa se h̄e
ant sicut p̄p̄ius actus 7 p̄p̄ia pō in
eodē gñe. vt p; per p̄bm. s. metha. sic
nō pōt aliqd̄ eē h̄is per se cōceptum
vn̄ 7 cū h̄ p se includēs distincta nisi
pcept⁹ vn̄ sit per se pōlis 7 alterius
actualis p se determinās illū potētiālē
relatio 7 absolutum nō pōt h̄re tales
cōcept⁹ quoz vn̄ sit per se determina
bilis 7 ali⁹ per se determinans. quia si
aligs pcept⁹ absolutus sit idifferens
pōt h̄bi p cōceptū absolutū quousq;
sit determinatissim⁹ sub gñe absoluto. p̄
milit de pceptu relati sub gñe relatiuo
neuter igit̄ est per se h̄ctū vel determinā
tiuus alteri. q; vterq; sine altero nat⁹
ē h̄re cōceptū determinatissimū in p̄p̄ia
coordinatōe. Ex his ad ppositū. i actu
cognoscēdi de q; q̄rit ē aliqua entitas
absoluta vt pbatū est in p̄ arti. ibi etiā
ē aliq; relatio vt pbatū ē in 2. arti. Et
ex isto vltimo h̄r q; absolutum 7 re
m nō pōt pstitū aliqd̄ per se vn̄. vl̄ sal
tem vn̄ gñis qd̄. h̄beat cōceptū per se
vn̄. Ex his seq̄r q; act⁹ cognoscēdi
vel nō est aliqd̄ p se vn̄ vn̄ gñis. vl̄
nō p se includit illa duo q; p̄p̄ata sūt ibi
cōcurrē. v̄r aut̄ pbatū in p̄ arti. q; eēn
tialis includat absolutū 7 p̄cipue i p̄
rōc. igit̄ v̄r q; act⁹ talis nō sit eēntia

relatiuus. sic per se includēs relatōem
vel si dicat q; ē quoddā totū includēs
ambo illa. tūc nō ē aliqd̄ per se vnum
eēntialis relatiuū. sed vn̄ p accēs eēn
tialis includēs alterā ptem. sic dicet
ip̄oprie q; h̄o alb⁹ est eēntialis albus
h̄. n. improprie d̄r. q; nihil eēntialiter
p̄prie d̄r de eo quod nō est in se aliqd̄
vn̄ eēntialis. sicut nihil pōt eē verūz
de eo qd̄ est in se falsum. sic est illd̄ cū
rō includit repugnantiam. qd̄ q; nō
ē in se possibile. id̄ nihil d̄r de ip̄o possi
bile. vel sibi eē possibile. sic in pposito
qd̄ nō est p se vnum nihil potest ei eē
vere vel per se vn̄. Si quera suppo
nēdo opatōem eē per se vn̄z 7 p p̄is
vn̄ generis ad qd̄ genus pertinebit.
pōt dici per se ē i genere q̄litate. hoc
pbat̄ discurrendo p genera. p; q; non
est in gñe substantie. 7 similis de omib;
alijs generibus pter q; de q̄litate. r̄loc.
actōe. 7 passiōe. non est autē rela⁹ vt
pbatūz est in p̄mo arti. nec actio nec
passio. p̄bō p̄mo per mediūz cōmune
illud. f. quod possum est in p̄mo arti.
quia sicut nulla relatio nec vlla actio
de genere actionis: nec passio de gñe
passionis est pfectio vltima agētis vl̄
opantis. nec opatio est pfectio 2.
Præterea actio ē trāsmutatio alteri
in q̄stū alterz sic pō actiua fm p̄bm. s.
metha. ē pncipiū trāsmutandi aliud
in q̄stū aliud. passio etiā est trāsmuta
ab altero in q̄stum alterum. opatio aut̄
cognoscēdi vel appetendi: nec trāsmu
tatio alterius: nec trāsmutatio ab alio
qd̄ lz videat̄ eē manifestū tū probari
pōt. quia trāsmutatio tam actiua q; p
passiua ē necessario ad aliqd̄ t̄minū
accipientem eē illa trāsmutatiōe. q;
fm t̄minum formalem passiū se ha
bet aliter q; p̄ius. opatio non est ad
aliq̄z t̄minū accipiētē eē per ip̄am
imo eo mō quo h; t̄minum ad quē
nec est pductiua t̄mini ad quē: nec
eductiua de potētia passiū nec iducti
ua i passūz. h̄ p̄supponit t̄minū. ois
aut̄ actio de genere actōis vel ē pdu
ctiua t̄mini vel eductiua vel iductiua
imo eo ip̄o q; actio talis ponit i diuis
puta generatio vel spira p ip̄az aliq;

terminus accipit eē. s. suppositū genitū
vel spiratū. 3° sic agens actōe de gñe
actōis nunq̄s est simplicit̄ pfecti^o per
illam imo ex pfectōe sua cōplete agit
cōicādo alteri pfectōem. nunc autem
opatio ē perfectio simplicit̄ operantis
relinquit̄ igit̄ tādeq̄ q̄ illud absolutū
q̄d est in opatione sit aliqd de genere
qualitatis. Et si querat̄ in qua specie.
vno mō pōt dici q̄ discurredo p spēs
illius generis rōnabilius videt̄ ponēd̄
q̄ sit in pma spē. q̄ i nulla alia potest
poni. p̄ 3° de 2^a 7 de 4^a. de 3^a etiā p̄ si i
illa nō sit nisi q̄litas sensibilis. sicut vī
bī i i predicamētis. 7 etiā q̄ vī innui
7° p̄hy. In illa etiā pma spē videntur
poni oēs qualitatis spūales. siue sint
in eē gēto sicut sunt bitis. siue in fieri
sicut sunt opatōes. Aliter forte diceret̄
q̄ opatōes pertinet̄ ad tertiam spēm
q̄litis. 7 q̄ sint passiones spūales.
7 q̄ p̄bus mentionē ibi fecit expresse
de passionibus corporalib⁹ tanq̄s ma
nifestioribus. 7 per illas debēt intelligi
passiōes spūales. I3 autē in anima sit
distingue opationem p̄prie dictam a
passiōe cuiusmōdī ē delectatio vel tristi
tia in volūtate. q̄ opatio tendit quasi
in terminū opatōis. passio autē quasi
a terminō eā i subiecto sicut tristitia
a tristabili in volūtate. nī in h⁹ pueniūt
spūalis opatio 7 passio. q̄ vtraq̄ est i
fieri in subiecto. 7 p tāto vtraq̄ possz
dici passio pertinenens ad tertiam spēm.
q̄quid autē dicatur circa hoc de pma
spē vel 3^a. hoc saltē videt̄ p̄babile q̄
operatio sit in gñe qualitatis. Cōn
hoc videt̄ illud p̄bi. 9° metha⁹. quoz
inqt nō est aliud aliq̄ op⁹ p̄ter actōz
in istis existit actio. vt visio in vidente
7 speculatio in speculāte. hoc ille. In tē
tio sua est distinguere int̄ actōez t̄fse
antem 7 immanentē. vult igitur ibi q̄
aliq̄ actio sit immanēs sicut erēplificat
de visione 7 speculatiōe. nī p̄stat q̄ iste
sūt opatōes. igit̄ opatio ē actio p̄ 3° euz
Itē p̄bus 3° de aia intelligē quoddāz
pati est. Item. x^o et̄bi. c. 2^a vel. 3° dic̄ sic
nō tī si nō q̄litanū ē delectatio. p̄p̄ h⁹
neq̄ bonoz. neq̄ cni v̄tatis opatōes
sunt qualitates neq̄ felicitas. hec ibi.

Item. 7° p̄hy. sciēs 7 cognoscēs dicūt̄
ad aliqd. vbi p̄metatoz. digni⁹ estiat̄
eē de. c. ad aliqd q̄s de q̄litate. P̄refea
p rōnē. absolutū nō distinguit̄ specificē
p aliqd extrinsecū. sed per p̄p̄iā dī iāz
intrinsecā sibi 7 absolutā. nūc autem
opatōes distinguunt̄ specificē p oīa
dillincta spē. q̄ opatōes circa dillicta
spē magis distinguunt̄ q̄ opatōes q̄
sunt circa oīa eiusdem spē. iste autēz
distinguunt̄ nūero. igit̄ ille h̄it malo
rem dīam q̄ nūeralem 7 ita specificā
P̄refea operatio h̄z p̄p̄iā p̄fectōz
7 nobilitatez ab oīo. vt videtur satis
manifestū p illd. c. et̄bi. c. 4^a vel. 3° fm
vniūq̄q̄ optia ē opatio optime dī
positi ad potentissimū corz q̄ sit sub
ip̄a. h̄ est circa oīm optimū talis opa
tionis. Ad ista ad p̄mū. opatio h̄z
duas p̄ditiones in q̄bus puenit cum
actōe. pma est q̄ ip̄ ē in fieri non dico
successiuo. q̄ opatio ē idiuisibilis. sed
sic in fieri q̄ i cōtinua dependentia ad
cām eandem 7 fm idem. sicut depēdē
tia rei cōseruate ad eām cōseruantem
de qua dictū est p̄us in q̄dāz q̄cō h̄ita
de ista m̄a. 2^a p̄ditio est q̄ opatio trā
sit in oīm sicut in terminū I3 nō acci
piat eē p ip̄am. quia p̄suppositū i suo
eē. 7 p̄ter istas duas p̄ditiones potest
opatio dici actio. sicut p̄p̄ istas signi
ficat̄ grāmaticē p verbū actiū. 7 p̄p̄
easde dicit̄ opatio act⁹ scōs. 7 ita ista
dillinctio actōis sic intellecta i trāscūtē
7 immanentem non est gñis in spēs.
h̄ vocis i significatōes. nā actio t̄fse
ē vera actio de gñe actōis. actio ima
nēs est q̄litas. hecnoce dī actio p̄pter
p̄ditiones p̄dictas. Alio⁹ pōt actio de
gñe actōis dinidi i actōz immanēz 7
trāscūtē sic sup̄i i iferioza. nā nō solū
ad formā inductā p motū in passum
aliō ab agēte ē actio de gñe actōis. sed
etiā ad formā inductā p mutatōz i ip̄o
met agēte. illa. n. forma absoluta cū sit
noua ē termin⁹ alicui⁹ actōis. p̄p̄ oē
p quā accipit eē. q̄n igit̄ for⁹ terminās
actōez est eē ip̄m agēs. tunc actio illa
trāsit. q̄n vero forma illa ē i ip̄o agē
te tunc actio est immanēs. dillinctio
istoz duozum modozum intelligendi

actōes imanētem p3. qz illud qd fin
pimū itellectū dī actio imanēs: hic dī
termin? actōis imanētis fin aliū ite^m
7 qd in alio z? itellectu dī actio: cōis
intelligimur p hoc qd est elicē. qn dī
cim? qd pō elicit opatōem. 7 p h quod
ē dīcē qn dīcim? qd memoria sine sup
positū p memoriā dīcī vbiū. 7 p spira
re qn dīcim? qd per volūtātē spirat qd
amorē. Itē z? itellectus de ista disti
ctōe actōis imanētis 7 transeuntis lz
sit vcrus: non tū est de intentōe pbi sic
pimus vt p3 et eo qd dīcī 9° metha^o.
nō est aliud opus ppter actōes. opus
vocat opatiū. pter aut illā actōes qua
inducit vel educit opatio ē aliquod
opus. h ē termin? opatō. puta ipamet
opatio. 7 sequit ibi. i istus exiit actio
vt visio i videntē. vbi satis expmīt qd
visiōne vocat actōes imanentes. non
aut aliqū aliā cuius visio sit termin?
Ad z^m pōt dīcī. qd sicut ēē albus est
hīc albedinē tāq3 formā: sic sentire vl
ēē sentientē est hīc sensatōes sic formā
vbi si obm vel deus cāret effectie sensa
tionē nō dīceret sentire. sed ipse sensus
in q subie recipit sensatō. ē igit sentire
recipe vel hīc sensatōes. 7 sic itelligere
recipē itellectōz. qz lz intē? h3 aliqū
opatōes cāret in se itellectōes: tū nō
dīceret itelligēs in hoc qd cāret. h bī
exnotaret aliq mō a vbo significante
talē actōes vel cārdem. vtpote si esset
impositū tale vbum itelligico. Quod
igit dī itelligē est pati non pbat qd sit
p se ex gñe passionis h qd formaliter de
noiat p hoc qd recipit i aliq subiectie.
vt sit sensus. itellectie ē recipē itellectōz
7 recipē ē qdāz pati. Ad aliud. x^o
etbi dīcī pōt vno mō qd opatōes ven
tis dīcunt actōes elicitue opatōnum
pprie dictaz. 7 ille actōes bone sūt. qz
gnatio boni est bona. ille aut opatōes
actōes nō sūt qūitates. h pprie sūt de
gñe actōis. Itē intē? vī hī a p mēta
toze q ad pbatōes illius. neq3 vntis
opatōes qūitates sūt. dīcī sic. si quid
opatio motio ē opatina. motio aut n ē
qūitas. hec ille. operatīa motio pōt dīcī
motio ad opatōem. Et si obiciat per
hoc qd dīcī neq3 felicitas. pōt dīcī qd

sic nomē opatōis sumit h mīn? pprie
p actōe terminata ad opatōem. pprie
dictaz. sic felicitas pōt ipropē sumi. p
actione terminata ad ipam. 7 sufficit
Ar accipere opatōes vntis 7 felicitā
tem p illis pro quibus sufficient pōt
instare p hanc pponem. oē bonum est
qualitas p quam intendit facere in
stantiam. Alit pōt dīcī ad illam an
ctoritatem qd intendit ibi tū de qūitati
bus in esse qeto cū dīcī neq3 vntis
opationes qualitates sūt. qd apparz
per hoc qd negat ibi istā pñā. telectio^o
non est qualitas. igit non est bona. 7
pbat qd nō sequit per illā instantiam
neq3 enim vntis zē. aīis enim in ista
consequētia non est verum nisi de qūi
tate permanente. nam telectatio vere ē
qūitas si i fieri. igit sufficit sibi instare d
illis q hoc modo nō sūt qualitates. sic
nec telectatio est qualitas. s. nō in fieri
qd aut telectatio vere sit qualitas pba
tur ex dīctis ibidem. nam intendit p
bare qd telectatio non est motio. oium
ingit motionum pprie videtur esse ve
locitas 7 tarditas vel i se vel i opatōe
ad aliud. telectationi aut nullā horū
exiit. transponere i telectatōz velocitē
vel tarde est. nō est aut velocitē telecta
ri. vult dicere qd telectatio nō ē velox
7 iō nō est motus. h cōtingit velociter
transponi vel trāsmutari ad eā. igitur
pōt ēē terminus trāsmutatōis velocis
igit pōt esse terminus motus. sed fin
pbm. s^o phy. motus nō pōt esse per se
ad actōem 7 passionem. igit ipsa tele
ctatio non est actio nec passio. 7 tunc
discurrendo per genera relinquit tan
tam qd ē qualitas. Illi igitur q fecerūt
istam consequētiāz supposuerūt tāq3
vex oē bonū ē qualitas habens esse
quictum. telectatio non est talis. igitur
zē. Et ad istam ma. tactā i entymē
tate respondet pbus per instantiam de
opatōne vntis. qd autem non omnis
opatio sit actio pprie dicta. pbat per
illud ibidem. c. s^o appetere ingit telecta
tionem exiitabit quis vtiq3 omnes
quod probat subdens. quoniam 7 vi
uere omnes appetunt. vita aut opatio
quedā est. hec ibi. quō vita vel viuere

posset dici actio et gñe actiōis. Ad aliud et. 7. pby. lra pbi fm ea q̄ dicta sunt in 2. articulo intelligenda est sic. qz scie nēcio āneta est relatio ad obm intra. 7 ita non est a p̄ alterante ime/ diare. nec p̄ p̄is ad ipam ē p̄ alatio sed illō qd̄ p̄mētator addit exponēdo qz dignius est qz sit et. c. ad aliquid. q̄ et q̄litate pōt h̄re alium intellectus et quo dicit n̄dendo ad ar^mpncipale. Ad p̄mā rōnē diceret qz actus distin/ guntur p̄ obiecta q̄tū ad manifesta/ tionem. quia manifestior est distinctio obiectoz qz actuz 7 ex illa tanq̄ ex manifestiori inotēcit ista. Et p̄firmat hoc qz 2. et aia sicut vult p̄bs qz act⁹ distinguunt per oba. immo magis qz oba sunt p̄ua ipis actibus. p̄pter qd̄ oz pus tractare de distinctiōe oboz qz actuum. ita etiā vult qz potentie distin/ guntur per actus. hoc aut non ē cēntia/ liter. qz actus est cēntialit̄ posterior po/ tentia. 7 posterius non est p̄fē rō distin/ guendi p̄ms. igit̄ nec ibi illud aliud. s. et obis in comparōe ad actus debet intelligi de distinctiōe cēntiali. Aliter pōt dici qz a quo aliquid h̄z entitatēz ab eo h̄z vnitatem 7 p̄ p̄is distinctiōez cām igit̄ sicut h̄z entitatem a q̄cūqz cā p̄ scieia vnitatem 7 distinctiōem. 7 etiā qd̄cūqz dependēs ab illo a quo dependet cēntialit̄. 7 maxime verū est hoc qz q̄ dependet ab aliquo tanq̄ a cā p̄pria sine termino p̄prio sue dependētie. qz q̄ cōit̄ terminat dependētiā eius 7 alterius. non ita accipit̄ vnitas et. 7 distinctio fm vnitatem 7 distinctiōem talis termini dependētie. nunc autem actus dependet ab obo tanq̄ a termino p̄prio sue dependētie. Cōcedi igit̄ pōt qz actus distinguunt p̄ oba sicut per aliqua extrinseca a q̄b⁹ actus expēdēt dependētia cēntiali 7 p̄pria. non tam̄ distinguunt p̄ illa sicut p̄ formalia di/ stinctina. nec etiā qd̄ ē ad p̄positum sic p̄ terminos relatōis includit̄ in actibus Et cum dicit̄ qz absoluta distinguūt p̄ intrinseca. verū est tanq̄ p̄ formalia distinctina. Si accipet̄ qz non distin/ guunt p̄ extrinseca. cōcedēdū ēt sic i/ telligendo sicut p̄ correlatiua 7 per se

terminos relatōis. qz absolutū non re/ quirat extrinsecuz vt p̄ se correlatiūz nec p̄ se terminum relatōis. p̄st tñ ab/ soluta distinguī p̄ aliqua extrinseca sic cāta p̄ cās p̄prias siue p̄ illa ad q̄ h̄nt p̄prias dependētiā in entitate 7 vni/ tate. 7 talia sunt obiecta resp̄c. u opa/ tionum. Ad aliā rōnem p̄z p̄ idem qz actus 7 si non sit cēntialit̄ relatiūz cū tñ sit p̄ se medium vniciens potētiāz tali obo dī p̄fectior et maiori p̄fectio/ ne obiecti. sed istam p̄fectiōez nō habz ab illo tanq̄ a p̄n⁹ intrinseco. sed sicut a cā extrinseca. vel saltem ab aliquo extrinseco qd̄ t̄minat dependētiā eius cēntialem.

De quarto p̄m.

cipali dici pōt. qz illa qualitas que v̄t est opatio vel includit̄ in opatiōe nō h̄z relatōem ad subiectū magis cēntia/ lem qz alie q̄litates. 7 iō si ponat̄ alias nō ē cēntialit̄ relatas ad subiectūz et quo nō ē mō qd̄ nec ista ponet̄ cēntia/ lit̄ relata ad subiectum. qz si dicat̄ istā ē in fieri 7 p̄ hoc cēntialit̄ expēdere a subo. qz alias que sunt in facto ē vel i q̄to ē. p̄ istō nō variat dependētiā ad subiectūz. s. tñ variat modū cēndi ipius forme in se. vel saltē i p̄parōe ad cām dantem ē. Ad ar^mpncipale dicā pōt. qz si aliqua vox iponeret̄ ad p̄cise significandū entitatē absolutā q̄ ē opatio vel i opatiōe. 7 p̄ se i gñe q̄lita/ tis. significati illius vocis posset intel/ ligi nō cointelligēdo obz in rōe termi/ s. cōit̄ voces impositae ad significādūz opatiōz iporant relationē. vel p̄ncipa/ liter vel cōnotādo. 7 rō est. qz opatio cōit̄ intelligit̄ sub respectu tendente ad obm. 7 sub mō quo intelligit̄ sub eo cōit̄ significat̄. Et m. spēs intelligibil̄ ē q̄litas absoluta. qd̄ saltē oportet eos p̄cedē qz ponit̄ spēm ēē formalēz rōnē intelligendū. s. p̄ se p̄ncipaliūam actus 7 tñ cōit̄ vocat̄ similitudō obiecti. qz illa sit rō quaz p̄ se iporant̄ h̄ nomē similitudo. s. qz ipa ex nā sua ē quedā forma imitativa 7 reprēsentativa obiecti iō dī similitudo talis. s. p̄ imitationem 7 etiā cū significat̄ p̄ hoc nomen spēs

adhuc nō significat sub rōe absoluti
precise, sed includendo illam relatōez
sub qua cōiter intelligitur, unde etiā
spēs dī alicuius obiecti spēs, cōsiliū
est de vocibus significātibz opatōez

Et si arguas aliq̄ operatio puta illa
que non est obiecti vt existētis nec n
habet ad obiectum nisi relatōz pōlez
nunc aut oportet cōintelligē obm tāqz
terminum actualis relatōis, qz qui
intelligit actus cognoscendi oportz vt
cōintelligat obm non tū vt cognoscibile
s vt actu cogniti, igit cognoscē i pōz
tat relatōem actualē. B^o relatō q̄
q̄tū est ex pte fundamenti cēt actu
alis 7 ppter non entitatem termini est
potentialis ipa tenoiat frequenter fū
damentum vel subiectum q̄si actua
liter inesset. Ex^m. conceditur qz aia se
pata non est tū inclinabilis ad corp⁹
s qz inclinatur ad corpus, 7 tamen nō
est ibi actualis inclinatio, qz terminus
non est in actu, sed pro tanto actuali
tenoiat, qz quantum est ex pte anime
actualiter inesset. Cōsimiliter dī qz
scia practica dirigit l3 nō sit actualis
directio fm eam, puta qm nulla alia
potencia ab intellectu operatur nec dī
rigitur fm eam. Cōsimiliter dī qz
albedo est mēsurā oīum colorūz, 7 sic
de pmo in quolibet gñe respectu poste
riorum: licet qñqz non sit actualis mē
suratio ppter defectum termini. Cō
similiter pōt dici hic, qz qz rō opatōis
ad obm semp q̄tū ē ex pte eius inesset
actu: ideo sub rōne eius q̄si actualiter
inbēntis opatio intelligitur, 7 sic si
gnificatur, 7 sic obiectū cōintelligit vt
terminans actualē dependentiam.
Itud qd dictum est verum ēē si cōi
telligeretur semp obiectum sub ratiōe
mēsure, qz rō mēsurabilis est ibi po
tentialis vt prius dictum est, nūc autē
intelligendo operationem o3 cōintelligē
obiectum tanqz illud quod attingitur
p operationem. Verius igit viderē esse
dicendum qz obiectū cōintelligi tali
actu vt terminū attingentē vnionis
in actu: qz vt terminū dependentie vel
mēsurabilis, ista autē attingentia est
relatio rationis in actu abstractiuo, s

quia sub rōne illius relationis attingentie cōiter intelligit, 7 hoc attingentie
actualis, l3 illa non sit actualitas real
sed actualitas relationis rōis, ideo
cōiter operatio significat sub tali rela
tōne actuali, 7 o3 obiectū cōintelligi vt
terminans talem relatōem actualē.

Itinc pz qz illud *Itm*, in p̄dicamētis
nihil p̄hibet idēz in pluribus gñibus
enunciari, qd non est veruz de aliq̄ p
se vno, s de aliquo vno per accēs, qd
etiā qñqz vno noie significatur, sic
forte hoc nomen scia, s non ppter hoc
est vnum fm diffinitōem, fm illud, 7°
m^o m^o b^o c^o, c^o 3° diffinitio est non si nomē
rōi idē significet oēs .n. rōes cēt ter
mini, s est diffinitiones, Et probādo
p̄tiam subdit, Erit enim nomen qd
cūlibet rōni idē, Quare 7 illas diffi
nitio erit, Et ex hoc pōt intelligi dicunt
Auerois, 7 p̄b^o 7° digni⁹ est ingt qz sit
de, c. ad aliqd qz de q̄litate, quod forte
verum est q̄tū ad illud qd formali⁹
est i significato nominis impositi am
bobus vel illi toti per accēs, quod est
absolutum sub respectu, Et hoc etiā
forte pōt intelligi illud, s^o m^o b^o c^o, qz
aliqua dicuntur ad aliquid fm gen⁹,
vt medicina igit eozū est que ad aliqd
qz ipi⁹ gen⁹ scia vt ēē eozū qz ad aliqd
nomē forte spēi imponitur precise ad
significandum qualitatem, 7 ppter s
non dicitur ad p̄prium corzē^m, nomē
aut gñis non imponitur precise ad si
gnificandum genus siue qualitatem,
sed ad significandū ipam sub respectu.

c. Insequēter

queritur de his que pertinent
spālter ad creaturam hūc vitā intel
lectuales, Et s de his q̄ sunt cōia hōi
7 angelo, Deinde de his que sūt bōi
ppria, Cōia sunt ista, intellectus 7 vo
luntas, de intellectu fuerunt q̄sita duo
vnū de obo, aliud de cā actina itelligē
di, Primum fuit, Cū aia sue nāli perfe
ctioni relicta possit cognoscē trinitatē
p̄sonaz in diuinis, Et idem pōt queri
de āgelo, videtur qz sic, qz q̄ potest co
gnoscere aliquem actum cognoscēdi
b

pōt etiā cognoscere obiectū vt ē obm
illius actus. nunc autē aīa vel angelus
ex sua perfectōe naturali pōt cognoscē
actum beatificum alterius anime vel
angeli. 7 obm illius actus ē tē^o trin^o.
igit^r 2°. pba^o ma. actus ē nāl' similitudo
obiecti. actus etiā p se tendit in obz.
igit^r q cognoscit illum actum ppter
vtrāqz cōditionem predictam seq^r
q cognoscat obm. pba^o minoris. pō
non est impedita sed sue naturali pfe-
ctioni relicta pōt cognoscere qdēqz
contentum sub suo obiecto pmo siue
adequato. alioquin illud non eēt sibi
adequatum. sed obm adequatū cōe-
tam angelici intellectus qz nostri ē ēs
in cōi vel saltem ens limitatum. ac^o
autem bñificus creature cōiunctur sub
isto obiecto pmo. Cōtra. obiectum
supernaturale nō pōt creatura cognoscē
ex perfectione sua naturali. qz tūc nō
eēt sibi supernaturale. nunc autē trinitas
est obz supernaturale imo obm bñificū
igitur 2°. Ad intellectum questionis
aliqua pmittantur. p de perfectōe nālī
aīe vl' angeli. Aīa humana 7 si i quo
cunqz statu. siue. s. nature illiute siue
deflitate siue restitute hēat eādē pfectō
nem naturalē intelligendo de illa quā
ex necessitate nature requirit. tñ ad pfectio-
nem naturalem supmā i solo 3° sta-
tu attingit. i quo non tñ hēbit supnālē
pfectōem glie. sed etiā perfectionem
supmā ipsius nature. Possēt igitur
intelligi questio vel de illa perfectione
naturali que semp habetur: vel de illa
supma. 7 tunc in pmo intellectu bene
pprie dicitur aīa relicta 2°. sed i isto 2°
intellectu magis pprie queritur hoc mō
An anima ad pfectōem naturalē sup-
mam reducta ex ista perfectōe possit
sic cognoscere trinitates. 2° pmitto q
aīam posse cognoscere aliquod obm.
vno mō potest intelligi ipam posse reci-
pere illam cognitionem. Alio mō ipaz
posse attingere in illam cognitionem
7 h vel ex se sola: vel salte ex pcurfu
cāz que nate sunt cōcurrē naturalit^r
ad illum effectuz. Istoz membroru
2° ifert pimum sed non eonuerso. qz
ad pimum sufficit nuda capacitas quo

mō lapis p oppositum nō pōt cognoscē
qz repugnat sibi recipere illum actum
ad 2° requiritur q tali capacitati cō-
respondeat aliqua cā actia naturalit^r.
qz vero difficultas est in 2° membro
qdñis. idō de pmo breuiter expediendo
posset concedi q si intellectus possibilis
est pba potentia receptia cuiuscunqz i-
tellectionis ita q l3 regatur aliquod
pūum intellectōi non tñ tanqz potētia
receptia vel rō recipiendi. sic superficies
ponitur rō recipiendi colorem. tūc qd
cunqz ens quod habet i natura sua i-
tellectum possibile pōt ex natura sua
cognoscere qdēqz cognoscibile. hoc
est recipere cognitōem eius qm est
ex pte sui. 3° pmitto q cognitio intel-
lectia de qua est qd pōt intelligi perfecta
aut imperfecta. 7 intelligo ad ppositū
nō de perfectōe itē sua qz ad subiectū
sed de perfectione ex pte obiecti. q. s. i^a
intelligatur perfecta qua attingit obm
sub perfecta rōne sue cognoscibilitatis. h
est per se ppria 7 distincta. 7 per oppo^m
imperfecta dicatur illa qua attingit tñ
p actis vel tñ in aliquo cōceptu cōi
vel confuso. Item cognitio distincta
vel est mediata vl' imediata. dico ime-
diatam qsi obiectum non mediante
aliquo alio obzō intelligitur per qd vel i
quo intelligatur. ita q hic excludit me-
diūm cognitum. non autem mediūm
qd est precisa rō cognoscen- ti vel ite-
ligendi. Ex istis sequit^r q ad solutōez
qdñis tria sunt vidēda. p de cognitōe
imperfecta. 2° de cognitōe perfecta ime-
diata. 7 3° de cognitōe mediata. 7 i qz
istorum ad qstuz potest anima vel an-
gelus attingere ex pfectione naturali
vno mō vel alio intellectu.

De primo. Intellect^r fm
p hz 3° de aīa
h3 duplicem opatōem. s. intelligentiam
simpliciu. 7 intelligentiaz ppositoz
s. componere 7 diuidere intellecta. 7 p^a
pōt esse sine 2° nō e^o. Primo igitur
videndum est de pma cognitōe. dico
q aīa ex perfectōe naturali etiā quaz
habet in isto statu q est inter tres stat^o
ifimus: pōt hīc intellectōem imperfectaz
istorum terminorum deus 7 trin^o. nō

autem perfectam. potest enim ex cognitione
 huius entis abstrahendo cognoscere
 ens finem se. et sic de bono. et hoc isto modo
 quem tangit Augustinus. 8. de tri. c. 5. bonum
 hoc et bonum illud tolle hoc et illud et
 vide ipsum bonum si potes ita ut vide
 bis. et ibidem inferius satis patet quod
 non solum potest cognosci deus in isto quasi
 confuso conceptu boni: sed in conceptu
 quodammodo proprio. si intelligitur bonum
 per certitiam vel bonum summum. unde ait
 inferius. si poteris scire illis qui participat
 bona sunt percipere ipsum bonum cuius
 participatio sunt bona: perfereris deum.
 Ad similitudinem per hoc verum potest intelligi ipsum
 verum. et finem Augustinus. ibidem. c. 3. veritas
 est. cum de veritate manet si potes in i
 tellectione veritatis. et si intelligas veri
 tatem non tamen in eo. sed per certitiam iam
 habes conceptum quodammodo proprium deo
 Bene dicitur quod quodcumque transcendens
 per abstractioem a creatura cognitum potest
 in sua in differentia intelligi. et tunc co
 cipitur deus quasi confuse sicut animal
 intellectu homo intelligitur. Sed si tale
 transcendens in eo intelligitur sub ratione
 alicuius specialioris perfectionis. puta sum
 mum vel primum vel infinitum: ita habet
 conceptus sic deo proprius quod nulli alii co
 uenit. Ad similitudinem abstrahendo a numero
 proprie accepto. quod est quantitas discre
 ta rationem proprie discretionis: huius potest
 conceptus cuius quod est trinitas. Et ad istum
 modum acquirendi cognitionem simplicem
 istorum terminorum deus et trinitas sufficit
 natura aie etiam in hoc statu. Ad primum
 primo: quod fidelis et infidelis dicentes
 sibi de hac propensione deus est trinitas et verum.
 non tamen dicunt sibi de nobis. sed de
 conceptibus. quod non esset nisi uterque
 in intellectu suo haberet conceptum terminorum
 hoc 2. probatur quod fides qui distinguit istum
 ab illo cum non sit habitus inclinans
 ad assentiendum ex noticia terminorum
 non est ratio noscendi terminos. sed presup
 ponit eorum noticiam. 3. potest idem ostendi
 quod abstractio entis ab hoc ente et sum
 mi ab hoc summo in sensibilibus est naturalis.
 et ista duo sibi coniuncta non habent
 repugantiam. propter quod ratio ista ens
 summum non est ratio in se falsa. sic loquitur

63
 per hoc. 5. metaph. c. 2. et falso. quod illa ratio est in
 se falsa cuius prescludunt repugnantiam
 et illa non potest concipi alio actu
 simplici intellectus. et per oppositum ista
 ens summum potest uno actu concipi. quod
 alterum istorum non repugnat alteri
 Restat ulterius videre quid huius no
 ticiam de predictis terminis. scilicet deus et tri
 nus possit ex natura sua cognoscere veritatem
 huius. propensionis deus est trinitas. et cum
 possit intelligi et perfectione huius non educti
 litatis vel scire: hoc vel scire propter quod
 vel quod videtur est quod ista potest huius de
 isto propleto deus est trinitas. Dico quod per hoc. 5.
 noticia credulitatis saltem acquirere potest
 huius etiam modo ex naturalibus. probatur. quod fides
 Augustinus. 1. de civi. c. 3. Et quod remota sunt
 a nostris sensibus quoniam nostro testimonio
 scire non possumus. et his alios testes
 regimus etiam credimus quod sensibus
 remota est vel fuisse non credimus. et idem
 15. de tri. c. 13. vel 23. Absit ut scire nos
 negemus quod testimonio videmus aliorum.
 Alioquin nescimus et occant nescimus et
 terras atque urbes que celeberrima fa
 ma promittat. Et his et similibus audi
 bus eius beneamus quod credere possumus
 testimonio aliorum etiam tamen firmum ut illud
 credere dicat apud eum scire. igitur magis
 possumus et magis debemus credere testi
 magis veraci. et adhuc magis veritati
 quam persone singulari. nunc autem ecclesia
 catholica est consensus marie verax. quod in
 maxime veritate committat et medacium
 reprehendit. igitur et testimonio certissime
 credi potest. et precipue in illis in quibus illa
 plus damnat medacium. puta de his
 qui sunt fidei et morum. Potest igitur viator
 ex natura sua audita et intellecta eorum doctri
 na ecclesie firma credulitate assentire
 his que ipsa docet de fide et moribus.
 inter quod principale est de trinitate in divinis.
 De ista credulitate acquisita vel accipi
 illud ad Romanos. 1. Fides ex auditu scilicet
 sane doctrine christi. et qua subdit. Au
 ditus autem per verbum christi. et ista
 etiam potest accipi illud Augustinus contra
 epistolam fundamenti. b. Ego inquit euangelio
 non crederez nisi me ecclesie ca
 tholice auctoritas compelleret. Sed ultra
 ista fidem acquisitam beneamus fidem
 b z

infusam. 7 ad illā bñdam lz possit hō
 ex nālibus se disponere: non tñ ex nā
 intrinseca nec etiā cōcurrētibz qbus
 eunqz cāis nāliter motiū intellectus
 ad eam pōt attingē. qz eā solus deus
 ifundit q nō est cā nālī motiū alicui?
 intellectus cāi. Compando fidem
 infusam 7 fidē acq̄sitam ad actū cre-
 dendi in hoc cōueniūt q qñ infūt ei d
 aīc actus vnus 7 idē credēdi elicit hz
 inclinatioem vtriusqz. qz qñ sunt due
 forme q nālīter inclināt ad actum in
 eodem opante. vtrāqz qñtū est de se ne-
 cessario 7 semp inclināt ad actū. 7 iō
 quicunqz actus elicit: elicit fm inclina-
 tionem vtriusqz. Et si p hoc qd ē actū
 credēdi inīti fidei isti itelligat actum
 elici fm inclinatioem eius: tñc pceden-
 dum est q act? credendi inīti vtriusqz
 fidei. Est tñ dīa vna q̄sum ad h qd
 ē actū elicē. illa .s. q ex fide acq̄sita
 etiāz si sola istī pōt elici act? credendi.
 sicut credimus certis articulis testimo-
 nio fide digno asserentis. ad que tñ n
 inclināt aliqua fides infusa. Heretic?
 etiā in vno articulo dissentit: alijs ar-
 ticulis credendo: nō ex fide infusa. cū
 illa nō possit stare cū hēi in quocūqz
 art? . S; ex fide solū ifusa nō pōt qz
 elicere actū credendi 7 hoc de lege cōi
 lz de fidei ifuse assēdo possit monē
 intellectu ad assētiēdi actualitē illi ad
 qd fides illa iclināt. sed tunc forte nō
 ex sola inclinatioe fidei istius eliceret
 actus ille s; ex motōe diuina. 7 multo
 magis de lege cōi ex sola fide infusa n
 pōt hri actus credendi. h pz de puero
 baptizato. qz si postea nutriet in de-
 sero vel inter ifidēes 7 nullaz habēt
 doctrinā de credēdis nūqz actū rectū
 credēdi elicit. Et rō est qz fides ifusa
 inclināt ad credendū eā q non habēt
 euidentia ex terminis: nec includūt ali-
 quam euidentia cōnerionis terminoz
 si termini sint apprehēsi ex sensibus.
 Cōf. nec fides acq̄sita includit tales
 euidentiam. Rōne quere alibi. Alia
 dīa est q̄sum ad hoc q ē actū inniti
 fidei. qz fides infusa nō pōt inclināre
 ad aliqō falsum. Inclināt autē vīte
 luminis diuini cuius est picipatio. 7 ista

nō nisi ad illud qd est oforme illi lu-
 mini diuino. Actus igit credendi i q̄tū
 inīti isti fidei nō pōt tendē i aliquod
 falsum. Sed fides acq̄sita cōit inīti
 asserēdi alicuius testis q possit deficere
 7 iō illa fides nō tribuit actui credē-
 di in q̄tū sibi inītiē qd nō possit sibi
 subeē falsum. frequē tñ nō sibi subeē
 falsum. qñ .s. testis cui? testimonio inīti
 in testificando illud sit verax. Et dixi
 p qz deo imēdiate reuelātū possit qz
 credē credulitate acq̄sita. si aliud non
 sit vep reuelari a deo qz actū credendi
 vel noscendi cāi imēdiate a deo in co-
 cui sit reuelatio. Et quicūqz ad idē in-
 elināt fides infusa 7 acq̄sita: tñc ne-
 cessario acq̄sita non subeē falsum. nō
 qz bec necitas sit ex ipa fide acq̄sita s;
 infusa pcurrente cū ipa ad eandē actū
 Inītiur igit actus fidei infuse tanqz
 regule certe 7 oīno infallibili a q act?
 hēat q nō possit eē falsus. s; inītiur
 acq̄sita tāqz regule minus certe. qz
 nō p illam repugnaret actui q eēt fal-
 sus vel circa falsū obiectum. Cōf
 istam dīam pōt argui sic. qñ ad eun-
 dem actū pcurrit regula fallibilis lz
 cum regula infallibili ille actus non
 est infallibilis. pbatur p simile. qz ex
 duabus premis quarum vna ē ne-
 cessaria 7 alia contingens nō sequit
 conclusio necessaria. 7 rō est qz qd apē-
 det ex pluribus nō pōt eē pfectioris
 pditionis quocunqz illoz. nunc aut
 quicunqz actus credēdi ad h q elici-
 atur dependet a fide acq̄sita moaēte
 igitur si illa sit fallibilis nūqz actus
 elicitus erit ex pncipio tali quin sibi
 possit subeē falsum. Rēad qdēqz
 inclināt lumen fidei infuse illud ē de-
 terminate veruz. si autē ad idē icline-
 simul aliud quod q̄sum est de se possz
 inclināre in falsū non ab illo alio ve-
 tale s; ab isto lumine hēe q in illo actu
 non sit exceptio. 3ª dīa possz poni
 que puenit cum pma que .s. est q nō
 percipio me inclināri in actum p fidē
 infusam siue fm illam elicere actum.
 s; tñ pcipio me assentire fm fidez ac-
 q̄sitam vel eius pncipiū .s. testimoniu
 cui credo. quia si percipiens me habē

actum fm fidem infusam. 7 cū h̄ scire
q̄ fm fidē infusam non pōt h̄i actus
nisi a terminate verus. p̄cipere q̄ act⁹
mens non possit eē falsus. q̄ et h̄ seq
tur q̄ percipere q̄ obm̄ intellect⁹ nō
posset eē falsum. 7 tunc scire illud. i. in
fallibiliter cognoscerem illud esse ver⁹
q̄d null⁹ eripit i se vt credo q̄tūcūq̄
aliquis beat vtrāq̄ fides 7 fm vtrāq̄
assentiat. asimō igit⁹ credimus i vni
uersali. q̄ tendens in aliq̄d cōplex⁹
fm idēlaciōem fidei infuse in hoc nō
posset errare. q̄s autē 7 q̄i fm eā tēdit
nec ip̄met tendens scit nec alius. nec
aliquis certitudinalit⁹ eripit. Cōf h̄
iz⁹ de tri. e. 2. sic v̄ fides in corde in q̄
ē q̄ eā tenet certissima scia clamat⁹
scia. 7 post. Quid q̄d credē inbemur
videre non possumus. ip̄am tñ fidem
q̄i est in nobis videmus in nobis.
R⁹ intelligit sic fides videri quō p̄cedit
animam semp se noscere. non q̄ semp
sit actus elicitus. sed q̄ semp ē p̄fecta
p̄ntia obi actu intelligibilis. vñ subdit
ibi: rēru absentium p̄ns est fides 12.
ita q̄ ḡhaliē illud ad q̄d h̄z aia p̄dm
accitales p̄pinq̄a noscendū. s̄ Aug⁹
diē eam noscere. Alii dicere q̄ acci
pit fidē p̄ actu credendū. de q̄ ibidem
paruz post diē. Aliq̄i rebus falsis ac
comodatur fides. hoc est aliq̄s actus
credendū. De scia q̄. dico q̄ nō pōt
aliquis mō ex nālibus attingē ad sic in
telligendū trinitatem in diuinis. q̄ n̄
pōt scire illud de cā p̄ effectū dēmonstra
tione q̄. quo circumscrip̄to remanet
in cā quicquid est nēcūm ad cāndū.
sed circumscrip̄ta per impossibile trini
tate: h̄etur quicquid nēcūm est in deo
ad cāndū creaturam. q̄ 7 p̄ncipiū
formale cāndi p̄fectum 7 p̄pletum 7
supposit⁹ h̄is illud p̄ncipiū formale
p̄fectum. vt p̄ in quadā q̄dne p̄bita
de hoc mota. videt⁹ autē ad cāndem sup
f̄ cre suppo^m p̄fectū h̄is p̄ncipiū
formale p̄fectum. De scia p̄p̄ qd
dico q̄ non pōt aia mō ex nālīb⁹ atti
gere ad sciendum. p̄pter qd deum eē tri
um. q̄ noticiā cū q̄d est p̄p̄issimum
subiecto non continet v̄tualit⁹ p̄mo 7
euidenter nisi in p̄ se 7 p̄prio cōceptu

64.
subiecti vel i ip̄o subiecto sic cōcepto.
eē trinit⁹ est huiusmodi respectu d. i. igit⁹
nō pōt sciri p̄pter qd d̄ deo nisi habito
tali p̄ceptu dei. s̄ talis non h̄etur p̄o
statu isto nisi de lege cōi. sicut p̄ter in
p̄ma p̄clusionē q̄ fuit de simplici noti
cia terminor⁹. p̄batio maioris. quia
tale p̄p̄ius aut sciret de subiecto p̄prio
7 per se cōcepto 7 tunc p̄z v̄tas illi⁹
ma. Aut sciret de subiecto cōcepto i
vniuersali vel indistincte. 7 de ip̄o sic
cōcepto non pōt sciri p̄pter qd nisi p̄
p̄ceptum illius p̄p̄ium 7 distinctum.
Er^m. esse p̄nam figuraz non potest
sciri p̄pter quid de aliqua figura i cōi
nisi p̄ medium p̄p̄iū. i. p̄ rōne circuli.
nec mix. q̄ p̄dicatum p̄p̄ium ad hoc
q̄ sciat⁹ p̄p̄ qd requirit mediū p̄p̄iū.
De isto sciri. p̄p̄ qd vere eēnt due cō
clusiones que possit sunt. s̄. in q̄d de
oipotentia. s̄ non sunt hic ad p̄posit⁹
q̄z hic tñ queritur de noticiā possibili
mō h̄i ex nālibus.

De secundopri

cipali 13 noticiā p̄ se 7 p̄p̄ia 7 imedia
ta possit distingui in intuitiua 7 ab
stractiua de qua distinctiōe p̄us est
bitum. tñ de vtrāq̄ videt⁹ ista p̄clusio
nūc tenenda q̄ aia nō pōt attingē ad
noticiā dei p̄p̄am 7 immediatā ex
p̄fectione sua nālī etiam p̄ quocunq̄
statu nature. p̄currentibus etiā qui
buscunq̄ cāis nālī motinis ip̄i aie
ad cognoscendum. 7 idē dicetur de
angelo. Et rō est. q̄ ois talis intellectio
s̄. p̄ se 7 p̄p̄ia 7 immediatā requirit ip̄m
obm̄ sub p̄p̄a rōe obi p̄ns 7 hoc vel i
p̄p̄ia ex̄tā. puta si est intuitiua. vñ i
aliquo p̄fecto rep̄itāte ip̄m sub p̄p̄a
7 per se rōne cognoscibilis. si fuerit ab
stractiua. de? aut sub p̄p̄a rōe diuinitatis
nō est p̄ns alicui intellectui creato nisi
mē volūtarie. de p̄ntia reali p̄z p̄ illud
Amb^o. sup. Luc. In eius p̄tate satis ē
videri in cui⁹ nā nō est videri. si vult
videtur. si nō vult non videtur. optie
diē q̄ eius nature nō est videri. supple
a creatura. q̄ ei⁹ natura nō ē cā nālī
actiā huius v̄sionis. nec etiā aliqua
nā creatā q̄ est nālī actiā potest esse

cā huius visionis vel pfecte pntie obi
 qz nō pōt cōtinere in se pfecte cēntiā
 illā fm entitatē suā. igit nec fm suam
 itelligibilitatē. Per idē etiam pz q
 nihil creatū pōt ēē cā ei pntie etiā ab
 stractie apud itellctū. qz nō pōt cāre
 aliqd qd sit repntatiūū ppriū 7 per se
 dinitatis sub ppria rōe cognoscibilis.
 qz tale repntatū nō pōt cāri nisi vl'
 ab ipomet cognoscibili vel ab aliquo
 pfecte pntie ipm sub rōe sue cogsci/
 bilitatis. Et si igitur deus possit cogsci
 p aliquod repntatiūū illud tñ nō possz
 cāri nisi immediate ab ipo deo illud vo/
 luntarie cāre. Cōi istud. qd p se
 pntetur sub p obo nālī alicui potētie
 ad illud pōt pōt nālīter attingere. alio
 qn obm pmi non ēē adequatū potē/
 tie s trāscendens in rōne obi. nūc aut
 ens qd est pmi obm nālī intellectus
 verissime puenit ipi deo. igit 12. Adice
 retur q obm pmi nālī pōt duplici
 itelligi. vno mō ad qd pōt icliat. Alio
 mō qd pōt nālīter attingere. s. ex
 pcurfu cāz nālīum. Ens in sua cōita
 te siue sit vniocatois siue analogie.
 nō curo mō. et si ponat obm adequatū
 cuiuscunqz itellctus creati loquendo
 de obo adequatū p mō: nō tñ de obiecto
 adequato 2. mō. imo sic p quocunqz
 statu cuiuscunqz itellct' creati precise
 ens limitatū est obm adequatū. qz pēise
 illū pōt attingi viute cāe nālī motie
 itellct'. S; nec ens adhuc in tanta
 cōitate acceptum est obm nālī itelle/
 ctus humani vt vident' aliq dicere. s.
 spālīter qdditas rei material'. Ad qd
 ponit talis ratio. pōt pportionat' obo.
 Triplex aut ponit pōt cognitiua. qdā
 oino sepata a mā 7 in cēndo 7 in co/
 gnoscendo. vt intellectus sube sepate.
 Alia coniuncta materie 7 in cēndo 7 i
 opando vt pō organica. sic sensus. 3.
 q est forme hūis ēē in mā. sed ipa nō
 vtit' mā siue organo mālī in opando.
 talis est intellectus noster. Isti tripli
 potētie cōrādet triplex obz pōtōatū
 pme qdditas sepata oino a mā. 2. sin/
 gulare oino mālī. 3. igit cōrādet qd
 oitas rei mālī. que lz sit in mā tñ nō
 cegnosci vt in mā singulari. Si illud

itelligeret de pprio obo itellct' hūani
 vt est talis pōt sequeret' q itellct' bñ
 bñet qdditatē rei mālī. p obo adequatū
 vel si nō: nō manēt eadē pōt que mō
 quoz vtrunqz est falsum. Nec valet
 dicē q eleuat' p lumē glie. null'. n. bi
 2. eleuas potētiā pōt hñe obm qd trā
 scēdat pmi obiectū potētie. qz tūc ille
 hūis nō esset illius potētie. s. vel esset i
 se pōt vl' facēt potētiā ēē aliā ab ista. sic
 bñet aliud obm pmi. Dico igit q
 obiectum nālī ēē nālīter attingibile
 adequatū itellctui nō. 7 si p statu isto
 sit qdditas rei mālī vel forte adhuc
 spālīus quidditas rei sensibilis. itelli/
 gendo nō de sensibili pprie solū. s. etia
 de incluso cēntialī vel vnalī i sensi/
 bili. tñ obiectū adequatū itellctui nō
 ēē nā potētie nō est aliqd spālīus obo
 inte' āgelici. qz qd pōt itelligi ab
 vno. 7 ab alio. 7 h saltē cōcedē d; the
 ologus q ponit istū statū nō esse nālī.
 nec istā ipotētiā itelligēdi respectu mul
 toz itelligibilitū ēē nālīem s. penalem.
 Iuxta illud. 15. ce tri. 28. vel. 82. certa i
 quit oculis tuis iterioribus lux i' mō
 strant. illa. s. eterna de qua ibi loqu' ē
 7 subdit. q igit' cā cur acie fra ipam
 vidē nō possis nisi vtiqz infirmitas. 7
 qd eaz tibi fecit nisi iniquitas. 7 de h. s.
 ibidem. O tu aia mea vbi te sentis ēē
 vbi iaces. seqt' agnoscis recte te ēē i h
 stabulo quo samaritans ille pduxit
 illū quez reperit multis a latronibus i
 fictis vulneribus seminimum relictiū
 Tān pñus qui statū istū dicēt simp'
 nālīem homini: nec alium exptus erat
 nec rōne cogēte cōclufit: diceret forte
 illud ēē obm adequatum itellct' hūa
 ni simpliciter et nā talis potētie quod
 pceptū sibi esse adequatū p statu isto.
 Cōi ista ar'. q. ens nō tñ limitatū
 s. illimitatū sit obiectū nālī motūz
 itellct' creati. 7 ita ens vt est i differē
 ad vtrūqz erit obiectū adequatū nālī. s.
 p actōem cāe nālīter agentis attingibi
 le. Et ar' p sic. eiusdem obiecti primi
 accepti fm suam indifferentiam ad po
 tentiam quam p respicit acceptā fm
 suam totā indifferentiam: est idē mo/
 dus se hūdi i mouēdo. s. nālīter vel nō

nāliter. nūc aut ens illimitatus mouet
nāliter aliqñ intellectū vt dñm. igit' fili
mō mouet quēz itel^m. Alia ē b^r ista.
aliqñ ens mouet nāliter intellectū catū.
7 sequit' igit' qdlibet fili mō mouebit.
Maioz ista pbat' p iducēdo de potētū
7 obis eaz pñis. 7 per se obis pñentis
sub illis pñis. pbat' z^o qz obm pñium
fm torā suā idiaz ē adqñtū obiectū. 7
respicit potētā fm totum genus suū vt
pñiū extremū. Aliqñ igit' ē mod^o pñ^o
fm quēz b^r extremū respicit illud. Ille iō
mod^o saluabit int' qñqz extrema pri-
cularit' pñta sub istis pñis extremis.
qz pñcularia extrema se respiciūt f3 b^r
qz includūt pñma extrema. 7 ita se respi-
ciunt eodē mō qz illa pñma. Preterea
ois act^o pcedēs actū voluntatis ē mere
nālis. nūc aut actio eēntie dñe vt ē ob-
iectū ēt mouēs intellectū creatū pcedit
actū voluntatis. igit' z^o pbat' mioris. qz
eēntia vt eēntia ē obm bñficiū. nō autē
eēntia vt volūtas vel vt volēs. igit' mo-
uere ad actū bñficiū puenit eēntie rōne
qz eēntia ē. 7 p pñs illa ēit pōr actōe vo-
luntat'. Confirmat' qz si p impossibile d^r
nō ēt volēs eēntia suā nālit' mouēt in
intellectū ad videndūz ipam. igit' 7 mō
similit' mouebit cū nō moueat inqñtūz
volēs. sic nec ē pñm obm inqñtū volēis.
Preterea obm oē gignit noticiā actualē
sui 7 ista gignitio ē nāl' pñt' qd genitūz
dñ' pñs fm Augl. 9° de tri. c. vlt. igit' ista
visio eēnt' i intellectū bñ nāl' gignit' ab
illa eēntia. Preterea si volūtas nēcō
pcurrit cū eēntia i rōne pñcipij motiui
ad actū bñficiū intellect' creati. quero qz
ē ordo eēntie 7 volūtatis i mouēdo. vo-
lūtas nō pōt dici rō motiui pñ^a 7 eēntia
z^a qñ virtute ei^o mouēs. o3 igit' dare ei^o
f. qz eēntia sit pñ^a rō motiui. f. pñ^a rō motiui
i mouēdo t3 suū pñiū modū mouēdi. nō
n. t3 miniat' ad mouēdū p illud qd z^m
ē. f. t3 miniat' ipm ad mouēdū. sic vide-
m^o qz actiui nāl' qñtū ē t3 se nēcō agit
i illa tñ actōe in qz subiacet volūtati nō
nēcō agit. f. pōt ptingent' agē 7 tñ agē
nō qdē ex se f. pñt' cōiungētā i uolūtate
ad agēdū. Similit' si uolūtas i agendo
subiacet pñ^o nāl' actio t3 terminaretur
ab illo ad t3 miniat' agēdū. Idic intel

ligendū ē qz motio oio pñ^a i eēntib^o ē ne-
cessario nālis. qz oī motiōi volūtatis ē
al' a pñsupposita. Et si aliq' motio i eēntib^o
ē nō natural' matie motio volūtatis ē
nō natural'. Itē aliq' motio pōt itelligi
ēē ad ter^m simplr ifinitū. aliqua autem
ad terminum finitum: vel ad infinitum
icludētē finitū. 7 illa qz ē ad ter^m ifinitū
simplr ē pōr. qz nō pōt ifinitū pērigē
finitū. Sic igit' loq' possum^o l3 ipsope
accipiēdo motōez extēsiue: affigri pōt
ordo motōuz i eēntibus. Et sic loquēdo
oio pñ^m mobile motōe nāl' extēsiue lo-
quēdo ē intē dñm^o. 7 iō pñ^m motiui mo-
tōe nāl' ē eēntia oīna vt ē pñ^m obm itē^o
sui. igit' oio pñ^a motio ē naturalis motio
intē^o oīni a suo obo. 7 cū naturale mo-
uēs moueat mobile inqñtū pōt illd autē
obiectū pōt mouē ad intellectōz actualē
sui. 7 h i itelligētia igenita illi^o pñone i qz
p ē eēnt^a. 7 ad actualē nō^a sui genitā:
ad vtrāqz mouebit l3 ordie qd. qz qd ē
alicui pñ^m opandi opatōe imanētē: 7 p
duēdi pductū distictū: qd amō ē pñs
pñ^m opandi. Si dicas qz pductio ima-
net in oīnis sic opatio. R^o pductio nō
imanet qñtū ad terminū. opatio oio autē
imanet. Similit' eēntia ē nāle motiui ad i-
telligēdū qd cūqz itelligibile simplex.
f. nō nisi pñs illa eēntia sit i oībus suis
suppositis. nō qdē qz sine h ēt defectus
pñcipij actiui f. ex pte termini re^o ordo
Sic igit' ppleta est actio mere nālis 7
ad terminū oio pñ^m. f. ifinitū vbi motio
oio pñ^a ē elice vel qñ elice intellectōem in
itelligētia pñna. 7 huic pñia ē gignere
vbiū. Idic sequit' actio qz nata ē esse ad
terminū oio pñ^m. puta ad eēntiā pñmam
cōicandā. qz l3 non sit nālis tñ est oio
nēcō. 7 h ē motio volūtatis. 7 h quasi
duplex. f. ad amare simplex: 7 ad amo-
rem pcedētē. 7 h duplex motio volūta-
tis corrdet duplici motiōi nāl' qz dēā
ē ēē in intellectū ad itelligē 7 dicē. Qd
tra actio nālis i eodē pcedit actōez nō
nālē. nūc aut pte actōe nāl' intē^o dñm^o
itelligit creabile. igit' ista actio pcedit
oēm actōem volūtatis 7 ita spiratōem
spūs scī. R^o a^o ē vera loquēdo de eodē
ordine ex pte termini. hic autē est alius
ordo ex pte pñi termini 7 scdī. 7 iō nāl'

in vno ordine sequit̃ nō n̄ ilem in alio
ordine. p̄ma. n. distinctio ordinū atten-
dit ex pte terminoz. 2^a ex pte p̄ncipioz
q̄ntū ad modū p̄ncipiandi. Contra.
ordo p̄ncipioz ē p̄or ordie terminoz.
sicut 7 p̄ncipiū terminū. nā p̄ p̄ncipiū
terminus pducit̃ vel cōscat̃. R^o aī ē
vex te termino totali q̄ simplicit̃ capit
ēē. non aut̃ te termino formali q̄ solūmō
capit̃ ēē fm qd. Cōpleto toto isto p
cessu originis respectu p̄mi termini scz
essentie diuine p̄dicande: sequit̃ ordo
alius respectu termi scdō. cēntie. sc. creabil^r
7 qdem cēntia ip̄a dīna in isto 2° ordie
mouet p̄mo ad intellectūdem simplicem
ois intelligibilis. 7 h̄ intelligentia vt iā
est in tribus suppositis. non aut̃ mouet
ad distinctaz noticiā vitatis cuiuscūq̄
complexiōis. qz si mouet̃ determinate
ad cognoscendū alterā prem in futuris
contingentibus: cū nāle mouēs nēcō
moueat: sequit̃ q̄ ite^m dīnus nēcō
intelligēt hāc prem cōtradictōis fore
verā. 7 ita vel posset errare: vel oppo^m
non posset cucurte. 7 tūc nō ēē p̄tignens
sed nēcōm: illud qd ponit̃ ēē p̄tignens
Si querat̃ cū idem videat̃ ēē ordo cu
iuscūq̄ intelligibilis ad p̄m̄ intelligibile
quare p̄mum nō eque nēcō mouet ad
cognitionem cuiuscūq̄. R^o nālīter
mouet 7 p̄ p̄ns nēcō ad cognitionez
cuiuscūq̄ qd ē possibile nālī 7 nēcō
cognosci. huiusmōdi ē qd cūq̄ obiectū
simpliciter 7 etiā qd cūq̄ cōplectū verū
nēcōm. nō aut̃ tale ē aliqd cōplectū te
eritū p̄tignens. qz nō ē natū ēē deter
miatū ad veritatē. Et si querat̃ quare
nēcō mouet ad tales cognitionem te
p̄pleto bīdām qualis posset b̄ri te eo.
R^o mouet aut̃ ad cognoscēdū sub dis
tinctōe h̄ fore vel nō fore. 7 h̄ cognitio
nō ē determinata te altera pte. Si aut̃
mouēt determinate ad cognoscēdū alīā
ptē illa nēcō ēē determinata. Cōpleto
toto ordie motōis nēcōie. sequit̃ motio
p̄tignens. illa nō pōt ēē p̄ p̄m̄ nālīs
motōis. qz illi^o nō ēē nisi nēcō mouē
igit̃ oz illi^o motōis p̄m̄ ponē volūtātē
Et sit h̄^o motio p̄tignēs ordinate. p̄ ad
it̄a. qz nisi ip̄a determinet̃ in se ad vo
lēdum alterā ptez nunq̄ determinabit̃

alīqd ad cē. p̄ igit̃ determinat̃ se ad volēd
h̄ fore determinate. 2° ex h̄ int̄ vidēs istā
determinatōem voluntatis nouit̃ h̄ esse
futurū. 2° igit̃ ē in motōe nēcōia 7 cōti
gēte. qz i nēcōia p̄m̄ p̄ncipiū est nāle. 7 iō
p̄ nālīter determinat̃ ad p̄p̄iā actōem.
In p̄tignētē p̄m̄ p̄m̄ ē libēz hui^o actio
i p̄ ordine seq̄t̃ nālē. Cōpleta motione
cōtignētē ad it̄a seq̄t̃ motio ad cē. Illa
igit̃ tota ē cōtignens 7 p̄ p̄ns imediate
ip̄ius volūtatis vt p̄ncipiū. nullū igit̃
intellectū creatū mouet cēntia vt cēntia
tanq̄ motiū p̄ modū nālē h̄ oēs intel
ctōez illius cēntie quā nō cāt aliquod
creatū cāt imediate voluntas dīna.
Per h̄ p̄z ad argumenta iam facta in
p̄riū. Da. n. p̄m̄ argumētū oz sic intelligi
q̄ quācūq̄ potētā imediate mobilez a
tali obo ip̄m obm̄ ynniformit̃ mouet.
Hūc aut̃ q̄ntū ad p̄mā mī. cēntia dīna
ē motia imediate sui intellectus. h̄ nō ite^m
creati. qz ite^m dīnus ē p̄m̄ mobile oio.
7 iō p̄ mouet̃ a p̄ma forma motiua. 7
nihil aliqd est imediate mobile a p̄^o for^o
motia. qz nō pōt imediate mouē nisi p̄
mō motōis. 7 nihil aliud natū est sic
mouēi. Si igit̃ p̄cludas q̄ cēntia dīna
eodē mō mouet oēs int̄m̄. p̄cedat̃ quē
imediate mouet. h̄ ille ē solus int̄m̄ dīn^o
vt p̄z ex oīs. Alia b^o f. q̄ obm̄ creatū
nālīter mouet. vera ē te intellectu quē ime
diate mouet. falsa aut̃ ēē si aliqd ite^m
mouēt mediātē actu volūtatis. qz illūz
nālīter mouēt. sic si volūtās mea possz
libē cātē intellectōem cēntie mee. Sz isto
mō fore nō ē te aliqd cēntia 7 volūtate
creata. qz q̄lz cēntia ē imediate motiua
ite^m creati. 7 iō motōe nālī. nulla aut̃ vo
lūtās ē motia ad intellectōz p̄fectā alīc^o
cēn^o vt cēn^o ē. qz nec p̄fecte cā p̄tiet emi
nent̃ vel vnītiue. 7 q̄līcūq̄ sit te obo
creato mouēt ite^m nālīter p̄z p̄ns q̄ nō
est eadē rō te cēntia dīna. qz ip̄a nō est
imediate motia alicui^o ite^m nisi p̄m̄.
Ad aliud dīco q̄ mouē ad actū b̄rifi
cū nō est p̄ns actu volūtatis dīne. imo
est p̄pe actus illi^o volūtati. cēntia. n. vt
qdāmō p̄or volūtate lz sit obm̄ p̄mum
7 imediatū illi^o vīsonis i rōe t̄minat̃
tū nō ē obm̄ imediatū i rōne mouentis
h̄ aū mouēs remotū p̄ q̄to mouet ite^m

dñū ad visionē pcedēz illud velle q̄
 mouet inte^r michaelis ad visionē. Et
 p h̄ p̄ ad p̄firmatōem ibi positā. q̄ si
 illa cēntia nō ēt formalit̄ uolens n̄hil
 oīno possz cāre ad e^x. q̄ n̄hil possz cā
 re nisi nālīf. 7 q̄dūq̄ intrinsecū cūz sit
 formalit̄ possibile non possz eē a nēcio
 nisi cōtingēt. Ad 3^m dīcī pōt q̄ cēn^a
 nō h̄z rōem motiui ad visionē sui in i
 tellectu creato: nisi inq̄tū p̄supponitur
 ipam mouisse ite^m dñū ad visionē q̄
 p̄supponit̄ ipi velle dīno motio itellect^r
 creati. nō igit̄ se h̄nt cēntia 7 voluntas
 vt monēs sup̄ius 7 istius p̄prie loquē
 to sic itelligendo q̄ vtrūq̄ attigat ipm
 motū. s̄ tñ volūtas attigit inte^m creatū
 tñ p̄supponit motōem inte^m dñi ab ipa
 cēntia sine q̄ ipa volūtas nō h̄et illud
 velle q̄ mouet. Si ar^r cōtra h̄. q̄ vo
 lūtas vt volūtas nō pōt mouē nisi ad
 videndū volūtatē vt volūtas ē. nō aut̄
 ad videndū cēntiā vt cēntia. nunc aut̄
 vidē volūtatē vt volūtas est. 7 non
 cēntiā vt cēntia ē. nō est vidē b̄tificem.
 p̄ba^m mīoris. q̄ idē ē obm b̄tificū inte^m
 creati 7 inte^m dñi. 7 nūc aut̄ dñus nō
 b̄tificat in videndo volūtatē vt volū
 tas est. q̄ volūtas nō est p̄mū obm
 inte^m sui 7 nō b̄tificat nisi attingendo
 p̄mū obz. p̄ba^m maioris. q̄ cū volūtas
 sit q̄i p̄terior ipa nā q̄ p̄petas: n̄ pōt
 eē p̄ncipiū cāndi p̄fectā visionēz cēntie
 vt cēntia que q̄dāmō ē p̄or 7 p̄fectior.
 7u ē illō dñi. c. 9° totū igit̄ i seipō cō
 prehendens h̄z eē vclut q̄dā pelagus
 subē infinitū 12. Ad illud dīco. q̄ quia
 volūtas ē p̄fecte idē cū cēntia. iō pōt eē
 p̄mū motiui ad videndū cēntiā vt cēn^a
 ē. negāda est igit̄ illa a^r v̄p̄ qdē est q̄d
 ibi affirmā. s̄. q̄ volūtas pōt eē p̄ncipiū
 motiui ad videndū volūtatē vt volun
 tas ē. falsū aut̄ est q̄d ibi negat̄. s̄. q̄ nō
 pōt eē p̄mū ad videndū cēntiā vt cēntia
 Ad p̄batōz ma. R^r q̄ p̄positas illa ē q̄i
 p̄positas fundamētū. s̄ illō fundamētū n̄
 solū ē p̄fecte idē cū illo q̄d itelligit̄ fun
 dari i eo s̄ ēt illō h̄z p̄fectōez formales
 formālī infinitas. p̄p̄ q̄d p̄fecte idē p̄rice
 7 vnitine p̄tinet p̄fectōez fundamētū. 7
 p̄p̄ illā rōez pōt volūtas eē p̄ncipiū
 cōicādi cēntiā. q̄ ipa ē idē p̄rice omnio

66.
 eiusdē p̄fectōis cū cēntia. Ad aliud
 posset dīcī q̄ Aug^o loq̄t̄ ibi de noticia
 q̄ ē verbum. vñ cū dixisset nascit̄ ples
 ipa noticia. subdit i fine capli. Et q̄dā
 imago ipa mēs 7 noticia ei^r q̄ est ples
 ei^r a c̄ de seipā vbi cūz 7 amor 3°. h̄ i^r.
 Ad igit̄ q̄cūq̄ notū actual^r obi ē vbi
 ei^r. s̄ illa sola q̄ de ipō nascit̄ tanq̄ ples
 h̄ est nō tñ ē nālīs similitudo ei^r s̄ nālīter
 gignit̄ ab ipō nascēdo. noticia igit̄ actu
 alis q̄ pducit̄ imediate p volūtatē nō ē
 vbi obi. q̄ 7 si sit similitudo nālī obī. nō
 tñ est nālīf genita. Et p̄p̄ illō possz dīcī
 q̄ b̄tūs nō h̄z vbi de eo. q̄ 7 si illa vi
 sio sit imago dīne cēntie ipam nālīf re
 presentās: nō tñ est imago nālī nālī ab
 ipa pcedēs. s̄ illi^r cēntie est tñ vnicūm
 vbi 7 h̄ i solo itellectu icreato. i q̄ solo
 pōt eē noticia ipius obi nālīter genita.
 Aliū posset dīcī ad illud. 9° de tri. cū dīc
 Aug^o q̄ oīs res quācūq̄ cognoscim^r
 cōgenerat i nobis noticiā sui. q̄d vel i
 rellegit̄ de re quāz nālīf cognoscim^r h̄ ē
 ex cāis nālīf motiuis inte^m n̄i. illa qdē
 in seipā vel in cāis suis p̄gnat̄ h̄ ē nālī
 fecūditate 7 nēitate cāt in nobis tāq̄
 nālēm similitudinē noticiā sui. 7 sic vbiq̄
 n̄ gignit̄ nisi de memoria. nūc aut̄ obz
 q̄d sit cognitū p actū voluntatis nō ē
 p̄cesse in memoria vel saltez non agit
 vt p̄teritens in memoria. Sic igit̄
 mō dco saluatur p̄prie rō vbi. vñ si hoc
 quod ait. omīs res extendat̄ etiam ad
 essentiam diuinam: tunc illud quod se
 quitur scilicet cōgenerat noticiā sui
 debet itelligi vel formalit̄ p obō nālīf
 motiui: vel equialenter p obiecto in
 creato. quia ipz vel p se vel per aliquid
 sibi idem: cāt in nobis noticiāz sui. que
 equialet in perficiendo itellectum ac
 si esset ples nālīter genita. quia est simi
 litudo naturalit̄ oucens in obm sū
 si esset ab obiecto naturalit̄ expressa.
 h̄ic videt̄ sequi q̄ essentia nō ē rep̄ita
 tiua sui michaeli. prius natura q̄ visio
 eius causatur in michaeli. igit̄ multo
 magis non est representatiua alicuius
 alterius. sed tam ipa q̄ alia contingen
 ter representat̄ur per actū voluntatis
 ita q̄ ipsum representare non est p̄ce
 dens quōcūq̄ ipam itellectōem obiecti

qđ dī repñtari. Sz si requirat repñta^o
quodā mō pōr actuali itellectōe illa tñi
mō iuenitur in memoria dīna. 7 i me-
morā dīna nībil ppe ē nisi obz qđ qñ
tribuit actū p^m sine immediatuz actui 2°
s. itellectōi actuali. illō aut sic actūs
ē pñtia ppleta pñi obiecti. s. eñt^e dīne.
Cōñ. quō igit bñs videt obiectū secū-
dariū i ipa eñtia si nō est aliq mō ibi
repñtati. 7 nō repñtat sibi in volūtate
qz volūtās nō est speculū i q videat l3
p volūtātē manifestet. R^o lapis vī in
eñtia dīna nō vt i speculo i q reluceat
vt obm pñs. s. ipa eñtia se solam 7 soli
suo itellectui se repñtat aut actū itelli-
gendi. s. lapis vī i eñtia dīna vt obm
scđariū i p obiectp nō qđē motio ad in-
tellectōez scđi. sic monet itellectū pñū
7 sic itellectū nīm mouet pñcipiū ad cō-
clusionē. s. ordie pñi obiecti 7 secundi
terminātis. quodā alio. s. volūtate mo-
uente ad ista duo obiecta ordie qdam
actū inte^o terminātia.

De tertio pñci-

pali dico q aia ex nālīb^o i qñqz statu
vel angelus nō pōt cognoscē eñtiam
dīnam sub rōne pba mediate. sic itelli-
gēdo q p obiectū cognitū mediū vel i
obiecto cognito medio cognoscatur rō-
ci^o. qz nībil pōt p se distictē itelligi hoc
mō mediate nisi in illo medio pñteat
eñtialit^r vel vtualit^r. 7 h pñtē. s. h3 totā
rōnē cognoscibilitatis sue. eñtia dīna
i nullo alio sic pñtēt. igit rē. b^o pbat^r
qz nībil aliud a dīnitate pñtēt eā pñ-
cte sub rōe eñtitar^r igit nec sub rōe cog-
scilitatis. a^o pbat^r qz obm q dēunqz si
moueat ad aliquā noticiā tñc h3 vlti^m
vtutis motie mouet ad pñiā 7 pñctaz
noticiā sui. igit nec pōt mouē ad noti-
ciā simplr pñctioez illa. nec p pñs ad
noticiā pñiā pñctioez obiecti. Cōñ
istud istat^r p h rōez sic. sufficit q cā vī-
tualit^r pñteat illud cui^o ē cā ita q ad h
q sit cā nō o3 q pñteat illud cui^o nō
est cā: nūc aut qēqd mouēt ad distictā
7 pñctā noticiā eñtie dīne nī pñt h o3
q eēt cā illi^o eñtie. s. tñ cā illi^o noticie
igit l3 nō pñteat illā eñtia vt pbat^r
si tñ pñteat illā noticiā vt puta q sit p

fecti^o eā. sic suba ē pñctioez accēte hoc
sufficit ad h q moueat ite^m ad talē no-
ticiā. vī aut q illa noticia possit emine-
ter pñtēri i suba āgeli vel aie. cū i^o suba
sit multo pñctioez qñ noticia 7 multo im-
mediatior ipi obiecto i ordie eñtiali.

p istat^r h pñtēne illā pbatā. p sic. per
illō qđ ē imago pñia alicui^o obi videt^r
posse distictē cognosci illō cui^o ē imago
sic. n. sensus vīsus distictē cognoscit obm
i speculo. nūc aut nō solū āgel^o s. ēt aia
ē imago dei pñ Aug^o. i. 4. c. 8. vterqz
aut pōt distictē cognoscē se ipm etiā ex
nālīb^o. sic ex ipa aia ex q min^o vī. vult
Aug^o. i. 4. c. 8. vlti. qñ semp se nosce
spqz scīpam velle pñtēdebat^r. simul
etiā sp sui meminisse spqz scīpaz itelligē
7 amare pñtēdebat^r. qñis non sp se
cogitare distictā rē. li. i. 4. c. 4. vel 9. di-
ximus mētem noscere semetipam. nībil
n. tam nouit mens q illud qđ sibi pñto
est. nec menti magis qēqd pñto est q ipa
sibi. 7 ex hoc ibidem multū. c. 6. 7 7°.

2° instat^r ad idem p h q inte^o creatus
bñs pōt nālīe cognoscē suū actū bñfi-
cum. igit p illum pōt nālīter cognoscē
obiectū. pñia ista pbat^r. tū qz actus est
nālī siluado obiecti. imo vī esse eñtialit^r
siluado qz eēt spēs itelligibilis ipi ob-
iecti si pñtēt. igit obiectū distictē potest
cognosci p ipm vt p nālī siluadīnem sui.
tū qz nō vī q act^o possit cognosci vt ē bu-
ius obiecti nisi cognoscē h obiectum
sub ea rōne sub q ipi^o ē act^o. Ad ista
ad p^m dico. q nībil sufficiēt pñtēt cō-
tīnētia vtuali ipaz noticiam nisi pñtēt
obz cognoscibile tāqz pñū repñta^m ei^o. vī
ei^o repñta^m vtuale. spēs aut pba obiecti
7 si sit respectu ei^o diminuta i eñtate: tñ
pñtēt ipm p mō tāqz. s. repñta^m p ipaz
formalr. s. qñ non est repñta^m formale
obiecti o3 q vtualr pñtāt tale pñta^m.
pñū. 7 qñ ē repñta^m sic obz cognitūz
tūc o3 q pñtāt alīs obz qđ p ipm o3
cognosci. Ad duo alia argumēta ne-
gare^r forte q aia vel āgel^o ex nālīb^o
posset cognoscē scīpaz 7 ēt actū suū bñficiū
Sz qz vtraz vī pñtēri sub pñio obo
inte^o bñi^o 7 illius 7 h sub p naturaliter
atingibili. s. sub ente limitato. Ideo di-
ci possz aliter. q cā aia q āgel^o l3 possit

nāliter noscē se q̄stū ad illud absolutū
 qd̄ ipm̄ est. nō tñ pōt nāliter noscē se
 in q̄stū est imago dei siue ēē imaginem
 dei. q̄ nō pōt nāliter cognosci relatio
 nisi nāliter possit cognosci vtrūq; ex
 trēmum. Pro ista rāione vñ ēē illud
 Aug⁹. is⁹ de tri. 4. vel. 7. Qui vident
 ingt suam mentē 7 i ea trinitatē istaz
 s. memoriā. intelligētiā. 7 voluntatem.
 nec tñ credūt ea que intelligūt ēē ima
 ginem dei. speculū qdem vidēt: s. vsq;
 adeo nō vident p speculū vt. s. ipm̄ spe
 culū qd̄ vidēt sciāt s. speculū idēst
 imaginem. Cōtra istā rāionē du
 pliciter argui pōt. p. sic. relatio imagis
 vel est idē cū cēntia aie vel angeli vel
 saltē nēcio. consequēs nām eius. igit^r
 p ipam cognitā pōt ipa relatio cogsci
 Alis sic. q̄ relatio dependentie cēntia
 lis vel ē idēz nāe dependenti vel nēcio
 psequit^r. q̄ si ptingent adueniret nāe
 nā posset esse sine illa dependentia. 7 ita
 nō cēntialit^r dependēt. relatio aut ima
 ginis vñ ēē relatio dependentie imitāt^r
 ad illud qd̄ imitat^r. 2° sic. pōt potest
 nālit^r cognoscē qd̄cūq; cōtēntūz sub
 suo p obo nāli. nūc at sub ēē limitato
 qd̄ est p mū obiectū nāle intellect^r creati
 p tinet illa relatio imaginis. q̄ ipa nō
 est ifinita cū sit i fundamento finito.
 Ad p^m. relatio nō pōt cognosci nisi
 cognoscat vtrūq; extrēmū. qñ igit^r
 fundamētū nō includit terminū in rōe
 cognoscibilitatis ipz nō ē cā sufficiēs
 ad cognoscēdū relatōez. ita est hic.
 Et cū ar^r q̄ nēcio psequit^r fundamētū
 ex h nō sequit^r q̄ p ipm̄ possit perfecte
 cogsci nisi ēē cēntas absoluta. ad cui⁹
 cognitiōem nō requit^r aliō cognosci i
 rōe termini. Cōt^r h. qd̄ includit aliō
 i cēntate 7 i cognoscibilitate. funda
 mētū illud includit i cēntate relationez
 istā si nēcio psequit^r ipm̄. igit^r 7 includit
 ipaz in cognoscibilitate. R^o nō includit
 cā i cēntate vt totalis cā eius: s. vt. p
 ria cā supposita tñ alia cā. s. terminio. q̄
 7 ipm̄ fundamētū illā alia cāz supōit
 Cōsimilit^r pcedo q̄ includit eā in cog
 scibilitate supposita alia cā eius i co
 gnoscibilitate. 7 h si simplr simpliciter si
 alicui alicui. s. isti cognoscēti. s. angelo

67
 vel aie 7 h nāliter siue ex cāis nāliter
 motis nō psupponit obiectum siue
 termin⁹ ēē nāliter cognoscibilis. 7 idō
 fundamētū l3 sit huic nāl^r cognoscibile
 nō sequit^r relatōem huic ēē nāliter co
 gnoscibilem. Ad 2^m ens limitatūz
 7 ad se. vel si est etiā limitatū 7 ad alte
 ruz tñ limitatū. ē nāle obiectū intellect^r
 creati. sed cēntas limitata in se que est
 cēntialit^r ad alterz illimitatū. nō ē nāl^r
 intelligibile ab intellectu creato. sicut nec
 termin⁹ sine quo. nec ipa intelligi pōt.
 L3 iste rāiones. pbabilit^r videant^r tal
 uare q̄ absoluta cēntas aie vel actus
 bifici posset nāliter intelligi ab aia l3
 nō nāliter possit intelligi ab ea relatio
 ad terminūz nec p psequens oporteat
 eum intelligi in rōne termini illius re
 lationis. Tāmē rōnes ille de aia 7 de
 actu. vident^r habere aliam diffinita
 tem. vnam cōm. q̄ per illud quod ē
 naturalis imago obiecti pōt ipm̄ obz
 cognosci. l3 per hoc qd̄ est imago non
 cognoscat^r relatio imaginis. Et r^m. per
 spēm albi in oculo vñ album hēz non
 cognoscat^r relatio illius spēs ad albū.
 7 ita est de intellectu ponendo speciem
 intelligibilem. 7 rō est. q̄ illa relatio sū
 data in spēs sensibili vel intelligibili nō
 est formalis rō cognoscēdi obm̄. s. illa
 forma i qua fundat^r rō. igit^r in pposi
 to l3 nō nāl^r intelligat^r rō aie vel actus
 bifici ad euz. tñ q̄ ē tale fundamētū
 q̄ ex se ē similitudo obi p ipm̄ poterit
 cognosci obiectū. Ut aut stare rō pūz
 facta de actu. q̄ actus vñ ēē formalis
 similitudo obiecti 7 actualior q̄ spēs in
 telligibil^r ponere. igit^r si p spēs possit
 obiectū distingere intelligi vel cognosci
 magis vel eque poterit intelligi p acū
 Videtur etiam stare aliud quod fuit
 ibi tactum. q̄ q̄ actus intelligat^r vt ē
 obiecti 7 non intelligat^r obiectū sub i^a
 rōne sub q̄ terminat actum: vider^r esse
 p dictione. nunc autem ex nālibus aia q̄
 brā est pōt cognoscē ex nā sua actum
 beatificūz vt est bificus. 7 p psequēs
 vt est obiecti bifici. quia tñ non ha
 beat actum illum ex nā sua: tamē sup
 illum actus iam inextremū pōt reflecti
 7 hoc vñte sua nāli. quod pbo p per

illud. is. tri. c. vi. ubi dicit. Qui dicit
scio me vinere. vnus aliqd se scire dicit
pnde si dicat. scio me scire me vinere
duo sunt. 7 sequitur sic pot addē 3^m
7.4^m 7 innumerabilia si sufficiat. pot
inquam ex vntate naturali. si tñ suffi-
ciat ad continuādum istos actus re-
flectos. Hoc. pbatur 2° qz si ad actuz
reflexionis requiritur aliquod supnāle
pari rōne ad notum actum nouum
supnaturale. 7 tunc sicut in infinitum
pōt pcedi in actibz reflexionis. sic i
infinitum requiritur aliud 7 aliud sup-
nāle quo reflectetur. Cōfirmat. qz
actus 3° haberet se ad 2^m sic reflexus
ad rectum. si igit posito actu recto nō
pōt aia reflecti sup illum nisi virtute
alicuius supernālis ad hoc eleuantis.
pari rōne nec per 3^m reflecti pōt sup
2^m nisi per aliud supnaturale. hoc. pba-
tur 3° qz intellectus actum quez habz
potest percipere 7 experiri. 7 hoc fm. p
pziā pfectionez illius actus 7 ex nā
ipius potentie. sicut qñ video. ex vntate
potentie naturalis pcpio me videre. 7
possum illud ex rōne vntatis visus per-
cipere si eē reflectina sicut intellectus.
Ad ista aliquid esse mediū cogno-
scendi vel in cognoscendo potest itelli-
gi dupliciter. vno mō q sit mediū co-
gnitum sic q per ipm cognitū cognosca-
tur aliud. sic cognoscit p classio per pñ-
cipiam. Alio modo q non sit mediū
cognitum sed rō cognoscēdi solum. sic
spēs sensibilis in sensu est rō sentiendi
p mō nihil pōt esse mediū cognoscē-
di obm illud nisi cōtineat in se cogsci-
bilitatem illius obiecti fm quam istō
cognoscitur per illud. qz si istud exce-
dat illud in cognoscibilitate tunc illō
qualitercūqz pfecte cognituz deficiet
ab isto cognito in cognoscibilitate. 2°
mō bñ potest aliquid esse mediū co-
gnoscenti aliō l3 cognoscibilitas sua
pāa deficiat a cogscibilitate illi. dum
tñ sit natū ducē in illō vt cogscibile. p
h p3 ad p^m. qz l3 aia sit imago dei. tñ
non est nata cē mediū cognoscendi
etiam 2° mō: s tñ p mō. vt bñ pōt ex
ante Augl. pñs adducta. Qui videt
suā mentē 2°. Mediū aut cognoscēdi

2° mō respectu istius mediū vt cognitū
est aliqd pziū formale repitantiū
ipius aie. 7 p illud cognoscitur anima
sub pziā rōne tanqz perfectissimū re-
pñabile p illud. 7 p pñs per illud nō
pōt intelligi cū sub rōne sue intelli-
gibilitatis. s tñ in aliq dīminuto intelli-
gibili imitante 7 picipāte intelligibi-
tatem eius. Et p idem ad 2^m. quia
actus ē similitudo cognita. 7 talis nō
sufficit ad cognoscendum illud cuius
ē actus. sic spēs intelligibilis in vno i-
tellectu vīsa: aliq intellectui videntī eaz
non sufficeret ad pfecte cognoscēdū
obm cuius est. Contra. actus i illo
intellectu cui inest ē rō pfecte attingēdi
obm tanqz pñs p illum actum. igitur
ei cui iste actus est pñcialit notus ille
p illū actuz notum poterit attingē illō
obm. qz p illū actum 7 in illo bz idem
obm sibi pñs. R^o intellectus cui act^o
inest p illū vt rōne primā attingēdi
attingit obm supposita tñ pñtia obiecti
pziā. cui aut ille actus est cognit^o nō
bz illum vt sibi pziāz rōne attingēdi
sed ad h q bñ actum quo formalit^o
attingit o3 bñ aliū actū 7 cū h pziāz
pñtia obī. Ad aliud cum arguitur
q aia ex natura sua pōt reflecti suū
actum brūcum vt brūcus ē h posset
negari. verum quidem est q reflecti
pōt. s i nisi virtute illi^o virtute cuius
habet actum rectum. Nec plus. pbat
auctas Augl. quia nō dicit q possit
semp ex sola natura s si bz actū rectū
pōt reflecti sup illū vel ex vntate nē vl^o
ex vntate illi^o p qd bz actū illū. 7 non
seqt illud icōueniēs ex pcessu i infinitū
qz idē supnāle sufficit ad actū rectū 7
ad oēs reflectos. Ad idē et ex sensu
p3. qz q pcpio me vidē esto q h nō
sit p pñm visiuam: tñ non est p pñm
aliquā inferiorē. s forte p aliquā supe-
riorē. cui^o ē cogscē actū visus.

Consequēter

queritur ex modo quo inte-
ret i actum sine ex cā itelle-
ctionis. Et est qd posito q bñs i pñia
beat vba ex creatura vīsa i cēn^o oīna.

Utrum respectu illius ubi creature in
tellectu possibilibus beat se pure passive.
Arguitur quod sic. quia intellectus possibilis
recipit illam intellectum. sed idem respectu
eiusdem non habet rationem receptiui et acti.
quod enim recipit est in potentia. quod autem
agit est in actu. Idem autem non potest esse
simul in potestate et in actu. cum iste sint prime
ordines entis. igitur intellectus possibilis nullo
modo actus se habet respectu verbi. et per consequens
pure passive. Contra si verbum ibi
formatur quocumque a quo formatur. non potest
dici quod formatur ab obiecto. quia intellectus
est actio immanens secundum philosophum. 9° metaphisice
si autem esset actio obiecti in intellectu illa
esset actio transiens. nec potest dici formatum
ab intellectu agente. quia intellectus agens
facit quod potest intelligibili actu intelligibile. secundum
philosophum. 3° de anima. igitur tota actio eius com-
pleta est animam intellectum actualem. et per
consequens animam verbum. nec potest dici quod memo-
ria format actum verbum. quia verbum
formatur per intellectum intelligendi. memo-
ria non intelligit. si igitur intelligit est ipsius
intelligentie. id est. de tri. igitur relinquitur
tandem quod nihil in anima actus format
verbum nisi intellectus possibilis. Hic
non queritur si ex obiecto transiens possit
habet verbum. nec ex obiecto secundo vi-
so in illo obiecto primo. nec si aliud sit
verbum obiecti primi et secundi. si sup-
ponitur obiecto secundo habet verbum
et queritur qualiter intellectus possibilis se
habeat in eius formatione. Incipiendo
igitur a manifestioribus primo ingre-
ssus formationis verbi secundum modum intelligendi
quem nunc expiatur. et 2° applicabitur
ad intellectum in patria.

De primo Supposito quod
intellectio per se
puta diffinitiva de obiecto diffinitiva sine
sit verbum illius sine non: saltem non
est sine verbo ipsius. et per consequens si quod actus
se habeat ad intellectum illam perfectam
ipsum quodammodo actus se habeat in for-
matione verbi. et cum igitur intellectus
in nobis per statum istum tria sunt videnda.
primum quod in intellectu est aliquod prin-
cipium actuum respectu intellectus.
2°. utrum illud actum sit aliquid actus intel-
lectus vel tantum sit obiectum vel repetitum

obiectum quod dicatur esse in anima. quanto quod sit in
ipsa sicut actus eius vel repetitum
non autem sicut aliquid nature eius.
3° dato quod sit aliquid actus igitur si est in
intellectus agens vel possibilis. prima 2°
probat sic. intellectio aliqua in nobis est no-
ua. ut expiatur quilibet. et est forma absoluta
ut dicitur est in quodam de hoc habita.
ois autem forma absoluta cum sit terminus
actus habet aliquid per se actum per quod
accipit esse. igitur respectu intellectus non est
noue est aliquid actum principium. alibi
est intrinsecus supposito intelligenti. ut per
per philosophum. 2° de anima. c. 6. differt autem. supple-
in intellectu et sensu. quoniam hec quod actus
operatus exempla sunt ut visibile etc. et
sequitur. cum autem quoniam singulariter habet actum
est sensus. scia autem vniuersalius. hec
autem in ipsa quodammodo sunt anima. unde in
telligere in ipsa quidem est cum velit. sen-
tire autem non est in ipsa. nec in actum
est esse sensibile. hec ille. habetur igitur
hec conclusio tanquam certa quod aliquis
intellectus noue per se actum sufficiens
est intrinsecus supposito intelligenti.

Tunc arguitur ultra per diuisiones vel
illud principium pertinebit ad voluntatem
vel ad partem sensitivam vel ad partem in-
tellectuam ut distinguitur contra vo-
luntatem et sensum. non potest dare prin-
cipium saltem in prima intellectione
quia ipsa precedit omnem actum voluntatis
nec est dare 2°. si quod illud principium sit
precise in parte sensitiva. relinquitur igitur
quod sit in parte intellectiva. 2°. si quod non in
parte sensitiva. probatur sic. effectus equos
spem est minus nobilis totali cum sua equoc
ut habet. 13°. super Deum. si intellectio est simpli-
perfectio finalitate et quicquid tali perfectio
quod est in parte sensitiva. quia inter est. per perfectio
nature intellectualis ut intellectualis est. quod
in quod talis nobilior est tota anima sensitiva.
et ita perfectio perfectio. 2°. per se. angelus
non sper habet omnem intellectum quam potest habere
quia cum possit intelligere quodcumque intelligibile
vel habet vnicam quod est simul omnium intelli-
gibilium. vel habet tot distinctas quod cor-
responderent eibus intelligentibus. quorum
vtrumque vel esse impossibile. quia per se po-
neret nimiam perfectionem illius intel-
lectionis. igitur vel quod infinita. quia nec inter

dina excedet ea quae ad multitudinem
oborum. 2^m vñ ponit nūmā pfectionem
intellectus. q̄ ita distincte cognosceret
oīa per distinctos actus simul. sic vnus
obum p vnū actum. sequit̄ igit̄ q̄
cum possit q̄dūq; intelligibile intelligē
q̄ possit h̄c aliquā intellectōem nouā
igit̄ vñ sibi attribuendum quicquid
pfectionis est in intellectu potēte habere
aliquam nouā intellectōem. si in tali
pfectionis est h̄c noticiā h̄tūalem p
fectam p quam actus sit in potentia
accidit tñ ad intelligendum. s̄m p̄m
3° de aīa. q̄ loquēs de intellectu possibili
dicit cū aut̄ sic singula fiat vt sciēs d̄r
q̄ s̄m actum. hoc autem confestim ac
cidit cum possit opari p seipm. Est q̄
vñ igit̄ tñc potentia quodammodo
nō tñ similit̄ 7 aī addiscere vult dicē
q̄ qñ habz bitum p quem potest ex se
opari licet tunc sit in potētia aliqua.
non tñ cēntiali que est ad formā siue
ad pncipiū opandi. sed tantūmodo
accidit ad opandem. 7 hec est dispō
pfectior eius q̄ de potētia opandi erit
in actum opandi. hic d̄r q̄ angelum
posse h̄c nouam intellectōem est mere
crediti. q̄ p̄s p̄cipui hoc nō viderūt
Prēea hic etiam diceret̄ q̄ angel⁹
ad quālibet intellectōem quā h̄z moue
ratur immediate a deo. Cōn hoc licz
forte p̄s qui possit intellectōz āgelī
idem cum sūba āgelī diceret psequē
ter intellectōem eē ab eo a quo ē sūba
7 licet catholicus dicēs intellectōz illā
qua angelus intelligit se eē coenā āgelō
7 quasi p̄p̄iam pfectionem necessario
cōsequētem nām eius cōstet aliq̄ mō
p̄bilit̄ dicē illā immediate a deo in f̄
illā p̄p̄onem p̄bibilem. accūs p̄p̄ium
coenā sūbe cui⁹ est ē a gñante illā sub
stantiam: tñ de accūs p accūs q̄ cō
tingent̄ inest nō vñ p̄bibile dicere q̄
illud sit a gñante. Et cōfirmat̄ quia
licet de⁹ possit immediate cāre quācūq;
intellectōem in āgelō tñ si aliquāz nō
causet vtpote huius obiecti s̄ ceterin/
quat angelum sibi 7 ordini causarū
naturalit̄ actūaz: non vñ p̄bibile q̄
angelus nō possit attigē ad intellectōz
huius obī. cū aīa sic sibi 7 cās nālib⁹

relicta: ad eius intellectōz possit attigē
licz mediāte sensu. Ad. n. videt̄ q̄ aīa
possit attingere ad intellectōem alienū⁹
obi etiā mediāte sensu qñ ad intelligē
idē obm possit angelus attingere sine
sensu. Istud q̄ d̄r ex p̄bo vñ facere
ad p̄p̄m nostrū. q̄ si p̄s vidisset ali
quā intellectōem nouā posse competere
angelo dixeret ipm aliqñ eē i potētia
accidit ad intellectōem. q̄ 15 est dispō
pfectior eius q̄ aliqñ ē i pō ad intelli
gendum. igit̄ ille qui tenet siue p rōez
siue p fidē aliquā eē intellectōez nouā
in āgelō p̄nter dicat āgelū quāq; ad
illā eē in pō accidit. sicut p̄s p̄nter
dicet ad illud q̄ ip̄e tenet. magis autē
p̄cordat cū p̄bo q̄ tenēs aliquid aīis
cōcedit p̄s quod p̄s etiā concedet
si illud aīis teneret: q̄ ille qui tenendo
illud aīis negat illud p̄s. q̄ Arist⁹
illud nō negaret cōcedēdo illud aīis.
3° p̄p̄m. p̄bat per auctēs. 15° de tri.
7° vel. 14° dicit Aug⁹ q̄ excellit in aīa
mens vocat̄. 7 post. hō non s̄m oīa q̄
ad nām eius p̄tinent. s̄ s̄m solā mētē
imago d̄r. Et li. 14° c. 8° imago ibi in/
ueniēda in nobis est. quo etiā nā nra
nihil h̄z meli⁹. Et istis auctib⁹ 7 alijs
similibus h̄r q̄ tota imago est in p̄e i
tellectia accipiēdo intellectūaz p ea q̄
trāscedit sensitiuā. Sz imago icludit
parentē 7 plem. vt p̄z. 9° de tri. c. vlti.
7 alibi multociēs. igit̄ i p̄e intellectia
est parēs gignēs illā noticiā que est
proles. 7 p p̄s pncipiū actiū resp̄ci
intellectiōis. Qui igit̄ ponēt fantasīa
vel aliquā formā talē in p̄e sensitiua
eē rōem immediate gignendi noticiā
actualē nō saluaret vt vñ rōnē parēt̄
in mente p̄p̄ie accepta. p̄ Aug⁹. 15°
d̄ tri. c. 22° Memoria hōis 7 maxime
illa quam pecora non habent. i. q̄ res
intelligibiles ita continentur vt non i
eam per corporis sensus venerint h̄t
in hac imaginem trinitatis imparem
quidem. sed tñ qualem cūq; similitudī
nem patris. hoc exponit. c. 13° in fi. sic.
hoc verbū nostrum de scientia nostra
nascitur quamadmodū 7 illud de sci
entia patris natum est. 7 capitulo 21°
vel. 63° Memoria inquit tribuens eē

quod scimus. Et istis habetur q̄ illa memoria quā pecora non habet hoc est p̄prie intellectua pro tanto h̄z simili tudinem p̄tis. q̄ de ip̄a vel de scia que est in ea nascitur verbum nostrū sicut verbum eternū nascitur de scia p̄tis satis exp̄sse videtur in istis auct̄ibus velle q̄ in p̄te intellectua p̄prie accē pra sit p̄m actiūz resp̄cū intellectōis

De secundopri

mi p̄ncipalis certum est q̄ ad actualē intellectōem cāndaz cōcurrunt aliqd̄ ip̄ius aie intellectiue 7 obm aliquo mō p̄tis. s. vel i se vel in aliquo rep̄itante sed quod istoz t̄beat poni per se acti um resp̄ctu intellectōis auctoritates videntur varie loq̄. Aug. 12° sup̄ Gen̄ c. 29°. Non putandum inq̄t est corp^o al quod agere in spiritum. quasi sp̄s corpozī facienti materie vice subdat^r oī. n. mō p̄stantior est res que facit illa de qua facit. nec ullo mō corpus p̄stantius sp̄i. imo sp̄s p̄stantior cō poze. q̄nis igit̄ imago eē icipiat i sp̄i t̄i eandem imaginem non corpus in sp̄i sed sp̄s in seipo facit celeritate mirabili. Item idem. x^o de tri. c. 5° aia con uoluit 7 rapit imagines corporum.

Pro acitate t̄i obiecti v̄ dicere. is^o de tri. x^o vel. 20° formata cogitatio ab ea re quam s̄cimus v̄bz est quod in corde dicim^o. 7 ibidē. ex ip̄a scia quā memoria tenemus nascitur verbum. 7. c. 12° vel. 30. v̄bum est similitudo rei note de qua gignitur 7 imago eius.

P̄bus aut̄ videt^r loq̄ p̄ acitate ob̄i q̄ illud v̄ eē p̄ncipiū actiūz per q̄d aliqd̄ reducit^r de pō cēntiali ad accē tale. hoc aut̄ est aliquid ex p̄te ob̄i. q̄ illud p̄ quod obiectum est p̄tis sub rōne actu intelligibilis. Pro hoc est illud sc̄bi de aia q̄d p̄tis est adductūz s. v̄m̄terfalia quodam mō sunt in aia v̄i intelligē in ip̄a q̄dez ē cū velit. ac si dicēt. q̄ q̄ oba intelligibilia sunt p̄ntia aie iō ip̄a ē in potentia accēntali potēs intelligē cū velit. S̄z p̄ acitate potē tie v̄t aliquibz eē illud. 9° metha^{te}. q̄ speculatio ē actio imanēs. si aut̄ itelle ctio non est ab intellectu s̄ t̄i ab obo:

69
non esset ibi actio imanēs sed t̄i trā siens. De isto articulo potest dici q̄ v̄trunq̄ p̄currit in rōne p̄ncipiū acti resp̄ctu intellectōis. aliqd̄. s. ip̄ius aie 7 ip̄m obm vel aliqd̄ ex p̄te obiecti. Et hoc videt^r haberi ab Aug. 9. de tri c. vlt. Aliqd̄ inq̄t tenendūz est q̄ oīs res quācūq̄ cognoscimus p̄gnat i nobis noticiam sui. Al̄o v̄troq̄ enim p̄cipit^r noticia. s. a cognoscēte 7 cogni to. Et. x^o de tri. c. 3. vlt. s. ex visibili 7 vi ante gignitur visio. Et i3 ibi subdat i formatio sensus que visio dicit^r a solo ip̄imitur corpore quod videt^r B non est cōtra illud q̄ equocē accipit^r hoc nomē visio. p̄ p̄ actu vidēdi. 2° p̄ ip̄a similitudine rei visē. 7 illa a solo corpe cātur. Et ista equinocatō pōt colligi ex multis verbis illius capituli. Pro hac cōclusionē v̄t esse rō q̄si q̄i ob̄z intelligibile est actu p̄tis intellectui potēt h̄i intellectio actualis illius ob̄i. s̄ nō pōt haberi sine p̄ncipio p̄fecte actio. igitur vel alterū illoz ē p̄fecte p̄ncipiū actiūz vel ambo integrant v̄m̄ p̄m actiūz. ita q̄ v̄trunq̄ sit p̄iale actiūz Quod aut̄ neutrū sit p̄fecte p̄m actiūz p̄bat^r p̄ de obo. q̄ aliqd̄ obm non est nobilius ip̄a intellectōe. sicut accēs sen sibile. 7 p̄ncipiū actiūm p̄fectum q̄i est equocūm necessario est p̄fectius forma cāta. 2° p̄bat^r idēz. q̄ obo exā te eque p̄ite intellectui si maior ē cona tus 7 maior intensio ad intelligendū p̄fectior pōt h̄i intellectio. 7 hoc v̄t q̄ p̄fectius vestigiūz derelinquitur. igit̄ maior intensio voluntatis causat ali quo mō p̄fectiorem intellectionem. quod non videretur p̄babile si solum obm eēt cā actia eius. q̄ illud videt^r semp̄ agere fin̄ v̄timum potentie. cum sit agens naturale non liberū per cēn tiam p3. sed nec liberū per p̄cipatōz videt^r. cū nō sit in ead̄ nā cū voluntate 3° ostēditur idē sic opatio illa nō est p̄ se p̄fectio agentis quam ip̄m elicit p̄cise mediāte aliquo suo accēte per accidens. Exemplū calefacere vel etiā calere non est per se p̄fectio ligni cal di. quia non competit sibi nūi p̄ calo re qui est accidens eius. illō a q̄ obm

aliud ab aia ē pñs intellectui est eius
accēs per accēs. qz qñs contingen
iet qñs non. igitur si solū illd ē pñm
actiuam respectu intellectōis: intellectio
non eet pñia pfectio intellect⁹ vl hoīs

Item 2° pbatur q nec totalis acti
tas cōueniat intellectui. qz act⁹ videt⁹
pñā similitudo obiecti. vñ etiā fortiri
ipm ab obō lz non sicut a principio
formali intrinseco. nñ sic a p se principio
extrinseco. videt⁹ etiā cēntialit⁹ expēdē
ab obiecto ppter quod refert⁹ ad ipm
3° mō relatiuorum. hoc non videret⁹
verum si obiectus esset nñ cā p accēs
vel cā sine qua non. Cōcedo igitur
auctoritates p^o adductas ad qñs qz
affirmatiuas siue de intellectu siue de
obiecto. verū qd est q vtrunqz istoz
aliquo mō est actiuū ad intellectōem
sed actiuum parziale. ambo autem in
tegrant vnum actiuum totale. Sz
b sunt duo dubia. p quō ista pstituit
vñ pfectum principium. 2^m de qbusd
auctoritatibus adductis. puta de illa
Aug^o. Et ipa scia nascitur vbi quō
ista facit. p obiecto. 7 similit⁹ illa Ar.
2° de aia. scia autem vniuersaliū est.

Ad p^m dico. q cause concurrentes
qñs sunt eiusdē rōnis 7 ordinis vt
plures trahentes nauem. qñ p vero sē
alterius rōnis 7 ordinis. Et b dupl^r.
qñs posterior habet virtutem suam
a pōre. Et m. sol 7 p in gñatōe hoīs.
qñs posterior non habet vntez suaz
a pōre: nec dependet i bñdo suā vntē
ab ea: sñ nñ dependet ab ea in agendo
fm suam vntem. ita q superior pñci
palius agit 7 inferior minus pñcipa
liter agit. Et m. forte de pfe 7 matre in
gñatōe plis. vt enim videtur haberi
ex. 16°. de aialib⁹. mater aliquo mō se
bz actiē. quod vñ rōnabile cū formā
eiusdē spēi cōsequatur vntus eiusdē
speciei. Mas autē 7 femina nō diffē
runt specificē fm pñm. vñ metba^o. Vñ
autem virtutem suam actiuam non
habet a patre nec in habendo ipam
ab illo dependet. sed dependet ab ipso
in agendo fm ipaz vntem 7 agit mi
nus pñcipaliter. Ad p^o m. intellect⁹
7 obiectum non concurrunt p modo

qz ille pñctus nō est necessarius ex
ratione concurrentiū. sñ nñ ex defectu
virtutis in vno. qz si duplicaret⁹ vntus
vñus ipm solūz sufficeret. non sic hic.
quia qñmāqz sit obiectum pfectū
vel intellectus perfectus neutrum cā
ret actum sine alio. Nec concurrunt
2° modo. quia intellectus non habet
vntem suam actiuaz ab obiecto. nec
e^o 3°. igit⁹ modo pñt dici concurrere
quod autem eozū sit pñcipalius nō
oportet discutē. Ad 2^m dico. q ista
tria accipit Aug^o pro eodem. verbūz
gigni de memoria. 7 verbūz gigni de
scientia i memoria. 7 verbūz gigni de
re nota. quia per scientiā intelligit actū
pñm per quem anima est in actu suf
ficienti ad actum intelligendi. 7 vntē
illius pñi actus gignitur verbūz. 7
in illo actu pñm reducit obiectum. 7
pro tanto dī gigni de obiecto. igit⁹ de
sciētia gignitur vt de pñcipio formali
gignendi. de obiecto vt reducēte i illo
pñcipio. de memoria vt cōtēnente illd
pñcipiū. ita q oēs tales auctoritates
Aug^o. fm intentionem illius loquūt⁹
p actiuitate obi. Cōsimilit⁹ 7 ille
auctoritates Arisl. que dicunt q per
sciam possumus intelligē cū volum⁹.
7 in. 2° de aia. scia est vniuersaliū. 7
in 3° de aia. cū aut vnaqueqz sciat. vt
habetur. s. Et est intelligendum q
tam Aug^o. qz Arisl. accipit sciam nō
pro habitu illo acquisito ex actibus
frequentatis 7 facilitate ad siles act⁹.
sed pro illo per quod obiectum ē pñs
vt actu intelligibile. siue ponat⁹ species
intelligibilis siue aliquid aliud. Scia
eniz est illud fm Arisl. fm quod aia
educitur de potentia essentiali ad acci
dentalem. hoc autē pcedit oēm actū a
leni intellectiōnez. qz illa est terminus
potentie accidentalis. Scientia enī ac
quisita ex actibus 7 facilitans ad cō
siderandum non pcedit oēm actum i
telligendi. Similiter apud Aug^o. scia
est formalis ratio fm quaz memoria
est parens siue gignens. Ista autem
scientia acquisita ex multis confide
rationib⁹ non est formalis rō gignēdi
quācūqz intellectiōnem. imo gignit⁹

ex multis pcedētib⁹. Si dicas q illa
auctas. i. sup hēi. nō affirmat tñ
de aia. s. etiam negat obm agē i aiaz
Silliter Aristi nō tñ pcedit obiectū
agere. s. videtur negare inte^m agere.
qz videt ponere q intelligere sit pati
quoddam. Ad pñū posset dici q
Aug⁹ negat ibi obiectū agē i aiam
immediate sñ tē mālē qd habet extra
aiam. Ad 2^m Aristi. vñ frequē⁹
loqui pro accitē obī 7 passibilitate
potētie. cuius rō est. qz cōiter locutus
est de potētijs aie inqstū sunt illa qb⁹
formaliter possumus opari. puta de
sensu inquantum est quo possumus
formaliter sentire. 7 de intellectu quo in
telligere. sicut loquitur de aia vt ē illd
quo formaliter viuimus. nūc autem l3
intellectus actiue cāet intellectionem
non tñ dñ intelligere inqstūz causat.
qz si deus cāet illam eandē intellectōz
nō tñ dñ intelligere illa intellectione.
sed intellectus ille in quo cāet intelle
ctio. igit⁹ 7 mō intellectus dñ intelligē
ñ qz cāet. s. qz recipit intellectionem.
Et si vñ est q intelligere est quodō
pati. qz intellectū intelligere nō ē nisi
ipm recipere intellectōem. Illa autēz
auctas. 9⁹ mēba⁹. si faciat p actiuitate
obiecti vel nō p3 ex qdōe de actu co
gnoscedi 7 appetēdi. De 3° pñm
pñcipalis. vidēdum est an illud i pre
intellectina qd est actiūz ad intellectōz
sit intellectus agens vl⁹ possibilis. vñ
q agens. qz intellectus possibilis re
cipit intellectionem. si igit⁹ euz boc sit
actiūz respectu intellectōis. pari rō
ne posset dici q respectu spēi intelligibi
lis quam recipit est3 actiūz. 7 ita n
requireret intellectus agens ad ali
quem actū in intellectu. Cōfirmat⁹
illud. qz actiū 7 passiuūz distinguūt
potentias in anima. 2° ad idē sic.
pñs 3° de aia distinguens intellectu
agentēz a possibili sic ait. Est. n. intelle
ctus hic quidē talis in oia fieri. 7 de
agente. ille autem quo est oia facere.
Et hoc vñ sequi q intellectus agēs
adequatur possibili in rōne actiui 7
passiui. Est igitur actiūz ad oē illd
cuius possibilis est receptiuus. 7 per

70
pñs ad intellectōem. Preterea ibi
de3 sequitur de intellectu agente. Est
hic⁹ qdēz vt lumē. lumē autē intellectu
ale vñ ē pñcipiū actiūz cognoscedi
veritates intelligibiles. sñ illud. i. 2°
de tri. is. Mens rebus intelligibilibus
naturali ordine disponēte pñditore sub
iecta. sic ista videt in quadā luce sui
gñis icorpoze. quēadmodū oculus
carnis videt q in hac corporea luce
circunadiacēt. Preterea ibidē. seq⁹
sēmp nobilius est agens patiente. 7
pñcipiū mā. 7 subdit de intellectu agē
te. igit⁹ impassibilis est substantia in
actu. igit⁹ vult q intellectus agens ē
nobilior possibili vel saltem nō min⁹
nobilis. nunc autē imago cōsistit in
eo qd optimum est in nra materia.
vt pbat in p arti. p Aug⁹. igit⁹ intelle
ctus agens pñet ad imaginem. sed
non pōt pertinere nisi ad memoriāz
p3. s. cū memoria habet pseruare ob
iectum vel spēm obī 7 exprimere vel
gignē noticiam actualē eius. p3 q
intellectui agentī non pōt competere
pñmz qz non est vñs receptina nec
conseruatiua. igit⁹ competit sibi 2^m. s.
exprimere noticiam. S3 p alia pre
f. intellectu possibili ar⁹ pñm per illd
Aristi. q intellectus agēs est sicut lu
men. pñmator vult ibi q sicut lumē
facit quodāmodū pō colorē actu colo
rem: sic inte⁹ agens facit de potētia in
telligibili actu intelligibile. igit⁹ actus
ei⁹ terminatur ad obm actū intelligibi
le. 7 hoc pcedit intellectōz. Cōfir⁹
p illud. 3° de aia pñmto. is⁹. vbi vult
commentator. q si res hñent esse eo
mō quo posuit plato. nō oportet po
nere intellectum agentem. igit⁹ nō po
nitur nisi vt p ipm fiat obm actū vl⁹
s. h pcedit actualez intellectōem. p
2° sñm pñmatorē inte⁹ agēs ponitur
vt p ipm transferatur obm de ordine
i ordinē. qd sic intelligi pōt. de ordine
sensibiliū ad ordinē intelligibiliūz
7 p pñs de ordine corpaliūz ad ordi
nem spūaliūz. 7 quare requiritur ibi
aliquod transiens. pñm. rō vñ ē
quia vbi habz esse corpale nō habz
rōnem agentis nisi i passiuūz corpale
i

ppter hoc qd tale agēs requirit passiuū
 appropinquatū sibi localiter. qz si nō
 esset localiter pās esset tali agentī qñ
 nō pās. igitur nunqz aliqd corpale
 pōt ēē rō immediate cādi aliqd spūa
 le. nec per pās transferendi. ab illo or
 dine ad illum ordinē. Et ista vī ēē
 rō Aug. l. 2. sup. Gen. 29. S. 3. quādo
 obm fit de actu intelligibili actu intel
 lectum non transferit sic de ordine ad
 ordinē. igit nō requirit ibi intellectus
 agens. Cōfirmat. qz ad h. q. p. inte
 fiat actu volūtū nō ponit talis trāsla
 tio ab ordine in ordinē. 7 hoc ideo
 quia actu intellectum est sufficiens
 proportionatum voluntati. Quz igit
 actu intelligibile hās esse in memoria
 intellectuā sit eque sufficienter propor
 tionatum intelligibile ad hoc. s. ut sit
 actu intellectum: sequit q. ibi non re
 quiratur vītus transferens de ordine
 ad ordinē. Prefea. 3. si intellectus
 agens esset per se actiuus ad intellecti
 onem actualem. pari rōne vbicunqz
 poneret potentia ēē actiuam ad p
 priam opationē. 7 cum hoc etiā potē
 tiam receptiuam talis operatiōis: ibi
 esset distinguē potentiam agentem 7
 possibilem. utpote voluntatē agentē
 7 voluntatem possibilem. fm cōmune
 opionē que ponit voluntatem actiuā
 7 etiā receptiuam volitionis. 7 filiter
 si sensus ponat actiuus ppter h. forte
 q. sensatio vī nobilio: ipso obiecto sē
 sibili extra ēē distinguendū de sensu
 agente 7 possibili. Cū igit pās istam
 distinctiōē de agente 7 possibili nusqz
 ponat ibi nisi intellectu: sequitur q.
 ista differentia non est ppter illa que
 cōiter inueniuntur in alijs potentijs
 7 ita non ppter agere 7 recipere acti
 onem. Prefea. 4. vī esse idē. 9. de
 tri. vī. a cognoscente 7 cognito pī
 noticia. intellectus autem agens nō
 est cognosceus sed solus possibilis. igit
 ab illo pī intellectio. 7 p pās actiue
 se habz respectu intellectiōis. De isto
 articulo si pma via tenet posset dici
 q. tam agens q. possibilis hz dnas
 actiones ordinatas. pma est facere d
 potentia intelligibili actu intelligibile.

vī de potentia vniuersali actu vniuer
 sale. 2. est facere de potentia intellecto
 actu intellectū. pma intelligit sic. q.
 de virtute intellectus agentis de fantas
 mate in fantasgia gignit spēs intelligibilis
 in intellectu. vel aliqua rō i qua actu
 reducit intelligibile. que bene loquē
 to dicat spēs intelligibilis. 7 ad istā
 gignitionem realem repñtatiui de re
 pñtatio dicit 7 cōitari quedā gigni
 tio methaphorica obiecti de obiecto.
 vel intelligibilis de imaginabili. quod
 ideo rōnabiliter dī. q. tale esse obiecti
 ctuū hz obz in repñtari quale habz
 repñtatiui correspondēs. 7 id trāsla
 tōe reali facta in repñtatiuo quando
 de corporali gignitur spūale de repñ
 tatiuo singulari gignit repñtatiuum
 vniuersale. cōsimilis dī vel intelligit
 translatio in obiectis de corporali ad
 spūale. vel de singulari ad vniuersale
 2. actio ponet per quam de poten
 tia intellecto fieret actu intellectū. vbi
 similiter intelligit factio methapho
 rica ex pte obiectoꝝ correspondēs
 factioni reali ex pte eoz quibus tē
 ditur in obiecta. q. realiter species in
 telligibilem sequit actualis intellectio
 7 sicut pma translatio d. potentia ad
 actum sic etiā 2. diceret fieri p ite
 agentem tam ex pte obiectoꝝ 7 hoc
 methaphorice q. ex pte illoꝝ i qbus
 relucet obiecta 7 h. realit. p tōto. s. q.
 virtute intellectus agentis de fantasmate
 gignet spēs intelligibilis. 7 sic metha
 phorice de pō intelligibili gigneretur
 actu intelligibile. 7 2. virtute spēi intelli
 gibilis gignet actualis gignitio. 7
 sic methaphorice loquēdo i obis de
 pō intellecto fieret actu intellectum.
 Cōsiliū posset poni duplex passio
 ordinata i intellectu possibili considēs
 isti dñplici actioni inte agētis. q. ruz
 pma ēē receptio spēi intelligibilis a fan
 tasmate p pma actiōnem intellectus
 agētis. 7 2. esset receptio intellectiōis
 spēi intelligibilis p 2. actiōnem ite
 agentis. Et fm hoc diceret q. ad me
 moriam intellectuā pñnent ite
 agens 7 possibilis. agens quide ē nō
 quantum ad pma actionem que ē

facere et potentia intelligibili actu intelligibile imo illius actiois terminus est memoria in actu. quia per illam actio non est intellectus habens obiectum actu intelligibile sibi propriis. sed quod ad secundam actioem. quia cum memorie sit expressio actualis notitiam vel intellectum intellectus agens quod ad secundam eius actioem includitur in memoria intellectus autem possibilis quod ad primam eius receptioem qua. recipit actu intelligibile sibi propriis de memoria. et quod ad secundam receptionem. actualis intellectiois de intelligentia. Et hoc videtur per hoc quod ad illam quod videtur adducta in contrarium per hoc quod actio abstrahendi que est prima actio intellectus agens est magis propria sibi quam quod est care intellectioem. quia illa potest competere alijs potentijs. nulla autem alia transfert obiectum suum de ordine ad ordinem sic intelligendo de ordine corporali ad ordinem spiritualium. imo voluntas habet quando actum suum secundum aliquos per hoc metaphorice transferat obiectum suum de ordine intelligibili ad ordinem appetibilem: ista translatio non requirit voluntatem agentem sic intelligendo hoc est preparantem obiectum suum ut sit actu volubile. quia quod obiectum est actu intellectus est actu volubile. non igitur requirit aliquam actio preparans obiectum voluntati. ille igitur auctoritates affirmant quod verum est de primo actu intellectus agens. et si quis dicat quod propter illud solum ponitur intellectus agens verum est ut talis virtus est propria intellectui. quia est ibi tamen potentia preparans obiectum. propter quod. n. actum non est proprie in intellectu talis virtus agens nam alie potentie possunt agere ad operationem presupposito obiecto. Si tenetur alia via. scilicet quod illud autem quod est actuum ad intellectioem est interius possibilis et quod agens habet tamen actionem abstrahendi obiectum: tunc esset dicendum quod agens non pertinet ad memoriam. sed actio eius terminatur ad memoriam et hoc respectu sensibilium. quia terminatur ad illam formam per quam obiectum actu intelligibile relinquit intellectui. et illa est forma constituens perfectam memoriam.

71
Respectu autem mere intelligibilium puta spiritualium nullam actionem omnino haberet. et si talia intelligent non per speciem vel si per speciem tamen possunt eam care virtute propria. Intellectus autem possibilis secundum hoc ponetur pertinere ad memoriam non tamen ut retinens officium repetitium obiecti actu intelligibilis sed etiam ut exprimens actionem notitiam actualem. Et tunc ad illam quod sit adducta contra hoc possit responderi. Ad primum quod potentia operativa non est actus sui obiectum. sed sit actus sui actus circa obiectum et ideo non pari ratione potest interius possibilis care spiritum intelligibilem sic potest care intellectus illa. Ad confirmationem illam diceretur quod loquendo de potentia ut dicit respectum habens distinguatur in actum et passivum. scilicet loquendo de illo quod subest respectui quod communiter intelligimus cum dicimus potentiam. quemadmodum dicimus quod calor est potentia calefactiva. sic non oportet quod actuum et passivum distinguuntur ibidem. quia tunc voluntas esset et potentia. Ad aliud cum autem secundum Aristotelem quod agens est quo est omnia facere. Intelligendum est sic. facere omnia actu intelligibilia. Et hoc habetur ex eo quod sequitur quod lumen facit quodammodo potentia calores actu calores. quia facit eos actu visibiles. sic intelligendo quod licet natura absoluta caloris que est in genere qualitatis maneat eadem in tenebris. tamen ut sic non est visibilis intelligendo de potentia propinqua. quia quod oportet duas causas concurrere ad agendum una earum scilicet non est in potentia propinqua nisi alia. scilicet prima concurrente. Ad hoc autem quod color agat in visum requiritur alia causa concurrentis ad agendum. scilicet lumen ideo tunc solum est color visibilis in potentia propinqua quod est actu illuminatus. hoc modo fantasma non potest generare spiritum intelligibilem nisi concurrente actione intellectus agentis. Ille igitur intellectus facit omnia intelligibilia et hoc in potentia propinqua. quia relincentia in speciebus intelligibilibus que prius fuerunt in potentia remota. quia tamen relincentia in repetitum mali

et repitente ea sub ratione singularis. non autem dicitur quod agens est quo est anima facere actu intellecta. Cum igitur concluditur adequatio intellectus agentis in agendo ad possibilem in recipiendum debet inferri uniformiter et actione et receptione actu intelligibilis non de actione et receptione actu in intellectu.

Ad 3^m. veritas principii videtur in rationibus terminorum. Ille autem rationes terminorum ut actu intelligibiles et universales reducunt intellectui per actionem lucis intellectus agentis. Sic igitur videtur veritatem principiorum in luce intellectus agentis non tanquam immediate cantem illarum visionem. sed mediate secundum rationes terminorum in esse intelligibili per quas postea cantem actus videndi veritatem principiorum.

Ad 4^m diceretur. quod agens est nobilius possibilem scilicet ut respicit obiecta sensibilia. quia precise respectu illorum est agens in intellectum possibilem. De isto articulo hoc tenendum videtur. quod illam distinctionem Augustinus 1° de tri. c. 14^a memoria intelligencia et voluntas comparando ad illam Aristoteles in intellectu agentem et possibilem sic sibi invicem correspondent quod solus possibile est intelligentia. quia solus recipit actum intelligendi. et sic etiam dicitur Aristoteles. loquitur de intellectu quo intelligimus siue quo recipimus intellectum. etiam possibile pertinet ad memoriam. in quantum memoria est recipere noticiam binuales. secundum illud. 1° de tri. c. 14^a quod memoria tenemus. et sic loquitur Aristoteles. quod de intellectu possibili ut est quo scimus: siue ut est quod habemus sciam per quam reducitur de potentia essentiali ad accidentale. Sed ad alium actum memorie qui est gignere noticiam actualem per hoc competit adhuc in intellectu possibili per accidens. quod quoniam forma actus in alicui subiecto actio secundum illarum formarum per accidens competit eidez. sicut lignum per accidens calefacit. nunc autem illud quo obum actus se habet ad gignendum intellectio non est forma intellectus possibilis. igitur intellectus possibilis saltem per actus

gignit. Sed si ultra hoc queramus an conveniat actus gignendi noticiam per se ipsi per intellectum. potest tamen fieri predicta vel competere precise intellectui agenti. vel precise intellectui possibili. et secundum hoc ille vel ille diceretur pertinere ad memoriam. Vel posset poni 3° modus actus gignendi utriusque competere. sed agenti tanquam principaliori: et possibili tanquam minus principali. nec sequitur si sunt una natura igitur non possunt habere respectu eiusdem calitatem principalioris et minus principalem. patet. n. instantia de intellectu et voluntate quarum una secundum multos est activa principalior et alia subordinata in aliqua actione et tamen sunt una natura. Sed ista instantia secundum aliquos non est similis. quod non utraque potentia immediate agit idem ut actus. sed una per operationes suas cantem movet aliam ad suas operationes. Brevisiter si non teneretur distinctio potentiarum necre absoluta nec relatione reali. sed tamen quod idem absolutum quodammodo illuminatum est principium immediatum multorum actuum. et sic respectu alterius et alterius dicitur alia et alia potest dici per via probabilis vel.

De secundo articulo

enlo dico. quod intellectus beatus potest habere verbum de creatura cognita in genere proprio. et ad formatum illius verbi ponendum est intellectus possibile sic se habere tunc. sic se habet nunc ad formationem verbi quod habet obiectum nunc. quod secundum Augustinum 7° de civi. c. 30. sic deus res quas condidit administrat et eas proprios motus agere sinat. igitur remanebit in patria naturalis actio quod nata est competere nature secundum suam perfectionem sed de creatura visa in eternitate divina dubium est an intellectus beatus habeat et eandem propriam. quod si sic posiliter dicendum est de intellectu possibili in formatione verbi de creatura visa in eternitate divina. sicut de visa in proprio genere dicitur. Sed posset dici quod non est ibi verum de obiecto viso in eternitate divina. tunc quod his verbis immediate attingit obiectum cuius est verbum. lapis enim visus i

essentia non immediate attingit^r ut
obm p actum visionis. quia sic vt i
genere pprio. s. ibi sola eētia diuina
immediate attingit^r. qz ipa sola primo
mouet. 7 per pns ad seipam attingē
dam. Preterea vbum pprius alicui⁹
gignit^r ex scia siue ppria spē ipi⁹. nūc
autem in memoria intellectus bñ nō
est scia ppria vel spēs lapidis vt vt i
vbo. quia per illam nō videtur nisi i
gñe pprio. Itēz eodē actu vt essentia
dina 7 res in ipa. s. ex eētia visa nō
h3 intellectus videns verbum. quia
tunc nō videret illam immediate. igit^r
nec habetur vbum ex re visa in ipa
eētia. Cōf^r ista motina. cōtra p^m
7 p pncipium cognoscat^r p^r tñ ipa
pōt cognosci immediate i rōne obiecti
quia discursus non terminat^r precise
ad illud qd fuit pncipiū discurrendi
qz tūc ab illo adhuc eēt vlti⁹ discursus
redum. nec p pns eēt discursus termi
nat^r nūc aut^r p^r ex se est terminus dis
cursus syllogismi demonstratiui. igit^r
illo discursu terminato stat intellect⁹
in cognitione immediata cōclusionis
pari rōe licet eētia dina moueat p
ad videndū seipm: tñ qz est motuuz
illuminatum mouet z^o ad videndum
creaturā. in termino igit^r illi⁹ motōis
intellect⁹ pōt vidē creaturā vt obm
immediatū. Cōf^r z^m sic. ad gignendū
vbum ppriū alicuius obī sufficit me
moriam pfecta siue actuali^r siue vtuā^r
continens illud obiectū. s. p noticiā
bitualē pncipiū pōt gigni actual^r co
gnitio cōclusionis. I3 illa memoria si
sit hui⁹ obī formalit^r 7 ppria s. ei⁹ vtu
aliter cōtentina. sic int⁹ bñ hñs eēn
tiam dinā actualit^r pñtē vt itelligibi
lem h3 memoriā ppriā respectu visio
nis illius eētie. 7 cū h3 memoriā p
fectā vtuālit^r pñtē vñs creā
ture. qz sicut vtuālit^r pñtē in eētare
sic i cognoscibilitate. bñs igit^r habz
memoriz sine scia: in memoria suf
ficientē ad gignendum ppriū vbum
lapidis. nec sege^r in illa z^o sicut nec
in pma rōe qz illa visio sit rei i. ppo
gñe. qz visio in ppo gñe est per rōnē
videndi acceptā a creatura aliqua.

72
Cōf^r z^m motuū ille actus non est
ppria cognitio huius obī q pōt stat
in intellectu 7 tñ illō obiectū oio nō
eēt cognitū. nūc aut^r visio eētie diue
pōt stare eadē in intellectu bñ 7 tñ
lapidis nō videri ab ipō igit^r zē. pba^r
maioris qz. primuz formale in intel
lectu ad hoc vt obm sit sibi cognitū
est ipē actus cognoscendi illud obm
sibi inherēs. prima 7 rō formal nō
videt^r posse inesse alicui sine illo cui⁹
est rō formalis. sicut albedo nō pōt
in esse alicui nisi illud sit album.

Preterea pari rōne idem act⁹ visi
onis esset ipius eētie 7 cuiuscunqz
creati visi in ea. 7 ita vnus actus fi
nitus posset eēt infinitoz obōz possi
bilitum videri in ipa. qz qua rōne nō
repugnat vñi actū eēt duoz vt truz
obōz: pari rōe nec quozcunqz obōz.
Itēz nō p3 necessitas illius pñtē si ea
tem est visio diue 7 lapidis. igit^r si ē
vbu lapidis est vbum eētie. Ad
p^m istoz diceret^r qz illud qd cogno
scitur p aliud bñ pōt immediate cog
sci. Sed non sic si cognoscat^r pñtē in
illo. sicut intellectus diuus pñtē cog
scit creaturam in eētia sua 7 non p
illam creaturam vt obm immediatū
qz tūc intellectio eius vñtē. Cō
similit^r dicit^r de visione quā bñs h3
in vbo de creatura. Ad z^m dicere
tur qz essentia dina nō ē in memoria
creata bñ aliquo ordie quo pñs qz i
itelligentia. qz non cātur aliq forma
i intellectu bñ repñtās illā eēntiam
Sed p^m qz cātur in intellectu bñ est
ipa visio. illa aut^r cātur in ipa itelligē
tia. Vel aliter diceret^r qz illa visio im
mediate cātur a voluntate dina sicut
dictū est in qōne pñtē pcedēte. 7 con
similiter visio lapidis. 7 p pñs neu
tra gignit^r a memoria non solū ipius
vident^r. sed nec ab aliqua memoria.
Cōtra intellectio eētie diue pñtē
virtualiter intellectionē lapidis. igit^r
ista intellectio gignit^r illam. 7 tūc illa
est vbnz. Bñ intelligentia non gignit^r
Vel pōt dici. qz vtraz visio immediate
cātur a voluntate diuina. Ad z^m
illud viatur eque concludere qz nō

est idem actus diuinus respectu entitatis
sue et obiecti secundarii. quod omnes negant.
Unde maior rationis est neganda. nisi
intelligatur ex primo obiecto. Ad alia que
alibi. Ad primum principale si teneatur
in 3° articulo: quod intellectus agens a creatura
se habeat ad intellectionem et possi-
bilis passivus: tunc non secundum idem mo-
uetur et mouetur anima ad intellectionem
nec tamen secundum distincta subiecta. quia
illa duo non sic distinguuntur. Si autem
dicatur quod possibilis actiue se habeat ad
intellectionem: tunc idem finit idem mo-
uetur ad eam et mouetur. Et si dicatur
hoc esse impossibile. quia tunc idem finit
idem esset in potentia et in actu. Res-
pondetur: omnis actio que est ad formam non acti-
uam est agentis equiuoca et non vniu-
noci. quia si agens esset vniuocum
forma qua agit esset eiusdem rationis
cum forma terminante et ita illa esset
actiua. Augmentationem autem et mul-
titudinem altera tionum et communem motum
localis termini non sunt forme actiue
igitur mouens in istis et vniuersaliter
agens equiuocum est in actu aliquo
non eiusdem rationis cum termino ad
quem mobile est in potentia. sed est in
actu secundum quid virtualiter vel eminenter
pertingens illum terminum. sic dicetur
in proposito quod idem in anima est ratio vni-
uersaliter continendi intellectionem et effectum
equiuocum et recipiendi eandem.

Contra hoc. habens formam nobili-
orem non est natum recipere formas
minus nobilem. igitur habens istam no-
biliorem modum. scilicet virtualiter non est natum
recipere illam formam formaliter.

Et confirmatur. quia pari ratione dice-
retur quod quodlibet quod sit tale forma
liter: esset tale virtualiter. et ita quodlibet
transmutaretur a seipso. Ad primum
dico quod forma eiusdem speciei non potest
simul haberi intensius et remissius.
nec due forme ut contraria et media
possunt simul esse in eodem. sed tamen due
forme disparate bene possunt simul esse
et etiam eiusdem generis remoti. sicut
calor et color: quia tamen una est nobilior
altera. Non est igitur impossibilitas
formarum in eodem. quia una est

eminentior altera. vel eminent sine
virtualiter ipsius contentina: sed ex alia
ratione speciali. puta propter tripartitatem. vel
unitatem specificam. vel aliquam aliam
talem. Antecedens igitur vniuersaliter
sumptus falsum est. et licet in multis
singularibus videatur esse verum. tamen
hoc non est ratione nobilitatis forme.
vel nobilitatis modi habendi formam
et minus nobilis. sed ex aliqua alia
ratione speciali que non reperitur hic in
principio motu et in ista forma rece-
pta. Si tamen aliquid haberet istam formam
eminenter sic quod infinite virtualiter: non
esset capax eius formaliter. quia infi-
nitas excludit omnem potentialitatem. sed
quia forma illa virtualiter sed finite bene
bene potest aliqua perfectio igitur secundum quid
et actiue addi per hoc quod illa recipi-
tur formaliter. sicut licet substantia sit
simpliciter perfectior accidente. tamen
aliquo modo perficitur recipiendo acci-
dens et totum illud. scilicet substantia qualis per-
fectior est quam substantia sola. sic potentia
operans est perfectior quam potentia sola.
et operatio est aliqualis perfectio ipsius
potentie. igitur potentia sit simpliciter perfectior
operatio. Ad confirmationem illam
potest dici. quod ibi est cautela transferendi
se a parte oppositis ad partem indidentis
propter defectum argumenti. nec videtur
aliud nisi obligare indidentem ad probandum
unum necessarium manifestum. puta
quod non quodlibet mouet se. Et ad illam pro-
batorem pari ratione respondetur. potest dici quod igitur in
hoc quod est esse in potentia tale forma
liter non sit aliqua repugnantia ad id
quod est esse tale virtualiter. nec econuerso
quod tamen ex parte rationis terminorum. quia
tunc ubique esset eadem repugnantia
tamen alicubi concitatur vnum istorum
aliquid quod repugnat alteri. et tunc
gratia materie verum est quod illud quod
est tale virtualiter non potest recipere tale
formaliter. sed non per se propter hoc quod
est habere virtualiter. sed propter illud con-
citantem. Et tamen solus est calidus virtualiter.
et tamen non potest recipere calorem for-
maliter. sed tamen non repugnat ei esse
formaliter calidum propter hoc quod est ca-
lidus virtualiter. quia etiam saturno

qui est frigidus virtualiter repugnat esse calidum formaliter. huius igitur repugnantie causa communis est soli et saturno. quia corpus celeste non est receptivum qualitatis elementaris vel corruptibilis corporis corruptibilis. sicut nec econtra se. sic in proposito aliquid mobile ad formam concitatur habet aliquid propter quod repugnat sibi virtualiter continere eam. sicut lignum habet aliquid propter quod repugnat sibi virtualiter continere calorem. sed hoc non est quia est receptivum caloris. sed quia habet talem formam mixtam.

Ad ar^m in oppositum cum arguitur ob hoc quod actio est immanens. concedo quod intellectio que dicitur actio. id est operatio est actio immanens simpliciter in potentia operante. sed actio illa de genere actionis que terminatur ad illam operationem aliqua quidem est immanens non solum in eodem supposito sed etiam in preintellectiva et secundum unum modum dicendi in 3° arti. est immanens in eodem intellectu possibili ad illam tamen intellectionem est aliqua actio non immanens. puta illa que est obiecti.

Cum ar^m de memoria quod illa non intelligitur. illa ratio deficit dupliciter. primo quia remonendo aliquid de memoria non propter hoc concluditur illud competere intellectui possibili. sed magis contrarium quia secundum dicta in 3° arti. vel solus intellectus possibilis est memoria vel saltem intellectus ille includitur necessario in memoria 2° deficit sic. quia memoria non intelligere non concludit ipsam non esse actum respectu intellectionis ut termini per actiones eius producti. verum autem non est terminus productus per intellectionem. sed per actionem aliquam productivam de genere actionis

Consequen

ter quod de voluntate. Et per de actione eius in eodem. 2° in speciali de distinctione unius actus eius intrinseci ab alio actu. Et 3° de distinctione actus intrinseci ab extrinseco. Prima quod est h. Unum libertas voluntatis et necessitas naturalis possunt

se comparari in eodem respectu eiusdem actus et obiecti. Et arguitur quod non. quia necessitas et libertas videntur repugnare. Iuxta illud Augustinus de li. ar. Satis inquit optimum est nulla ratione fieri mentem servam libidinis nisi propria voluntate. et statim post. Qui motus si culpe deputetur non est naturalis sed voluntarius. in eo quidem similis motui illi quo reversus lapis fertur quod sic iste est propria lapidis. sic ille autem in eo dissimilis quod in potestate non habet lapis cohibere motum quo movetur. reversum autem animus vero non sic. et sequitur. Ideo naturalis lapidis est ille motus. autem vero iste voluntarius. hec verba Augustinus. et paulo post verba discipuli ab Augustino. quidem approbata sequuntur ista. Motus quo voluntas convertitur nisi est voluntarius et in nostra penitus potestate neque laudandus neque culpandus homo esset neque monendus. monendus autem hominem non esse quod ex estimat de hominum numero externum nudus est. Et istis satis patet quod repugnet naturalis motio et libera respectu eiusdem.

Cum 5° de civi. 1°. Si necessitas inquit dicenda est que non est in nostra potestate sed etiam si nolumus effici quod potest. ut est necessitas mortis. manifestum est voluntates nostras quibus recte vel perperam vivimus sub tali necessitate non esse. Et sequitur. Si autem diffinitur illa necessitas esse secundum quam dicimus necesse est ut ita sit aliquid aut ut ita fiat nescio cur eam timeamus ne nobis libertatem auferat voluntatis. neque enim et vitam dei et prescientiam dei sub necessitate ponimus si dicamus necesse est ut semper vivere et omnia prescire. Et post. cum dicimus necesse est ut cum volumus libero velimus arbitrio. et verum dicimus. et non ideo liberum arbitrium necessitati subijcimus que adimit libertatem. Hic sunt tria videnda. primum an in aliquo actu voluntatis sit necessitas. 2° si cum hoc stet ibi libertas. 3° si quandoque cum libertate possit stare naturalis necessitas.

De primo dico

q*uod* i*n* actu volu*n*tatis di*n*ine e*st* ne*c*itas
 simplici*us*. 7 hoc tam i*n* actu diligendi
 se*mp*er i*n* actu spirandi amorem. p*er*ce-
 dentem scilicet. s*ed*. hoc sic p*ro*p*ter* q*uod* deus
 necessario est beatus. igit*ur* necessario
 videt*ur* 7 etiam diligit ob*iectu*m b*e*n*e*ficiu*m*
 Similit*er* sp*iritu*s sc*ilicet* deus est 7 p*er* o*mn*es
 summe necessari*us* i*n* c*on*do. igit*ur* c*um*
 accipiat e*um* procedendo: actus ille q*uod*
 p*re*cedit est simpl*iter* necessari*us*. v*er*u*m*q*ue*
 anteq*uam* c*on*clusio p*ro*bat*ur* p*ro*p*ter* quid sic.
 volu*n*tas i*n*fini*ta* ad ob*iectu*m perfectis-
 simu*m* se habet modo perfectissimo se
 habendi. voluntas di*n*a est huiusmodi
 igit*ur* ad summu*m* diligibile se h*ab*et m*od*o
 perfectissimo quo possibile e*st* aliqua
 volu*n*tate se habere ad ip*su*m. sed hoc n*on*
 esset nisi ip*su*m necessario 7 actu ade-
 quato diligeret. 7 etia*m* amorem eius
 adequatu*m* spiraret. q*uod* si aliq*ui*d i*st*o*rum*
 deficeret posset sine contradictione i*n*
 telligi aliquam voluntate*m* p*er*fectiori
 modo se habere ad ob*iectu*m. quia ille
 modus posset intelligi p*er*fectior. 7
 ille modus non includit c*on*tradictio-
 nem. q*uod* non est c*on*tradictio q*uod* volu-
 tas i*n*fini*ta* habeat actum i*n*finitu*m*
 circa ob*iectu*m i*n*finitu*m*. 7 p*er* o*mn*es actum
 necessariu*m* 7 etia*m* necessario. quia si
 posset non habere talem actum circa
 tale ob*iectu*m posset carere summa p*er*fectio-
 ne. Similit*er* si amor adequatus ob*iectu*
 est spirabilis v*el* credimus max*ime* c*on*-
 petit voluntati i*n*fini*te* e*ss*e p*ri*ncipium
 spirandi illum. Ad hanc c*on*clusio*n*em
 ponunt*ur* quedam p*ro*bationes q*ue* etiam
 c*on*cludunt de omni volu*n*tate respectu
 illius ob*iecti* sine clare visi sine i*n*visi
 apprehensi sicut modo ip*su*m apprehen-
 dimus. P*ri*ma p*ro*batio talis e*st*. vo-
 luntas necessario vult illud i*n* quo est
 r*ati*o ois boni. q*uod* non p*ot*est ob*iectu*m aliq*ui*d
 non velle i*n* quo n*on* est malitia aliq*ui*d
 nec aliquis effectus boni. finis anteq*uam*
 vltimus est huiusmodi. 2*a* p*ro*batio
 h*ab*etur ex dicto p*ro*p*ter* q*uod* p*ro*p*ter* p*ro*p*ter* p*ro*p*ter*
 p*ri*ncipium i*n* speculabilibus. sic finis
 i*n* opabilibus. Et. 7*o*. ubi. i*n* actio*n*ib*us*
 q*uod* cuius g*ra* est p*ri*ncipiu*m* quoadmo-
 dum i*n* mathematicis suppositio*n*es.
 nunc aut*em* intellectus assentit ne*c*essio

p*ri*ncipis i*n* speculabilib*us*. igit*ur* volu*n*tas
 necessario assentit vltimo fini i*n* agi-
 bilibus. 3*a* p*ro*batio talis est. volun-
 tas necessario vult illud cuius parti-
 cipat*io*ne vult quicq*ui*d vult. vltimus
 finis est huiusmodi igit*ur* 2*a*. p*ro*batio
 maioris. o*mn*e variabile reducitur ad
 aliq*ui*d i*n*variabile. 7 ita varietas actu*um*
 circa ea q*ue* sunt ad finem p*er*tingit actu*um*
 i*n*variabile*um*. 7 maxime circa illud cui*us*
 p*ri*ncipat*io*ne alia ob*iecta* t*er*minant actu*um*
 h*oc* p*ro*bat p*er* illud. 8*o*. de tri. 5*o*. tolle h*oc*
 tolle illud vide ip*su*m bonu*m* si p*otes* 7
 ita ten*er*e videbis. n*on* alio bono bonu*m*
 sed ois boni bonu*m*. Iste r*ati*o*n*es n*on*
 vident*ur* p*ro*bare c*on*clusiones necessari*as*
 de quacunq*ue* volu*n*tate i*n* c*on*tra: nec etia*m*
 vident*ur* i*n* se necessari*as*. p*ri*mu*m* p*ro*bat.
 quia q*uoniam* sunt due nature absolute 7
 e*n*tialiter ordinate p*ro*p*ter* sine contra-
 dicto*n*e videt*ur* posse e*ss*e sine p*os*terior*em*.
 nunc aut*em* i*st*o*rum* triu*m* q*ue* sunt ob*iectu*m
 diligibile 7 ip*sa* apprehensio v*el* visio
 illius ob*iecti* i*n* intellectu creato. 7 et
 ip*sa* voluntas creata. q*uod*cuq*ue* est ab-
 solutu*m* 7 p*ro*p*ter* n*at*uraliter actu diligendi
 illud ob*iectu*m. 7 hoc loquendo de dile-
 ctione i*n* voluntate creata. igit*ur* quod
 cuq*ue* illor*um* possit esse imo q*uod* oia illa
 possint esse sine actu illo dilectionis:
 n*on* includit c*on*dictio*n*em. nec p*ro*p*ter* o*mn*es
 oppo*n*it*ur* est simpliciter ne*c*essio. quom*od*o
 illud d*icitu*r ne*c*essio cuius oppo*n*it*ur* i*n*cludit
 c*on*dictio*n*em. h*ic* dicit*ur* q*uod* a*ut* v*er*a est
 de illis absolutis quor*um* vnum n*on* de-
 pendet ab alio nec ambo a 3*o* i*n* p*ro*p*ter*
 sito aut*em* visio 7 fructio dependent ab
 eod*em* 3*o* ob*iectu*o. Lo*qu*it*ur* hoc q*uod*cuq*ue*
 absolutu*m* tens p*ot*est i*m*mediate care 7
 t*u*m n*on* ne*c*essio: si c*um* illud p*er* c*au*sa media
 potest non necessario causare. quia
 illa causa media non necessitat ip*su*m
 ad c*au*ndum effectum illius c*au*se me-
 die. igit*ur* licet ambo ista causentur a
 e*as* c*om*uni. tam*en* 2*a* n*on* solum con-
 tingent c*au*bitur. sed etia*m* p*ro*p*ter* p*ro*p*ter* p*ro*p*ter*
 adhuc p*ro*tingent c*au*bitur. P*re*terea
 p*ot*entia que necessario agit circa ob-
 iectum necessario p*ro*tinuat actu illum
 q*uoniam* p*ot*est. volu*n*tas aut*em* salt*im* v*er*ioris
 n*on* ne*c*essio c*on*tinuat actum circa finem

in vniuersali apprehensuz. q̄ntū possz
cōtinuare. igit̄ non necessario agit
circa illud. **¶** Da. patet ex t̄e appetitū
sensitivo. 7 videt̄ posse pbare p̄ rō-
nem. qz illud qd est intrinseca rō ip̄i
potētie nēcio agēdi: erit etiā rō semp
nēcio agēdi q̄ntū est ex pte potētie
7 ita cōtinuandi q̄ntū ip̄a potētia
pōt cōtinuare. **¶** pbat̄. qz volūtas
riatoris possz q̄ntū cōtinuare actū
intellectus quo cōsiderat finē q̄n nō
cōtinuat. sed vel cōtinet intelligētiā
ad considerationem alicuius alteri
vel saltem non impedit qn obiectū
aliud occurrens impediāt illam con-
siderationem. illa aut̄ p̄sideratōe nō
cōtinuata nō cōtinuatur circa illud
obiectū actio volūtatis. 7 p̄tinuata
illa continuat̄ ista. p̄batio eiusdēz
minoris. p̄ illō p̄ retractionē. **¶** 7. 22.
nihil tam est in p̄tate volūtatis q̄
ip̄a volūtas. qd non intelligit̄ q̄ntū
ad esse illius volūtatis: s̄ q̄ntū ad
agere eius. nunc aut̄ in p̄tate volū-
tatis est q̄ p̄ eius imperiū alia potē-
tia hēat actum vel non habeat. sicut
q̄ intellectus non considerat saltem
illud obm sine cuius consideratione
pōt volūtas hēre actum imperandi.
igit̄ in p̄tate volūtatis ē q̄ ip̄amet
non hēat actum circa illud obiectū
determinatū. **¶** Nō intelligo sic q̄ ip̄a
possit volūtarie suspendere oēm actū
suum. sed volūtarie pōt non velle
illud obiectum. sed habet tunc aliud
velle. s̄ referū sup suum actū. istud
s̄ volo modo non clicere actū circa
illud obiectū. 7 hoc bñ pōt ex se. alio
qn non possz oēm actum suspendere
post deliberationē. 7 est simile ex actu
intellectus 7 volūtatis quo ad hoc
q̄ non pōt suspendere illā intellectio-
ne quē necessaria est ad volitionēz
illam per quam suspendit illā intel-
lectionem. sed potest quācūqz aliam
suspendē. sic nō pōt p̄ nunc suspendē
oēm volitionē. qz nō illam qua vo-
luntarie suspendit. sed pōt suspendere
quācūqz aliam ad hoc non nēcio
requisitam. **¶** Preterea. necessitas

74
agendi est ab illo quod est p̄n^m p̄ se
agendi. qz si illō nō necessario se hz
ad agere nec aliqd p̄ illō necessario
agit. passum aut̄ fm se est in potētia
p̄dictōis. si igit̄ p̄ te obm sit rō neci-
tatis in volendo. qz ponis q̄ q̄cūqz
volūtas compata ad ip̄m obm ne-
cessario vult ip̄m. nulla aut̄ volūtas
vult necessario quodcūqz obz. tūc
v̄t sequi q̄ obm sit p̄ncipale actiūz
respectu volitionis. qd tū sic arguēs
non cōcedit. **¶** 2^m. s̄. q̄ ille p̄batiōes
nō sunt necessarie p̄z discurrendo per
eas. **¶** Ad p̄mā negat̄ a^r. q̄ntūqz i
obo aliquo sit p̄fectio tota obi: tamē
ad necessitatē actus regrit̄ q̄ potētia
nēcio tendat in illud obm 7 q̄cūqz
sit ex volūtate creata beata 7 ex perfe-
ctione eius sup̄naturali qua tendit i
obm illud: tū diceret̄ q̄ volūtas via
toris simplr contingēt rēdit in illō
7 etiā q̄n est in vli apprehensum. qz
illa apprehēso non est rō determinādi
voluntatē ad nēcio volēdū illō. nec
ip̄a volūtas necessario se determinat
illo posito sicut nec nēcio continuat
illud positum. vt tactum est in 2^a rōe
tū ista posset cōcedi q̄ volūtas non
pōt rēsilire ab obiecto siue nolle obz
i quo non offēdit̄ aliqua rō malī nec
aliquis defectus boni. qz sicut bonū
est obiectū huius actus qui est velle
ita malū vel defectus boni quod p̄
malo reputat̄ est obm hui⁹ actus q̄
est nolle. 7 non sequit̄ vltra nō pōt
nolle hoc igit̄ necessario vult s̄. quia
pōt h̄ obm neqz nolle neqz velle. vt
tactum est. s̄. p̄tractando illā auctēz
p̄ retractionē. **¶** Cōñ h̄ pōt argui
sic. si non pōt nolle hoc obiectū hoc
ideo est quia habet in se aliquid cui
repugnat illud nolle. tale autē repu-
gnās nō pōt esse nisi actu velle illō
obm. igit̄ illud necessario sibi inest.
¶ Da. pbat̄. qz si vni icōpossibiliūz
repugnat: alterum necessario inest.
minor p̄batur. quia nulla inclina-
tio ad volendum habitualis vel
aptitudinal̄ repugnat illi nolle actu
ali. quia cum vno actu potest stare

possibilitas vel aptitudo ad oppositū actum. Hic potest dici qd illud repugnās actui nolendi finem est ipamet potētia voluntatis. quia ipsa nō pōt habere velle nisi respectu obiecti volibilis: vel nolle nisi respectu obiecti nolibilis. qz nullum aliud velle vel nolle est possibile fieri. finis autēz nō habet rōnem nolibilē. quia nec maliciā nec defectum boni. vnde h qd est nolle finem includit contradictōz sic videre sonum. Sicut vult Aug⁹. in enche. 63. Sic enim beati esse volumus vt miseri esse non solum nolumus: sed nequaquā velle possumus. Sicut igitur repugnat ipsi actui volēdi tendere in miseriam: ita videtur repugnare actui nolendi tendere in beatitudinem. vel forte magis qz non ita caret miseria oī rōne volibilis sic beatitudo rōne nolibilē. Ad scō. 3. pbationēz. illud simile pbi de fine et principio rebz intelligi quo ad duo. scilicet quo ad ordinem obzorum intelligibilium et obzorum volibilium et etiā quo ad ordinēz quez hnt respectu potentiarum ordinate tendentium in ipsa. Intelligo sic pmo. qz sicut est ordo in veritate inter principium et cōclonē que habet veritatem participatā a principio: sic est ordo inter finem et es ad finēz in bonitate siue appetibilitate. qz ens ad finem habet bonitatem participatam respectu finis. Et ex h sequitur 2^m. scilicet qz sicut inter ordinate tendens in illa vera ppter principii assentit conclusioni: sic voluntas ordinate tendens in illud quod est ad finēz tendit in ipm ppter finem. Sed non est simile hinc inde comparando ad potentias istas vt absolute operātes quia tunc non posset aliqua voluntas velle illud quod est ad finēz nisi vtendo. scilicet volendo ipm ppter finē. Cū tamen dicit Aug⁹. 83. q. 9. 30. q. peruersitas voluntatis est in vtendo fruendis et fruēdo vtendis. Ex quo habetur qz voluntas potest obiecto vtēdo frui. non sic autem potest intellectus verum scibile intelligere tanqz principium. tanqz euidens ex terminis

et ratio differentie est. quia intellectus mouet^r ab obiecto naturali necessitate voluntas autem libere se mouet. p3 etiaz in alijs. qz non est similis necessitas hinc inde. qz per principii necio scitur cōclusio. non sic per bonitatem finis necessario appetitur illud qd ē ad finem. Ad 3^m pbationēz a^r pōt simpliciter negari. quia si voluntas nihil necessario vult non oportet qz rōne cuius vult alia necio velit. sed qz illud contingenter velit sufficit ad volendum alia eo modo qd vult ea. Aliter pōt dici qz a^r pōt hēre duplicem intellectum. vnum talem. illud cuius participatiōe vult alia tā qz participatiōe obiecti voliti: illud magis vel pus vult. Aliuz talē. cui⁹ participatiōe in entitate vult alia que participant entitatem illud pus vult pmo intellectus videtur esse verus sed non 2⁹. qz si color quem video participet entitatem suam a pmo ente: et visibilitatem a h visibili. non tamen color visus requirit pmo ens vel pmo visibile pus videri. qz nō videtur participatiōe eius vt vis. si vt entis vel visibilis. et tñ in isto 2⁹ intellectu est b⁹ vera. sicut et illa pbatio adducta tñ pbat qd illud sit bonum vel volibile participatiōe pmi volibilis. non autē qz hoc pōt sit voliti participatiōe illius pmi vt voliti. De isto igit^r articulo quicqd sit de voluntate creata beata vtruz. scilicet per aliquid supnāle necessitetur ad volendū vltimum finem vel non: salte pbabiliter pōt dici qz non omnis voluntas creata necessitat^r ex nā sua ad volendū finem. non solum absolute: qd manifestuz est. sed nec posita apprehēdiōe obscura illi⁹ obī sic nō apprehēdim⁹ h salte certū v^r qz voluntas diuina necessitat^r simplr ad volēdū bonitatē ppam. Et si queratur an necio velit aliqd aliō obz ab eo. possz dici qz ex clusa necessitate coactōis de qz nō ē pmo pōt intelligi vna necessitas imutabilitatis qz excludit posse oppo^m succedē ei qd iest. Alia ē necessitas oio d ieuicabitutis siue refutatiōis qz si 1⁹ excludit

oppositum possit succedere isti: si oino
excludit ipsum posse inesse. loquendo
de sola prima necessitate: tunc nectio
vult quicquid vult. quia non potest
succedere oppositum ei quod inest neque ex
parte actus neque obiecti. quia hoc non
posset esse sine aliqua mutatione in deo
cum obiectum esse volitum non ponit ali
quid extra ipsum deum. et non potest de
non volito fieri volitum vel e converso
quia sit mutatio in aliquo. non enim est
transitus a contradictorio in contra
dictorium nullo aliter se habente. quia
tunc non esset ratio quare illud contra
dictorium magis esset verum modo
quam prius. et quare illud falsum. Sed
de 2^a necessitate posset dici quod licet ne
cessario voluntas divina habeat actu
complacentie respectu cuiuscunque in
telligibilis. in quantum in illo ostendit
quedam participatio bonitatis proprie.
tamen non necessario vult quodcunque
creatum volitione efficaci sue deter
minativa illius ad existendum. inimo
sic vult contingenter creaturas fore.
sicut contingenter eas esse. quia si ne
cessario hac 2^a necessitate vellet eas fore
necesse esset necessitate inevitabilitatis eas
esse. saltem per tunc per quod vult eas fore.

De secundo arti

culo principali dico quod cum necessitate
ad volendum stat libertas in volun
tate. hoc probatur primo per auctoritates
prima est Augustinus in enchiridion. que dicta est
supra. sic enim oportebat prius fieri
homines ut bene possent velle et male
nec gratis vel frustra si bene: nec im
pune si male. hoc est in statu illo primo
mere vel temere. Et sequitur. Postea
vero sic erit ut male velle non possit.
nec ideo libero carebit arbitrio multo
quippe liberius erit arbitrium quod
oio non poterit servire peccato. et sub
dit quasi pro probatione. neque culpanda
est voluntas aut voluntas non est
aut libera dicenda non est. qua beati
sic esse volumus sed esse miseri non so
lum volumus sed nequaquam velle po
sumus. sicut igitur anima nostra nunc
habet nolle infelicitatem. ita tunc nolle

iniquitates semper habitura est. Item
Anselmus de libertate arbitrii. c. p. Qui sic habet quod
debet et expedit ut hoc amittere nequeat
liberior est quam ille qui sic habet si ipsum
ut possit perdere. Et ex hoc concludit
liberior igitur est voluntas quam a recti
tudine declinare nequit. Idem probatur
per rationem et primo quia ita est. nam ex pre
cedente articulo habetur quod voluntas
divina necessario vult bonitatem suam.
et tamen in volendo eam est libera. igitur
etiam probatio minoris. quia potentia operans
circa unum obiectum non absolute sed
in ordine ad aliud eadem est operantia
circa utrumque obiectum. sicut arguit
philosophus in 2^a de anima. quod illa potentia qua
cognoscimus differentiam unius obiecti
ab alio obiecto ipsa nata est considerare
utrumque obiectum in se. sicut ipse arguit
ibi de sensu communi. nunc autem volun
tas ipsa divina refert ad finem alia obiecta
que sunt volubilia propter finem. igitur
ipsa sub eadem ratione potentie est opera
ntia circa utrumque. sed circa illud quod
est ad finem libere operatur. per quod conti
ngenter vult illa et contingentia in agere
reducitur ad primum non naturaliter
actuum sed libere. igitur ipsa sub ratione
potentie libere vult bonitatem suam.
Preterea 2^a probatur idem propter quod
et primo sic. actio circa finem ultimus
est actio perfectissima et in tali actione
firmitas in agendo est perfectio. igitur
necessitas in ea non tollit. sed magis
ponit illud quod est perfectio cuiusmodi
est libertas. Preterea 3^a dictio intrin
seca ipsi potentie vel absolute vel in ordi
ne ad actum perfectum non repugnat
perfectio in operando. nunc autem libertas
vel est conditio intrinseca voluntati
absolute vel in ordine ad actum volen
di. igitur ipsa libertas potest stare cum
conditio perfecta possibili in operando.
talis conditio est necessitas specifica
liter ubi ipsa est possibilis. est enim si
possibilis ubi neutrum extremum re
quirit contingentiam in operatione quam
est media inter extrema. sic est in proposito
sic probatur in precedente articulo
Si queras quomodo stat libertas
cum necessitate. R^o finem primum 4° me^o. non

est querenda rō eorum quorum nō
est rō. demonstrationis enim pncipij
non est demonstratio. ita dico hic. q
sicut ista est immediata 7 necessaria
voluntas dīna vult bonitatem dīnā
nec est alia ratio nisi quia h est talis
voluntas 7 illa talis bonitas. sic vo
luntas dīna contingenter vult boni
tatem seu existentiam alterius: 7 hoc
quia est talis voluntas 7 illud ē tale
bonum. nisi addamus gñalit vnum
hic. q voluntas infinita necessario
habet actuz circa obm infinitum. qz
hoc est perfectionis. 7 pari ratiōe nō
necessario habet actuz circa obiectū
finitum. qz hoc esset imperfectionis.
nam imperfectionis est necessario de
terminari ad posterius 7 perfectiōis
requisite est sic determinari ad pus.
7 perfectionis cōcomitantis ad illō
quod est simul natura. Confirma
tur illud. quia non est eadem dīstio i
pncipij naturale 7 liberuz. 7 in pñ
cipijū necessario actuum 7 pñsent
aliquid enim pōt contingēt agē.
quia potest impediri. igitur pari rōne
possibile est aliquid liberum stante li
bertate necessario agere. Sed semp
est dubius in quo stat per se rō liber
tatis. siue enī dicatur q stat in ceter
minatione ad agendum siue in dīsta
tione respectu actus. neutrum enī vñ
posse saluari. Hic dicet q cum
dicit voluntatem necessario velle ne
cessitas potest determinare actū volē
di vt terminatur ad obiectum. 7 sic
est verum manifestum intelligendo
de bonitate dīna que sola est pñm
7 p se obiectū. alia autē non sunt p se
obiecta pñia. id non necessario vult
illa. aut potest necessitas determinare
actuz vt egreditur a voluntate. Et h
pōt intelligi duplicit. vno mō vt sit
necessitas pñia ad voluntatem. 7
voluntas intelligat eadē sub necita
te tanqz impellente in actum 7 figere
in actu. si sic esset voluntas ageretur
7 non ageret. nec staret in tali actu li
bertas. Alio modo pōt intelligi ne
cessitas concomitans: ita q ipa intel
ligat cadere sub voluntate. sic q vo

luntas propter firmitatem libertatis
sue sibi ipi necessitatem iponit in eliciē
to actū 7 in pñterando siue figēdo
se i actū. inspiratōe cōcōitat necitas
nature. qz vis quedaz nature p mō
dicte. i. cēntie. siue nāe 2. modo dicte
f. pncipij naturalis. pductiū similis.
talis. n. assiluit voluntati in cōcōido
nām spūi sancto. Est igit oīdo qua
duplicis necitatis. pñia q de necio
viuit. 2. qua necio intelligit. 3. qua
necio spirat. 4. qua necessario dili
git se. In quo igit est libertas vo
lenti. 5. qz delectabilis 7 eligibilis
elicit actum 7 pmanet in actu. Cōf
fm Ric. gloriofius est quod fm nāz
habet qz qd aliter habetur. R. qz ex
er necessitate nāe habetur velle. non
necessitate tamē nature bētur obm.
qz esset dīctio. igit in ista pōe que
est de dicto eum velle se esse neciū.
patet dīstinctio q necessitas pōt de
minare actū volēdi sic vcl sic. abso
lute vel cum respectu ad obm. sed nō
eque apparet in ista. vñ vult ne
cessario que est vere. nī eadem vītas
est cōis q necitate nature bēt act.
si non vult obm necitate nāe.

De tercio pñci

pali dicit. q in aliquo actu volūta
tis dīne. i. in actu spirandi. si. est aliq
modo necitas naturalis. sic intelligē
to voluntas vt est simpliciter volun
tas non est pncipij eliciū actus
notionalis quo pducitur simile i for
ma ipsi pducti. qz tunc in quocūqz
esset: ēt pñm eliciū actus quo pduce
retur simile in forma. quod salū ē
in creaturis. Sed voluntas vt est in
natura dīna 7 vt sic per illam habet
quandam nālitatem ad pducendū
actum notionalē. sic est pncipijū
eliciū actus notional. Ex h. n. q
fundat in nā dīna siue in cēntia hz
sibi annexā quāddā vim nature. 7 sic
quāddā necitate nālē ab ista nālitate
siue vi nālī annexa voluntati cōf
bit. 7 sic ē pncipijū eliciū actus no
tionalis. licet enim in actu volunta
tis vt ordiat in sūmū amātū ab ipa

76.
 sola voluntate rōne qua est libēa sit
 necessitas inmutabilitatis tamen in q̄s
 ruz actio volūtatis ordinat in amo
 rem productum tendentē in amati
 terminalit sic ab illa natūralitate an
 nexa voluntati procedit necessitas i
 mutabilitatis circa solum actum no
 tionales dicitur a voluntate vel po
 tius ab ipā libertate volūtatis vt ci
 talis naturalitas est annexa. Adde
 ad hoc q̄ illa naturalitas i volūtate
 nullo modo p̄uenit eius libertates
 nec est rō elicita actus notionalis.
 hoc enī esset oīno contra eius liber
 tates. sed potius est consecutiva 7 an
 nexa libertati vt aliquid quo assiste
 re voluntati voluntas ipā et vi quā
 bz ex eo q̄ est voluntas 7 libera pōt
 elicere actus suum notionales quez
 sine illo assistente dicere oīno nō p̄f
 fer. Sunt igitur aliter 7 aliter ipe ppo
 sitiones in diuinis necessarie. deus ne
 cessario uiuit. qz necitate nature. et
 necessario intelligit. qz necitate intel
 ligibilis determinantis intellectus
 ad hoc. ubi est aliqua diuersitas rō
 nis. deus necio spirat. s. qz necessita
 te naturali non p̄ueniente sed ocoi
 tante. deus necessario amat se. neces
 sitate consequēte infinitatem libertatis
 absq̄ aliq̄ necessitate nature. Cōst
 istud. non videtur q̄ illud quod fun
 datur in aliquo possit habere rōnez
 aliquas necessitatis vltiores vltra
 illud in quo fundat. nec etiā q̄ fun
 datum possit habere duplicem ratō
 nem necessitatis 7 illud in quo fun
 datur tñ vnica. quia tunc circun
 scripta p impossibile vel possibile illa
 vnica rōne necessitatis in fundamē
 to adhuc remaneret alia rō necessita
 tis in fundato. 7 ita illud fundatuz
 remaneret necessarium: 7 tamen nō
 remaneret necitas fundamenti. nūc
 aut fin istos actus notionalis fun
 datur in actu essentiali. 7 fin omnes
 actus cēntiales aliquo mō sūt p̄ores
 igitur non pōt esse q̄ in actu cēntiali
 q̄ ex^o diligit se sit tñ vnica necessitas
 7 ex vnica rōne necessitatis. s. ex infi
 nitate libertatis: 7 tñ q̄ i actu spirādi

sit cum hoc alia ratio necessitatis. s.
 naturalis. Præterea. sic memoria
 p̄fecta in supposito conueniente ē p̄n
 cipium p̄fectū pducendi vbi p̄fectū
 sic videtur q̄ voluntas p̄fecta i sup
 posito vel suppositis puenientibus sit
 p̄fectum p̄ncipiū pducendi amorē
 p̄fectū. sicut igitur memoria in patre ē
 p̄ncipiū gignēdi filius: sic voluntas
 in p̄re 7 filio est p̄ncipiū spirandi
 spm sc̄m. nec videt vltra rōnē p̄fecte
 memorie vel p̄fecte voluntatis coassi
 stētia alicuius eē necessaria sic q̄ illo
 nō assistere nō possz volūtas in actu
 spirandi 7 memoria in actu dicēdi
 Si intelligeret assistentiam esse vt
 obiecti ad potentiam forte illa requi
 ritur tam in memoria q̄ in volūtate
 7 magis forte ad hoc vt per actū cōi
 cet natura q̄ ad hoc vt actus sit ne
 cessari^o. quia p̄ncipioz illoz obiecti
 7 potentie vtrunq̄ per se est rō p̄prie
 necitatis in elicendo actum suū vt
 suus est. sed forte non vtrunq̄ per se
 est rō perfecta substantialitatis termi
 ad ipz pducēs. 7 tūc vep̄ esset q̄ nō
 requirit talis assistentia ad actū cēn
 tialem. qz lz ibi requiratur oīm non
 tñ vt p̄ncipiū cōicandi suā p̄p̄iam
 perfectionem. De isto articulo pōt
 dici q̄ non est hic difficultas accipi
 endo nām extensiuē. put extēdit se
 ad oē ens. sic. n. dicimus nāz volun
 tatis imo extēdendo ad non ens di
 cimus nām negationis. Sic enī ex
 tensiue loquendo necessitas in ente
 quocunq̄ posset dici necessitas na
 turalis. 7 tunc cum voluntas saltem
 diuina ex sua perfecta libertate habeat
 necessario aliquod velle. ista necitas
 p̄fecte libertatis pōt dici illo modo
 necessitas naturalis. Sz difficultas
 non est nisi accipiendo nām magis
 stricte. put. s. nā 7 libertas sunt p̄me
 dīre agentis vel p̄ncipij agendi. quō
 loquitur p̄bus. 2° physicoz ubi diui
 dit cām actiuam i nām 7 p̄positum
 Eozū inquit que sunt p̄pter h. i. p̄f
 finez cuiusmodi sunt oīa que sunt a
 per se cā: alia quidam fin p̄positum.
 alia vero nō s̄z p̄positū. 7 paulo post

sunt autem ppter hoc quecumq; ab intellectu utiq; aguntur 7 qdūq; a nā 7 reducit ad istas duas causas per se duas causas per accidens. scilicet casus 7 fortunam. de hac distinctione loquitur 9° metba^a. c. 4° distinguens modum quo potentie actine rōnales 7 irrōnales diuersimode exeunt in act^o suos tales inquit. Irrationales potentias necesse est quando actius 7 passiui appropinquantur hoc quidem facit. illud autem pati. illas vero. rōnales non necesse est supple hoc facit 7 illud patet. de hac distinctōe loquitur Aug⁹. 5° de ciui. c. 9° est causa fortuita. est nā est voluntaria. 7 declarat ibi membra. Ista diuisio principij actiui diuersis nominibus exprimitur nō solū apud diuersos. sed etia apud Arist^o. ut p³ ex 2° physicoz. ubi pmitit fm ppositum 7 non fm ppositum. 7 subdit ab intellectu. 7 a natura. 7 in 5° metba^a. racionales 7 irrōnales potentias. per ista tria non fm ppositus 7 a natura 7 potentia irrōnalis intelligit pncipium actiui quod cōmuniter dicimus naturam. per alia tria intelligit illud aliud principium actiui in quo concurrunt respectu actus extrinseci 7 intellectus 7 voluntas. sed utriq; istorum per se acceptum habet suū ppiū modum principij. intellectus qdē p modum nature. unde ad suū ppiū actus compatitur natura est. sic filius in diuinis pducitur per modū nature. licet eius principium pductiū sit memoria. voluntas autem sp bz suū modum cāndi ppiū. scilicet libere. 7 id qū concurrat cum intellectu ut in pductione artificialium totum dicitur pducere libere 7 a pposito. qz ppositus est pncipale 7 immediatum principium illius pductionis extrinseci. si autem qūq; concurrerit potentia nālī actiua cum ipa voluntate. sicut est de potētis inferioribus quibus utimur ad agē dum lz actio ppiet ut est huius principij sit per modum nature. tñ qz totus subiacerit voluntati. id libere utimur 7 dicimur libere agere a pncipali agēte 7 hoc mō loquitur. 9° metba^a ubi vult

qz ultra intellectus requirit aliquod determinans ut appetitus. aliogn sit faceret cōtraria. nam ipa scia simul cōtraria ostendit. 7 ipa qstū ē ex pte sui esset pncipiū p modum nature. 7 nēcario qstus est ex pte sui cāret qdē respectu cuius est in potētia. Ille igit p³ioz. quare simul faceret cōtraria. hoc est impossibile. necessarius ē igit alterz adesse qd ppositū est. hēc dēter minans ad vñū oppositū. 7 subdit dico autē hoc appetitum 2°. Ad ppositum dico qz lz aliquod principij possit cōcurrere in agendo cū voluntate puta fm aliquos obm. fm aliqz intellectus. 7 illud cōcurrere qstū est ex se sit nālīter actiui. tñ voluntas per se loquēdo nūq; est pncipium actiui nālīter. qz ēē nālīter actiui. 7 ē libere actiui sunt pncipie differentie principij acti. 7 voluntas vñ voluntas est pncipium actiui libere. non magis igitur potest voluntas ēē naturalit^{er} actiua. qz nā ut ē principij distinctum contra voluntatem potē ēē libere actiua. Sed querit vñ est qz voluntas lz nēcio agat non tñ nālīter agit. cū non possit natura magis ēē determinata ad agendū. qz qz sit necessitata ad agē. Rōe agēs nāle vel est oino pmiū. vel si ē postē³ erit ab aliquo pōre nālīter determinatum ad agendū. voluntas nūq; potē ēē agēs oino pmiū. sed nec potē ēē determinata nālīter ab aliquo agēte superiore. quia ipsamet est tale actiui qz seipam determinat in agendo. sic intelligendo qz si voluntas aliquid necessario velit puta a non tamē illud velle causatur naturaliter a causante voluntatē etiā si nālīter cāret voluntatē h pposito actu p qz voluntas ē voluntas si ipa sibi relinqueret possz ptingere hēc vel nō hēc hēc velle. tñ seipaz determinaret ad hēc velle. Quā igit dicit qz nāle pmiū non potest magis determinari qz qz necessitatur. Respondeo licet necessariū sit summe determinatus qz ad exclusionē indeterminationis ad vtrūlibet. tñ aliqz nēcūz aliquo mō ē magis determinatū qz aliud sic ignē ēē calidum. vel celum ēē rotundū. est

definiatū a cāte vl' dāte sū' eē celi ⁊
rotunditatē, sed graue est determina-
tum ad descensum non habito actu
descendendi ab ipso gñante, sed tātūz
habito ab ipso pñcipio naturalit' de-
terminato ad descendendum, volūtas
cāte si necessario vult aliquid nō sic
est determinata a cāte ad aliud velle
sicut graue ad descensum sed tantūz
a cāte hz pñcipium determinatiū
sui ad hoc velle. Si autē quera-
tur quare si descensus cātur a grauitate
intrinseca tunc graue mouet se, quare
igitur non libere eque sicut volūtas
se ad illō velle respectu, cuius ipa vo-
luntas est rō necessaria cādi. 2°.
illa cācio grauitatis est naturalis ista
libera: qz hoc est hoc ⁊ illud est illud
Beneit igitur posset dici, qz eē forme
⁊ modus cēndi, agere ⁊ mod^o agēdi
sunt imediate, ideo sicut non ē alia
rō quare hoc habet talem modum
essendi nisi quia est tale ens, sic non
est aliqua rō quare hoc habet talem
modum agēdi, puta libere vel necēio
nisi qz ē tale pñcipiū actiū, s. liberū
vel necessarium. Ad argumētū
in Brinnū dici potest qz intēio Aug.
est ibi arguere contra Ciceronez qui
negant pñciam dei ne ex illa pñcia
cōcessa oporteret eum negare liberū
arbitrium nostrum. Aug^o autē docet
qualiter pñcia dei ⁊ liberum arbitriū
simul stant sic arguēdo. Si inqz deo
certus est ordo cāz, qd concessit ipse
Cicero, subdit Aug^o. Et ipse quippe
nostre voluntates in causaz ordine
sunt, qm humane voluntates huma-
noz opūz cause sunt: atqz ita q oēs
rerum cās pñciunt pfecto i cis cās
etiam nostras voluntates ignorare
non potuit. Et post, quō igit' ordo cā-
rum pñcienti deo certus id efficit vt
nihil in nostra sit volūtatē cū i ipaz
causarum ordine magnum habeant
locum nostre voluntates. Etiam i se-
quenti, c. non ppterca nihil in nostra
volūtatē est quia deus pñciuit qd
futurum esset in nostra volūtatē, nō
eniz nihil pñciuit sed aliquid, ⁊ illo
pñciente est aliquid in nostra vo-

luntate. Respondendo autem vult
oñdē quomodo siml' stāt necessitas
illa quam in pñcēio requirit pñci-
entia: ⁊ tñ qz pñcēitum sit in nostra
potestate, hoc quidem non esset ve-
rum si esset ibi necessitas violētē de
qua ait, etiam si nolimus efficit qd
potest, sicut est necessitas mortis, sed
si est necessitas qualiscunqz de qua
solemus dicere, necesse est vt ita sit ali-
quid vel vt ita fiat aliqd nō oportet
timere qz talis necessitas si ponat' in
actu nostro pñcēio nobis auferat li-
bertatem quia ista necessitas pñcēie
vel pñcēti vt pñcēti, ⁊ si sit necitas
immutabilitatis non est tñ simpliciter
necessitas inenitabilitatis siue oīmo
de determinationis, sed tñ icuitabile
ex suppositiōe ista qz illud est iaz pñ-
cēitum. Et ad ostēdēdum qz nō qualis-
cunqz necitas tollit libertatez subdit
illō ex quo argumētū est, neqz ⁊ vitaz
dei ⁊ pñciam dē, si precise dicitur ⁊
pñcēntiam facile esset videre qūter
illaz non ponimus sub necessitate qz
repugnet libertati, quia libere ⁊ con-
tingenter pñcēit hoc, licet suppositio
qz pñcēiat immutabilit' pñcēiat. Et
eodem modo est de actu meo pñcēio,
qz licet sit immutabiliter pñcēitum tñ
contingenter ex pte dei pñcēntis, ⁊
similiter relinquatur contingētia ex
parte mei exequentis. S; difficilior
est qz addit vitam ⁊ pñcēntiam.
Sed ibi potest esse duplex responsio,
vna qz vita accipiatur ibi pro actu
beatifico sicut accipit' vita, Job. 17.
Hec est vita eterna vt cognosceant te
⁊ sicut loquit' pbus, iz^o metha^o, intel-
lectus actus est vita, ⁊ pari ratione
actus voluntatis est vita, vita ista si
cadit sub necessitate excludēte liber-
tatem etiaz in deo, si intelligatur vita
pro vita naturali illius dei, tunc non
debet intelligi de illa vita fm se acce-
pta, s. de ipa vt a volūtatē dīna acce-
ptata, pōt autē esse aliquid bene in se
necessarium ⁊ necessitate repugnāte
libertati quāuis tamē sit libere immo
contingenter acceptatum. Exem-
plūz, si quis voluntarie se pñcipiat ⁊

semper in cadendo illud velle p̄nnat
necessario quidez cadit necitate gra
nitatis naturalis. 7 tñ libere vult illū
casum. ita deus licet necessario vinat
vita naturali 7 hoc tali necitate q̄ ex
cludit oēm libertatem nñ vult libere
se vitare tali vita. igitur vitam dei nō
ponimus sub necitate intelligēdo vi
tam vt a deo libera voluntate dilectā.

¶ Eide querit̃

vtū actus dilectionis nā
lis 7 actus dilectōis meri
torie sint eiusdem sp̄s. Arguit̃ q̄ nō
q̄ illi actus differant sp̄s q̄ eliciunt̃
a p̄ncipijs diuersis sp̄s. isti act⁹ sunt
huiusmodi igit̃ 1. p̄ba. maioris. nō
est minor oīa in p̄ncipijs q̄ i p̄n
cipijs imo maior. p̄ba. minoris. act⁹
dilectionis nālis elicitur a voluntate
ppria actōe nāli ipsius. Actus autēz
dilectionis meritorie elicit̃ mediante
bitu supernaturali puta charitate. nā
le autem 7 supernaturalē differūt sp̄s.

Loñ. differentia specifica actuum
precipue accipit̃ ex p̄ se obis. nunc
autem idem est p̄ se obm dilectionis
naturalis 7 meritorie. q̄ deus sub rō
ne summi boni vtroq̄ actu diligit̃.

Hic p̄ videndūz est quid intelligēdū
sit p̄ dilectionem nālem. 2. quid per
dilectionem meritoriam. 3. ex his in
fertur veritas quesiti.

De primo non intelli
gitur hic dile
lectio naturalis illa inclinatio nature
ad bonū que ē coena ipsi nature. imo
forte non aliud ab ipsa natura. quia
queritur de actu elicto dilectōis na
turalis. illa autem inclinatio non est
actus elictus. 7 pro tanto possz dici
dilectio habitualis. quia assimilatur
habitu in hoc q̄ est p̄cedens actū
7 permanens sine actu. Actus autē
dilectionis naturalis de quo querit̃
posset vno modo intelligi actus eli
ctus s̄m illam inclinationē naturālē
puta quando mēs actu diligit̃ se. vel
actu vult sibi comodūz. Alio modo
posset intelligi actus naturalis dile

ctionis. distinguendo contra sup̄natē
ille. s. quem voluntas ex seipsa actu
naturali potest habere. 13 non sit s̄m
idiatōz naturales. sicut voluntas ex
seipsa potest h̄re actum vitiosūz tamē
ille actus ē p̄ter naturam vel cōtra
naturā. s̄m d̄am. hoc 2. mō magis
videtur intelligi in q̄dē. q̄ sic p̄cedit
p̄m ar. tam p̄mo modo intelligendo
dilectionēz naturalem illa forte con
tinetur sub dilectione naturali 2. mō
accepta. saltem vt in pluribus. quia
plures actus dilectōis ad quos nā
liter inclinamur possum⁹ p̄tate natu
rali elicere licz non oīs. quia ad per
fectissimum circa vltimūz finem est
inclinatio naturalis licet ad illūz nō
possit nā attingere ex se.

De secūdo dico

q̄ actus meritorius est actus deo sp̄
cialiter acceptus tanq̄. s. dignus p̄e
mio reddendo pro illo actu. sp̄aliter
dixi q̄ oīa acceptat acceptatōe gen
rali diligendo ea s̄m bonitates suam
7 ordinando ea ad seipm vt ad finē.
s. actum meritiū sp̄aliter acceptat in
ordine ad aliquod bonū iuste reddē
dum p̄ eo. meritorius igitur addit sū
pra actum duplicem relationē. vna z
ad voluntantem vt acceptantem. 7
aliā ad illud bonū ad quod volun
tas acceptans illud ordinat. 7 hūc
respectū 2. similis est illa que impor
tatur in hoc quod est vt. vt. n. ē obz
volūtz ordinare ad aliud vt ad finē
sicut voluntas apud quam meretur
quis actum istum meritorius ordiat
ad aliud vt ad p̄miū. Mentra autēz
relatio importata per meritorium est
realis. q̄ non competit actui ex nā
alienius realis in actu. s. tñ p̄ actūz
voluntatis quo actus acceptatur.
Ad solū. n. intellectus pōt comparare
obm aliq̄ p̄p̄atōe q̄ nō ē ex nā rei: s.
etiā volūtas pōt h̄ acceptatōe. s̄e itē
cogscēdo 7 forte posse p̄pare obum
cōp̄atōe q̄ nō ē ex nā obi p̄p̄it̃ istis
p̄tētijs p̄ rōez cōez in eis. s. p̄p̄ imā
litate cap. Et si q̄ras de p̄p̄atōe cā
ta i obo p̄ actū voluntatis an sit rela.

rōnis. pōt dici qd stricte accipiēdo relationē rōnis. s. p. bītudine cāta in obiecto p actū pñs rōnalis p cēntiā s. intellectus nō est relatio rōnis. qz cōpatio ista imēdiate cātur p voluntatē sicut ipa imēdiate habet actum cōpatium. 7 tūc sequit̃ qd sic stricte accipiēdo relatōem rōnis non oīs relatio est realis vel rōnis. sed ē 3^a. s. relatio voluntatis compantis. Alio^o pōt itelligi relatio rōnis p quacūqz ppatōe facta p actū pñs rōnalis siue p cēntiam siue p participatōez. 7 sic ista pōt dici relatio rōnis. Ulteri^o meritorius pnotat siue qñ pceerigit i actū duplicē bītudinem eius qñ ad duplex pñcipium. vna ē ad volūtatem vt libere eliciētē vel impantem actū. n. acceptat vt meritorius nisi sit libere in pñte opantis. immo illud qd est cōe ad meritiū 7 tēmeritum qd pōt itelligi p h qd ē impntabile regit istam bītudine ad volūtate vt in pñte sua hñtez actū. n. n. i. putat alicui nec vt pñmiabile nec vt punibile nisi sit in pñte eius. nec p pñs vt laudabile vel vitupabile. laus. n. quodāmo pñmum ē. vitupitiū quidē pena. Alia bītudo requiritur ipius actus ad formā supñālez qua acceptat ipa pñona vel potētia opās que ponit eē grā vel charitas. n. n. actus alicuius acceptat vt dignus pñmo nisi pñona opās sit accepta. s. illō s. n. 4° Resperit de^o ad Abel 7 ad munera ei^o. pñs ad Abel qñ ad munera. qz nō placet oblatio nō oīlecti. Unde seqtur ibi ad Kayn vero 7 ad munera eius nō resperit. S. qualis requirit bītudo act^o ad charitatē ad h vt sit meritorius dubiū ē vt. n. qd sufficē charitatē scē ipi opāti. qz ex quo fm charitatē est spēciaūter dilectus act^o eius spālīter acceptabit. sicut videmus qd supplicatio vnus apud aliquē acceptat 7 alteri^o non. licet inter eos non sit dñia in aliquo qd sit pñcipiū actiū respectu actus supplicādi. s. tñ in hoc ē dñia qd iste ē spālīter dilectus ab illo q rogat 7 iste nō. Sed p hoc ar. quia habens

charitatē pōt peccare venialit̃. Dñi qd ille act^o nō est acceptabilis qz bz aliqd repugnās. sed ad hoc qd actus aliqñ non hñs aliqd tale repugnās acceptat sufficit solum pñcipiū acceptatōnis pñone. Cōñ h videt̃ eē. qz ab hñte charitates pōt aliquis actus indifferēs elici. qz nō apparet repugnātia qd aliquē actū eliciat nō ordinans actualit̃ ad finē vltimum vel vñualit̃ h est vñtute alicui^o actus imēdiate ordinatū ad illū. ille igit̃ non est meritorius. nec tñ est pñm. qz nullo pcepto astringit qd actualit̃ oēs actū suū ordinare in xū vel virtua-liter modo predicto. Pōt igit̃ dici qd ad h qd actus sit meritorius non sufficit qd beat secū charitatē inextitē pñone. sed vñtra hoc requirit̃ qd fm i elinatōem charitatis inextitēs actus eliciat. xus. n. qui se solum ppter se ipm diligit pōt aliquā formā refozmē dare creature quaz hñs spālīter diligit. 7 opus eius ad qd ipa inclinat p qto sit fm ipius inclinatōem spālīter acceptat.

De tertio pñcipi

pali pōt dici. qd act^o dilectōis nālis 7 meritorius nō differūt spē. 7 hoc loquēdo de p se dñia quā ipōtant p se rō nālis. 7 rō meritorij. nō aut p accidēs de dñia. s. aliq dñitante. pñta dñia oboz. vel aliqua tali. itelligēdo etiā de dñia actus specifica in eē nāe.

Hec conclusio sic itellecta. pbat sic. qz for^a absoluta nō distinguit spē ab alia p solā relationez. sed p aliquam dñiaz absolutā eiusdē gñis. fm illō in pñdicatōis. diuersoz genēz 7 nō subalternatiz positoz diuerse sē spēs 7 dñie. absolutū igit̃ non distinguit specificē p aliqd respectiū. act^o autē dilectōis ē forma absoluta vt bītum ē pñs in qdamqōe de hoc mota. meritorium aut vt iam dictum est non importat nisi respectū. igit̃ 2°. Si isti^o rōnis altera pñmissa negaret saltez ambe iste videntur vere. qd nō ē dñistio specifica rei a re p solū respectū rōis vel nō realē. nūc aut meritorius

ut dictū ē nō importat formalit̄ nisi
 respectus vel respectus 7 non reales
 puta ad voluntatē acceptantē. 7 ad
 p̄mū i ordie ad illd ad qd acceptat̄
 Diceret q̄ r̄i iste rōes p̄cludant
 q̄ non distinguit̄ actus ab actu in
 ḡne nature n̄i distingui pōt i genere
 moris. q̄ illa distinctio sit p̄ respectus
 cū circumstātie formalit̄ dicāt respec-
 ctus. 7 forte aliq̄ dicunt respect⁹ non
 reales sicut v̄t̄ de circumstātia finis
 nam q̄ aliq̄s velit hūc actū p̄t hūc
 finē n̄ videt̄ dicere in actu nisi rōnē
 volūt̄. 7 p̄ actū voluntatis ad talem
 finē relati. Cō hoc illud quod est
 p̄p̄iū potētiāle ad formā specificā n̄
 distinguit̄ specificē ab ip̄a sp̄e. q̄ ip̄s
 vt est potētiāle nō est p̄plete i aliqua
 sp̄e. nunc aut̄ actus n̄alis vt hic loq̄
 mur ē p̄p̄iū potētiāle respectu illius
 qd dicit̄ actus meritorius. q̄ actus
 sub illa rōne p̄sideramus sub qua est
 in p̄tate n̄ali voluntatis capax ē or-
 dinis illi⁹ quē importat meritorium.
 Et h̄m? Si aial cēt n̄i p̄stuntimū
 p̄ formā aialis 7 non p̄ formā speci-
 ficam sub aiali illud nō cēt distinct⁹
 sp̄e ab aliqua sp̄e sub aiali. quia esset
 p̄p̄iū potētiāle respectu forme speci-
 ficē. ita ē de n̄i actus p̄pata ad illas
 p̄ditiones quas importat meritorium
 Diceret q̄ tunc actus moral̄ possz
 dici distingui sp̄e a meritorio in specie
 moris. q̄ iste actus est in sp̄e v̄tutis
 moris. actus aut̄ meritorius est in
 sp̄e alteri⁹ v̄tutis puta sup̄n̄ali. Iste at̄
 v̄tutes differūt specificē. igit̄ 7 actus
 differūt sp̄e in ḡne moris. 7 n̄ ille q̄
 est actus v̄tutis moris est act⁹ n̄ali.
 sic intelligēdo q̄ in n̄ali p̄tate volun-
 tatis. q̄ actus v̄tutis moris nō ex-
 cedit totā p̄tate illā. R̄ actus q̄ ē
 complete circumstātionat⁹ fm̄ v̄tutem
 moralē est potētiāle respectu v̄tutis
 quā dicit̄ meritorium imo ē immediat⁹
 potētiāle q̄ actus n̄alis. n̄alis h̄ est
 nature nude vt p̄supponit̄ v̄tutē mo-
 rali. Est. n. rōabile vt actus mere n̄a-
 lis p̄ p̄ns recipiat p̄fectōnem illam q̄
 nō trāscendit totaz facultatē nature.
 cuiusmodi p̄fectio ē fm̄ v̄tutē moralē

7 v̄terius illa habita recipiat p̄fe-
 ctionem simpl̄ sup̄naturalē. Non
 solum igit̄ de actu mere n̄ali vt. s. p̄or
 est p̄fectione morali. sed etia de actu
 perfecte morali. concludit ratio p̄us
 facta. s. q̄ potētiāle non distinguit̄
 specificē ab illo respectu cuius est po-
 tētiāle. q̄ sub illa maiore pōt accipi
 mi. vera. non solus de actu mere n̄ali
 sed de actu morali. Et cū arguitur
 q̄ v̄tus moralis differt sp̄e a chari-
 tate. igit̄ act⁹ differt sp̄e ab actu i ḡne
 moris. p̄stia non valet q̄ n̄i v̄tutē
 res subordinate. licz. n. de v̄tutibus
 dispatis videret̄ q̄ caruz cēt actus
 distincti sp̄e saltem in eē moris. tamē
 quādo vna est sup̄ior 7 alia inferior
 non oportet q̄ bonitas quā bz act⁹
 ab vna sit distincta absolute specie a
 bonitate quam bz ab alia. s. magis
 q̄ v̄tus sup̄ior tribuat bonitatem vl-
 teriorē que sit quasi p̄pletina bonita-
 tis illi⁹ quā tribuit inferior. Et h̄ mō
 charitas dicit̄ cē forma aliaz v̄tutū
 q̄ bonitas meritoria que p̄petit actū
 aliquo modo a charitate est p̄pletia
 bonitatis cuiuscunq̄ alterius i actu
 Cōtra hoc saltem actus vt est cha-
 ritatis siue meritorius lz nō sit i sp̄e
 dispata ab actu vt est v̄tutis moral̄.
 erit n̄i in sp̄e v̄teriori 7 completiori
 q̄ sit actus v̄nde moralis. Et talis
 distinctio specifica sufficit ad p̄positū
 Hic vno mō posset cōcedi p̄clio
 7 tūc dilectio meritoria diceret̄ h̄re
 quādā rōnez specificā quā nō habz
 aliqua dilectio naturalis v̄nd n̄alis.
 licet eadez dilectio numero sit n̄alis
 p̄siderata vt p̄supposita rōni merito-
 rij. rō igit̄ meritorij est ratio specifica
 completina bonitatis p̄cedentis. nō
 autem specifica dispata. nec plus p̄-
 bat medius p̄ns posit⁹ de potētiāli
 p̄prio 7 p̄fectione completia. Si aut̄
 iusticia generalis est v̄tus sup̄rema
 7 forma aliaz v̄tutū moralū tūc
 de illa cēt aliquo mō simile 7 de cha-
 ritate. Aliter dicit̄. q̄ rō meritorij
 nō ē aliqua rō specifica 7 cōpletia i
 ḡne moris. q̄ nō dicit̄ aliquā dōitātē
 vel rectitudinē intrinsecam actui. s.

tñ illaz presupponit. 7 dicit ulterius
 respectu ad voluntatem acceptantem.
 Sz si meritorium non presupponat pñse
 bonitatem actus moralem s; bonitatem
 quā tribuit charitas cuz illa sit com-
 pletior bonitate morali in actu. seqt
 qd actus qui ē meritorius hz aliquā
 bonitatem specificam vltiorē q; boni-
 tatem moralem. I3 n. meritorium non
 importet talem bonitatem vltiorē
 tñ pñgit. 7 hoc vñ pbabile. qz als
 posset actus ēē meritorius? q tñ nullaz
 hñet bonitatem vltra bonitatem mora-
 lem. Cōñ hoc actus pōt hñe etiaz
 cōplete exis in spē moris. I3 non ha-
 beatur bitus virtutis. sicut est gñaliter
 de electione qua gñat virtus moralis
 igitur a simili oēm bonitatem quam
 actus hñbit qñ charitas inicit habē
 posset si non inellet. Rñd probat
 qd oēm illam rectitudinem possz hñe
 qz conformitatem eadem ad regulam
 puta dictamē veruz. 7 iō i moralib?
 hñetur eadez bonitas moralis. quia
 illa rectitudo ē bonitas moralis vel
 non est sine ea. sed actus charitatis
 vltra rectitudinem hñ est conformita-
 tem sui ad cognitiones directinā hz
 pñiam bonitatem ex hoc qd est fm
 inclinationem charitatis. imino esse
 fm illam inclinationem est hñe pñiaz
 bonitatem charitativā non sic de virtut-
 bus moralibus. Cōñ pñsionez
 q tenet in solutōe qñis obijcit sic.
 cognitio nālis de deo 7 cognitio fidei
 infuse sunt actus differentes spē in in-
 tellectu. igit parī rōne dilectio nālis
 7 dilectio charitativa in affectu. anis
 pbat. qz actus fidei infuse ē certitudo
 te veridicus. ita qd nō pōt ei subesse
 falsum. actui aut credulitatis acquiesce-
 re nālibus pōt subeē falsum. i. cogni-
 tius autē illud quod est determinate
 veridicus distinguit a nō determinato
 veridico spē. vt p3.6. etibi. quia sic
 suspicio 7 opinio quibus pōt subesse
 falsum distinguit a virtutib? intellectua-
 libus que sūt bitus exterminare vñdici
 pbat etiaz anis de cognitōe naturali
 sciētiā de deo. de qua vñ manifeste
 qd differat spē a quacūq; credulitate.

79
 pñtia pbat tñ p locū a simili. qz vñ
 ēē simile de actibus in intellectu 7 de
 illis in voluntate. tñ a cā qz qñ cog-
 nitiones pñue differūt spē. actus volun-
 tatis sequētes differūt spē. qz ea que
 sunt eiusdem spē nō pñgunt per se
 nisi aliqua eiusdem spē. Ad illud
 anis pōt negari loquēdo de actu cre-
 dendi nāli 7 supernāli. qz credere sup-
 nāle est actus vt elicit fm inclinatio-
 nē fidei infuse. credere aut nāle ē act?
 elicitus fm certitudines acceptā ab
 aliquo testificāte. nunc aut vt dictū
 est pñs in qdam qōne simul pōt qz
 vno 7 eodez actu credē ex testimonio
 asserentis 7 credere fm inclinationem
 fidei infuse. si inest. igit idē est actus i-
 re. 7 ille vt est nālis est potentialis ad
 illā pñctōem quam recipit a fide in-
 fusa. pñiam autē potentialē non disti-
 guit spē a pñcto hñte vltra illud po-
 tentiale pñiam pñctōem. Ad p-
 bationem anis pōt dici qd cognitio
 certa que hz pñiaz certitudinem iri-
 secā 7 hoc vel a se vel ab obo vt iclu-
 dit in ipa vel ab aliqua per se cā: di-
 stinguatur spē ab incerta cognitione.
 Ex^m cognitio pñcipij seipā est certa
 vel ab obiecto. s. a pñcipio qd ē a se
 veruz manifestū vel saltē ē manifestū
 ex terminis q sunt per se cāe euidentie
 pñcipij 7 includunt i ipo. pñlo autē
 est certa p pñcipiuz tanq; p cām sue
 certitudinis. sed p nullaz illoz mōz
 est actus fidei infuse certus. sed tñmō
 a quodā extrinseco. illud n. lūmē fidei
 infuse qz ē pñcipatio quedā luminis
 dñi nō pōt inclinare intellectū nisi i
 aliqd determinate veruz. certitudo q
 illa in actu est ex quadā compatiōe
 ad quoddā extrinsecū infallibile cui
 actus ille cōformat. nō ē aut ex ipa
 intrinseca pñctōe act?. qz eq pñctus
 esset qñ ad quodlibet irisecū sibi si
 cā itense eliceret. pñcipue fm fidē ac-
 qñitā. Cōñ. saltē illā certitudinem
 hz a p se cā sua. 7 hoc sufficit. Rñqñ
 cūq; sit cālitās fidei infuse respē act?
 credēdi tñ nō facit actū illū ēē certio-
 rem intellectui hñti actum qz si ipa
 fides non cāret. certitudo n. nata est
 lz z

in esse intellectus de actu suo excludens non tñ acceptōes s̄ etiā dubitatōes 7 hoc non est nisi intellectus percipiat illud a quo actus h̄z q̄ sit certus. q̄ si nihil pōt percipere vñ sit certus: vñ q̄ possit dubitare. intellectus autē nō percipit illud p̄ncipiū certificans.

Alia p̄batio antecedentis que tangit de actu scientifico videt accipere manifeste verum. 7 tñ negāda ē p̄stia. nō enim sequit̄ si intellectōes distinguat̄ sp̄s. igit̄ 7 volitōes nisi addat̄ in antecedente q̄ intellectiones vt sūt p se p̄ue ad volitiones distinguunt̄ sp̄s. hoc est q̄ requirāt in eis distīn̄ specifica ad hoc vt possent h̄e tales volitiones. 7 ita nō est in p̄posito. q̄ si q̄s naturalī rōe sciens deus esse bonum eliciat actū fructōis circa ipm 7 alter credens ip̄s ē bonus diligat ipm. nec p̄mus actus requirit̄ per se ad h̄dum dilectionē vt scientificus nec 2° vt creditiōis. s̄ vterq̄ requirit̄ sub quadam rōne cōi. s̄ vt ostēsius obiecti diligibilis. Cōsimilit̄ etiāz possit dici ad aliā p̄bationē antecedētis de credulitate infusa 7 acquisita. esto q̄ illi actus differēt sp̄s hoc nō est p se in q̄tū sunt p̄uī ad diligere. s̄ est in q̄tū p̄cedunt ip̄os actus diligendi nō requirit̄ illa dīa istoz specifica. Et^m. si alicui demōstratiue cōcluderet̄ hoc esse volendum 7 alteri dialectice: tñ actus quo iste vellet h̄ si differēt sp̄s ab actu quo ille vellet idē. q̄ in cognitionibus in q̄tū sunt p̄e nō requirit̄ ista dīa. Ad ar^m p̄ncipale dī. q̄ hitus est cā non sūt actus sed modi in actu. 7 ille mod^o possit p̄cedi differē sp̄s suo modo a substantia actus. Ista nīso licet videatur fm aliquos p̄bilitates h̄e loquēdo de illo mō quē hitus attribuit actui cuiusmōi est electabilis vel faciliis vel p̄mpte opari vel expedit. istos quidez mōs vel etiā istū modū si sint vnus modus vñ hitus acq̄sit^o cōiter tribuere actui. vel si vltra hoc dicatur q̄ hitus aliquis puta v̄tutis v̄tuosis tribuit recte vel v̄tuose agē tñ nullus istorum modorum pōt ēē

p̄p̄ius charitati vel actui meritorio q̄ meritorius vt dictum est dicit actū acceptatū volūtati dīne in ordie ad p̄mum reddendū. nunc autez nihil aliud ē actum acceptari a voluntate dīna sic: q̄s volūtatem sic acceptare actū. nihil autē cātum pōt esse rō formalis voluntati q̄ sic acceptet actū 7 hoc itelligēdo vt rō formalis medians inter potentiā 7 actum. igitur de charitate non vñ posse dici q̄ ipa sit p̄ncipium illius modi in actu qui modus sibi p̄p̄ie corrunder. Potest igit̄ aliter dici ad argumētū. q̄ ma. illa q̄ actus illi differunt sp̄s q̄ eliciūtur a p̄ncipijs differentibus sp̄s vera ē de p̄ncipijs totalibus. quia ab illis h̄nt totaliter actus entitatem suāz 7 p p̄is vnitatem suā 7 distīctōes. vera ē etiā de p̄ncipijs partialibus dum tamē sunt p̄ncipia dispata 7 p se requisita in q̄tūz distīcta. quia si sunt subordinata vñ non p se regradtur q̄ sint distīcta: nō oportet q̄ act^o sp̄s distinguant̄. nunc autē charitas nō est p̄ncipin̄ totale actus nec distīpatum respectu ip̄ius voluntatis sed subordinatum. q̄ potentie ē vñ hitus non ecōuerso. nec ē p se requisita nō solum ad substantiam actus. sed nec ad actum in q̄tū meritorius. s̄ tñ requirit̄ vt quoddaz p̄uū ad hoc q̄ actus sit acceptabilis. Sed nec requirit̄ vt tale p̄uū necessitate ordinis cēntialis cāru: sed tñ necessitate dispositionis illius voluntatis que cōtingenter disposuit non acceptare actum nisi fm istam inclinationem sit elicitus. p̄ncipiū autē sp̄s distinguēs vel est per se p̄ncipium illius in se: 7 p p̄is dans sibi aliquam entitatē realem que sit eius in se. vel saltem ē p̄ncipium eius fm illud fm quod distīguatur sp̄s. vel si ē p̄ncipiū dispositiue distinguens oportet q̄ p se disponat ad hoc q̄ fm ordinem cēntiale cāru: hoc vt distīctum cātur. nulluz istoruz competit actui p hitū charitatis.

Nota hic per ordinem q̄s sit act^o imputabilis ad laudem vel vitup̄iū actus v̄tuosus fm v̄tutem moralez.

actus charitativus et actus meritorius. primum dicit respectu ad potentiam libere efficientem actum. secundum addit respectus ad virtutem inclinantem vel verius ad regulam virtutis. scilicet rationem rectam ut dicitur. tertium dicit respectu ad charitatem inclinantem. quartum ad voluntatem divinam specialiter acceptantem. tertium dicit bonitatem aliquam ultra secundum. et per actus ad quartum. non ex natura rei. sed ex dispositione voluntatis acceptantis.

¶ Eide querit

de operatione actus intrinseci voluntatis ad actum extrinsecum. Ut si actus exterior addat aliquid bonitatis vel malitiae ad actum interiore. Arguitur quod non. quia quod non habet rationem voluntarium non habet rationem boni vel mali. actus autem exterior ut distinguitur ab interiore non habet rationem voluntarium. quia non habet quod sit voluntarius nisi ab actu interiore. igitur actus exterior secundum se non habet bonitatem vel malitiam. non adderet autem nisi tale aliquid secundum se bene. igitur contra que preceptis negativis distinctis prohibentur habere propriam et distinctam rationem illiciti. nunc autem alio precepto prohibetur actus exterior et alio interiore. ut patet ex istis preceptis. non mechaberis et non concupisces uxorem etc. et similiter de istis preceptis. non furtum facies et non concupisces rem proximi etc. Ista quod habet maiorem difficultatem de bonitate actus moralis quia de unitate actus naturali manifestum videtur quicquid per illam intelligatur quod ipsa est alia et alia alterius nature. patet autem quod alia est natura actus interioris et exterioris. in eo isti actus dicuntur immediate a diversis potentis. interior a voluntate. exterior a potentia aliqua exteriori. licet per imperium voluntatis.

et etiam habet difficultatem intelligendo de actu illo et isto non quando sunt diversi sive in diversis suppositis. puta si unus habeat actum interiore et alius exteriorem. sive in eodem supposito. puta si unus nunc solus habeat

interiorem et alius exteriorem. Sed difficultatem habet de actibus illis qui sunt coniuncti. puta qui in eodem actu interiore sequitur actus exterior.

tertium non est intelligenda quod de additione bonitatis et malitiae secundum intentionem sed secundum extensionem. frequenter quidem evenit quod tam in bonis quam in malis actus desiderij qui est respectu absentis est remissior actu illo qui est presentis. quem Augustinus vocat amorem. 9. de tri. viii. dicens quod appetitus in beatitudinis sit amor fruentis. Et forte non unum est actus intensior circa obiectum presentis quam circa absens: sed simpliciter alius actus sed siue sit idem actus desiderij et amoris siue alius et alius: saltem actus amoris est perfectior intensius. quietat enim voluntatem eo modo quo actus desiderij non potest eam quietare. quando igitur exterior habet tunc vel casualiter vel occasionaliter actus interiore intendit. Sed de hoc non queritur. sed an actus exterior ex se addat bonitatem aliam illi qui est in actu interiore.

Est igitur intellectus quodvis iste in quo precipuam habet difficultatem. an actus exterior qui in eodem est coniunctus interiore habeat bonitatem moralem propriam distinctam a bonitate actus interioris. Ubi sunt tria videnda. primo a quo actus habeat bonitatem moralem vel malitiam. secundum an ab eo habeat quod sit laudabile vel vituperabile siue culpabile. tertium si est alia bonitas vel laudabilitas in actu exteriori quam interiori.

De primo bonitas

moralis actus est integritas eorum omnium que recta ratio operantis indicat debere ipsi actui convenire vel ipsi agenti in suo actu convenire. Hoc descriptio declarat. Sicut enim bonitas prima entis que est integritas entis in se importat positivam negationem imperfectionis per quod excluditur imperfectio et diminutio. sic bonitas entis secundum daria que est accidentalis siue supveniens entitati est integritas convenientie vel integra convenientia eius alteri cui

debet conuenire, vel alterius sibi, et
iste due conuenientie communiter sunt
conuener. Exemplū pmi. sanitas dicitur
bona homini, qz sibi conueniens, et
cibus dicitur bonus qz habet saporem
sibi conuenientē. Exemplū vtriusqz
pōt haberi ab Aug. 8. de tri. c. 3. vel
8. bona inqt valitudo sine coloribz
et latitudine hoc p pmo membro, qz
valitudo ē bona homini qz est ei cō
ueniens. Et subdit Aug. et bona fa
cies hominis dūmensa pīr et affecta
bilariter et luculente colorata. hoc p
2. membro, qz talis facies dicitur bōa
habendo illa que sibi conueniunt, et
est differentia, qz illud quidem quod
est conueniens alicui dicitur ei bonū,
hoc est illi perfectio vel bonitas, sed
non dicitur denotative vel accidentialiter
bonū in se, illud autē cui aliquid con
uenit dicitur denotative bonum eo qd
habet illud quod sibi conuenit, et in
pmo est denotatio quasi forme a sub
iecto, sicut aīa dicitur humana sic aīa
quid dicitur bonum homini qz bonū
humanum, sed in 2. cōuerso est de
notatio subiecti a forma, cum dī bō
est bonū fm illō bonū suū, actus autē
natus est cōuenire agentī et etiāz bōe
aliquaz conditionem sibi cōueniēte
vtriusqz igitur modo habens illaz, pōt
dici bonus bonitate accidentiali, et bō
verum est generaliter de actu etiā na
turali, et p pās bonitas ista in bōdo
illud quod sibi conuenit non tñ est
bonitas accidentialis sed naturalis.

Ista cōuenientia vel est a natura
extremorum vel si debeat reduci ad
iudiciū alicuius intellectus cum in
tellectus sit mensura conuenientie bō
est ad iudiciū illius intellectus qui
est mensura totius nature qui est in
tellectus diuus Iste quidem sicut per
fecte cognoscit quodcūqz ens ita per
fecte cognoscit conuenientia vel dis
conuenientia vnius entis ad alie.
Alterius aliquod agens de eo quod
conuenit actu suo non indicat, nec
illud in pte sua habet sicut est agēs
sine intellectu et voluntate, et ibi vel
ex solis causis mere naturalibus de

terminatur quid cōueniat actu et ex
eis inclinatur agens ad agendū vel
si vltra illud sit iudiciū alicuius inte?
et motio alicuius voluntatis hoc nō
est nisi ipius dei inqstū est vls di
rector totius nature, et ista bonitas i
actu agentis sine intellectu non erit
nisi mere naturalis. Aliud ē agēs
qd de cōuenientia sui actus indicat
et illuz in pte sua habet sicut agēs
p intellectum et voluntatem, et boni
tas scđaria talis actus integra dicitur
bonitas moralis, in actu autē cuius
cūqz alterius agentis nō ē bonitas
nisi mere naturalis, qz vel p causas
mere naturales: vel si fm intellectū
vel voluntatem hoc non est nisi dei qī
naturaliter mouentis. Ultra istud iu
diciū generale actus qd est cōiter
de actu agentis per cognitiones sine
sine cognitione sunt aliqua que fm
iudiciū spāle agunt ex cognitiōe intri
seca sibi, et quedam cum cognitione
sensitiua tñ que aliquo modo appre
hendunt conuenientiam obiecti sine
iudicent de conuenientia actus sine nō
salteqz non transcendūt bonitatē nālē
Alia agūt ex cognitione intellectina
que ppe sola est indicatia de tali cō
uenientia, et talia nata sūt habere re
gulam intrinsecāz rectitudinis i suo
actu, et in solis istis potest esse actus bo
nus habens bonitatem moralem, s
non sufficit ad illam qz in agente sit
potentia indicatiua de conuenientia
sui actus, sed oportet qd actu recte indi
cet de actu et fm illud rectum iudiciū
actus fiat, si n. cognitio ppe sit erro
nea licet agat conformiter cognitōi
recte alterius cognoscentis, qz tamē
tale agens natum est regulari in suo
actu p ppsam cognitionē, et fm illā
non agit sed contra illam ideo non
recte agit. Cōsimiliter talem actum
elicit qualē bz in sua pte, bz autem
in pte sua talem actū qualem cog
scit et eligit, qz pās liberi arbitrii vel
formaliter vel concomitanter existit
in cognitione et electione. Sic igitur
patet qualiter bonitas moralis actus
est conuenientia indicata fm rectam

rōnem opantis. Quod autē addebat
oīnm corū q̄ debent convenire actui
sic declarat. oē iudiciū incipit ab ali
quo certo. p̄mū iudiciū de cōnvenientia
nō pōt p̄supponere aliquā p̄venientia
dictatā ab illo intellectu. q̄ tunc non
esset p̄mū. P̄supponit igit̄ aliq̄d
certū. 7 non ab illo intellectu iudica^m
7 huiusmōi est nā agētis 7 potentia
fīn quam agit. 7 rō quidditativa act^o
ex rōne. n. istoz. quidditativa conclu
ditur hunc actum esse convenientem
huic agentī fīn istaz potentia vel oīs
convenientem. nullo p̄supposito nisi
rōibus istoz terminoz. sicut ex rōe
hoīs 7 potentie intellective 7 actus in
telligendi p̄z q̄ convenit hōi p̄ int^m
intelligere. p̄z etiā q̄ non p̄venit sibi
p̄ intellectum tangere rōne illi? actus
qui est tangere. similis p̄z ex rōnibus
nāe potentie 7 actus q̄re bunt. nō
convenit intelligere vel magis p̄prie
sibi repugnat intelligere. in isto q̄des
p̄mo iudicio quod p̄cept^o accipit ex
natura opantis 7 potentie opative 7
ip̄ius actus non est inconvenientia.
h̄ ē in debita sine inordinata p̄necio.
s̄ discōnvenientia hoc ē impossibilitas ab
solute cōnvenienti. Ulterius ex rōni
bus istoz triū concludi pōt quid sit
oīm convenientes tali actui ut est talis
agētis. puta de actu p̄medēdi q̄ con
venient^r trāseat sup cibū restaurati^m
p̄p̄diti. nō autē sup illud quod non ē
natus esse nutrimentum. sic lapis vel
aliquid h̄i^o q̄d l̄z aliq̄ aīali est nutrimentū
non tū hōi. Ista determinatio obi ē
p̄ma determinatio q̄ p̄tinet ad genus
moris. non tanq̄s oīa determinans
ad aliqd in illo ḡne. s̄ tanq̄s potēiale
receptiū determinationis morales.
q̄ q̄i actus est h̄is oīm convenientes
agenti tunc ē capax determinationis
moralis fīn circumstantias ordiatas.
p̄p̄ quod dicit^r ex obiecto act^o h̄re
bonitatem ex ḡne. quia sicut genus est
potēiale respectu differētiarū. sic bōi
tas ex oīo est p̄ma in ḡne moris p̄e
supponēs solam bonitatem nature.
7 capax oīs bonitatis specificē i ḡne
moris. In ista autē bonitate specifica

que dicit^r bonitas ex circumstantia
talis ē processus p̄ma bonitas v̄t ēē
ex circumstantia finis. q̄ ex nā agētis
7 actionis 7 obī statim concludit^r q̄
talis actus nō debet cōp̄tere tali nisi
in ordine ad talem finem. 7 debz eligi
7 appeti p̄p̄ talem finem. 7 ista circū
stantia non est ip̄ius actus. ut in esse
reali positi vel non p̄cept^o sic. s̄ ē ip̄ius
actus ut voliti 7 per actū volutatis
a l̄ talem finem relati. immo nō min^o
ē electio bona q̄ fit p̄pter finē debitu
m esto q̄ per actū illū elicitum extra nō
attinget finis electōis q̄ si attigēt.
Post circumstantiam finis v̄t sequi
circumstantia modi agēdi q̄ p̄cludit^r
ex oībus p̄dictis vel aliquibus corū
talis vel talis debere ēē. Postea con
cludi pōt de tempore quia tali agentī
talis actio p̄p̄ talē finē etiam talem
h̄is modum non debz sp̄ conacivire.
s̄ p̄ tempore pro quo ordinabilis est
ad talē finē. vel p̄ quo pōt talē finē
habē. Ultima autē oīum v̄t circum
stantia le cāmo multi sunt actus q̄z
etia bonitas completa morales nō
determinat locum. Sic igit^r p̄z de
pluralitate corū q̄ reā rō dicitat debē
convenire actui. q̄ ad hoc ut sit per
fecte bonus debz habē fīn descriptōz
iam positam oīum istozum itēgritatē
Un̄ Diony. de vi. no. p̄te. 4. bonū ex
vna 7 tota ē cā. malū autē ex p̄cūla
ribus defectibus. tota inq̄t cā hoc est
integra ex oīb^o circumstantiis. Cōn
circūstantie sunt relatōes. 7 bonus ē
qualitas. r̄. et h̄i^o. actus etiā est q̄litas
in p̄dicamētis. R̄. 7 p̄p̄. actus oīs
7 malitia ad aliqd sunt. actus igit^r
ēē bonos vel v̄tiosos p̄p̄at rōnes
vel multas rōnes. s̄ tū habz modū
cōnoīandi vel p̄dicandi q̄litas. sic
sanū vel pulchrum. 7 cōiter ita est de
quarta sp̄e q̄litas. Iuxta 2^{am} p̄
tem auctoritatis Diony. videndū ē
v̄t actus h̄eat malitiā morales. vno
mō pōt malitia opponi p̄natie boni
tati in actu. Alio mō contrarie. sicut
etiā bō d̄r malus contrarie. q̄i habz
bitum v̄tiosum qui est bitus quidē
positū l̄z cū p̄uatōe p̄fectiōis debite

Alio modo dicitur malus punitur tunc. scilicet quia
 caret bonitate quam deberet habere
 sed non habet bonum vitiosum. Tunc po-
 situm. Distinctio ista potest haberi a
 Boetio super predicamenta exponendo
 primum proprietatem qualitatis. Dicitur igitur
 iusticie iniusticia non esse contraria.
 putatur enim iniusticia punitorem esse iusticie
 non fructu. Et subditur per reprobandum
 multe habitudines punitiois vocabulo
 proferuntur ut illiberalitas atque impru-
 dentia que nunquam virtutibus opponerentur
 que sunt virtutes nisi ipse quoque virtus
 esset. Per rationem apparet ista disti-
 ctio potest enim aliquis agere non cum cir-
 cunstancia debita et tunc non cum circumstantia
 indebita. puta quando non ordinat actum
 ad finem debitum nec tamen ipsum ordinat
 ad finem indebitum. tunc ille actus est
 malus punitur non fructu. sicut ille qui
 ordinat ad finem indebitum. et ex mul-
 tis talibus actibus generatur virtus per se
 in malitia. scilicet punitura non contraria.
 Et huius. dare elemosinam non
 propter bonum finem. scilicet amore dei. vel sub
 mentionem primi. non tamen propter malum
 finem puta vanam gloriam vel nocu-
 mentum alienis: est actus malus punitur
 tunc non tamen contrarie. De malitia
 punitura loquitur Dionysius. quod quicunque
 defectus particularis cuiuscunque circu-
 stantie necessario requiritur redditus actus
 sic malus. si malus contrarie non est nisi
 habeat circumstantiam positivam huiusmodi
 aliquam deformitatem. Breuiter
 igitur sicut bonitas moralis est integra
 convenientia. sic malitia moralis est
 disconuenientia. et malitia quod est punitura
 disconuenientia punitura. hoc est ca-
 rentia convenientie debite. malitia autem
 contraria disconuenientia contraria.
 hoc est conditio aliqua repugnans con-
 uenientie. Ex dictis sequitur concludendum
 quod in eodem actu substrato potest esse mul-
 tiplex bonitas moralis. quia idem actus
 potest esse recte circumstantionatus non
 solum multis circumstantiis particularibus
 que non sunt multe bonitates sed integrat
 unam bonitatem. sed etiam potest idem actus
 esse circumstantionatus complete omnibus
 circumstantiis pertinentibus ad unam

virtutem et etiam omnibus pertinentibus ad
 alias virtutes. et ita secundum dictamiam diuer-
 sa perfecta prudentie respectu multorum
 finium propriorum. Et modo vado ad ecclesiam
 et iustitiam. quia tunc per obedientiam
 vel ex voto. vado etiam ex charitate
 ad deum ut orem vel ut exhibeam deo
 cultum laudis. et vado etiam ex charitate
 fraterna ut edificem proximum. Et
 breuiter in quocumque actu siue bono
 tamen bonitate morali siue vel bonitate
 meritoria quanto concurrunt plura mo-
 tiva ordinata agendi tanto melior est
 Consiliter in eodem actu potest concurrere
 multe malicie tot quidem quot sunt
 determinamina et oppositis que debent
 inesse.

De secundoprin

cipali dico quod laudabile et vitupabi-
 le imo generale premiabile et punibile
 continentur sub hoc eodem quod est puta-
 bile et illius eodem est una ratio. scilicet actus
 esse in libera potestate agentis. et igitur ad istam
 potestatem concurrant intellectus et vo-
 luntas. tamen illa indifferencia que posset non
 fieri illud quod fit. et posset fieri illud quod
 non fit intelligendo diuinitatem non coniun-
 ctis in sensu. scilicet diuinitatis non oppositis
 Ista inquam indifferencia vel indeterminatio
 ad alteram partem non potest complete
 reduci nisi in ipsam voluntatem. quia
 quecumque alia potentia actiua est non
 liber actiua. et ita determinate unius
 quantum est de se. unius inquam partis con-
 dictio. ita quod igitur sit determinate actiua
 respectu multorum disparatorum. sic solus est
 eadem multorum effectum hic inferius: tamen
 loquendo de quacumque una dictio
 est quecumque talis est determinata ad
 unam partem. puta solus ad gerendum verbum
 hanc determinate. et hunc vermem. et
 sic de aliis. voluntas autem sola habet idem
 ad dictoria. et talis quod ipsa est sui et
 minatiua ad alterum eorum. et. 9. me-
 tha. c. 4. aliter simul ageret contraria
 propter hoc igitur quod actus eius sic indis-
 ferent est in eadem potestate. igitur non nisi suppo-
 sita intellectus. id est potest esse imputabile agens.
 Unum igitur de libris. dicit Augustinus. satis co-
 pertum est. motus si culpe deputatur

non est nālis s̄ voluntarius. Et post
discipulus. motus quo volūtas con
uertit nisi eēt voluntarius 7 in nra
prāte positus neq; laudand⁹ est; hō
neq; culpādus. vt. s̄. in qōne de necc
tate nāli i volūtatē. Imputabile igit
duos respectus iporat. vñi ad prāte
vel dñū agentis. 7 aliū ad aliqd
corūdens actū vel agentū fm insti
tiam. 7 h̄ ppter ipm actū. 7 2^m seq̄
ad pñū. q. n. ille est dñs sui act⁹ i dō
actū 7 agentī debet aliqd ppter actū
pñū respectus manet non variat⁹ p
se in actu bono vel malo. 2° autē va
riat⁹ non qdē formalit̄ fm bonū vel
malū. s̄ p̄supposita oīa bōi vel mali
q̄ attendit fm p̄ueniētiā vel discon
uenientia; aliquam dictā in p̄ arti.
variā penes aliq̄ corūdentia istī 7
illī. bonū quippe sic est imputabile qd
ad laudez vel pñū. malū autē sic qd
ad vitup̄iū vel penā. Actus autem
neuter sine indifferētia dum tñ sit in
prāte agentis imputat⁹ vt quod amō
vitupabilis. q. poterat ordinate agē.
vel saltez vt nō laudabilis. 7 h̄ ppter
defectū ei⁹ q̄ potuit laudabilē egisse.
Et h̄ p. q. non ab eodē formalit̄ est
actus bonus bonitate morali 7 im
putabilis. s̄ p^m h̄z ex p̄uenientia ad
regulā iuxta quā o. z. elici. 2^m ex eo qd
ē in libera prāte agentis. Laudabile
autē 7 vitupabile ambo ista iporant
q. 7 l. z. formalit̄ dicāt h̄ qd ē ipu
tibile cū determinatione illius ad qd est
imputabile. tñ mālis cōnotat illd ppter
qd ipm ē ad h̄ imputabile. s̄ bonitatez
vel malitiā ppter qd ad penā vel pñūz
iputādū est. De imputabili tñ distigui
pōt q. vno. p̄p̄issime accipiēdo illd
pōt dici imputabile qd ē immediate in
prāte volūtatīs. 7 sic solū velle ē ipu
tabile. q. ipm sō^m ē immediate i prāte
libera volūtatīs. Alio. imputabile pōt
dici qdqd ē simplr i prāte volūtat⁹ l. z.
nō immediate. 7 sic act⁹ alī⁹ p^o quez
volūtat⁹ mediāte actu suo volēdi pōt
ipare vt eliciat⁹ vt ip̄dire ne eliciat⁹ ē
imputabile volūtatī. q. tota coordinā^o
vsq; ad illū actū ēt iclādēdo istū actū
est i prāte volūtatīs. Et ē oīa inter

82
imputabile p̄ mō 7 2°. vna q. ad ipu
tabile p̄ mō non requirit nisi ipa pō
volūtatīs. 7 illd qd requirit ppter actūz
ei⁹ cuiusmōdī ē itelligē. 7 rō ē. q. illd ē
immediate effectus volūtatīs. 7 de hoc
pōt accipi illud p̄ retrac. 9. Nihil tā
in prāte volūtatīs qd ipa volūtas. in
tellige voluntas nō q̄tuz ad suū esse
sed q̄tuz ad actum suū p̄p̄iū. Ad
actum imputabile 2° requirit potētia
alia a volūtatē crequēs illū actū. Ex
hoc sequit⁹ alia. q. vno mō est maior
p̄tingētia sine indīa respectu actus
p̄ mō imputabilis. q. n. non requiritur
ad illū nisi volūtas supposita onīdē
sufficiēti intellectus. vñ p̄ alia posterī
ora q̄cunq; ip̄diri nō pōt ne eliciat⁹
s̄ ad actū 2° imputabile requirit⁹ alia
pō p̄ cuius impotētiā impedit pō ad
actū illum. nō igit ex sola indifferē^a
volūtatīs ē cōtingētia ei⁹ sic cōti
gētia pñi act⁹. cū igit p̄tingētia cu
iuslibet alī⁹ cāe vel potētie i agendo
magis recedat a rōe p̄tingē^a simplr
q̄ p̄tingē^a volūtatīs i cādo. seq̄
q. simplr maior ē p̄tingē^a respectu
act⁹ volūtatīs p̄ imputabilis qd alī⁹
p̄ q̄to tñ act⁹ 2° imputabilis tepēdz
a p̄tib⁹ ex q̄z dētiq; vel defectu eius
pōt accidē ne ille effect⁹ eneniat: pōt
dici effect⁹ ille magis p̄tingēs. vel ma
gis p̄p̄ie multipli ei⁹ p̄tingēs.

De tertio p̄ncipi
pali p̄mo dici potest. q. actus exterior
scilicet imperatus habet bonitatem
moralem p̄p̄iam aliquam aliaz qd
actus interior elicitus. 7 2° videbitur
qualit̄ habet vel non habet p̄p̄iā im
putabilitatē. p̄mū. pbat duplr. p̄ per
Augl. l. z. de tri. c. 5. vel. i. 4. Ad alā vo
luntate vel sola q̄libz miser efficitur.
sed miserioz potestate qua desideriu
male volūtatīs iplet. p̄fecto q̄uis
7 sic male volendo miser esset. min⁹
tamen esset si nihil coram que p̄p̄rā
voluisset habere potuisset. patens est
qd hoc non potest itelligi de miseria
pene. quia desiderans 7 non potens
h̄re qd desiderat p̄l⁹ habet de pena qd
ille cui⁹ desideriu iplet. Intelligit i^o d

miseria culpe. actus igitur malus exterior addit ad miseriam culpe quod profuit in actu interiori malo. 2° probatur idem per rationem. ex primo articulo habetur quod bonitas moralis est integritas eorum que secundum rectam rationem operantis dicuntur debere convenire ipsi actui est autem alia integritas eorum que secundum dictamen recte rationis debent convenire actui interiori et eorum que actui exteriori. igitur et alia bonitas moralis. et per prius alia malitia moralis. et hoc siue privativa tamen. quia alia carentia eorum que debent convenire siue propria. quia alia disconvenientia repugnans illis que debent convenire. probatio minor. recta ratio non dicat actui convenire debere quod impossibile est sibi convenire. nunc autem actui exteriori impossibile est convenire illud quod convenit actui interiori vel convenire potest. et hoc intelligendo de utroque actu ut in esse reali et de eo quod sibi convenit ut in tali esse. licet enim actui exteriori in quantum est obiectum volitum et non ut actu elicito posset aliquo modo convenire denominatione denominatione quod exteriori illud quod convenit actui interiori realiter. non tamen inde eodem modo convenit illi et illi. quia etiam potentie operative non sunt capaces eiusdem actus. imo nec eiusdem rationis nec per consequens actus illi essent capaces convenientie eiusdem rationis vel ad minus quod sufficit ad propter poterunt habere convenientiam aliam et aliam. Et per hoc patet ad aliquas instantias predictas. Contra ista instantias quod eadem est veritas actus intelligendi et ipsius obiecti intellecti. igitur pari ratione eadem est bonitas actus volendi et obiecti voliti. ante quam manifestum in exemplis. quia sicut veritas principij est immediata sic noticia eius potest dici immediata et conclusionis mediata. Similiter noticia principij est terminis et conclusionis ex principijs sic istis competit veritas. Et similiter idem. quia ubi unum propter alterum ibi tamen unum. sed actus exterior non habet bonitatem nisi tantum propter bonitatem

actus interioris. igitur non est ibi alia et alia bonitas. Preterea peccatum secundum Anselmum de conceptu virginali est carnis iniuria debite. non est autem in actu interiori et exteriori nisi una iniuria debite carnis. quia iniuria vel iniustitia secundum ipsum non est nata esse nisi in voluntate. Preterea. ubi est una aversio et una libido ibi videtur esse una ratio formalis peccati sed in actu interiori et exteriori non est nisi una aversio. quia voluntas est illa potentia cuius solus est averti a fine sicut connerti ad finem. libido etiam que aliquando vocatur ab Augustino cupiditas ut. 83. q. 2. 6. ipsa secundum ipsum ibi est prope venenum charitatis. igitur inest prope illi potentie cui nata est charitas esse. hec est voluntas sola. Ad primum est quod eadem veritas que est ipsius actus intelligendi formaliter sit quodam alio modo. scilicet obiective ipsius obiecti intellecti. et hoc in quantum obiectum habet esse in ipso intelligibili. et similiter bonitas que est formaliter actus volendi sit quodammodo tenore ipsius obiecti voliti in quantum volitum est. tamen actus ille bene potest habere aliquam bonitatem propriam in quantum positus in esse reali extra voluntatem. sicut in esse suo reali habet propriam convenientiam debitam vel disconvenientiam. Ad confirmationem illa potest reduci ad oppositum. quia si actus exterior habet convenientiam ad regulam suam per actum interiorem siue mediante actu interiori. igitur habet aliam quam actus interior. quia idem non est causa nec etiam medium respectu sui ipsius. nec etiam est causa vel ratio mediandi respectu sui ipsius. Exemplum huius habetur in actibus intellectus. conclusio autem licet habet veritatem a principio tamen habet propriam veritatem quia propriam conformitatem eius quod affirmat ad existentiam rei et ad ipsos terminos proprios conclusionis. non enim conclusio est vera formaliter veritate principij si est vera veritate mediata et demonstrata. et ita habet veritatem demonstrabilem. Consequenter multe conclusiones sequentes ordinate ex eodem

principio habent veritates proprias distinctas. 7 forte prior est verior 7 magis necessaria. quia in necessitate sua non dependet a posteriori sed e converso. Cōsimiliter ppōes false repugnantes eidem vero hñt proprias falsitates quia proprias dīscōnvenīētiās eius qđ enūnciat ad illud quod est in re.

Cōsimiliter de actibus voluntatis nō solus actus volendi natus ē hñe convenientiam vel dīscōnvenīētiām propriam ad dictamen rectum. s. actus imperatus natus est mediāte illo habere convenientiā 7 conformitatem 7 licet idem sit cui debet conformari actus iste 7 ille. tñ ea que cōformāt sūnt dīversā. 7 ideo habent ex pte sui dīversas cōformitates siue convenientias licet ad idem. Si dicās qđ vītas non convenit alicui extra intellectū sed tñ actui intellectus vī obiecto ut est in intellectu. igit a simili bonitas nō convenit actui exteriori ut exteriori elicitō. sed precī ut obiecto actus volendi. Bōnitas negari possz. iuxta illud. 6°. metha^o. in fine non ē falsum 7 verum in rebus ut quod quidem bonū verum quod aut malū falsum sed in mēte. Aliter possz negari aīis. quia si intellectus aliquis sit regula intellecti. sicut ē de intellectu dīvino exemplante 7 regulante creaturam illud pōt dici verum non tantum ut est actu cognitum sed etiam ut est in se. qđ fm esse suum in se est exemplatum. 7 conforme exemplari. Ad aliud dico qđ iusticia pōt accipi vno modo. put est rectitudo habitual' siue habitus voluntatis 7 ab illa dicitur volūtas recta habitualiter etiam qñ nihil vult actu. 7 sic dicitur cōmīēs iustus qui habet habitum. 7 alius iustus qui caret isto habitu vī habz iniusticiam contrariam. Alio modo pōt accipi rectitudo pro rectitudine actuali siue in actu que est conformitas actus eliciti ad suā regulam pmiū membzū dīstinctionis cōcedit' satis communiter. 2°. pbatur. quia actus non dicitur formaliter rectus vel iustus ab illa iusticia habituali

in voluntate. qđ stante illa posset hñi actus peccati venialis vel actus idīferens. quozūz neuter est actus iust^o nec rect^o. sed oīz qđ rectitudo qua for malit' act^o dicit' rect^o precī inñt oīi actus iest. imo forte nō iest imediate voluntati sed ipi actui. 7 mediāte illo voluntati. qđ voluntas nata est imediate recipere habitum 7 opationem iusticiā aut actualis natiū hōzūz est sed tñ est quedam pōditio ipius act^o. puta conformitas eius propria ad suā regulam. Istud aut esset manifestius si actus non esset raptim transiens. s. idem aliqđmā manens. qđ sic mot^o p pīa parte sui pōt esse veloc. 7 idē p 2ª pte sui tardus. et hoc sequitur qđ nec velocitas nec tarditas oīno sūt idem motūita posset actus pūs elici conformiter regule recte. 7 idem actus cōtinuatus posset elici postea nō conformiter illi regule. 7 ita est 3 actus pro priorī parte rectus 7 pro posteriori non rectus. Sed qđ actus raptim trāsīt vel si manet: manet cōi ter cum eo sua rectitudo. nec idē manens mutat' a recto in non rectū. nec sibi recto pro pōze pte succedit alia ps non recta. ideo non ita manifesta est dīfferentia actus 7 sue rectitudis.

Cōcludit' tñ ista dīfferentia mōis predictis 7 etiam p hoc qđ relatio nō consequens necessario nām fundamēti nō est oīno eadem fundamēto nunc autēz rectitudo non necessario consequitur nām actus. iusticia etia3 actualis 7 si pīmaria sit precī in actu volendi. tñ 2ª vel scōdaria pōt esse in actu impato p actū volendi. qđ ille habet rectitudinē propriā l3 dependētez a rectitudine act^o volēdi. Bñ igit dī qđ iusticia nō est nisi in volūte vez est de iusticia habituali que ē rectitudo ppter se servata. ut dīffinit Ansel. servatū. n. ppriēzvenit hīui. vel magis extēdēdo vez ē ēt de iusticia actuali pīmaria. qđ volūtas illā ppt se servat hoc ē tenet in actu suo quē illa iustīa rectū elicit. Si aut sit fīmo de iusticia actuali scōdaria. illā oīz dicere esse volūtatīs nō subiectīne s. cālīe tñ. 7

ita adhuc de ista pōt aliq̄liter saluari
diffi? illa iusticie. q̄ illa ē rectitudo
voluntatis non vt voluntati forma-
liter inherens sed voluntatis vt cāe
vel imperantis. est etiam ppter se ser-
uata ta? q̄ effectus voluntarie posite?

Et isto sequuntur quedam cor-
laria p que etiam declaratur ppositū
vniū q̄ manente eadem iusticia bi-
tuali sunt tot iusticie actuales quot
sunt actus elicti quarum vna potest
esse intensior alia si actus vnus cu-
maioze conatu eliciatur q̄ alius. n̄ si
habitus maneret equalis. Imo actus
prior potest elici cum maioze conatu
7 tunc habebit iusticiā actuale in-
tensiorē correspondentem intensiōi
sue. 7 2° actus pōt elici cum mino-
ze conatu licet certum sit q̄ tunc hitus
non sit minoz. Aliud q̄ singuli act⁹
mali habent p̄prias malitias actua-
les quia sicut nati sunt habē p̄prias
bonitates. q̄ conuenientias vel con-
formitates siue eidē regule siue alijs
sic singuli habent p̄prias carentias.
Aliud q̄ malitie eo modo differunt
quo bonitates que deberent inesse. si
spē specie: si numero nūero. p̄uatiōes
enim distinguunt sicut habitus nati
essent distingui. puta surditas 7 cecitas
suo modo differunt spē p̄uatiua.
sicut auditus 7 visus spē p̄uatiua. 7
hec cecitas 7 illa numero p̄uatiue:
sicut hic visus 7 ille differūt numero
posiue. Et binc patet q̄ non soluz
distinctio vitiōz p̄bilo^o loquendo.
sed etiam peccatoz theologice loquē-
do. 7 hoc specie 7 numero 7 etiā ḡne
accipi pōt non tm̄ per distinctionem
ouerfionis. q̄ illa nec per se p̄sternit:
nec etiā distinguit peccatū vt peccatū
sed accipit fm̄ rōnem p̄p̄iam huius
p̄uatiōis que est formalis rō disti-
guendi p̄uatiue sicut habit⁹ positiue
Apparet etiam quomodo vni p̄ctū
est grauius alio siue intelligat fm̄ di-
stictā spēm grauitatis siue fm̄ distin-
ctam grauitatem 7 in eadem specie.
q̄ act⁹ eo modo quo debet habē bo-
nitatem maioze siue in spē siue inte-
nsionis in specie. eodem modo si caret

bonitate debita est peior p̄uatiue. 7 si
habeat conditionē. i. aliquā positiuā
repugnantē est peior contrarie. 3° ap-
paret quōd peccata p̄nt cōtinuari in i-
finituz in damnatis. 7 tamē nā non
consumet nec bilitas nālis siue q̄d-
cunq; aliud in nā. nam nulla creata
nā pōt nām intellectuales vel aliqd
nāle in ip̄a corrumpere. 7 si posset di-
minuere posset aliq̄ destruere totalit^r
illam. Similiter effect⁹ contingens
alicui⁹ cause non necessario concōi-
tat suam cām. igit^r oppositum talis
effect⁹ vel alicuius conditionis i ip̄o
non destruit vel diminuit talem cām
malitia aut in actu est p̄uatiua aliqua
in illo q̄d est effectus contingens vo-
luntatis. igit^r nihil diminuit de ip̄a vo-
luntate. Quid ergo adimit peccatum
additū peccato. cum fm̄ Aug⁹ in en-
che. i. tantū sit maluz q̄tuz adimit de
bonitate. R^o malitia actualis i ali-
quo actu elicto non adimit bonum
q̄d simul scā inest. patet nec oportet
q̄ adimat bonū quod isuit. quia vt
dictū est pus actus rapitū transiēs
non mutat de bono in malum. Si
aut^r intelligat^r per bonum quod inest
habitus gratiū⁹ q̄ adimit^r peccado.
hoc non pōt intelligi de quociq; pec-
cato. q̄ 2^m peccatum nō adimit illū
q̄ iam ademptum fuit. nec p̄imum
peccatū ex p se rōne sua magis ade-
mit illud q̄ 2^m. q̄ tūc peccatū p̄mū
est simpliciter gratiū⁹ 2° q̄ mai⁹ bonū
adimeret. p̄tingit aut^r q̄nq; q̄ 2^m sit
gratiū⁹ p̄mo. 7 ita natū esset adimere
mai⁹ bonū. 7 ita per se adimit bonū
illō actuale. adimeret etiā p se bonū
bituale si inesset. adimit igit^r p̄ctū ge-
neralit^r illō q̄d debēt inesse. sic i ceco
nato cecitas adimit visu 7 nō q̄ isuit
si q̄ debuit inesse. 7 ita dictū Aug⁹. 13°
sup^r Gen⁹. 8°. de angelo peccante q̄ ce-
cidit non ab eo quod accepit sed ab
eo quod accepisset si deo subdi volu-
isset. Et si in infinitum adderet pecca-
tum peccato quodlibet adimeret bo-
nitatem propriam que deberet inesse
nec ē icōneies i vno bono finito vtu-
alt^r p̄turi sic infinitos effect⁹ successiue.

elicendos: sic et infinitas rectitudines eorundem. Ad aliud de auersione auersio a fine potest intelligi actualis nolitio ipsius finis. et patet quod non omnis peccans auertit isto modo cum forte frequenter peccans non actualiter consideret finem. vel si considerat non illud in se ex malitia respuit. Alio modo potest intelligi auersio non sic formalis sed quasi virtualis que potest poni acceptatio aliqua voluntatis incompossibilis volitioni finis saltem efficaci vel consecutioni finis. sicut quando voluntas vult aliquid omnino inordinatum et inordinans a consecutione finis. puta aliquid contra preceptum diuinum sine cuius obseruatione possibile non est consequi finem. adhuc isto modo intelligendo auersio est solius voluntatis 3° modo largius potest dici. auersio quecumque malitia sepians a fine efficaciter volendo vel consequendo. et talis malitia potest esse in actu voluntatis imputato. quia cum impari actu sit malum non stat voluntatem efficaciter velle finem ultimum nec etiam persequi ipsum. Sicut igitur referribilitas vel quasi ordinabilitas ad finem potest dici conuersio. sic inordinabilitas potest dici auersio. quando igitur accipitur quod non est nisi una auersio in actu interiori et exteriori verum est duobus primis modis intelligendo. imo non est talis auersio nisi in actu interiori. et si sic intelligatur quod auersio sit formalis ratio in peccato negandum est. imo sufficit illa inordinabilitas actus imperati. que posset dici auersio 3° modo dicta. Quod etiam additur ibi de libidine si libido intelligatur esse improba voluntas. hoc est immoderatum velle libido non est formaliter in omni peccato sed vel formaliter vel casualiter concurrat ad peccatum. Si igitur libido vel cupiditas debet esse conuertibile cum peccato oportet extendere ista non tantum ad actum interiorum voluntatis immoderatum sed etiam ad actus imputatos.

De 2° in isto articulo. scilicet de imputabilitate per ex distinctione posita in 2° articulo. quod si striate accipiendo solam

illud dicatur imputabile quod est immediate in parte voluntatis: per quod solum velle vel nolle est imputabile. Si autem imputabile generaliter dicatur illud quod est simpliciter in parte voluntatis sic actus imputatus proprie est imputabilis quod et si non sit immediate in parte voluntatis est tamen mediante actu volendi quia actus non solum finem se est in parte voluntatis. sed etiam ut principium actus exterioris. quod voluntas potest per iteriorum ponere illum exteriorum. Et seruus ex precepto domini occidit illa occisio imputatur domino quod in parte sua erat actus seruus licet mediante. Et si arguitur sic prius quod ille non est imputabilis nisi mediante isto. Respondeo et hoc sequitur propositum quod illius et istius est alia imputabilitas id est. non est medium nec ratio media dei respectu sui ipsius. et potest idem declarari sicut prius de propria bonitate. quia quod terminus sit idem tamen in diuersis fundamentis sunt diuersi respectus ad eundem terminum. actus ille et iste se diuersa fundamenta. igitur igitur imputabilitas conueniat istis in ordine ad eandem voluntatem tamen illa erit alia sicut est alia casualitas vel aliud subiacere potestati cause igitur causa sit eadem. Ad primum autem principale. voluntarius potest dici illud quod est subiectum in voluntate vel illud quod est volitum a voluntate. vel illud quod est imputatum a voluntate primum non facit complete quod aliquid sit voluntarium. quod bitus potest esse in voluntate et tamen non voluntarie voluntas habet illum. quod tristitia est in voluntate subiectiue. 2° dicitur voluntarium participative. quod acceptatio eius ut obiectum est voluntaria. ipsum enim magis diceretur volitum quam voluntarium. voluntarium enim proprie dicitur quod est in parte voluntatis. et sic dicitur 3° modo. et sic actus exterior est voluntarius. sic actus interior simpliciter. non tamen est eque primo. sed illo presupposito generaliter et sic minor est falsa. Ad probationem minoris dico quod licet actus exterior separatus ab actu interiori hoc est sine illo positus in esse non sit voluntarius. et hoc quia

effectus remotior non dicitur volūtaris nisi ponatur in esse per actum interiorē qui est effectus propinquior tamen quā actus exterior coniungitur cum interiori et ex illo procedit tunc ille exterior ut distinctus habet rationem voluntarij et distinctam. quia voluntarij mediate actus aut interior non sic est voluntarius sed immediate.

Consequen

ter queritur de dependētia nature assumpte ad verbum. Utrum in christo unitas nature humane ad verbum sit sola dependētia nature assumpte ad personam verbi.

Arguitur quod non talis est ibi unitas que sufficit ad verificandū predicatōz nature et persona. iuxta illud per de trinitate talis fuit illa unio que communem facit hominem et hominem deum. Nam tunc sola dependētia non videtur ad hoc sufficere. quia dependens non predicatur semper de illo a quo dependet. quod patet in proposito. natura enim assumpta dependet a patre. non tamen pater est homo. igitur est ibi aliqua alia unitas quā dependētia nature humane ad verbum. Cōtra discurrendo per omnes modos unitatis non videtur posse ibi alia unitas inveniri. Hic tria sunt vidēda. primo quod modus unitatis sit hic ponendus. 2° inquiretur qualiter ipsa unitas sit possibilis quātum est ex parte persone assumptis. 3° qualiter est possibilis quātum est ex parte nature assumpte.

De primo creditū

est naturam humanam personaliter esse unitam verbo. Job. primo. Verbum caro factum est. ubi caro secundum Augustinum pro homine ponitur. et hoc expresse habetur in symbolis diversis. Ex isto inferitur hec conclusio quod ibi est ordo sine dependētia nature humane ad verbum. prout patet. quia omnis unio vel est per informationem vel per aggregationem vel est unio ordinis. et ne sit altercatio de perfectiōib⁹ essentialibus vel de proprietatibus notio

nalibus vel alijs que dicuntur unita in deo. intelligo de unione que est realiter distinctorum. hic autem non potest poni unio per informationem. quia verbum non est potentiale nec informabile nec actus informans naturam humanam. nec est hic tantum unio per aggregationem. quia sic verbum habet unionem ad naturam meam: vel pater ad naturam assumptam. et generaliter quodcumque distinctum ad aliud simpliciter distinctum. nec illa unio aggregationis ut patet sufficit ad unitates persone. Restat igitur 3^a unio. scilicet ordinis. Ordo autem est posterioris ad prius. patet autem quod verbum non habet rationem posterioris respectu nature. igitur e converso natura habet per se ordinem posterioris respectu verbi et ita dependētiā. probatur etiam prout. quia unio nature ad verbum importat relationem reale non ex parte verbi. igitur in natura assumpta tantum. omnis autem relatio realis non mutua nec equiparatur vel est quodammodo dependētia vel requirit dependētiā relati ad illud ad quod refertur.

Uterius qualis sit illa dependētia nature ad verbum: concluditur ex quodam credito isto. scilicet quod solus filius est incarnatus. ex quo sequitur quod natura illa non est unita cuilibet persone in trinitate. sed soli filio. Ex quo sequuntur tria. primum quod ista dependētia non est proprie causati ad causam. quia secundum Augustinum. 5° de trinitate. 17° ad creaturam pater et filius et spiritus sanctus sunt unum principium. 2um est quod ratio formalis terminandi istam dependētiā non est aliquid commune tribus personis. quia in quocumque est illud quod est formalis ratio terminandi aliquam dependētiā et hoc prius naturaliter quā dependētia sit terminata: ad ipsum dependet dependens. Si igitur ratio terminandi esset communis tribus personis tota trinitas terminaret quod falsum est. Hic dicitur quod licet sit aliquid commune toti trinitati. tamen alio modo est in una persona quā in alia. et pro tanto posset et

in vna rō terminandi licet nō i alia.

Contra hoc. in habendo illud qd ē cōe tribus psonis non est aliqua di-
stinctio nisi pertinens ad originē. pu-
ta qd pma psona habet illud a nullo
2° a vno. 3° a duobus. Sed ista dīa
non facit qd vna psona terminet de-
pendentiam nature 7 non alia. quia
ista differentia esset oīno eadez etia 3
si nulla psona fuisset incarnata siue
quelibet siue quacunqz sola persona.
puta si pater solus fuisset incarnat⁹.

3^m sequit^r ex isto. s. qd rō formalis
terminandi istam dependentiā nature
est entitas psonalis psonē verbi. hoc
pbat^r quia realis vniōis est aliqua
entitas realis formalis termin⁹ siue
rō terminandi. quacunqz autē ēritas
gñalissime loquendo de entitate vel
est entitas cōtialis siue nature; vel ē
entitas hypostatica siue psonalis qñ
est in natura intellectuali de qua loq-
mur. pbatum est autē qd rō terminan-
di istam dependentiam non ē entitas
nature siue cōtē in deo. igit^r crit hy-
postatica. Et breuit^r ista dependentia
non est ad aliquid cōicabile vt p se
terminum vel p se rōnem terminādī
sed est ad aliquid icōicabile siue icōi-
cabilit^r subsistens vt tale. sicut ē na-
ture dependentis vt cōicabilis vel sub
cōicabilitate. sic patet p mū. s. qd vni-
tas siue vniō nature būane ad vbu 3
est quedā dependentia vel consistit in
dependentia tali. s. nature vt cōicabil^r
ad aliquod subsistens incōicabile.

Contra vniō eiusdēz rōnis posset eē
ad psonam patris. qd habet terminū
formalem eiusdēz rōnis. sed entitas
hypostatica est alterius rōis i psonis
igit^r 2°. R^o dicetur ad hoc sicut di-
ceretur de cōitate eius quod ē psona
in dīnis. qz si ponat^r aliqua cōitas
realis psonē ad tres psonas posset cō-
cedi cōis rō terminandi eadem nō
tū p^oria.

De secūdo arti-

culo principali videndū est quō sit
possibile ex pte termini. quomodo. s.
hoc subsistens incōicabile vt tale po-

test terminare dependentiam. hoc autē
potest aliquāliter declarari sic. si repu-
gnaret sibi dependentiam terminare
aut illa repugnātia esset p hoc qd est
illud subsistens siue psona. aut p hoc
qd est psona diuina. aut p hoc qd est h
psona que. s. sola ponitur terminare
dependentiam. sed ppter nullū istōzū
repugnat isti psonē. qd pbat^r dupli-
p^omo sic. independenti non repugnat
terminare dependentiā. 7 si habeat
p^oriam independentiam non repu-
gnat sibi eē terminum p^orium depen-
dentie. nunc autem vbiū q^orum ad
entitatem suam etiam psonalem est i
dependentis. 7 hoc independentia sibi
p^oria. igit^r nullo istōzū trium mo-
dorum repugnat sibi terminare de-
pendentiā. pbatio minoris. cui for-
malit^r repugnat omnis imperfectio:
ei formaliter repugnat omnis depen-
dentia. 7 quod est formalis ratio re-
pugnantie respectu vniū 7 respectu
alterius. hoc patet. quia dependentia
vel est formaliter imperfectio vel oīo
habet necessario imperfectōez an-
tecedam. nunc autem filio rōne p^orie-
tatis hypostatice repugnat formalit^r
oīs ipfectio. ita qd ista p^orietatē ē ipi
filio formalis ratio repugnātie. nihil
enim ponitur in dīnis ex natura rei
quin sibi p^ossime considerato repu-
gnat quacunqz imperfectio. alioquin
precise q^orum est de se: possibile esset
sibi aliquā ipfectionem competere
7 ita posito qd illa imperfectio com-
petet adhuc ipa posset manē ipa. 7 si
ipsamet manet est intrinseca deo. igit^r
possibile esset aliquam imperfectōez
esse intrinsecam deo. quod est impossi-
bile. Contra istam rōnem obijciē
p^omo contra maiorem. quia si inde-
pendentia concluderet posse terminare
dependentiam. igitur independentia
talis concluderet posse terminare ta-
lem dependentiam. consequens est fal-
sum. sicut patet in multis. p^omo i sub-
stantia 7 accidente. quia omnis sub-
stantia est independentis indepēdētia
accidentis ad subiectum. 7 tamen
nō omnis substantia potest terminare

dependentiaz accitis cuiuscunq; ad
 subiectum. sicut lapis nō pōt termina-
 re dependentiaz sapie. Cōsimiliter
 p3 de dependentia totius ad pres. q2
 multa sunt qbus repugnat dependē-
 tali dependentia que est toti3 ad pres
 nec tñ pñt terminare talē dependentiā
 sicut est qdēunq; simpler qd non ē
 totū nec ps. p3 etiā de independentia
 cāti ad cām. q2 angelus est idēpēdēs
 a quocunq; cāto vt a cā. nō tñ pōt
 terminare qdēunq; cātum. Apparet
 etiam cōsimile de pprietate de qua est
 ppo^m. q2 pprietas psonalis cum sit
 oīno independentis fm hoc posset ter-
 minare oēm dependentiam creature
 ad deū vt cāti ad cās. 7 hoc fm quā
 cunq; rōnes cālitatis. qd ē manifeste
 falsum. q2 pprietas in persona nō est
 formalis rō cāndi s; aliqd cōe trib⁹.
 vt dictū est. s. p. Angl. Rñder igit^r
 ad maiora q; lz independenti rōe sue
 independentie non repugnat q; ipm
 terminet dependentiā alterius: tñ ide-
 pendētia nō sufficit ad hoc vt sibi cō-
 nentiat terminare. s; o3 q; babeat po-
 ritatē vel pmitatem cēntialē respectu
 illius qd dependet ad ipm. q2 depen-
 dentia ē posterioris cēntialit ad pūis
 cēntialit. o3 etiā q; beat perfectōnem
 aliquā respectu cuius dependēs sit ip-
 sectum. 7 ad ppo^m entitas hypostati-
 ca non h3 pōritates cēntialē respectu
 creature. q2 ordo essentialis est per se
 iter cēntias distinguēdo cēntias cōn-
 entitatē hypostaticā. forme. n. i. qddi-
 tates rez se hñt sicut nūeri. entitas ē
 hypostatica nō est simpliciter perfecta
 vel simpliciter perfectio. put dictū est
 in qōne de hoc mota. p idē negaret^r
 b^r q2 si aliqd esset ratō repugnantie
 respectu cuiuscunq; ipfectionis ipm
 eēt pfectio simplr. si igit^r entitas by-
 postat^r ca non est pfectio simplr seque^r
 q; ipa nō est formalis rō repugnādi
 oī ipfectioni. 7 p pñs nec per ipaz
 habet psona formalit^r ppriā indepen-
 dentia. Ad ista. ad p^m. dependentia
 pōt dupl^r distingui. vno mō formalit^r
 siue qñ spē fm rōnem distinctā for-
 malē dependentie. Alio mō qñ māl^r

fm distinctionē independentiuz. Et s;
 dupl^r. vel in eodē ordine. vel i alio
 7 alio. pma distinctio requirit in tñio
 rōnem formalem terminandi aliam
 7 aliam vel eandē qñ illimitatā vir-
 tualiter. s. vel eminēter pñnētes tales
 rōes formales distinctas. 2ª distinctio
 non requirit distinctōem nisi eoz q; de-
 pendent. 7 qñq; ista distincta sūt cuius
 ordinis. qñ. s. eque immediate vl eque
 mediate dependent ad idē. qñq; s;
 alterius ordinis. qñ. s. vnum depēdet
 mediate 7 aliud immediate. licet igitur
 ista ppo sit falsa independentis tali de-
 pendentia pōt quālcūq; dependen-
 tiam terminare 7 etiā ista independentis
 dependentia tali pōt talē dependentiaz
 cuiuscunq; dependentis terminare. tñ
 vñ ista p. probabilis q; independentis tali
 dependentia pōt alicuius dependentis
 talem dependentiā terminare vl pōrē
 7 s; vel immediate vel salte3 mediate.
 7 ista p. probabilior. simplr independentis
 pōt cuiuscunq; dependentis. vl salte3
 alicuius dependentis aliquā dependē-
 tiam terminare. Et istaz duaz ppo-
 nuz veritas appareret si ista eēt nota
 q; quēcunq; entitas quācunq; alia
 vel est p se pōr vel posterior. 7 ista vñ
 posse hñt ex cōnexionē entituz 7 vni-
 tate eoz siue vniuersi. q; vnitās ē or-
 dinis fm pñm. i. z. metha⁹. videretur
 nulla entitas in cōnexa cum alijs q;
 nō hñt p se ordinē pōr nec posteriori.
 Quā igitur ar^r si independentia 2^a. vno⁹
 posset negari pñtia q2 si idēpēdēs tñ
 idēpēdēs nō possit tñiare talē depē-
 dentia hoc ē ppter aliqd annexū sue
 independentie que est limitata. 7 i dō
 pōt hñe aliquaz ipfectionē annexā
 sed hēc rō nō t3 de independente sim-
 pliciter. q2 in tali salte3 nulla ē ipfectio
 Aliter ē reficit illa consequētia. q2 nō
 oportet q; talis independentia con-
 cludat talem terminatōem nisi inde-
 pendentia simplr acciperet in ante.
 sic q; independentia simplr 7 oīno-
 da concluderet posse terminare oēm
 dependentiā. sed hoc nō fuit acceptū
 sed solūmō q; independentis oīo posset
 aliquam dependentiā terminare. Hoc

enim sufficit ad ppositum. q. p. riam
 divisionis sequit. cu illud independens
 de quo est sermo. s. psona vel entitas
 psonalis no possit terminare aliqua
 dependentiam q est cati vel mēsurati
 vel alia huiusmodi: q possit terminare
 istas q est nature vt est cōicabilis ad
 aliqd vt icōicabilis estis. Alii possz
 pcedi qns. s. intellectū pns expōitū
 s. q independens tali dependentia ali
 cuius talis dependentis vltiori depen
 dentia dependentis potest dependentia
 tminare. Per hoc pz ad illas istatias
 ibi positas. Ad pma. q. substantia
 illa pot aliqua dependentia alicuius
 accētis terminare. puta illius qd na
 tum est sibi conuenire. Et esto q cēt
 aliq substantia nō susceptiua alicuius
 accētis. sic ē natura vna illa nō pot
 terminare aliqua dependentia porem
 q sit ista. puta alicui? cati pōis ipo
 accētis. 7 sic mediate terminat depen
 dentiam ipsius accētis. Ad 2^m de
 toto 7 de pibus p idem. q. simplex
 qd nec est totū nec ps pot terminare
 dependentia porem q sit illa que est
 totius ad ptes. Et si queras quaz
 dependentia terminat angelus respectu
 ignis q dependet a pibus suis. R.
 illa dependentiam q est minus nobil
 ad magis nobile in ordine essentiali
 n. 3. Per idem ad 3^m. q. angel⁹
 terminat dependentia cuiuscūqz n. ē i
 ferioris. 7 h mediate vltimate. illa
 qdem q est fm ordinē cēntialem qd
 vitatum. 7 illa est qd amō pōr depen
 dentia illa q est effectus a cā efficiente
 imo hec videt oīno pma. 7 h potest
 assignari cōiter ouenire cuilibet inde
 pēdēti respectu illius respectu cuius
 dī independēs. Ad 4^m. indepen
 dēs oīo bñ vñ q necio possit aliqua
 dependentiam terminare. q. nō vñ al
 cōnecione hñ cū alijs entibus. s. nō
 o3 q quaecūqz dependentiam possit
 terminare. q. illa q requirit i terminō
 pfectōem simplr cuiusmōi ē dependē
 tia cati ad cām nō terminat. nisi sit p
 fectū simplr. pot aut ēē independens
 si sibi repugnet imperfectio l3 sibi non
 cōueniat simplr pfectio. quia cētias

hypostatica vt talis non est perfectio
 simpliciter. nec tñ oīs talis est imperfe
 cta. Per hoc excluditur responsio
 ad maiores. q. independēti oīno nec
 rōne independentie sue nec rōne ali
 cui? sibi annexi pot repugnare gene
 raliter terminare quancūqz depen
 dentiam. Et cum tangit q ad hoc vt
 terminent requirit q sit pns cēntialr
 pot dici q ppe loquēdo de pōitate
 cēntiali que. s. est rōne cēntie vt disti
 guitur cōtra entitatē hypostaticā. sic
 vna est pōitas trium psonarum. s.
 extendendo pōitatem cēntialem ad
 pōitatem per se. 7 hoc respectu cuius
 cūqz entitatis sue qdditative sue hy
 po^{te} pot entitas psonalis in diuinis
 dici pōr cēntialr. vel magis ppe per
 se pōr quocūqz cāto. Et isto 2° mō
 accipiendo pōitatem necesse est vt oīne
 dependentiam terminans sit pns eo
 qd depēdet. non aut p mō accipiendo
 pōitatem. nisi tñ qñ ē dependentia cati
 ad cām vel aliq similis dependentia.
 puta cati posterioris ad cātum pns.
 vel cāe vnius ad aliam cām. vel mē
 surati ad mensuram. Et cum dicit q
 sole forme hoc ē qdditates se habēt
 sicut nūtri quo ad h q in eis solum
 attendit ordo cēntialis. nō igitur in
 entitate hypostatica pot distinguī de
 dependentia cēntiali. q. est simplr cēn
 tialis que est rōne cēntie in viroqz ex
 tremo. vbi. s. fundamētum rōne cēn
 tialr. 7 terminat rōne cēntie terminat
 Et isto mō est dependentia cēntialis
 creature vt cati ad deum vt ad cām.
 Alio modo pot dici cēntialis tantūz
 ex pte fundamenti cui. s. cēntia est rō
 depēdēdi. sed nihil rōne essētie ter
 minat. sed rōne entitatis distictē ab
 essētia puta hypostaticē. Et cum ad
 dicit q terminans dependentiaz o3
 esse perfectū. licet hic possit distigui
 q perfectio sicut 7 entitas equinoce
 conuenit entitati quidditative 7 hy
 postaticē. tñ ppe pfectio nō videtur
 conuenire nisi entitati qdditative. q.
 entitas hypostatica non est fm quam
 aliqd formalr pficit. s. fm quā reci
 pit pfectiōem. vel saltē determinatur

ad pfectōz receptā. Et fm h negāda
 cēt illa ppō o3 q terminās dependē-
 nam sit pfectum. sufficit enim q sibi
 repugnet imperfectio qualis convenit
 dependēti. Et per h p3 ad illud quod
 dicit cōtra minorē. q2 pfectōem nō
 extēdēdo h pprie accipiēdo negāda
 est illa ppō q si aliqd sit rō repugnā-
 tie respectu cuiuscunq3 imperfectionis
 ipm est pfectum vel perfectio simplr
 quicqd enim potest realiter esse idēz
 simpliciter pfecto. ipm non pōt esse
 aliquomō imperfectus 7 tñ nō oportet
 q quodcūq3 tale fm rōnem sui for-
 malem sit simpliciter pfectum. 2°
 pōt ppositū sic declarari. aliqua est i
 entibus dependentia nature cōicabil
 inq3tū cōicabile ad suppositū cui cōi-
 cat. g in illa dependentia status ē ad
 incōicabile vt terminans talē depen-
 dentiam. aūs declarat. q2 aliqua nā
 h3 pprium p se suppositū sicut est nā
 substantialis. 7 ibi est idēptitas real
 nature 7 suppositi. nec est dependētia
 nāe ad aliquid extrinsecum vt eius
 suppositū 7 aliqua nā ppter eius im-
 perfectionē suppositus per se hēc nō pōt.
 7 p pñs non pōt sic intrinsece terminari.
 sed requirit suppositū extrinsecū. sicut
 natura accētis requirit suppositū sub-
 stantie ad quod vltimate eius depen-
 dentia terminat tanq3 suū suppositū
 7 hoc per accētis. q2 suppositum per se
 habere non pōt. tali autēz supposito
 p accētis non est natura per se idēz. q2
 natura 7 tale suppositum sunt alteri⁹
 generis sed ē ibi aliqua vnio supplēs
 vt possibile vicem idēptitatis. illa ē
 actualis dependentia nature 7 ex pte
 suppositi actualis sustentatio nature
 vel terminatio dependētie eius. sic q
 illam nām dependere ad illud suppo-
 situm est cōicari ipi tanq3 suo suppo-
 sito. sicut potest habere suppositus. q2
 non potest per se habere suppositus. sic
 substantia sed tñ per accidens. pñtia
 pñcipalis p3. q2 cum suppositum sit
 per se aliquid incōicabile dependētia
 nature vt cōicabilis ad suppositum
 erit per se ad incōicabile. 7 ita cum p
 sona diuina sit verissime incōicabil.

immo sit sola p aliquod positum in
 cōicabilis. vt dicit in 3° arti. non re-
 pugnat sibi ex pte sui terminare de-
 pendentiam nature vt cōmunicabil
 tanq3 suppositum eius non per se vel
 intrinsecus h tñ extrinsecū 7 alterius
 nature. Dicit q nlla natura pōt
 expēdere ad ipm vt ad suppositū ex-
 trinsecum. q2 non pōt informari per
 accidēs aliqua natura. sicut suppo^m
 substantie informat accidēte. 7 pto
 tanto est suppositum p accētis nature
 accidentis. Præterea dicit q de-
 pendentia accidentis est p se ad sin-
 gularem substantiam non autem ad
 suppositum vt suppositū. s. qstūm ad
 illud quod suppositū addit vlt rōnē
 singularis. q2 illud non videtur esse
 nisi negatio. negatio aut non est ratio
 terminandi dependentiam. Cōfir^r
 q2 natura singularis assumpta a vbo
 eodem mō terminat dependentiam
 accidentis sicut terminaret si nō effz
 assumpta. sed assumpta non habet
 rōnem ppriam suppositi. igit qñ non
 est assumpta rō suppositi non est rō
 p se terminandi. Nec pōt dici q qñ
 est assumpta dependentia accidentis
 quod sibi iheret terminat ad psonā
 assumētē. quia dependentia accētis
 est inherere. accidēs autem nature
 assumpte non inhēt psonē assumētē.
 Ad pñmū dici potest q sufficit hoc
 habere q non sit repugnantia a pte
 incōicabilis q sit terminus alienius
 dependentie. an autēz aliqua natura
 alia ab illa que est ppria ipius incōi-
 cabilis possit dependere ad ipm incōi-
 cabile. de hoc in sequente arti. Q aut
 tangitur q incōicabile terminat de-
 pendentiaz nature extrinsecē o3 esse
 informale a tali natura. sicut substan-
 tia informatur accētē dependente ad
 ipam. R^o qñ accētis inest substantie
 sunt ibi due bitudines. vna forme ad
 informale. 7 illius extremū est substan-
 tia vt receptiva talis forme 7 vt po-
 tentialis talēz potēntialitate fm quid
 Alia est habitudo accidentis vt de-
 pendentis ad substantiam vt ad quaz
 dependet. 7 illius extremū ē substantia

ut essentialiter per accidente naturaliter posteriori. Prima habitudo non potest esse alienius nature ad verbum. quia illa requireret imperfectionem in verbo. quia aliquando potentialiter. 2^a potest esse. quia illa non requirit in verbo nisi per se posterioritatem que non repugnat sibi respectui cuiuscunque nature create. hic per illud dictum. ceteris est respectu cuius omnis substantia creata est quasi accitio. quia si habitudinem accitio ad substantiam que est forme per quod ad informale non possit substantia creata habere respectu dei tam habitudinem nature coincubilis extrinsecce et posterioris potest habere respectu persone divine quale habitudinem habet etiam natura accitio respectu suppositi substantie. Ad 2^m potest dici quod substantia singularis est coincubilis. putat coincubibile opponitur universali quod est coincubibile pluribus. sicut putat coincubibile excludit omnes coincubilitatem tam per se quod forme. et hoc tam forme partialis quam de coincubili materie informare quod forme totalis. puta quidditatis vel nature. que de coincubili supposito participat. sic inquam coincubibile non convenit omni singulari. sicut solum illi quod non est alicui forma altero duorum modorum. et tale est illud quod est ultimum habens formam vel ens per formam. ita quod nihil habet ipsum tamquam formam siue principium quo cendi. et tale est suppositum. licet igitur accitio dependetia terminet aliquantulum ad substantiam singularem si non est ultima terminatio nisi ad singularem ut coincubile quia dependetia que est in coincubili non potest habere statum nisi ad coincubibile. quia si est dependetia ad singularem coincubilem cum illa sit ratio cendi ei cui pericari. non est dependetia adhuc terminata ultime nisi ad illud cui coincubibile coincubatur. Nec tamen intelligo quod coincubibile terminans dependeat ad coincubibile et propter hoc coincubibile non ultime terminat. sicut illud ad quod ipsum dependet quia non est verum substantiam singularem coincubilem dependere ad suppositum substantie. sed est ibi vera ideptitas singularis coincubilis et suppositi. sicut per tanto quod dependet ad singularem coi-

cabile ultime dependet ad coincubibile quia coincubibile est alicui coincubili ratio cendi. et quod dependet ad illud quod est alicui ratio cendi dependet ulterius ad illud cui ipsum est ratio cendi. coincubibile autem non sic est ratio essendi alicui. et ideo quod dependet ad ipsum non oportet ulterius dependere ad aliquid quasi habens esse per ipsum. Non igitur ultime terminat dependetia accitio ut coincubilis nisi ad suppositum substantie ut coincubiliter subsistens et sustentans ipsum. et est ista ad aliquid extra totum genus dependentie talis que est in coincubili. quia est ad coincubibile. Et tamen arguitur quod ratio suppositi ultra substantiam singularem non addit nisi negationem. R^o si hoc verum sit. tamen illa negatio non plus convenit substantie singulari quam terminare dependetiam accitio. nec est inconveniens aliquam negationem imperfectionis plus convenire alicui quam aliquod posterius dependere ad ipsum sicut prius convenit homini non esse irrationale quam esse album. quia negatio illa statim sequitur affirmationem que includitur in ratione hominis. etiam si nunquam tale accidens competere vel competere posset homini. Et cum dicitur negatio non est ratio terminandi. R^o ultime terminare duo dicitur. sicut terminare et sic terminare quod nihil vel terminet. ratio igitur terminandi est aliquod positivum. sicut ratio istius quod terminatio sit ultima: est illa negatio. quia terminans non est coincubibile. si non esset coincubibile: tunc adhuc ulterius terminaret dependetiam illud cui ipsum coincubaret. Et 3^m. si accitio dependet ad aliud accitio. sicut finem aliquos colores ad superficies: eius dependentia non ultime terminat ad superficiem: sed ad illud cui superficies est forma. et esto quod non dependet ad illud cuius est forma. sicut tamen modo est sibi ratio cendi adhuc ultime dependetia est ad illud cui superficies est forma. Ad confirmationem posset dici. quod accitio non est assumpta. 3° finem aliquos declaratur propositum sic. persona divina eminenter continet perfectionem omnis suppositi ceteri igitur potest supplere vicem cuiuscunque i

sustinendo illam naturā quas posset
tale suppositū sustinere. Preterea
quolibz natura creata est in potentia
obedientiali respectu persone divine
igit psona divina pōt sustinere quā
cum qz. Prima ratio vñ deficere. q
si psona divina rōne cēntie cōtineat
vñtalit quācumqz entitatem creatā
nō vñ vñtaliter continere ratione
ppietatis psonalis aliquā entitatez
creatam. qz parirōne cōtinet quāz
7 ita pprietas psonalis ēēt formalit i
finita cuius oppositum oñsum est in
qōe de hoc motu. Preterea. si ppe
tas psonalis contineret vñtalit oēs
entitates creatas videt q posset esse
rō formalis creādi creaturas. cuius
oppositū dictū est in quadā alia qōe

2ª etiam rō videt deficere. qz potē
tia obedientialis creature respicit oī
potentiā creatoris 7 illa est cōis. Igit
illa sustentatio p quam filius p oīpo
tentiam sustentat nām istam est cōis
tribus. illa aut sustentatio que ē pōe
vnite est ppria filio. non igit p hoc q
est nām ēē in potentia obedientiali p
sone concluditur ipam posse naturā
sustinere hypostatice vel suppositiue
sed tñ posse sustentare cālis. s. effectie

Contra cōclusionē istius articuli
arguitur p. qz vnio realis hz finitū
realē. que igit sunt simpliciter idem in
re sunt idēz in terminando talē vnio
nez. pprietas 7 cēntia sunt simpliciter
idēz in re. igit sicut vñū terminat sic
7 reliquū terminabit. Item ad
relatiuum vt relatiuum non dependet
aliud a suo correlativo. igit ad vñū
vt vñū non dependet natura hūa
na. qz solus pater est correlatiuum.

Ad pñū dicendū. qz formalis di
stinctio relationis ab essentia sufficit
ad hoc q pprietas possz dici formalit
terminus vnionis realis 7 nō cōn^a.
tñ rō videt efficax contra ponentes
idēmpietatem realem 7 formale cēn^a
7 pprietatis constituentis psonā.

Ad 2^m dici pōt. vñō mō negādo
aīis. nam aliud est xpendē ad rela
tiuum vt relatiui. 7 xpendere ad ipz
verbum relatiui non tñ xpendet ad

ipm tanqz correlatiuum. Alii pōt
dici. q natura assumpta xpendz ad
vñū sed non pprie vt ad relatiui.
sed vt ad incōdicabile subsistens. 7 sic
neganda est pñtia.

De tertio articulo

lo. certum est sñm Dāni. 57. q vñū
assumpsit naturāz i athomo. hoc est
singularem 7 tamen non habentem
psonalitatez ppriam. qz illa nō possz
stare cū assumptōe in vnitate psonē
vbi. si aut ppria singularitas nature
psonalis esset formalit ppria psona
litas eius non posset illa esse sine ista
ppter quod oportet vidē q formalit
7 completiue natura creata sit psona
ta in seipā vt ex hoc pateat si pōt ipā
carere ppria psonalitate 7 psonari ēē
psonalitate extrinseca. Est aut du^m
an psonalitas ppria sit formalit p
aliquid positium. 7 videt q sic. quia
negatio non est pñmo incōdicabilis. ne
gatio. n. qmz est ex se posset cuiūqz
competere. nñmō igit ē incōdicabilis
ppter incōdicabilitatez positium ad qd
ipā consequit. 7 ita pñmū incōdicabile
est positium. pprietas psonalis est p
incōdicabilis. qz est rō formalis con
stituedi incōdicabile. s. psonā. Pre
terea. negatio non est p ppria alicui
enti. sed tñ pppter h q sequit aliquā
affirmatōem ppriam. pprietas enim
psonalis est pñmo ppria illi cuius est.
igit 2^a. Preterea. qd excludit iper
fectionem ipm est pfectum vel salte
aliquod positium. nunc aut xpendē
ad psonam extrinsecā est impectōis
igit psonalitas ppria q excludit for
maliter illam xpendentiam est aliqd
positium. Cōfirmat pppter hoc. n
ponitur q singularitas nature est p
aliquid positium. qz excludit ipfectio
nem que est diuidi. vñ singulare of
idiuiduū. h est in plura indiuisibile
a simili in pposito. psonari i se excludit
xpendere ad personam extrinsecam
Sed cō Dāni. c. 50. In nullo. n.
eorūz que plantauit in nostra nā ex^a
verbū a pñcipio plasmās nos refecit
sed oīa assumpsit. totus. n. totū vnū^a

est mihi ut totum toti tribuat, quod ē inassumptibile et incurabile, vult dicere igitur, quod quaecumque entitas posita in nostra natura est unita verbo. Et quod hoc sit possibile et quacumque, probatur ratione, quod quaecumque natura est simpliciter in potentia obedientiali ad dependendum ad personam divinam, si esset aliqua entitas posita qua non esset in se personata illa entitas esset assumpta a verbo, et tunc non nostra in christo esset personata simpliciter duplici personatione, quod est impossibile, quod si creata igitur per illam est formaliter incoicabilis alteri persone et per ipsam personam ubi non coicatur, et ita in ipso non personatur. Preterea, si aliqua entitas posita esset formaliter persona creata, igitur verbum non posset deponere naturam assumptam, nisi vel illa maneret non personata quod est inconueniens, vel oporteret quod daretur sibi de nouo aliqua alia entitas qua haberet personationem creatam, sed hoc est impossibile, illa enim non posset esse entitas actualis, quod actus non est ratio formalis personandi subiectum, nec posset esse aliqua entitas substantialis, quod nec materia, nec forma, nec substantia composita, quod quaecumque talis si daretur non maneret natura eadem que prius quod haberet aliam materiam vel formam vel entitatem substantie compositam.

Potest igitur dici quod nostra natura est personata personatione creata, non aliquo posito tanquam ratione formali, quod ultra singularitatem non inuenitur aliquid entitas posita qua singulare completiue sit incoicabile, sed tamen singularitati super additur negatio coicabilitatis siue dependentie que est coicari. Potest autem intelligi triplex negatio coicabilitatis siue dependentie, sicut, n. possumus intelligere dependentiam actuale, potentialem et aptitudinalem sic possumus intelligere negationes actus dependentie, et negationes possibilitatis dependentie, et negationem aptitudinis ad dependendum. Prima negatio est nulla siue sola, 2^a est cum repugnancia ad actum, 3^a est cum inclinatione opposita siue aptitudine contraria.

Et primo modo superficies si esset sine colore oino esset non alba, quod habet solam negationem albedinis, 2° modo angelus est non albus, quia sibi repugnat albedo, 3° modo lapis est non sursum, quod in lapide est negatio aptitudinis ad sursum cum inclinatione ad non sursum sicut ad suum oppositum. Ad propositum, loquendo de dependentia ad hypostasim extrinsecam et spiritualiter divinam de qua modo loquimur sola negatio actualis dependentie non sufficit ad hoc quod aliquid dicatur in se personatum vel persona, quod anima Petri habet talem negationem, et tamen non est persona, 2^a negatio non inuenitur in natura creata personabili, quod nulli tali potest oino repugnare dependere ad personam divinam, imo quaecumque entitas posita in tali natura est in potentia obedientiali ad dependendum ad ipsam, et per ipsam illa negatio non constituit personam creatam, 3^a etiam negatio non sufficit, quod illam habet natura assumpta, ipsa enim cum sit eiusdem rationis cum mea non habet aptitudinem eiusdem rationis, et ita habet aptitudinem ad subsistendum in se, et non habet aptitudinem ad dependendum ad personam extrinsecam, nec est inconueniens possibilitate esse sine aptitudine, quod ad formas supernales et si sit potentia aliqua in susceptivo non tamen proprie aptitudo, quod illa non est proprie nisi ad formam naturaliter perfectiuiam, Ad personationem igitur propriam siue creatam oportet concurrere duas negationes primam et 3^{am}, ita quod 3^a est quasi habitualis necessario conueniens nature cui conuenit siue sit personata in se siue in persona aliena, sed alia negatio, scilicet actualis dependentie supueniens isti negationi propter personationem propriam. Ad illam igitur quod probant quod personationis propria est formaliter per aliquid positum ad omnia siue est una, Respondetur quod nulli simpliciter repugnat esse coicabile nec tanquam coicabile dependere nisi sibi sit simpliciter proprium aliquid positum quod sit ratio repugnantie coicabilitatis et dependentie, tamen coicari et dependere potest per quod repugnare alicui

p solam negationem. quia dum negatio illa inest: affirmatio non pot inesse. sed non ppter hoc est simpliciter impossibile affirmationez inesse: nisi illud cui talis negatio inest esset necessaria ro q talis negatio cōsequetur. 7 tunc negatio esset simpliciter pposita. a l's non esset nisi fm qd ppa. Simili. n. modo pposita est alicui negatio sicut ipi repugnat opposita affirmationi. sola persona diuina habet inēdicabilitatem primo modo. quia entitatem aliquam intrinsecam simpliciter ppositam p quā sibi repugnat posse cōitari. natura creata licet in se subsistat non tñ aliquid habet intrinsecum p quod impossibile sit eandē dependere. 7 ideo sola persona diuina habet ppositam psonalitatem completā. natura creata personata in se nō habet. quia non habet repugnātia ad posse dependere sed tñ ad actu dependere. 7 hoc fm quid. s. dum sibi est negatio dependentie actualis.

Ad formam igitur pme rationis dico. q inēdicabile simpliciter quod. s. importat repugnantiam ad posse dependere non conuenit pmo negatōi siue alicui rōne negationis. nec talis inēdicabilitas est in creatura etiam in se personata. sed tñ inēdicabilitas fm quid. s. repugnantia ad cōitari. 7 hoc stante illa negatōne dependentie actualis. ista autem inēdicabilitas fm quid non requirit entitatem posituam simpliciter inēdicabilem. s. tñ entitatem posituam receptiuam negationis dependentie actualis. sed inēdicabilitas simpliciter si alicui negationi conueniat hoc nō est nisi qz illa consequitur entitatem posituā simpliciter inēdicabilem. Per idē ad aliam maiorem de dependentia cōcedo q si alicui repugnat posse dependere. hoc est ppter aliquam perfectionem vel rationē posituam. sed illa repugnantia non est in creatura. sed sola negatio dependentie actualis. Exemplum. accidenti sepato nō simpliciter repugnat inherere. vel posse inherere. sed fm quid dici posset ei re

pugnare inherere. pto qto q stante illa separatione non pot simul stare cū hoc quod inhereret. Consimiliter ad illud de ppro dico q inēdicabilitas simpliciter est simpliciter pposita illi cui conuenit siue inēdicabilitas. cōdicabilitas autem fm quid non est ei pposita. s. tñ sic q soli illi conuenit.

De 3. igitur articulo principali videt q nature humane repugnat dependē ad psonam alienam vt sustentantē ipam. pmo quia est natura substantialis. 2. qz intrinsece siue idemplice bz rōnem non dependendi tali dependentia. 3. qz non potest habere aliquid intrinsecum quod sit sibi rō taliter dependēdi. Et pmo sic arguit. natura substantialis non est nata dare supposito nisi esse simpliciter. 7 p oīs non pre supponit esse simpliciter. natura autē dependens ad suppositum alienum p supponit in eo esse simpliciter qz esse nature ppositae que pū conuenit sibi qz ista natura dependens ad ipm. Nō pbat. natura substantialis ē ēctas simpliciter. sicut accidentalis est entitas bz quid 7 qualis est aliq entitas for malit tale esse tribuit. sicut igitur nā accidentalis tribuit tñ eē fm quid. 7 ideo presupponit ens simpliciter: ita natura substantialis dat eē simpliciter 7 ideo non presupponit tale eē. Et 2. arguit sic. oē dependens bz intrinsece aliqd quod est sibi rō dependēdi natura humana non habet nec hēc pot aliquid tale intrinsece qd sit sibi rō dependendi tali dependentia. igitur 2. Ma. p3 inductive in dependentia cāti ad cām in quocunqz gē cause. 7 pbat. rōne. qz nisi in isto sit aliq ratio dependendi que non est in illo non magis istud dependet qz illud. nā autem mea non dependet a vbo tali dependentia. igitur nec illa assumpta magis dependet nisi habeat aliquā rationem dependentie sibi intrinsecā pbatio maioris. non dependens nō sit dependēs nec eōuerso nisi sit aliq mutatio. mutatio autem non habet p per se termino nisi aliquā formam absolutam. si igit natura sit de nouo

dependens aduenit sibi aliqua forma absoluta que sit rō dependendi et talē etiam amittit ut terminū a quo mutationis, si fiat de dependente non dependens. pbatio minoris tum quia natura illa posset reponi nullo absoluto corrupto in ea. si autem haberet aliquod absolutum quod esset ratio dependendi sibi pbatio: oportet illud corruptū qm̄ ipsa fieret nō dependēs. tū qz nature eiusdem rōis competit filis rō dependendi et ad similem terminū vel eundem terminum qm̄ nō est nisi unicum nati terminare talem dependentiam. natura autē xpi et mea sunt eiusdem rationis. et nec non competit aliqd qd sit rō taliter dependendi ad vbiū. qz tunc mea violentē subsistēt in pbatia persona. Et s' arguit sic. pbatia psonalitas que pōt competere huic nature humane ē realiter eadē sibi. igitur manente hac natura manet hīs hanc psonalitatem. sed psonalitas pbatia ē rō repugnantie ad sic dependē. igit' rē. pbatio autis. qz certū est qz huic nature humane singulari pōt competere pbatia psonalitas illa non pōt ēē aliud ab ipsa nec ei accidens. qz accēs nō est rō psonādi substantiam. nec pōt esse substantia alia ab hac natura. qz nec substantia pposita. p3 enī qz pna suba composita non est rō formalis psonalitatis alteri substantie compositae. nec potest esse alia suba sicut p3. qz nō manēt eadē natura composita nisi manēt eadem utraqz p3 substantialis. pōt dici qz non est ponenda inter aliqua esse formalis repugnantia nisi vel in rōnibus eorum pbatia aliq' repugnantia includat manifeste vel necessaria rōe pbatetur includi vel sequi. s' neutro modo est de natura humana et de dependentia ad psonam alienam. igit' ponendum est qz talis dependentia nō est simplr impossibilis qm̄ est ex pte fundamenti. Maior pbatur. qz qdlibet ponendum est possibile esse cui non patet rō impossibilitatis. Con similiter quodlibet compossibile vbi non apparet rō incompossibilitatis.

pma pars minoris declarat ex rōib' istorum de quibus est sermo. Rō autē nature humane magis p3 ratio autē illius dependentie de q' loquimur pōt circūloquēdo vel aliq'it' describē de poni talis. dependentie nature ut cōicabilis ad psonam pbatiam alteri nature ut terminantem eius dependentiam. hec rō exponat. pmo illud qd dicit' ut cōicabilis. pōt aliquid cōicari alicui sic. qz illud sit ipm qd cōicatur. sicut vlt cōicatur singulari. Alio modo sic. qz illd cui cōicatur sit isto tanqz formali pncipio cōndi. Et hoc dupliciter. vel ut forme partialis que cōicatur materie informate et alit' cōicatur composito constituto p ipam vel ut forma totalis sicut quidditas cōicatur supposito ut humanitas forti. In pposito intelligit' cōicabile s'mō s. q. sic cōicatur sit forma total' quā hīs dicat' fm̄ eam ēē formaliē tale. sed pbatum suppositum nature dicit' hoc mō tale fm̄ illam non pōt dependētia sed magis p' p' idēpmitatē. sed ad suppositum non pbatum non pōt ēē p' idēpmitas sed illd qd pōt ibi esse qm̄ supplēs vicē idēpmitatis est perfecta dependentia nature et perfecta sustentatio ex pte suppositi sine terminatio dependentie. tale autē suppositum quia est per se suppositū alterius nature et istius nāc dependētis non per se suppositum. et p se est p3 eo quod non est p se sequitur qz p3 habet naturam pbatiam qz istam dependentem que est sibi tanqz natura ad uentitia vel natura 2^a. Et qd nāc humane nō repugnet talis dependētia dicit' dicta est potest sic aliquāliter declarari. ut pbatum est in 2° articulo. persona diuina pōt esse pbatius terminus alicuius dependentie. non autē dependentie que est cāti ad cām nec breuiter cuiuscunqz terminati ad ali quid rōne pfectionis formalis i ipo sed tātum illius que est nature ut cōicabilis ad incōmunicabile sustētās ipam. igit' talis dependentia ē possibilis in aliqua natura. qz non pōt esse possibilitas terminādi dependentiam

nisi in aliq sit possibilitas dependēdi
si hoc non magis repugnat nature
humane q̄s alteri. **P**roterea 2° qz
accidens dependet tali dependentia
ad suppositum substantie cui inberet
nunc autem lz sōi coniūgat̄ depēdē
7 inberere t̄i pōr v̄f esse rō depēdētie
q̄s inberentie. sicut in termino videt̄
eē pōr ratio pōitatis eēntialis ppter
quam terminat dependentiam: q̄s in
formabilis vel susceptivi s̄m quam
terminat inberentiam. Si igit̄ intel
ligat̄ alicui convenire dependentia
nature vt cōicabilis. 7 hoc sine inbe
rentia non videtur contradictio. sed
talis est illa que ponit̄ in pposito.

Confirmat̄. qz s̄m p̄l̄m. s̄m mēba^s
quale vno mō dicit̄ oīa substantie
igitur modus qualitatis non repu
gnat substantie. 3° declarat̄ sic. ac
cidens pōt habere modū substantie
licz non perfecte. s. qz sibi repugnet te
pendere ad subiectum tamen aliq̄l̄ie
similem. s. in non dependēdo actuali
sicut apparet in accidente separato.
pari rōe igit̄ videt̄ qz substantia pōt
habere modū accidētis lz nō pfecte
dependendo 7 inberēdo subiecto t̄i
modū aliquat̄ similes. s. i depēdē
do actualiter ad suppositum alienū.

Ad illa que adducta sunt in 3° r̄inz
ad p̄mū concedo qz natura substantia
lis est ad esse substantiale. s. non opor
tet qz sit p̄mū esse suppositi habētis
esse per ipam nisi q̄ illud est eius p^e
suppo^m. q̄ aut̄ est eius suppo^m nō p^e
s. p^e alterius nature tunc per illam al
teram p̄us habet esse. 7 cum accipit̄
illud quod dat esse simpliciter nō p̄
supponit esse simpliciter in eodem.

Respondet̄ aliquod esse in se est esse simpli
citer 7 tamen supposito nō p̄rio nō
dat esse simpliciter omni modo.

Ad 2°. aliquid pōt esse rō depen
dentie dupl̄citer. vno mō sic qz ipm
consequatur vel concomitet̄ depen
dentia actualis. Alio modo qz lz ipz
necessario p̄comitet̄ aptitudo ad
dependendū non tamen necessario
dependentia actualis. s. ipm q̄tūm ē
ex natura sua dependeret. 7 quādo ē

actualis dependentia p̄tingit̄ s̄m ipz
vt p̄mū fundamentum. p̄ mō ē
dependentia creature ad eum. quia
necessario fundamentū dependentie
est in actuali dependentia semp. 2° mō
est dependentia cāti ad cām secundā
sine qua possz ipm immediate cāri a
p̄ma. 7 ita posset ab illa 2^a nō depēdē
actualiter. licet semp haberet aptitū
dinem ad dependendum. **A**d 3°. igitur
rōnis vera est intelligendo de ratiōe
dependendi non precise p̄mo modo.
s. indifferenter p̄mo mō vel 2° nihil
plus concludit̄ p̄batio p̄ma ma. in
ducendo de dependentiis cāti ad cāz

2^a p̄batio pbat qz dependens lz
aliquam rōnem dependendi quam
non habet non dependens. qd̄ neciū
est intelligendo per rōnem depēdētie
rōnem formales dependendi que est
ip̄a dependentia. quia sine illa nō possz
aliquid dependere. s. intelligendo rō
nez fundamentalem dependentie s̄m
quam inest dependentia sicut s̄m al
bedinem similitudo: non oportet qz
illa rō sit magis in dependēte q̄s i illo
quod non dependet actu est tamen
eque aptum ad dependendū. 3° p̄m.
accidēs q̄i est in subiecto nō magis
habet talem rōnem dependēdi q̄s q̄i
ipm est sepatū. quia ip̄amet natura
est isto modo p̄ria ratio dependendi.
nec oportet ad hoc qz actu depēdat
supaddi actu talis rō dependendi. s.
sola rō formalis. s. actualis dependē
Concl̄iter hic de natura assumpta 7
non assumpta. 3^a p̄batio videtur
plus probare. s. qz actu depēdēs hēat
semp rōnem dependendi fundamēta
lem. 7 hoc aliquam entitatē absolutā

Ad illā igit̄ p̄pōnem cui illa pba^o
innitit̄. s. qz omnis mutatio habz p̄
p^e termino formam absolutam. R̄s
det̄ p̄ interemptionez imo motus est
p̄z vbi 7 ad vbi nec tamen vbi dicit̄
aliquam formam absolutā. Qualit̄
antez hoc non sit p̄l̄m. s. p̄b^o. v̄f
7 dictum est supra in quādā qd̄e de
cor^o 7 vbi 2^e. b^o p̄ncipalis rōnis
non est vera eo modo quo a^o ē vera
sez intelligendo indifferenter de rōne

formali dependendi vel fundamen-
tali. et hoc necessario fundate actualiter
vel saltem aptitudinaliter. habz. n. nā
assumpta rōnem formalem expēdēdi
s. ipam dependentiam et rōnem funda-
mentalem. immo ipa est prima ratio
fundamentalis dependentie. licet non
necessario consequat ipam talis de-
pendentia actu sed aptitudie. nec pl^o
pbat pma. pbatio. qz si nā deponē
nullū absolutum in ea corrūperetur.
et ita non habuit aliquod absolutū
quod esset necessaria rō actu depen-
dendi sed absolutū fuit primum su-
scriptū dependentie. et sine i^o manē
potest sic sine respectu nō necessario
consequente pōt manē fundamentū
absolutum. Ad aliam. pbatōez dico
qz licet nature eiusdem rōnis hēant
aptitudinem similē ad dependēdum
tū nō oportet qz si vna actu dēbeat
qz similiter et altera. patet et accide-
re coniuncto et separato. natura autē mica
et si non actualiter dependeat ad vbum
dependentia predicta. sed suppositū
hypostatice sustentans tū bz aptitudi-
nem sicut natura illa assumpta habz
aptitudinem. Ad argumētū pnci-
pale dico. qz licet non ois dependentia
sufficiat ad verificandū pdicationem
dependentis de illo a quo dependet tū
illa que est nature vt cōicabilis ad
suppositū vt hypostatice sustentans
eaz sufficit ad verificandū pdicatōz
nature sic dependentis de supposito
ad qd dēbet. p3 et accide sic dē-
tente ad suppositū substantie de quo
etiam pdicatur. et sicut pdicatio acci-
dentis de subiecto lz sit vera nō tamē
est p se: sicut ēē nature et p3io sup-
posito: sic in pposito non est pdica-
p se nāc hūane et ipso verbo.

Trū sacer-
cos obligatus ad dicēdū
missam p vno obligatus
etiam ad dicendū missaz p3o alio
sufficienter soluat debitū dicēdo vnā
missaz p ambobus. Arguit qz non
qz qui tenet ad maius bonum non

20.
satisfacit soluendo minus bonum. sic
est i pposito. qz due misse sunt magis
bonū qz vna. vna etiā missa p illo ē
maius bonū sibi si dicat p illo: qz si
dicat simul p illo et alio. Contra.
qui plus soluit qz illd sit ppter quod
obligat vt abundanter satisfacēt. sed
vna missa ē maius bonū qz sint illa
p quibus obligat onob^o. qz bonū
misse est ex vte sacrificij. sacrificiū
autē est infinitū et infinitis sufficiens.
xps. n. qui offert in illo sacrificio suf-
ficiens fuit qm offerebat in cruce ad
satisfaciendum p3o peccatis infinitis
qz. Hic pmittēdū est vnu. s. qd
pbabile vt qz missa non solū valet
vte meriti siue opis opantis. sed et
vte sacrificij et opis opati. vel non
solum valet vte meriti psonalis sa-
cerdotis offerentis s. etiā vte meriti
gñalis ecclie in cuius psona p mini-
strum cōm offert sacrificiū. aliogñ
missa mali sacerdotis q in illo actu
non mereatur psonaliter sed mereatur
nulli valēt in ecclia. qd reputat p3
inconueniens. et rōnabilē. in tra illd
Job. 6. panis quem ego dabo caro
mea est p mundi vita. qñcūqz. n. xps
vt sumus sacerdos offert panis que
dat. i. caro eius est mundi vita. Et h
sequit qz ad solutionem hui^o qdñs
tria sunt videnda. p si missa dicta p
duobus tñ valz isti sicut si p eo solo
diceretur. et hoc merito psonali cele-
brantis. 2° si tñ valet merito gñalis
ecclie offerētia. 3° si iste simplr soluit
debitū vtriqz cui obligat.

De p3io est sciē-
dum qz inter opa meritoria ofo bz
magis rōnez meriti applicabilis alci
qz ipa de rōne sui ē placatua dei et re
conciliatua rei deo et h illi^o p quo p
ipm ozātem spālīe offert. p3o autē
meriti vel spālīe ofo in triplici gñdu
itelligi valere alicui siue p aliq. Un o
mō spālissime et sic sp valet ozātū qñ
est in gñ. ipe. n. bz motū ai bonum
et elicit opus bonum. Hste motus et
illud opus non sic sunt alterius p q
orat sicut ozātis. nec p3o iste ordiata
1 5

voluntate sic illud alteri dare: qd nō
 sit suū meritum qz magis tenet ex
 charitate diligere seipm qm aliū. imo
 forte nō posset dare qn istud eēt suū.
 Alio: gñalissime 7 sic valz toti ecclie
 nec. n. debet orās aliqñ de ecclia ex-
 cludere. sed ex itēde habituali oēs
 includere. 3° mō. s. mō medio valet
 illi cui p orantē spāliter applicat. nō
 enim valet ei spālissime pz ex pīmo
 membro. sed nec pīse valet sibi gñā-
 lissime sicut cuicunqz. tunc. n. frustra
 in ecclia eēt spāles ofōnes assignate
 alie. p. vniū alie autem. p. mortuis. 7
 iterum. p. vniū alijs 7 alijs. puta bñ
 factoribus amicis 7 alijs vt patet in
 ofōnibz missali romano p. diuersis
 assignatis psonis 7 statibus vel cō-
 gregationibus. Frustra inqñ essent
 iste spāliter assignate quia non plus
 valeret illis qm generaliter cuicunqz
 in ecclia. Habet gñ articulus iste
 difficultatem spāliter intelligendo s.
 3° mō. Et pōt dici qd vna missa deā
 p. duobz nō tñ valet s. mō isti qd tñ
 valeret si pzo eo solo diceret. Quod
 ostēdi pōt sic. merito finito s. m. plenā
 iusticiam adequatē corūdet aliqz
 pīum determinatū ad certū gñū
 pter anteqz bonuz quod debet ecclie
 gñaliter 7 pter bonum qd debet isti
 oranti spālissime que duo semp idu-
 unt in pīmo debito ofōni. accipio
 illud bonū qd vīte meriti ipi? orā-
 tis debet medio modo ei. p. qd spālīe
 oratur. illud est determinatū ad certū
 gradum. virtute igitur istius meriti
 non debetur alicui isto modo medio
 aliquod bonum qd non includit in
 isto bono medio determinato. si ergo
 totum illud bonuz datur isti tanqz p
 mīum mō medio debitum orationi:
 nullū bonū debitum ofōni isti dabit
 alci 7 p. pīs si vīte ipi? meriti dat
 aliqz bonū illi vt debitum isti ofōni
 mō medio: sequit qd nō totū bonum
 sic debitū dat isti. g. 12. Confirmat
 qz equali merito pīse debetur eqle
 bonum sine pīum. 7 s. in quocūqz
 mō. s. gñalīe. spālissime. 7 medio mō.
 Hūc aut ex equali tenore celebrās

habet opus eque meritorū loquēdo
 de merito personali. cōuenit autem qd
 eque tenore celebret qñ celebrat pzo
 isto spālīe sicut qñ spālīe celebrat p
 vtroqz simul. g. vīte ei? meriti debet
 pīse equale bonū merito hui? misse
 dicte p. vno 7 merito illius dicte pzo
 duobus. g. si qñ dicitur p. duobus de-
 betur isti totum illud bonum equale:
 sequitur qd virtute illius meriti nihil
 debet alteri. quia bonū qd daret illi
 alteri nō includitur in bono qd cor-
 respōdet adequate isti merito. Di-
 cetur ad maio. qd merito equali tam
 s. m. intensiōem qm s. m. extensiōem de-
 bet bonū equale vtroqz mō. nūc at
 qñ quis simul pzo duobus orat licz
 sit meritum equale s. m. intensiōem
 sicut qñ orat p. vno: tñ est maius s. m.
 extensiōem qz pluribus applicatur.
 7 iō debet bonum eque intensiue sed
 maius extensiue qz vtriqz. Silit
 rīdet ad pīmaz ma. qd merito certi
 gradus corūdet bonuz determinatuz
 ad certū graduz. verū ē vniūm
 accipiendo vtrobiqz. s. s. m. intensiōez
 vel vtrobiqz s. m. extensiōem. sed licet
 meritum ad plures extendatur 7 per
 pīs pīum pluribus debeat nō tñ
 oportet qd intensiue minuat l3 pluri-
 bus cōicet. Hoc declarat p. sic. bonū
 spūale pportioat spūi 7 spūs ē vbiqz
 totus 7 nō p. ptes cōicat. g. bonum
 spūale cōicat sine diuisiōe. 7 ita nō
 diminiuit l3 pluribus cōicet. Hoc ē
 ostēditur ex vbi tñ minus apparet qd
 in pposito. Aliqua quidē corpalia s.
 quibus minus vī qd de spūalibz nō
 min? tñ cōicant 7 si pluribz cōicent
 pz de lumie cādele sil illuminātis plu-
 ra illuminabilia 7 eqle sic illuminaret
 qdlibet istoz p. pz etiā i voce qd eqle
 sil inuatas quēcunqz multoz audien-
 tiū sicut inuatur vniū illoz solum.
 Confirmat 3° rīo p. autem qd bñ de
 pīera. dīf. s. nō mediocriter. 7 cotat
 ibi bīero. vbi inter alia sic habetur.
 Cū p. centū aiabz psalm? vl missa
 dī: nihil minus qd si p. vna qualibz
 ipoz diceret accipit. Pōt dici qd
 ista nō impediūt rōes pīs pōtas. qz

21
 utraq; b^e istarū ratiōnum est vera
 simplicit̃ tā fm̃ extensioem q̃ fm̃ in
 tensioem. ita q̃ equali merito nō de
 bet fm̃ strictam iusticiam bonūz nu
 merosius: sicut nec bonūz intensius.
 q̃z plura bōa equalia equialēt vni
 bono maiori intensiue. 7 hoc in oī
 retributiōe iusta 7 cōmutatiōe. Si ḡ
 merito equali nō debetur mai⁹ bonū
 fm̃ intensiōez: nec p̃ p̃ns ḡ extēsiōz.
 quia sicut ista si facerēt vnuz facerēt
 vnam maius altero illorū. ita sunt
 maioris valoris fm̃ iusticiā q̃ alterz
 illorū. Hoc cōfirmat̃ quia aliogn
 ḡ vellet ozare p̃ oib⁹ aiabus in par
 gatorio intendens q̃ singulis valēt
 mō medio eque valeret cuilibet sicut
 si ozaret p̃ vna. 7 tunc fm̃ ordinatā
 charitatem debēt q̃s ozare p̃ q̃cunq;
 q̃z deberet impetrare bonū pluribus.
 vni tñ ḡ possit p̃ eundem actūz sibi
 dīminutiōe boni alicuius eorum.

Adices q̃ p̃ modū satisfactiōis non
 tñ valet p̃ pluribus sicut p̃ vno. q̃z
 pena debita nō relaxat̃ nisi aliqd̃ eq
 ualens soluat̃. Contra. tñ aliquis
 posset impetrare p̃mā ḡam p̃ctōrib⁹
 quotcūq; sicut vni. q̃z hic nō requir̃
 pene solutio. s̃ xī placatio 7 ipetratio
 boni ab ip̃o. Itē sicut plures pene
 equialent vni maiori pene 7 nō re
 laxant̃ nisi p̃ op⁹ satisfactiōnū mai⁹
 vel per plura opa satisfactoria: sic vī
 de pluribus bōis impetrandis q̃ eq
 ualent vni maiori. 7 iō nō nisi p̃ pl̃ra
 bona vel vnum maius bonūz impe
 trantur. Quare etiā nō sufficit ad re
 lectōem mali aliqd̃ sicut sufficit ad im
 petrandū bonū. immo fm̃ q̃ videtur
 magis. Cōfirmat̃ etiā p̃pō^m 2° q̃z
 in amicitia humana dilectus p̃ sup
 plicatiōem suam meret̃ mai⁹ bonum
 vni q̃s si supplicaret p̃ multis. naz p̃
 vno exaudiret̃ vt tantū bonū ipetret
 ei. 7 si p̃ multis peteret vel nō p̃ oib⁹
 exaudiret̃: vel nō tantum bonum im
 petrar̃. 7 istud est fm̃ iustam legem
 amicitie. Cōfirmatur 3° q̃z volun
 tas nō videtur efficacior vt est causa
 meritoria q̃ vt est causa elicitua vt
 impatiua immo minus efficac̃. quia

vt meritoria est nū causa dispositiua
 habilitans 7 disponens ad actiōem
 p̃ncipalis agentis. vt aut̃ est elicitua
 vel impatiua est cā p̃ncipalis. sed vo
 luntas vt est cā elicitua vel ipatiua
 non equalem effectum causat simul
 in quolibet multorum sicut in vno
 solo cāret. neq; enī simul intensa est
 amicitia ad quotcūq; sicut essz ad
 vnu. 8° et bī⁹. nec voluntas eq̃ p̃fecte
 impar plures opationes potentiariūz
 inferiorum sicut vnam. minuit̃ enīz
 intentio voluntatis plures actus in
 feriores impantiis. 7 similis vī q̃ vo
 luntas minus bonum intensiue me
 reat̃ q̃n plurib⁹ meret̃. Et si dicās
 ḡ vey ē q̃n deuotio minuit̃ ex distra
 ctione circa plures. sed si deuotio sit
 equalis non oportet q̃ minus bonū
 mereat̃ multis q̃ vni. Contra. di
 stractio non uccessario cōcurrit ex ḡ
 q̃ p̃ plurib⁹ celebrat̃. q̃z nō oportet
 celebrantem p̃ multis tñ ex eis actu
 cogitare. sed sufficit q̃ añ recollegerit
 istos p̃ quibus intēdit spāliter ozare.
 7 intentiōem suaz talē deo optulerit.
 ex tñ. n. si tñ in cōi eoz memoriā
 habeat. ḡ sufficit. q̃z de⁹ oblatiōem 7
 deuotiōem p̃ illis acceptat: p̃ q̃bus
 ordinanit̃ p̃ns se velle offerre. 7 i isto
 cāu vey est q̃ p̃pter multitudinē attē
 tio actualis ad singulos minuit̃. q̃z
 nō ē ad eos nisi in cōi. s̃ deuotiōem q̃
 ē motus mentis i deū nō oz minui.
 Et m̃. non min⁹ deuote celebrat̃ q̃s de
 oibus scis q̃s de vno scō. q̃z si minus
 distincte attendat ad quēlibet tamē
 attētio ad totā cōitatē sufficit ad de
 uotiōez. nō tñ eq̃lē s̃ maiore q̃s suffi
 ceret attentio ad vnu eoz. nisi forte
 ad illuz in quo eminent̃ est illud q̃d
 ē mā deuotiōis ad oēs. q̃ est sol⁹ deus
 trinus. sic q̃n ozat̃ p̃ multitudie siue
 p̃itate indigente vt ipetret̃ sibi bonū
 q̃ idiget maior p̃passio pōt b̃ri 7 ita
 mai⁹ desideria ipetradi illud q̃ idiget
 q̃s si p̃ vno indigente ozaretur. 7 ita
 nō minuitur ibi deuotio licet minua
 tur attentio actualis 7 distincta. nō
 ergo minus bonū tunc impetrat̃ sin
 gulis p̃pter dīminutiōem deuotiōis: s̃

ppter b̄ soluz q̄ merito suo corripdet
 aliquod bonū certum 7 hoc i q̄cūq;
 eodē gradu. s. reddendū illi cui valet
 spālissime v̄ illis quibus valet ḡia
 lissime vel etiā illi vel illis quib⁹ valz
 medio mō. 7 p̄ p̄s in isto 3º gradu
 in quo loquimur si est maior extensio
 est minor intensio vnicuiq;. Ad
 illa in p̄rius. Ad p̄mū ex spū. dico q̄
 spūs 7 si extensue nō diuidat tamē
 numeralit̄ spūs a spū distinguē. sūt
 n. singulorū corporum aīatorum sin
 gule aīe. 7 ille h̄t bonitatē naturālē
 magis extensue q̄ vna ex eis. imo
 equiualentes bonitati magis intēse
 ēz illud. 7. tri. 12. vel. 42. plus aliqd
 sunt duo hoīes q̄ vnus hō. 7 p̄ hoc
 distinguē pluralitas in diuis a plu
 ralitate in creaturis. q̄ plus aliqd
 sunt hic duo q̄ vnus. non sic ibi. vñ
 subdit non maior est p̄s 7 filius q̄
 sol⁹ p̄s. bonitates etiā plures spūum
 sunt maioris valoris. 7 ideo requirūt
 plura bona vel vnum maius bonū
 p̄p̄ q̄d retribuāt. nō. n. q̄ orādo me
 ret̄ viuificare vñ mortuū cadē rōe
 eque meret̄ viuificatōez quorūcūq;
 mortuorū. ita dico q̄ bonum spūale
 cōdicatur sine diuisione q̄titatīa fm
 extensioez. tñ cōicat cū distinctione. s.
 aliud alteri. 7 ita requirit distinctum
 meritum ppter q̄d reddat. 7 b̄ dico
 equale intēsiue. Cōtra. salē bonū
 spūale nō cōicat p̄ ptes. q̄ si virtute
 huius misse debet bonuz vtriq; tāq;
 vñ totale p̄mū. illud nō reddet per
 ptes. sic. s. q̄ ps dabit vñ 7 ps alfi.
 Cōfirmat. q̄ qui spūm recipit totū
 spūm recipit. q̄ siliē q̄ recipit aliquod
 bonum spūale recipit ipm totū. R.
 Aug⁹. 7. de tri. 7. In his q̄ nō mole
 magna sunt idēz est mai⁹ q̄d meli⁹
 duo vero bona equalia sūt meliora
 altero. q̄ i eis ē maior bonitas. mai⁹
 aut̄ l3 nō possit actu diuidi. tñ habz
 plura pna sibi eq̄lia. sicut celū l3 non
 possit actu diuidi tñ toti equant̄ plura
 pna q̄ medietati. 7 in illis pnis ē di
 stinctio. 7 pzo illo vno magno licz in
 se indiuisibili tñ diuisibili vel magis
 distinguibili in equiualentia possent

illa multa reddi. sic hic. tanto merito
 tebet̄ adequate tantum bonū. illud
 in se diuidi nō pōt. sed tñ illi equalē
 pōt multa bona minora. 7 ita ipsum
 pōt diuidi i valore dū p ipso diuersa
 bona minora distincte reddant. nō
 ergo illd bonum spūale realit̄ p ptes
 dat. sed dat in multis bonis minori
 bus que respectu illius boni habent
 p̄talem valorez. Ad confirmatō
 nem. si possibile est eundez spiritūz
 distribui multis in valore sicut hic ē
 possibile ex bono reddendo virtute
 orōis vnicuiq; minus bonū dare
 7 forte etiam realiter spūs min⁹ cōi
 caret si transcenderet suū susceptiū
 p̄portionatū. sicut forte aīa nō eque
 viuificaret corpus q̄nūcūq; crecet
 sed passo p̄portionato eque cōdicatur
 in p̄posito receptiūm p̄portionatūz
 bono illi quod est reddendū p̄ merito
 est vna p̄sona 7 q̄d datur illi datur
 non p partes. Cōtra exempla ista
 p̄s posita instat p alia exempla. q̄
 non eque possum portare duo eq̄lia
 sicut vnum. Si dicat q̄ in monēdo
 localit̄ non eque potest agens i plū
 7 pauciora tñ in alterando pōt. 7 b̄
 qñ illa plura sunt agenti eque appo
 ximata. dico q̄ aliq̄ motus sūt tales
 quibus necessario totū siml fm oēs
 sui ptes mouet̄ hoc est non p̄s vna
 pars q̄ alia. sicut est motus localis.
 7 ex b̄ intelligit̄ illud. s. metba. con
 tinuū ē illud cui⁹ mot⁹ ē vnus fm se.
 vñ aut̄ cui⁹ idiuisibilis. idiuisibilis
 aut̄ ēz t̄ps. si. n. moueret̄ vna ps con
 tinui. alia nō mora. soluēt̄ p̄tinuitas
 Ali⁹ ē mot⁹ q̄ nō ē nēcio totū ēz oēs
 ptes sil' monēti vt ē alatio. mobile ē
 aut̄ itelligit̄ illd q̄d ē adequatū v̄tuti
 monētis vel agētis. ita. s. q̄ nō possit
 sil' mouē mai⁹. aut aliqd mobile mi
 n⁹ tali adeq̄to. ē q̄ aliq̄ dīa inē motū
 locale 7 alios mot⁹. q̄ sp̄ totū p̄tinū
 ēz se to⁹ ē mobile adeq̄tū monēti ita
 q̄ nō aliq̄ ps ei⁹ sine alia est mobile
 adeq̄tū. In motu aut̄ alteratōis aliq̄
 pars ip̄ius mobilis pōt esse mobile
 adequatū monēti tāte v̄tutis sic q̄
 simul non mouebit̄ nisi tanta pars.

Sed utrobique imo in motu generaliter
 verum est quod ab isto mouente nihil simul
 mouetur nisi suum mobile adequatum.
 vel quod includitur in illo. et dico in
 clusum in illo realiter sicut aliquid eius
 vel equivalenter sicut minus quod etiam
 non est pars maioris potest dici includi
 in eo. et sic illud quod potest simul mo-
 ueri illud mobile tanquam adequatum:
 non potest simul aliud mobile maius
 moueri nec etiam cum isto aliquod
 aliud. potest tamen simul moueri duo mo-
 bilia que simul iuncta non excederent
 mobile adequatum. et talibus verum
 est quod non minus mouet plura quam pan-
 cioza. quia non minus mouet mobile
 sibi simpliciter adequatum quam mobi-
 le minus ipso. quia tunc illud non esset
 omnino adequatum. intelligo adequatum
 non sic quod mouens finem totum conatum
 sui possit illud moueri. sed sic quod cum
 quanto cumque modico conatu potest ipsum
 moueri: tale mobile omnino subiaceret
 tali mouenti. et mobile omnino subiacere
 mouenti potest dici ipsum mobile omnino
 adequatum passiuum ipsi agenti. Et licet celum
 finem primum est mobile adequatum intel-
 ligentie que et si non possit moueri
 maius tamen possit minus. Ad exempla
 illa dico quod passiuum proportionati agenti
 potest quilibet pars eque perfici ita scilicet
 quod una non minus perficitur si alia perfi-
 ciatur quam si sine illa perficeretur. quia non
 totum est primo proportionatum agenti
 ideo pluralitas partium que includitur
 in isto toto non impedit perfectionem actus
 in omnes sicut nec in totum includens eas
 si si uno passiuo proportionato adderet
 aliud passiuum illud non oporteret eque
 perfici ab agente sic si solum reciperet
 actum agentis. sed per exempla. lux
 non et sonus et similia quantum est de se mul-
 tiplicant se ipse. passiuum et proportionatum
 tali agenti quantumcumque sit primum cum tamen
 spiritum includit partes. et ille qui sunt partes
 eiusdem sive circumstantis lumen. eque
 illuminabunt. sed est nisi illuminabit
 medium finem unam diametrum eiusdem sive
 circa candelam sicut finem aliam. sed si
 accipiat alia sive remotior a candelam
 ambietur primam sive acceptam circa

candelam: illa non eque illuminabit
 sicut prima. quod si dicatur quod eque illumi-
 natur plura illuminabilia sicut unum
 verum est quod illa plura sunt partes eiusdem
 illuminabilis adequati. puta quod sunt
 contenta in eadem sive sive intra eadem
 speram respectu illuminantis ut cen-
 tri accipiendae. In proposito autem duo
 illi per quibus oratur non sunt per se partes
 unius quod sit susceptum adequatum
 boni reddendi virtute ofonis. sed utriusque
 pars est susceptum adequatum.
 Consequenter quod si sive minus illuminat
 quam prima hoc est quia si est remotior
 a luce. non autem quia simul cum si alia. si
 prima illuminatur. imo si nullum lumen
 reciperet nisi prima simul illuminaretur.
 si non minus recipit hoc unum passiuum
 quia aliud simul recipit: si quia ipsum
 est remotius ab agente. In proposito si
 est talis remotio sed tamen distinctio re-
 cipientium. Respondeo duo mobilia posse eque
 approximari eidem mouenti necessa-
 rio concludit illa esse mobilia partialia
 contenta. realiter vel equivalenter in
 uno mobili adequato quod semper est
 imaginare sphericum circa centrum ipsius
 agentis et que etiam sunt in eadem sive
 hoc est infra distantiam eiusdem axis
 illa eque mouentur et alia non eque cum
 illis. Ad autem libro. glo. ponit ibi
 duplicem rationem. una est referens hec ad
 ipsas celebrationes. ut sit sensus nihil minus
 accipit supplet per ipso celebratione. quia si
 per uno sive per multis dicatur: spiritus valde
 spiritualissime celebrati. et equaliter quod est eque
 dispositus et eque ordinate facit quod facit
 est eque celebrat. per multis quod per multis et
 per uno quod per uno. Alia ratio glo. est
 ibi referens ad casum et quod loquitur quod. non
 minus valet una missa decem per centum anima-
 bus cum cordis hilaritate: quam si per quod
 uno dicatur cum anxietate. Premittitur. non.
 ibi sic. Melius est. psalms. exultatio
 cum cordis puritate ac serenitate et
 etiam spirituali hilaritate: quam totum psalterij
 modulatio cum cordis anxietate ac
 tristitia. Et tunc subditur illud quod
 adductum est. cum si per centum et. et
 hoc est fuit forte spiritualiter finem intentio-
 nem beati libro. volentis loqui ad

psolatorum monachorum quod si per multis
tenderent orare tamen non oportet
tot psalmos legere quod vacaret in fasti-
dium. sed melius satisficit illis si per eis
dicatur pauciores et cum hilaritate
melius etiam valet dicenti si potest stare
cum obligatione eius.

De secundo arti

culo principali tria sunt videnda. primo
si in prelate sacerdotis sit applicare cer-
te persone bonum quod debetur ecclesie
vel alicui in ecclesia virtute sacrificij. 2.
si sacerdos potest illud bonum applicare
per libito voluntatis sue. 3. si valet illi
eque quam applicat sibi et alijs sicut si
sibi soli applicaret. De primo videtur quod
non. quod instrumentum non habet virtutem
applicandi actionem vel effectum actus.
agentis enim principalis est applicare
virtutem et actionem. nunc autem sacerdos
quantum ad virtutem sacrificij est mere
instrumentum. quod organum iactatum.
Iz enim sit organum virtutum quantum ad
meritum personale in celebrando. quod
sic mereri debet eius in quantum se vivit vita
grate: tamen quantum ad illud bonum quod
debetur virtute sacrificij: est organum passive
ratione ordinis. et eque puenit effectus
iste virtute sacrificij etiam si minister in
se non vivat vita gratie. 2. sic.
bonum quod non debetur illi non habet
iste ius alij assignandi vel applicandi
sed bonum quod debetur virtute sacrificij
non debetur sacerdoti in quantum celebrans
sed tamen ipse est nuncius offerens petitorum
ecclesie. et bonum quod virtute sacrificij de-
betur non sibi debetur. quia eadem esset
vel sacrificij si ipsa esset in mortali peccato.

Dico tamen quod in prelate sacerdotis ce-
lebrantis est aliquid modo applicare virtutem
sacrificij. quod probatur duplici auctoritate.
Augustinus in encheiridion. 89. vel. 77. non est ne-
gandum defunctorum animas relevare
cum per illis sacrificium mediatoris offert
et offerens potest applicare illis sacrificium
et ille per hoc poterunt relevari. Idem in
sermone de cathedra sancti Petri. Videtur
inquit qua ratione animas defunctorum
iuvare possit. adhibeant per eis secundum
preces et sacerdotali eos prosecutione oratione

commendent. Juvenat. igitur autem per hoc quod
sacerdos per eis applicat virtutem sacri-
ficij. Ad hoc est duplex convenientia
una quod ubi in domo aliqua est aliquod
bonum distribuendum diversis finibus
eorum exigentiam vel indigentiam:
rationabile est quod dominus totum non im-
mediate singulis distribuat. sed talis di-
stributio alicui vel aliquibus certis
ministeris in domo committatur. Ita
videmus regulariter in familijs ordina-
tis. eque ergo vel magis debet ita esse
in domo dei que est ecclesia. quod bonum
ibi virtute sacrificij communicandum: non
solum deus distribuat sed aliquis minister
in ecclesia. nulli autem magis convenire
potest in ecclesia quam sacerdoti sacrificium
offerenti. cui sicut convenit testificare
intentionem suam pro quo specialiter
offerat: sic convenit sibi dispensatorie
vel dispositively determinare cui virtute
sacrificij bonum quod impetratur red-
dat. Ad illa que probant quod nullo
modo conveniat sacerdoti applicare vir-
tutes sacrificij. Ad primum dico quod 1.
bonum quod impetratur virtute sacri-
ficij non impetratur virtute meriti persona-
lis sacerdotis: sed virtute meriti ecclesie
in cuius persona fit oblatio et ob cuius
gratiam oblatio acceptatur: et ideo quod ad
hoc. scilicet tale bonum sic impetrandum
sacerdos 1. sit merum organum: tamen
ratione ordinis habet gradum notabilem
in ecclesia propter quem sibi puenit offerre
et oblationis virtutem determinare. et in hoc
non est passive organum sed minister et
dispensator. Ad 2. dico quod 1. bo-
num reddendum virtute sacrificij non
debeat sacerdoti per se. debet tamen ecclesie
finis eius distribuendus. quod ipse ex ordine
suo est nuncius sponse ad sponsi offe-
rens petitiones specialiter per determinatis
personis. et ita dispensatorie vel dispo-
sitive determinans eis illud quod per
talibus petitionibus reddet. De 2.
in isto articulo. scilicet an possit pro libito
distribuere bonum debitum virtute sa-
crificij. ita. scilicet quod hoc bonum specialiter red-
dat illi cui ipse specialiter applicat virtutes
sacrificij diceret quod non. sed ad hoc quod
applicatio sua habeat effectum oportet quod

eam faciat fm bñplacitum dei, quia
ipse solus est dator illi? boni et fm suū
pprium bñplacitum, non q̄ dabitur
illi cui sacerdos applicat: nisi sacerdos
in applicando conformet se voluntati
datoris. Cōtra hoc, nullas videt
ille hñe auctoritatem applicandi vel
assignandi aliq̄ bonum alicui: cui?
applicatio nunq̄ tenebit, nisi fiat p̄
voluntate alterius et qua iste reglā
riter non pōt hñe certitudinem deter
minataz et voluntate dñi cui velit
dare bonum reddendum vñte sacri
ficij, quia nec regulariter hoc deus re
uelat in spālī, nec ex scriptura habet
doctrina de hoc nisi multum remota
et vniuersalis que non sufficit ad sciē
dum voluntatem dñam in spālī ref
pectu hui? p̄sone vel illius, q̄ si nūq̄
applicatio facta per sacerdotem hñet
effectū nisi esset facta fm bñplacitū
dñum: sequeretur q̄ sacerdos nullas
haberetur auctoritates applicandi vir
tutem sacrificij nisi multum in vñ.
Pōt q̄ dici q̄ vbi habetur doctrina
certa de applicatione ibi est sic faciē
da, ita, s. q̄ si cōtrarium fiat forte nec
ei cui applicatur, valet, et applicanti
nocet. q̄ peccat, cui aut oīo possit ve
dictūz in pñcipio pñi articuli alicui
tripliciter applicari, s. spālissime gñalit
lissime et mō medio inter ista, s. spālī
l3 nō spālissime, p̄ aut applica? det
minata est, q̄ semp fit ipi oranti, et
etiam determinata est, q̄ semp fit toti
ecclesie, et has duas determinatiōes
facit regula charitatis q̄ d3 esse po
tissime ad seipm et gñalit ad oēm, p
ximū, 3ª applica? s. media aliqñ vñ
terminata ē ex institutiōe siue ordina
tione eccle q̄ i diuersis prochijs isti
tuit diuersos sacerdotes prochiales
q̄ tenent officiare ecclesias et celebraf
spālī p suis prochijs, pñt i diuer
sis collegijs pñalibus sunt diuersi sa
cerdotes instituti ad offerēdū sacrifici
cū altaris et spālīs sp. p illis q̄ iunt
in tali collegio, et h pōt accipi illud
7. q. p̄. et cotatur l3 dīro. ad rusticum
monachū. i apib? pñceps et n? ē gruef
sequit? vñā, Roma autē p̄dita dnos

fratres reges simul hñe nō pōtuit, et
sequitur singuli ecclesiarū epī, singuli
arbitria cōi et oīs ecclesiastic? ordo suis
rectoribus regit, hñ ille, Acc tñ reg
runt rectores in ecclesia ad correctōz
faciendā s ad recōciliatiōez faciendā
pctōz per oīones ecclesie et hostiam
salubrem. Similit̄ videt determinari
applicatio ex iusticia, et hñ illis q̄ pñ
dent vel pñderūt ministris et nēcia
sustentatiōe, hñ mō multi corauerunt
monasteria et ecclesias solennes colle
giatas vel miores ecclesias ad hñ vt
ministri i talibus ecclesijs tenerentur
celebrare p illis et p illis p qbus ipi
intendebant eos obligare, et ē obliga
tio rōnabilis, vt q recipit elynas tpa
les refundat, p eis suffragiū spūale
ordis et oblatiōis, sic et tpali bñficio
refundendo, p spūali bñficio p̄dica
tiōis ait aplūs, i. ad Cor. 9. Si nos
vobis spūalia seminam? magnus ē
si carnalia vñā metam? q. dicēt nō.
Ex quo q̄ licitū ē immo rōnabile q̄
elemosyna regrat oīones illi qui cuz
elyna sua iponit obligationem oradi
pro se rationabiliter facit, et ita ista
elemosyna ad quemcumq̄ succedētez
semp transit cum onere sibi imposto
nullus tñ psumit se et suum collegiū
sic alicui obligare q̄ non posset de
tero alteri aliqua suffragia cōmittere
vel pmittere, et ita psumit obligatio
fieri fm intentiōem obligantis pñse
tñ fm notulā l3 nō sit hec obligatio
nisi pmissoria, Isti quoq̄ oīones et
oblatiōes sunt sic determinate certis
personis nō possunt eas p libito alijs
applicare, quia facerent iniusticiam
substrabendo debūm illis quib? iā
sunt obligati, et intelligo si applicaret
alijs ita specialiter sicut ipsi, et hoc
alijs quibus non eque obligantur.
Siquidē illa applicatio medio mō
potest habere multos gradus, Exem
pli gratia ponantur tres, et semp ipa
plus valet illi cui fit i pñi q̄da, puta
si q̄ sic intendat q̄ qñtū potest obla
tio valere alicui alijs ab offerente tñ
valeat ipi a, et tñ post ipm a, qñtū va
lere pōt alicui alēi valeat ipi, b, et post

b. ipi. e. 7 hoc siue p a. intelligat vna
sola psona siue multe p quibus vult
in eodem gradu orare. Esto igit q ex
ordine ecclesie vel ex bñficio recepto
tenet qd offerre medio mō. 7 h in p
gradu pro vno nō pñdicat tñ illi si
medio modo in 2º gradu offerat vel
applicet vtutē oblationis aliū. 7 i 3º
gradu 3º. 7 sic de quibuscunq gradib⁹.
qz nunq applicatio facta in gradu
posteriori subtrahit aliqd illi cui scā
ē i gradu pñ. Cui autem fieri debet
applicatio 7 in quo gradu dubiū est
an. f. curat⁹ debeat pñs applicat obla
tionem suo pñobiano qd pñ vel mñ.
Vider. n. q de lege nā obligat parē
tibus. 7 illi legi pñdicare non potest
positiua obligatio. nec qsq recipiēs
obligatōem d3 velle sibi sacerdotem
obligari 7 rectum ordinē legis nāe.
7 ita interpretādū ē q nunq voluit
sacerdotem sibi sic obligari qn possz
libere reddē semp pñi 7 mñ illud i q
eis tenet. Sed 3 pñ 7 mater si sint p
ñobiani alterius sacerdotis hñt euz
obligatum ad orandū p se sicut pro
subditis. 7 vt q obligatio ista spūal
filiationis pñaleat qñtum ad effica
ciam. Alij autē sunt sacerdotes in
ecclesia non hñtes curā nec etiā capel
laniam vel pñendam rōne cuius sit
eorum oblatio applicata certe per
sone vel certis pñonis 7 tales magis
pñt libere pro suo bñplacito applica
re. debet tñ applicatōz suā 7 formare
bñplacito summi sacerdotis qñtum
pñt de illo verisimilit conicere vel cō
cipere quod difficile qñq ē pñcipre i
spāli de hac psona vel illa. pbabili⁹
autē cōcipit magis in cōi. puta pen
ribus bñfactoribus pñcipibus 7 p
latis. iuxta illud apli. p mortuis etiā
iuxta illud. z. Machab. 12. Sancta
g 7 salubris ē cogitatio p defunctis
exorare. Et adhuc sistendo etiā sic in
cōi dubiū est quibus d3 offerēs me
dio mō applicare sacrificiū. 7 h i gñu
pñi 7 quib⁹ in gradu posteriori. nāz
in aliquibus est maior indigentia sic
in mortuis qui non pñt p se mereri
q in viuīs. 7 in pñobianis q i iustis

q per grām pñiam quā hñt possunt
mereri non sic pñobianes: 7 magis idi
genti vt iustum prius subuenire. tñ
ex alia pte vt maior vtilitas. vtilius
ē enī viatori grām augeri 7 ex pñti
merita qd mortuo solaz penā remitti
vbi non augeat grā nec crescit meri
ta. videt etiā quis magis obligatus
fratri suo exñti in charitate qd pñobi
q nec cenū diligit nec a deo diligit
sicut iustus. 7 debet magis dilige cū
quē de⁹ diligit 7 q deū diligit q illuz
q 3rio modo se habet. Auitus ergo
vt applicatōem facere gñales talcm.
dignis dñe oblatōem istam spālit
acceptare. p illis p quibus nosti me
tenci spālit offerre. 7 in illo gradu i
q nosti me tenci p eis. Et si in spāli
determinet ad aliquē vel aliquos: tu
tius est q fiat sic sub pñditione. si tibi
placet. De 3º in isto articulo dñci
pñt sicut in pñcedenti articulo. q se3
missa non tñ valet vtute sacrificij ap
plicata pluribus in eodem gradu sic
si vni soli applicaret. h declarat sibi
rōne qua pñs. quia bonū qd debet
vtute sacrificij corñdet fm iusticiāz
alienti merito in ecclesia. illud meritū
est finitū 7 certi gradus. q sibi 33 ple
nam iusticiā adequate corñdet bonū
nuz certi gradus reddendum. ita q
nihil reddet vtute sacrificij nisi illd
vel inclusum in illo. q si totum illud
reddat isti: nihil vtute sacrificij red
det illi. qz qd daret illi nec ē istd bo
nū qd daret isti: nec includit i illo vt ali
qd eius. 7 p pñs ex oppoito pñtis si
vtute sacrificij aliqd bonū de illis
totū daret isti qd debet vtute sacrificij
daret aut ei totū i medio qñda si sibi
soli spālit applicaret. q 2º. Ista posi
tio posset hñe instācias q posite sunt i
pñti. 7 pñti soluerent. S3 h est qd
dam dubiū spāle nā ibi pñt cui meri
to finitū d3 corñdet bonū reddedū
qz merito pñionali celebrantis. nō ita
patet hic cui merito corñpondet bo
nū reddendūz vtute sacrificij. Et
dñci potest q nō corñdet pñle bono
pñento in eucharistia. illd qd ē bonū
equinale est qñ eucharistia seruat in

pvide. 7 tñ non tunc eq̃ valet ecclie
 sicut qñ offert in missa. 7 hic indisti
 cte dicat oblato eucharistie sine sit
 psecratio sine pceptio: siue oblato vl'
 opatio aliqua sacerdotis in persona
 ecclesie. vltra q̃ bonũ contentũ in eu
 charistia requirit oblato eucharistie
 ista non est accepta nisi sit offerẽtis
 accepti. Iuxta illud Gen. 4.º respicit
 deus ad Abel 7 ad munera eius. pº
 ad Abel q̃ ad mñera. Et iuxta illud
 Lnci. 21.º Vidua h̃ paupcula plus q̃
 oēs misit. q̃ ex voluntate magis acce
 pta. Et. Hugo.º. offi. sup illud Mat. 23.
 4.º Ambulans Iesus i.º. nec pensat
 deus q̃ tñ in eius sacrificio. s̃ ex q̃to
 deferat. Vñ si iudeus optulisset patri
 xpm̃ volentem vel nō volentem non
 fuisset ista oblato ita accepta a p̃e.
 sicut qñ xps sponte se optulit. immo
 non fuisset accepta. Iuxta illud Ec
 clesiastice. 3.º. q. 1.º. Qui victimat filium
 in cōspectu p̃is. Et istis p̃z q̃ sicut
 eucharistia nō habet rōe rei contente
 plene acceptat s̃ õz q̃ sit oblata: sic
 nec plene acceptat oblata nisi rōe
 bone voluntatis alicuius offerẽtis. nō
 aut̃ h̃cise rōe ipsius voluntatis cele
 bratis. q̃ p̃inet ad meritũ psonale
 nō ad virtutẽ sacrificij. nec immediate
 rōe voluntatis ipsius xpi offerẽtis.
 q̃ xps 7 si hic offerat vt cōrẽtus in
 sacrificio ñ tñ h̃ immediate offert sacri
 ficiũ. in tra illud Heb. 9.º. Regs vt sepe
 offerat semetipm̃. 7 ibidez. xps semel
 oblat̃ est. supple a seipso offerente. alio
 qñ videret q̃ vnus misse celebratio
 equalẽt passioi xpi. si idẽ eẽt offerẽs
 immediate 7 oblat̃. certũ eẽt q̃ missa
 nō equalẽt passioi xpi l̃z sp̃alius va
 leat p̃ q̃to ibi eẽt sp̃alioz p̃memoratio
 oblatōis quā xps obtulit in cruce.
 Iuxta illud Lnci. 22.º. 7.º. ad Cor. Hoc
 facite in meā p̃memoratioz. quia sit
 missa tñ rep̃tando illā oblatōem in
 cruce: q̃ per eā obsecrādo. vt. s̃. p̃ eam
 teº acceptet sacrificiũ ecclie. obsecraº
 eẽt cōiter fit p̃ aliqd magis acceptuz
 ei q̃ rogat̃ q̃ sit sibi supplicatio obse
 cratis p̃z in exemplis cōiter. Si enĩz
 supplico vt p̃ salutem vel p̃ salute aie

p̃is h̃ mibi facias. suppono tibi ma
 gis acceptā eẽ salutem eiº q̃ supplica
 tioz meā. vñ p̃p̃illā acceptā volo sup
 plicatione meā acceptari. 7 p̃pter qd̃
 vnũquodq̃ 7 illud magis. Sic ergo
 p̃z q̃ eucharistia oblata acceptat nō
 rōe voluntatis xpi vt immediate offe
 rentis. rōe ergo voluntatis ecclie
 gñalis. illa aut̃ habet rōez meriti fi
 nitam. Et esto q̃ acceptaret ratione
 voluntatis xpi vt offerẽtis 7 insti
 tutionis oblationem 7 dantis sibi valo
 rē 7 acceptatione: tñ nō equalẽt nec
 acceptaret̃ sicut passio xpi. 7 ita eẽt
 meritum finitũ cui cōr̃sideret bonum
 debitum virtute sacrificij. Sed euz ac
 ceptet̃ rōe voluntatis gñalis ecclie
 nunqd̃ simul ecclie triumphantis 7
 militantis nō vñ. imo istud sacrificiũ
 eẽt p̃p̃iũ ecclie militantis. sicut 7 sac̃m̃
 in quo eẽ sacrificiũ. Cōñ. si est soliº
 ecclie militantis. q̃ si nullus viator eẽt
 i g̃ra vt̃ sacrificij eẽt ñ. 7 si vnº solº
 eẽt i g̃ra equaret̃ merito psonali illiº
 qualis autem modo ad meritũ istud
 concurrat morº illius q̃ nihil cogitat
 de oblatōe cuiusmodi est alius a cele
 brante nec assistẽs sibi. dici pōt.

De tertio articulo

lo principalĩ dico q̃ sacerdos potest
 teneri ad dicendũ missam p̃ isto ou
 plicat̃. vno mō ex liberali pmissioe.
 alio mō ex stricta obligatione. nec in
 telligo strictam obligationẽ p̃ cōnẽ
 tionem legalem siue p̃ cōmutationem
 sp̃ual̃ vt orōnis p̃tpali vt elya que
 data est. q̃ illa vñ simoniaca. Nec
 valet dicere q̃ sacerdos commutaret
 pro aliquo temporali suum laborem
 corpalem. quia non est verisimile q̃
 aliquis veller sibi tantum dare pro
 labore corpali i illo actu. S̃z demo
 syna liberali offert̃ euz mendicatioe
 orōnis. 7 recipiẽs elemosynā tenetur
 fm̃ iusticiā exaudire medicat̃e orōne
 suā. 7 tñ eẽt fm̃ iusticiā liberali tñ. s̃. fm̃
 cōnũtione 7 commutatione obli
 gat se ad orandũ p̃ benefactore. vl̃ si eẽ
 citas aliq̃: p̃cedat̃ eius se p̃ tota obli
 gat vel ip̃az totā obligat vl̃ ip̃a tota

se totā obligat. ⁊ quolibet istarū obli-
gationū pōt esse stricta. licet non sit
fm ꝓmutatōez huius p illo. fm istō
intelligenda sunt multa que dicunt
in qōne ⁊ qōnis solutōe. Si p mō te-
neat in pāte ꝓmittentis fuit tantūz
ꝓmittere q̄tum voluit ⁊ ad tantū se
obligauit ⁊ non plus. Si tñ iste itē
possit sine mendacio stare cū v̄bis q̄
profert extra de sponalibus. Et lris.
vbi glo. in fi. dicit. fm ꝓmissorem sit
interpretatio. q̄ liberūz fuit stipulatori
v̄ba late ꝓcipē. ff. de v̄bo. obli. q̄cqd.
⁊ tunc si reddat sicut intendebat i ꝓ-
mittendo soluit debitū. Si autem
teneat 2° mō. sc. ex stricta obligatōe
alia ⁊ alia facta illi ⁊ isti de dicendo
missam p eo: pōt dici tūc q̄ dicēdo
ꝓ ambobus simul non soluit debitū
distinguendo tam de v̄bis obligatōis
pōt dici q̄ aut sunt certa ⁊ simpliciter
determinata ad vnū intellectū. puta si
obliget se ad dicēdo missā p isto vna
cū alijs p q̄b⁹ tenet. v̄l si ex alia pte
obliget se ad dicēdū missam p isto
ita spāliter sicut pōt sacerdos spālins.
p alio a se celebrare hoc est q̄tū pōt
⁊ meriti psonale ⁊ etiā v̄tutē sacrifi-
cii alicui alijs spāl⁹ applicare. ⁊ i isto
cāu qñ. sc. obligatio est determinata ad
certū intellectū p̄ q̄ satisfaci si fm
illū intellectum satisfaci. ⁊ aliter nō.
Aliqñ aut verba obligatōis p̄nt h̄e
v̄tutē intellectus ita q̄ p̄nt itelligi
strictius ⁊ minus stricte. puta si dicā
sic. dicam p te vnam missam. vel ad
huc gñalius sic celebrabo p te. ⁊ in
isto cāu vt v̄t verba accipienda sunt
fm intentionem obligātis q̄b⁹ pbatur
p illud eē de iure iurādo. venies. vbi
d̄r de q̄dā a. q̄ cū graues inimicitias
incurrisset illi q̄ p̄tis vtriusq̄ amato-
res extiterāt suggesterūt p̄dicto a. q̄ i
satisfactōez inimicitiarū iuraret quo-
rundā obedire mandato. Cūq̄ ille
n̄ credēs se tale qd ꝓmississe. ꝓpter q̄b⁹
ei aliq̄b⁹ grane debet i poni iuramentū
illud sub tali confidentia p̄stitissz: ip̄i
sibi sub iuramentū debito ꝓceperūt: vt
nonq̄ curiā ducis intraret nisi cum
oēs p edictū ip̄ius gñaliē ad curiam

vocarent. ⁊. i. verūz. q̄ ille qui dicti
ducis est cōsiliarius nequaq̄ sic in-
rasset si mandatū illud sibi cōfirūz
ꝓfessissset: noneris nos mandasse
p̄iarche tali vt si mandatum priori
iuramento licite facto repugnet: ip̄m
auctoritate nostra denunciat non ser-
uandum. vult ḡ papa q̄ illud iura-
mentū non seruet q̄sdo sibi v̄tute iu-
ramenti impositum est aliquid tam
difficile quale non credidit iꝓnēdūz
⁊ ita non videt tēeri nisi in alijs fa-
ciliozibus de qualibus intellexit. licet
illi quib⁹ iurauit intenderūt obligare
eūz ad illud difficile q̄b⁹ postea v̄tute
iuramenti imposuerunt. P̄terea
eē de spon. et litteris ibi glo. cōtra eū
fit interpretatio q̄ pactum apposuit q̄
debuit legē aptius ponere. ff. de pactis
veterib⁹. Si ḡ ille cui alijs obligat
non ita determinat v̄ba vt sint oīno
certa ad intentionem suā sibi iꝓtēt. q̄
obligās non videt se velle obligare
nisi ad illud minus q̄b⁹ pōt stare cūz
v̄bis. Sed videt q̄ v̄ba obligatōis
sunt accipienda fm intellectū quem
h̄z ille cui fit obligatio. ⁊. q̄. s. q̄cūq̄
q̄cūq̄ arte v̄borum q̄s iuret: deus
ita accipit sicut ille cui iurat itelligit
⁊ cotat ibi Jñdo. 2° sen. Et ibidem
c. p̄ri. ecce. ⁊ cotatur Aug⁹ in finē
quodam. q̄ p lapidē iurat falsūz: p̄in-
rus est. si tñ illud sanctum nō putes
sc̄n putat ille cui iuras. nō. n. tibi aut
lapidē: sed p̄ximo iuras. R̄ ad hoc
dubiu v̄l h̄i eē de spon. Et litteris.
vbi d̄r si aliter nō intellexerit q̄b⁹ alē
ꝓposuit ad eōem v̄bi intelligentiam
recurrat ⁊ cogatur vterq̄ v̄ba ꝓ-
lata in sensu illo retinere quez solent
recte intelligentib⁹ gñare. Et glo. ibi
adducit illud. ff. de sup̄pellectili legata
labeo. Non ex opinionibus singulo-
ruz sed ex cōmuni vsu nomina sunt
intelligenda. Sed querendum ē que
est cōis intelligentia h̄nda de talibus
v̄bis. v̄l q̄ obligās districte sacerdo-
tem ad celebrandū p̄ se iurēdit obliga-
re eū ad illud q̄b⁹ est sibi v̄tuli? ouz tñ
illum ad illud liceat ipsam obligare.
nūc autē q̄ maximū bonū q̄b⁹ debet

95
 virtute meriti psonalis et etiam virtute
 sacrificij: medio modo alicui applicatio
 totum reddat iustum: est illi utilis quod
 non totum reddat. et hoc licet. quia non
 est contra charitatem quod unusquisque
 bonum spirituale sibi periret quantum potest
 sine preiudicio alterius. ergo iste sic
 intendit sacerdotem obligare quod scilicet
 tunc illud bonum sibi debeatur. non
 autem sibi deberetur totum si simul per
 altero celebraret. sicut declaratum est
 in primo articulo quantum ad illud quod
 debetur merito psonali. et in secundo articulo
 quantum ad illud quod debetur virtute
 sacrificij. Si ita esset tunc celebrans
 pro duobus non solveret debitum illi.
 Ad illa que probant verba intelligenda
 esse secundum intentiones promittentis. Ad
 primum presumitur quod nullus vult se obliga-
 re ad illicitum et hoc presumendum est
 quicunque non apparet expresse quod obli-
 gatio sit ad illicitum. nunc autem obligatio
 nem huiusmodi licite factam velle auctoritate
 propria renovare est illicitum. et presumen-
 dum est quod nullus in aliquo obligatio-
 ne posteriori hoc velit. et hoc quia verba obli-
 gationis sequentis non expresse sonant
 renovationem precedentis. verba ista
 generalia iuro stare mandato vestro in
 intellectum quem important videtur licita
 nec expresse sonant talem renovationem
 obligationis precedentis. Si ergo virtute
 iuramenti talis imponatur sibi quod non
 sinit obligationem potest recte inter-
 pretandum est. quod iuramentum suum
 ad istud non obligavit. Sic est in causa
 de quo arguitur. quia iste a. obligatus fuit
 duci ut consiliarius. et per prius per iura-
 mentum quod fecit civibus. per pace
 eorum habenda nullo modo intelligendum
 erat obligare eum ad recedendum ab
 obligatione facta duci. Et breviter si hoc
 in speciali fuisset sibi propositum ad iurandum
 nullo modo liceret sibi iurare. et si iura-
 ret periret. et tunc in hoc non servare
 iuramentum secundum obligationem potest.
 quia si istud in speciali non iurat si aliquis
 iuramentum generale licitum: nullo modo in-
 telligitur in illo istud illicitum includi
 non ergo papa hoc mandavit eum absolvi
 a iuramento: sed tunc iuramentum

96
 et per hoc iuramento licite fecit repugnare
 vel esse repugnans. et ideo non est suadendum.
 Intellego repugnans non secundum formam
 iuramenti. quia generale fuit et de sollicitis
 intelligendum. sed repugnans quantum ad
 illud ad quod ipsi voluerunt iuramentum
 applicare. quod scilicet virtute iuramenti im-
 poveruerunt. et ideo quo ad hoc specialiter non
 est observandum. Si tamen aliud im-
 posuissent quod non repugnaret iustitie
 ad illud fuisset virtute iuramenti prelium
 tanquam simpliciter liciti et in tali casu licite
 obligatus. Ad secundum et si videatur
 quod obligans ita velit se ad modicum
 obligare sic potest stare cum verbis que
 acceptat ille cui fit obligatio et ideo ita
 modicum solvere sufficit. Sed nunquam in
 casu aliquo speciali satisfacit ille qui tenetur
 ad unam missam. pro eo si celebrat simul
 pro eo et alio. dicitur sic. quia rationabilis est
 consuetudo interpretatur obligatio generalis
 nunc autem rationabilis consuetudo est quod anni-
 versaria celebrentur in illis ecclesiis ubi
 corpora sepeliuntur et in quibus ecclesiis
 ipsi mortui dum viverent percepserunt
 ecclesiastica sacramenta. si ergo talis ecclesia
 rationabilem consuetudinem habeat quod
 eodem die non dicatur nisi una missa
 pro mortuis: si contingat eodem die
 plura anniversaria concurrere: satisfacit
 illis multis per unam missam. Sic ergo
 videntur monachi et clerici in ecclesiis
 cathedralibus et alijs collegiatis et etiam
 sacerdotes curati satisfacere per unam
 missam quamvis teneantur pluribus sic quod
 cuilibet ad unam missam. Isti. n. non
 obligantur ad impossibile vel oino ad
 inconueniens illi ecclesie in qua ministrat
 cuiusmodi est ibi eodem die plures missas
 de mortuis sollempniter celebrare. nec
 ista difficultas oritur ex aliquo illicito
 quia licitum fuit istis obligare se ad anni-
 versaria suorum familiarium in suis ecclesijs
 celebranda et de ista illi obligatio
 est rationabile consuetudine talium ecclesiarum.
 Secundo est de pauperibus et religiosus et sacer-
 dotibus non curatis nec collegiatis
 tales. n. tenentur ad singulas missas
 propter singulas obligationes nec ex-
 cusaret eos consuetudo de non celebrando
 plures missas eodem die. quia nec

habent rōnes pmitendi illa ad que
oppositū sequeretur. qz non hnt rōnes
sic accipiendi anniuersaria. sed tātū
licet eis ad illa se obligare de quibus
fuerit certi q possint complete solui.

Aliter dici pōt q bene pōt aliqs
si voluerit cedere iuri suo. 7 ideo ille q
obligat sacerdotē pōt cedere vt non
teneat solus hñe missas sed simul cu3
multis. 7 ista cessio lz exp̃sse nō fiat
qnq3 in obligatōe: tñ rōnabiliter in-
telligenda est fieri in aie eius nō solū
eius qui se obligat: sed ei cui fit obli-
gatio. 7 hoc qñ ille cui fit obligatio
bñ nouit consuetudinem ecclesie. s. q
q3 q3 multis p eodem die sit obligata
non tñ solet solui vna missa. Et ideo
pbabile videtur si canonicus talis
ecclesie ordinet sibi anniuersariuz ce-
lebrare. 7 si multa pcurrūt vna die
satisfiat dicendo vnam missam simul
p illis multis. Sed si aliqs nesciens
modum illius ecclesie simplr intēdat
obligare ad tantū ad q tñ obligaret
sacerdotē simplicem non curatur: nō
vñ q isti satisfiat nisi sibi reddat tñ i
ecclesia collegiata. s. ppria missa q3 tuz
teneretur reddere sacerdos nō curat.
qz cōsuetudo spālis est isti ignota 7
licite ignota. qz iste non tenetur scire cō-
suetudines spāles ecclesiar. non debet
q esse p̃iudiciū isti. esset aut si ppter
illam sacerdos iste minus sibi tenetur
q3 ali? sacerdos modo sibi obligat.
Si igit vult sacerdos ppter suam cō-
suetudinem sibi notam alleuari exp̃-
mat eā illi ignoranti. 7 si consentiat
q fm illā consuetudine3 sibi satisfiat
bene quidem. qz ibi allegat rōna-
bilis consuetudo tanq3 satisfaciens.
Dici pōt q q3 q3 absolute p̃stet rōna-
bilis ē cōsuetum q in hac ecclesia fiāt
anniuersaria defunctor sepulcor in
hac prochia. absolute etiā possit esse
rōnabilis p̃suetudo q in eodem die
in ista ecclesia non dicat missa pro
mortuis nisi vna: tñ in casu non pñt
ista duo rōnabilis ē cōsuetudo. i isto
casu. s. qñ iusticia regit pro singulis
obligatōnibus singulas missas dici
qz eque requiritur iusticia in ecclesia

collegiata sicut a simplici sacerdote.
nisi ille cui sacerdos tenetur velit cedere
iuri suo. saltem implicite acceptando
p se consuetudinē illius ecclesie. quā
nō debet p̃sumi acceptare: nisi sit sibi
nota. Et cū dñ q nō tenetur ad impossi-
bile vel ad icōueniēs. R? duo pñt
ēē inter se repugnantia saltem in cāu
ita. s. q ambo nō iuste fiant simul: 7
tñ vtrunq3 eoruz diuisim posse iuste
fieri. 7 sicut de iuste ita de decent fieri.
Dico q si ex consuetudine in hac
ecclesia approbata factū ē simplr incō-
ueniēs hic plures missas dici de mor-
tuis eodē die: isti non licet se obligare
aliquibus obligatiōibus. ex quibus
sequetur fm iusticiā debē plures dici. Si
q iam obligatus ē ad vna missas p
tali die nō obliget se noua obligatōe
ad aliā. qz illa noua obligatō nō ēē
ad istas iam debitam: q ad aliā. qd ē
inconueniēs in hac ecclesia. Et cū dñ
q rōnabilis p̃suetudo est q anniuersaria
celebrant in pprijs ecclesijs. Di-
co q aliqd pōt ēē in se rōnabile. 7 tñ
cum alio non fiat qd absolute posset
ēē rōnabile in se. Sic absolute rōna-
bile ēē anniuersariū hic fieri si possit
stare cum ordinatōe isti? eccleie q ita
fieret sicut ip̃e intendit q. pcurat sic.
videlicet q beat ppria missas. sed qñ
nō pōt sicut in casu p̃scto ibi rōna-
bile est anniuersariū nō in ista ecclesia
celebrari. vel si oino sacerdos iste ve-
lit istud anniuersariū recipere. 7 tam
p̃suetudine3 sue eccleie seruare. pcurat
missas ppria p isto dici ab alio sacer-
dote. Et p̃silit videretur ēē dicendū
de ecclesijs dotatis qruz minister rōe
ordiatōis ecclesie vel elemosynarum
receptaz iā sunt totantibus vel cer-
tis psonis obligati spālit ad tantuz
numez missaz p qto ipi sufficiunt
vel ad certū numez suffragior. non
n. vñ q tales se licite pñt obligare ad
missas vel ad talia suffragia alijs sol-
uenda. nisi intendant pcurare talia
spālit solui p alios q non sunt iam
totalit obligati. De 3? i isto art. pōt
dici q in casu p̃posito absolute non
satisfiat eccleie. qz obligatō cōpleta sine

que sit in solidū qñ est alia ⁊ alia ad idem in spē ipsa est ad aliud ⁊ aliud. sicut p3. ff. Secus est qñ est ad idem in numero. vt qñ pluribus obligatio nib⁹ obligor hac sexta feria ieiunare puta ex precepto ecclesie. qz est sexta feria quatuor temporum. ⁊ iterū qz est vigilia apli ieiunanda. ⁊ iterū ex regula mea. Istis obligatōib⁹ qz sūt ad idem numero satisfactio vno actu ieiunādī. Secus autē est si ad idē in spē. ⁊ rō vñ. qz obligatio non est ad impossibile solui. quocūqz autē sunt obligationes ad hūc pōt satisfieri nisi soluendo h. non g tenet ad aliū. Sz qñ sūt plures obligatōes ad idē in spē pōt satisfieri eis soluēdo aliud ⁊ aliud. Nūc qatē in casu pposito est alia ⁊ alia obligatio ppleta ⁊ ad idē in spē. Cōd dicendūz missaz. g simp⁹ non satisfaciunt nisi reddat distincta.]

Rōfir. qz ad aliā ⁊ aliā obligatōz erat aliud ⁊ aliud ex pte eius cui sit obligatio alligēs ⁊ iducēs obligatē. ⁊ ita videt qz debeat eē obligatio ad aliud ⁊ aliud corūdens alteri ⁊ alēi inductiuo. Ad ar^m pncipale patet ex dictis in 2ª arti. qz vtus sacrificiū non adequat valori eius qz pñet i sacrificio. h corūdet alicui merito in ecclesia nō etiā adequat merito passio nis xpi sicut dictū est inferius. lz pro tanto ad illū plus accedat pro qpro illā passionem spālīs repñrat. ⁊ ita vtute illius spālī⁹ xpi placat ⁊ bonū impetrat qñ ad meritiū cōe.

¶ Ltio querit

vtū ponens mundi eter-
nitatē possit sustinē aliquē
eē vltter bñ fortunatū. ar^r qz sic. qz po-
nens mundi eternitatem non negat
motum sed ponit. ⁊ p pñs nō negat
nām q est pncipiū motus. bona autē
fortuna fm pñm in li. de bōa fortuna
est sine rōe nā. g rē. Cōtra. ponēs
mundi eternitatē negat xū posse ali-
qd immediate in flūē in aias nostras.
sicut bñ. 8ª pby^r. q impossibile ē pñm
eternū. s. xū aliquid agē in iscriora

96
nisi mediāte celo. ⁊ mediāte illo non
pōt fieri influentia in aiam nostraz.
g nullaz influentiam pōt deus cāre
fm illaz positionem. sed ponens bo-
nam fortunā hz ponere xū imedia-
te in aias nostras in flūē. vt bñ i i^o li.
vñus finem. bñ fortunatis nō expedit
pñliari. bñt. n. pncipiū tale qd est me-
lius intellectu. ⁊ pax post. rōnis autē
pncipiū nō rō sed aliqd melius. quid
g erit melius scia ⁊ intellectu nisi xē.
vtus. n. inte^r est organū. vult ibi ex-
pñse qz isti immediate mouentur a deo.

Questio ista vt p3 par^m ad oppo^m
non querit d quocūqz mō ponendū
eternitatē: h pñse xē mō ponēdi pñi.
an. s. cu3 illis pncipijs pñi pñt q pōit
mūdū eē eternū possit stare aliquan-
tē bñ fortunatum. nō pōt autē aliqz
pōnūz ppossibilitas videri vel repu-
gnantia nisi vtraz positio videatur.
hic g p videndū est de positōe ponē-
tis aliquē eē bñ fortunatū. ⁊ spālīf
illa que tangit in li^o x bona fortuna
q d fuisse Ar^r. ⁊ 2° videndū ē de pō-
ne huius mūdi eternitatis que bñ ec-
8ª pby. ⁊ multis alijs locis. 3° parebit
si ē int istas pōnes repugnāia.

Quātū ad primū

sufficiēter pōt snia pñi x bona for-
tuna ad duo reduci. p an sit. ⁊ qmō
sit. 2° pñt qd sine ppter cām sit. pñm
illoz requirit tria. s. an sit fortuna. 2°
an bona fortuna. 3° an alijs sit bñ
fortunatus. De p bñ succincte veri-
tas in tribus conclōnibus. pma est
affirmatiua ⁊ cōi cōceptui plurimū
pñona. ⁊ talē pñandi modū hūit pñt
Ar^r. qz supponit sp cōiter cōcessa. sic
p3 ponens locum eē imobilē. sic pñt
oēs cōcipiunt. lz inquirendo p rōnē
videat difficile. ⁊ ponēdo tps eē idēz
nūero vbiqz qd etiā oēs pñt picipiūt
lz p rōnez aliqua circa h difficultas
occurrat. ⁊ ita i mltis q accipit Ar^r.
tanqz cōit pcessa. h mō poterat acci-
pere tanqz cōiter concessuz q aliqd
euenit a fortuna. Manifestū est enīz
q agentia pposito aliqd euenit pñt
intentiōem ⁊ illud d fortunatum sine

effectus fortunæ. cū igitur ut sic eveniē-
tis fortuna ē cā. qualis autē cā sit. p. 3
et 2.º p. 3. ubi p. 3. declarat qd est cā
p. accis eoz. que eveniūt i. miori pte
actōe agentis a p. 3. 2.º cōclusio
qd fortuna nō est aliqua cā p. se disti-
cta a nā et intellectu siue p. 3. imo
eadē voluntas q. respectu effectus itēti
est p. se cā respectu effectus non intēti
dī ē fortuna. intentū quidem evenit
a p. 3. et id cātur voluntarie. nō i-
tentum evenit pter p. 3. et ideo
cātur fortunē. falsa ē q. p. 3. paganorū
imaginantiū fortunaz ē quā dā cā
cui tan. 3. ē cā p. se attribuit effectus
q. s. videmus fortunē evenire. et forte
p. 3. istū intellectū malū paganorū
reprehendit Aug. 9. scilicet p. 3. retracta. c. 3.
Hic mihi igitur placet toties appellasse
fortunā. ē. catholicici autē poti. debent
talīa attribuire p. 3. dīne salte. 3.
gūalī. 3.º cōclusio ē qd fortuna nō
est cā totalis. hoc ē qd nihil sic evenit
a fortuna qn etiam eveniat ab aliq.
cā p. se intendente. in 3. illud Pla. in
timico. nihil est cuius oriū nō p. 3. sit
legitima cā. 7. 5.º. et cū. 3. c. 9. dicit
Aug. 9. Cicero cōcedit nihil fieri si cā
efficientes nō p. 3. cedat. et h. rōnabiliter cō-
cessit. q. qd non est a se nō p. 3. h. ē
nisi a cā efficiente. et ibi requir. aliqua
cā p. se siue intendens q. sub intētiōe
cāe v. 3. cadunt plures effectus. et
ita sub intētiōe cāe p. 3. cadūt oēs.
sed qn alicuius effectus non apparet
cā p. 3. siue intendens. tūc ille
dī effectus fortunē vel cānal. et sic ē
intelligēdum illud Aug. 9. et achade.
q. 3. in p. 3. ubi dicit fortasse nihil
aliud in rebus casum vocamus nisi
cuius rō secreta est. Et hāc opionem
tāgit p. 3. in isto libello tractatu 2.º
Si autē inq. a fortuna nihil dicēdu. 3.
est fieri s. nos alia erit cā p. 3. non
videre. hoc ē qd nō videmus cā for-
tunaz alius esse causaz 1.º. 2.º in
ista p. 3. cā qd est et bona fortuna ex-
plicat in vna cōclōne et duplici di-
stinctōe. Cōclusio que etiā v. cōiter
concessa hec est bonam fortunā esse
manifestum. n. est qd agēti alicui a p.

posito evenit pter intentionem aliq.
bonū. et ita cū bona fortuna dicatur
bonus effectus fortunē. vel magis. p.
p. 3. licet minus v. 3. itate cā tal. effectus
et illa duo sine se innicē esse nō possūt
sequi qd bona fortuna sit. Hanc di-
uisionem. q. vocis in significatōnes
puta bōe fortune ut accipit. p. cā v.
effectu tangit p. 3. c. 3. cā frequēt
aimus ipam ē. cā autē alienū a noīe
cā. n. et cuius est cā aliud est. hec ibi.
Uterius autē bonā fortunā distiguit
p. 3. duplici p. 3. cā in quibus ē.
hoc est p. 3. effectus bone fortune.
et est p. 3. distinctio ista. fortuna bōa
est in his que non in nobis existūt. h.
est quoz non sumus oī. sic exēplifi-
cat nobilem bñ fortunatum dicim.
et totali cui talia existunt q. p. 3. nō
oī. ē. Alio bona fortuna ē in his q.
sunt i nobis. eteniz cui pter cogitatō-
nez suaz acciderit aliq. bonū opari
bñ fortunatus aimus. sine rōne eniz
bñs i. 3. ad bonū et hoc adipiscēs
dī bñ fortunatus. vel plani. intēdēs
vnum et in exequēdo adipiscēs aliū
nō intēdēs et in bonū. dicit in h. h. ē
bonā fortunaz. Ista distinctio bone
fortune penes effectus v. ē in illud
qd est p. 3. tale. et in illud qd ē cōit
vel minus p. 3. tale. nam p. 3. bona
fortuna v. ē illoz que sunt in p. 3.
nā. sicut et absolute fortuna. et h. sic
intelligendo qd 3. fortunū non sit p.
siue p. in p. 3. voluntatis q. n. evenit
ex intētiōe eius. n. est in p. 3. eius
p. accis et q. 3. scūdario vt annexus
p. se intento. respectu autē illoz q. nec
sic nec sic sunt in nā p. 3. et per p. 3.
accidunt nobis non inq. agētib.
a p. 3. nō ē p. 3. fortuna sed cāus
sicut p. 3. p. 3. Alia est distinctio
bone fortune fm effectus. p. se et per
accis. effectus p. se ē bonū sumere effe-
ctus p. accis ē malū nō sumē. et hec
distinctio sepe tangit in illo li. 3.º
in hac p. 3. cā. s. bñ fortunato stat i
quādā diuisione trimēbz. Primus
membrum. null. dī bñ fortunat. eo
qd semel sibi bene acciderit fortunē. 2.º
mēbz. nullus dī bñ fortunatus ex b.

p̄cise q̄ sibi semp̄ fortune bñ accidit.
 q̄ siue intelligit sic q̄ cuq̄ oī p̄posito
 suo annexu est aliq̄ bonū fortuitū
 siue sic q̄ cuiusq̄ p̄posito suo ane-
 xum est aliq̄ fortuitū ip̄m est bonū
 neutru. n. istoz sp̄ accidit sine mira-
 culo sp̄ali. 7 hoc non solū intelligēdo
 vlt̄ absolute: verū ē ī tali actu puta
 militari vel negociatio 7 b̄ siue de bo-
 no euentu sibi puta victoria vlt̄ lucro
 sine dissimili puta b̄ vel illo annexo
 casualit̄. Nullo q̄dem istoz mōrum
 dicēt p̄bus aliq̄d ēē bñ fortunatu
 sicut nec rō pbabilis. 3^m mēbrū. q̄
 aliquis d̄ bñ fortunatus. q̄ sibi vt
 ī pluribus bñ fortunatus accidit: vñ
 fm̄ Ar̄. p̄ et̄bī. vna birūdo nō facit
 ver. sic vnus act⁹ 7 silic̄ vn⁹ euentus
 effectus fortuitū nō facit boiem dici
 bñ fortunatū. s̄ q̄n accidit ei vt ī plū-
 bus. vñ dicit Ar̄. ī l̄re bona fortuna
 Inspicientes exites dirigunt multa.
 7 id q̄n bñ actiōes p̄ se intentas ad
 quas p̄ct̄ corū intentiōes eueniūt
 vt ī pluribus bona: dicūt bñ fortu-
 nati. 7 b̄ p̄ 3^m ex cōfirmone. vñ p̄mo
 rhetorice videmus p̄t̄ bonas fortu-
 nas bñ fortunatos electos. S̄ ē ne
 aliq̄ vlt̄er bñ fortunatus. b̄ pōt ou-
 pliat̄ intelligi. Vno mō vt cuilibet in-
 tento ab eo p̄ se: sit sp̄ annexu aliq̄d
 bonū p̄ accis. vt in arte placandi 7
 sanādi 2°. Alio mō sic vt sit talis q̄
 q̄n cuiusq̄ est annexum sibi aliq̄d for-
 tuitū illō sit bonū. 7 credo q̄ neutro
 mō aliq̄s dicūt vlt̄er bñ fortunatus
 sine miraculo sp̄ali. q̄ nullas pōt ēē
 q̄n ī actiōe sua aliq̄s causis cōtigētib⁹
 cōcurrentib⁹ possit aliq̄d malū p̄ ac-
 cidēs p̄currē. q̄ ī p̄tate sua non est
 cōcursus alt̄az cārum. s̄ vt fodiens
 fodiat ad bufonē vel ad serpentē nisi
 reus facēt ex miraculo cōcursū cāz
 sp̄alē ad b̄. s̄ vt in plūb⁹ pōt aliq̄s ēē
 bñ fortunatus 7 hoc aliq̄n q̄stuz ad
 bōa filia p̄iūcta sibi p̄positis. vt q̄n
 euenit victoria p̄iūcta volūtati bellā
 dī. Aliq̄n q̄stuz ad dissimilia bōa dis-
 similib⁹ p̄positis. Aliq̄n e? q̄stuz ad
 bona dissimilia sibi p̄positis 7 sic
 est possibile aliq̄e vt in pluribus ēē

97.
 bñ fortunatum vt p̄ 3^m p̄ experientiaz.
 Sed in quibus p̄sistit bona fortuna
 Ar̄. dicit p̄ rhetorice sic q̄ in duob⁹
 s̄. in assequēdo bonū p̄ter intentum. 7
 fugiēdo malū. vt si quis nō incidit ī
 latrones. Alio mō distinguit bona
 fortuna fm̄ Ar̄ ī libello de bona for-
 tuna. q̄. s̄ bona fortuna dicit̄ resp̄cū
 eorum q̄ ī nobis sunt. vt q̄n aliq̄s
 intendit vnum per se 7 aliud euenit.
 Alio mō resp̄cū eoz q̄ nō sunt ī n̄ra
 p̄tate. vt q̄ aliq̄s sit nobil⁹ 7 pulcher
 7 diues nascat̄ 2°. Et ista distinctio
 fortune est ī fortunā p̄p̄ie dictam.
 7 minus p̄p̄ie dictā q̄ magis dicitur
 cāus q̄ non est ab agente a p̄posito.
 q̄ non ē talis euenit⁹ ī p̄tate nostra
 S̄ q̄ est cā cōt̄adi bñ fortunatu q̄d
 est 2^m p̄ncipale ī p̄ arti⁹. p̄ncipali. 7
 b̄ de bona fortuna improp̄ie dicta q̄
 nō ē ī p̄tate n̄ra. Non incipio aliq̄d
 intrinsecū ī boie p̄pter q̄d dēat dici
 bñ fortunat⁹ isto mō. s̄ b̄ accidit sibi
 ex cōcursu cāz extrinsecarū q̄ pōt
 ēē ex eo disponente fm̄ theologos 15
 nō fm̄ Ar̄. sicut si aux sit ibi 7 aliq̄s
 intendēs fodē ip̄m inueniat hoc ē ex
 cōcursu cāz extrinsecarū 7 non ē alia
 cā nisi q̄ ip̄e est magis dispositus vt
 cā vlt̄is moueat ip̄m ad hunc locum
 magis q̄s aliū. S̄ cā q̄re ad p̄positū
 illius seq̄t̄ bonū 7 nō ad p̄positū al-
 terius Ar̄. ī libello de bona fortuna
 ingrit cām intrinsecā quaz dicit̄ esse
 impetuz. S̄ si tu dicas tu q̄ris cām
 vbi non ē cā. effectus fortuit⁹ nō h̄z
 cām. Dicēdū q̄ notū fuit Ar̄ q̄ sic
 illud q̄d euenit vt ī plūb⁹ h̄z cām
 vt ī plūbus vniformit̄. ita q̄d euenit
 ī paucioribus 7 dissimilit̄ h̄z reduci
 ad cām vniformit̄ agentē 7 p̄ se. Q̄a
 aut̄ intrinsecā 7 p̄xia bñ euenit fortuitū
 fm̄ Ar̄. ī p̄dicto libello ē impet⁹. dic̄
 n. sic. Est q̄ bona fortuna sine rōe nā
 bñ fortunat⁹. n. est sine rōe bñs ip̄etum
 ad bona. 7 b̄ adipiscens. b̄ aut̄ ē nāe
 ī aia. n. est tale. nā q̄ ip̄etū scribitur sū
 rōe ad q̄ vtiq̄s bñ bebim⁹. 7 si quis ī
 terroget ab opante q̄re sic fac̄. nescio
 ingt̄ 7 placet mihi silē patiēs his q̄ a
 deo agunt̄. et̄nī a deo recti sine rōe

ipetus habet ad opari aliquid. Et vult
dicere. quod aliquis habet velle ad quod sequitur
bonum aliquod propter intentum et impetu et
sine ratione. et causa huius impetus est natura.
Et ista diversitas bonorum accipit Aristoteles.
per experientiam quod enim iste impellat et
et iste non cum sine ratione eius cui impellit
habet accidit non potest esse ratio. quod causa est natura
sed illa omnia vel diversitas non ponit
omniam specificam in natura sed individuales
quod. nam. agens extrinsecum uniformiter agens
moneat istum ad bonum et non alium: etiam
rationis extrinsecus non potest esse nisi propter
aliquid intrinsecum in uno quod non est
in alio. habet autem non potest esse ratio vel dictum est
nec aliquid consequens spiritum. quod illud uni
formiter cuilibet igitur est. quod aliquid primum
ad individuum. quod autem non sit ratio per se. quod
ubi plurimum intellectus et ratio ibi minima
fortuna. ubi autem plurima fortuna ibi
minimus intellectus secundum Aristoteles. nec enim
voluntas quod filius potest esse actus voluntatis.
in utroque et tamen unum consequitur effectum
fortunatum et alius non consequitur. quod illud
intrinsecum est impetus a natura. pueriles. ideo
dicitur boni fortunatus boni naturam. quod in eo
est dispositio qua a superiore motore impellit
ad proposita finem quod conveniunt sibi pro modo

Si illa dispositio naturalis est ne dispositio ex parte
anime vel corporis. Respondeo Aristoteles. intellexerat
quod anime dunt finem gradus naturales in nobilitate
et perfectione: tunc esset dicendum
quod anima nobilior habet tale impetum sicut
brutum nobilior habet nobilior estimatio
et nobilior instinctum naturale ad consequendum
dum pro modo maius. sed non credo Aristoteles.
sic intellexisse. quod iste impetus sequitur
aliquem ex nobilitate anime. quod dicit ubi
minimus intellectus ubi maxima fortuna. unde
dicit quod tale non expedit consiliari. non
quod habet puerum intellectum ex sua perfectione
sed quod habet nobilior impellere sic nanis
male regibilis melius frequenter nauigat.
sed non propter scipsum sed habet bonum
gubernatorem. In corpore igitur ista dispositio
est consequens perfectionem determinatam.
Si est dubitatio quoniam natura est causa istius
impulsus ad volendum aliquid ad quod
sequatur pro modo propter intentionem operum
si sic veritas est causa recessus bonum in quantum
tunc. nam. fortunatus non est a fortuna. quod in

natura est aliquid dispositio inclinans ad habet licet
non sufficienter motiva. Item probatur quod
omnia essent a fortuna si ex hoc diceretur quis
boni fortunatus quod habet dispositio qua
impellit ad volendum aliquid ad quod
sequatur pro modo sine ratione et consilio.
quod in actibus humanis consilium nec prius
consilium nec considerans prius considerat
aliter esse. processus in infinitum. in primis igitur
actibus non habet impulsus a ratione cogente
ad eliciendum tales actus. igitur eliciunt sine
ratione et a natura. et talis est fortuna. igitur Item
tu dicis quod aliquis habet impetum sine ratione

Contra. non est bona fortuna sine actu
voluntatis. quod fortuna est effectus per consequens
consequens effectum agentis a proposito. tunc
autem actus voluntatis est circa obiectum
omnium a ratione. igitur talis impulsus ad vo
lendum non est sine ratione. Item si natura
impellit aliquid ad volendum et non ratio
igitur non est fortuna quod evenit sed casus
quod habet omnia inter fortunam et casum 2o
philosophus. Respondeo. ratio vadit ad hoc quod prius
intellectio sit fortuna. et si sequatur aliquid
bonum et pueriles diceretur quod per eas boni
fortunatus. Respondeo. igitur ratio dicitur quod finem
unus doctor exponit primum in predicto
libello unde velle quod prius intellectio sit
volitio sit a deo mouente intellectum et
voluntatem non per omissionem obli. et dicit
predictus doctor quod habet finem Aristoteles. de
casu diaboli. 2o. 21. qui dicit quod angelus
non habuit primum actum a se. Sed credo
quod habuit primum actum a se sic 2um. 13. vo
luntatem habuit a deo. ad actum. nam. volendi
non requirit nisi voluntas et intellectus
prius omnibus obli. et per hoc per solutio ad
rationem suam. Respondeo. si angelus habuit
primum actum volendi a se aut habuit vo
lendo et sic est processus in infinitum. aut
non volendo. quod est inconueniens. Respondeo.
dico quod habendo intellectum omnideter obli
et habendo voluntatem prius natura similiter in ipse
habuit velle. Dico igitur quod ista conclusio
est concedenda quod ad aliquid. si primum in
tellectus non est a ratione sed a causa. quia
intellectus non prius intelligendo intelligit.
prius igitur intellectio non est a ratione omnideter
obli prius. igitur est a causa quadammodo. quod finem
Aristoteles. li. 3. de li. ar. non est in parte nostra
quibus visus tangamur. et ideo illud est

fortuiti et casuale. Et si arguas p^a intellectio si sit fortuita omnia cuncta erunt fortuita. Dico q^d non sequitur quia habita p^a intellectione et volitione pot^{est} aliquis rōinari de agēdis et ita que sequunt^{ur} illam deliberatōez non erunt fortuita s^{ed} a rōe deliberāte.

S^{ed} si querās p^{ri}me intellectōes sūt ne simpliciter fortuite, dicendum q^d non. q^{uod} sunt ab obiectis fortius mouentibus s^{ed} fantasmatā magis impressa cessantibus impedimentis. et sic p^a intellectio habet eā nālez motuam in nobis. quia tamen non est a rōe deliberante non est imputabilis homini nisi interpretatine. quia i potestate hominis fuit facē obiectuz fortius mouens ex frequenti p^{er}sideratione ex qua fortius imp^{er}atur fantasma tale i memoria. et p^{er} p^{er}sequēs fortius mouet et p^{er} cessante imp^{er}imento. p^a intellectio non est i potestate nostra. sed p^a indifferencia q^{uod} potest quis se determinare ad volēdū vel non volēdū hoc est a voluntate non ab intellectu. quia intellect^{us} ab obiecto naturaliter mouetur et i^{dem} si voluntas naturaliter moueret ab intellectu naturaliter moto voluntas naturaliter moueret. et sic homo eēt vnum bonum brutum. voluntas igit^{ur} non mouetur necessitate naturali. s^{ed} habita p^a intellectione in potestate eius est convertere intellectum ad cōsiderandum hoc vel illud. et hoc vel illud velle vel nolle. et sic p^a volitio omnino est a nobis nec est ita a cāu sicut p^a intellectio. Ad 2^{am} dicēdū q^d Arist^{oteles} videtur dicere in lib^{ro} predicto q^d ille impetus v^{el} impulsus ad velle aliquid ad quod consequit^{ur} commodum non est sic a rōe q^{uod} tal^{is} sciat sic reddere rōnez quare b^{ea} facit. dicendum ergo q^d illud velle habet a rōe ostendente obiectum volitum. sed non a rōe cōsiliante ostendēte eā quare hoc facit discite. sed hoc habet ab impetu. Ad 3^{am} dicēdū q^d licet natura sit mediata causa illi^{us} euentus fortuiti non t^{amen} immediata s^{ed} voluntas vnu^m intendens i^{tem} sit ali^{us}

eueniēs preter intentum quod dicit^{ur} fortuna non casus. Sed de cā extrinseca huiusmodi euentus fortuiti s^{ed} Arist^{oteles}. videtur dicendum q^d non nā est cā eius. quia natura ē determinata ad vnum saltem vnitatem eiusdem ordinis et connectionis. euentus autē fortuiti nō vident^{ur} h^{abere} connectionez nec ordinationem ad alia. et natura non est cā sufficiens et completa cū tus fortuiti. Item tunc sequeretur q^d fortuna esset cā per se. Item nullus d^{icitur} b^{ea} fortunatus quia impellit^{ur} ad volēdū aliquid ad quod consequitur bonum nisi illud bonum adipiscat^{ur}. sed illud bonuz adipisci non pot^{est} nisi cause intermedie concurrant ad hoc cum ergo natura non pot^{est} eē cā sufficiens huius concursus natura non sufficit. ideo sequitur q^d est aliqua cā extrinseca contingens. Sed q^{uod} sit illa cā extrinseca s^{ed} Arist^{oteles}. est ne celus vel intelligentia mouens celum mediate celo vel deus ipe immediate mouens. Dicēdū q^d si nihil sit effect^{us} fortuit^{us} nisi illud ad q^{uod} cālitās celi potest se extendere tūc non est necessariū cāz inquirere nisi celum et mouēs celum et b^{ea} videt^{ur} p^{rob}abile q^{uod} nihil fortuituz videt^{ur} in boie nisi illud ad q^{uod} cālitās celi se extendit mediate vel immediate. Sed p^{ri}mū non credo esse verū quia aliquid est in boie ad q^{uod} cālitās celi non pot^{est} se extendere sicut est volitio nisi occasionalit^{er} mouēdo appetituz sensitiuum s^{ed} cuius inclinationem apta est voluntas inclinari. celum q^{uod} non pot^{est} volitionez attingere nec etiā cās ad eius cādem coniungere i^{dem} aliqd est i boie ad q^{uod} celi cālitās non pot^{est} attingē. Et si diceret^{ur} et forte v^{er}o est q^{uod} nullus effectus fortuitus ē in voluntate et cōiunctus volitūdi p^{er} accis s^{ed} t^{amen} cālitās celi ad oīa alia se extendit et sic nō oportet aliā cām extrinsecā ponere nisi celū et intelligentiā mouētē celū mediate. ita q^d si Arist^{oteles}. v^{er}o dicē q^d tale p^{ri}ncipiū sit deus debet glosari verum est. mediate. Si autē aliqs effectus fortuitus ponat^{ur} in voluntate cum celum non possit talem

effectū attingere nec eas ad cāndam
ipm cōiungere nec aliqua itelligētia
creata tūc o3 aliquos effectus fortui-
tos in eum reducere q oia puidet 7
cōiungit causas medias ad effectus
tales fortuitos cāndos. Sz quō b
pōt concordare cū pncipijs Arisl. q
nō vñ pōt aliqd nouū imēdiare eē
a deo. vñ ipse ponens mundū eternū
non voluit motum potuisse eē nouū
nisi fm pres. ita q totus nō potuit eē
nouus. Et ista pōt pōt dependere a
tribus pncipijs. pmo ppter imutabilita-
tem pncipij. qz p^m est oio imutabile
iō nullū motus nec mobile potest i-
mediate de nouo pducere qz aliter se
hēret nunc qz pus. Sed non credo q
arguat solū ex imutabilitate agentis
imo o3 addere aliqd ex pte effectus.
sic q agēs imutabile nō pōt imēdia-
te cāre aliqd nouū alterius rōis.
qz alit dīceret sibi ipse: quia itelligē-
oio imutabilis fm cum cāt nouas
ptez motus nec ppter hoc est mutabil.
nec adhuc sufficit sed o3 addere sic.
agens oio imutabile nō pōt cāre
aliqd nouū alterius rōis nisi ime-
diare nulla posita diuersitate i medij
causis actiuis vel receptiuis. alit nō
hēret ppter Arisl. veritatem. si. n. cause
intermedie actiue sint diuerse dispōis
in agēdo: vñ passiuē diuerse dispōis i
recipiēdo: pōt eē diuersitas effectunz
dato q in cā pma nulla sit mutabili-
tas vel nouitas aliq mō. Dicem?
q fm Arisl. q agēs oio imutabile
nō hās eas medias actiuis vel rece-
ptiuis diuerse dispōis nō pōt cāre
aliqd nouū alteri rōis. s. aliq istaz
pditionū deficiēte nō hēbim⁹ f3 Arl.
vñ pcludam⁹ aliquā nouitatē i deo.
Dicēduz qz q nō dīcit sibi i libello
de bona fortūa. 7. 8. pby⁹. fm q aliq
volūt sibi imponē. qz si fm pma rīaz
sufficiat oēm effectū fortuitū reducere
in celū hoc non ponit aliquā nouita-
tez vel mutabilitatē in deo. qz nō cāt
deus effectus fortuitos de nouo nisi
mediante celo. 7 b nō ē h euz. Dato
etiā fm aliā rīā qz oporteat aliquos
effectus fortuitos nouos reducere i

mediate i deū adhuc nō dīcit sibi ipse
qz certū fuit Arl. f3 sua pncipia aia3
intellectiua eē a deo imēdiare. 7 ad b
attingē pōt rō nālis cū sit immortalis
7 ita aliqd nouū pōt imēdiare esse a
deo 7 tñ nō dīcit sibi fm sua pncipia
Sz quō est h possibile. dicēdum q
imutabilitas agentis excludēdo eas
actiuis intermedias vel receptiuis
concludit fm Arl. q non possit fieri
aliqd nouū alit rōis. s. si vna pditio
defecerit. s. qñ cāe intermedie actiue vñ
passiue diuersimode se hnt in cādo
pōt cāre de nouo aliqd alteri rōis
Si etiā effectus cāndus sit eiusdem
rōis pōt deus ipm cāre imēdiare
nulla posita nouitate in eo. ppter diuer-
sitatē cāz receptiuarū sic sol imēdia-
te soluit glacies 7 coagulat lūm nulla
posita nouitate in eo. ita fm Arl. hoc
corpe organizato deus necitate imu-
tabilitatis cāt hanc aiam 7 pus nō.
qz mā nō erat disposita. sicut nec sol
cāt aliū 7 aliūz radiū in aere 7 in aq
nisi ppter diuersitatē recipientiū. sic
i pposito deus i fluit vniūformit in qd
libet inq: tūz pōt fm Arl. 7 qz iste est
dispositus ille nō iō de impellit istūz
ad tale ppositū ad qd psequit⁹ pmo
dū illū aut nō impellit. qz nō inuenit i
eo dispōez illā quā dīcim⁹ pus. 7 ita
pō Arl. de bona fortūa stat cū pōne
sua. 8. pby. s. q deus non pōt causare
nouū mūdū vel nouū celū vel nouū
motū fm suā totalitatem. Sz f3 fidē
7 veritatē dicēdū est q de hās pui-
dentia3 gñalē de oib⁹ regit res fm q
nate sunt regi. fm q of. 7. de ci. c. 30.
Sic de res qz cōdidit de. tñ ppter istā
gñalez puidētā bz puidētā spālē
ex qdā electōne fm quā puidet vni-
cuiqz hoīuz f3 merita pñtia vel futu-
ra 7 occulta nobis. tñ sibi pñtia qz
ci⁹ iudicia iusta sunt sp l3 occulta. ita
q aliqñ aduersitas pl⁹ pficit qz pspi-
tas fm Boe. 4. de pso. Ita q l3 po-
nam⁹ aliqñ bñ fortunati tñ ex hoc
nihil nouū ponim⁹ in deo vt dīcū ē.
7 sic p3 ad rōnes.

Explicit felicit.

Ad. lutiones.

So. 34. i. a. in pñ.

Ad solones istoz obiectoz doctoz remittit se alibi. pñ tñ dici ad pñum negando pñiam qz lz intellect? viatoris possit ex suis nālib? cognoscē ibi esse pfectissimaz voluntatē. hoc tamē est p pceptuz iperfectū. qz nō est incōueniēs p pceptuz imperfectuz cognosci aliquid esse pfectissimū sicut p pceptum finituz cognoscit aliquid esse infinitū. Et iō nō sequit? q p talem rōnem voluntatis quā viator bz ex lege cōi possit tanqz p mediu? euidēs a pñi cog? scere deo inesse oipotētā. Ad 2^m dō est q qualiscunqz sit ex maio. b^o vide tur negāda. qz nñ deus sit res simplicissima nō tamē ois pceptus quē nos habem? ex eo est simplr simplex. 7 iō non ois oēm pñonem tales esse pñe. pñe. 7 tamē si esset pñe. non tñ ex hoc esset pñe nota. Ad 3^m dicenduz q cognitio metaphysici ex eo excedit cognitōnem pñi. ex eo tam extensue ppter multitudinē passionuz vñ pñe tantū cognitaz. qz intensiue ppter maiorez pfectiōem 7 pfectiōez modū cog? scendi. 7 p hoc ad formaz argumenti dicat? pcedēdo pñā pñiaz 7 pñs ad istuz intellectuz. qz metba^o pñt ad altiozez cognitōnem attingere qz est illa cognitō quia. ad quā suff. cit nālis vel pñi^o attingere. nā in cognitōe quia. ē dare latitudinē 7 excessum fin mai? 7 min? tam intensiue qz extēsiue. Et iō cū vlti? infert? qz pñt attingere ad cognitōem ppter quid. neganda ē pñia. ex demonstratōe qz 2^e.

So. 67. 4. a. ante illam pñculam tex. Et per idē ad 2^m.

Ex^m hui? appet in sensu. qñ. n. species coloris vñ sicut qñ radius trāsit p vitru? rubeū rubor apparet in pietre opposito. 7 ille rubor ita visus nō ē rō videndi ruborez in vitro sub pñia ratione s; tñ^o dñute. vñ forte nullo^o nisi p collatōem hui? ruboris ad illuz tanqz filis. qñ autē spēs sensibilis ē rō sentiendi obm sub pñia rōne sua. ipā nō ē pcepta p sensuz. sic apparz manifeste in visione recta vbi nibil videt? i me^o

int? colorez 7 oculuz. 7 tamē est ibi species coloris multiplicata. Sz pñia lz s; sit ibi i visione tñ reflexa vñ q ipā species videat? qz hoc qd videt? apparet videri in speculo. 7 tamē in tali visione reflexa spēs est rō sentiendi obz in rā rōne sua pñia qz obm videt? sub propria rōne visibilitat? sue. qz a fili in pposito possit deus videri p m. diuz. q. speculati 7 tñ sub rōne pñia obiecta Sz hic dicendū q Alacen in pñpectiua sua li^o 4° c. 4. ex intentōe dñat q spēs non est in speculo subiectiue 7 vt ibi tñans actū videndi. Et breuiter ostendi pñt vnico expñmēto. qz quod alicubi extis in se videt? ab oculo extēre in hoc situ: pñt ei videri ab ipō extēre in alio situ dñz tamē mediu? sit illūia. 7 nō sit opacuz interpoliti. 7 sit ē debita distantia. sz oculus g in dñna to situ extis videret album in speculo alibi extis non videret. qz nō sit visio ista nisi in illo puncto ad quē pñenire pñt radi? refl? xus qui semp est in eadē superficie cū radio incidentie 7 enz ipō pñituit angulū equalez illi angulo g intercept? int? radiū incidenti 7 cor pus sup qd incidit. Sz etiā pñpositū p lz q aliqua specula nō sunt formalt? p spicua sicut in calibepolita 7 argento polito bñ videt? aliqs color tanqz i speculo 7 in istis nō recipit? spēs coloris qz nō est nata recipi nisi i pñpicio tñ^o qz hic recipit? in aere pñpino tali bus speculis s; vt ibi nō pñt terminare visionē. qñ etiā recipit? in speculo pñpicio vitro adhuc ibi nō terminat? visio nisi ad aliquid opacuz suppo^m puta plūibz vñ aliud bñ. dico q in visione tali speculari spēs nō est visa. s; tñ ratō videndi obm illud cui? est spēs. nō tñ p lineam rectaz s; p lineā reflexaz. vñ de obm quidez nō est pñsens oculo p lineaz rectaz s; reflexam pcurrentē cū recta in pñeto vbi ē cōncursus radij visualis enz catheco. Et p i dem ad scōm.

So. 81. 4. b. an illō ex 2° pñcipali

Nota q vltra nālem bonitatez volitionis que pñpetit sibi in qñtam ens q etiā cōpetit cuilibet enti pñpositio fin

oñiam sue entitatis magis 7 min⁹ pre
 ter illas est triplex bonitas m. 2alis s⁹
 gradus se bñs. pma dicit^r bonitas ex
 genere que comperit volitōi ex hoc q^d
 transit sup obm⁹ pueniens actui tali s⁹
 dictamē recte rōnis 7 nō solum q^d cō
 ueniens actui tali nālī sicut sol visio
 ni. 7 bec ē pma bonitas moralis q^d iō
 pōt dici ex genere q^d qñ mālīs respēu
 oīs bonitatū posterioris siue vltioris
 i genere moris. nā act⁹ transiens sup
 obm⁹ pueniens est. q. formabil^r p quā
 cunq^s aliam circūstantiāz morales 7
 ita. q. potentiale non oīo sic ē genus
 moris sic fuit ipse actus in genē nāe s⁹
 in genē moris q^d iam bz aliqd ex illo
 genere puta obm⁹ debitu actui. 2ª pōt
 dici bonitas vtuosa siue ex circūstā
 tia que ppetit volitioni ex hoc q^d ipsa
 elicit^r a voluntate cum oībus circū
 stantijs dictatis a recta rōne debē sibi
 ppetere in eliciendo ipam. bonuz. n. ē
 ex cā itēgra s⁹ dīo. 4° ex dī. no. 7 illō
 est. q. in ipē moris bonū q^d iam habet
 oēs dñas morales ptabentes bonū
 ex genere. Tertia bonitas potest dici
 meritoria siue gratuita in acceptatio
 ne diuina in ordine ad pmiūz q^d pñit
 actui ex h⁹ q^d pñuppo^a duplici bōitate
 iā dicta elicit^r pformit pncipio me⁹ en
 di q^d est gñā vl^r charitas. Ex^m pñmi
 dare etiam. Ex^m scōi dare etiam pau
 perū q^d eget 7 in loco quo pōt sibi ppe
 tere ppter amozes dñi. Ex^m tertiū illud
 op⁹ facē nō tñ ex inclinatioē nālī sic
 potuit fieri i statu innocentie 7 forte pos
 set mō fieri a peccatore si adhuc pecca
 tor exis 7 nō penitens ex pietate nālī
 moueret ad primū. s⁹ tñ ex charita
 te ex q^d faciēs ē amic⁹ dñi inq⁹tu respic
 opa ei⁹ bec triplē bonitas ē ordinata
 ita q^d pma pñupponit^r 2^a. 3^a 7 non
 e⁹ bñctriplē bonitati corruidet tri
 plex malicia. pma siqdē ē malicia ex
 genē. qñ. s. act⁹ q^d tñ bz bonitatē nē ex
 p⁹ ex q^d d⁹ pñitui in genē mori bz ma
 liciā q^d trāsit sup obz discōueniēs pu
 ta si odire trāsit sup dñū. 2ª aut mali^a
 ē ex aliq⁹ circūstātia deordināte actū
 lz bz obz pueniēs. 3ª meritoria. De
 3° pncipali.

- i. Utz in dñis essentialia sint imedi
 atōia ipi cēntie dñe vl^r notōalia. i.
2. Utz in dño possint esse plures pdu
 ctōes eiusdē rōis. 5.
3. Utz ista possint siml^r stare q^d rlo vt
 cōpata ad op^m sic res. 7 vt p⁹pata
 ad essentiam sit rō tñ. ii.
4. Utz stracta l^r sepata siue circū
 scripta rloc origi⁹ possz manē p^ap^a
 dina pñituta: 7 distincta. 15.
5. Utz rlo origi⁹ i dñis sit for^r ifini^a. 21
6. Utz eq⁹litas i dñis sit rlo real^r. 25.
7. Utz cēi cē oipotētē possit rōe necēa
 demonstrari. 21.
8. Utz si⁹ siue vbu⁹ dñuz bēat aliq⁹
 calitatē pñiā respēu crea^r. 29.
9. Utz d⁹ possit facē ange^m iformare
 mām. 43.
10. Utz d⁹ possz spēs q^d sit in eucha^a
 puertere in aliqd pñis. 46.
11. Utz d⁹ possit facē q^d manēte corpe
 7 loco ei⁹ cor⁹ nō bēat vbi i lo⁹ si.
12. Utz respectus rei create sit idēz ad
 reūz creantē 7 pñuantē. 54.
13. Utz act⁹ cogscēdi 7 appetēdi sint
 cēntiati absoluti l^r cēntiati relati. 56.
14. Utz ala siue pñēdi nālī relictā possit
 cogscē trinitatē p^ap^a in dñis. 62.
15. Utz respēu vbi crea^r inte⁹ possibīl^r
 sit actiū vl^r passiu⁹. 68.
16. Utz libertas voluntatē 7 necitas
 nālīs possint se ppati in codē respēu
 eiusdē actus 7 obī. 72.
17. Utz act⁹ dilectōis nālīs 7 act⁹ di
 lectōis meritorie sint eiusdē spēs. 77
18. Utz act⁹ exterior addit aliqd bōi
 tatē vl^r mali^a ad actū interiorē. 80.
19. Utz in rpo vnitas nē bumāe ad
 vbum sit sola expēdētia nāe assum
 pre ad pñonaz vbi. 85.
20. Utz sacerdos obligat⁹ ad dō mis
 sā. p vno: obligatus ē ad dicēdu⁹
 missam. p alio sufficient^r soluat vbi
 tū dicēdo vñā missā. p abob⁹. 90.
21. Utz pñēs mūdi cēntitatē possit su
 sinē aliq⁹ ēē vl^r bñ forūatū. 96

Additōnes.

In fo. 34. i. a. Ad solutiōes 22.
 In fo. 67. 4. a. Ex^m bñt⁹ 22.

In fo. 81. 4. b. Nō q^d ultra nātō ut

Tabula.

A in bñ quo pot intelligi actum
bñm no intelligendo dñm fo. 67. 4. a.
A in dupli pot attigē aliqd obiectu
fo. 67. 3. c.
A in intellectu separato qñe nō
dñ psona fo. 43. 4. c.
A in intellectu separato qñe nō pot
fieri fo. 45. 1. a.
A in intellectu qñe dñ psona fo. 46. 1. a.
A in intellectu quo intelligēdo ē a
mā separata. fo. 45. 3. a.
A in intellectu requit opōno opado fo. 44. 3. b.
A in intellectu nō idiuūat pūno
nō ad opū nec pūno fo. 6. 2. a. c.
A in mā ad imaginē dñi fo. 67. 1. a.
A in mā ex suis nātib nō pot attigē
ad pñā notitā dei. fo. 64. 2. b.
A in nīuā quo pot dñ gñe fo. 62. 4. c.
A in nīuā quo possit ex nātib cōstī
tūitatem i diuinit. fo. 63. 2. a. b.
Angls quo se hēat ad suū intellectu
nō fo. 68. 3. b. c.
Angls ēē ab alio creatū pot de
monstrari fo. 37. 4. a. i. pñ.
Angls plures i cadē spē fo. 6. a. b.
Agēs quo i diuisiō diuisimode se
hēat ad rōnē agēdi fo. 8. 2. b. c.
A gēra quo mltipli attigūt eūdē
effm fo. 38. 2. a.
A gēs quo pot ēē i potētia simul
et i actu fo. 54. 3. b. c.
A gēs nātē nō pot nō corūpē i m
stati i q hē ēē fo. 56. 4. b.
A gēs nātē quo possit fieri de nō
ēē simplr ēē fo. 55. 4. c.
A gēs nō pūponit ēē fo. 20. 3. pñ.
A dñ intellectu dñ unus rei cōstis
alius nō cōstis fo. 26. 4. a. b.
A dñ intellectu dñ p dñ hūis et
opatiuis fo. 5. 1. a. et 2. a. b.
A dñ quo dñ gñit p obo fo. 61. 3. a. b.
A dñ gñitendi quo participat suā
pñtētiā ab obo fo. 61. 3. c. et 4. a.
A dñ q dñ pñtētiā cōstis suā ēē i
deo ex nō rei fo. 3. 2. b. c.
A dñ meritori q dñ ē. fo. 77. 4. b. c.
A dñ meritori ad bñ sit meri

tori q requit fo. 78. 1. pñ.
A dñ dilectionis nātis et meritori
nō differūt spē fo. 78. 2. b. c.
A dñ moralis quo se hēat ad actū
meritori fo. 78. 3. a. b. c.
A dñ clari pñtētiā dñtētiā spē
nō opz ēē dñtētiā fo. 77. 4. a. b.
A dñ moralis circūstātiē quē ordi
nē hāt dñtētiā fo. 81. 1. c. 2. a. b.
A dñ moralis unū hē malitā fo. 81. 2. c. 3. a. b. c.
A dñ idem moralis pot hē bonitā
tē mltipli fo. 81. 3. c. 4. a.
A dñ ex dñ pñā bonitātē et malitā
dñtētiā ab meritori fo. 82. 2. c.
A dñ intellectu quo hē eūdē uo
ritatē cū obo fo. 82. 4. b.
A dñ dñ intellectu agēti pñtētiā fo. 70. 3. b. c.
A dñ q nō ē ad formā actūā ē agē
tē cyuori fo. 72. 3. b.
A dñ et opatio quo differūt fo. 60. 2. b. c. et 3. a.
A dñ quo diuisiō i trāscūtē et i mā
nētē ibidē fo. 60. 2. 3.
A dñ panis qñi i corpū x quo pos
sunt nutriri fo. 51. 1. b. c.
A dñtētiā cōstis i subo sūt ibi due bo
bitudines fo. 86. 4. c.
A dñtētiā abstractū de qñ pñtētiā in
abstracto fo. 23. 3. c. et 4. a.
A dñtētiā respectu alii opati ad suā ari
ditalit alii abstractū ad suā fo. 14. 1. b. c.
A dñtētiā separati nō ēē pñtētiā q in
subo cōstis fo. 14. 4. b. c.
A dñtētiā qñe nō pot ēē i pñtētiā i
intellectu fo. 59. 2. b. c.
A pñtētiā nullo pot ēē alius pñtētiā
sit i cōstis fo. 6. 3. a.
A uētiō a fine sit pñtētiā fo. 84. 1. a. b.
A dñ uētiō et pñtētiā nō differūt sit pñtētiā
chū ex pñtētiā fo. 40. 3. b.
A dñtētiā quo formalit differūt a pñtētiā fo. 50. 3. a. b. c.
Aug' quo i pñtētiā pñtētiā dñtētiā fo. 69. 4. a. b.
A dñtētiā quo dñtētiā dñtētiā pñtētiā
qñtētiā qñtētiā pñtētiā nō pñtētiā fo. 23. 1. c. et 2. a.
A dñtētiā quo ponit subas separatas
ēē a dñ fo. 38. 3. a. b.
A dñtētiā duplēs fo. 24. 3. c.
B onitās moralis actū unū sumit fo. 8. 2. c. et 3. a.
B onitās actū quo dñtētiā iudicari dñtētiā
B onitās qñtētiā actū ex obo qñtētiā dñtētiā
bonitās ex pñtētiā fo. 81. 1. c. et 2. a.

Bona fortuna accipit dupl^r f. 96. q. 4. p. 107
 B. Atudo diuina quō differat a bñtu
 dine creata. fo. 58. 4. c. et 59. 1. a.
 B. Is quō hñt de creatura i. effe
 tra diuina. fo. 71. 4. c. 72. 1. a.
 C. op^r quō facit distans qñtma i
 loco fo. 53. 3. c.
 C. op^r duo si sñt i eodē loco quō
 se hñt respectu ubi. fo. 53. 3. a.
 C. op^r exītas nō ē rō formalis sed
 pñs fundamentalis tñdē i loco f. 51. 4. b. c.
 C. op^r unū ē i diuisis locis localit^r
 negat a diuisis. fo. 51. 2. c.
 C. op^r aliqd pot ē sine loco. fo. 51.
 2. c. et 3. a.
 C. op^r aliter ē locabile et alit^r actu
 localit^r fo. 51. 4. b. c.
 C. op^r quō depēdet a loco. f. 51. 3. c.
 C. op^r eadē nūc pot ē duob^{us} locis
 localit^r fo. 49. 2. a. b.
 C. op^r duo possit ē i eodē loco
 fo. 49. 3. b. c.
 C. op^r x qual^r et qñ desinet ē sub
 pñs parit^r fo. 51. 1. b. c.
 C. op^r abstractiua pot intelligi
 dupl^r fo. 58. 2. c.
 C. op^r abstractiua qual^r volatio
 nō hñt ad obiectū: ibidē.
 C. op^r abstractiua aliqd p fidē ut sic nō
 pot hñt continuitatē f. 63. 4. c. et
 79. 2. c.
 C. op^r abstractiua dupl^r una
 ut existēs ut pñs alia nō
 existēs. fo. 57. 3. b. c.
 C. op^r abstractiua due de eodē obiecto
 et ab eadē potētia fo. 57. 4. c.
 C. op^r abstractiua et intellectiua
 quō sñt distincte fo. 57. 4. a.
 C. op^r abstractiua aliqd dupl^r f. 62. 4. b.
 C. op^r nālis de deo et op^r i. pñs
 pñs nō differēt pñs. fo. 79. 1. c. 2. a.
 C. natura hñt eadē respectu ad dñm
 creatō et pñs creatō f. 54. 1. c. 2. a.
 C. natura quomodo ē semper in
 fieri fo. 54. 4. a. et 55. 1. a.
 C. natura qñ nō dñt dñi pñs creatō
 fo. 55. 1. a.

C. natura nō potuit produci nisi
 producta hñt fo. 41. 2. b.
 C. natio nō pot proprie diri pas
 so. fo. 54. 3. b.
 C. natio et cōstruatō quō distan
 gñt fo. 54. b. c.
 C. elū quō mouet localit^r cum
 nō sit i loco fo. 51. 4. a. b.
 C. celebrans nō op^r q. actu memo
 riā hñt corpe p qñ uult rogare
 fo. 91. 2. a. b. c.
 C. traditōis quō respiciunt
 nē et origines fo. 16. 3. b. c.
 C. traditōis affirmatio dñt copari
 ri ad negationē nō ad uad 3ª ibidē
 C. traditōis nūc i pñs intelligi
 do aliqd i copari f. 99. 3. c. 4. a. b.
 C. ouertō pot aliqd i aliud nullū
 nouitate i eo facta. ibidē
 C. ouertō i aliqd pñs existēs qñs
 ouertō et qñ nō sit anabellano
 fo. 50. 1. b. c. 2. a.
 C. ouertō aliqd i pñs nō op^r ibi
 mām esse rāq. eis comūne fo.
 50. 2. a.
 C. ouertōis terminis aliqd esse
 ē pot ē i pñs f. 50. 4. a. b.
 C. ouertōis aliqd alius multipli
 cat fo. 87. 1. b. c. 2. a. b.
 C. ouertō aliqd i pñs multipli
 cat pot intelligi fo. 48. 2. c.
 C. causa efficiens dupl^r ars et
 actū eliciens fo. 40. 2. a. b.
 C. causa efficiens quō hñt statū
 fo. 35. 4. c. 36. 1. a.
 C. causalitas cuiusqñ ē eminēti^r
 ē i deo fo. 34. 3. b.
 C. cōmensuratio quantitatis quō sit
 hñt ad equalitatem fo. 29. 4. b. c.
 C. conclusio quō pot intelligi sing^l i. pñs
 localit^r sui pñs f. 72. 1. b.
 C. cōmū qñ pñs de cōmū i. pñs
 mō dñt pñs hñt abstractiua pñs
 de abstractiua. fo. 57. 2. b.
 C. op^r abstractiua quō hñt ē op^r abstractiua
 qñ pot i. pñs. fo. 37. 2. c.

Comensatur dicitur p[ro]p[ri]e n[on] possit
 angulos i[n]finitos fo. 35. 2. c. 3. a.
 Comensatur d[icitur] t[ame]n n[on] possit i[n] medi
 ate m[ag]n[itu]dinem t[ra]nsmutare p[ro]p[ri]e aut n[on]
 fo. 35. 3. c. 4. a. b.
 D[icitur] e[ss]e possit facere unu[m] corp[us] e[ss]e
 sunt ubiq[ue] fo. 35. 3. c. 38. 1. 2. p[ro]p[ri]e
 D[icitur] s[ed] q[uo]d e[ss]e eff[ic]i[en]s respectu mo
 tus vel ibidem
 D[icitur] e[ss]e possit i[n]finitu[m] i[n] uigore p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]a
 ri p[ro]p[ri]e fo. 36. 2. p[ro]p[ri]e
 D[icitur] s[ed] e[ss]e i[n]finitu[m] i[n] uigore. ibide[m]
 D[icitur] s[ed] si e[ss]e uirtute i[n]finitu[m] q[uo]d n[on] pos
 sit aliu[m] moue[re] mediate u[bi] i[n] med[ia]te ibide[m]
 D[icitur] m[ag]n[itu]dinem e[ss]e i[n]finitu[m] uigore p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]a ibide[m]
 D[icitur] s[ed] q[uo]d sit s[ed] uirtute fo. 31. 2. a.
 D[icitur] m[ag]n[itu]dinem e[ss]e o[mn]ipote[n]s p[ro]p[ri]e demonstrari p[ro]p[ri]e
 q[uo]d et h[oc] e[ss]e p[ro]p[ri]e t[ra]ns. fo. 32. 3. b.
 D[icitur] s[ed] e[ss]e o[mn]ipote[n]s e[ss]e p[ro]p[ri]e i[n] mediate
 fo. 32. 2. c.
 D[icitur] s[ed] n[on] p[ro]p[ri]e i[n] mediate o[mn]i eff[ic]i[en]s t[ra]ns
 et h[oc] m[ag]n[itu]dinem fo. 34. 3. b.
 D[icitur] m[ag]n[itu]dinem possit i[n] mediate t[ra]ns o[mn]i eff[ic]i[en]s
 n[on] p[ro]p[ri]e demonstrari fo. 34. 4. b.
 D[icitur] s[ed] p[ro]p[ri]e e[ss]e i[n]finitu[m] i[n] uigore p[ro]p[ri]e h[oc]
 theologos. fo. 35. 1. c. et 2. p[ro]p[ri]e
 D[icitur] m[ag]n[itu]dinem possit o[mn]i p[ro]p[ri]e mediate ut
 i[n] mediate p[ro]p[ri]e demonstrari uirtuti
 fo. 35. 4. c.
 D[icitur] s[ed] e[ss]e creatura n[on] s[ed] p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]a
 q[uo]d s[ed] p[ro]p[ri]e fo. 22. 2. b.
 D[icitur] s[ed] p[ro]p[ri]e i[n]finitu[m] q[uo]d i[n]finitu[m] d[icitur]
 ut p[ro]p[ri]e origine p[ro]p[ri]e fo. 4. 4. c.
 D[icitur] s[ed] qua n[on] p[ro]p[ri]e uirtute q[uo]d i[n]finitu[m]
 fo. 75. 1. a.
 D[icitur] i[n]finitu[m] quatuor sit i[n]finitu[m] e[ss]e et n[on]
 e[ss]e fo. 52. 2. c. et 3. a. b.
 D[icitur] i[n]finitu[m] i[n]finitu[m] e[ss]e p[ro]p[ri]e dupl[ic]i
 t[er]mi[n]i fo. 53. 4. a.
 D[icitur] i[n]finitu[m] ubi alioq[ue] e[ss]e i[n]finitu[m] n[on]
 e[ss]e p[ro]p[ri]e i[n]finitu[m] s[ed] m[ag]n[itu]dinem
 alioq[ue] e[ss]e i[n]finitu[m] fo. 52. 2. b.
 D[icitur] e[ss]e p[ro]p[ri]e alioq[ue] n[on] p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]a
 i[n] e[ss]e ordi[n]e t[er]mi[n]i fo. 22. 2. c. 3. a. b.
 D[icitur] e[ss]e p[ro]p[ri]e alioq[ue] ut alioq[ue] p[ro]p[ri]e
 m[ag]n[itu]dinem q[uo]d n[on] p[ro]p[ri]e fo. 85. 3. c.
 D[icitur] e[ss]e p[ro]p[ri]e dupl[ic]i p[ro]p[ri]e i[n]finitu[m].
 fo. 85. 3. c.

D[icitur] e[ss]e p[ro]p[ri]e e[ss]e p[ro]p[ri]e dupl[ic]i e[ss]e
 fo. 86. 2. b.
 D[icitur] e[ss]e p[ro]p[ri]e e[ss]e p[ro]p[ri]e negatio fo. 88. 1. c.
 D[icitur] e[ss]e p[ro]p[ri]e e[ss]e p[ro]p[ri]e dupl[ic]i fo. 89. 3. c.
 D[icitur] i[n]finitu[m] n[on] p[ro]p[ri]e q[uo]d sit fo. 77. 3. c.
 D[icitur] i[n]finitu[m] ut pluralitas dupl[ic]i
 t[er]mi[n]i et e[ss]e p[ro]p[ri]e fo. 11. 1. a. b.
 D[icitur] e[ss]e p[ro]p[ri]e dupl[ic]i q[uo]d et p[ro]p[ri]e q[uo]d
 p[ro]p[ri]e uirtute fo. 31. 4. c.
 D[icitur] e[ss]e p[ro]p[ri]e alioq[ue] p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e d[icitur]
 alioq[ue] i[n] p[ro]p[ri]e n[on] p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e et d[icitur] alioq[ue]
 i[n] p[ro]p[ri]e n[on] fo. 13. 3. c.
 D[icitur] e[ss]e p[ro]p[ri]e alioq[ue] ab alioq[ue] dupl[ic]i fo. 80. 3. b.
 D[icitur] e[ss]e p[ro]p[ri]e e[ss]e p[ro]p[ri]e uirtute i[n]finitu[m]
 p[ro]p[ri]e i[n]finitu[m] fo. 1. 3. a.
 D[icitur] e[ss]e p[ro]p[ri]e diuina n[on] p[ro]p[ri]e determinari
 p[ro]p[ri]e relatione ad p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e fo. 9. 4. a.
 D[icitur] e[ss]e p[ro]p[ri]e diuina p[ro]p[ri]e n[on] p[ro]p[ri]e et p[ro]p[ri]e
 p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e fo. 10. 1. p[ro]p[ri]e
 D[icitur] e[ss]e p[ro]p[ri]e diuina q[uo]d e[ss]e p[ro]p[ri]e forma
 le i[n] p[ro]p[ri]e et i[n]finitu[m] p[ro]p[ri]e ibide[m]
 D[icitur] e[ss]e p[ro]p[ri]e diuina q[uo]d dat uirtute
 p[ro]p[ri]e relatione ut e[ss]e capax fo. 24.
 4. c. et 25. 1. a.
 D[icitur] e[ss]e p[ro]p[ri]e diuina quomodo mouet
 naturam ad i[n]finitu[m] et quid
 fo. 65. 3. b.
 D[icitur] e[ss]e p[ro]p[ri]e et uirtute diuina q[uo]d
 sit h[oc] i[n] moue[n]do ad actum b[ea]t[um]
 actum fo. 65. 4. c.
 D[icitur] e[ss]e p[ro]p[ri]e diuina q[uo]d r[ati]o[n]at ali
 as res. fo. 66. 3. a.
 D[icitur] e[ss]e p[ro]p[ri]e diuina a nullo i[n]finitu[m] cre
 ato p[ro]p[ri]e n[on] p[ro]p[ri]e cognosci fo. 65.
 4. b. et 64. 2. c.
 D[icitur] e[ss]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e e[ss]e i[n]finitu[m] q[uo]d
 p[ro]p[ri]e fo. 1. 3. b.
 D[icitur] e[ss]e p[ro]p[ri]e alioq[ue] accipit a p[ro]p[ri]e q[uo]d
 a theologos et q[uo]d fo. 1. 4. b. c.
 D[icitur] e[ss]e p[ro]p[ri]e alioq[ue] h[oc] respectu ad
 e[ss]e et alioq[ue] n[on] fo. 2. 1. b.
 D[icitur] e[ss]e p[ro]p[ri]e alioq[ue] e[ss]e i[n]finitu[m] i[n]finitu[m]
 o[mn]i n[on] i[n]finitu[m] q[uo]d n[on]
 n[on] n[on] fo. 4. 1. a.
 D[icitur] e[ss]e p[ro]p[ri]e aut n[on] e[ss]e e[ss]e p[ro]p[ri]e
 fo. 45. 3. c.

eque pma distincta. fo. 22. 4. b. c.
 Intellectio qd eae ab aliq pmo actio
 exite in supposito itelligere. fo. 68. 2. a
 Intelligere aliqd duplr pfecte 7 iper
 fecte. fo. 22. 4. a.
 Ante i q gnē 7 i q spē sit. fo. 60. 2. 7. 3
 Intellectualitas includit pfe in essen
 tia diuina. fo. 2. 4. b. c.
 Intelligē diuiz nō includit rem ad eē
 Intelligē aliqd est in xco siue dicē qd
 nō ē in creatura. fo. 6. 4. a.
 Intelligē eē opatōz imālez pōt triplr
 intelligi. fo. 44. 2. c.
 Ante ppter alicui dū. fo. 45. 2. c.
 Intelligē est aliquid abso^m essentia^r
 7 nō sola rlo. fo. 56. 2. c.
 Intelligē includit aliqne respectū ad
 obiectum. fo. 57. i. c.
 Intelligē eē pati qūo itell. fo. 61. i. c.
 Infinitū duplex i vigore 7 i dura
 tione. fo. 26. 2. a.
 Infim^m i qritat^r qūo dē accipi. fo. 21. i. c.
 Infim^m i pfectōe 7 i vni^r qd ē. fo. 21. 2. c.
 Infinitas non est passio eius cui inest
 fo. 21. 2. a. et. 27. 2. c.
 Infim^m i pfectōe nō pōt eē nisi v^m fo. 22. i. b.
 Infinitū ē idē realit^r cū eo qd ē secū i
 eodē supposito. fo. 23. 2. a.
 Infinitū 7 finitū qūo se habent circa
 ens. fo. 25. 2. a. b.
 Infinitas non potest esse realit^r idem qd
 substantia mobil^r. fo. 55. i. c.
 Infinitas qūo diuersimodē ppar^r ad res
 pmanētes 7 success. nas. fo. 55. 4. c. 7
 55. i. a.
 Immediatō duplex positina vl^r nega
 tiua. fo. 3. 4. a.
 Indiduatōis eā vñ sū. fo. 6. 2. p. to^m
 Inherere pōt repugnare alicui qd nō
 est suba. fo. 14. 2. b.
 Impfectio aliqua pōt repugnare ali
 cui duplr. fo. 14. 2. c.
 Ingenitū videt^r pstituerē pma pferā
 in diuinis. fo. 15. 4. b.
 Ingenitū qd nō ipozet aliquod posi
 tium. fo. 16. 2. b.
 Ingenitū qd nō ipz fōtalē plā^m ibid. c.
 Iudiciū qūo debeat sumi ab aliquo
 certo. fo. 81. i. a.
 Iusti^a acci^r dūob^o mōis. fo. 81. 2. a
 Incipere 7 desinē duplr possunt acci

pi. fo. 56. i. c.
 Imputab^r dū aliqd dū. fo. 82. i. c.
 Laudablē 7 vitupablē vñ sumit^r i ali
 quo. fo. 81. 4. b.
 Libertas ad volēduz in volūtate pōt
 sil^r eē cū nēitate. fo. 75. i. c.
 Libertat^r rō qd sit i volūtate. fo. 71. 2. b.
 Libtas qūo distinguit^r p nō i m a pso
 7 ab Aug^r. fo. 76. 2. c.
 Lumen multiplicat^r aliē qd diffundat^r
 meritum. fo. 91. 2. 7. 4. 7. 92. i. 7. 2.
 Lumē qūo requirit^r ppter colores 7 nō
 ppter mediū solū. fo. 71. 2. b.
 Loc^r ppter eē sine corpore. fo. 61. 4. c.
 Meritū i missa duplex. fo. 90. 2. b.
 Meritū misse omni mō est quid
 finitum. fo. 90. 2. b.
 Meritū misse dicte p vno pl^o sibi v3
 qd si dicat^r p dūob^o. fo. 92. 2. b.
 Meritorizū qd sit. fo. 77. 4. b.
 Qual^r requirit^r hūdo act^r ad charita
 tē ad h^o qd sit mēitōi^r. fo. 78. i. c. 7. 2. a
 Qūo act^r meritori^r se h3 ad actū nālē
 ibidem. b.
 Demozia immediat^r inē diuine essen
 tē dicere. fo. 4. i. a.
 Demozia qūo se h3 ad intem^m agētē
 7 possibilē. fo. 70. 4. c.
 Desiratuū importat duplicem respe
 ctum. fo. 58. i. c. 7. 2. p. totum
 Desari l^r mēfare qd abo irozēt ibid
 Dot^r qd possit eē ad rem. fo. 52. i. c. 7.
 2. a. b.
 Dot^r rei qūo sūt icōpossibiles 7 qūo
 non. fo. 55. 2. c. 7. 2.
 Dueri 7 gese aliqd i a^o 7 i a^o vbi nō
 ē id qd monēi 7 nō monēi. fo. 40. 2. c.
 Dot^r localis qūo differt ab alteratō
 ne. fo. 21. 4. c. 7. 92. i. a. b.
 Dotus nō pōt imediate cāri a xco s
 psm. fo. 35. 2. c.
 Dūēs pmoz qūo ar^r ifini^r pōt ex h
 qd mouet tpe infinito. fo. 26. 2. c.
 Mobile pōt aliqū moueri ad ipfecti^r
 eo qd h3. fo. 72. 4. a. b.
 Mā mltis modis accipit^r a pso 7 q
 bus. fo. 8. 4. c.
 Mā et est quid non deb3 intelligi in
 distincta. fo. 54. i. c.

Quia una non sit alia propter introductionem
ne cuiusque forme in ea ibidem.
Magnitudo realiter est in divinis et ex natura
rei. fo. 26. 3. b.

Magnitudo perfectionis in qualibus re
invenitur. fo. 26. 2. b. c.

Magnitudines motus non inesse alicui per
quod potest concludi. fo. 28. 4. c.

Medium in cognoscendo potest aliquid esse
duplex. fo. 67. 3. c.

Mediatio causa respectu effectus potest in
telligi duplex. fo. 34. 1. a.

Verba quod qualiter conceptus potest habere
verbo. fo. 33. 4. c.

Qualiter quod distinguuntur inter se. fo. 83. 3. b.

Medium inter extrema potest intelligi positi
ve vel privative. fo. 52. 2. a.

Ita creata quo formaliter sit persona vel
individuum. fo. 86. 3. b. c.

Ita humane non repugnat esse in aliquo
supposito. fo. 89. 2. c.

Ita humana licet sit in alio supposito non
inheret. fo. 89. 3. a. b.

Ita quod refertur ad unum. fo. 74. 3. b.

Ita cum a se potest unum intelligi. fo. 42. 1. c.

Necessitas in deo quadrupliciter inven
itur. fo. 75. 3. c. 7. 4. a.

Rationale nullum est immediatum essentie
divine. quod aliquid essentiale. fo. 3. 4. c.

Rationale aliquid est immediatum essentie di
vine negative quolibet essentiali quod
habet respectus ad extra. fo. 4. 1. a.

Regatio imperfectio per primum pervenit ali
cui quod terminare dependentiam. fo. 87. 4. b.

Regatio non potest esse prima ratio essendi
indicibile. fo. 88. 3. a.

Regatio triplex. fo. 53. 3. c.

Obiectum potentie intellective duplex
potest intelligi. fo. 64. 2. b.

Obiectum potentie intellective non est quod di
tas rei materialis. fo. 64. 4. b.

Obiectum cuiuslibet potentie debet poni
aliquid absolutum in quo fundatur
respectus ad potentiam. fo. 41. 1. c.

Obiectum intellectus divini quid sit
et quod se habet ad alia obiecta. fo. 65. 2. 7. 3.

Obiectum primum potest tripliciter in
telligi. fo. 22. 4. a.

Operatio intellectiva quod a primo dicatur actio
cum non sit in genere actionis. fo. 60. 4. b.

Operatio intellectiva in qua genere sit et in qua
specie illius generis. fo. 60. 2. 7. 3.

Operatio et passio quod differunt. fo. 60. 4. a.

Operatio intellectiva qualiter rem habet ad
obiectum. fo. 58. 1. b. c.

Omnipotentia que potest est et quid
includit. fo. 22. 1. b. c.

Omnipotentia potest dupliciter intelligi
ibidem. c. 7. fo. 26. 4. c.

Omnipotentes quare uno esse non
possunt. fo. 37. 1. b.

Ordo duplex in agendo. fo. 41. 4. c.

Oculus cecus quare equivoce est
oculus. fo. 43. 1. a.

Oratio potest alicui valere in triplici
gradu. fo. 90. 2. c.

Organum spiritus quod sit. fo. 44. 4. c.

Philosophus et theologus non concordant in mo
do productionis a deo. fo. 34. 1. b. c.

Philosophus posuit subas separatas infinitas
vel necessarias a se. fo. 27. 4. c. 7. deiceps.

Philosophus posuit aliquid necessarium et trans
cendentem. fo. 38. 3. c.

Philosophus quod sensit de pluralitate angelorum in
eadem specie. fo. 8. 4. b.

Philosophus quod intelligit si intellectus re
fertur ad intelligentem idem bis dice
retur. fo. 59. 4. c.

Potentia nulla potest habere plura obiecta
distincta adequata. fo. 22. 4. a.

Potentia activa duplex. fo. 26. 4. c.

Paternitas et generatio quod sit una rela
tio. fo. 19. 1. b. c.

Perfectio omnis simpliciter potest in uno repe
riri. fo. 22. 2. b.

Perfectio simpliciter quod intelligit eius
diffinitio. fo. 22. 1. c.

Perfectio a se unum inter. fo. 46. 1. a.

Perfectio ultima potest unum intelligi. fo. 58. 4. b.

Proprietas personalis non potest esse infi
nita intensiva. fo. 22. 1. b.

Proprietas personarum primum personarum in di
vinis quod se habet ad causa. fo. 19. 2. 7. 3.

Proprietas importat rationem rationis. fo. 18. 2. a.

Proposiciones in omnibus aliis sunt vel in preterito
alique in abstracto alique neutro
modo. fo. 22. 3. c.

Propositio ista si aliquid non est causa forma
le aliquid causa fundametalis. fo. 20. 1. c.

Predicatio exolutio nō est pprie i di
uinis 7 qre. fo. 13. i. c. 7. z.

Predicatio nō sp codē mō vificat de
actiōe 7 de pōito sub ead. fo. 13. z. b.

Propōes duas qb? soluit in cōueni
entia i pōendo vnum corp? localit i
diuersis loc. fo. 49. z. b.

Pluralitas eīsdē rōis pccigit plura
litate alci? rōis vt actiō. fo. 8. z. 7. z.

Persona diuina quare pstituit p re
lationem. fo. 5. z. c.

Persona pma in diuinis pōt pstitui
p rōnez sicut 2^a. fo. 15. z. c.

Pri? origine qūo pōt stare cu? silitate
nē 7 qūo vñ? ordo distinguit ab
alio. fo. 15. z. a. b.

Posterio? gnāōe nō sp ē pfect? fo. 59. i. c.

Passio duplex pōnda ē in intellectu
rōssibilt. fo. 70. 4. c.

Prius qūo ē in deo. fo. 21. z. b.

Pecū vñ? q? ē qūi? altero. fo. 82. z. c.

Pecū additum peccato quid cōstruit
fo. 83. 4. b.

Pecū qūo pōt addi peccato in infini
tūm. fo. 83. 4. a.

Possibile dicit aliquid p respōm ad ali
qd 7 tū simplr ē ipossibilt. fo. 47. z. c.

Panis qūo pōt pueri in aliquid pre
existēs. fo. 47. i. c. 7. dēcps.

Precerigit aliquid ad aliquē effectum
duplr. fo. 41. z. c.

Partes alterabil? sūt alēār. fo. 91. 4. c.

Promissio si debeat accipi p itēōez p
mittēl? l? ei? cui pmittit. fo. 94. z. 7. 4

Oritas qūo ē i diuinis 7 q. fo. 26. z. c.

Oritas repit in oī genē entis ibidez

Oritas panis ita posset pueri a deo i
peris sic i suba. fo. 46. 4. b.

Quies posset ē nullo motu extēre q
hēret ppriā mēsurā. fo. 52. z. b.

Rela? qūo trāssit i eētiā diuā 7 qūo
manet. fo. 15. i. a.

Relatō originis ē soluz vna pscā real
inf pma pōnā 7 scōaz. fo. 18. z. b.

Relatō nō fundat in actōe 7 passiōe
sz in potētia. fo. 19. 4. b. c. 7. 54. z. a. b.

Relatiōe originis sepata qūo manet p^a
in diuinis. fo. 20. i. b.

Relatō in diuinis nec ē formalit infini

ta nec finita. fo. 25. z. a.

Relatō rōis pōt fundari in rōe cūaz
rōnis. fo. 28. 4. a.

Relatō q non regit distinctiōem in
fundamento. fo. 29. z. c. 7. 4. a.

Relatō q sit rōnis potest multiplici
intelligi. fo. 78. i. a.

Relatō 7 absolutū nō pōt facere vñ
ceptum psc. fo. 52. i. a.

Relatō est res pter suū fundamētum
7 que res. fo. 12. z.

Relatō in diuinis pata ad eētiā est
res 7 qūo. fo. 12. i. c.

Relatō nō pōt a fundamēto hēre eēti
tate 7 ab oppoito distinctōz. fo. 12. z. c.

Relatō quare magi dī res pata ad
op^m qz pata ad eētiā. fo. 12. 4. b.

Relatio distinguit a sex pncipijs. fo.
53. i. b.

Relatō duplex pōderat in actu intel
ligendi. fo. 58. i. b.

Relatiōz mōi q? distinguit. fo. 59. 4. b.

Relatō triplr pōt ad abso^m pparari.
fo. 60. i. a.

Relatio qūo pōt alicui fm suūz gen?
puenire 7 p spēs nō. fo. 62. z. b.

Res aliqua pōt ēē tñ p vnum instans
fo. 55. i. c.

Res q hēret ēē tñ p instans non ani
bilat i instanti sz in tpe. fo. 55. z. c.

Res q corripit nō hz vltimū sui esse
fo. 55. 4. c.

Res in se nō variat ex eo q intellectu?
eā ad aliquid ppat. fo. 12. z. b.

Res multis mōis accipit. fo. 11. z. b.

Reale nō pōt pstitui p aliquid hīs se fo^m
p modū potētie. fo. 16. 4. c.

Repugnat aliquid alicui p multas ra
tōes. fo. 46. i. c.

Repugnans posteriori nō repugnat
pōzi. fo. 7. z. c.

Rō data de aliq ex aptitudine q sit i
sufficiens. fo. 18. i. a.

Rō accipit duplr. fo. 12. 4. c.

Reduplicatō aliqui notat eāz pdicati
ad subm aliqui solū mō^m. fo. 12. z. c.

Sacerdos nō opz q sp actu memore
tur illoz p qb? vlt orare. fo. 91. z. b.

Sacerdos qūo pōt meritū mīsealci
applicare. fo. 92. z. c.

Sacerdos quō dicitur p̄ bñfactorib⁹ cū
rogare. fo. 93. 4. a.

Sacerdos an p̄s deat rogare p̄ pro
chiā an p̄ p̄re 7 m̄re. fo. 93. 3. a. b.

Sacerdos quō dicitur se obligare ad di-
cedūz missas p̄ aliq̄. fo. 94. 2. c. 7. 3.

Sacerdos obligat⁹ duob⁹ ad dicēdū
missas p̄ q̄t̄ nō satisfacit p̄ vnā. ibid.

Saba 7 accūs nō diuidūt ens qd̄ est
in diuinis. fo. 14. 3. a.

Saba p̄ma 7 2^a quō p̄petūt essentia
diuine. fo. 14. 2. a.

Subsistē accipit mlti^r. fo. 24. 4. b.

Spēs q̄l^r ip̄tat r̄lōnem ad obm. fo.
61. 4. b. c.

Supficies om̄es vt loc⁹ qualē habz
resp̄m ad locatū. fo. 52. 2. c.

Succesuiū quō differet a pmanēte.
fo. 54. 4. a.

Simultas pōt eē dupl^r. fo. 15. 2. c. 7. 2.

Spēs quales diuisionem pōt recipere.
fo. 91. 3. a.

Totus aliq̄ capie^r cathe^{re} aliquādo
syncathe^{re}. fo. 46. 4. b. c.

Termini cuiuslibz mot⁹ sunt forma 7
p̄uatio. fo. 50. 2. b.

Termini mot⁹ quō sūt incōpossibiles 7
quō nō. 7 ibidē p̄ totū.

Transire 7 manere quō p̄nt eidez rei
p̄uenire. fo. 14. 4. c.

Theologia quō est scia in intellectu
riatoris. fo. 33. 2. c.

Uacuu⁹ esse est possibile aliquo modo
7 quō. fo. 52. i. c.

Veritas a^a p̄ncipij. 7 p̄clōis. fo. 82. 4. c.

Veritas eadē obī 7 act⁹. fo. 82. 4. b.

Volūtas diuina in aliqbus actibus bz
necitatē simpl^r. fo. 73. 3. a.

Volūtas n̄ra nō fert^r necō in vltimū
finem. fo. 74. 4. c.

Volūtas n̄ra aliqd non pōt nolle qd̄
tū non necō vlt^r. fo. 74. 2. b.

Volūtas n̄ra 7 intē^r differēt ferunt^r
in sua oba. fo. 74. 3. b. c.

Volūtas 7 intē^r h̄nt differēt r̄lōnem
p̄ncipij. fo. 76. 3. c.

Volūtas nunq̄s agit n̄alīc. ibidem.

Volūtas nūq̄s actinat^r ab aliquo agē
te ad suū actū. fo. 77. i. a.

Volūtas pōt aliqd ad aliud p̄parare

fo. 77. 4. c.

Volūtariū dī tripl^r. fo. 84. 2. c.

Volūtati die mot⁹ du^r. fo. 65. 2. c. 7. 4.

Voluntas cū pōt esse cā cognoscendi
essentia 7 cū. fo. 66. i. a. b.

Volūtas quare nō distinguit^r in duas
potētias actiua 7 passiua. fo. 70.
2. c. 7. 3. a. b.

Verbū solū r̄inat expēdētia 7 nē hūa^r
assumptē. fo. 84. 2. c. 7. 4.

Verbo diuino nō repugnat r̄inare cū
pendētia 7 nē humane. fo. 85. 2. a.

Verbum diuinū nō pducit^r p̄ actū
intelligendi. fo. 51. c. 7. 2. a. b.

Verbū diuī 7 s. f. quō se h̄nt in pducē
do creaturā. fo. 41. 3. 7. 4.

Verbū diuinū i suo p̄stitutiō n̄ icludit
resp̄m ad creaturā. fo. 42. i. b.

Verbū diuinū duplīcē rē^m ip̄tat v^m
realē 7 aliū rōis. fo. 42. 2. c. 7. 2.

Vita i^r eo ē idē qd̄ ip̄e cō^r. fo. 24. b. c.

Ubi ē circūscrip^r p̄a^a 7 quō. fo. 52. 3. b.

Ubi quō pōt p̄ motū successiue ac-
quiri. fo. 52. 2. b.

Ubi quō accitāl^r inest corpōri locato
fo. 51. 2. c.

Unitas realis q̄ non arguat vnitatē
formalem. fo. 27. 2. c. 7. 2.

Unio aliē^r ad aliquid sit mltis mōis.
fo. 84. 2. c.

Uisio du^r ab Aug^l. accipit^r. fo. 69. 2. a.

Xpus quō se dicebat esse equalēz cō
patri. fo. 29. i. a. b.

In ista tabla p̄m^r nūerus corat cartā
2° corat colūā. l̄ra. a. corat p̄m^m colū
ne. b. medium. c. finem.

Et sic est finis horū colibetoz a Iose-
phus ordinis fr̄ūz minoz doctore sub-
tilissimo: ac oīum theologoz p̄ncipe:
editoz. p̄ excellentissimūz sacre theolo-
gie doctoz m̄g^r 7 thomā panlzeib an-
glicū ordinis frat^rz heremitaz. sancti
Augustini: i famosissimo studio pata-
nino ordinariē legētē: maxia cū dilige-
tia emēdatoz. quoz bonitate ac emē-
datione diligētī imp̄ssa fuere v̄netis
impens^r Iobis de colonia: socijs eius
Iobanis Manthen de Sbertatzen.
Anno. MD. cccc. lxxvij. die vō vij. mē-
sis Octobris. Laus x̄o,

Registrum libri
presentis.

A
Uacat
cuncte
in rebus
pecori
essentie

B
in vnam
preerigit
ergo sine
entitatem

C
aliquid
q̄ relatio
fm̄ rationem
perfectionem

D
de equalitate
presens est
esset ibi
prior

E
si methaphysicus
p̄me substantialis
vniuersitatem
producibilis

S
completo
Si ergo
suam mē
ff
declaratis .
fm̄ hoc
illo circumscrip̄to

B
Expeditis
vt prehabitu
aliquod ens
accidentali

H
adhuc non
antem perfectam
actum fm̄
naturaliter

I
ex multis
facere
essentia
qui est

le
rationis
tantum illam
actus
rationem

L
enim sufficit
vt essentialiter
est mihi
dependens
formali

M
que fit in
precise q̄
fortitum
additiones.
In fo. si.

Finis.

